

**РЕЧНИК
ЦРКВНОСЛОВЕНСКОГА
ЈЕЗИКА**

ИЗДАНО
прота САВА ПЕТРОВИЋ
професор еологије у пензији

БРЕЖСКИ КАРЛОВЦИ
1935

**Овај је Речник одобрио Свети архијерејски синод
Српске православне цркве својом високом
одлуком од 9 маја (26 априла) 1934 год.
бр. 4108/Зап. 997**

ПЛЕМЕНИТОЈ ДУШИ
СВОЈЕ ДОБРЕ И НЕПРЕЖАЉЕНЕ СУПРУГЕ

ВИДОСАВЕ,

СВОЈЕ ВЕРНЕ САПУТНИЦЕ, САТРУДНИЦЕ И САПАТНИЦЕ У ТЕШ-
КОМ, АЛИ СРЕЋНОМ, 33-ГОДИШЊЕМ БРАЧНОМ ЖИВОТУ СВОМ
ПОКРЕЋУЈЕ

ОКАЈ СВОЈ ТРУД
ДУБОКО ОЖАЛОШЋЕНИ ЈОЈ СУПРУГ

САВА

ПРЕДГОВОР

Предајући десетак година црквенословенски језик у богословији Светога Саве, уверио сам се да се потпуни успех тога најважнијег језика не може постићи без ваљаног црквенословенског речника.

Како нам *Црквенословенски речник* нашега одличног филолога *Јована Живановића* — овај једини у нас речник којим смо се и ми служили — није могао, због своје непотпуности, бити увек од помоћи и користи, то сам се већ одавно почео носити мишљу и жељом да израдим један црквенословенски речник у којем би ученици наших богословија могли наћи тачно значење сваке непознатије им црквенословенске речи, бар из оних текстова који се, према прописаноме »Програму из црквенословенскога језика«, имају да читају и преводе у нашим богословијама.

Са тако ограниченим планом ја сам се, у име Божје, латио овога тешког посла и на часовима предавања исписивао са својим ученицима поједине непознате им црквенословенске речи са њиховим српским значењем из Мојсијева Петокњижија, Јеванђељија и Апостола, Часловца, Служабника, Требника и Зборника проте Јована Живковића.

Но у току времена тај се мој план сам од себе мењао и проширивао, јер сам ја, мало по мало, у тај свој засновани Речник уносио и непознатије речи из целога Светог писма, затим из Октоиха, Минеја, (и то само из празничних служба), Триода песног и цветног, Архијерејског чиновника, Каноника, Номоканона при вел. требнику и, делимично, из Пролога, а по неке речи на које би читалац могао наићи у другим каквим књигама, и из Миклошића, Востокова и др. Па будући да су сви ти текстови махом буквални преводи са грчкога, те се без грчкога текста не могу често ни схватити ни објаснити, ја сам при изради овога Речника савесно употребио и грчке текстове и поред сваке црквенословенске речи ставио и грчку реч, па спомоћу ње — а служећи се грчким и црквенословенским речницима које сам имао на расположењу — дао тој речи српско

VI

значење. Код речи са више српских или грчких значења исписивао сам иза сваког новог значења српског или грчког најкраће текстове који нам доказују да односно значење одговара тој речи. А уза сваку нову реч навео сам место где сам је нашао, и то са извесним скраћеницама које сам објаснио у »Објашњењу скраћеница«.

Да бих, пак, омогућио читаоцима овога Речника правилно читање и изговарање појединих црквенословенских речи које се, због недостатка прејотованог вокала *ѣ* у овом језику, не могу да напишу онако како би требало да се изговарају (н. пр. *моленіе* < *моленіе*; *поклонініе* < *поклоніеніе*; *внгда* < *внгда*; *тѣні* < *тоуніе* и др.), о чему сам на другом месту опширније писао,¹ ја сам непосредно мал' не после сваке црквенословенске речи исписао и њен стари словенски облик из кога се види како је та реч постала и како треба да се изговори. Уз то сам, из много важних разлога, сасвим изоставио акценте, ове — по Стојану Новаковићу² — »варваризме средњега века који су уведени доцније по угледу на грчку књижевност«, а задржао само облечене које обележавају разлику у падежима.

Тако се с променом мога првобитнога плана променила и моја првобитна жеља (да дам својим ученицима један кратак, практичан речник према ограниченоме наставном плану) и претворила у нову жељу да на научној основи израдим један опсежнији, ако и не потпуни (јер су изостављене све личне именице и познатије речи), али, по могућности, што тачнији *Речник црквенословенскога језика* који би, бар привремено до појаве бољег и потпунијег, могао послужити као помоћно средство за разумевање класичнога језика наше св. Цркве не само ученицима наших богословија и препарандија, него и студентима Теолошког факултета, српским свештеницима и учитељима, па и свима уопште православним Југословенима који имају посла са црквеним књигама и који се интересују за учење наше св. Вере и богослужење наше св. Цркве православне.

Да ли сам и уколико сам и остварио ту своју жељу овим Речником — нека пресуди стручна критика.

Feci quod potui, faciant meliora potentes.

Сремски Карловци,
у половини Светосавске — 1935 — године

Сава Петковић

---

¹ Сава Пешковић, О нетачном читању црквенословенскога језика у нашој Цркви (Срем. Карловци 1926).

² Историја српске књижевности, стр. 17.

ОБЈАШЊЕЊЕ СКРАЋЕНИЦА

Ак. (Бог. и др.) значи Акатист (Богородици и др. светима).

act. — activum, радно стање.

adj. — adjectivum, придев.

adv. — adverbium, прилог.

Ант. — антифон.

арам. — арамејска реч.

Арх. чин. — Архијерејски чиновник.

Број 3 означава придев сва три рода.

v. impf. — verbum imperfectivum, трајан глагол.

v. pf. — verbum perfectivum, тренутан глагол.

v. trans. — verbum transitivum, прелазан глагол.

v. intrans. — verbum intransitivum, непрелазан глагол.

Вост. — А. Х. *Востоковъ*, Словарь церковно-славянскаго языка (Материалы для сравн. и объяснит. словаря и грамматики рус. языка и другихъ слав. нарѣчій. Томъ I (Спб. 1858).

Влашић — *Petar Vlašić*, Psalmi Davidovi preveo i protumačio na temelju hebrejskog teksta osobitim obzirom na aleks. i vulg. prijevod — Sv. I (Dubrovnik 1923); Sv. II, III i IV (Dubrovnik 1924).

Вук — Нови Завјет Г. н. И. Христа превео *Вук Стеф. Караџић*.

Гилт. — *Петрѣ Гильтебрандтѣ*, Справочный и объяснительный словарь къ Новомѣ Завѣтѣ у VI књига (Петроградѣ *аШпв — *аШпд).

грч. — грчка реч.

Данич. — Свето Писмо старога завјета превео *Ђ. Даничић*.

dem. — deminutivum.

demonstr. — demonstrativum, показна заменица.

Дјач. — Свящ. магистрѣ *Григорій Дьяченко*, Полный церковно-славянскій словарь (Москва 1899).

Догм. — догматик.

Егзап. — егзапостилар.

- Жив.** — *Јован Живановић*, Црквенословенски речник које латинским и грчким, које српским и њемачким ријечима истумачио и саставио — — (Зборник цркв.-богослужб. пјесама, псалама и молитава на свијет издали прот. *Јов. Живковић* и *Јов. Живановић*. Ср. Карловци 1901).
- Зигаб.** — *Јефтимија Зигабена* Толковая псалтирь. Переводъ съ греческаго. Изд. второе (Кіевъ 1898).
- impf.** — imperfectum, време пређашње трајно.
- impers.** — impersonale, безлично.
- indecl.** — indeclinabile, не мења се.
- interj.** — interjectio, усклик.
- interr.** — interrogativum.
- Ирм.** — ирмос.
- Ирмол.** — Ирмолѡгій съ Бѡгомъ стѡымъ (Кіевъ 1814).
- Јев. ст.** — јеванђелска стихира.
- јевр.** — јеврејска реч.
- јект.** (вел., прозб., суг.) — јектенија (велика, прозбена, сугуба).
- Кан.** (Ис., Бог., воскр., у Нед., Бож. и др.) — Канон (Исусу, Богородици, воскресен, у Нед., Божићни и др.).
- comp.** — comparativus.
- conj.** — conjunctio, свеза.
- Конд. воскр. гл.** — (Божих. и др.) — кондак воскресен глас — (Божихни и други).
- Кульб.** — *Ст. М. Кульбакин*, Старосл. читанка (Београд 1932).
- Лит. Злат.** (Вас., пређеосв.) — Литургија Златоустова (Василијева, пређеосвећених дарова).
- Мальц.** — Прот. *Алексій Мальцевъ*, Всенощное бдѣніе (Берлинъ 1892); Книга молебныхъ пѣній (Берлинъ 1897); Таинства прав. каѡ. вост. церкви (Берлинъ 1898); Чины погребенія и нѣкоторыя особенныя и древныя церков. службы (Берлинъ 1898); Постная и цвѣтная Трїоди съ воскр. пѣснопѣніями Октоиха (Берлинъ 1899).
- м.** — masculini generis, мушкога рода.
- Микл.** — *Fr. Miklosich*, Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum (Vindobonae 1862—1865).
- Милаш, Право (Дост.)** — *Др. Никодим Милаш*, Прав. цркв. право II изд. (Мостар 1902); Достојанства у прав. цркви (Панчево 1879).
- Мин.** — Миней.
- Митр.-Мирк.** — Правосл. литургика I део. По литургици Д-ра В. Митрофановића и Д-ра Т. Тарнавског израдио Д-р Лазар Мирковић (Ср. К. 1918).
- п.** — neutrum, neutrius generis, средњега рода.

- Никольски* — *Константинъ Никольскій*, Пособіе къ изученію устава богослуженія прав. церкви (Спб. 1888).
- Ном. пр.* — Номоканонъ при большемъ требникѣ од *А. Павлова* (Одесса 1882) правило —.
- Окт. гл.* — Октоих глас —
- part. praes. act.* — радни придев садашњег времена.
- part. praes. pass.* — трпни » » »
- part. praet. act. I* — радни » прошлога » први.
- part. „ „ II* — » » » » други.
- part. „ pass.* — трпни » пређашњег »
- Петрач.* — *F. Petračić, Grčko-hrvatski rečnik za škole* (Zagreb 1875).
- pl.* — pluralis, множина.
- poss.* — possessivum, присвојан.
- praep.* — praepositio, предлог.
- Прол.* — Прѣлогъ, ѡлѣи скѡйтвеннеи рѣци, Гѣнаѣрїи (Москва 1846) у три тома.
- pron.* — pronomen, заменица.
- relat.* — relativum.
- Свјет., Сјед., Стат., Степ.* — Свјетилен, Сједален, Статија, Степена.
- Сенц* — *Stjepan Senc, Grčko-hrvatski rječnik za škole* (Zagreb 1910).
- Син. у Нед. мит. и фар. (мес., сир. и др.)* — Синаксар у Недељу митара и фарисеја (месопусну, сиропусну и др.).
- sing.* — singularis, једнина.
- сир.* — сирска реч.
- Сл. на Г. в. (на стих., на лит. и др.)* — Слава на Господи возвах (на стиховње, на литији и др.).
- Сл. обл.* — сложени облик (придева).
- Слов. Имп. ак.* — Словарь церковно-славянскаго и русскаго языка Императорской академіи наукъ (Спб. 1867).
- Служ.* — Слѣжбникъ.
- Ст. на Г. в. (на ст., на лит., на хвал., на блаж.)* — Стихира на Господи возвах (на стиховње, на литији, на хвалите, на блажена).
- Старч.* — *А. В. Старчевскій*, Словарь древняго славянскаго языка (Издание А. С. Суварина, Спб. 1899).
- Стат.* — Статија.
- Степ. гл.* —, *ант.* —, — Степена воскр. глас —, антифон.
- subst.* — substantivum, именица.
- sup.* — superlativus.
- trans.* — transitivum, прелазно.
- Тр. п.* — Триод посни.
- Тр. цв.* — Триод цветни.

X

Тип. — Типиконъ сѣтъ Оуставъ (Кіевъ ,лцс.).

Треб. — Требникъ (Ср. К. ,лцкс.).

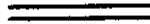
Троп. — Тропар.

Уч. изв. — Оучително: ѡзвѣсті: (додатак Служабнику).

f. — femininum, женскогѡ рода.

Хил. тип. — Хиландарски типик Светога Саве превео *Л. Мирковић* (Београд 1935).

Ч. огл. (кршт., испов., венч., погр.) — Чин оглашења (крштења, исповести, венчања, погребѡ).

РѢЧНИК
ЦРКВѢНОСЛОВѢНСКОГА ЈѢЗИКА

на св. Литургији претвара у тело Христово (*Служ.*).

Ягнѣць, **ѣй** *з.* ἀγνός, ἀγνίου, јагње-тов, јагњећи: Апок. 6, 16; 7, 14 *sq.*,

Ягница *f.* ἀγνίς, овчица: Кресто-бог.; Троп. мученицама.

Ягнѣвъ *з.* τοῦ ἄγνου, врбов: κῆτες (III Мојс. 23, 40).

Ядмантъ *m.* грч., дијамант, челик: Сл. на стих. св. Георг.; Ст. на хвал. св. Лаз.

Ядаръ *m.* јевр., месец код Јевреја који одговара фебруару (траје од 20 фебруара до 24 марта): 1 Јездр. 6, 15.

Ядъ *m.* грч., 1) гроб: I Мојс. 44, 29; 2) подземно место где су пребивале душе старозаветних праведника до доласка Христова: Троп. воскр. гл. 2; 3) место пребивања душа које су у власти ђавола: Пс. 15, 10; 4) место мучења непокајаних грешника, пакао: Лук. 16, 23; I Кор. 15, 55; Апок. 20, 14.

Ядѣниѣ *subst. indecl.*, јевр., моћан, силан заповедник, Господ: Језек. 2, 4.

Ядръ *m.* грч., 1) ваздух: Прем. Сол. 17, 9; 2) дарак, покровца, којим се покривају дискос и потир на Проскомидији (*Служ.*).

Язѣковникъ *m.* ἀλφαβητάριον, буква-вар (*Дјач.*).

Язѣкъ *m.* грч., бесквасни хлеб; види *ωπρόκινος*.

Язматикъ *m.* грч., мала песма с припевима: *αλληλῆια* и: *ἰακὴ τῆς* Бож. Има азматика на свих осам гласова (*Дјач.*; *Старч.*).

Язъ 1) *pron. pers.*, ἐγώ, ја; 2) назив првога слова у црквено-словенској азбуци.

Ялѣвъ јевр., подвоје: Јез. 40, 32.

Ялѣкъ јевр., шеснаесто слово у јеврејској азбуци: Плач. Јер. 1, 16; 2, 16; 3, 46; 4, 16.

Ялѣдѣтъ *m.* ἀκάθαρτος (βυβλος), опширна песма која се састоји из дванаест кондака и икоса, посвећених Исусу Христу, Богородици, или којем светитељу. Ово је име добила отуда, што за време појања ове песме није било дозвољено вернима да седе.

Ялѣдама *f.* јевр., њива крви: Мат. 27, 8; Дел. 1, 19.

Ялки *adv.* ὡς, као, као да: I Петр. 2, 12; 3, 16; Јевр. 13, 3; Сл. на лит. Рожд. Прет.

Ялѣдѣ *m.* грч., пратилац. То су били у старој Цркви црквено-служитељи који су пратили епископа и презвитера при литијама и послуживали у храму (*Митр.* — *Мирк.*, I, 71).

Ялѣда *f.* ἀχρίς, скакавац: III Мојс. 11, 22; Јер. 51, 14; Марк. 1, 6. По некима нека биљка за јело (*Жив.*).

Ялѣдѣтъ *m.* грч., *v. краггранесіѣ*.

Ялѣвѣстръ *m.* грч., посуда од алавастра у којој су Јевреји држали миро нардово: Марк. 14, 3; Лук. 7, 37.

Ялѣтѣвъ *m.* грч., петао: Мат. 26, 34; Марк. 14, 68. 72; Јов. 13, 38.

Ялѣфъ *m.* јевр., прво слово у јеврејској азбуци: Плач. Јер. 1, 1; 2, 1; 3, 1; 4, 1.

Ялканіѣ *n.* 1) *πείνη*, глад, гладовање; 2) *νηστεία*, пост (*Вост.*, *Старч.*).

Алкати, алч8, алчиши, 1) πεινᾶν, гладовати, бити гладан: *Мат.* 5, 6; *Лук.* 1, 53; *Рим.* 12, 20; 2) νηστεύειν, постити (*Вост.*); 3) ἀπέχεσθαι, уздржавати се (*Микл.*).

Алмаша n. indecl. јевр., хвалите Господа: *Апок.* 19, 1—6.

Алој m. грч., алој — дрво са дугим и широким лишћем, чији су сок (смолу) стари источни народи употребљавали при балзмовању мртвих телеса (*Старч.*).

Алојнз, 3. ἀλόης, начињен од алоја, са алојем смешан: *Јов.* 19, 39.

Алфа f. грч., 1) прво слово у грчком алфавиту; 2) почетак: азъ есмь алфа и ѡмега (*Апок.* 1, 8, 10; 21, 6; 22, 13).

Алча f. 1) λιμός, глад: *II Кор.* 11, 27; *Ст.* на стих. св. П. и П.; 2) νηστεία, пост (*Вост.*).

Амагарій m. јевр., знак, мета, циљ, белега: *I Цар.* 20; 20.

Амвросіа f. грч., храна коју су, по незнабожачком веровању, јели олимуски богови и њоме одржавали бесмртност; небеска храна; бесмртност: *Ст. Жив.* источ. Пресв. Бог.

Амвонз m. грч., узвишено место на солеји, са кога ђакон чита јектеније и јеванђеље, а презвитер проповеда.

Амидустъ m. грч., драги камен виолет боје: *II Мојс.* 36, 8; *Апок.* 21, 20.

Аминъ јевр. adv., заиста, зацело; тако је, тако нека буде. У јеванђељима употребљено 26 пута (*Дјач.*),

Амира m. грч., емир, адмирал, кнез, управитељ једне покрајине (*Дјач.*, *Старч.*).

Амма f. сир., духовна мати т. ј. старија монахиња (старица) која води надзор над младом искушеницом или инокињом (*Старч.*).

Амма јевр., Ама брдо: *II Цар.* 2, 24.

Амносадикосъ m. ἀμνός ἄδικος, неправедно јагње. То се име даје антихристу зато што садржи у себи број 666 по црквеном рачунању: 1 + 40 + 50 + 70 + 200 + 1 + 4 + 10 + 20 + 70 + 200 = 666 (*Дјач.*).

Амѣдалъ m. (јевр. magediel), ἀμβύδαλον, дрво које се врло рано расцветава и брзо роди. Од тога је дрвета био жезао Аронов: *Екл.* 12, 5 (*Дјач.*).

Аможи adv. ἔπου, куда, камо: *Јов.* 8, 21, 22; 13, 33 и др.; οὐ, где: *Мат.* 28, 16 и др.

Анаколій m. грч., бео огртач у који су облачили у старој Цркви новокрштенога (*Дјач.*).

Аналъкъ m. грч., (од ἀναλαμβάνειν), мало четвороугаоно платно са сликом страдања Христових, које монаси носе на прсима под хаљином: Послед. Вел. анг. обр.

Аналогій m. грч., аналој, налоњ, пулт на који се стављају свештене и црквене књиге и св. иконе (*Треб.*).

Анафора f. грч., просфора, навора (*Треб.*).

Анадѣма f. грч., црквена казна, проклетство: *I Кор.* 12, 3; *Гал.* 1, 8, 9; *Апок.* 22, 3.

Анахоритъ m. грч., монах који се повукао у пустињу да се посвети посту и молитви; в. **Шшльникъ**.

- Анеψій** м. грч., нећак, сестрић, рођак: Кол. 4, 10.
- Антидоръ** м. грч., просфора из које је на св. Литургији извађен св. Агнец и од које се честице деле после св. Литургије вернима, који се нису причестили, уместо св. причешћа (Служ.).
- Антимінъ** грч., четвороугаоно платно на св. трапези са сликом полагања тела Христова у гроб и ушивеним св. моштима (Арх. чин.).
- Антипасаха** ф. грч., друга недеља после Ускрса т. зв. Томина недеља (Дјач.).
- Антисиквтић** м. грч., горак сок којим су доиље мазале дојке да би од њих одбиле децу: Ном. пр. 76.
- Антихристъ** м. грч., противник Христов, човек безакоња који треба да се јави пред другим доласком Христовим: I Јов. 2, 18, 22; 4, 3; II Јов. 1, 7; еиззаконникъ: II Сол. 2, 8, чија су својства описана у Апок. 13, 2—10.
- Андрѣѣ** м. грч., рубин (заузима прво место у другоме реду првосвештеничкога ефода): II Мојс. 28, 18; 39, 11.
- Апеллосъ** м. ἀπελλαιος, месец који је, према познијем грчком рачунању, обухватао време од 24 октобра до 24 новембра (Дјач.).
- Апокалѣписъ** м. грч., 1) откровење; 2) пророчка књига св. Јована Богослова.
- Апокрисарић** м. грч., (од ἀποκρι-
νωδα, одговарати) посредник,
- правни заступник Цркве пред грађанским властима (Дјач.).
- Аполловнъ** м. грч., в. ἀεττδδωνъ: Апок. 9, 11.
- Апостолникъ** м. грч., марама којом се повезују монахиње уместо кукуља који носе на глави монаси (Дјач.).
- Апостолъ** м. грч., (од ἀποστέλλειν, послати) 1) посланик, ученик Христов: Мат. 10, 2; Марк. 6, 30 и др.; 2) свештена богослужбена књига.
- Апракосъ** м. грч., (од πράσσειν = делати; дакле: недељни), јеванђеље и апостол са распоређенима дневним црквеним читањима при богослужењу почевши од Недеље Пасхе (Дјач.).
- Араввадъ** м. јевр., равница, поље: IV Мојс. 26, 63.
- Ариилъ** м. јевр., лав Божји — алегоријски назив Јерусалима: Ис. 29, 1—7.
- Аркѣдѣвѣ** з. ἀρχαίδενος, боров, смреков: дрво: II Парал. 2, 8.
- Армагеддонъ** м. јевр., место на коме имају да се сакупе цареви васељене са својим војскама у велики дан Сведржитеља: Апок. 16, 16. Које је то место — не зна се. У II Пар. 35, 22—25 спомиње се Магедо — поље близу Аскадримона, где је био смртно рањен јудејски цар Јосија (Гилт.; Дјач.).
- Артавасъ** м. ἀρτάβη, перзијска мера, по прилици $\frac{1}{8}$ бечког мерова (Петрач.): Ис. 5, 10.
- Артосъ** м. грч., квасни хлеб за разлику од јеврејских бесквасних хлебова (азѣмъ). Такав се хлеб и у хришћанској Цркви освећује нарочитом молитвом

- на Ускрс и раздаје са анафором вернима у суботу Светле седмице: Тр. цв.
- Иротофора** т. грч., дароносица; посуда у којој се чувају честице за причешћивање болесника и св. агнец за литургију пређеосв. дарова; обичније: дарохранилница (*Дјач.*).
- Ирхаггилз** т. грч., арханђео, начелник анђела: Јуд. 1, 9.
- Ирхимагирз** т. грч., (од *μασσω* = умекшавам, месим, спремам) главни кувар: I Мојс. 37, 36; 39, 1; 41, 10, 12; заповедник стражарски: IV Цар. 25, 8; Јер. 40, 1.
- Ирхистратигз** т. грч., војсковођа, вођ: Ис. Нав. 5, 14; Конд. св. арх. Мих.
- Ирхисѣнагвгз** т. грч., управитељ јудејске зборнице: Марк. 5, 22; Лук. 8, 49; 13, 14; Дел. 13, 15.
- Ирхитиктонствовати** -ѣю, -ши, *ἀρχιτεκτονεῖν*, бити градитељ, градити, уређивати: II Мојс. 35, 32.
- Ирхитиктвнз** т. грч., уметник: Ис. 3, 3; неимар: I Кор. 3, 10.
- Ирхитрѣклнз** т. грч., редитељ, столоравнатељ: Јов. 2, 8, 9.
- Иршматз** т. *ἄρωμα*, -атос, мирис, мирисава материја: II Мојс. 30, 23; Марк. 16, 1; Лук. 23, 56; 24, 1; Јов. 19, 40.
- Исалиналз** јевр., трећа врата на храму јерусалимском, кроз која је улазио цар из свога двора у храм: Јер. 38, 14.
- Исѣда** јевр., чашља: Јов. 39, 13.
- Исмодѣй** т. лукави демон, рушилац бракова, који је убио седам жениха Саре, кћери Рагуилове: Товит 3, 7, 8, 17.
- Испаладз** т. грч., мало дрво, или цбун, који даје од себе мирис руже, нарочито када је дуга на небу. Прем. Сир. 24, 17 (*Дјач.*).
- Испѣдз** т. грч., отровна змија: Пс. 90, 13; Рим. 3, 13.
- Иссарѣй** т. грч., стари римски, а касније и јеврејски, новац од мједи у вредности $\frac{1}{4}$ драхме: Мат. 10, 29.
- Иссаримодз** т. јевр., поља, села: Јерем. 31, 40; I Мак. 4, 15.
- Иттакз** т. 1) *ἄτταγῆς*, кокица, љештарка: III Мојс. 11, 22; 2) *ἄτταχός*, морски рак (*Дјач.*).
- Иѣдрвнз** т. грч., 1) задњи пролаз, стражњица: Мат. 15, 17; Марк. 7, 19; Ном. пр. 186; 2) нужник: IV Цар. 10, 27.
- Иѣѣω, ἄφφω**, јевр. *arh-hu* = сам он, тај сам: гдѣ Богъ Илиинъ *ἄφφω*; (IV Цар. 2, 14). Ова се реч у овој реченици односи или на прор. Илију: »Где је Бог Илијин и сам он?«; или на Бога: »Где је тај Бог Илијин?«; или на самога пророка Јелисеја: »Где је Бог Илијин и (после тих речи) »сам он (Јелисеј) оудѣри коды... Ту су реч и сами св. оци разно тумачили и преводили. По мишљењу св. Атанасија Великог *ἄφφω* је исто што и *ἄρρω* и значи овде: сугуби, двоструки (»Где је Бог Илијин сугуби?«; или: »Где је сугуби дух Илијин?«). По мишљењу бл. Теодорита *ἄφφω* значи *невидљиви, тајни* (*Дјач.*).
- Ишоѣтъ** adv. *εἰληή, μάτην*, узалуд; очевидно (*Микл.*).

Ице < лште conjct., εἰ, ἐάν, ἄν, ако; Мат. 4, 3, 6; у упитној индиректној реченици значи *ли*: *установте да видимъ ице прѣидетъ Иліа имати его* — хоће ли доћи... (Марк. 15, 36); *ице оуже, εἰ ἦδη, да ли већ: ице оуже оумре* (Марк. 15, 44); *ице какъ, εἴπως, не би ли како: ице какъ козмогѣтъ* (Дел. 27, 12); *ице ице, εἰ οὕτως, заиста: II Мојс. 2, 14; ице оукъ, εἰ ἄρα, зато што: Пс. 57, 12; ице же и, εἰ δὲ καὶ, ако и: Лук. 11, 18; иже ице, ὅς ἄν,*

који год, који му драго: Мат. 10, 14; *ице ли, ако пак; ице ли ни, ако пак не; ице ли же ни, иначе; иже ице, који год (Жив.).*
Иψίνδοςъ м. грч., пелен: Апок. 8, 11.

Иданѣмъ м. јевр., јеврејски месец који одговара септембру, а делом и октобру: III Цар. 8, 2; то је месец празника Сеница (*Дјач.*).

Идарѣмъ м. јевр., ухода, шпијун; *адарѣмѣи пѣтъ, пут којим је ишао Израилъ (IV Мојс. 21, 1).*

Б

Б друго слово у црквенослов. азбуци, зове се *бѣки*.

Баба f. 1) *μάμη, баба, мајка: II Тим. 1, 5; 2) μάια, бабица, при- маља: I Мојс. 35, 17; II Мојс. 1, 15. 17.*

Бавѣи з. *γαῶδος, бапски: I Тим. 4, 7.*

Бавити v. *imprf. баблю, — киши, μα- ιεῖν, бабичити: II Мојс. 1, 16.*

Багрѣница f. *χλαμύδα, пурпурна хаљина: Мат. 27, 31; πορφύρα, βύσσος, пурпур, скерлет: Лук. 16, 19; Ант. 15 на Вел. четвртак.*

Багрѣнъ з. *πορφυροῦς, пурпуран, црвен, скерлетан: Јов. 19, 2. 5.*

Банѣ f. *λουτρόν, бања, купатило: Еф. 5, 26; банѣ пакнѣтъѣл, бања препорођења т. ј. св. тајна крштења, у којој се спира првородни грех и препорађа у нови благодатни хришћански живот: Тит 3, 5.*

Баснословѣцъ < *баснословѣцъ* м. *μυθολόγος, који прича бајке, лажа (Дјач.).*

Баснословиѣ п. *μυθολογία, причање басана; измишљено причање; празан говор (Старч.).*

Баснословити, *-глаголю, -киши, μυθολογεῖν, причати басне, була- знити (Вост.).*

Баснотворицъ < *баснотворицъ, м. τῶν μυθῶν ποιητής, песник басана: Ак. Бог. ик. 9.*

Баснѣ f. *μῦθος, бајка, прича: II Петр. 1, 16; I Тим. 1, 4; 4, 7; II Тим. 5, 4; Тит 1, 14.*

Бѣлѣи < *бѣлѣиѣ* п. *ἐπέδη, бајање, опчињавање (Вост.).*

Бдѣниѣ < *бдѣниѣ* п. *ἀγρυπνία, бдење, неспавање: II Кор. 6, 5; 11, 27; 2) бденије, свеноћно богослужење (Тип. гл. 6.).*

Бдѣти < *бдѣти* v. *imprf., бждѣ, бдиши, ἀγρυπνεῖν, ἀγρυπλεῖν, γρηγορεῖν, бдити, бити будан, неспавати, стражити: Пс. 101, 8; Мат. 24, 42. 43; Марк. 13, 33—37.*

Бдѣи, *бдѣиѣ* з. *part. praes. act. од бдѣти, γρηγορῶν, који је бу-*

дан: Лук. 12, 37; Апок. 16, 15; Троп. Вел. пон.

Бѣдра f. μηρός, бедро: припошли мечь твой по бѣдрѣ твоей (Пс. 44, 4); итицаніе къ бѣдра, ροη̄ εις τοὺς μηρούς: Ном. пр. 186.

Бѣдро п. в. бѣдра: родишага при бѣдрѣхъ Іоанновыхъ (I Мојс. 50, 23).

Безблагодатный з. ἀχάριστος, незахвалан: Прем. Сир. 20, 19; Лук. 6, 35.

Безблзвннѣ, -ный з. ἀσκανδάλιτος, неувредлив; који се не одаје саблазну: Мол. св. Вас. Вел. I на Дух. веч.

Безболѣзненнѣ, -ый з. ἀνώδυνος, безбола, здрав: Јект. прозб.

Безбоязненнѣ з. ἀφοβος, неустрашив, храбар, срчан (*Старч.*).

Безбрашнѣ п. ἀτροφία, уздржаванье од јела, пост: Свјет. у IV нед. Вел. поста.

Безвиннѣ з. ἀναίτιος, ἀδῶος, невин, прав (*Вост.*).

Безвиновный з. ἀναίτιος, беспочетан: Кан. Дух. п. 4 ирм.

Безводный з. ἄνυδρος, који нема воде, сух: душа моя ѡкѡ землѣ безводная текѣ = душа моја Теби (тежи) као суха земља (Пс. 142, 6); приходитъ ѡкѡзѣ безводная мѣста (Мат. 12, 43; Лук. 11, 24); II Петр. 2, 17; Јуд. 1, 12.

Безвременномыштаннѣ з. ἀκαιροφάνταστος, у невреме снован: трѣдѣ житѣа земнаго (Ст. у Ч. погреб.).

Безвременный з. ἀκαιρος, незгодан, нелагодан, неприличан, у незгодно време покушан; безвременнѣ adv. у невреме: II Тим. 4, 2.

Безвѣстный з. ἀδηλος, непознат, несигуран, нејасан, неразумлив:

Пс. 50, 8; I Кор. 14, 8; Ант. 7 на Вел. чет.; безвѣстнѡ adv. непоузвано: I Кор. 9, 26.

Безгласнѣ з. ἄφωνος, нем: Дел. 8, 32; II Петр. 2, 16; I Кор. 12, 2; 14, 10.

Безгласнѣ п. ἀφωνία, немоћа: Троп. Рођ. св. Јов. Прет.; Сл. на стих. на Дух.

Безгоднѣ п. ἄωρια, невреме, непогода: Пс. 118, 147; Ст. у Ч. погр. свешт.; свануће: Стат. III ст. 147.

Безгодный з. ἀκαιρος, непогодан, незгодан, у невреме: (*Вост.*) ἄωρος, пре времена, преран: Син. Месоп. суб.

Бездна f. ἄβυσσος, 1) бездан, понор: и тма вѣрхѣ бездны (I Мојс. 1, 2); ѡкѡ ризѣ водѣланіе еа (Пс. 103, 6; 2) морска пучина која нема дна: ѡкѡ по εδχδ... по безднѣ (Кан. у Нед. сир. п. 1 ирм.); 3) пакао: да не поклонитъ имъ къ безднѣ ити (Лук. 8, 31); 4) тамница: и къ безднѣ затвори его (Апок. 20, 3); 5) извор: и напои а ѡкѡ къ безднѣ мнозѣ (Пс. 77, 15); V Мојс. 8, 7; 33, 33, 13; 6) тешка невоља, дубока туга: бездана безднѣ призываетъ (Пс. 41, 8) т. ј. једна невоља вуче за собом друге невоље (Сл. *Влашић*, II, 210).

Бездожднѣ п. ἀβροχία, суша (Треб.).

Бездомокъ м. ἀνοικος, ἔξοικος, који нема куће, бескућник: Јов. 6, 18;

Бездушный з. ἀψυχος, без душе, мртав: I Кор. 14, 7; итѣканѣ: Кан. Дух. п. 7 ирм.

Бездыханный < бездыханныъ з. ἀπυχοῦς, који не може да дише, без даха; мртав: Зрѣши м.л... (Сл. у Ч. погреб.).

- Бездѣльнѡ** adv. ἀπράκτως, слабо, лено, узалуд, узаман, без успеха: плачѣщымъ (Ст. 2 на Г. в. у Нед. мес.)
- Беззрачнѣ** < беззрачнѣ З. ἀμορφος, без обличја, ружан, неугледан: Стат. I на В. суб. ст. 9.
- Беззаконновати** v. impf. -нѣю, -нѣши, ἀνομιᾶν, живети против закона, у греху: V Мојс. 31, 29.
- Безкваснѣ** n. ἄζυμος, без квасца, пресан хлеб: I Кор. 5, 8.
- Безквасный** З. ἄζυμος, који нема квасца, пресан: I Кор. 5, 7.
- Безконечный** < безконечнѣ З. ἀπέραντος, бескрајан: I Тим. 1, 4.
- Безлѣнный** < безлѣннѣ З. ἀσέληνος, без месеца: Сл. на Г. в. на В. среду.
- Безлѣтнѣ**, < безлѣтнѣ З. ἀχρονος, вечан: Догм. гл. 6; Степ. гл. 8 ант. 3; Кат. Благов. п. 5 ирм.; Кан. Андр. крит. п. 3 т. бог.; Ст. на хвал. на Преобр.
- Безмздынкѣ** < безмздынкѣ m. ἀδέκατος, ἀμοδος, који нема плате, који ради без награде; непоткупљив, неподмитљив: Сјед. на св. К. и Дамј. То је нарочити чин Божјих угодника који су лечили болеснике бесплатно, због чега су се називали и беззаконници. Такови су били Кир и Јован (31 јан.), Козма и Дамјан (1 јула), Пантелеимон (27 јуна), Јермолај (26 јула) и др. (Дјач.).
- Безмздно** < безмздно adv. ἀμοδι, бесплатно, забадава: Ст. 4 на Г. в. на св. влмч. Пант.
- Безмчтаннѣ** < безмчтаннѣ З. ἀφάντατος, без маште, без уображења, спокојан, непомућен, не-
узбуњен: Мол. I св. В. В. на Дух. веч.
- Безмолвіє** < безмолвіє, n. ἥσυχία, σιγή, ћутање, тишина, усамљеност: Дел. 21, 40; 22, 2; II Сол. 3, 12; I Тим. 2, 11. 12; Апок. 8, 1; Свјет. у II Нед. В. п.
- Безмолвникѣ** m. ἥσυχος, усамљени пустиник, отшелник, човек који се удаљио од светских сујета, ћуталица (Микл.; Дјач., Старч.).
- Безмолкный** З. ἥσυχος, катеостадрѣвос, миран, тих, ћутљив: Дел. 19, 36; I Кор. 7, 35; I Тим. 2, 2; ἡσυχίος, мирољубив: житіє, (Мол. у Лит. Злат.).
- Безмолствовати** v. impf., -ствѣю, -нѣши, ἥσυχάζειν, ћутати, мировати, миран бити, усамљено. тихо живети: I Сол. 4, 11; ρῆμα безмолствѣтѣ: Ст. у Ч. погреб.
- Безмѣриє** n. ἀμετρία, неизмерност, излишност, непотребност (Микл., Старч.).
- Безмѣрный** З. ἀμετρος, неизмеран: II Кор. 10, 13. 15; прегрѣшнѣ: Ст. на стих. гл. 7 богор.; ѿщитко: Сл. на хвал. Соб. Пресв. Бог.
- Безмѣстнѣ** n. ἀτομία, необичност, грдоба, ружна реч или дело: Јудит 11, 11; Сл. на Г. в. у Нед. Сам.
- Безмѣстный** < безмѣстнѣ З. ἀτοπος, непристојан, неприличан, неуместан: Кан. И. Хр. п. 9 т. 1; Кан. прич. п. 1 Сл.; Син. у Нед. Блуд. с; Троп. гл. 3 у Ч. Јелеосв.; adv.: Ном. пр. 217.
- Безмѣтежинѣ** < безмѣтежинѣ З. ἀτάραχος, безметежан, тих, спокојан: ѿнѣ: Мол. пре спав.

Безнадеждиѣ п. ἀνεπιστία, очајање (Старч.).

Безначалникъ, -ый < безначальнъ з. ἀναρχος, који нема почетка, вечан: I Јов. 2, 13; Степ. гл. 8 ант. 3 Сл.; Кан. воскр. гл. 2 п, 9 ирм.; Троп. Обрез. Госп.

Безначалство < безначальство п. ἀναρχία, безвлашће; необузданост (Дјач.).

Безнѣкстный з. ἀνύμφευτος, безбрачан, нежењен, неудат: Догм. гл. 8; Ч. погр. свешт. ик. 24.

Безочисный з. ἀνόμιμος, лишен вида, слеп; бестидан: (Дјач., Старч.).

Безоч(в)ство п. ἀναidia, бестидност, безобразлук: Лук. 11, 8.

Безпечалникъ, -ый з. ἀμέριμος, ἄλυπος, безбрижан: Мат. 28, 14; I Кор. 7, 32; Филиб. 2, 28.

Безплотный < бесплътнъ з. ἀσώματος, ἄσαρχος, бестелесан: естество χριστικόν (Вел. повеч.).

Безпорочникъ < безпороучнъ з. ἀμωτος, ἀμωμος, без порока, без махне, без погрешке: Лук. 1, 6; II Кор. 6, 3.

Безпрепониw adv. ἀκωλύτως, без запреке, несметано, слободно (Дјач.; Старч.).

Безпрестани adv. ἐκτενῶς, непрестано, увек, вечито: Дел. 26, 7; Рим. 1, 9.

Безпреткновникъ < безпретъкновеньнъ з. ἀπρόσκοπος, без спотицања; неповређен, који није на саблазан: I Кор. 10, 32.

Безприкладный з. ἀνείκατος, беспримеран, без премца, неупоредив, несравњив: Сл. на стих. у Том. нед.; Мол. VI часа.

Безпѣти < беспѣтнѣ п. ἀνοδία, удаљење од правога пута; непроходан крај (Дјач.; Старч.).

Безскверникъ < безскверннъ з. ἀμίαντος, без порока, безгрешан: Јевр. 7, 26.

Безсловесникъ < бессловеснъ з. ἄλογος, без разума, бесмыслен, глуп: Дел. 25, 27; Јуд. 1; 10.

Безсловесіи п. ἀλογία, безумље, лудост, немоћа: Ст. на Г. в. у Нед. св. от.; Кан. И. Хр. п. 8 т. 2 и Андр. крит. п. 1 т. 2.

Безсволазникъ < кссьвазнъ з. ἀσκανδάλιστος, који је без саблазни: Мол. I св. В. В. на Дух. вечер.

Безсволазство п. ἀπλάνεια, ἀσφάλεια, удаљеност од саблазни, сигурност, разборитост: Вел. повеч.

Безсовѣтнѣ п. ἀσυμβουλία, безумност: Приче Сол. 11, 6.

Безсребреникъ м. ἀνάργυρος, в. визмиздникъ.

Безстрастіи п. ἀπάθεια, неосетљивост, мирноћа, неугађање страстима, стање без страсти: Ст. воскр. на стих гл. 8; Кан. прич. п. 7 т. 1; Мол. III св. В. В. на Дух. веч.

Безстрашнѣ п. ἀφοβία, неустрашивост: Ст. 6 на Г. в. у Том. нед.

Безстѣдиѣ < встоуднѣ п. ἀναισχυντία, бесрамност, бестидност: Мол. 7 пред прич.

Безстѣдный < встоуднъ з. ἀναιδής, бесраман, бестидан, безобразан: V Мојс. 28, 50; ἰταμός, дрзак: Кан. Усп. Бог. п. 7 ирм.

Безстѣдствокати v. ἰμρf., -ствѣю, -ши, ἀναισχυντέiv, бити бестидан: Син. у II Нед. В. п.

- Безсѣмьнѣ**, -ый < бесѣмьнѣ 3. ἀσπορος који је без семена: рождѣнїи (Сјед. Соб. Пресв. Бог.); зачатїи: Сл. у сјед. на св. архѣ. Ст.; рождѣнїко: Ст. на лит. св. Три Јер. богор.
- Безсѣмьнѣ**, -ый < бесѣмьнѣ 3. ἀσπιος, који нема сенке, хлада (Дјач.).
- Безсѣмьнѣ** п. ἀνοια, безумље; Лук. 6, 11; μωρία, лудост: I Кор. 1, 23.
- Безсѣмьнѣ** п. ἀπροσόντη, непромишљеност: Марк. 7, 22.
- Безсѣмьнѣ** в. импрф. -сѣмьнѣю, -ши, ἀνοηταίνειν, лудовати: Кан. св. Теод. п. 8 Сл.
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ 3. ἀτιμητος, без вредности, ништаван (Микл.).
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ, бесцѣннѣ 3. ἀτεχνος, без деце: Лук. 20, 28—30; кода, горка, опора вода: Ст. на Г. в. прор. Ил.
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ п. ἀτεχνία, немање деце; сиротовање: Пс. 34, 12.
- Безсѣмьнѣ** в. импрф. -сѣмьнѣю, -ши, ἀμοιρεῖν, не имати дела с ким: Син. у Месоп. суб.
- Безсѣмьнѣ** п. ἀπάνθρωπος, нечовечност, суровост: Ст. воскр. на стих. гл. 2.
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ п. ἀτιμία, срамоћење, срамота: Дел. 5, 41; Рим. 1, 26; I Кор. 11, 14; II Кор. 6, 8.
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ 3. обещашѣн, поруган, срамотан: Марк. 12, 4; I Кор. 4, 10.
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ в. импрф. -сѣмьнѣю, -ши, ἀτιμάζειν, срамотити, презирати, хулити: Рим. 2, 23.
- Безсѣмьнѣ** п. ἀταξία, неред, смутња, непристојност, непокорност: (Микл.).
- Безсѣмьнѣ** в. импрф. -сѣмьнѣю, -ши, ἀτακτηῖν, непристојно се владати, неуредно живети: II Сол. 3, 7.
- Безсѣмьнѣ** в. импрф. -сѣмьнѣю, -ши, ἀσχημονεῖν, чинити што не ваља: I Кор. 13, 5.
- Безсѣмьнѣ**, -ый 3. προπητής, ἀτακτος, неуредан, разуздан, непромишљен, нагао: Дел. 19, 36; I Сол. 5, 14; безсѣмьнѣ кланчи, хѣмои, ждерања, теревенке: Гал. 5, 21.
- Безсѣмьнѣ**, -ый < бесцѣннѣ 3. ἀαριθμος, безбројан, небројен: Јевр. 11, 12.
- Безсѣмьнѣ** п. ἀπειρία, невештина, неискуство, неприкладност: Син. у Нед. свих св.
- Безсѣмьнѣ**, -ый 3. ἀναίσθητος, без осећаја, неосетљив (Микл.).
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ adv. ἀποτόμως, нештѣдимице сурово, оштро, строго: II Кор. 13, 10.
- Безсѣмьнѣ**, -ый < бесцѣннѣ 3. ἀμορφος, нагрѣн, накараѣн, унакажен: Ст. гл. 8 у Ч. погреб.; Кан. на В. пет. п. 6. т. 2.
- Безсѣмьнѣ** в. импрф. -сѣмьнѣю, -ши, ἀσχημονεῖν, чинити што непристојно, безобразно; држати да је срамота: I Кор. 7, 36.
- Безсѣмьнѣ** 3. ἀναπολόγητος, који не може да се брани, да се оправда; без одговора, без изговарања: Рим. 1, 20; 2, 1.
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ п. δοκός, брвно: Мат. 7, 3—6; Лук. 6, 41. 42.
- Безсѣмьнѣ** друго слово у јеврејској азбуци: Плач. Јер. 1, 2; 2, 2; 3, 4; 4, 2.

Било п. *σύμαντρον, ξύλον*, дрвена или метална даска у коју се ударало чекињем и тако призивало верне на богослужење (Дјач.).

Бити v. *imprf.* *бию, -иши, πασιζεῖν*, бити, тући: *Мат. 10, 17; τύπτειν*, ударати, бичевати: по гласкѣ трогатию (*Марк. 15, 19*); *δέρειν*, злостављати, бити: *Јевр. 16, 6*.

Бийца м. *πλάκτης*, бојац, убојица: *1 Тим. 3, 3; Тит 1, 7*.

Благо п. *τὸ ἀγαθόν*, добро: *Мат. 7, 11; добро дело: Мат. 19, 16; Јов. 5, 29; 1 Петр. 3, 11; имање: дѣше, имаши многа блага (Лук. 12, 19)*.

Благовѣсти п. *εὐεξία*, добро стање, срећан живот: *Сјед. на св. Саву*.

Благовидѣтиса v. *pf.* *-ждѣса, -дишиса*, свидети се, допасти се: *1 Мак. 1, 12*.

Благоволеніе ^{дѣла (какъ доброт)} < благоволеніе п. 1) *εὐδοκία*, добра воља, доброта: *Пс. 5, 13; 50, 18; 68, 14; 140, 6; 144, 16; Мат. 11, 26; Лук. 2, 14; 10, 21; милост: Троп. Вавед.; 2) πρόθεσις*, одлука, наредба: *1 Тим. 1; 9*.

Благоволеніи v. *imprf.* *-велою, -лиши, εὐδοκῶν*, бити коме наклоњен, у вољи: *шъ неже благоволеніхъ (Мат. 3, 17; 17, 5; Марк. 1, 11); благоизволеніи, приволети: и ти благоволеніхъ жити съ нимъ (1 Кор. 7, 12, 13); бити добре воље: тѣмже благоволю къ немощехъ, къ доажденіихъ... (1 Кор. 5, 8); наумити: благоволеніемъ штатиса ко ядннѣхъ единни (1 Сол. 3, 1); указати милост, смилувати се: благоволеніемъ еси Гди землю твою (Пс. 84, 2); чинити добро: и не прилежитъ бла-*

гоколеніи пакн (*Пс. 76, 8*); мариити за нешто: *кнеожженіа не благоволеніи (Пс. 50, 16)*.

Благоволеніи п. *εὐωδία*, благовоње, добар мирис: *Свјет. на Рожд. Богородице*.

Благоволенный < благоволенъ з. *εὐώδης*, миришљив, мирисан: *Јов. 12, 3*.

Благоволенствовати v. *imprf.* *-ствѣю, -иши, εὐωδιάζειν, εὐωδεῖν*, мирисати: *Ст. на хвал. св. Андр. Первозв.*

Благовременный < благовременъ з. *εὐκαιρος*, на време, у своје време: *Јевр. 4, 16*.

Благовременнѣ adv. *εὐκαιρῶν*, у право време: *1 Тим. 4, 3*.

Благовременствовати v. *imprf.* *-ствѣю, -иши, εὐκαιρεῖν*, користити се згодним временом, у згодно време живети (*Микл.; Вост.*).

Благовѣрїи п. *εὐσεβεία*, побожност, добра, права вера, богобожљивост: *1 Тим. 6, 3*.

Благовѣрный з. *εὐθεός, εὐσεβής*, правоверни, који исповеда праву и истиниту веру, православни: *Служ.*

Благовѣствованіи п. *εὐαγγέλιον*, добра вест, проповедање вере, учење Речи Божје: *Рим. 1, 9. 16 sqq. 1 Кор. 4, 15* и др.

Благовѣствовати v. *imprf.* *-ствѣю, -иши, εὐαγγελίζεσθαι*, јављати радосну вест, проповедати Реч Божју: *Мат. 11, 5; Лук. 2, 10 sqq. Дел. 5, 42; кѣгодать: Троп. Благов. и у Нед. по Рођ. Хр.; -са: Лук. 16, 16*.

Благовѣстити v. *pf.* *-вѣщѣ, -стиши, εὐαγγελίζεσθαι*, објавити радосну вест, проповедити Реч Божју: *Лук. 1, 19; Дел. 8, 25* и др.

Благовѣстїи п. εὐαγγέλιον, радосна вест, проповед Речи Божје: Дел. 15, 7; Рим. 1. 1 и др.

Благовѣстникъ м. εὐαγγελιστής, радосни гласник, проповедник Јеванђеља: Дел. 21, 8; Еф. 4, 11; II Тим. 4, 5.

Благовѣстница ф. εὐαγγελίστρια, радосна гласница: Ст. Пасхе 2.

Благовѣстїи п. εὐαγγελισμός, добра, радосна вест коју је донео арх. Гаврил пресв. Дјеви Марији о зачећу Сина Божјег од Духа Светог (*Дјач.*).

Благоглаголивый з. εὐλαλος, красно-речив: оутѣ (Кан. Дух. п. 9 ирм.); ласковница: Ст. 3 на Г. в. св. Јов. Злат.

Благогласїи п. εὐφωνία, добар глас; хармонија, склад, слога: Сл. на Г. в. св. Спир. чуд.

Благогласный з. εὐφωнос; који има пријатан глас; умилан: пѣиць (Сјед. св. Спир. чуд.; Сл. на лит. св. кн. Лаз.).

Благоговѣйство п. εὐλάβεια, побожност, страх Божји: Јевр. 5, 7.

Благоговѣйный з. εὐλαβής, побожан: Дел. 2, 5.

Благоговѣїи п. εὐλάβεια, побожност: Јевр. 12, 28; Вел. јект.

Благоговѣти v. impf. -вѣю, -вѣши, εὐλαβεῖσθαι, бити побожан; устручавати се, бојати се: II Мојс. 3, 6; Ст. на Г. в. у Нед. мирон.

Благодарїи п. ἀγαθοδωρία, добар дар, поклон; част: Степ. воскр. гл. 3 ант. 1 Сл.

Благодарственъ з. εὐχαριστος, који хвали, захвалан: Служ.

Благодатїи м. εὐεργέτης, који добро даје, добротвор: Лук. 22, 25.

Благодать ф. χάρις, благодат, дар (Духа Светога); милост, благовољење, благонаклоност: ωκεφάλι во еси блгодать (Лук. 1, 30); блгодать Бжїа кѣ на немъ (Лук. 2, 40); корист, хвала: аще любите любащыа вы, каа вамъ блгодать естъ (Лук. 6, 32. 33); блгодать воз' блгодать, χάριν ἀντὶ χάριτος, благодат за благодаћу (Јов. 1, 16) означава обиље и разноврсност дарова Св. Духа.

Благодѣшствїи < благодѣшственїи п. εὐμερία, срећа, благостање, напредак: (*Микл.*).

Благодѣрзати < благодѣрзати v. impf. -дерзаю, -ши, εὐδαρσεῖν, бити неустрашив, одважити, се, осмелити се (*Микл.; Вост.*).

Благодѣрзновинный < благодѣрзновець з. εὐδαρσής, смео, одважан, неустрашив, храбар (*Вост.*).

Благодѣрзностїи < благодѣрзностїи з. εὐδαρσής храбар, срчан: II Јездр. 8, 27.

Благодѣшствїи з. εὐφυχος, храбар, слободан, добродушан (*Микл.; Вост.*).

Благодѣшствїи п. εὐφυχία, доброта душе, великодушност, живаханост, бодрост (*Микл.; Вост.; Дјач.*).

Благодѣшний з. εὐθύμος, εὐφύχος, живахан, весео, слободан: Дел. 24, 10.

Благодѣшнїи adv. εὐφύχως, храбро: Син. у II нед. Вел. п.; Ст. на Г. в. св. Прок. и на хвал. 3. св. Пант.

Благодѣшествовати v. impf. -ствѣю, -ши, εὐδομεῖν, εὐφυχεῖν, имати добру душу, бити срчан: Дел. 27, 22; бити добре воље, ве-

сео: кѣгодѣшѣтѣтъ ли кто; да поетъ (Як. 5, 13); Филиб. 1, 19.

Благодѣйство п. εὐεργεσία, добро дело, добротинство: Син. на Ускр.

Благодѣланіе п. ἀγαθοεργία, добротинство: Степ. гл. 3 ант. 3.

Благодѣтели м. εὐεργετής, добротвор: Ст. воскр. на Г. в. гл. 2 и на стих. гл. 4; Кат. Богој. п. 9 припев.

Благодѣтельный 3. κευχαριτωμένος, милосрдан, расположен према добру (Микл.; Старч.).

Благодѣтельство п. види благодѣйство: Мол. 6 јут.

Благодѣтельстввати v. impf. -ствѣю, -ши, εὐεργετεῖν, добро чинити: Дел. 10, 38; Син. на В. пон.

Благодѣлніе п. εὐεργεσία, добро дело: Дел. 4, 9; Ст. на Г. в. у среду IV седм. В. п.

Благодѣлати v. impf. в. благодѣтельстввати (Вост.).

Благоже interj. εὖγε, добро, лепо. Долази обично поновљено: благоже, благоже = врло добро: Пс. 34, 21. 25; 39, 16.

Благожизненный 3. εὖβιος, који добро живи; безбедан: (Микл., Вост.).

Благожитѣлствовати v. impf. -ствѣю, -ши, εὖβιον εἶναι, живети добро, побожно (Вост.).

Благожрѣвіе п. εὐκλῆρία, добра срећа: (Микл.; Вост.).

Благозаконіе п. εὐνομία, добар, праведан закон; уважење, испуњење закона; једнакост, равноправност пред законом (Старч.).

Благознаменитый 3. εὖσημος, који се лако познаје по неким знацима; знаменит, јасан, свечан: Пс. 80, 4.

Благозрачный 3. εὐόφθαλμος, леп на око, красан (Микл.; Старч.).

Благоимство п. εὐεξία, добро здравље (Ibid.).

Благоискѣснѣти v. pf. -искѣшѣ, -сиши, εὐδοκμεῖν, бити угледан, славан, стећи име; свиѣтати се, одликовати се: Син. у Нед. свих св.

Благоискѣсный 3. εὐδοκμεών, вешт, кусан, славан, угледан. (Микл., Старч.).

Благокласнѣ < благокласнѣ 3. εὐσταχος, који има лепо влаће. (Вост.).

Благокоренный 3. εὐρίζος, који има добар корен, дубоко укоренен: Пс. 47, 3.

Благоличный 3. εὐπρόσωπος, који има лепо лице, спољашност; угледан: Син. на В. пет.

Благолознѣ < благолознѣ 3. εὐκλήματων, који има добре лозе: кѣноградъ (Ос. 10, 1).

Благолѣпнѣ п. εὐπρεπεῖα, красота: Як. 1, 11.; домѣ твогѣω (Мол. 2 ант. на Лит.); Сл. на лит. св. кн. Лаз.; аѣгилько: Сл. на хвал. у Нед. сир.; Кан. Пасх. п. 7 ирм.

Благолѣпнѣ adv. εὐπρεπῶς, часно, пристојно: Дел. 17, 23.

Благолювице < благолювице м. φιλαγάδος, који воли добро: Тит. 1, 8.

Благолювице п. φιλαγαδία, склоност према добру (Вост.).

Благомоцнѣ < благомоцнѣ п. εὐρωστία, снага, јакост: Мол. ж. егда изв. млад.

Благомоцный < благомоцнѣ 3. εὐδύνατος, моћан, силан: Служба у суб. јутро.

Благомѣжественный З. εὐσταλής, добро опремяен, чедан: Син. у III нед. В. п.

Благомѣжество п. εὐανδρία, смелост, храброст (Микл.; Вост.).

Благомѣжествовать v. impf. -ствѣю, -ши, ἀνδραγαθεῖν, бити храбар, храбро се борити: I Мак. 16, 23.

Благонадеждный З. εὐελπίς, εὐθῆμος, пун наде, пун добре воље, радостан. живахан: III Мак. 2, 24; Дел. 27, 36.

Благонароচিতъ З. εὐθῆμος, ванредан, изредан: Ст. по полиј. на ц. К. и Ј.

Благонаравнъ З. εὐήθης, доброћудан, искрен: Ст. на стих. Соб. св. Јов.

Благонаравіе п. εὐγνώμοσύνη, правичност, разборитост: Син. у V Нед. по св. Пасци.

Благопитаніе п. εὐτροφία, добра храна (Микл.).

Благоплавати v. impf. -ваю, -ши, εὐπλοεῖν, срећно пловити (Вост.).

Благоплодіе п. εὐχαρтіа, изобиліе плодова, добар род, плодност: Ст. на хвал. ц. К. и Ј.

Благоплодный З. εὐχαρτός, пун плодова, плодан: Ак. Бог. конд З.

Благоподатливый З. εὐμετάδοτος, који радо дели, издашан, дарезљив, подашан: I Тим. 6, 18.

Благопокоривъ З. εὐπειθής, покоран, понизан, послушан: Јак. З, 17; рѣкъ: Ст. на Г. в. на Прен. м. св. Ник.; благопокоривъ: Ст. на лит. св. Сави Сл.

Благополѣчіе < благополоучіе п. εὐδοχία, срећа, веселье, напредак. (Вост.).

Благополѣчный < благополоучный З. εὐθετός, згодан, прикладан, погодан: Мол. огл. у св. Лит.

Благопоспѣшнѣти v. pf. -шѣ, -шиши, εὐδοεῖν, срећно пратити, помагати, бити на руци: I Мојс. 29, 33; -сѣ, успевати, напредовати, имати успеха: I Кор. 16, 2.

Благопослѣшникъ, -ый З. εὐήκοος, који радо чује, који је готов да чује: Мол. Херув.; Ст. на хвал. 2 на св. Теод.

Благопотривнъ, -ый З. εὐχρηστός, врло потребан, користан, згодан, удобан: Пс. 31, 6; II Тим. 2, 21; 4, 11; Филим. 1, 11; юрды (Степ. гл. 6 ант. 1); εὐθετός. прикладан, згодан: Јект. у Лит. пређ.

Благопохваленіе < похваљеніе п. εὐφημία, похвала, побожна молитва: Ст. на Г. в. II нед. В. П.

Благопримѣнитель < благоприменитель m. 1) ἀλλοίωv, који чини корисну промену (Микл.); 2) εὐδιάλλακτος, лако помирљив: Ст. у Ч. Јелеосв.

Благопримѣнный З. εὐαλλοίωτος, који (се) мења на добро: Свјет. богор. пр. Ил.

Благопріятнъ, -ый З. < благопріятный З. εὐπρόσδεκτος, удобан, згодан, снисходљив, пријатан: I Петр. 2, 5; Рим. 15, 16. 31; II Кор. 6, 12; 8, 12; Мол. у Лит. Вас.; Мол. св. В. В. у Послед. прич.

Благопріятство п. εὐνοία, наклоност, снисходљивост, љубав: II Мак. 9, 26.

Благоразвѣнъ, -ный З. < благоразвѣный З. εὐσημος, јасан, појмљив, разумљив: I Кор. 14, 9; εὐγνώμων, који добро мисли, разуман; правичан, обзиран: разбойникъ (Стих. воскр. на блаж.

- гл. 4); Слово Злат. на Ускрс; Свјет. на В. четврт.
- Благоразміє** п. εὐνοία, благоволење, расположење, усрђе: Еф. 6, 7; Ст. на стих. св. Сави.
- Благорастворініє** п. εὐχρασία, добро сједињење саставних делова; здравље, чистота, доброта: коздѣхъ (Ект. вел.).
- Благорастворінь** з. εὐχράτος, добро измешан, чист, здрав: коздѣхъ (Мол. у Лит. Вас.).
- Благородінь**, -ый < благороднь з. εὐγενής, племенит, отмен, добар: Дел. 17, 4; I Кор. 1, 26.
- Благорозгнь**, -розгный < блггорозгнь з. εὐκλημάτων, који има добре, густе гране, јак: лоза (Мол. у Ч. Венч.).
- Благосрдный** з. εὐσπλαγχνος, добродушни, милосрдни, пун саучешћа: плачь (Сл. на стих. В. петка).
- Благославіє** п. εὐκλεία, слава, блесак: Прем. Сол. 8, 18; Ст. на блаж. у I нед. В. п.
- Благославный** з. εὐκλής, славан, гласовит. Ст. на хвал. на Вов. и у Нед. св. от. 11 окт.; Кан. Андр. крит. п. 9 т. 2.
- Благосличный** з. εὐάριστος, који има леп глас: Јез. 33, 32.
- Благословініє** п. εὐλογία, благосиљање, благослов: Јак. 2, 10; I Петр. 3, 9 и др.
- Благословінь** з. εὐλογητός, благословен, хваљен, славан: градый во имя Гдѣ (Мат. 21, 9; 23, 39; Марк. 11, 9; Лук. 13, 35; 19, 38; Јов. 12, 13); εὐλογημένος, благословен: прїидите блгголюкєніи Отца моего (Мат. 25, 34).
- Благословити** v. pf. -словаю, -иши, εὐλογεῖν, добро говорити о неком, хвалити, славити, благословити: Мат. 5, 44; Марк. 6, 41; Лук. 2, 28 и др.
- Благословлати** v. impf. -словаю, -иши, εὐλογεῖν, благосиљати: Марк. 10, 16; Лук. 1, 64 и др.; -са, бити благосиљан: Гал. 3, 8. 9; Јевр. 7, 7.
- Благоспѣатиса** v. impf. -спѣюса, -спѣишиса, εὐδοξοῦμαι, успевати, напредовати: III Јов. 1, 2.
- Благостєаніє** п. εὐστάθεια, чврстоћа, сталност, напредак, добро стање: Јестир 3, 13; Ект. вел.
- Благострастіє** п. εὐπάθεια, телесно уживање, сладострашће, разнеженост (Дјач.; Старч.).
- Благостынный** з. χρηστότης, добар, милостив, диван: Пс. 20, 4.
- Благостыня** f. 1) ἀγαθωσύνη доброта, благод: Еф. 2, 7; 5, 9; 2) ἀγαθότης, племенитост: и благодыню твою милующю насъ (Вел. повеч.); поштење, добро: нѣтъ творай кѣгодыню (Рим. 3, 12); Ст. на хвал. 2 на Дух.; 3) χρηστότης, честитост: Степ. во-скр. гл. 5 ант. 2 Сл.
- Благость** f. в. благодыня: Рим. 2, 4; II Кор. 6, 6 и др.
- Благосѣннолиственый** з. εὐσχιόφυλλος, хладовит, сеновит, који баца густ сен, који прави дебео хлад: Ак. Бог. ик. 7; Син. у III нед. В. п.
- Благосѣнь**, -ый з. εὐσχιος, који прави густу хладовину, сен: мамина (Јер. 11, 16).
- Благота** f. τὸ ἀγαθόν, доброта: Господня (Јер. 31, 12).
- Благотворініє** п. εὐποιία, добротворство: I Петр. 4, 19; Јевр. 13, 16

Благотвориць <благотвориць м. ἀγαθοποιός, који чини добро: I Петр. 2, 14.

Благотворити v. impf. -творию, -риши, ἀγαθοποιεῖν, чинити добро: Лук. 6, 33; Дел. 14, 17; I Петр. 2, 15; 3, 6.

Благовѣктанкѣ 3. εὐμενής, помирљив, повратљив, који се да умирити, кога је лако намолити: Мол. на Веч.

Благовѣгоднѣ, -ый <благоугоднѣ 3. εὐάρετος, допадљив, мио, пријатан: Рим. 12, 1; 14, 18; II Кор. 5, 9.

Благовѣгодити v. pf. -вѣгодѣ, -диши, εὐαρεστεῖν, угодити, учинити некое по вољи: Мол. у Лит. Вас.; Господѣ (Ст. сл. на блаж. у Нед. праот.; Син. у Нед. свих св.).

Благовѣгоднѣ adv. εὐαρέτως, угодно, пријатно, честито: пожнѣ (Ст. на блаж. св. праот.).

Благовѣждати v. impf. -жду, -иши, ^{25,3}εὐαρεστεῖν, свиђати, радовати се чему; по вољи чинити, угађати: I Мојс. 17, 1; цркви благовѣждати: Мол. у Ч. Јелеосв.; -сѣ, угађати се: Јевр. 13, 16.

Благовѣждниї п. εὐαρέστῆς, угађање, угодност, пријатност: κсѣ иже ко благовѣжднию твою, све што је Теби пријатно (Мол. пред јев. у св. Лит.).

Благовѣзаконити v. pf. -взаконю, -иши, εὐνοεῖν, добро уредити, добре законе створити (*Вост.*).

Благовѣкрасити v. pf. -красѣ, -сиши, εὐτρεπίζεσθαι, добро опремити, уредити: Мол. при осв. кољива; Богор. св. Андр. перв.; -сѣ, спремити се: Вѣртнѣ благовѣ-

красити (Ст. на Г. в. на св. Ник. богор.).

Благовѣмнї п. εὐνοια, мудрост (*Микл.; Вост.*).

Благовѣмилиннї 3. εὐκατάνοκτος, скрушен: Ст. на хвал. у нед. М. и ф.

Благовѣспѣтисѣ v. pf. -спѣюсѣ, -иши-сѣ, εὐδοοῦν, имати леп успех, добро напредовати: Тов. 5, 22.

Благовѣстроити v. pf. -строю, -иши, εὐδοοῦν, уредити, у ред довести: I Мојс. 24, 48.

Благовѣстроити v. impf. -аю, -иши, уређивати, у ред доводити: I Мојс. 24, 42.

Благовѣтишнї 3. εὐάληνος, миран, тих: пристанище, безопасно од буре (Ст. на лит. богор. на св. Јов. Злат.).

Благовѣтревнѣ, -ый 3. εὐπλαγῆνος, милосрдан, милостив, који има добро срце: I Петр. 3, 8; Троп. васкр. гл. 8.

Благовѣтревнї п. εὐπλαγῆνία, срчаност, добро срце, милосрђе: Ст. на Г. в. воскр. гл. 5; Мол. у Лит. Вас.

Благовѣханнѣ, -ый 3. εὐώδης, мирисав: Кан. Анг. хран. п. 8 т. 5; εὐσημος, пријатан, мио: Ст. на хвал. у II нед. В. II.

Благовѣханнї п. εὐωδία, добар мирис, миомир: I Мојс. 8, 21; II Кор. 2, 15; Еф. 5, 2; Филиб. 4, 18; Ак. Бог. ик. 11; ἀρωμα, мирисава травка: Сјед. воскр. I гл. 2.

Благовѣхати v. impf. -вѣхю, -иши, εὐωδιάζεσθαι, лепо мирисати: Ст. на Г. в. на св. Ник.

Благовѣхалниї <благохвалниї п. εὐφημία, похвала: II Кор. 6, 8; Сл. на Г. в. на св. Прокоп.

Благохвалити v. impf. -хваляю, -лиши, εὐφραίνεῖν, одавати некоме велику хвалу: Кан. Богој. п. 9 ирм.

Благохвальный 3. εὐφρόνος, који за службује велику похвалу: Ст. на лит. на Прен. м. св. Ник.

Благохитростный 3. εὐμήχανος, досетлив, уман: Син. у Недељу Томину.

Благохудожник, -ый, < благохудожникъ 3. εὐτεχνος, уметан, вешт (*Микл.; Вост.*).

Благохудожникъ adv. εὐμαθῶς, веома вешто: Прем. Сол. 13, 11.

Благоцветный 3. εὐανθήης, који лепо цвета: Дан. 4, 18.

Благоцвети v. pf. -цветѣ, -тши, εὐδαλεῖν, налазити се у најлешем цвету: Дан. 4, 1.

Благочадіе < благоуадиѣ п. εὐτεχνία, добра деца: Ст. на Г. в. на Рожд. св. Јов. Прет.; добар народ: Ч. Венч.

Благочадный < благоуадынь 3. εὐτεχνος, који има много деце (*Вост.*).

Благочаствовать v. impf. -чадствѣю, -ши, εὐτεχνεῖν, имати много деце; бити срећан у деци: Кан. Дух. п. 3 ирм.

Благочашіе < благоуашіиѣ п. εὐελπίστία, добра нада (*Вост.*).

Благочестовати v. impf. -чествѣю, -ши, εὐσεβεῖν, бити побожан: Син. у Нед. месоп.

Благочестникъ, -ый 3. εὐσεβής, побожан: Лук. 2, 25; Дел. 10, 7; 17, 22; II Петр. 2, 9.

Благочестіе п. εὐσεβεία, побожност: Дел. 3, 12; II Петр. 1, 3. 6. 7. 11 и др.; Конд. св. Георг.

Благочестномъдреніе < -честномъдреніе adv. εὐσεβαφράνως, по-

божно: Сл. на стих. у Нед. св. от. 11 окт.

Благочестно < -честно adv. εὐσεβῶς, побожно: II Тим. 3, 12; Тит. 2, 12; Ст. на хвал. на Вавед.

Благочиніе п. εὐταξία, добар ред: Ст. на хвал. 4 на Обрез.; Син. у Нед. свих св.

Благочинный 3. 1) εὐτακτος, добро уређен, уредан, законит, чедан, учтив, умерен; 2) код Руса: окружни протопресвитер (*Дјач.*).

Благошествіе п. добар пут, добро идење, идење правим путем: Сл. на лит. на св. Дим.

Благошестіе < -обителіе 3. добар за живот, за живљење: домъ (Ст. на блаж. на св. Саву).

Благошестіе, -ый < -образіе 3. εὐσχημων, честит, валан, угледан, поштен: Марк. 15, 43; Дел. 13, 50; 17, 12; I Кор. 12, 24; Iwифъ: Сјед. воскр. 1 гл. 2. *племенист? / добро-лих*

Благошестіе, п. εὐσχημοσύνη, честитост: I Кор. 7, 35; 12, 24. *добро-лих*

Благошестіе adv. εὐσχημόνως, лепо, пристойно, поштено: Рим. 13, 13; I Кор. 14, 40; I Сол. 4, 12.

Благошестіе < благоотіишь 3. εὐδιος, тих, миран, ведар: пристанице (Кан. Ис. Хр. п. 7 т. 2).

Благошестіе < благоотдательне 3. ἀγαθοδοότης, који враћа добрим (*Старч.*).

Благошестіе < -квемь 3. εὐδηλος, јасан, разговетан: Син. на В. понед.

Благошестіе < -язычь 3. εὐγλωττος, красноречив (*Микл.; Вост.*).

Благошестіе < -язычь п. εὐγλωττία, речитост (*Вост.*).

Благъ, -ий 3, ἀγαθός, добар: Мат. 5, 45; Марк. 10, 17. 18 и др.
Благъ adv. εὖ, добро: Лук. 19, 17.
Блаженнѣ adv. comp. μακάριον μάλλον, срећније, блаженије: Дел. 20, 35.
Блаженство п. μακαρισμός, блаженство, срећа: Рим. 4, 6. 9; Гал. 4, 15.
Блаженствовати v. impf. -ствею, -иши, χριστὸς εὐδοχεῖν, бити срећан (*Микл.; Вост.*).
Блаженъ, -ый 3. μακάριος, блажен, срећан: Мат. 5, 3—11; Лук. 6, 20—23 и др.
Блажити v. impf. -жѣ, -жиши, μαχαρίζεῖν, називати некога блаженным, славити, величати: Як. 5, 11; Сл. на Г. в. на Усп. Бог.; -са, славити се: Сл. на лит. у Нед. св. праот.
Блазнити v. impf. влазю, -зниши, σκανδαλίζεῖν, саблажњавати некога: Јов. 6, 61; -са, саблажњавати се о некога: Мат. 13, 57; Марк. 6, 3.
Блювотина < блъвотина f. ἐξέραμα, блъвотина: II Петр. 2, 22.
Блѣстаніе п. ἀστράτη, блистање, сияње, блесак: Пс. 67, 14.
Блѣпрати < блѣпрати v. impf. блѣпѣ, -пиши, ἀστράπτειν, блистати, светлити: Марк. 9, 3; Лук. 24, 4.
Ближайшій superl. од близокъ < близкъ, ἐγγύτερος, најближи: Рим. 13, 11.
Близницъ < близниць, м. δίδυμος, близанац: Јов. 11, 16; 21, 2.
Близъ adv. ἐγγύς, близу: близъ есть жатка (Мат. 24, 32; Марк. 13, 28; Лук. 21, 30); праер. πλησίον, близу, до: близъ вси (Јов. 4, 5); Иерѣяиима: Дел. 1, 12,

Блѣстаніе п. ἀστράτη, блистање, блесак: Лук. 11, 36; Троп. воскр. гл. 2; муња: Апок. 8, 5; 11, 19; 16, 18.
Блона f. τὸ χόριον, место у којем лежи дете у материној утроби, постелица: V Мојс. 28, 57.
Блоха < блѣха f. φύλλα, буха: I Цар. 24, 15.
Блѣдити v. impf. блѣждѣ, -диши, 1) πλανᾶσθαι, грешити, заводити, варати 2) πορνεῖν, имати грешне односе са женскињама: I Кор. 6, 18; 3) παλλαγεῖσθαι, имати суложницу, иночу (*Микл.*).
Блѣдникъ м. πόρνος, предан блуду, светским пожудама, курвар: I Кор. 5, 9—11; 6, 9; Еф. 5, 5 и др.
Блѣдница f. ἡ πόρνη, курва: Як. 2, 25; Јевр. 11, 31.
Блѣдничъ, -а, -е adj. τοῦ πόρνης, блудников, блудничин: I Кор. 6, 15.
Блѣдно adv. ἀσώτως, блудно, беспутно: Лук. 15, 13.
Блѣдодѣй м. πόρνος, курвар: Јевр. 12, 16.
Блѣдодѣйца f. πόρνη, блудница, курва: I Кор. 6, 16.
Блѣдодѣиіе < -дѣиіе п. πορνεία, блуд, курварство: II Петр. 2, 14; I Кор. 6, 18; 7, 2.
Блѣженіе п. πορνεία, разврат, блуд, курварство: Рим. 1, 29; I Кор. 5, 1; 6, 13; II Кор. 12, 21.
Блюдо п. πίναξ, парофѣс, здела, тањир: Мат. 14, 8. 11; 23, 25. 26; Марк. 6, 25. 28; Лук. 11, 39; Ст. на блаж. на Усек.
Блюсти v. impf. блудѣ, -диши. 1) ὀρεῖν, гледати, чувати: блудити да никтоже οὐκ ἔσται (Мат. 9, 30);

- 2) βλέπειν, пазити: блюдите да не прелциени вѣдете (Лук. 21, 8); блюди οὐκω δέσμε мол: Троп. на В. понед.; 3) τηρεῖν, чувати, држати: κτλ елика злповѣдахъ влмъ (Мат. 28, 20); поразити, сатрти (евр. shuth): той ткою блюсти вѣдѣтъ (τηρήσει) глакѣ, и ты блюсти вѣдаши егω патѣ (I Мојс. 3, 15); -са, προσέχειν, чувати се: ὦ κκία φαρύγγικα (Мат. 16, 6; Марк. 8, 15).
- Блюстителъ** м. φύλαξ, стражар, чувар: Дел. 5, 23; ἑφορος, надзорник, чувар; Кан. англ. хран. п. 8 Сл.
- Блудивъ, -ый** < блуднѣъ з. 1) φλόαρος, брблав, језичан: I Тим. 5, 13; 2) ληρώδης, будаласт: Ак. Бог. конд. 6.
- Бо** conjct. γάρ, јер: Мат. 2, 2 и др.
- Богатити** v. impf. -гащѣ, -тиши, πλουτεῖν, πλουτίζειν, богатити, обогаћавати некога: II Кор. 6, 10; -са, богатити се: Лук. 1, 53; II Кор. 9, 11; I Тим. 6, 9. 18.
- Богатно** adv. πλουσίως, богато, изобилно: Кол. 3, 16.
- Богатѣти** v. impf. -тѣю, -тѣши, πλουτεῖν, богатити се: а не къ Бога богатѣа (Лук. 12, 21); II Кор. 6, 10.
- Богоблагодатный** < богоблагодатьнѣ, з. θεοχαρίτωτος, Богом облагодѣнен: Богор. отп. гл. 5 у ут. увече.
- Богоборецъ** < -борецъ м. θεόμαχος, богоборац: Дел. 5, 39.
- Богоборный** з. θεόμαχος, који устаје, који се бори противу Бога: нравъ (Ст. на блаж. на Прен. м. св. архѣ. Стеф.).
- Боговидицъ** < -видецъ м. θεόπτης, који види Бога (епитет Мој-
- сијев: II Мојс. 33, 21): Ст. по полиј. у Нед. дух.
- Боговмѣстимый** з. θεοδόχος, у кога се Бог сместио: отроковица (Ст. на хвал. на Рожд. Богор.).
- Боговождѣнный** з. θεοπέδητος, Богу угодан: Іоаннѣ (Сл. на хвал. на Рожд. св. Јов. Прет.).
- Боговѣдѣніе** п. θεογνωσία, наука о Богу: Мол. 2 св. В. В. на Дух. веч.; знаѣе о Богу: Степ. воскр. гл. 4 ант. 2 Сл.
- Боговѣщаніе** п. θεηγορία, проповедање о Богу; слављење Бога; Сл. на Г. в. на св. Луку.
- Боговѣщанный** < -вѣщаннѣ з. θεοφθόγγος, богогласан, који Бога проповеда: Ст. на стих. на Саб. св. Ј. Прет.; Ст. на хвал. на Дух.; Конд. св. ап. П. и П.
- Богоглаголивый** з. θεηγορικός, који проповеда Бога: ѿрѣжници ополченіа Гѣна (Сл. на хвал. у Нед. св. от.); богобеседник: Аѣка (Ст. на хвал. на Дух.).
- Богоглагольникъ** м. θεηγορικός, богобеседник: Конд. св. Андр. перв.; θεορρήμος: Конд. св. Григ. Палами.
- Богогласнъ** з. θεοφώνος, који проповеда слово Божје: Прип. 2 у Кат. Преобр.
- Богогласіе** п. θεοφωνή, проповедање слова Божјег; прорицање: Сл. на блаж. на Прен. м. архѣ. Стеф.
- Богодохновенный** < -дохновеннѣ з. θεόπνευστος, Богом задахнут: Кан. Усп. Бог. п. 7 ирм.
- Богодохновенный** < -дохновеннѣ з. θεόπνευστος, Богом задахнут: II Тим. 3, 16; Ст. на хвал. у Нед. св. от. 11 окт.

- Богодѣланный** < богодѣланныъ З. θεοουργικός, Богом начинен, произведен: Ст. на лит. на св. Јов. Злат.
- Богожрениый** < -жрениъ З. θεόθυτος, жртован, принесен на жертву Богу (*Микл.; Вост.*).
- Богозарный** < -зарный З. θεολαμπής, Богом озарени, који сија небеском светлошћу (*Ibidem*).
- Богознаменіи** п. θεοσημεία, знаменье Божјег свемогућства, чудо (*Ibid.*).
- Богозрачный** < богозрачньъ З. θεοειδής, који има Божанствени лик (*Ib.*).
- Богозрителный** < -зрительный З. θεοπτικός, који гледа Бога, прозире Божје тајне (*Ibid.*).
- Богодѣлчный** < -дѣлчньъ З. θεολαμπής, који сија лучама Божанства (*Ib.*).
- Богодѣлпный** З. θεοπρεπής, Богу приличан, на Бога налик, као Бог; достојан Бога: Ст. на хвал. воскр. гл. 1; Кан. воскр. гл. 3 п. 9 ирм.
- Богодѣлпнь** adv. θεοπρεπώς, Богу прилично, достојно Бога: Ст. по јев. на Божић; Кан. у Нед. сироп. п. 4 ирм.; Стат. I ст. 24.
- Боголюбвицъ** < -любвиць т. φιλόθεος, који љуби Бога: II Тим. 3, 4.
- Богомрзскій** < -мрзъкъ З. ἀθέμιτος, који мрзи Бога, богомрзац: I Петр. 4, 3; Рим. 1, 30.
- Богомѣдріи** < -мѣдріи п. θεοφροσύνη, pietas, Божанска мудрост, побожност: Ст. на лит. св. Сави.
- Богомѣдростный** < -мѣдростньъ З. θεόσοφος, богомудри; Мол. 3 св. В. В. на Дух. веч.
- Богомѣдръ**, -ый < -мѣдръ З. θεόφρων, Богом умудрен, побожан: Ст. на Г. в. св. Сави; Кан.
- Благов. п. 6 ирм.; Конд. св. кн. Лаз.; Ст. на хвал. у Нед. св. от. 11 окт.
- Богомѣжный** < -мѣжньъ З. θεανδρικός, богочовечји: Какъ не дивимиса в. рождѣствѣ твоѣмѣ; = како да се не дивимо рођењу од Тебе Богочовека? (Догм. гл. 3).
- Богоначаліи** п. θεαρχία, Божја владавина: Кан. Дух. п. 8 ирм.
- Богоначалный** < -началньъ З. θεαρχικός, који има свој почетак од Бога; који стоји под Божјом владавином, управом: *минокније* (Сл. на Г. в. на Усп. Богор.).
- Богоначертанный** < богоначертанъ З. θεοχάρακτος, Богом написан, урезан, начертан: *писмина* (Мол. заамв. у Лит. пређ.); *скрижали*: Ст. на хвал. на св. Три Јер.
- Богоневѣстна**, -ла adj. f. θεονύμφα, Божја невеста: Чин мал. осв. воде; θεονύμφευτα. Кан. у II Нед. В. п. богор.
- Богоносный** < -носньъ З. θεόφορος, који носи Бога у себи, који је с Богом унутрашње сједињен; којега Бог носи, којим Бог управља: Ак. Бог. конд. 6; Сл. на Г. в. на Усп. Богор. и на св. Спир. чуд.
- Богоносъ** т. в. богоносный: Ст. на хвал. 4 на св. Ник.
- Богоподражателнь** adv. θεομιμήτως, као Бог: Кан. Анг. хран. п. 3 сједал.
- Богопріимный** З. θεοδέκτωρ, који се удостојио да прими Бога (*Микл.; Вост.*).
- Богопріимецъ** < -пріимецъ т. θεοδέκτωρ, богопріимац, који је примио у наручје Спаситеља: Лук. 2, 25.

- Богопріятний** <-пріятнь 3. θεόδοχος, који је примио, који је сместио у себе Бога: Ак. Бог. ик. 3 и 8; Кан. Бож. п. 8 т. 1; Ст. на Г. в. на св. Саву.
- Богородный** 3. θεογάδιος, кроз кога је Бог прошао: *катаа гора* (Сл. сјед. васкр. гл. 5.).
- Богоразуміи** п. θεογνωσία, познавање Бога, разумевање Бога: *когоразуміа къ кѣтѣ настакльшиа*, приведени ка светлости богопознања (Кан. Бож. и васкр. гл. 1 п. 5 ирм.); Ст. на Г. в. 2 на св. П. и П.; Мол. јут. 9 и пред јев. на св. Лит.
- Богораслинный** <-раслень 3. θεοφυτός, који је од Бога израстао: *жезль: Прип. 9 п. у Нед. Самар. богор.*
- Богоревренный** <-реврень 3. θεόπλευρος, који припада Божанственоме ребру Христову: Трип. на повеч. Вел. ср. т. 1.
- Богородительница** f. θεογεννήτρια, Богородица: Сјед. у Нед. слеп.
- Богословити** v. имрф. -словаю, -иши, θεολογεῖν, говорити, проповедати, учити о Богу: Степ. васкр. гл. 5 ант. 2 Сл.; Кан. св. Андр. крит. п. 4 Сл.
- Богословствовать** v. имрф. -ствѣю, -иши, в. богословити: Сјед. васкр. 2 гл. 3.
- Богосодѣлати** v. имрф. -дѣлаю, -иши, θεουργεῖν, учинити учесником Божанства, обоготворити: Кан. Бож. п. 5 т. 1.
- Боготочный** 3. θεοδρόμος, Богом послан: Ак. Бог. конд. 5.
- Боготканый** <-тъкань 3. θεοῦφαντος, од Бога откан: *оджда* (Кан. у Нед. сир, п. 3 т. 1).
- Боготочный** <-тоуань 3. θεορροτός, који истиче од Бога: *рѣка оучній* (Ст. на Г. в. на св. Саву).
- Богобѣтливый** 3. θεοπειθής, који умилоствѣлава Бога (*Старч.*).
- Богохранимый** 3. θεοφύλακτος, Богом чувани (И.).
- Богочисти** <-устье п. θεοσεβεία, Богопоштовање; Кан. васкр. гл. 3 п. 8 ирм.
- Богочтица** <-устьца м. θεοσεβής, који поштује Бога: Јов. 9, 31.
- Богоявлиніи** <-явлении п. θεοφανεσία, богојављење (Мин. 6 јан.).
- Богоявленный** <-явлень 3. θεοφάντος, од Бога показан (*Старч.*).
- Бодрствовать** v. имрф. -ствѣю, -иши, γρηγορεῖν, пазити, бдити, бити на опрезу: I Петр. 5, 8; I Кор. 16, 13; Кол. 4, 2; I Сол. 5, 6.
- Бодра** <вдрь 3. πρόθυμος, бадар, срчан: Мат. 26, 41; Марк. 14, 38; γρηγορός, будан, неуморан: *языкъ* (Сл. на стих. у II Нед. В. п.).
- Бокъ** м. ἡ λαγών, бок, слабине (између ребара и кукова); утроба: Ак. Бог. ик. 2; недра: Прем. Сир. 47, 22.
- Болій** 3. сопр. од великъ и велий, μέζων, већи: Мат. 11, 11; Марк. 9, 34; Лук. 7, 28; Јов. 4, 12 и др.
- Болши** <больши сопр. f. од велика и велиа, μέζων, већа: Мат. 6, 25; Лук. 12, 23.
- Болшіи** <больши 3. сопр. слож. обл. од велий 3. и суп., највећи, најважнији, најглавнији: *ѿа естъ перкаа и колшаа заповетѣа* (Мат. 22, 38).
- Болѣ** сопр. adv. μέζων, πλείον, већма, више, веће: *якѡ цркви колѣ етъ заѣ* (Мат. 12, 6).

Болѣзновати v. impf. -знѣю, -знѣши, *ōdineiv*, болове имати, страдавати, с муком раѣати: Гал. 4. 19.

Болѣзнь f. 1) ἡ ὥδης, -ivos, бол, страдање: Пс. 9, 35; 12, 3; 93, 19; 126, 2; Марк. 13, 4; 2) νόσος, болест, боловање: Мат. 8, 17; 10, 1 и др.; 3) ἀσθενεία, немоћ, слабост: Јов. 11, 4; 4) πόνος, мука, бол: Апок. 16, 10.

Болѣти v. impf. болю, болиши, болишь, 1) ὀδυνάσθαι, страдати, мучити се: Пс. 7, 15; жалостити се, страховати: колѣце никахома тебѣ (Лук. 2, 48); 2) ἀσθενεῖν, боловати, бити болестан: Гдѣи, и, егоже люкшиши, колить (Јов. 11, 3); колить ли кто въ касъ (Јак. 5, 14).

Борба < борьба f. πάλη, рвање, борба рвача: Хрѣтоу шедъ къ корѣкъ адокѣ (Син. на Ускрс).

Борити v. impf. борю, -риши, полемеѣв, ратовати: на церкови Божію (Син. у II Нед. В. п.); -сѣ: ѿ скѣремъ, θηριομάχεσθαι: I Кор. 15, 32.

Борющъ, -и, -и; -ій 3. part. praes. act. ном. и сл. обл. од врати: Сјед. 2 воскр. гл. 3.

Брады, -дзѣ f. ἀξίνη, секира (Микл.).

Браконискѣсный < -ненскоуьснъ 3. ἀπειρόγαμος, који није искусио брака, нежењен, неудата: Ак. Бог. конд. 3.

Бракошкрадованный < -окрадованнъ 3. κλεφίγαμος, који има љубавну везу изван брака; који је тајно у браку: Ак. Бог. конд. 4.

Брань f. 1) πόλεμος, рат: Мат. 24, 6; Марк. 13, 7; Лук. 21, 9; 2) μάχη, бој, борба: II Кор. 7, 5; 3) πάλη, битка: Јевр. 11, 34.

Брати < братьи v. impf. борю, бориши, — корють, полемеѣв, μάχεσθαι, ратовати, борити се: κιαρῆται и корете (Јак. 4, 2); ѿ юности моя мнѣши корють ма страсти (Степ. воскр. гл. 4 ант. 1); виждѣ невидимаго тайно корюца ма: Сјед. 2 воскр. гл. 3; покори корющыа ны: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.; -сѣ, борити се: и смій краѣа (Апок. 12, 7).

Брати < братьи v. impf. берѣ, бериши, — берѣтъ, αἰρεῖν, συλλέγειν, брати, узимати, скупляти (Микл.).

Братолюбіе n. φιλαδελφία, братска љубав: Рим. 12, 10; I Петр. 1, 22; Ант. 4 на В. четврт.

Братотвореніе n. ἀδελφοποίησις, побратимство, братимљење: не ткориши (Ном. пр. 165).

Брашно < брашню n. 1) βρώμα, храна: да шедше къ кеи кѣпѣтъ крашна иекѣ (Мат. 14, 15; Лук. 9, 12; дѣхнокое, мана: I Кор. 10, 3; ѿ крашнъ коздржишилиса: Ст. ва хвал. 3 у Нед. мес.; 2) τροφή, βρώσις, јело: намышиши же крашна (Дел. 27, 38); нѣтъ царство Бжіе крашно и питіе (Рим. 14, 17).

Брегъ < бръгъ m. 1) κρημνός, стрмен, врлет, брег: оустремиса стадо ке по крегѣ къ море (Мат. 8, 32; Марк. 5, 13; Лук. 8, 33); 2) αἰγιαλός, обала: и кеи народъ на крегѣ столаше (Мат. 13, 2).

Бремя < бремя n. 1) φόρτος, бремя: бремя мое легко естъ (Мат. 11, 30); 2) γόμος, терет, товар: та мѣ ко каше корякѣи изложити бремя (Дел. 21, 3).

Бреніе n. πηλός, блато: ѿтвори креніе ѿ плюнокѣи (Јов. 9, 6 sq.); Пс. 17, 43; Рим. 9, 21; Сл. на

- лит. на св. Спир. чуд.; Син. у VI Нед. по Пасци; Кан. прич. п. 8 Сл.; глеб; искушење: спаси мѧ ѿ брѣнїа, да не оуглабѣнѧ (Пс. 68, 15).
- Брѣнный** < брѣнньъ з. πηλίνος, блатан, земљан: брѣнными оугтнами (Сл. на лит. Соб. арх. Миж.); Сл. на лит. св. Георг.; Ст. на хвал. св. Прок.; Кан. анг. хран. п. 3 т. 1.
- Брѣщи** < брѣшнѣ v. рf. брѣгѣ, брѣжѣши, — брѣгѣтъ, 1) μέλλειν, брѣнути се: Гдѣи не брѣжѣши ли, какъ истра моя единѣ мѧ ѡтакѣи ибжѣти (Лук. 10, 40); 2) ἀποδοκιμάζειν, занемарити, одбити, одбацити: камень егоже не брѣгоши зиждѣщи (Лук. 20, 17; I Петр. 2, 7). Види небрѣщи.
- Брѣтисѧ** v. impf. брѣтисѧ, брѣтисѧ, βραῖσθαι, брѣјати се: I Кор. 11, 6.
- Брѣвь** < брѣвь f. βρῦς, обрва: Ст. 2 на Г. в. на св. П. и П.
- Брѣзда** < брѣзда f. χαλινός, 1) жвале: брѣздами и оудною челюсти ихъ когтлѣши (Пс. 31, 9); 2) узда: тѣло . . . брѣздами коздржанїа ѡбѣздавъ (Сл. на лит. св. Сави).
- Брѣна** < брѣна f. θώραξ, оклоп: Еф. 6, 14; I Сол. 5, 8; Апок. 9, 9, 17; млы: Мол. у ч. Желеосв.; Богор. на В. повеч.; вѣры: Кан. св. Андр. крит. п. 9 мучен.
- Брѣцало** < брѣцало п. 1) τύμπανον, бубанъ, таламбас: Пс. 80, 3; 150, 4; 2) πλήκτρον, оруђе којим се ударало; звѣчка: Ст. по полиј. у Дух. нед.
- Брѣцати** v. impf. -цаю, -ши, ἀναχρούειν, свирати: ко органы (II Цар. 6, 14); въ гдѣи; Ст. на лит. на Вавед.
- Бѣсловити** v. impf. -словаю, -виши, βωρολογεῖν, лудо говорити: Ном. пр. 21.
- Бѣсловіе** п. βωρολογία, луд говор: Еф. 5, 4.
- Бѣй** < бѣи з. βωρός, луд, бесмилен: Мат. 23, 17. 19.
- Бѣй**, бѣмъ < бѣи, бѣи adj. сл. обл.; види: бѣи: I Кор. 1, 25; II Тим. 2, 23; Тит. 3, 9; Кан. у II Нед. В. п. п. 3 т. 2.
- Бѣйство** п. βωρία, лудост: I Кор. 3, 19.
- Бѣринъ**, -ый < бѣринъ з. βίαιος, буран, силан: дѣхъ, ветар источънак (Пс. 47, 8); къ тайнѣ бѣринѣ, ἐν ἀποκρύφῳ καταγίδος, усред олује, грома (Данич.): Пс. 80, 8.
- Бѣстроу** adv. ταχὺ, брзо: Ст. на Г. в. на св. Ник.
- Бѣтѣ** п. γένεσις, бѣтѣ, постање, јевр. bereschith, назив прве кнѣге Мојсѣјево, узет из I Мојс. 2, 4; 5, 1; natus, рођење; код Вука: тело: ибжѣсмотряющѣ лице бѣтѣи когтѣ (у Вулгати: faciem suam nativam) къ зѣрцалѣ (Јак. 1, 23).
- Бѣглецъ** < бѣгльць m. φυγάς, бегунац: Кан. воскр. гл. 8 п. 1 ирм.
- Бѣда** f. ἡ κίνδυνος, невоља, опасност: и къ бѣдѣ бѣхѣ (Лук. 8, 23); ἀνάγκη, потреба, нужда, мука, невоља, беда: бѣдѣи ко градѣхъ, бѣдѣи въ пѣтѣни, бѣдѣи къ мори, бѣдѣи ко лжекрѣтѣи (II Кор. 11, 26); Лук. 21, 23; τάλαιπωρία, мука, напор, беда, погибао: Јоил 1, 15.
- Бѣдѣнъ**, -ый < бѣдѣнъ з. 1) οἰκτρός, бедан, кукаван. јадан: II Мак. 9, 28; 2) ἐλεεινός, невољан: Апок. 3, 17; 3) κωλύς, кляст: Мат. 18, 8.

Бѣдникъ м. 1) δούληνος, бедник, невољник; 2) куλλός, сакат, кљаст, без руке: Марк. 9, 43.

Бѣднѣ adv. θεινώς, тешко, силно, јако, врло: начаша... бѣднѣ гнѣватиса нань (Лук. 11, 53); бѣднѣ номимь, δυσβάσταχτος, који се тешко да носити, незгодан за ношење: Мат. 23, 4.

Бѣлианикъ м. γναφεύς, који бели, пере платно: Марк. 9, 3.

Бѣлоносай < бѣлоносан part. praes. act. од вѣлоносити, λευχεμονών, у бело обучен: Сјед. васкр. 2 гл. 4.

Бѣлоризецъ < бѣлоризецъ м. λευκορίτων, који носи белу мантију, који припада беломе свештенству; световни свештеник (Дјач.).

Бѣситиса < вѣситиса v. impf. вѣшѣса, -сишиса, μαινεσθαι, беснити, горопадити се: Ст. на Г. в. на Усек.

Бѣсноватиса v. impf. вѣснѣюса, -ишиса, 1) δαιμονίζεσθαι, бити мучен од беса: дщи моя слѣ бѣснѣтиса (Мат. 15, 22); 2) μαινεσθαι, беснити, лудовати: вѣснѣишиса Павле; онъ же, не вѣснѣюса, рече (Дел. ап. 26, 24. 25); 3) σεληνιαζεσθαι, бити месечар: ιακω на новы йцы вѣснѣтиса (Мат. 17, 15).

Бѣсѣ м. δαίμων, δαιμόνιον, бес, зао дух, демон, ѓаво: V Мојс. 22, 17; Мат. 7, 22 и др.; полдѣнный, μεσημβρινός, зараза, помор који пустоши (мори) у подне (Пс. 90, 6).

К

К треће слово у црквенослов. азбуци, зове се вѣди; као цифра в = 2.

Кавъ шесто слово у јеврејској буквици: Плач. Јер. 1, 6; 2, 6; 3, 16; 4, 6.

Када f. συκοφαντία, клевета (Микл.; Дјач.).

Кадити v. pf. каждѣ, -диши, κατηγορεῖν, опадати, клеветати, тужити: Лук. 23, 2. 10. 14.

Каждати v. impf. -ждю, -иши, окривљавати, тужити: Јов. 8, 10.

Кай, -іа п. τὸ βάιον; pl. ваіа, -ій, палмове границе: Мат. 24, 32; Марк. 11, 8; Јов. 12, 13.

Капъ м. βαφή, боја, креч (Микл.; Старч.).

Карити v. pf. карю, вариши, προάγειν, претходити, напред ићи: Мат. 14, 22; Марк. 6, 45.

Каръ indecl. сир., βάρ, син: Γίμωνε каръ Іона (Мат. 16. 17).

Каръ м. 1) καθῶν, вруфина, зној: Мат. 20, 12; 2) ἄσφαλτος, смола (Микл.).

Карѣти v. impf. варю, -иши, προάγειν, напред ићи, измицати пред неким, претходити: Мат. 21, 31; 26, 32; Марк. 10, 32; 14, 28; 16, 7.

Касііскъ м. грч., отровна змија, гуштер: Пс. 90, 13.

Касілокъ м. кропило, босиљак: Послед. Вел. осв. воде.

Каю gen. и dat. duala од ты.

Квергати < вѣвергати v. impf, ввергаю, -иши, ἐμβάλλειν, убацивати (Микл.; Старч.).

Вѣрѣнѣти < вѣрѣнѣти v. pf. вѣрѣнѣ, -нѣши, врѣнѣти, убацити (Микл.); -сѣ, бацити се: въ морѣ (Јов. 21, 7).

Вѣрѣзати < вѣрѣзати v. impf. -зѣю, -ѣши, в. вѣрѣзати.

Вѣсти v. pf. вѣдѣ, -дѣши, εἰσαγεῖν, увести: не вѣди насъ въ напасть (Мат. 6, 13; Лук. 11, 4).

Вводити v. impf. ввождѣ, -диши, εἰσαγεῖν, уводити: Јевр. 1, 6; ἀπάγειν, приводити: Мат. 7, 13; φέρειν, однети, одводити: ко градѣ (Дел. 12, 10).

Ввоинитисѣ < вѣвоинитисѣ v. impf. -инюсѣ, -инишисѣ, στρατεύεσθαι, постати војник, ступити у војску, служити као војник: Кан. св. Теод. п. 1 Сл.

Вѣрѣши < вѣрѣши v. pf. вѣрѣшѣ, -ѣши, вѣрѣшѣтѣ, βάλλειν, убацити: къ морѣ (II Мојс. 15, 1); къ печь огненнѣю (Мат. 13, 42); къ гѣнѣ огненнѣю (Мат. 18, 9; Марк. 9, 45, 47); Марк. 12, 42; -сѣ, βάλλειν ἑαυτὸν, бацити се: къ морѣ (Јов. 21, 7).

Вѣрѣрити v. pf. вѣрѣрю, -риши, καταπιστεύειν, поверити некое нешто, предати: Рим. 3, 2; II Тим. 3, 14; челоуѣчникомѣ предстательствѣ не вѣрѣри ма: Богор. у Ч. погреб.

Вдати < вѣдати v. pf. вдамь, вдаси, — вдадатѣ, ἐκδιδόναι, δοῦναι, издати, предати, дати: моко ко оугта (V Мојс. 18, 18); и вдаде и дѣлателемѣ (Мат. 21, 33; Лук. 20, 9); вдати себѣ въ позорѣ, δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον, показивати се у позоришту; код Вука: излазити на збориште: Дел. ап. 19, 31; вдати плѣци, окренути леѣа, дати се у бег;

-сѣ, ἐπιδιδόναι, предати се некое: Дел. 27, 15.

Вдаати v. impf. вдаю, вдаши, — вдаютѣ, въ вѣрѣ, πιστεύειν, поверовати: не вдаашѣ себѣ въ вѣрѣ илѣ (Јов. 2, 24); вдаати вракѣ, ἐχαριζέειν, удавати: кою дѣвѣ (I Кор. 7, 38).

Вдова < вѣдова f. χήρα, удовица; Лука. 2, 37; Апок. 18, 7 и др.

Вдовица f. в. вдова: Мат. 23, 14; Марк. 12, 40 и др.

Вдоуѣ < вѣдоуѣ п. ἔποπος, удоу (птица), по Данич. пунавац: III Мојс. 11, 19.

Вдро п. εὐδία, ведро време: Мат. 16, 2.

Вельзевѣл м. идол акаронски у Палестини: IV Цар. 1, 2; начеоник злих духова, кѣз бевсовски: Мат. 10, 25; Марк. 3, 22; Лук. 11, 15 и др.

Вездѣ adv. πανταχοῦ, свагде, свуда: I Кор. 4, 17; ἐν παντί, у свему: II Кор. 11, 6.

Вельвѣдѣ < вельвѣдѣ, м. κάμηλος, камила: Мат. 19, 24; 23, 24; Марк. 10, 25; Лук. 18, 25.

Вельвѣждѣ < вельвѣждѣ adj. καμήλου, камилин: Мат. 3, 4; Марк. 1, 6.

Вельвѣпнѣ п. μεγαλοπρέπεια, великолѣпност, сјај, красота, дивота: Пс. 103, 1; 110, 3.

Вельвѣпный 3. μεγαλοπρεπής, величанствен, диван, прекрасан: II Петр. 1, 17.

Вельвѣчевати v. impf. -рѣчѣю, -чѣши, μεγαλορρημονεῖν, много говорити, хвалисати се, величати се, узносити се: Пс. 34, 26; 37, 17; клеветати: Пс. 54, 13.

Великоминитѣ 3. μεγάλωνυμος, који има велико име: Конд. св. Ил.; Мол. 3 св. В. В. на Дух. веч.

Великолѣпіе п. в. **велелѣпіе**: гѣшнн (Мол. у Лит. Вас.).

Величавъ ζ . $\delta\pi\epsilon\rho\eta\phi\alpha\nu\omicron\varsigma$, охол, хвалисав: Рим. 1, 30; II Тим. 3, 2.

Величайшій ζ . sup. од великій, највећи.

Величати v. impf. -чаю, -еши, $\mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\upsilon\nu\epsilon\iota\nu$, увеличавати: величаютъ коскриіа ризъ **икоиѣ** (Мат. 23, 5); славити, хвалити: величай **спасеніа** царєка (Пс. 17, 51); **величаѣ** нѣхъ людіе (Дел. 5, 13); -са, величати се: Дел. 19, 17; II Кор. 10, 15; 11, 20.

Величествіе п. $\mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\epsilon\iota\omicron\tau\eta\varsigma$, $\mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\omicron\sigma\upsilon\nu\eta$, величина, слава: Пс. 70, 21; II Петр. 1, 16; Евр. 1, 3; 8, 1.

Величество т. $\mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\epsilon\iota\omicron\tau\eta\varsigma$, величанство: Дел. 19, 27; $\mu\epsilon\gamma\epsilon\theta\omicron\varsigma$, величина: Еф. 1, 19.

Величити v. impf. **величѣ**, -чиши, — **величатѣ**, $\mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\upsilon\nu\epsilon\iota\nu$, величати, уздизати, прослављати: Лук. 1, 46.

Величіе п. $\mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\epsilon\iota\omicron\upsilon$, величина: Лук. 1, 49.

Велій ζ . $\mu\epsilon\gamma\alpha\varsigma$, велик, силан: Богъ (Пс. 76, 14); **кѣтѣ**: Мат. 4, 16; 5, 19.

Веліаръ **јевр.**, непотребан; ѣаво, зао дух: II Кор. 6, 15.

Велми adv. $\sigma\phi\omicron\delta\rho\omega\varsigma$, веома, силно: Дел. 27, 18; Јак. 3, 5; Филиб. 4, 10.

Велѣніе п. $\delta\delta\upsilon\mu\alpha$, заповест: Дел. 17, 7; наредба, пропис: Конд. св. Вас. Вел.; Кан. Бож. п. 7 ирм.; **прѣстаѣма**, заповед: Кан. у Нед. сир. п. 7 ирм.

Велѣти v. pf. **велоу**, **велиши**, $\epsilon\pi\iota\tau\acute{\alpha}\sigma\omicron\epsilon\iota\nu$, $\mu\epsilon\lambda\epsilon\upsilon\epsilon\iota\nu$, заповедити: **дѣхо** **кѣмиѣ** **нечѣстѣмиѣ** **келитѣ** (Марк.

1, 27; Лук. 4, 36); Ст. на Г. в. на Возн.

Веркіе < **врѣниѣ** п. $\iota\sigma\tau\epsilon\alpha\iota$, врбе: Пс. 136. 2.

Верница < **врѣвѣца** f. $\kappa\omicron\mu\pi\omicron\sigma\chi\omicron\upsilon\nu\epsilon\iota\omicron\upsilon$, бројанице монашке: да **иматѣ** **оузлы** ($\kappa\omicron\mu\pi\omicron\upsilon\varsigma$) **сто** и **три** (Ном. пр. 87).

Вервѣ < **врѣвѣ** f. $\sigma\chi\omicron\upsilon\nu\epsilon\iota\omicron\upsilon$, уже, конопац, узица: Јов. 2, 15; Дел. 22, 15.

Вергати < **врѣгати** v. impf. **вергаю**, -еши, $\rho\acute{\iota}\pi\tau\epsilon\iota\nu$, бацати; -са, **ко** **грокы**: Ст. у Ч. погреб.

Вергнѣти < **врѣгнѣти**, v. pf. -нѣ, -нѣши, в. **врѣши**.

Верел < **верем** f. $\mu\acute{\omicron}\chi\lambda\omicron\varsigma$, довратак, доворотник: Пс. 116, 16; 147, 2; **стерѣ** **еи**: Ст. на Г. в. 6 гл. 2; и **верен** **кокрѣшикѣи**: Ст. на **блаж.** **воскр.** гл. 6; и **кокрѣшиль** **еи** **верен** **кѣчнѣма**: Кан. Ускр. п. 6 ирм.

Вертепъ < **врѣтъпѣ** т. $\sigma\pi\eta\lambda\alpha\iota\omicron\upsilon$, пешчера, пеѣина: Пс. 141 у **натпису**; Мат. 21, 13; Марк. 11, 17; Евр. 11, 38; Ст. на Г. в. у **Нед.** **св.** **от.**; Кан. у **Нед.** **цвет.** п. 8 т. 3.

Верховникъ < **врѣховѣникѣ** т. $\kappa\omicron\mu\rho\phi\alpha\iota\omicron\varsigma$, који је на врху, првак, поглавица: Сл. на **хвал.** пр. Ил.

Верхотворецъ < **врѣхотворѣцѣ** т. $\delta\rho\omicron\phi\omicron\upsilon\rho\gamma\acute{\omicron}\varsigma$, творац града: Кан. **воскр.** гл. 8 п. 3 ирм.

Верхѣ < **врѣхоу** adv. $\epsilon\pi\acute{\alpha}\nu\omega$, врху, поврх, изнад, одозго: Пс. 107, 5; Мат. 2, 9; Лук. 11, 44.

Верхъ < **врѣхѣ** т. 1) $\delta\epsilon\rho\acute{\omicron}\varsigma$, $\acute{\alpha}\kappa\rho\omicron\nu$, врх: Лук. 4, 29; Јов. 2, 7; Евр. 11, 21; 2) $\mu\epsilon\phi\alpha\lambda\acute{\eta}$, глава: I Мојс. 11, 4; **прикогнима** **кѣткѣн** **номѣ** **могѣмѣ** **кѣрѣ**: Ст. на VI **часу** **уочи** **Богој.**; **клядычню**: Ст.

на хвал. на Богој.; 3) *κορυφή*, сила, моћ, власт: *κρυφή* ουчителей, *τὴν κορυφήν τῶν διδασκάλων*, највиши учители (Конд. на св. Три Јер.); *κρυφή* (*κορυφή*), *ἡ στρατανίη*: Троп. Прен. м. св. архѣ. Стеф.; *κρυφή* апоптолѣкѣ (*κορυφαίος*), првих апостола: Конд. св. ап. П. и П.

Вселеникѣ *τ. κοπηλάτης*, лаѣар, велар: Јез. 27, 8. 9.

Всна *f. τὸ ἔαρ*, пролеће: Свјет. на св. Георг.

Всннѣ < *всннѣ* 3. пролећни: *цкѣтъ* (Ст. па хвал. на св. Георг.).

Всь < *всь* *f. 1) κώμη*, село: Мат. 9, 35; 2) *χωρίον*, место, местанце: Јов. 4, 5.

Всь, *вса, все*, < *всь*, *всам, всс* *adj. проп.*, *πᾶς, πᾶσα, πᾶν*, сав, сва, све; Мат. 2, 3; 3, 5; 5, 29 и др.

Ветхій 3. *παλαιός*, стари, старински: III Мојс. 25, 22; Мат. 13, 52; Лук. 5, 39; Рим. 6, 6; *квѣкъ*: I Кор. 5, 7; *челокѣкъ*: Еф. 4, 22; Кол. 3, 9; *закѣтъ*, 22 књиге Св. писма које су написали Мојсије и пророци.

Ветхость *f. παλαιότης*, старост, старина: Рим 7, 6; *ἄρκши* *егѡ* *кетхость* (Мол. у Ч. оглаш.), *entkleide ihn des alten Wesens* (*Мальц.*, Тайнства стр. 46).

Ветшати *v. imperf.* -шаю, -ши, *παλαιοδοῦμαι*, старити: *κλαγγάνца* не *ветшѡца* (Лук. 12, 23).

Вечера *f. δείπνον*, вечера: Мат. 23, 6; гозба: Марк. 12, 39.

Вечерати < *вечерати* *v. imperf.* -аю, -аши, *δειπνεῖν*, вечерати, ужинати: Лук. 17, 8; Апок. 3, 20.

Вещствнѣ, -ий < *вещствнѣ* 3. *ὄλικός*, телесан, чулан, матери-

алан: *στράτη* (Ч. погреб. свешт. ик. 18); *μδδροκаниѣ*: Мол. Ант. у Повеч.

Вещество < *вещество* *n. ὄλη*, материја, твар: Кан. анг. хран. п. 7 т. 3.

Веществовати *v. imperf.* -ствѣю, -ши, *διαπραγματεύεσθαι*, бавити се неким послом: *οσιμτογονеніемѣ* (Син. у I Нед. В. п.).

Вещный < *вещнѣ* 3. *προσούλος*, стваран: *вещнагѡ* *желаніа* *прекышиши* *покажи* (Кан. анг. хран. п. 6 богор.).

Вещь < *вещь* *f. 1) πράγμα*, ствар: положилъ *ем* *къ* *вещѣ* *твоемѣ* *вещь* *ію* (Дел. 5, 4); *догаѣај*: *мнози* *начаша* *чинити* *повѣтъ* *ш* *извѣсткованнѣхъ* *къ* *нагѣ* *вещѣхъ* (Лук. 1, 1); *парница*: *вещь*, *нмѣа* *ко* *иномѣ* *ідитнѣа* (I Кор. 6, 1); *посао*: *да* *не* *наложитѣа* *емѣ* *никакѣ* *вещь* (V. Мојс. 24, 5); 2) *ὄλη*, материја; *дрво*, *шума*: *не* *малѣ* *огнь*, *коль* *кѣаи* *кѣи* *вещи* *сжигаетѣ* (Јак. 3, 5).

Ведакѣ *m. јевр.*, *οἶκος κάμφεως*, место где пастири стрижу овце, пастирска колиба: IV Цар. 10, 12.

Ведганѣ *m. јевр.* *βαυθγάν*, дом у врту: IV Цар. 9, 27.

Ведиль *m. јевр.*, дом Божји: I Мојс. 35, 6; Суд. 20; 26; 21, 2.

Вжаждати < *вжаждати* *v. imperf.* *вжаждѣ*, -ждѣши, *διψᾶν*, жеднети: Апок. 7, 16; -са, *осеѣати* *жеѣу*, бити жедан, *жеѣовати*: Јов. 4, 13. 14; 6, 35.

Вжѣши < *вжѣшнѣ* *v. pf.* *вжѣшѣ*, -жѣши, *εἰπτεῖν*, *ужеѣи*, упалити: Лук. 8, 16; 11, 33.

Вжигати < *вжигати* *v. imperf.* -гаю, -ши, *κῆαν*, *ἄπτειν*, палити, *запальвати*: Мат. 5, 15; Лук. 15, 8.

Взѣмѣ adv. ἀμοιβαίως, узајамно, уз
наплату, у зајам: I Тим. 5, 4.

Взѣмодати v. pf. -дамъ, -даси,
δανείζειν, у зајам дати, позај-
мити, посудити: Кан. воскр. гл.
7 п. 9 ирм.

Взѣмѣ дати, δανείζειν, дати у за-
јам некоме: Лук. 6, 34. 35;
χρῆναι узајмити од некога, по-
судити: Лук. 11, 5.

Взѣлѣкати < възалѣкати v. impf.
взалѣѣ, -чѣши, възалѣѣтъ, πεινᾶν,
огладнети: Мат. 4, 2; Марк. 2,
25 и др.; -са, бити гладан: Мат.
25, 35; Лук. 6, 3; Јов. 6, 35.

Взѣмлаѣ part. praes. act. сл. обл.
од взѣмати, αἶρων, који узима:
γράφει μίρα (Јов. 1, 29).

Взѣмѣ, -ши, -ши, part. praes. act.
I од взати < възати: Мат. 13,
31. 33.

Взѣмати < възѣмати v. impf. -аю,
-ши; възѣмаю, възѣмлаши, αἶρειν,
узѣмати: Лук. 6, 29. 30; -са,
περιαιρέσθαι, узѣмати се: покры-
вало: II Кор. 3, 16.

Взѣрати < възѣрати v. impf. -раю,
-ши, ἀδενύσαι, посматрати, гле-
дати: Дел. 1, 10; 3, 12 и др.

Взѣлысна < възлысна f. ἀναφαλάν-
τορα, ћела: III Мојс. 13, 42.

Взѣорѣ < възорѣ m. θεωρία, вид,
образ, поглед: Јез. 10, 10.

Взѣлѣсти < възлѣсти v. pf. възлѣ-
зѣ, -зѣши, ἀναβαίνειν, попети се:
Лук. 5, 19.

Взѣвати v. impf. -ваю, -ши, κρά-
ζειν, кричати, вѣкати: Дел. 16,
17; κραυγάζειν, вѣкати, молити:
Троп. св. архѣ. Стефан.

Взѣграти < възѣграти v. impf. -граю,
-ши, σκίρτᾶν, скакати, играти:
Лук. 6, 23; -са, заиграти се:
Лук. 1, 41. 44.

Взѣсканіѣ < възѣсканіѣ n. συζήτησις,
распра, већање: многѣ же възѣ-
сканіѣ кыкшѣ (Дел. 15, 7); ζήτημα,
питање: егоже шѣрѣстохъ шгла-
голдѣма ш възѣсканіѣ закона ихъ
(Дел. 23, 29); ζήτησις, истра-
живање, испитивање: Син. у
II Нед. В. п.; ἀναζήτησις, потра-
живање: заблѣждашаго окчатѣ
(Мол. у Јелеосв.).

Взѣскатѣлѣ < възѣскатѣлѣ m. συζη-
τήτης, испитивач, истраживач:
Ак. Бог. ик. 9.

Взѣскати < възѣскати v. impf. възѣ-
скаю, -ши; възѣшѣ, -шѣши, ζητεῖν,
тражити, истраживати, искати,
испитивати: Јов. 7, 34; ἀναζη-
τεῖν, потражити: Богор. воскр.
гл. 6; ἐκζητεῖν, изѣскивати, ис-
питивати: Стат. на В. суб. I
ст. 45; -са, ἐκζητεῖσθαι изѣски-
вати се: Лук. 12, 48.

Взѣти < възѣти, v. pf. възѣдѣ, -дѣши,
ἀναβαίνειν, узѣћи, изѣћи: ш коды
(Мат. 3, 16); успети се, попети
се: на горѣ (Мат. 5, 1; 14, 23;
Марк. 3, 13; Лук. 9, 28; Јов.
6, 3); възѣде Богъ ко кокликно-
кѣнѣ, узнесе се Бог при кли-
цању: Пс. 46, 6; възѣде на ѣра-
це емѣ, дође му на ум: Дел.
7, 23; възѣти на памѣть, изѣћи
на памѣт: Дел. 10, 4.

Взѣти < възѣти, v. pf. възѣмѣ възѣ-
ши, αἶρειν, λαμβάνειν, узѣти: перѣтъ
взѣмѣ ш земли (I Мојс. 2, 7);
мкш къ текѣ възлѣкъ дѣшѣ мою
(Пс. 142, 8) т. ј. Теби тежим,
Теби обраћам погледе (Злат.),
у Тебе се уфам (Влаш., IV, 213);
взѣмѣтъ крѣтъ кой: Мат. 16, 24;
Марк. 8, 34; ἐπαίρειν, подѣгнути:
взѣмитѣ рѣкѣ кашѣ ко гѣла (св.
Лит. Злат.); -са, αἶρεσθαι, лацѣ-

- βάνεσθαι**, одузети се, узети се: Мат. 13, 12; отворити се: и вѣшати крѣта плачевнаа (Ст. на Г. в. воскр. гл. 5).
- Видецъ** < видѣць м. *γνώστης*, који види, зналац: Сл. на хвал. у Нед. Сам.
- Видъ** м. *εἶδος*, вид, лице, облик, обличје: и дѣхъ ко видѣ гонѣвникѣ (Троп. Богој.); Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.
- Вина** f. 1) *αἴτια*, узрок: пѣтити женѣ скою по вѣској винѣ (Мат. 19, 3); *κέρχъ* вѣгнхъ вина: Мол. у Изобр.; кривица: никогѣже шкрѣтаю вины къ челоуцѣкъ немъ (Лук. 23, 4); *Job. 18, 38; 19, 4, 6*; 2) *πρόφασις*, изговор: непѣкату вины ш *γρѣκѣхъ*, измишлѣвати изговоре за грехе (Пс. 140, 4); *нынѣ* же вины не имѣтъ ш *γρѣκѣ* *своємъ* (*Job. 15, 22*); дволичење, лицемерство, лаж: и киноу далече молитвы ткорлице (Мат. 23, 14; Лук. 20, 47); 3) *αἰτία*, кривица, тужба, оптужба: тѣжки винѣ приносаще на *Нала* (Дел. 25, 7); 4) *ἀφορμή*, повод, прилика, почетак: *грѣхъ* во винѣ прѣемъ запокѣдѣю, прѣсти ма (Рим. 7, 11); моѣ, власт: прѣемше киноу тожде ткорити (Мол. прошч. у Ч. погреб.); 5) *ἐυχλαμα*, прекор, неправда: поплала моѣ *грѣхкныа* винѣ (Мол. 11 у Послед. прич.).
- Виновинъ** < виновнѣ, -ый з. *αἴτιος*, који је узрок нечему, који даје повод нечему: *Јевр. 5, 9*; вѣгнхъ кинокныа: Кан. Богор. п. 3 т. 1; иже торжитѣв кинокныа: Ст. на стих. св. кн. Лаз.
- Виновиникъ** м. *αἴτιος*, узрочник; окривлѣн, крив: Ст. св. кн. Лаз.
- Винословствовати** v. *imprf.* -ствѣю. -ши, *αἰτιολογεῖν*, испитивати узроке, почетке: Син. у Нед. М. и ф.
- Висѣти** v. *imprf.* висѣ, висѣши, *κρεμάσθαι*, висѣти: проклѣтъ вѣскъ висѣи на дрѣкѣ (Гал. 3, 13); Дел. 28, 4; садржавати се: къ ию окою запокѣдѣю кнѣ законъ и пророцы висѣтъ (Мат. 22, 40).
- Виталиница** f. *κατάλυρα*, гостионица, стан, соба: Марк. 14, 14.
- Витати** v. *imprf.* -таю, -ши, 1) *κατασκηνοῦν*, гнездити се, правити гнездо: на *кѣткѣхъ* (Мат. 13, 32; Марк. 4, 32); 2) *καταλύσαι*, становати, ноѣти, иѣи на конак: да шедше ко окрѣтныа вѣкы и иѣа витаютъ (Лук. 9, 12); свратити: ко *грѣкнѣ* мѣждѣ кнѣде витати (Лук. 19, 7).
- Витѣйствовати** v. *imprf.* -ствѣю, -ши, *ῥηγορεύειν*, лено, красноречиво говорити и писати, прославѣати: Кан. Дух. п. 9 ирм.
- Витѣа** f. говорник: *гѣхъ* цѣркѣкѣ витѣа и *кѣтѣлиничѣ* (Ст. на лит. 3 на св. П. и П.).
- Витый** з. *ἐλίχτος*, вит, кривульаст: III Мојс. 6, 21.
- Вихрѣ** м. *αὔρα*, ветар: къ *кнѣрѣ* тонцѣ (Ст. на Г. в. 2 на пр. Ил.).
- Виноградъ** м. 1) *ἀμπέλων*, -ώνος, виноград: иже *нагади* киноградъ (Мат. 21, 33; Марк. 12, 1; Лук. 20, 9); 2) *ἡ ἀμπέλος*, винова лоза, чокот: къ *инѣ* *моємъ* вѣше киноградъ *предо* киноу (I Мојс. 40, 9).
- Високосъ** indecl., *βίσεξτος*, преступна година.
- Вкратцѣ** adv. *συντόμως*, укратко: Дел. 24, 4.

Вкѣпѣ adv. ὁμοῦ, ἅμα, уједно, заједно, скупа: Јов. 21, 2, Дел. 2, 1.

Вкѣсити < вѣкѣсити v. pf. вкѣшѣ, вкѣсиши, γεύεσθαι, окусити: кѣна вѣкѣшигѣ ѿ коды (Јов. 2, 9); окъ оукѣ вкѣшъ: Ст. на блаж. воскр. гл. 4.; смрти: Мат. 16, 28; Марк. 9, 1; Лук. 9, 27; Јов. 8, 52; Сјед. воскр. гл. 3; искусити: понеже кѣдѣсти мѣкѣ вѣгѣ Гдѣ (I Петр. 2, 3).

Вкѣсъ < вѣкоусъ m. γεῦσις, укус, опит: кѣдѣ прѣати, испипати, уверити се: II Мак. 13, 18.

Влагалище < вѣлагалиште, n. βαλάντιον, торба: Лук. 10, 4; теса за новце: Лук. 22, 35.

Влагати < вѣлагати, v. impf. -гаю, -иши, βάλλειν, бацати: ко огнь (Јов. 15, 6); ἐμβάλλειν, спуштати: Ст. на Г. в. 2 у Нед. расл.; εἰσφέρειν, улагати, метати: оуздам ко оушта (Јак. 3, 3).

Владыка m. 1) ἡγεμών, вођа, владалац: ничимже менши еси ко владыкахъ Иудовыхъ (Мат. 2, 6); 2) δεσπότης, господар, господ: нынѣ ѿпѣщашаши раба твоего, Владыко (Лук. 2, 29); Конд. св. архѣ. Ст.; 3) οἰκοδεσπότης, домафин: домъ владыка (Лук. 13, 25; 14, 21; 22, 11); 4) ἐξουσία, власт: и азъ человекъ есмь подъ владыкою оучиненъ (Лук. 7, 8); 5) епископ.

Владычество n. ἡ ἀρχή, власт, господство: Пс. 102, 22.

Владычество n. 1) ἡγεμονία, владычина, влада: Τικέρια кесара (Лук. 3, 1); 2) ἐξουσία, поглаварство, власт: егда же прикѣдѣтъ къ намъ, владычества (Лук. 13, 11).

Владычествовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, ἡγεμονεῦειν, владати: Пс. 58, 4.

Владычный з. ἡγεμονικός, владычачки: Пс. 50, 14.

Владѣти v. impf. -дѣю, -иши; 1) ἄρχειν, владати, управљати: мзыки (Марк. 10, 42; Рим. 15, 12); 2) ἐξουσιάζειν, имати нешто у власти, бити господар над неким: жѣна своимъ тѣломъ не владѣтъ но мѣжъ (I Кор. 7, 4); 3) αὐθεντεῖν, подарити: жѣнѣ... не покѣлѣваю.. владѣти мѣжемъ (I Тим. 2, 12); владѣющій, part. praes. act. сл. обл., ἐξουσία, власт: владѣющимъ покинотиса (Тит 3, 1); владычій, part. praes. act. сл. обл. од владѣти, ἡγεμονεῦων, који влада: владычѣ Герію Керинію (Лук. 2, 2).

Влазити < вѣлазити v. pf. влажѣ, -иши, ἐμβαίνειν, улазити, ући: нже перкѣ влазише.. (Јов. 5, 4).

Властительное n. ἐξουσιαστικόν, власт, сила, моћ: Ст. на хвал. 3 у Нед. месоп.

Власъ m. 1) φρέξ, длака: ѿ клѣтъ вѣкѣждѣ (Мат. 3, 4; Марк. 1, 6); 2) κόμη, коса на глави: вѣкѣ глѣкѣ коѣмѣ штрѣ (Лук. 7, 44; Јов. 11, 2; 12, 3); мѣжъ аще власы раститѣ, безчастіе емѣ естъ: I Кор. 11, 14.

Власница < власница f. σάκκος, власеница, груба хаљина од вуне или од животињских длака коју су носили монаси (Микл.).

Власня < власня з. τρίχινος, длакав, чупав, од длаке, од вуне: Апок. 6, 12.

Влачити v. impf. влачѣ, -чиши, σύρειν, вући, вуцарати: Дел. 8, 3.

Влаатиса < **вѣлаатиса** v. impf. **вѣла-**
юса, -ишиса, 1) βασανίζεσθαι, му-
чити се, бити у невољи, нала-
зити се у опасности; бити ба-
цан тамо амо: колнаин (Мат. 14,
24); 2) κλυδωνίζεσθαι, колебати
се, љуљати се: да не кыкаемъ
ктоиѣ младенцы, кляуциса . . (Еф.
4, 14);

Влаши < **вѣлашти** v. impf. **вѣлаш,**
-чиши, ούρειν, ἔλθειν, вући привући:
мрежѣ рыбѣ (Јов. 21, 8); на ѣд-
дѣца (Јак. 2, 6); пред' ѣддлице:
Ст. на Г. в. у Нед. мес.

Влавати < **вѣлавати** v. impf. **-ваю,**
-иши, βάλλειν, уливати: Мат. 9,
17; Марк. 2, 22; Лук. 5, 37. 38;
-са, ἐπιβάλλειν, провалити, про-
дрети: Марк. 4, 37.

Влайти < **вѣлайти** v. impf. **вѣлю,**
вѣлиши в. влавати: Марк 2, 22;
Јов. 13, 5.

Влайти < **вѣлайти** v. pf. **вѣлаш,**
-зши, ἐμβραίνειν, үћи: къ корякъ
(Мат. 9, 1; Марк. 8, 10. 13;
Лук. 5, 3; 8, 22. 37; Јов. 6. 17
sqn.); кѣззипій 3. part. praet. act.
I сл. обл.: Мат. 14, 32.

Влапотѣ adv. **εὐκότως, као што тре-**
ба, као што је право, при-
стойно, прилично: II Кор. 11,
20; Ст. на блаж. на Рожд.
св. Јов.

Вмалѣ adv. **μικρόν, наскоро: кма-**
лѣ и ктоиѣ не кидите мене (Јов.
16, 16—19); ἐν ὀλίγῳ, замало:
и кмалѣ и ко мнозѣ (Дел. 26,
29); πρὸς ὀλίγον, за кратко вре-
ме: пара ко естѣ иже кмалѣ икла-
етса (Јак. 4, 14); δι' ὀλίγον, крат-
ко, мало: кмалѣ написахъ (I Петр.
5, 12); διὰ βραχέων, не много,
укратко: кмалѣ написакъ послахъ
кмаиъ (Јевр. 13, 22); πρὸ μικροῦ,

замало: егоже кмалѣ солнце на
критѣ киница оузрѣвши (Сл. на
стих. на В. пет.).

Вметати < **вѣметати** v. impf. **-таю,**
-иши, βάλλειν, бацати: ко огнь
(Мат. 7, 19); мрежи къ море:
Мат. 4, 18; Марк. 1, 16; ме-
ћати: акѣ лептѣ (Лук. 21, 2);
кмищѣ, -иши: къ пещи кмищемѣ
(Лук. 12, 28); -са, бацати се:
Лук. 3, 9.

Вмѣжествентиса < **вѣмѣжествентиса** v.
impf. **-ствѣюса, -ствѣишиса, ἀν-**
δρῖζεσθαι, показивати се као
човек, храбро се понашати:
Син. у Суб. Ак.

Вмѣжитиса < **вѣмѣжитиса** v. pf.
-жѣса, -жишиса, ἀρρενοῦσθαι, хра-
бро се понашати, држати се
као човек: тѣхъ доклетъ ми,
дѣше киджикшиса оукрѣпица (Кан.
св. Андр. крит. ст. 5 на блаж.).

Вмѣнати < **вѣмѣнати** v. pf. **вѣмѣню,**
-ниши, λογίζεσθαι, уброжити, ура-
чунати, примити: грѣхѣ (Рим.
4, 8); мислити: егоже кмиѣнате
стрѣци (Ст. на хвал. воскр. гл.
4); ἄγειν, држати, сматрати: иа
кмиѣнихъ Хѣта ради тѣтѣ (Фи-
либ. 3, 7); -са, бити прибро-
жан некоме: ѿ кеззаконныи
(Марк. 15, 28; Лук. 22, 37);
къ мерткыхъ: Троп. непор. вос-
кр.; Ст. на блаж. воскр. гл. 4;
ику окцы заколеніа: Кан. воскр.
гл. 1 п. 6 ирм; урачунати се
у нешто: къ правдѣ (Јак. 2, 23;
Рим. 4, 3. 22; Гал. 3, 6.).

Вмѣнати < **вѣмѣнати** v. impf. **-наю,**
-иши, 1) λογίζεσθαι, урачунава-
ти, примати: правдѣ (Рим. 4, 6);
2) ἄγειν, држати, сматрати: кма
оумѣты кыти, да Хѣта прѣокрѣщѣ
(Филиб 3, 8); -са, урачунавати

се, примати се: вѣра еγω къ правдѣ (Рим. 4, 5).

Вмѣстности < вмѣстности п. χωρα, место, стан: Ак. Бог. ик. 8; χωρον, простор, тврѣва: Кан. Бож. п. 9 ирм.

Вмѣстити < вмѣстити v. pf. вмѣщѣ, -стиши, χωρεῖν, примити: могой вмѣстити да вмѣститѣ (Мат. 19, 12); II Кор. 7, 2; сместити: ни гомомѣ мню всемѣ мирѣ вмѣстити пишешыхъ книгѣ (Job. 21, 25); ко оутрогѣ: Сjed. воскр. гл. 3 богор.; Хѣтя жизнодакца: Прип. 9 п. богор. у Среду препол.; некмѣстимое Глоко: Ст. на Г. в. на Вавед.; Бога кмѣщиаа ко оутрогѣ: Ст. на лит. богор. на св. Три Јер.; садржавати, по Вуку: узимати: кмѣщащиа по дѣкма или трѣмѣ мѣрамѣ (Job, 2, 6).

Вмѣстообразный < вмѣстообразный 3 αντίτυπος, исти такав: и предложше кмѣстообразнаа гѣгω тѣла и крове (Мол. у св. Лит. Вас.).

Вмѣстω adv. ὑπὲρ, ἀντί, уместо: Мат. 2, 22; Филим. 1, 13.

Вмѣщати < вмѣщати v. impf. -щаю, -ши, χωρεῖν, примати, схватати, разумевати: словеса (Мат. 19, 11); подносити: мкоже кмѣщахѣ оученицы Ткои слакѣ (Конд. Преобр.); -са, смештати се, пролазити: ко чреко (Мат. 15, 17); кмѣщаеца неизмѣннω кѣкъ къ тѣ: Троп. у суб. V нед. В. п.; ко оутрогѣ дѣкнѣ: Сл. на Г. в. на Благов.

Книгда < книгда conj. temp. ἐν τῷ βιβλίῳ, када: книгда коззкати (ἐν τῷ χειραγέυαι) ми къ текѣ (Пс. 140, 1); книгда быти емѣ на мѣстѣ: Лук. 11, 1; идити ти: Рим. 3, 4; ἡνίκα, кадгод, како, чим:

книгда же шкращатѣ ко Гѣѣ (II Кор. 3, 15),

Книзапѣ < книзапѣ adv. ἐξάπινα, ἐξαιφνης, αἰφνίδιος, ἄφνω, наједанпут, изнагада, неочекивано: Пс. 63, 5; 72, 19; Марк. 9, 8; Лук. 21, 34; Дел. 2, 2; I Сол. 5, 3; Прип. 9 п. на Преобр. Ст. на Г. в. у нед. Том.

Книмати v. impf. -маю, -ши; внимлю, -лши, προσέχειν, пазити: книмай текѣ (I Тим. 4, 16); книмате мѣтими кашеа не ткорити предъ челоуѣки (Мат. 6, 1); чувати се: ѿ лживыхъ пророкѣ (Мат. 7, 15); слушати: глаголемымѣ ѿ филиппа (Дел. 8, 6); бити одан нечему: кинѣ много (I Тим. 3, 8); книмати мыслию, сеѣати се: Сjed. воскр. гл. 4.

Книти < книти v. pf. книдѣ, -дши, εἰσελθεῖν ὑψι: къ цѣткѣ нѣноу (Мат. 7, 21; Марк. 9, 47 sq; Job. 3, 5).

Книтѣ < книтѣ п. εἰσοδος, улазак: Дел. 13, 24.

Кнѣтрѣнѣ, -ный < кнѣтрѣнѣ 3. ὁ ἔσω, унутрашнѣ (Микл); кнѣтрѣнѣ адж. п. pl. τὰ ἥπατα, (од ἥπαρ, јетра) унутрашность, утроба, срце: I Мојс. 19, 6; Пс. 102, 2.

Кнѣтрѣ < кнѣтрѣ adv. ἔσωθεν, ἔσω, унутри: Мат. 7, 15; Марк. 14, 54 и др.

Кнѣтрѣдѣ < кнѣтрѣдоу adv. ἔσωθεν, изнутри Мат. 23, 25. 27. 28.

Кнѣчл < кнѣчл п. ἐχρονος, унук: I Тим. 5, 4.

Книшати < книшати v. impf. -шаю, -ши, ἐνωπίζεσθαι, слушати: гласъ кающійсѣ Богѣ (Кан. св. Андр. Крит. п. 2 т. 1).

Видшати < видѣшати v. pf. видѣшѣ, -шиши, ἐνωτίζεσθαι, чути: глаголы моѣ (Пс. 5, 2); моленіе мое: Пс. 38, 13; 142, 1; Син. на Ускрсе.

Видѣраер. ἔξω, ван, изван: града (Дел. 7, 58; 14, 19; 21, 5; Апок. 14, 20); кратъ: Евр. 13, 12; adv. споља, наполю: столахѣ (Мат. 12, 46).

Видѣсѣдѣ < видѣсѣдоу adv. ἔξωθεν, споља: Мат. 23, 27, 28; Марк. 7, 15; II Кор. 7, 5 и др.

Видѣшній 3. ὁ ἔξω, спољашній: II Кор. 4, 16 и др.

Видѣти < видѣти v. pf. видѣшѣ, видѣшиши, προσέχειν, слушати, пазити: глаголы моленіа моѣго (Пс. 5, 3); видѣти оухо твоѣ: Пс. 9, 38; конми въ помощь, похитај, притеци у помоћ: Пс. 37, 23; конми нево: Кан. св. Андр. крит. п. 2 ирм.; конми мѣтвѣ мой: Кан. у Ч. погр. млад. п. 8 богор.; конми, миръ кѣмъ (Служ.); -са, τύφειν, запалити се: лена внемшася не оугаситъ, жишка запаљена неће угасити (Мат. 12, 20).

Видѣтисѣ евр., синови громовни; име које је Спаситель дао Зеведејевим синовима Якову и Јовану: Марк. 3, 17.

Видѣши < видѣшати v. pf. -видѣшѣ, -жиши, βάλλειν, убацити, донети: миръ на землю (Мат. 10, 34); бацити: въ дѣбрь огненнѣю (Лук. 12, 5); низвести: огна на землю (Лук. 12, 49).

Видѣшѣдѣтисѣ < видѣшѣдѣтисѣ v. pf. -видѣшѣдѣсѣ < -видѣшѣдѣсѣ, -здиши-сѣ, ἐνωτίζεσθαι, угнездити се, свити гнездо: птѣицы (Пс. 103, 17).

Видѣшѣтисѣ < видѣшѣтисѣ v. pf. -видѣшѣтисѣ < -видѣшѣтисѣ, -риши-сѣ,

ἀλλίζεσθαι, 1) настанити се, починити: душа ко благихъ (Пс. 24, 13); въ пѣстыни: Пс. 54, 8; въ кровѣ Бога невеликаго (Пс. 90, 1); въ нѣныхъ чертозѣхъ: Узглас у Ч. погр. млад.; Ст. на лит. Рожд. св. Јов. Прет.; Син. на В. четврт.; 2) преношити: и водворисѣ тѣ (Мат. 21, 17).

Видѣшѣтисѣ < -видѣшѣтисѣ v. impf. -ришѣсѣ < -ришѣсѣ, -иши-сѣ 1) ἀλλίζεσθαι, боравити, ношвати: въ горѣ (Лук. 21, 37); 2) καθέζεσθαι, седети, налазити се: азыкъ водворѣтисѣ ко оудѣхъ нашихъ (Јак. 3, 6); 3) βραβεύειν, владати: миръ Бжій да водворѣтисѣ въ сердцахъ нашихъ (Кол. 3, 15).

Видѣтисѣ < водитисѣ v. impf. вож-дѣсѣ < вождѣсѣ, -диши-сѣ, ἄγεσθαι, управљати се, владати се: Рим. 8, 14.

Видѣноса m. 1) ὑδρία, суд за воду, крчаг: Јов. 2, 6, 7; 4, 28; 2) ὑδροφόρος, водоноша (Микл.).

Видѣтечь f. χειμαρρος, поток: V Мојс. 9, 21; IV Цар. 18, 17; 20, 20.

Видѣточнѣ 3. ὑδατόρροτος, кишан: облакъ (Конд. св. Ил.).

Видѣтрѣдѣ n. δυσουρία, тешко мокрење; водена болест, жучна болест: Син. у пет. Светле седм.

Видѣжати < видѣжати v. impf. -жаю, -жиши, πηγύναι, забадати: копѣ (Проском.).

Видѣженіе < видѣженіе n. ἐδρα-ρῶς, темель, утврѣње: Ст. на хвал. 2 св. ап. П. и П.

Видѣзати < видѣзати v. pf. -дрѣ-жѣ, -зиши, πηγύναι, подигну-ти, утврдити, начинити: кинію (Евр. 8, 2); землю: Кан. воскр.

- гл. 5 п. 3 ирм.; дрѣво: Сјед. 1 на Воздв.; цѣрковь: Ст. на блаж. св. П. и П.; приковати: плотию кодрѣженъ (Ант. 15 на В. четврт.); усадити, убости: копѣ (Служеб.).
- Бождѣлѣніе** < въздѣлѣніе п. ἐπιπόθησις, жарка жеља: II Кор. 7, 11.
- Бождѣлѣнный** < въздѣлѣнный 3. ἐπιποθητικός, пожељен: Филиб. 4, 1.
- Бождѣлѣти** < въздѣлѣти v. impf. -лѣю, -ши, ἐπιποθησαί, живо желети: Мат. 5, 28; 13, 17; Лук. 17, 22; Апок. 9, 6; жудети, чезнути за нечим: еже паче смысла кождѣлѣа еси мѣжески, жудео си за оним што је изнад разума (Конд. св. Павлу).
- Божденіе** < кожденіе п. ἠγεσία, вођење, вођество: Кан. Бож. п. 9 прип. 3.
- Божда** м. ἠγούμενος, војвода: из' теке ко изыдетъ кожда (Мат. 2, 6); ὀδηγός, вођ: горе камъ кожди мѣкпѣи (Мат. 23, 16. 24); χειραγωγός, руководилац: и ѡглаза никаше кожда (Дел. 13, 11).
- Бозатай** п. ἠγίσχος, возач: II Пар. 18, 33.
- Боз'благѣа** в. возз.
- Боз'благодать** в. возз.
- Бозблагодѣшествовати** < възблагодоушествовати v. impf. -ствѣю, -ши, охрабрити се: Прем. Сол. 18, 6.
- Бозблагословитисѣа** < възблагословитисѣа v. pf. -словаюсѣа, -вишисѣа, εὐλογηθήσασθε, прославити се, узвисити се: Дел. 3, 25.
- Бозвѣшти** < възвѣшти v. pf. возвѣнѣ, возвѣши, ἀνανήσειν, отрезнити се, пробудити се, пренути се, доћи к себи: Син. у Нед. блуд. сина.
- Бозвраникъ**, -ый < -браньъ 3. κωλύεις, забрањен, спречен: Дел. 16, 6; ἐνεκοπτόμενος, задржан: Рим. 15, 22.
- Бозвраникъ** м. πρόμαχος, борац, бранич: κήγочетіа (Конд. св. кн. Лаз.).
- Бозвранити** v. pf. -браню, -ниши, κωλύειν, забранити: Марк. 9, 38; ἀνακόπτειν, спречити, сметати: Гал. 5, 7; I Сол. 2, 18.
- Бозвранати** < възвранати v. impf. -наю, -ши, διακωλύειν, забрањивати, закраћивати, задржавати, запрещавати, сметати, стајати на путу: Мат. 3, 14; 19, 14; Дел. 8, 36; 24, 23; III Јов. 1, 10; I Кор. 14, 39.
- Бозвранный** < -вранныъ 3. part. praet. pass. сл. обл. од возврати, ὑπερμάχος, који се борю за кога: козвранной козкодѣ, војвоткињи која се борила за нас (Конд. Благов.); храбар: козвранноид... застѣпанию твоимѣ (Конд. Обнов. хр. св. Георг.).
- Бозврати** < възврати v. impf. -ворю, -вориши, ὑπερμαχεῖν, борити се за кога: Конд. Благов.
- Бозвращати** < -вращати v. impf. -цаю, -ши, βομβάζειν, звечати, брујати, орити се: Ст. на лит. на св. арх. Мих.
- Бозвѣдити** < възвѣдити v. pf. -вѣждаѣ, -диши, ἐγείρειν, пробудити: Мат. 8, 25; Марк. 4, 38.
- Бозвѣждати** v. impf. -ждаю, -ши, διεγείρειν, будити: II Петр. 3, 1; -сѣа, ἐξυπνίζειν, будити се: Дел. 16, 27.
- Бозводитиѣно** adv. ἀναγωγικῶς, друкчије речено, другим речима: Син. у VI Нед. по св. Пасци.

- Возводити** v. impf. -вождѣ, -диши, αἴρειν, уносити, подизати: на неко очи мои козкожд (Степ. воскр. гл. 6 ант. 1).
- Возвраћати** v. impf. -цаю, -иши, ἀποδιδόναι, враћати: Лук. 19. 8; ὑποστρέφειν, повраћати, обраћати: въ землю (Мол. у Ч. погр. свешт.).
- Возврати** < възврѣшти v. impf. -вергѣ < врьгж, -жиши, ἐπιβρίπτειν, набацити, метнути, положити: возверзи на Гдѣ печаль твою (Пс. 54, 23); I Петр. 5, 7; прострети: рѣзы коѡ на жреца (Лук. 19, 35).
- Возвышати** < възвншати v. impf. -шаюса, -ишиса, μεταίρειν, у вис се подизати, у висини лебдети: ирафіи (Мол. на св. Лит. Злат.).
- Возврѣти** < възврѣти v. pf. -врю, -вриши, βράζειν, узаврети, ускипити; узварити: Јез. 24, 5.
- Возвѣдати** v. impf. -ваю, -иши, дувати (Микл.).
- Возвѣстити** m. μηνυτής, гласник, јављач: Ст. на Г. в. у Нед. мирон.
- Возвѣстити** v. pf. -шѣ, -стиши, ἀπαγγέλειν, објавити, известити: Мат. 2, 8; Марк. 5, 14; Лук. 7, 18; Јов. 4, 25 и др.; -са, ἀναγγέλειν, διαγγέλειν, δηλοῦν, јавити се, разгласити се: има моѣ по всей земли (Рим. 9, 17); известити се, дознати: возвѣстиса ко ми ѿ васъ (I Кор. 1, 11).
- Возвѣщати** < възвѣштати v. impf. -цаю, -иши, διαγγέλειν, јављати, проповедати, оглашавати, учити некога, казивати: Лук. 9, 60; Дел. 4, 2 squ.; I Јов. 1, 2; I Кор. 2, 1 и др.; ἀναγγέ-
- λειν, признавати: Пс. 37, 19; καταγγέλειν, навештавати, казивати: Мол. у св. Лит. Вас.; Син. на Ускрс; -са, проповедати се, гласати се: Пс. 58, 1. 3; Рим. 1, 8.
- Возвѣсти** < възвѣсти v. pf. -вѣю, -иши, πνεῖν, духнути: вѣтрѣ (Мат. 7, 25. 27); βάλλειν, ударити, задувати: проткииъ еиѣ вѣтрѣ вѣрииъ (Дел. 27, 14).
- Возглавити** v. pf. -главлю, -иши, ἀνακεφαλαίωσασθαι, скупити под једну главу, сабрати, укратко саставити: Еф. 1, 10.
- Возглави** < възглавиѣ n. προσκεφάλαιον, јастук, узглавље: Јез. 13. 20; I Цар. 19, 13; III Цар. 19, 6; II Јездр. 3, 8.
- Возглавница** f. προσκεφάλαιον, узглавље: Марк. 4, 38.
- Возглаголати** v. impf. -голю, -леши
1) λαλεῖν, говорити: не пицйтеѣ какъ ни что возглаголете (Мат. 10, 19; Марк. 13, 11); 2) κατηγορεῖν, оптужити, окривити кога: да на него возглаголютъ (Мат. 12, 10; Марк. 3, 2; Лук. 11, 54).
- Возгласити** < възгласити v. pf. -гласѣ, -сиши, φωνεῖν, позвати, дозвати: мѣнца (Марк. 10, 49); заневати: пѣтеѣ (Мат. 26, 34. 74. 75; Марк. 14, 30. 68. 72; Лук. 22, 34. 60. 61; Јов. 13, 38; 18, 27); προσφωνεῖν, проговорити вишим гласом: Дел. 21, 40; 22, 2; κράζειν, повикати, ускликнути: Апок. 10, 3.
- Возглашати** v. impf. -шлаю, -иши, ἐπιφωνεῖν, кричати, вкати: Лук. 16, 24; 23, 21. 46; φωνεῖν, звати: Дел. 10, 18; 12, 22; προσφωνεῖν, довикивати: Мат. 11, 16.

Возгледати < възгледати v. impf. -даю, -иши, ἐπιβλέπειν, посматрати: Пс. 141, 5.

Возгниѣтити v. pf. -гниѣщѣ, -тиши, ἀνάπτειν, запалити: во огнь, наложить ватру: Лук. 22, 55; Дел. 28, 2; вѣтвеннаго раченіа огнь возгниѣши: Сл. на Г. в. на св. Параск.

Возгорѣтиса < възгорѣтнеа v. pf. -горюса, -ришиса, ἀνάπτουσαι запалити се: Лук. 12, 49; πίπτουσαι, упалити се, надуты се, отеѣи: они же чахѣ его имѣща возгорѣтиса (Дел. 28, 6).

Возгрѣвати v. impf. -ваю, -иши, ἀναζωοποιεῖν, погревати, оживлявати, распиривати: даяъ Божій (II Тим. 1, 6).

Воздати v. pf. -дамъ, -даси, -дадутъ, ἀποδίδουαι, вратити, платити: воздасть тебѣ мѣкъ (Мат. 6, 4. 6. 18); испунити: клѣткъ твоѣ (Мат. 5, 33); воздати слово, дати одговор: I Пет. 4, 5; положить рачун: Лук. 16, 2; оправдати се: Дел. 19, 40; ἀντιποδοῦναι, вратити: мнѣ шмищиніе азъ воздамъ (Евр. 10, 30); ἀπονεμεῖν, одавати, указивати: честь (I Петр. 3, 7); ἀποτίνειν, наградити, платити: азъ воздамъ (Филим. 1, 19); в. хвалѣ, εὐχαριστοῦναι, захвалити: Мат. 15, 36; Марк. 8, 6; Лук. 18, 11; Јов. 6, 11 sq.; -са, ἀνταποδοῦναι, вратити се: воздасть же ти са къ воскресеніе праведныхъ (Лук. 14, 14; Рим. 11, 35).

Воздааніе < въздааніе п. ἀνταπόδομα, ἀνταπόδοσις, плата: ш Господа примете воздааніе достоиніа (Кол. 3, 24); osveta: воздааніемъ воздасть намъ за всѣ

сѣла (I Моис. 50, 15); простре рѣкѣ кою на воздааніе: Пс. 54, 21; накнада, награда: воздаждь воздааніе ихъ намъ (Пс. 27, 4); богатое в. ко шкителюхъ стѣхъ твоихъ: Мол. у Ч. погреб. свеш.; Мол. у св. Лит. Вас.

Воздати < въздати v. impf. -даю, -иши, ἀποδίδουαι, враћати: взамѣ родителейъ (I Тим. 5, 4); в. свидѣтельство, сведочити: Дел. 4, 33; в. хвалѣ, захваливати: Лук. 17, 16; ἀνταποδοῦναι: сѣла возъ клѣткъ, враћати зло за добро (Пс. 37, 21); сѣла за сѣла: Рим. 12, 17.

Воздвиженіе < -движеніи v. pf. -гниѣ, -гниши, ἐγεῖραι, подигнути: I Моис. 14, 22; Марк. 1, 31; воздвиженіе рога спасеніа намъ, показа нам узрок спасенія: Лук. 1, 69; произвести: ш каменіа сего чѣда Явраимѣ (Мат. 3, 9); обновити: и тремъ днми воздвиженіе ю (Јов. 2, 19); васкрснути: Хрѣти изъ мѣртвыхъ (Рим. 8, 11); I Петр. 1, 21; узвисити: Дѣла къ царю (Дел. 13, 22); ἐπαίρειν, подићи: нѣкая жена гласъ ш народа (Лук. 11, 27); ἀναστήσειν, подигнути: пророка камиъ воздвиженіе Гдѣ Богъ (Дел. 3, 22; 7, 37); αἶρειν, подигнути: кѣтрила (Дел. 27, 13); гласъ: Пс. 82, 3; дшш: Пс. 24, 1.

Воздвиженіе п. ἀνύψωσις, ἑπαυσις, уздизаніе: К. четнаго крита, велики Господни празник, установлен за усмену на знаменити догађај у Цркви Христовој када је Крст Христов пронађен (313) и повраћен из ропства перзијског (614), те је уздизан увис да би Га сви могли видети и клањати Му

се. Назива се и кимірноє возакызаніє зато што су, заједно са овим Крстом, почели подизати крстове свуда на храмовима и гробовима хришћанским (*Дјач.*).

Возакызати v. *impf.* -заяу, -иши, ὑψοῦν, подизати, узбуркати: житейскоє море (Кан. у Нед. сир. п. 6 ирм.).

Воздржннкъ < въздръжннкъ m. ἐγκρατεύτος, уздржљивац, који уме да влада собом, испосник: Мол. у св. Лит. Злат.

Воздѣлати v. *impf.* -лаю, -иши, γεωργεῖν, обрађивати: Конд. св. Георг.

Воздѣніє n. ἔκτασις, уздизање, ширење: рѣкѣ (Ст. по полиј. гл. 8 на Обр. Госп.).

Воздѣти v. *pf.* -дѣю и воздѣждѣ (-дѣждѣ), -дѣиши и воздѣждѣиши (-дѣждиши) 1) αἶραιν, ἐπαίραιν, подигнути, прострети: рѣки (Пс. 43, 21; 63, 5; 133, 3); I Тим. 2, 8; рѣкѣ твою... воздѣжи: Сл. на IX часу уочи Богој.; 2) ἐκτείνεσθαι, ширити: егда же югтаркѣишиа, воздѣждиши рѣцѣ твоѣ (Јов. 21, 18); 3) ἐκπετανύναи, пружати: вѣкъ днѣвъ воздѣхѣ рѣцѣ мой (Рим. 10, 21).

Воздѣканіє < -дѣканиє n. ἔπαρσις, подизање: рѣкѣ мою (Пс. 140, 2).

Возжадати v. *impf.* -жаждѣ, -ждиши, διψᾶν, жеђовати, бити жедан: Пс. 62, 2; -са, ожеднети: Мат. 25, 35. 42.

Возжелати v. *impf.* -лаю, -иши, ἐπιθυμεῖν, пожелети, заискати: Дел. 20, 33; Сл. сјед. св. Георг.

Возжелѣнный 3. ἐπιθυμητής, који жели, тежи за нечим; љубавник, пријатељ: Пс. 18, 11; по-

теубѣтатос, веома пријатан, жељени: Ст. В. суб. I ст. 60.

Возжелѣти v. *impf.* -желю, -лиши, ἐπιθυμεῖν, желети, чезнути за нечим: Лук. 22, 15; II Кор. 9, 14; Сл. на хвал. на Благов.

Возжиши < възжешти v. *pf.* -жигѣ, -жежиши, ἐμπυρίζεσθαι, ужећи, упалити: огнемъ икатило твоє (Пс. 73, 7).

Возживати v. *impf.* -живаю, -иши, ἀνάπτειν, распальивати, потпальивати: Кан. Андр. крит. п. 8 т. 1.

Воззваніє n. ἀνάκλησις, позивање натраг, враћање: Мол. 5 после прич.; Ак. Бог. ик. 1.

Воззвати v. *pf.* -зовѣ, -виши, καλεῖν, дозвати: II Мојс. 33, 19; Мат. 2, 15; κράζειν, викати: глаголюмъ моимъ ко Глѣбъ воззвахѣ (Пс. 3, 5); Пс. 140, 1; Дел. 23, 6; ἀνακράζειν, повикати: Марк. 1, 23.

Воззрѣти < въззрѣти v. *pf.* -зрю, -зриши, βλέπειν, погледати на некога: на жеиѣ (Мат. 5, 28); ἐμβλέπειν, упрети очи у нешто, посмотрити: на птици (Мат. 6, 26); ἀναβλέπειν, горе погледати: на небо (Мат. 14, 19; Марк. 6, 41; 7, 34; Лук. 9, 16); περιβλέπειν, унаоколо погледати: воззрѣхѣ на нихѣ со гнѣвомъ (Марк. 3, 5); ἀτενίζειν, оштро погледати: Дел. 23, 1; ἐπιβλέπειν, обазрети се на некога: на полкъ египетскій (II Мојс. 14, 24).

Возименовати v. *impf.* -именѣю, -иши, ὀνομάζειν, именовати, назвати наденути име: что же возименѣю тѣ (Сјед. воскр. гл. 3 богор.).

Возимѣти v. *pf.* -имѣю, -иши, ποιεῖν, имати: нѣждѣ (Јуд. 1, 3).

Возлежаніє п. κλίσια, лежање, сеђе-
ње за столом, пировање (*Дјач.*).

Возлежати v. impf. -лежѣ, жиши, συνανακεισθαι, лежати, седети за столом: ю оубѣмнадцате оученикома (Мат. 26, 20); на лонѣ индѣокѣ: Јов. 13, 23.

Возлиши v. pf. -лажѣ, -лажиши, ἀνακλίνειν, ἀναπίπτειν, леши, сести за софру: ю йвряаюмѣ (Мат. 8, 11); минѣвѣ возлази: Лук. 17, 7.

Возлѣзти v. pf. -лѣзѣ, -зѣши, ἀναβαίνειν, попети се: на игодичинѣ (Лук. 19, 4).

Возмездіє < възмѣздіє п. ἀντιμισθία, награда, плата: Ст. на хвал. св. П. и П.; Ст. на Г. в. св. Пант.; osveta: Рим. 1, 27.

Возметати v. impf. -метая, -иши, ἐκρίπτειν, разметати: егоже возметаетѣ вѣтрѣ (Пс. 1, 4); βάλλειν, бацати: прахѣ на воздѣхѣ (Дел. 22, 23); возметаемѣ вѣтры, ἀνεμίζμενος, кога ветрови размеу: колненіє морикоє (Јак. 1, 6).

Возмѣкти v. pf. -мню, -мниши, ἠγεσθαι, мислити, сматрати, држати: Јевр. 10, 29; Филиб. 2, 25; -са, дожеу, мислити: возмнитѣ иджеѣ приносити Богѣ (Јов. 16, 2); лѣтѣргнати: Ном. пр. 122; намислити, одлучити: Син. у I Нед. В. п.

Возмогати < възмогати v. impf. -гаю, -иши, ἐνδυναμοῦσθαι, снажити, јачати: возмогайте во Гѣѣ (Еф. 6, 10); δύνασθαι, покорити: по дѣйтѣвѣ еже возмогати емѣ (Филиб. 3, 21).

Возмоши < -мошти v. pf. -могѣ, -жиши, δύνασθαι, моши: не возмогоша его ицѣлнати (Мат. 17, 16); ἐνδυναμοῦσθαι, ојачати: по возможе вѣрою (Рим. 4, 20); опо-

равити се, оздравити: возмогоша ѿ немоши (Јевр. 11, 34); ἰσχύειν, јак, снажан бити, моши: не возмогате единагѣ часа побѣѣти ю мною (Мат. 26, 40); надвладати: и не возмогоша (Апок. 12, 8); ἐξισχύειν, моши: да возможете раздѣлѣти (Еф. 3, 18).

Возмѣтити < -мжити v. pf. -мѣщѣ < -мжитѣ, -тиши, ταρασσεῖν, узмутити, смутити, узбунити: Пс. 87, 17; 88, 10; Дел. 15, 24; -са: Јов. 5, 7 sq.; Дел. 21, 31.

Возмѣщати < -мжитати v. impf. -щяю, -иши, ταρασσεῖν, узмућивати, мутити: кодѣ (Јов. 5, 4); ἐκταρασσεῖν, бунити: градѣ нашѣ (Дел. 16, 20).

Возмѣщеніє < -мжитеніє п. 1) σάλος, таласање, љуљање морских валова: шѣма морикагѣ и возмѣщеніа (Лук. 21, 25); 2) тарачѣ, мућење, узмућивање: коды (Јов. 5, 4). КОМ. СЛ. В.

Возмѣритиса v. pf. -мѣрюса, -ришиса, ἀντιμετρηθήσθαι, одмерити се, вратити се: возмѣритѣ камѣ (Мат. 7, 2; Марк. 4, 24; Лук. 6, 38).

Возмѣстиса v. pf. -тѣса, -тишиса, таратѣсѣсѣ, потрести се, узнемирити се, препасти се, узрујати се, смутити се: Ч. погреб. свешт. ик. 21.

Кознинавѣдѣти v. impf. -виждѣ, -диши, μισεῖν, мрзети: врага (Мат. 5, 43); Еф. 5, 29 и др.; Ст. на хвал. у Нед. мит. и фар.

Кознистовитиса v. pf. -ваюса, -вишиса, ἀρβυρομαγεῖν, разбеснити се, распалити се: на жинѣ кою мѣжикѣ (Ном. пр. 41).

Кознищкати < възнѣпѣштѣвати v. pf. -нѣпѣшю, -иши, λογίζεσθαι, по-

- мислити, претпоставити: въззаконіе (Пс. 49, 21); да не какъ кто вознепцѣтъ ѡ мнѣ паче, да не би ко помисли за мене више. (II Кор. 12, 6); -са, δοχεῖν, држати се за нешто, показати се као неко: законопрѣтѣпнѣ (Син. на В. четврт.).
- Вознесеніе** п. 1) ἔπαρσις, занос, одушевлєне: хвалѣны (Иез. 24, 25); 2) ὑψωσις, узношење: Ст. на Г. в. 2 на Возн.; 3) ἀνάληψις, вазнесеніе: Ст. на Г. в. 1 на Возн.
- Вознести** v. pf. -нисѣ, -сеши, ὑψοῦν, узвисити, уздићи: и вознеси смиренныа (Лук. 1, 52); ἀνάγειν, донети: вознесигоа его ко Іѣсусу (Лук. 2, 22); αἶρεῖν, подићи: гласъ (Лук. 17, 13); ἀνευέχεῖν, принети: Іаака сына Іакобо на жертвенникъ (Як. 2, 21); -са, ὑψοῦσθαι, узвисити се, подићи се, погордити се: вознесѣ же са, смирихса и изнемогохъ (Пс. 87, 16); иже ко вознесигоа смирихса: Мат. 23, 12; Лук. 10, 15; 14, 11; 18, 14; ἀναλαμβάνεσθαι узнети се, узети се: на небо (Марк. 16, 19); Јов. 3, 14; 12, 34; I Тим. 3, 16; Дел. 1, 11; ἀνυψοῦν, узвисити се: Сл. на Г. в. на Возн.
- Вознекиѣти** < -никнѣти v. pf. -никнѣ, -ниши, ἀνανήψεῖν, ослободити се, ископати се: ѿ дїаволикїа грѣти (II Тим. 2, 26).
- Возница** f. ἀρματηλάτης, кочијаш: II Мак. 9, 4.
- Возновлати** v. impf. -вляю, -иши, ἀνακαινίζεῖν, обновлати: людѣ твой чрезъ кѣпѣль пакирожденїа (Мол. у Хирот. презв.).
- Возносити** v. impf. -ношѣ, -сиши, ἀναφέρειν, узносити, приносити: жертвы дѣхвны (I Петр. 2, 5); в. рога, гордити се: Пс. 74, 5; -са, 1) ὑψοῦσθαι, узносити се, гордити се: возносїхса смирихса (Лук. 14, 11; 18, 14); 2) μεταωρίζεσθαι, бринути се: въ нещїте, что пїте или что пїете, и не возносїхса (Лук. 12, 29).
- Возносливѣ** 3. τετοφωμένος, горд, надувен: II Тим. 3, 3.
- Возношати** < възношати v. impf. -шаюса, -ишиса, ἀναφέρειν, узносити се: Лук. 24, 51.
- Возношеніе** п. 1) ὑψωμα, узношење, уздизање, надменост, надутост: II Кор. 10, 5; 2) ὑψωσις, слављење, величање: возношенїа Бжїа къ гортани ихъ (Пс. 149, 6); 3) ἀναφορά, бескрвна жертва: Служ.
- Возопити** < възопити v. pf. -пїю, -пїши, κράζειν, завапити: Мат. 8, 29; κραυγάζειν, закричати: Јов. 18, 40; ἀναβοάειν, кликнути, завикнути од бола: Мат. 27, 46; φωνηθῆναι, повикати: Апок. 14, 18.
- Возпрославити** v. pf. -славлю, -виши, ἀντιδοξάζειν, прославити: Мол. ант. 2 на св. Лит.
- Возрастати** v. impf. -стаю, -иши, 1) ἀναβαίνειν, дизати се, високо нарасти: егда вѣкано кѣдетъ, возрастагъ (Марк. 4, 32); 2) αὐξάνεσθαι, напредовати: въ раздѣлѣ Божїи (Кол. 1, 10).
- Возрасти** v. pf. -растѣ, -растиши, αὐξάνεσθαι, израсти, нарасти: Мат. 13, 32; συμφέειν, узрасти: тернїе (Лук. 8, 7).
- Возрастити** v. pf. -рациѣ, -стиши, αὐξάνειν, умножити: дѣши дѣровїа: Ст. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.

- Возрагъ** < възраст м. ἡλικία, висина, узраст, раст: Мат. 6, 27; Лук. 12, 25; **возрагомъ малъ кѣ**: Лук. 19, 3; **век (човечји):** илиъ **возрагъ** **иматъ**, сам је одстао, у зрелим годинама (Јов. 9, 21. 23).
- Возрацати** v. impf. -цаю, -иши, ἀδῶναι, давати снагу да расте: **возрацаи Богъ** (I Кор. 3, 7); **неговати, снажити: копрметъ, возрацагъ.** (Степ. васкр. гл. 6 ант. 1).
- Возрацине** п. 1) ἀξίσις, умножење: **докродѣтии** (Мол. 6 св. В. В. пред прич.); 2) ἀνάστημα, узраст, раст: Еф. 4, 16; Кол. 2, 19.
- Возриновенъ** < възриновенъ з. ὠσμένος, отиснут, одгурнут, срушен; **трошан (Влашић);** **испроваљиван (Данич):** **вплотъ** (Пс. 61, 4).
- Возрождниѣ** п. ἀναγέννησις, друго рођење, пропорођење, обновљење живота: Ст. 2 на хвал. на Обрез. Госп.
- Возсиати** < възснати v. impf. -аю, -аши, ἀνατέλλειν, засветлити: Мат. 4, 16; **дати да нешто изиђе, изникне, засија: возиа** **мироки кѣтъ раздма: въ немъ** **во . . . ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ τῆς γνώσεως, ἐν αὐτῇ . . . = даде да засија свету светлост разума, у којој (светлости) се учаху . . . (Троп. Бож.); λάμπειν, засветлити засијати, заблистати: Дел. 12, 7; II Кор. 4, 6; Троп. Преобр.**
- Возскакати** v. impf. -скачѣ, -скачши, ἐξάλλεσθαι, **искакати, јурити:** Свјет. на Лаз. суб.
- Возскомаѣти** v. pf. -ѣю, -иши, γρῦζειν, **писнути: лзыкомъ** (Ис. Нав. 10, 21).
- Возследовати** v. impf. -дѣю, -иши, ἀκολουθεῖν, **ићи за ким, следити: стопамъ** (Свјет. на св. Андр. Првозв.).
- Возставлати** v. impf. -вляю, -иши, ἀνίστημι, **подизати: Стат. на В. суб. I ст. 4.**
- Возсылати** v. impf. -ляю, -иши, ἀναπέμπειν, **горе слати, уносити: гласъ** (Возглас).
- Возшидѣ**, -ши, -ши; -шиѣ з. part. praes. act. I nom. и сл. обл. од **взыти, ὁ ἀναβάς**, који се попео: Еф. 4, 10; **узнео: на небиа:** Симв. в.
- Возшдмѣти** v. pf. -шдмляю, -миши, θροεῖν, **пустити глас, загрмити, забрујати: органикал пѣиъ** (Кан. Дух. п. 7 ирм.); **врази ткои возшдмѣша, ἤχησαν** (Пс. 82, 2).
- Возъ** < возъ праер. ἀντί, за, уместо: **возъ** **благѣа, ἀντί ἀγαθῶν**, за добра, уместо добра: **воздаши ми лдкѣаа возъ** **благѣа** (Пс. 34, 12); **возъ** **благодать, ἀντί χάριτος** за благодат: **мы** **ки прѣахомъ** и **благодать** **возъ** **благодать** (Јов. 1, 16) т. ј. ми сви примисмо благодат (Божју) за благодат (Христову), или: **благодат** **јеванђелску** **уместо благодати** **законске** (Дјач.).
- Возвразитисѣ** < възвразитисѣ v. pf. -жсѣ, -зишисѣ, ἀναμορφώσασθαι, **примити облик: дрекнею докромю** **возвразитисѣа**, да ми се успостави стара лепота (Троп. непор.).
- Вой** м. στρατεύμα, **војска, војник:** и **поглавъ** **вѣа** **икоа** (Мат. 22, 7);

- Лук. 23, 11; στρατιά, чета: множество кѣи небесныхъ (Лук. 2, 13).
- Воинъ** м. στρατιώτης, војник: Мат. 8, 9; Марк. 15, 16 и др.; Сл. на Г. в. на св. Георг.
- Воистиннѣ** adv. ἀληθῶς, μὴν, заиста, зајамачно: Мат. 14, 33; Јевр. 6, 14 и др.
- Воинъ**, -ный з. ἐκούσιος, 1) вољан, добровољан, хотимичан: γράχъ (Мол. пред. Прич.); 2) обилан: дождь коленъ ѿдчиши Боже достоянію твоимъ = дажд обилан (или: дажд по вољи Твојој, а не у обычно време) пролићеш Боже на наслеђе Твоје (Пс. 67, 10).
- Воинѣль** м. θελητής, љубитель: милости (Мих. 7, 18; Кан. Бог. п. 7 г. 2).
- Воинѣти** v. impf. волю, -лиши, βούλεσθαι, желети, хтети: Мат. 11, 27; Лук. 22, 42.
- Вокохцищный** < вѣкохцищъ з. λυκοσπάς, уграбљен од вука: Ч. Испов.
- Воина** < вѣина f. κόμα, вал, талас: Мат. 8, 24; Марк. 4, 37 и др.
- Воина** < вѣина f. ζριον, вуна: Јевр. 9, 19.
- Воинни** < вѣинни п. τὸ κλύδων, ударање валова, таласање: кодог (Лук. 8, 24); морког: Јак. 1, 6.
- Воинанъ** < вѣинанъ з. λίνος ланен, вунен: риза (Јез. 44, 17).
- Воухованіе** < вѣухованіе п. 1) μαγεία, чаролије, маѣије: Ном. пр. 14; 2) φαρμακεία, врачање, чарање: Дел. 8, 11; Апок. 9, 21; 18, 23.
- Воуховати** < вѣуховати v. impf. -хвѣю, -ши, μαγεύειν, φαρμακεύσθαι, чарати, врачати: V Мојс. 17, 10; Дел. 8, 9; 16, 16; Ном. ст. 15—17.
- Воуховачалникъ** < вѣуховачалникъ м. παντίαρχης, поглавар врача-ра: Син. у I Нед. В. п.
- Воухъ** < вѣухъ м. μάγος, мудрац: колѣки ѿ когтѣкъ (Мат. 2, 1. 7. 16); врачар: Дел. 13, 6. 8; Ном. ст. 15. МАГ
- Воучицъ** < вѣучицъ м. τρίβολος, бод-лика, чичак, чкаль: Јевр. 6, 8; Ст. на Г. в. у Нед. сир.; Стат. В. суб. III ст. 143.
- Воузити** < вѣузити v. impf. -зю, < вѣужъ -зиши, βάλλειν, уложити, заденути: ножъ въ ножницѣ (Јов. 18, 11).
- Воузити** < вѣузити v. pf. -нѣ, -ниши, περιτιθέναι, натаћи: конзе на трогтѣ (Мат. 27, 48; Јов. 19, 29); πηγγύναи, забити: гкѡздіа (Ст. на Г. в. у Нед. Том.).
- Воуимъ** imp. 1 л. pl. од вѣити.
- Воуъ** < вѣуъ adv. ἔξω, ван, напоље: изъ града (Мат. 21, 17; Марк. 11, 19; Лук. 4, 29).
- Воуъ** adv. (въ нѣ, въ него) у нѣ, у него; конъже (въ нѣ, въ него) у који: конъже же чагъ (Мат. 24, 44).
- Воуа** < вонѣ f. δομή, мирис: I Мојс. 8, 21; Јов. 12, 3; II Кор. 2, 14. 16; ко коню вѣгобханіа: Мол. кад.; ἄρωμα, мирисава трава: Троп. на В. пет.
- Воупити** < вѣупити v. impf. копію, -пѣши, в. возопити: гласъ копіюцагѡ въ пѣстыни (Мат. 3, 3; Марк. 1, 3; Лук. 3, 4; Јов. Јов. 1, 23).
- Воплотитиса** < вѣплотитиса v. pf. вѣплотѣса, -тишиса, σαρκοῦσθαι, вѣплотити се, примити на себе тело: Ст. на Г. в. воскр. гл. 7; Сјед. воскр. 2 гл. 7 и др.

Воплощати < въплъштати v. impf. -щю, -ши, σαρκοδοῦσαι, примати на себе тело: Богор. воскр. 2 гл. 4.

Воплощеніе < въплъштение п. σαρκώσις, ваплоћење, примање на себе тела човечјег: Хрїстоко (Ст. на Г. в. 3 у Нед. праот.; Сл. на блаж. св. архѣ. Стеф.

Вопль < въплъ м. ἔδωρος, јаук, јаукање: плачь и рыданіе и вопль (Мат. 2, 18); κραυγή, вапај, вика: и вопль мой къ тебѣ да прїидеть (Пс. 101, 2); Мат. 25, 6; Апок. 21, 4; ѿ рыданїа вопла: Сјед. воскр. 2 гл. 4.

Вопреки < въпрѣвъ adv. ἐπ' εὐρους, попреко: написавъ непокѣдимое орджїе (Кан. на Воздв. ч. к. п. 1 ирм.); к. глаголати, ἀντιλέγειν, противуречити: Дел. 13, 45.

Вопросити < въпросити v. pf. -прошѣ, -сиши, ἐπερωτᾶν, ἐρωτᾶν, запита-ти: Мат. 12, 10 и др.

Впросъ < въпросъ, м. ἐρώτημα, питање (Микл.).

Впрошати < въпрошати v. impf. -шаю, -ши, питати: Мат. 2, 4 и др.

Впрошенїе < въпрошенїе п. 1) ζήτημα, питање: Дел. 15, 2.; трикратнымъ вопрошенїемъ: Сл. на Г. в. на св. П. и П.; 2) ἐπερωτήματα, чезнуће, допуштење; обећање (Вук): ѡбѣсти благи вопрошенїе оу Бога, обећање добре савести Богу (1 Петр. 3, 21).

Впрошнъ 3. part. praet. pass. од вопрошити, ἐπερωτηθεῖς, запитан: Лук. 17, 20.

Впрошъ, -шша (м. вопросивъ, -ша) part. praet. act. I од вопрошити, ἐπερωτήσας, запитавши: Дел. 23, 34.

Ворожитъ < вражьбитъ м. μάγος, врач, чаробѣак (Микл.); врачар: Уч. изв.

Воронъ рус., уместо вранъ 3. а) μέλας, вран, црн: конь (Апок. 6, 5); б) м. κόραξ, врана (Микл.).

Воскликновенїе < възкликновенїе п. ἀλαλαγμός, клицање, громко пѣвање уз разне музикалне инструменте: Въздѣ Богъ ко воскликновенїи: Пс. 46, 6; Сл. на стих. на Возн.; вѣжени людїе кѣдѣции воскликновенїе т. ј. који хвале, славе Бога: Пс. 88, 16.

Восклицианїе < възклицианїе п. в. воскликновенїе: Пс. 32, 3; 43, 13; 150, 5.

Восклонитисѧ < възклонитисѧ v. pf. -клонюсѧ, -нишисѧ, 1) ἀνακύπτειν, подићи се, исправити се: Лук. 13, 11; 21, 28; Јов. 8, 7. 10; 2) ἀνακλίνειν, лећи, почи-вати: Сл. на хвал. на Срет.

Восколей м. κηροχύτης, врачар који лије восак: Ном. пр. 13.

Воскомастїхъ м. κηρομαστίχη, једна смеса, која се састоји из пчелињега воска, мастиха (смоле са разних дрвета која расту на истоку), затим истуцаног мрамора и других мирисавих ствари. Том смесом, растопљеном на ватри, заливају се, при освећењу храма, углови часне трапезе, или се обливају св. мошти које се ушивају у антиминс: Арх. чин. у Ч. осв. ант. (Сл. Жив., 618—619 и Срп. Сион 1891 бр. 42).

Воскреснїе < възкрѣсенїе п. ἀνάστασις, васкрсење (самога себе): ѿгъ Хрїстоко (Дел. 2, 31; 1 Петр. 1, 3).

Воскресити < **въскрѣсѣти** v. trans. **воскрѣшѣ**, -сиши, *ἐγείρειν, ἀνιστά-
ναι*, ускрѣснѣти другога, подићи другога из мртвих: **воскрѣшѣ** его азъ къ послѣдній день (Јов. 6, 40. 44. 50); егоже **воскрѣси** ѿ мертвыхъ: Јов. 12, 1. 9. 17; Дел. 2, 24 sq; I Сол. 1, 10.

Воскрѣснѣти < **въскрѣснѣти** v. intrans. -снѣ, -снѣши, *ἐγείρεσθαι, ἀνιστάσθαι*, ускрѣснѣти, подићи самога себе из мртвих: Пс. 7, 7; 9, 20; Мат. 14, 2; Марк. 9, 9; Лук. 8, 55; Јов. 20, 9; I Сол. 4, 14 и др.; **Хѣтосъ** **воскрѣси** изъ мертвыхъ (Троп. Ускр.); **воскрѣсый** и **воскрѣсый** part. praet. act. I сл. обл., *ἐγερθεῖς*, који је **васкрѣси**: Рим. 8, 34; II Кор. 5, 15.

Воскрѣшати < **въскрѣшати** v. impf. -шаю, -иши, *ἐγείρειν*, **васкрѣсавати**, **дизати** некога из мртвих: **мертвыя** **воскрѣшайте** (Мат. 10, 8); Јов. 5, 21.

Воскрѣшеніе < **въскрѣшеніе** n. verb. subst. од **воскресити**, *ἀνάστασις*, **васкрѣсење** другога из мртвих: Лук. 14, 14; Јов. 5, 29; 11, 24. 25. У тропару на Лазареву суботу стоји: **общее** **воскрѣшеніе**, а **тревало** би: **общее** **воскрѣшеніе** (*Жив.*).

Воскрѣліе < **въскрѣліе** n. *κράσπεδον*, **реса** на хальни старих Јевреја: IV Мојс. 15, 38; **руб**, **скут** од хальне: Мат. 9, 20; 23, 5; Марк. 6, 56.

Воскрѣлатиса < **въскрѣлатиса** v. impf. -лаюса, -ишиса, *πτεροῦν*, **окрѣлатити** се, **усхиѣвати** се: **божитвеннымъ** **реченіемъ** (Степ. гл. 5 ант. 1).

Вослѣдователь < **въслѣдователь** m. *ἀκλόουδος*, **пратица**, **приврже-**

ник, **ученик**: **церкви** (Конд. св. Андр. Перв.).

Воспрѣитиса < **въспрѣитиса** v. pf. -прѣюса, -ришиса, *ἀναπτεροῦν*, **уз-
нети**, **подигнути**: Ст. на Г. в. у IV Нед. В. п.

Воспрѣрати v. impf. -прѣраю, -раиши, *πτεροῦν*, **дати** некоме **крыла**, **убр-
зати**, **узнети**, **узвисити** ум: **вос-
прѣраетъ**, **возрацаетъ**, **оустраелетъ** **горѣ** (Степ. гл. 6 ант. 1. Сл.).

Воспрѣсовати < **въспрѣсовати** v. impf. -сѣю, сѣиши, *ἀναγράφειν*, **припи-
сивати**, **одавати**; **благодарствен-
ная** **воспрѣсѣмъ** **ти** **раби** **твои** **Бѣ**
(Конд. Благов.).

Воспрѣтати < **въспрѣтати** v. impf. -таю, -иши, *τρέφειν*, **хранити**: **манною** (Ст. на В. суб. III ст. 137); **неговати**, **одгајати**: **иѣѣ** **къ** **кына** (Дел. 7, 21); в. **чѣда**, *τεχνотροφεῖν*, **васпрѣтати** **децу**; I Тим. 5, 10.

Воспрѣскати < **въспрѣскати** v. impf. -прѣшѣ, -иши, *κροτέειν*, **заплѣ-
скати**: Сл. на хвал. на св. Три Јер.; **рѣками**: Пс. 46, 1; Кан. Благов. п. 7 ирм.

Воспрѣимникъ < **въспрѣимникъ** m. *ἀνάδοχος*, 1) **крѣштени** **кумъ**; 2) **венчани** **кумъ**; 3) **кумъ** **при** **по-
стрижењу** **у** **монаштво** (Треб.).

Воспрѣимати v. impf. -прѣимляю, -им-
ляиши, *ἀπέχειν*, **узимати**, **примати**: **издѣ** **скою** (Мат. 6, 2. 5. 16); **воспрѣимляющъ**, -ий 3. part. praes. act., *ἀπολαμβάνομενος*, **који** **при-
ма**: I Тим. 6, 2.

Воспрѣрати < **въспрѣрати** v. pf. -прѣ-
имѣ, -прѣимляиши, *λαμβάνειν, ἀπο-
λαμβάνειν*, **узети**, **примити**: **кы-
нокленіе** (Гал. 4, 5), **клагѣла** (Лук. 16, 25); **окѣтъ** **воспрѣраша**, **саве-
товаше** се: Мат. 23, 15; **прос-**

- λαμβάνειν, на себе узети: плотію ко ѿ тебе воспріаю (Богор. воскр. гл. 3).
- Воспріати** < възпріатиє ц. προσλήψις, примање, наследство: и из' неа прошедый съ воспріатиємъ, с примањем Божанске природе (Догм. гл. 8); διαδοχῆ, потомство, настављање: къ воспріатию рода чловѣча (Мол. у Ч. обруч.); ἀβλαυσίς, уживање: вѣгочадіа воспріатию (Ч. венч.).
- Воспросити** < възпросити v. импрф. -прошѣ, -шиши, ἐπαίτεῖν, просити, просячати: Пс. 108, 10.
- Воспраниѣти** < възпраниѣти v. рф. -праниѣ, -ниши, ἀνανήψειν отрезнити се, пренути се, тргнути се: но воспрани зовѣщи (Троп. на В. пон.).
- Воспрататиса** < възпрататиса v. импрф. -таюса, -ишиса, ἐπαποδύομαι, оружати се: Син. у Нед. М. и ф.
- Воспѣшати** < възпоѣшати v. импрф. -пѣю, -шиши, ἀναπέμπειν, испуштати, издавати, узносити, подизати: Око сердца моего воспѣшаю къ тебѣ, вѣщнице (Причаст. гл. 6).
- Воспѣвати** v. импрф. -ваю, -иши, ᾄδειν, певати: Еф. 5, 19.
- Воспѣнати** < възпѣнати v. импрф. -наю, -иши, ἐπαφρίζειν, запенушити се, пенити се: Јуд. 1, 13.
- Воспѣти** v. импрф. -пою, -поиши, 1) ὕμνεῖν, отпојати: Мат. 26, 30; 2) φάλλειν, молити се: дѣхомъ и оумомъ (I Кор. 14, 15); опевати, прославити: воспоимъ Марию дѣвѣ (Догм. гл. 1).
- Воспатитиса** < възпатитиса v. рф. воспѣшиса, -тишиса, ἀναχαιτίζειν, преврнути се: кода (Син. у VI Нед. по Пасци).
- Воспашати** < възпашати v. импрф. -пашаю, -пашаши, ἐμποδίζειν, спречавати, заустављати, натраг враћати, потискивати: грѣѣ (Сл. на VI часу уочи Богој.).
- Воставити** v. рф. воставаю, -виши, διατίσταμαι, подигнути: Мол. 2 св. В. В. на Дух. веч.
- Востаниѣ** < възстаніє п. ἔγερσις, устајање, васкрсење. Кан. Пасхе п. 9 ирм.
- Вострзати** < възтрзати v. импрф. -трзаю, -зашиши, τίλλειν, кидати, тргати: класы (Мат. 12, 1; Марк. 2, 23).
- Восторгати** < възтргати v. импрф. -гаю, -иши, συλλέγειν, чупати: плевелы (Мат. 13, 29); τέλλειν, тргати: класы (Лук. 6, 1); -са, ἐκρίζουσθαι, ишчупати се: Лук. 17, 6.
- Восторгниѣти** < възтргниѣти v. рф. -торгниѣ, -гниши, истргнути, ишчупати: Мол. у Ч. Кршт.
- Восточіє** < възсточіє п. ἀνατολή, исток: Јер. 25, 25.
- Восточный** < възсточный 3. ἀνατολικός, источни; восточны, ἀνατολικά, стихире, које се налазе у октоиху после воскресних стихира на Гѣи воззвахъ, а саставио их је цариградски патријарх Анатолије († 458), по коме су у словенским цркв. књигама погрешно назване *восточне* уместо *Анатолијеве*, јер ἀνατολικά не долази од ἀνατολή, исток, него од Ἀνατόλιος (Митр. — Мирк. I, 243).
- Вострепѣтати** v. рф. -пѣшѣ, -пѣшиши, трѣмειν, задрхтати: Кан. анг. хран. п. 8 т. 2; кратнициы адвѣи: Сјед. воскр. гл. 1.

Востагнѣти < вѣстагнѣти v. pf. -тѣгнѣ, -гниши, ἀφρειν, стегнути, стиснути, обуздати: чѣлюсти (Пс. 31, 9); извѣсти: ладію, юже востагнѣ . . (Дел. 27, 17).

Востазовати < вѣстазовати v. impf. -зѣю, -зѣши, ἀνακρίνειν, испитивати: I Кор. 9, 3; судити: I Кор. 4, 4; -са, посматрати се, разгледати се: I Кор. 2, 15.

Восхитити < вѣсхитити v. pf. -хитѣ, -тиши, ἀρπάζειν, угрбити, отети: ницаго (Пс. 9, 30); ѿ рѣки Отца могоу (Јов. 10, 29) узети: вѣсхитити вѣдѣмъ на облацѣхъ (I Сол. 4, 17); συναρπάζειν, ухватити: Дел. 6, 12; -са отети се, одбити се: ѿ гонцевъ (Ч. погреб. свешт. кн. 22).

Восхитѣти < вѣсхитѣти v. impf. -цаю, -иши, ἀρπάζειν, грабити, отимати, красти: вѣфанное (Мат. 13, 19); συναρπάζειν, одвлачити, вадити: ѿ огна (Јуд. 1, 23).

Восхитѣніе < вѣсхитѣніе, п. ἀρπαγή, отмица, грабеж, отимачина: на вѣсхитѣніе не желайте (Пс. 61, 11); не вѣсхитѣніемъ нещика (није сматрао отимањем) быти равенъ Богъ (Филип. 2, 6); кража: Ст. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.

Восходити v. impf. -ходѣ, -диши, ἀναβαίνειν, уздизати се, пењати се: ко Отцѣ моему (Јов. 20, 17); иѣи: ко Иерусалиму (Мат. 20, 17, 18; Марк. 10, 32, 33; Лук. 18, 31; 19, 28); подизати се: вѣсходитъ гѣры (Пс. 103, 7).

Восходъ m. 1) ἀνοδος, узлазак: на некия: Ст. воскр. на Г. в. гл. 4; Мол. 3 св. В. В. на Дух. веч.; в. голнца, ἀνατολή, исток: Апок.

7, 2; 2) κλιμακτήρ, степенница, басмак: Јез. 40, 26.

Восхожденіе < вѣсхожденіе п. 1) ἐπιβασίς, ступање: полагаѣи ѿблаки на вѣсхожденіе коу (Пс. 103, 3), који постављаш облаке да идеш по њима; облаке си начинио да су ти кола (Вук, Влаш., III, 236); 2) ἀνάληψις, упињање, узношење: егда кончавъ днѣ вѣсхожденію егѣ (Лук. 9, 51).

Вотѣ < вѣтъше adv. διακενής, εἰς κενόν, бадава, напрасно, узалуд: Пс. 24, 3; 30, 7; II Кор. 6, 1; Гал. 2, 2; Филип. 2, 16; I Сол. 2, 1; 3, 5.

Вотрѣ < вѣотрѣ adv. ἐπαύριον, други дан ујутро: Дел. 10, 9; 20, 15.

Вочеловѣчитиса < вѣчеловѣчитиса v. pf. -вѣчѣса, -чишиса, ἐνανθρωπεῖν, постати човек: III чл. Симв. в.; Кан. св. Андр. крит. п. 9.

Вовраженіе < вѣовраженіе п. ἀντίτυπος, слика, углед, узор: I Петр. 3, 21.

Вовразитиса v. impf. -жѣса, -зишиса, μορφοῦσθαι, образовати се, примити облик: Гал. 4, 19; Кан. воскр. гл. 1 п. 3 ирм.

Воврѣжити < вѣоврѣжити v. pf. -рѣжѣ, -жиши, στρατοπεδεύειν, ушанчити, улогорити: къ черминѣмъ мори (Мол. у Ч. обруч.); -са, кадоплѣзѣсѣи, наоружати се: Лук. 11, 21; воврѣженный воинъ, στρατιώτης, војник: Дел. 23, 23.

Вочати < вѣочати v. impf. -чаю, -иши, ἐμματοῦναι, добивати вид, прогледати: Син. у VI Нед. по св. Пасци.

Вочити v. pf. -вчѣ, -чиши, ἐμματοῦναι, отворити очи, дати

- вид: Кан. у Нед. слеп. п. 9 т. 4.
- Койпостаный** *з.* ἐνυπόστατος, уличен, који има лице, који је примио на себе лице: *маже* жизнь рождши койпостанью (Ст. на блаж. на Усп. Бог.).
- Кпадати** *в.* imperf. -даю, -иши, ἐπιπίπτειν, упадати: *ко* никдшеніа (Як. 1, 2); *къ* напѣсти (I. Тим. 6, 9).
- Кпасти** < *въпасти* *в.* pf. впадѣ, -диши, ἐπιπεσέειν, упасти: *къ* разбойники (Лук. 10, 36); *къ* рѣцѣ Бога живагш (Евр. 10, 31).
- Кперити** < *къперити* *в.* pf. вперю, -риши, ἀναπτέρουν, окрилити, о-снажити, ојачати: *оумъ* вперикъ зарю адѣа (Конд. гл. 2 св. Спир. чуд.).
- Кперати** < *въперати* *в.* imperf. вперю, -иши, ἀναπτέρουν, окрилатити, давати крила: *ѿа* вперяютьма (Мол. 7 пред Прич.).
- Кпослѣдокъ** < *къпослѣдкъ* adv. ἐπ' ἐσχάτου, у последак: Евр. 1, 2.
- Кправдѣ** < *въправдѣ* adv. δικαίως, праведно, по заслуги: Лук. 23, 41.
- Кпрамш** < *въпрамш* adv. ἐπ' εὐθείας, управо, правце: *кпрамш* же-зломъ чермное прѣвѣче (Кан. на Воздв. ч. к. п. 1 ирм.).
- Кпраши** < *въпраши* *в.* pf. впрагѣ, -жиши, ζευγνύναи: *упрећи*, *упрегнути* (Микл.).
- Кракій** *м.* στρούθος, врабац (Вост.; Дјач.).
- Крагъ** *м.* 1) ἐχθρός, непријатељ: *любите* краги каша (Мат. 5, 44; Лук. 6, 27. 35; Рим. 12, 20); 2) διάβολος, ѣаво (Микл.; Дјач.).
- Кражъвитель** *м.* *в.* *ворожитѣ.*
- Кражда** < *краждѣ* *ф.* ἔχθρα, непри-јательство: Як. 4, 4; Ном. пр. 123; *ѿа* прегражденіе кражды раз-рѣшивши (Догм. гл. 1).
- Краждивный** < *краждивный* *з.* δυσμενής, непријательски, злобан, непријазан: *ернъ* (Троп. 2 по свјет, у I Нед. В. п.).
- Краждовати** < *краждовати* *в.* imperf. -ждю, -иши, ἐμαίνεσθαι, непри-јательевати, беснити, мрзети на некога: Дел. 26, 11.
- Кражій** *з.* τοῦ ἐχθροῦ, непријательски: Пс. 30, 9; 43, 17; Лук. 10, 19.
- Кразъмлати** < *въразъмлати* *в.* imperf. -лаю, -иши, φωτίζεσθαι, световати: Кол. 3, 16; *поучавати*: I Сол. 5, 14.
- Кранъ** *м.* 1) μέλας, црн; 2) κόραξ, гавран: Лук. 12, 24; *нощный*, *вухтикобраѣ*, буљина: Пс. 101, 7.
- Краска** *ф.* ρυτίς, бора на лицу; *не-достатак*, *махна*. *порок*: Мол. у Ч. јелеосв.
- Крата** *ф.* πύλη, врата: I Мојс. 34, 20; Ис. 22, 8; Пс. 68, 13; *адска*, *сила адска*, *ад*, *царство сатане*: Прем, Сол. 16, 13; Мат. 16, 18; *смертнаа*, *смерт*, *царство смрти*: Пс. 9, 14; 106, 18; *оузкая*, *живот по закону Божјем*, *скопчан са разним тегабама*: Мат. 7, 14; *Јерусалим је имао два-наест врата*: 1) *крата гнойнаа*, *кроз која су извозили љубре*: Нејем. 2, 13; 3, 13. 14; 2) *код-наа*, *кроз која су увозили у град воду*: Нејем. 3, 26; 3) *одоли*, *врата у долини*, *или на равном месту*: Нејем. 2, 13; 3, 13; 4) *конькаа*, *кроз која су, вероватно, изводили коње на купање*; 5) *неточника*, *крај из-*

- вора: Нејем. 2, 14; 3, 15; 6) ривнаа, кроз која су проносили рибу на продају: Нејем. 3, 3; 12, 39; II Парал. 33, 14; 7) стараа, стара првобитна врата: Нејем. 12, 39; 8) βφρεμοка; 9) κενίλιμα: Јер. 20, 2; 37, 13; 10) оугольнаа, која су се налазила на углу јужне и западне стране града: Јер. 31, 38; 11) иднаа, при којима се вршило суђење: Нејем. 3, 31; 12) окчаа, близу јерусалимскога храма, кроз која су терали овце одређене за жртву: Нејем. 3, 1. 32; 12, 39 (*Дјач.*).
- Вратило** п. αντίον, вратило, навој на разбоју: I Парал. 11, 23.
- Вратникъ** < вратникъ т. πυλωρός, вратар: вратници адокы (Сјед. воскр. гл. 1); Ст. воскр. на Г. в. 6 гл. 2.
- Брачва** < врауьва f. 1) ἰασις, лечење; 2) φάρμακον, лек: III Јездр. 7, 23.
- Брачевница** < врауьвница f. νοσοκομείον, лечилиште: понеже пришиаъ еи къ брачевницѣ (Ч. испов.).
- Брачеваніе** п. θεραπεία, лечење: Ак. Бог. ик. 12.
- Брачь** т. ἰατρός, лечник: не требѣютьъ заривѣи врача, но колѣщии (Мат. 9, 12; Марк. 2, 17; Лук. 5, 31).
- Брединъ** < врьднъ з. 1) λελωβημένος, покварен, шкодлив, штеган; 2) κολλός, унакажен, сакат (*Микл.; Старч.*).
- Бредити** < врьднн v. рf. врьждѣ, -диши βλέπτειν, нашкоднн, наудити: аще и что смертно испіютьъ не врьднтъ ихъ (Марк. 16, 18); ἀδικεῖν, врьжати: человекки патъ ѡцъ (Апок. 9, 10); -са, повредити се: Апок. 2, 11; 18, 4.
- Бредъ** < врьдъ 1) βλάβος, штета; πάθος, болест; πληγή, рана (*Микл.*); 2) ἔλκος, чир, пришт: V Мојс. 28, 27. 35; 3) лепра, проказа (*Старч.*).
- Брежденіе** < врьждсннс п. φθάρμα, повреда, квар: III Мојс. 22, 25.
- Бретнцы** < врьтнште п. 1) μάροισπος, вреѣа, кеса: ѡрѣшнкъ... дати пицѣ оимъ (I Мојс. 42, 27); 2) σάκκος, покајничка хаљина од грубога платна, кострет: III Цар. 20, 31. 32; 16, 27; дрѣвле оукѣ ко вретнцы... покалннса къши (Мат. 11, 21; Лук. 10, 13); 3) платно, покров: вретнцымъ покываемъ (Ст. у Ч. погреб.).
- Брѣши** < врьшти v. рf. врьшѣ < врьжѣ, -жши < врьжешн, βάλλειν, ρίπτειν, бацити: жрѣѣа (Мат. 27, 35); кѡткы: Дел. 27, 29; камень: Јов. 8, 7; -са бацити се: къ морѣ (Мат. 21, 21; Марк. 11, 23).
- Брѣши** < врьшти v. имрf. врьшѣ < врьжѣ, -шши < врьжешн, ἀλοῶν, врѣи (*Микл.*).
- Брѣшъ** < врьшѣ, βροῦχος, врста скакаваца: и ѡа да мѣте ѡ ихъ: врьшѣ... (код *Данич.*: арба): III Мојс. 11, 12.
- Брѣцѣлѣто**, недељно слово у Пасхалији, којим се означавају у извесној години сви васкрсни дани. Они се у разним годинама означавају разним словима. Такових недељних слова, штампаних обично у Индиктиону и Месецослову, има према броју дана у седмици седам, а то су: А, В, Г, Д, Е, З, Ж. У Индиктиону свако недељпо слово означава само васкрсне

дане целе годите, а у Месецослову при богослужбеним књигама оно означава и васкрсне и седмичне дане. Ова недељна слова почињу од 1 марта и трају до следећег марта као и пасхална година (Дјач.).

Врѣчати < вѣрѣчати v. impf. -чаю, -ши, *συστάσαι*, поручивати, препоручивати: Рим. 16, 1; предавати: Ст. на Г. в. 1. св. кн. Лаз.

Врѣчити < вѣрѣчити v. pf. вѣрѣчѣ, -чиши, *συστάσαι*, уручити, предати: Ст. на Г. в. 2 св. кн. Лаз.

Врѣснотѣ < вѣрѣснотѣ, adv. *ὄντως*, заиста, заправо: кликотѣ вѣрѣснотѣ таинство (Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.); *κρίως*, с потпуним правом: Ном. пр. 119.

Врѣкти v. impf. вѣрю, вѣриши, *ἐκζητεῖν*, гмизати, мицати се: Јез. 47, 9; врити, кипети: мѣта вѣрѣкѣ (Јов. 32, 19).

Всадити < вѣсадити v. pf. всаждѣ, -диши, 1) *φυτεύειν*, усадити: *μοноконицѣ* (Лук. 13, 6); Јак. 1, 21; 2) *τιθέναι*, поставити; *βάλλειν*, бацити: къ *тимницѣ* (Мат. 14, 3; 18, 30; Лук. 12, 58; Дел. 5, 25 squ.); 3) *ἀναβιβάζειν*, посадити: на *колинцѣ* кою (I Мојс. 41, 43; -са, *φυτεύειν*, усадити се: къ *морѣ* (Лук. 17, 6).

Всадникѣ < вѣсадникѣ m. *ἀνάβατης*, коњаник: IV Цар. 9, 18; Кан. воскр. гл. 5 п. 1 ирм. и на Преобр. п. 1 ирм.

Всѣблагодѣствѣ < вѣсѣблагодѣствѣ adv. *πανεύθεως*, веома побожно: Сл. прип. 9 п. Кан. у Нед. раслаб.

Всѣкоинство n. *πανοτρατία*, цела војска, све чете: Кан. Возн. п. 1 ирм.

Всѣгда < вѣсѣгда adv. *πάντοτε, ἀεί*, свагда, увек, непрестано: Мат. 26, 11; Марк. 14, 7 и др.

Всѣгубитель < вѣсѣгубитель m. *ὀλοφρευτής*, истребитель, затирач, крвник: I Кор. 10, 10.

Всѣгубительнѣйшій 3. *πανωλεθρότατος*, најопаснији, најпогубнији, најнесрећнији: Стат. на В. суб. I ст. 63.

Всѣгубительство < вѣсѣгубительство n. *ὀλεθρος*, погибао, погибија: I Сол. 5, 3; I Тим. 6, 9.

Всѣдрзый < вѣсѣдрзъ 3. *πάντολμος*, који се усуђује да све чини, дрзак: Син. у II Нед. В. п.

Всѣдѣтель < вѣсѣдѣтель m. *πανούργος*, створитель свега: Богор. на хвал. св. Андр. Перв.; Кан. воскр. гл. 5 и Дух. п. 8 ирм.

Всѣдѣтельный < вѣсѣдѣтельнъ 3. који је све створио: Кан. воскр. гл. 7 п. 3 ирм.).

Всѣзловный 3. *παμλόχθης*, врло рђав: грѣхъ (Кан. воскр. гл. 2 п. 1 ирм.).

Вселенная < вѣссменная adj. f. (од *вселенный* 3), *ἡ οἰκουμένη γῆ*, насељена земља: написати всю *вселеннѣю* (Лук. 2, 1); Мат. 24, 14; Дел. 11, 28 и др.; orbis, Weltall, насељена: ико оутверди *вселеннѣю* (Пс. 92, 1); покори Бога *вселеннѣю* *градѣннѣю* (Јевр. 2, 5).

Вселенскій < вѣссменскъ 3. *οἰκουμένης*, насељенски, који је из свих насељених земаља; в. *сокорѣ* = насељенски, а *нипошто* *васионски*, јер *васиона* обухвата и небо и земљу (Жив.).

Всѣмирный < вѣсѣмирънъ 3. *παγκόσμιος*, свесветски, свему свету познати, у целоме свету слав-

- ни: Кан. воскр. гл. 5 п. 8 ирм.; Догм. гл. 1.
- Всенепорочный** < всенепорохънь 3. πανάμωμος, сасвим без порока, без прекора: Догм. гл. 3; Богор. воскр. на стих. гл. 4; Ч. Желеосв.; Молеб. Пресв. Богор.
- Вспагоубный** < всспагоубънь 3. πανώλης, сасвим покварен, рѣав, опасан: держава кражіа (Икос Окт. гл. 6).
- Всплодіе** < вссплодіе п. δλοκάρτωμα, сваковрсни плодови, жртва паљеница: III Мојс. 16, 24; δλοκάρτωσις, изобиље: Конд. св. ап. П. и П.; Акраамоко: Мол. у св. Лит. Вас.; παγκάρπια, свакојаки плодови: иждатъ ко жикотное ксплодіе (Степ. гл. 3 ант. 3).
- Вспѣтый** < всспѣтъ 3. πανόμνητος, много опеван, хваљен, слављен, свеславан: Дѣка (Ст. на стих. на Рожд. Бог.); на та надѣкциѣма кспѣтма: Богор. васкр. гл. 7; Ак. Бог. конд. 13.
- Всеродный** < вссеродънь 3. παγγενής, који је све изродио: Ядмиъ — праотац свега рода човечјег (Ст. на стих. воскр. гл. 1; Кан. Дух. п. 6 ирм.); клатва — која се простире на цео род човечји: ирм. 9 Крсту; ииерть: Ст. гл. 8 у Ч. погреб. млад; ипаченіе: Сл. на Г. в. Усп. Бог. и св. Спир. чуд.
- Всесилнъ** < всесилънь 3. παντοδύναμος, свемогући: Догм. гл. 1,
- Всесмѣхливый** 3. παγγέλαστος, врло смешан, поруге достојан: адъ (Ст. на стих. 2 на В. пет.).
- Всесожжніе** < всссыжненіе п. δλοκαύτωμα, жртва паљеница: I Мојс. 30, 20; III Мојс. 6, 25; Пс. 50, 18. 23; Марк. 12, 33;
- Јевр. 10, 6. 8; Сјед. у суб. I Нед. В. п.
- Всестрастный** < вссестрастынь 3. παναθλιος, сасвим невољан: Кан. у Нед. сир. п. 3 т. 2.
- Всехитриць** < вссехитрыць т. παντέχνημων, велики уметник, творец свега, који је све премудро устројио: Кан. воскр. гл. 7 п. 9 ирм.
- Всцарь** т. παντάναξ, цар над свима: Стат. III ст. 156.
- Всечистный** < вссечыстынь 3. πανσεπτός, величанствен, славан, достојанствен: Мол. у св. Лит. пређеосв.
- Всщедръ** < вссщедръ 3. πανοικτίρμων, веома милосрдан, премилостив: Степ. воскр. гл. 8 ант. 2; Свјет. у Нед. раслаб.
- Всщрѣжіе** п. πανοπλία, потпуна војничка опрема, потпуно оружје: I Мак. 13, 29; II Мак. 10, 30; 15, 28; крѣта: Ст. на хвал. у Нед. сир.; војена сила: Прем. Сир. 46, 8.
- Всщрѣжный** 3. πάνοπλος, тешко наоружан; потпун, строг: воздржаніе (Ст. на хвал. у Нед. сир.).
- Всщдець** < вссщдыць т. πανφαγός, који све једе, ждера: Стат. на В. суб. I ст. 23.
- Вскорѣ** < всскорѣ adv. ταχύ, наскоро, брзо: Дел. 12, 7; ἐν ἀτόμω, наједном, уједанпут: I Кор. 15, 52.
- Вскрай** < всскрай ргаер συνόμορος, поред, покрај: юнициа (Дел. 18, 7); παρὰ, близу, крај: морф (Јевр. 11, 22).
- Вскриліе** п. в. воскресиліе: Мат. 14, 36.
- Вскрю** < всскръ adv. ἵνα τί, зашто, због чега: Мат. 9, 4; 27, 46; Лук. 13, 7.

- Всѣдствовати** < всѣдѣствовати v. impf. -стеѣю, -иши, ἀκολουθεῖν, иѣи за неким, пратити некога: Мат. 21, 9.
- Всѣдѣз** < всѣдѣзъ праер. са gen. ὅπουθεν, за, иза (*Микл.; Вост.*).
- Вспати** < вспати adv. ὀπίσω, назад, натраг: шертиса (Мат. 24, 18; Марк. 13, 16; Јов. 20, 14; II Петр. 2, 21.)
- Встанливый** < встанливыъ з. σπουδαῖος, ревностан, усрдан, уста-лац: II Кор. 8, 22.
- Всѣ** < всѣоуе adv. εἰκῆ, без уз-рока, низашто: всѣкъ гнѣвайса на брати всѣ (Мат. 5, 22); μάτην, заман, залуду: всѣ же чтѣтъ ма (Мат. 15, 9; Марк. 7, 7); κενῶς, напрасно, узалуд: минте, икв всѣ писаніе глаголетъ (Јак. 4, 5).
- Всыновленіе** < всыновленіе п. υἱοθεσία, усиновльене: Рим. 8, 23; 9, 4; Гал. 4, 5.
- Всюдѣ** < всюдѣж adv. πανταχοῦ, на сваком месту, на све стране, свуда: проповѣдаша всюдѣ (Марк. 16, 20); παντοθεν, свагде, ода-свуд: шкованъ всюдѣ златомъ (Јевр. 9, 4).
- Всѣкв** < всѣкако adv. ὅπως, свакако, на сваки начин, сасвим, без сумње: не клатиса всѣкв (Мат. 5, 34); Сл. сјед. на св. архѣ. Стеф.; Свјет. у Нед. месоп.; πάντως, јамачно: всѣкв оубѣйца естъ человекъ сей (Дел. 23, 4).
- Всѣчески** < всѣсѣскы adv. ὅπως, свакако: II Петр. 2, 16; до-иста, заиста: Кан. св. Андр. крит. п. 2 т. 3.
- Всѣчскій** < всѣсѣскъ з. πᾶς, сав: икѣшена по всѣчскимъ (Јевр. 4, 15) — у свему, у свачему, всѣ-чекка же ѿ Бога (II Кор. 5, 18).
- Втай** adv. κρυφῶς, потајно: Ном. пр. 111.
- Вторицю** < ввторицѣж adv. ἐκ δευτέρου, подругинут: Мат. 26, 42; δεῦτερον, двапут: Марк. 14, 30.
- Второпервый** < ввторопервѣж з. δευτέρου πρώτος, први после друго-га: шбѣшта, прва субота после другога дана Пасхе (Лук. 6, 1).
- Вторствовати** < ввторствовати v. impf. вторствѣю, -иши, δευτερεύειν, бити други: и изшедъ изъ сѣ-верныхъ дверей вторствѣай (Арх. чин.).
- Вѣрколакъ** и вѣркѣлакъ m. βουρκό-λαχα, вукодлак: Ном. пр. 21.
- Входити** < входитьи v. impf. вхож-дѣ, -диши, εἰσερχεσθαι, улазити: дверни ко дворъ окѣй (Јов. 10, 1); не вхождаще ко оуста шквер-нить человекъ: Мат. 16, 11.
- Входъ** < вхождъ m. εἴσοδος, 1) ула-зак: I Цар. 16, 4; II Цар. 3, 25; IV Цар. 14, 25; II Петр. 1, 11; I Сол. 1, 9; 2, 1; грочный: Сјед. воскр. гл. 4; 2) мали и велики вход на св. Литургији (Служ.).
- Вхожденіе** < вхожденіе п. в. вхождъ: Пс. 120, 8.
- Вчера** < вѣчера adv. χθές, јуче: I Мојс. 31, 2. 5; Јов. 4, 52.
- Вчинити** < вчунити v. pf. вчиню, -иши, κατατάττειν, поставити, одредити: да вчинитъ ма идѣже свѣтъ жнкотный (Сл. у погреб. свет.).
- Вшедѣ** < вшѣдѣ, -ши, -ше; вшѣдый и вшѣдшій з. part. praet. act. I од-взйти: Мат. 22, 11; Марк. 1, 21; 6, 25 и др.
- Видати** рус., v. pf. -даю, -иши, χα-ρίσασθαι, издати, предати: Дел. ап. 25, 11. 16.

ВѢНЪ < вѣнж adv. διὰ παντός, увек, једнако, непрестано: хвала егѡ ко оутѣхъ моихъ (Пс. 33, 1); вѣжъ вѣнѡ въ церкви: Лук. 24, 53.

ВѢПЕЛИЦА f. γλαυξ, сова: V Мојс. 14, 15.

ВѢСИТИСѦ < вѣситисѧ v. impf. вѣшѣса, -сишисѧ, ἐπαίρεσθαι, подизати се: Син. у Нед. мит. и фѡр.

ВѢСОКОВѢЙНИЙ < вѣсоковѣйнъ 3. ὑψαύχην, горд, поносит (Микл.; Вост.).

ВѢСОКОГЛАГОЛАНІЕ n. ὑψηγορία, хвалисање, размењање, хваљење самога себе: Конд. у Нед. мит. и фѡр.

ВѢСОКОМѢДРСТВОВАТИ < -мѣдрство-вати v. impf. -ствѣю, -иши; ὑψηλοφρονεῖν, гордити се, поносити се: Рим. 11, 20; I Тим. 6, 17; Сл. на хвал. у III Нед. В. п.

ВѢСОКОМѢДРЫЙ < вѣсокомѣдръ 3. ὑψηλόφρονος, охол, надмен, горд: Сл. на хвал. у III Нед. В. п.

ВѢСОКОРѢЧИЕ n. в. вѣсокоглаголаніе: Свјет. у Нед. мит. и фѡр.

ВѢСПРЕННИЙ < вѣспрѣнь 3. ὁ ἄνω, горњи, високи, узвишени (Микл.; Вост.).

ВѢСПРЪ < вѣспрѣ adv. ἄνω, горе, поврх: Јевр. 12, 15.

ВѢШЕНІЕ < вѣшеніе n. ἔπαροις, охолост, бес: Син. у Нед. мит. и фѡр.

ВѢШІЙ сопр. од высокій, виши: вѣхъ икоркацихъ (Степ. воскр. гл. 4 ант. 2).

ВѢШНІЙ < вѣшнъ 3. ὁ ἄνωθεν, горњи: гъ вѣшнагѡ краа до нижнаго (Мат. 27, 51); ὁ ἄνω, небески: азъ ѿ вѣшнихъ есмь (Јов. 8, 23); ὕψιστος, највиши,

свевишњи: II Јездр. 2, 3; гинъ вѣшнагѡ наречетіа: Лук. 1, 32.

ВѢША < вѣша f. τράχηλος, врат: нападѣ на вѣшо егѡ (Лук. 15, 20); ὁ αὐχλῆν, -ενος, шија: вѣчетъ ко Хрѣтоу вѣша ихъ оутѣченіемъ мѣкѡ (Степ. воскр. гл. 8 ант. 1).

ВѢДАТИ v. impf. -даю, -иши, γινώσκειν, εἶδέναι, знати: Марк. 4, 11; Лук. 8, 10; Јов. 4, 10.

ВѢДАЦЪ < вѣдѣць m. γνώστης, зналац, познавалац: Дел. 26, 3; Кан. св. Андр. крит. п. 9 т. 4.

ВѢДАЕ f. γνώσις, знање (Микл.).

ВѢДАТИ v. impf. вѣмѣ, вѣси, — вѣдаѣтъ, γινώσκειν, εἶδέναι, знати: днѣ ни часа (Мат. 25, 13); гъ вѣшоты когѡтоа (Троп. Бож.); вѣдѣй part. praes. act. εἰδώς, знајући: Мат. 12, 25; ἐπιστάμενος, који се разуме у нешто: Дел. 18, 25; вѣдѣшии и вѣдѣшии сл. обл., који зна, који разуме: Јак. 4, 17; I Сол. 4, 5; вѣдомъ part. praes. pass., γνώστος, знан, познат: Дел. 13, 38; 28, 22. 28.

ВѢЖДА f. βλέφαρον, вежа, обрва: Пс. 10, 4; 131, 4; Сл. на хвал. св. Георг.

ВѢНЕЦЪ < вѣнѣць m. στέφανος, вѣнац: мѣта, кругъ године, цѣла година: Пс. 64, 13; жизни: Јак. 1, 12; Апок. 2, 10; мѣкы: I Петр. 5, 4; похвалинїа: I Сол. 12, 19; правды: II Тим. 4, 8.

ВѢНИЧНИКЪ < вѣнѣчнникъ m. στεφαννήφορος, στεφανήτης, који носи вѣнац, увенчан: Сл. на хвал. св. Дим.; Конд. Прен. м. св. архѣ. Стеф.

ВѢНО n. φερνή, дар, мираз, прѣија: I Мојс. 34, 12.

- Вѣствовати** < вѣствовать v. impf. -ствѣю, -ши, κηρύσσειν, проповедати: εὐλίε ψῆκία (Мол. у Хирот. презв.).
- Вѣсѣ** m. 1) σταθμός, мерило: III Мојс. 19, 36; 27, 25; 2) ζυγόν, вага: Ис. 40, 15.
- Вѣтъѣ** f. κλάδος, гранчица: Мат. 12, 32; в. агнива, вѣба: III Мојс. 23, 40.
- Вѣтъй**, -іа m. ῥήτωρ, говорник: Ак. Бог. ик. 9; Кан. Дух. 2 п. 3 т. 1; ἀρχωνίи вѣтъй, οἱ πνευματορῆτορες: Ст. на Г. в. у Нед. свих св.
- Вѣтъйствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, ῥητορεύειν, вѣшто говорити, сјајне говоре држати: Сл. на лит. на Дух.
- Вѣтърило** n. ἀρτέμων, ἰστίον, једро, катарка; Ис. 33, 23; Дел. 27, 13, 40.
- Вѣтроносиѣ** < вѣтроносиѣ m. πνευματόφορος, ветропир, који тера капом ветар, лакомислен човек: Соф. 3, 4.
- Вѣтроплагниѣ** n. ἀνεμοφθόρια, медлика: Агеј 2, 18.
- Вѣчновати** < вѣчновати v. impf. вѣчнѣю, -ши, διαωνίζεи, вечно пребивати, вековати: Сл. на Г. в. св. кн. Лаз.
- Вѣщаниѣ** < вѣщаниѣ n. φθόγγος, учење, реч, проповед: Пс. 18, 5; Рим. 10, 18; Троп. св. Вас.;

- τὸ φθέγμα, глас: Конд. св. Ил.; Сл. на стих. св. Ј. Злат.
- Вѣщати** < вѣщати v. impf. -щаю, -ши, λέγειν, φθέγγεσθαι, говорити, проповедати: Дел. 26, 22; II Петр. 2, 18; јављати: Γαβριήλ κῆσшиκшδ тикѣ Дѣво: радѣиѣ (Богор. воскр. гл. 1); Конд. Ускр.; Ст. на Г. в. у Нед. мит. и фар; προσφθέγγεσθαι, зборити: μνημονισματѣ вѣщаше (Троп. непор. воскр.); Ст. на Г. в. 3 на Срет.
- Вѣщати** v. impf. вѣщю, вѣщши, πνέω, вејати, духати: югѣ вѣщющѣ (Лук. 12, 55).
- Вѣщаница** < вѣщаница f. παλάμη, свежањ, груди: смоквиѣ (I Цар. 25, 18).
- Вѣзати** < вѣзати v. impf. вѣжѣ, -жши, δεομεῖν, везати, свезивати: Лук. 8, 29; Дел. 22, 4; -сѣ, δεδέσθαι, везати се: II Тим. 2, 9.
- Вѣщши** сопр. од велико (в. волій), πλείων, веће, више: Лук. 9, 13; Син. у Нед. сир.
- Вѣщшиѣ** < вѣщшиѣ 3. сопр. од великѣ, μέζων, већи: Лук. 9, 46.
- Вѣрилакѣ** m. грч., драги камен: Тов. 13, 17.
- Вѣссонѣ** (вѣссѣ) m. βύσσαν, врста памука од кога су Индијанци и Мисирци ткали фино платно: II Мојс. 25, 4; Ис. 19, 9; Лук. 16, 19; Апок. 18, 12 squ.

Г

- Г** четврто слово у црквенослов. азбуци, зове се гиаголѣ; као цифра ·г̄ = 3.
- Гаввада** f. јевр. (λιθοστρότον = узвишење) мали камени под пред

- двором прокураторовим у Јерусалиму, на коме је он (Пилат) судио: Јов. 19, 13.
- Гагрина** f. γάγγραйна, живина, чир, пришт: II Тим. 2, 17.

Гаданіе п. *αἰνύμα*, загонетка: Прич. Сол. 1, 6; I Кор. 3, 12; Кан. Усп. п. 4 ирм.

Гадатилнѣ з. *αἰνύματιχός*, загонетан, тајанствен: Сл. на хвал. на Соб. св. Јов. Прет.

Гадателѣствовати v. *imprf.* -ствѣю, -ши, *αἰνύσσομαι*, у загонеткам, тамно, замршено говорити: Син. у Суб. месоп.

Гадѣ м. *έρπετόν*, гмизавац, црв: Пс. 103, 25; Дел. 10, 12; 11, 6; Јак. 3, 7; Рим. 1, 23.

Гажденіе п. *δυσφημία*, псовка, хуљење, укор: II Кор. 6, 8; *φύγος*, прекор: Пс. 30, 14.

Газаринѣ м. халд., гатар: Дан. 2, 27 sqq.

Газофѣлакїа f. грч., државна благајница, хазна: IV Цар. 23, 11; Јов. 8, 20. Иначе: сокровищнице: Марк. 12, 41; сокровище: Мат. 6, 19.

Гай м. јевр., *αἰ καταδύσεις*, идол: III Цар 15, 13.

Гананіе п. *πρόβλημα*, загонетка: Пс. 48, 5; 77, 2; *αἰνύμα*, прича, испоређење: Кан. св. Теод. п. 8 т. богор.

Гаскаринѣ м. халд., ризничар: I Јездр. 1, 8.

Гацин < гашти dual. *σαράβαρα*, гаће: Дан. 3, 21.

Гвоздинный < гвоздьнѣ з. *ήλος*, гвозден, од клина: мзки *гвоздинныа*, трагови, белеге, ожильци од клина (Јов. 20, 25).

Гвоздь, -ѣ м. *ήλος*, клин, ексер, гвоздени чавао: Стат. на В. суб. ст. 91; Ст. на Г. в. у Нед. Том.

Гв јевр., пето слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 5; 2, 5; 3, 13; 4, 5.

Генна < *γεηνα* f. јевр., долина Енома. Ова се долина налазила југоисточно од Јерусалима. У њој су се, за време царева Ахаза и Манасије, спаливала деца у част идола Молоха (III Цар. 11, 7; IV Цар. 16, 3). Касније су бацали у њу лешеве погинулих људи и мрцине, те је на њој увек горела ватра. Због тога је ова реч *генна* постала синоним пакла, места вечних мука: Мат. 5, 22; 18, 9; Марк. 9, 47.

Гивати < *гивати* v. *imprf.* *гиваю*, *гиваши*, *ἀπολύειν*, пропадати, пролазити: крашно *гивающе* (Јов. 6, 27); злато *гивающе*: I Петр. 1, 7; умирати: *гидомѣ* (Лук. 15, 17); *гиваеми* *человѣкъ*: Кан. Бож. п. 1 т. 2.

Гивель < *гивель* f. *ἀπόλεια*, пропад, пропадање; расход, расипање: Мат. 16, 28; Марк. 14, 4.

Гивнѣти < *гивнѣти* v. *pf.* *гивнѣ*, -ши, *ἀπόλλυσθαι*, пропадати, гинути: II Кор. 4, 3.

Гимель м. треће слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 3; 2, 3; 3, 7; 4, 3.

Глава f. 1) *κεφαλή*, глава: I Мојс. 40, 16—19; помажи *главѣ* ткою: Мат. 6, 17; *Іωанна Кѣтитѣла*: Мат. 14, 8; Марк. 6, 25; 2) *κεφάλαιον*, поглавар, старшина: *глава* *женѣ* *мѣжѣ* (I Кор. 11, 3; Еф. 5, 23); главно, главна ствар: Пс. 117, 22; *ω* *глаголемыхъ*: Јевр. 8, 1.

Главизна f. 1) *κεφαλῆς*, узрок, основ, почетак: *книжна* (Пс. 39, 8; Јевр. 10, 7); 2) *κεφάλαιον*, *темељ*: *спаниїа* *нишигω* (Троп. на

- Благов.); главна ствар, језгра: Ак. Бог. ик. 2; Ном. пр. 112.
- Глакный** < главньъ з. κεφαλῆς, на глави: власи (Мат. 10, 30; Син. на В. среду).
- Главоприклонниѣ** п. κεφαλοκλισία, приклањање главе: мѣтка (Служ.).
- Главотажъ** < главотажъ м. σουδάριον, убрѹс којим се умотавала глава, или брисао зној: Дел. 19, 12.
- Глаголати** v. impf. глаголю, -иши, λέγειν, λέλειν, говорити: Мат. 4, 17; Пс. 38, 4; -са, λέγεσθαι, називати се, звати се: мже глаголетса екрѣйки Виаида (Јов. 5, 2); глаголемъ з. -ый з. part. praes. pass., λεγόμενος, назван, прозван: Мат. 1, 16.
- Глаголъ** м. ρῆμα, реч: V Мојс. 28, 49; Мат. 4, 4 и др.; глаголы потшпныа, καταποντισμοῦς, речи које могу потопити, погубити: Пс. 51, 6.
- Гласити** v. pf. глашѣ, -иши, φωνεῖν, дозвати, призвати: и Іію гласитъ (Марк. 15, 35).
- Глашати** v. impf. -шаю, -иши, φωνεῖν, звати: мкв Іію глашаеть сѣй (Мат. 27, 47); дозвати: скоа окцы глашаеть по имени (Јов. 10, 3); називати: вы глашаєте ма оучителѣ и Гда (Јов. 13, 13).
- Глашнѣ** п. τὸ ἀπήχημα, одзив, жека: Ст. по пол. у Дух. нед.
- Глазна** f. 1) σφυρόν, глежањ, чланак: Дел. 3, 7; 2) ἀσπράγαλος, папак: Зах. 11, 16; 3) σκέλος, нога: Прич. 26, 7.
- Глинанъ** < глинньъ з. δοσράκινος, глинен, земљан: II Тим. 2, 20.
- Глѣбина** < глѣбина f. βάθος, дубина: Лук. 5, 4; непостижност: глѣбинѣ Бжїа (I Кор. 2, 10); ρυθός, дубина морска: II Кор. 11, 25; грѣховнаа: Кан. у Нед. блудн. с. п. 6 ирм.
- Глѣбородительный** < глѣбородительньъ з. ἀβυσσότοκος, који је рођен у дубини, у тами: Кан. на Срет. п. 1 ирм.
- Глѣмилици** < глѣмиланште п. παίγνια, игра, позоришна претстава: Ном. пр. 57.
- Глѣмитиса** < глѣмитиса v. impf. глѣмлюса, -мишиса, ἀδολεσχεῖν, 1) исмевати се некое, ругати се некое, шалити се с неким: ω мнѣ глѣмлаχѣса.. (Пс. 68, 13); 2) расуђивати, размишљати: ноцию сердцемъ моимъ глѣмлаχѣса (Пс. 76, 7).
- Глѣмленѣ** < глѣмленне п. ἀδολεσχία, брбљање, забављање, збијање шале, шаљење: Пс. 118, 85.
- Глѣминъ** < глѣмьнь, -ый, з. ἀδόλεσχος, брбљав, шалив, смешан (Микл.; Вост.).
- Гладати** < гладати v. impf. -даю, -иши, βλέπειν, гледати: Мат. 12, 22.
- Гнати** v. impf. женѣ, жениши, καταδιώκειν, гонити, терати: Марк. 1, 36.
- Гнѣсти** v. impf. гнѣтѣ, -чиши, ἀποθλίβειν, гнѣчити, притискивати, давити: Лук. 8, 45.
- Гниаъ**, -ый з. σαπρός, труо, ружан, непристојан: моко (Еф. 4, 29).
- Гной** м. 1) κόπρος, смет, љубре: III Цар. 14, 10; IV Цар. 18, 23; земли: Пс. 82, 11; Лук. 14, 35; 2) ἔλκος, чир, гнојава рана: пн приходѣще ωблизахѣ гной егω (Лук. 16, 21).
- Гнонци** < гнонште п. κοπρία, љубриште, кал; I Цар. 2, 8; Пс. 112, 7; Мол. у Ч. Јелеосв.

- Гнѣдность** < гноуѣдность f. βδέλυγμα, гад: III Мојс. 18, 26—29; гнѣншети, идоли: Јез. 7, 20.
- Гнѣство** < гноуѣство п. в. гнѣдность: Јер. 8, 12.
- Гнѣздо** п. 1) κατασκήνωσις, гнездо: илѣтъ и птици нѣныа гнѣзда (Мат. 8, 20; Лук. 9, 58); 2) νοσσία, пилићи, млади: икоже кокошь гнѣздо икое подѣ крилкѣ (Лук. 13, 34).
- Говзованіе** < говзованіе п. εὐφορία, изобиліе, богатство, плодност: ника расташаа говзованіе щедротѣ (Ак. Бог. ик. 3).
- Говзовати** < говзовати v. impf. говзѣю, -иши, εὐθυεῖν, изобилувати, живети у изобиліу, бити богат: ю стадомѣ (Ст. на Г. в. св. кн. Лаз.); бити срећан: говзѣющіи ко вѣкъ оудержаша когатство (Пс. 72, 12); бити блажен: Пс. 67, 18; бити горд, надуven: наполниа дѣша наша поношеніа говзѣющіихъ (Пс. 122, 4).
- Говѣйный** < говѣйный 3. αἰδέσιμος, εὐλαβής, побожан, частан, достојан уважења: Треб.
- Говѣніе** п. 1) εὐλάβεια, побожност: Ст. на стих. богор. на св. Три Јер.; 2) пост: Тип.
- Говѣти** v. impf. говѣю, -иши, 1) εὐλαβεῖσθαι, поштовати, осећати страхопоштовање (Кульб.); 2) постити: Тип.
- Говажь**, -ій, < говаждѣ 3. βοός, говеђи: тѣкъ (III Мојс. 7, 23); мотыло: Јез. 4, 15.
- Година** f. ὥρα, време, час: Лук. 22, 53; I Јов. 2, 18; Апок 3, 10.
- Годѣ** т. ὥρα, време: αἰμίаміа (Лук. 1, 10); вечери: Лук. 14, 17; час: прѣидѣ годѣ ел (Јов. 16, 21).
- Годѣ** adv. са кѣти, пријатно, повољно бити, свиђати се: Дел. 12, 3; Јевр. 12, 10.
- Голгода** f. јевр., брежуљак западно од Јерусалима, на коме је Спаситељ био распет. Зове се и краніево мѣсто: Мат. 27, 33 и ловное мѣсто: Марк. 15, 22; Јов. 19, 17, по грчкој речи κρανίον = лубања, због тога што је, по предању, на њему био погребен Адам, те се његова лубања осветила крвљу Христовом (Дјач.).
- Голень** < голень f. σκέλος, голеница: Јов. 19, 31—33.
- Голоть** т. κρύσταλλος, лед: Пс. 147, 6; 148, 8.
- Голь** f. грана (Микл.).
- Гомола** f. ράζα тесто, хлеб: Дан. 14, 27.
- Гоморѣ**, јевр., мера за хлеб: II Мојс. 16, 16. 22. 32. 33. 36; Јез. 45, 11. 14; Ос. 3, 2.
- Гонзати** < гонзати v. impf. -заю, -иши, σώζεσθαι, пазити, чувати, бежати, спасавати се бекством (Старч.).
- Гонзѣти** < гонзѣти v. pf. гонзѣ, -зѣиши, σώζεσθαι, спасти се бекством (Микл.; Дјач.).
- Гонити** v. impf. гоню, -ниши, διώκειν, гонити, прогањати: что мѣ гоніши (Дел. 9, 4; 22, 7; 26, 14); Рим. 12, 14; терати, тежити за нечим: ю оуиждѣи мѣ гоню (Филип. 3, 14).
- Горкѣ** < грѣкъ т. 1) νότος, грба, гурѣ (Микл.); 2) ὀπισθότονος, грч: V Мојс. 32, 24.
- Гордыня** < грѣдыня f. ὑπερηφάνεια, гордост, охолост: Пс. 35, 12; Марк. 7, 22; Јак. 4, 16.

Горе, -л < горіе п. зло, жалость, туга, несрећа, невоља; interj. οὐαί, тешко, авај, јаох: горе текѣ, Хоразіне (Мат. 11, 21; Лук. 10, 13); горе непразднимъ.. (Марк. 13, 17).

Горестъ < горестъ f. πικρία, горчина, љутина, увреда, жалост: Дел. 8, 23; Рим. 3, 14; Еф. 4, 31; Евр. 12, 15; τὸ πικρὸν: горестъ смерти прегрѣкъ еи константиемъ: Сјед. воскр. 1 гл. 3; Ст. на блаж. св. Прокоп.

Горлица < грълица f. τρυγών, грлица: I Мојс. 15, 9; III Мојс. 1, 14; IV Мојс. 6, 10; Пс. 83, 4.

Горлицы п. τρυγών, грлица (младо): Лук. 2, 24; голупче: Сл. на стих. на Срет.

Горлицы < грълицы п. στόμιον, уста, ждрело: стѣдница (Син. у V Нед. по Пасци).

Горнило < грънило п. χωνυτήριον, огњиште, оцак: Кан. воскр. гл. 1 п. 8 ирм.; Ном. ст. 198.

Горница < горьница f. ἀνώγειον, блерѣон, дѣра, горња соба: Марк. 14, 15; Лук. 22, 12; Дел. 1, 13 sq.; Син. у Пон. Дух.

Горній < горньъ з 1) ὁ ἄνω, горњи, небески: гврнла мдрствдйтѣ, не земнла (Колош. 3, 2); 2) ὄρεινός, горовит: контакши Марїамъ... иде къ гврнла (εἰς τὴν ὄρεινήν) то тцанїемъ, иде у горовит крај (Јута или Хеврон), а не: »у горњу земљу« као што је Вук превео (Лук. 1, 39). горје / горе

Горохщный < горохщныйъ з. ὄρεινός, у гори уграбљен, залутао: закљждшии г. овча (Догм. гл. 4).

Горсть < гръсть f. ἡ δράξ, прегршт, песница, шака: Ст. на Г. в. на

Обр. Госп.; Кан. у Ч. Јелеосв. п. 7 богор.

Гортановѣсе < грътановѣсне п. γαστριμαργία, прождрьвост: Мол. 4 у Послед. к прич.

Гортанъ < грътанъ m. φάρυγξ, λάρυγξ, грло, гркълан, непце: III Мојс. 1, 16; Пс. 136, 6; Рим. 3, 13.

Горшничный < горошщныйъ з. σινάπης, горушични: Мат. 13, 31; Марк. 4, 31.

Горшный < горошщныйъ з. в. горшничный: Мат. 17, 20; Лук. 13, 19; 17, 6.

Горшій з. сопр. од злыи, χείρων, гори, рѣвији: дира (Мат. 9, 16; Марк. 2, 21); I Тим. 5, 8.

Горшокъ и горшекъ m. ἡ χύτρα, лонац: и карахѣ къ горшкахъ (IV Мојс. 11, 8).

Горѣ adv. ἄνω, горе: II Мојс. 20, 4; V Мојс. 5, 8; Јов. 11, 41; Дел. 2, 19.

Горѣти v. impf. горю, -риши, горети: не перде ли наю гора (καιομένη) къ наю (Лук. 24, 32); камикъ горащъ, θεῖον, сумпор: Лук. 17, 29.

Гостинникъ < гостиньникъ m. πανδοχεύς, гостионичар: Лук. 10, 35.

Гостинница < гостиньница f. πανδοχεῖον, гостионца: Јов. 6, 19.

Готовити v. impf. -товаю, -виши, παρασκευάζειν, готовити, припремати, спремати: Дел. 10, 10; εὐτρεπίζειν, спремити: Ст. на Г. в. на В. четврт.; -са, εὐτρεπίζεσθαι, ετομαζειν, спремати се: на нже ко гтомд проикѣщенїю (Мол. у св. Лит. преѣосв.); Троп. Предпр. Просв.

Готовъ, -ый з. ετομος, спреман: V Мојс. 32, 35; Пс. 92, 2; гото-

- вѣйшій sup. ἐτοιμότητος, најспремнији: Ст, на стих. св. Ник.
- Градѣжъ** < градѣжъ m. φραγμός, ограда, преграда: φραγμῶντιе градѣжи разрѣшиша (Ст. на Г. в. на Божиѣ).
- Граднѣй** < граднѣй 3. χαλάζης, од града, од туче: Апок. 16, 21.
- Градъ** m. 1) πόλις, град: οὐκ ἐκνηχъ, за уточиште (IV Мојс. 35, 6); Видлѣемъ: Лук. 2, 4; 2) χάλαζα, градъ, туча: градъ великъ шкв талантѣи инде съ некимъ на челоу кѣки (Апок. 16, 21).
- Грѣсти** v. pf. грѣвѣ, -виши, ἐλαύνειν, возити, пловити: Јов. 6, 19.
- Грѣзъ** m. βότρυς, грозд: I Мојс. 40, 11; Ис. 65, 8.
- Грѣвици** n. σαρβός, гроблье: Јов. 21, 32.
- Грѣжати** < грѣжати v. impf. грѣжю, -ши, βυθίζειν, погружавати, загъуривати, умакати: Кан. Воздв. ч. к. п. 9 прип.
- Грѣша** < грѣша f. ἄπιος, крушка; грѣшкѣй 3. крушкови, од крушке: Служ.
- Грѣфъ** m. ὁ γρόψ, морски орао; код Данич.: јастреб: III Мојс. 11, 13.
- Грѣсти** < грѣсти v. impf. градѣ, градѣши, ἐρχομαι, ићи, доћи: Мат. 3, 14; Јов. 4, 21; 5, 25, 28; граднѣй, градѣщъ, -и, -е, -щій 3. part. praes. act. ἐρχόμενος, који иде: ко нма Гдѣи (Мат. 21, 9; 23, 39; Марк. 11, 9; Лук. 13, 35; 19, 38; Јов. 12, 13); на облицѣхъ нѣмъхъ: Мат. 24, 30; 26, 64; Марк. 13, 26; Лук. 21, 27; μέλλον, будући: ни насто-
- аща, ни градѣща (Рим. 8, 38); Еф. 1, 21; граднѣ adv. δεῦρο, овамо: граднѣ къ идеъ мене, δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι, хајде замном (Мат. 19, 21); лазаре, граднѣ конъ, δεῦρο ἔξω: Јов. 11, 43; хајде, дед: граднѣ, шканина дѣше (Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 2); овде, ту: граднѣ страннѣи оустакы годѣланина (Кан. Богојавль. п. 9 прип.).
- Гѣба** < гѣба f. σπόγγος, спужва, сунѣер: Мат. 27, 48; Марк. 15, 36; Јов. 19, 29; гѣбѣ кизлатѣю: Ст. на Г. в. на св. Јов. Злат.
- Гѣвитель** m. λοιμός, 1) невальалац, зао човек: I Цар. 25, 17; Пс. 1, 1; Јер. 15, 21; 2) куга: Дел. 24, 5.
- Гѣвительство** < гѣвительство n. 1) ἄλεθρος, губитак, погибија, пропаст: Требн.; 2) λοιμός, куга; зараза: Мол. на Веч.
- Гѣгнѣвъ**, -нѣй < гѣгнѣвъ 3. μογιλάλος, мутав: Марк. 7, 32; δυσήχος, безгласан: Кан. васкр. гл. 7 п. 8 ирм.
- Гѣденіе** < гѣденіе n. τὸ κιθαρίζόμενον, свирање уз гусле: I Кор. 14, 6.
- Гѣдицъ** < гѣдицъ m. κιθαρῳδός, гудач, свирач: Апок. 14, 2; 18, 22.
- Гѣсль** < гѣсль f. κιθάρα, гусле, цитра: Пс. 80, 3; идикийкаа: Ст. по полиј. у Дух. нед.
- Гѣсти** < гѣсти v. impf. гѣдѣ, гѣдѣши, κιθαρίζειν, гудити уз гусле, свирати у цитру: и гласъ гѣшшахъ гѣдець гѣдѣщихъ къ гѣдиикоа (Апок. 14, 2).

Д

- Д** пето слово у црквенослов. азбуци, зове се докоро; као цифра $\cdot\delta\cdot = 4$.
- Двѣрѣ** m. јевр., прорицалиште; тако се звала Светиња над светињама у јер. храму: III Цар. 6, 5; II Пар. 3, 16.
- Дажѣ** particul. η , па, штавише, чак; дажѣ до, $\epsilon\omega\varsigma$, све до: смрти (Дел. 22, 4; Филиб. 2, 8. 30; Апок. 2, 10; 12, 11); прежда дажѣ, $\pi\rho\acute{\iota}\nu \eta$, пре него што, док не: не смртица има (Мат. 11, 18).
- Далѣдѣ** јевр., четврто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 4; 2, 4; 3, 10; 4, 4.
- Далѣчайше** adv. comp. од далече, $\pi\omicron\rho\rho\omega\tau\acute{\epsilon}\rho\omega$, даље: Лук. 24, 28.
- Далече** adv. 1) $\pi\omicron\rho\rho\acute{\epsilon}\omega$, далеко: Мат. 15, 8; Марк. 7, 6; 2) $\mu\alpha\chi\rho\acute{\alpha}\nu$, дуго: Лук. 20, 47.
- Данослови** n. $\varphi\omicron\rho\omicron\lambda\omicron\upsilon\gamma\iota\alpha$, скупљање, утеривање порезе: Сл. на хвал. на Божић.
- Дань** f. $\tau\acute{\epsilon}\lambda\omicron\varsigma$, $\varphi\acute{\omicron}\rho\omicron\varsigma$, пореза: Мат. 17, 25; Лук. 20, 22; 23, 2; Рим. 13, 6. 7; Син. у Нед. мит. и фар.
- Дароноси** n. $\delta\omega\rho\omicron\varphi\omicron\rho\rho\iota\alpha$, принашање дарова: Ст. предпр. на лит. у Нед. св. от.
- Два** num. card., $\delta\upsilon\omicron$, два: Мат. 4, 18; два два, два и два, подвоје: I Мојс. 7, 2; Марк. 6, 7.
- Двакраты** adv. $\delta\iota\varsigma$, двапут: Марк. 4, 72; Лук. 18, 12; дващи: Филиб. 4, 16.
- Двѣрникъ** < двѣрничъ m. $\theta\upsilon\rho\omega\gamma\acute{\omicron}\varsigma$, вратар: II Пар. 8, 14; Нејем. 7, 13; Јов. 10, 3.
- Двѣрница** < двѣрничца f. $\eta \theta\upsilon\rho\omega\gamma\acute{\omicron}\varsigma$, вратарница: Јов. 18, 16. 17.
- Двѣрь** < двѣрь f. $\theta\upsilon\rho\alpha$, врата: Мат. 6, 6; слова: Кол. 4, 3; Ап. 3, 8.
- Двигнѣти** < двигнѣти v. pf. двигнѣ, -нши, $\kappa\iota\nu\eta\sigma\alpha\iota$, дигнути, кренути: Мат. 23, 4; Апок. 2, 5; -са, $\alpha\dot{\iota}\rho\epsilon\omicron\theta\alpha\iota$, $\kappa\iota\nu\epsilon\dot{\iota}\theta\alpha\iota$, дигнути се: Мат. 21, 21; Марк. 11, 23; Апок. 6, 14.
- Движеніе** n. $\kappa\iota\nu\eta\sigma\iota\varsigma$, кретање, мицање, љуљање: коды (Јов. 5, 3).
- Двизати** v. impf. двигѣ, -жиши, $\sigma\kappa\upsilon\lambda\lambda\epsilon\iota\nu$, трудити некога, узнемиривати: что еше движиши оучитѣла (Марк. 5, 35); $\sigma\alpha\lambda\upsilon\beta\epsilon\iota\nu$, подизати буну, бунити: движдѣи и смдѣающѣ народы (Дел. 17, 13); $\kappa\iota\nu\epsilon\dot{\iota}\nu$, дизати: протикленіе вѣѣмѣ (Дел. 24, 5); $\sigma\epsilon\dot{\iota}\omega$, дрмати, трести, љуљати: ω вѣтра клика движиши (Апок. 6, 13); -са, $\sigma\kappa\upsilon\lambda\lambda\epsilon\iota\nu$, трудити се: Гдѣи, не движиши (Лук. 7, 6); $\kappa\iota\nu\epsilon\dot{\iota}\theta\alpha\iota$, кретати се, мицати се: ω немѣ ко живемѣ и движемѣ и есмѣ (Дел. 17, 28); иже никакоже движдѣи прилѣги кражѣиши: Степ. гл. 2 ант. 3.
- Двоѣдѣшенъ** < двоѣдоушнѣ, -ый, 3. $\delta\iota\varphi\upsilon\chi\omicron\varsigma$, неодлучан, колебљив, који двоуми, који сумња, непостојан: Јак. 1, 8; 4, 8.
- Двоѣнаѣсѣтица** < двоѣнаѣсѣтица f. $\eta \delta\omega\delta\epsilon\chi\acute{\alpha}\varsigma$, дванаесторица: ай-лѣвѣ (Кан. мол. Богор.).
- Двоѣраслѣнный** < двоѣраслѣннѣ 3. $\delta\iota\varphi\upsilon\eta\varsigma$, дволичан, дволик, дво-струке природе: зерно (Стат. II ст. 87).
- Дворъ** m. 1) $\alpha\upsilon\lambda\eta$, ограда око дво-ришта, простор пред скинијом и храмом одреѣен за народ: II Мојс. 27, 9. 16; врата: ка-

рите мала во дворѣ скинии (видѣ-
ніа) (III Мојс. 8, 31); двор, стан:
Пс. 28, 2; 95, 8; 121, 2; дво-
риште: Мат. 26, 69; Лук. 22,
55; тор: дворъ овчій (Јов. 10,
1. 16); 2) οἶκος, двор, кућа:
архїероуъ (Лук. 22, 54); 3) ἑπαυ-
λις, дворац, мајур, имање: да
вѣдѣтъ дворъ егѡ пѣтъ (Дел.
1, 20).

Двоазычный < двоазычѣнь 3. δι-
λογος, који говори два језика;
који говори двојако о једном
предмету, лажан: I Тим. 3, 8.

Дивльство п. ἡ παχύτης, дебљина,
неуглаженост, грубост: плоти
(Кан. крестовос. гл. 1 п. 6).

Диврь < дьрь f. φάραγξ, долина:
I Мојс. 26, 17; Пс. 103, 10;
Лук. 3, 5; огненнаа, γέννα, па-
као: Лук. 12, 5.

Димонъ т. δαίμων, зао дух, бес,
ђаво: Апок. 9, 20; полденный:
Требн. гл. 6.

Динница < диница f. φωσφόρος, др-
φρивός, даница, јутарња звезда:
II Петр. 1, 19; Апок. 22, 16;
ἑωσφόρος, звезда даница (Луци-
фер): Конд. Соб. Пресв. Бог.;
Кан. Богој. п. 6 ирм.

День < днь т. ἡμέρα, дан: сонце
во власть днѣ (Пс. 135, 8), Пс.
77, 14; 120, 6; ш дни же томъ..
никтоже вѣсть: Мат. 24, 36; вре-
ме: прїидѣтъ же днѣ (Мат. 9, 15);
днь днѣ: Пс. 67, 20; днь ш днѣ,
с дана на дан, сваки дан: Пс.
95, 2; II Петр. 2, 8; къ днь вѣка,
за сву вечност: II Петр. 3, 18.

Держава < дръжава f. τὸ κράτος, сила,
моћ, господство, власт: I Цар.
2, 32; Пс. 85, 16; Јевр. 2, 14;
Конд. и троп. воскр. гл. 3;
κράταιωρα, снага: Пс. 24, 14.

Державинъ < дръжавинъ, -ый 3. κρά-
τιστος, силян, моћан, снажан:
Пс. 22, 5; 46, 10; Лук. 1, 3;
Дел. 23, 26 squ.; изабран, пре-
красан, пријатан: Богор. отп.
гл. 6; добар: Пс. 15, 6; пле-
менит: дѣло (Ст. на блаж. на
Соб. св. Јов. Прет.); κραταίος,
насилян: сонмъ дръжавныхъ во-
сташа на ма (Пс. 85, 14).

Дрзати < дръзати v. impf. дрзаяю,
-шии, 1) θαρσεῖν, смети, не бо-
јати се, бити слободан, хра-
бар, одважан: дрзай: I Мојс.
35, 17; II Мојс. 14, 13; дрзайте:
Јов. 16, 33; Догм. гл. 1; θαρ-
ρῆσθαι, бити добре воље: дрзакѣ
оуко вѣгда (II Кор. 5, 6; дрзая,
θαρρῶν, смело: Послед. к прич.;
2) παρρησιάζεσθαι, смело гово-
рити, слободно проповедати:
Дел. 9, 27. 28; 14, 3; 18. 26;
19, 8; Рим. 10, 20; 3) τολμᾶν,
хвалисати се, хвалити се чим:
II Кор. 11, 21; уздати се у не-
што: на многѣ твою (Кан.
прич. п. 8 т. 2).

Дрзновиніи < дръзновеніе п. παρ-
ρησία, слобода, смелост, одваж-
ност: I Јов. 3, 21; 5, 14; Ч.
погр. свешт. ик. 24; Ак. Бог.
ик. 3; Мол. св. В. В. III на
Дух. веч.; Ст. на стих. св.
Прок.; Сл. на хвал. у Нед. сир.;
уздање: Јевр. 10, 35.

Дрзнѣти < дръзнѣти v. pf. дрзнѣ,
-зшии, τολμᾶν, усудити се, осме-
лити се, ослободити се: Марк.
15, 43.

Дрзостно < дръзостно adv. ἀπο-
τόμως, слободно, оштро, строго:
Сл. у Кан. св. Теод. п. 8.

Дивій 3. ἄγριος, дивљи: Пс. 79, 14;
медъ: Мат. 3, 4; Марк. 1, 6.

Диво п. θαύμα, чудо: Апок. 17, 6.
Дира f. σύσμα, рупа: Мат. 9, 16;
Марк. 2, 21.

Діадима f. грч., царски венац,
круна: II Мојс. 62, 3; I Мак.
1, 9; 13, 32; Ст. на стих. 4 на
св. Јов. Злат.

Дідрахма f. грч., две драхме у
једном комаду, грчки сребрни
новац: I Мојс. 20, 14. 16; 23,
15. 16; II Мојс. 21, 32; III Мојс.
27, 3; V Мојс. 22, 29; Мат.
17, 24.

Длань f. 1) παλάμη, длан: Дан. 10,
10; нетлѣнною дланію: Кан. Благ.
п. 4 ирм.; 2) τὸ ἔχνος, стопа:
I Цар. 5, 4.

Дменіе < дьменіе п. 1) οἶθημα, бу-
јица, море: страстїи оутолметъ
дменіа (Ст. на хвал. 1 Нед.
мес.); 2) οἶθρις, мишьење; гор-
дост, надутост: Син у Нед. мит.
и фар.

Дмитиса < дьмитиса v. impf. дмлю-
са, дмишиса, φυσιοῦν, надимати
се, бити надут, гордiti се:
без' оума дмиса (Кол. 2, 18).

Днесъ < дньсь adv. σήμερον, данас:
Мат. 6, 11; сада, у садашье
време: V Мојс. 31, 2. 27; Пс.
94, 7; Дел. 22, 3; Јевр. 4, 7.

Днешній < дньшьнъ з. ὁ σήμερον,
данашьи, садашьи: днь (III
Мојс. 13, 4); до днешнагѡ дне:
Мат. 11, 23; Дел. 20, 26; Рим.
11, 8.

Довлѣмѣдренъ < довлѣмѣдрѣнъ, -ый,
з. ἀνδρείος, који спаја у себи
храброст и мудрост: Сл. на
стих. св. Прок.

Довлѣстивный < довлѣстивънъ з. ἀν-
δρείος, срчан, храбар: страдалицъ
(Ст. на стих. св. Јов. Злат. и
св. Теод.).

Довлѣстивнѡ < довлѣстивно, -ѣ adv.
γενναίως, храбро: Ст. на хвал.
Рожд. Бог.; Син. у II Нед. В. п.

Довлѣство < довлѣство п. παχύτης,
снага, храброст: Кан. у Нед.
мит. и фар. п. 6 богор.

Довлѣсть < довлѣсть f. ἀνδραγαθήμα,
јунаштво, храброст (Вост.)

Довлїй, -лѣл, -ли adj. ἀνδρείος, γεν-
ναίος, храбар: оугодникъ (Ст. на
лит. св. архѣ. Стеф.); страдалицъ:
Сјед. 2 св. Теод.

Доврогласный < доврогласнъ з. καλ-
λίφωνος, εὐηχός, који има леп,
јасан глас: Пс. 150, 5.

Довродѣтель f. ἀρετή, врлина: I
Петр. 2, 9; II Петр. 1, 3. 5;
Филиб. 4, 8; Сл. на Г. в. св.
кн. Лаз.

Доврозрачнъ < доврозрачнъ з. εὐ-
πρόσωπος, који има лепо лице,
леполик (Дјач.; Микл.; Вост.).

Довропобѣдникъ m. καλλίνικος, слав-
ни победилац: Ст. на Г. в. на
св. архѣ. Стеф.

Довропобѣднѡ з. καλλίνικος, који
се прославио победама: мѣчи-
никъ (Отпуст у суб.).

Довропѣснѡ з. εὐμελής, који ле-
по пева, милопојан: глѣкїй (Ст.
на хвал. 3 св. Јов. Злат.).

Доврота f. κάλλος, лепота: I Мојс.
49, 21; V Мојс. 33, 17; Пс. 29,
8; 46, 5; Ст. на Г. в. 2 св.
П. и П.

Довроточный < довротоучнъ з. εὐ-
ροος, који лепо тече: рѣкки (Сл.
на хвал. на св. Три Јер.).

Довроѡчитилный < довроѡчитилнъ з.
καλοδιδάσκαλος, који учи до-
бру: Тит 2, 3.

Доврохвалный < доврохвалнъ з. εὐ-
φημος, славан: Филиб. 4, 8.

Доврохотинъ ζ . $\alpha\upsilon\theta\alpha\iota\rho\epsilon\tau\omicron\varsigma$, $\epsilon\lambda\alpha\rho\acute{\omicron}\varsigma$, расположен према добру, добровольан, драговољан: II Кор. 8, 3; 9, 7.

Довръ, -ый ζ . 1) $\acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\acute{\omicron}\varsigma$, добар: не еже бо хоцѣ доброє творю (Рим. 7, 19); 2) $\kappa\alpha\lambda\acute{\omicron}\varsigma$, леп: докро не мѣсти магъ, ниже пити вина (Рим. 14, 21).

Довръ adv. $\epsilon\upsilon$, $\kappa\alpha\lambda\acute{\omicron}\varsigma$, добро, лепо: Марк. 7, 37; верно, истинито, точно: Мат. 15, 7; Лук. 20, 39.

Довръкѣ comp. од доврѣ, больше: Марк. 9, 42 sq.

Довръкѣше sup. од доврѣ, најболье: Мат. 18, 8, 9.

Довлѣти < довлѣти v. pf. довлѣю, -лиши, $\epsilon\lambda\alpha\rho\chi\epsilon\iota\nu$, бити задовољан; задовољити другога: I Тим. 5, 16.

Довлѣти < довлѣти v. impf. довлѣю, -иши, $\acute{\alpha}\rho\chi\epsilon\iota\nu$, бити довольно, претицати: Мат. 10, 25; II Кор. 12, 9; текѣ же довлѣтъ свидѣтельство Гдѣ: Трои. св. Јов. Прет.; врстан бити: емѣже не довлѣтъ вси мзыцы достойное воздати пѣніе (Сл. на Г. в. св. Спир. чуд.).

Доволенъ, -ый < доволенъ ζ . 1) $\epsilon\lambda\alpha\nu\acute{\omicron}\varsigma$, довољан: рекренники довольны даша воиншмъ (Мат. 28, 12); Дел. 5, 37; 8, 11; врстан, кадар, способан, достојан, вредан: доколнѣ едѣтъ и иныхъ наѣчити (II Тим. 2, 2); кто доволенъ цѣль сохраненъ быти ѿ крага, ко ће бити кадар да се сачува... Степ. воскр. гл. 2 ант. 2; Мол. у св. Лит. Вас.; 2) $\alpha\upsilon\tau\acute{\alpha}\rho\chi\eta\varsigma$, задовољан: азъ бо навыхоухъ, къ нимъ емъ, доволенъ быти (Филиб. 4, 11); Лук. 3,

14; ѿ предательствѣ: Ант. 11 на В. четврт.

Довольство п. 1) $\epsilon\upsilon\pi\omicron\rho\iota\alpha$, обилност, изобилъе; добитак: Дел. 19, 25; 2) $\epsilon\lambda\alpha\nu\acute{\omicron}\tau\eta\varsigma$, способность, врсноћа: II Кор. 3, 5; 3) $\alpha\upsilon\tau\acute{\alpha}\rho\chi\epsilon\iota\alpha$, сувишак, задовољство: да ѿ кемъ вегда вѣлко довољство имѣше (II Кор. 9, 8).

Дождити < дъждити v. impf. дождѣ, -диши, $\beta\rho\acute{\epsilon}\chi\epsilon\iota\nu$, давати, слати кишу: дождитъ на пражедныа... (Мат. 5, 45).

Дождѣ < дъждѣ m. $\upsilon\epsilon\tau\acute{\omicron}\varsigma$, дажд, киша: Дел. 28, 2; $\beta\rho\omicron\chi\eta$, плушак: Мат. 7, 25, 27.

До сѣла, $\epsilon\omega\varsigma$ $\sigma\phi\acute{\omicron}\delta\delta\rho\alpha$, жестоко, сильно, веома: $\sigma\mu\iota\rho\iota\chi\iota\alpha$ (Пс. 37, 9); до краја, сасвим: не остави мене до сѣла (Пс. 118, 9).

Долица f. $\tau\rho\omicron\phi\acute{\omicron}\varsigma$, дожиља, дојкина: I Мојс. 35, 8; IV Цар. 11, 2; Пс. 77, 71; I Сол. 2, 7.

Доколѣ adv. $\epsilon\omega\varsigma$ $\pi\acute{\omicron}\tau\epsilon$, докле: Мат. 17, 17; Марк. 9, 19; Лук. 9, 4.

Долгодѣствовати < дългодѣствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣиши, $\mu\alpha\rho\chi\rho\epsilon\iota\nu$, бити дуговечан, дугоживети. (Служ.).

Долгожитіе < дългожитіе п. $\mu\alpha\rho\chi\rho\epsilon\iota\omega\tau\alpha$, дуг живот: Мол. у Ч. венч.

Долголѣтинъ ζ . $\mu\alpha\rho\chi\rho\epsilon\iota\omega\tau\omicron\varsigma$, који дуго живи, дуговечан: II Мојс. 20, 12; Еф. 6, 3.

Долгонѣдѣжіе п. $\mu\alpha\rho\chi\rho\epsilon\iota\omega\tau\iota\alpha$, дуга болест: Мол. у Ч. Јелеосв.

Долгъ < дългъ m. 1) $\delta\phi\epsilon\iota\lambda\eta\mu\alpha$, дуг: и остави намъ долги наша (Мат. 6, 12); 2) $\delta\acute{\alpha}\nu\epsilon\iota\omicron\nu$, зајам: долгъ ѿпѣсти емѣ (Мат. 18, 27).

Должникъ < дължникъ m. $\delta\phi\epsilon\iota\lambda\acute{\epsilon}\tau\eta\varsigma$ дужник: Мат. 6, 12; 18, 24.

Долина f. ἡ κοιλία, -άδος, долина, јаруга; шупљина, дупља: очію (Син. у VI Нед. по Пасци).

Домовиѣ З. οἰκοδεσπότης, који има дом: челоѣкѣ, домаћин (Мат. 13, 52; 20, 1; 21, 33).

Домоздатель m. οἰκόδομος, зидар: II Пар. 34, 4.

Домородный < домородный З. οἰκογενής, домаћи, урођени (Старч.).

Домочадица f. οἰκογενής, слушкиња рођена у кући господаревој: I Мојс. 15, 2.

Дондеже < дондеже conj. ἕως, док: Мат. 1, 25; ἕως ἄν, доклегод: Мат. 22, 44; Марк. 12, 36; Лук. 20, 43; Дел. 2, 35.

Дондеже < дондеже adv. ἐφ' ὅσον, докле, доклегод: II Петр. 1, 13; ἄχρι, док не: Ч. испов.

Дорносити v. impf. -ношѣ, -сиши, δоруφορεῖν, па коплѣма носити: Херувика; Мол. верн. 2 у св. Лит. пређеосв.; Кан. Срет. п. 5 ирм.

Досада f. ὕβρις, досада, укор, ружење, срамоћење, неправда: досада же недокотерпимѣ клягод-ствующѣм, несносно ружење оне која је имала дече т. ј. Фенане по I Цар. 1, 6; 2, 3 (Кан. Дух. п. 3 ирм.); Син. на В. пет.; Ном. пр. 128.

Досадитель m. ὕβριστής, силеција: Рим. 1, 30.

Досадительный З. ὕβριστικός, обестан, дрзак, силовит: Ст. на блаж. Усп. Бог.

Досадити v. pf. досаждѣ, -диши, ὕβρίζειν, увредити: Ном. пр. 128.

Досаждати v. impf. -ждаю, -ши, ὕβρίζειν, вређати, срамотити: Лук. 11, 45; λοιδορεῖν, ружити, псовати: Дел. 23, 4.

Досаждение n. 1) ὕβρις, увреда, неправда; тешкоћа, мука: Дел. 27, 10; 2) λοιδορία, поруга, псовка: I Петр. 3, 9; 3) ἀτιμία, стид, срамота: II Кор. 11, 21.

Досле adv. ἕως, ἕως ἄρτι, досле, до сада, до тога времена: Мат. 11, 12; 24, 21; Јов. 2, 10; 5, 17.

Достоважнѣ, -ый З. ἀξιωμακάριστος, достојан блаженства: Ст. на блаж. св. кн. Лаз.

Достожднѣ adv. ἀξιοχρεως, по достојанству, по правди: Ст. на Г. в. 2 на св. Три Јер.; како ваља: Ст. на лит. ц. К. и Ј.

Достославный З. ἀξιόπαινος, ἀξιόλογος, вредан хвале: Троп. преи. Пар.; Ном. пр. 194.

Достослышанный З. ἀξιόκουστος, достојан слушања: Ст. на Г. в. 1 на св. Три Јер.

Досточудный З. ἀξιάγαστος, вредан дивљења: Ст. на Г. в. у II Нед. В. п.

Достоинѣ < достоиние n. 1) κληρονομία, наследство, баштина, имање: Пс. 15, 5. 6; дама ти мзкѣи достоиние твоѣ: Пс. 2, 8; II Мојс. 15, 17; раздѣлѣнти достоиние: Лук. 12, 13; Троп. Воздв.; 2) κλήρος, коцка, удео, достојање: Дел. 26, 18; 3) ἀξία, достојанство: Син. у VII Нед. по св. Пасци.

Достоити < достоини v. impf. достою, -стоиши, ἐξεῖναι, бити допуштено, слободно, приличити, пристојати се, доликвати: въ избѣкѣты добро творити (Мат. 12, 12; Марк. 2, 24; Лук. 6, 9).

Досазати < досазати v. impf. -заю, -ши; досажѣ, -жиши, ἐφικνεῖσθαι, досизати, допирати: II Кор. 10, 14.

Досаши < досашти v. pf. досαγῶ, -жеши, ἐφικνεῖσθαι, досеши, допрети (Микл.; Вост.).

Драхма f. δραχμή, грчки сребрни новац, четвртина сикла: Лук. 15, 8, 9.

Древіе < дрѣвнїе pl. δένδρα, дрва: Ис. 57, 5; Марк. 8, 24; 11, 8; ξύλα, дрва исцепана: Јер. 48, 23.

Древле < дрѣвлѣ adv. πάλαι, некада, најпре, давно: Мат. 11, 21; Лук. 10, 13; Кан. Дух. п. 3 т. 1.

Дреколъ < дрѣколъ m. ξύλον, батина, буца, колац, мотка: Приче Сол. 25, 18; го орѣжіемъ и дреколми: Мат. 26, 47. 55; Марк. 14, 43. 48; Лук. 32, 52.

Дрождіе n. λεπτότης, дрожжина; мутљаг: Пс. 74, 9.

Другина < друугини f. φίλη, другарица: Лук. 15, 9; Ик. у Кан. Пасхе.

Друголюбное n. τὸ φιλόστοργον, нежность, љубав: Ст. јеванђ. 11.

Другъдругопрїимателно adv. ἀλληλοδιαδόχως, наследно, један после другога: Син. на В. четв.

Драсловати < драсловати v. impf. -лѣю, -шии, στυγνάζειν, бити снужден, натмурен, тужан, сетан, намрштен, мутити се: нево (Мат. 16, 3).

Драхловати < драхловати v. impf. драхлѣю, -шии, στυγνάζειν, бити жалостан, туговати: Кан. анг. хран. п. 5 т. 3.

Драхлость < драхлость f. туга, жалост (Жив.).

Драхла < драхла з. στυγνάσας, зловолян: Марк. 10, 22; σκυντροφός, тужан, невесео: Сир. 25, 25; Лук. 24, 17.

Дска < дѣска f. τράπεζα, сто: Јов. 2, 15.

Дѣрава < дѣрава f. τὸ ἄλσος, -ево, шума, луг: II Мојс. 34, 13; IV Мојс. 24, 6.

Дѣравный < дѣравный з. τοῦ δρυμοῦ, шумски: σαφρῖε (Пс. 49, 10; 103, 20); дрѣка: Кан. Нед. цвет. п. 4 т. 1.

Дѣхновеніе < доухновеніе n. ἐπιπνοία, надахнуће: Кан. Бож. п. 3 т. 1.

Дѣходвижнѣ < доуходвижно adv. πνευματοκινήτως, надахнућем Духа: Степ. гл. 7 ант. 2.

Дѣхъ m. 1) Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Дух Свети, треће лице Пресвете Тројице: Мат. 3, 11; Марк. 1, 8; Лук. 3, 16; 2) πνεῦμα, дух уопште: вѣжени нишѣи дѣхомъ (Мат. 5, 3; Лук. 6, 20); а) дух добар: творѣи аггелы коѣи дѣхи (Јевр. 1, 7); ииѣи иедми дѣхвѣ Бѣжнхъ (Апок. 3, 1. squ.); пророческїи: I Кор. 14, 32; Апок. 19, 10; животнѣ: Апок. 11, 10; б) дух зао: и изгни дѣхи словомъ (Мат. 8, 16); нечистый: Марк. 1, 16; Лук. 6, 18; Дел. 8, 7; иѣми: Марк. 9, 17. 25; дѣкакий: Дел. 19, 15. 16; злокы: Еф. 6, 12; мїра игво: I Кор. 2, 12; недѣженѣ: Лук. 13, 11; мѣтїи: I Тим. 4, 1; рикоты: Рим. 8, 15; пытникѣ, зао дух погаѣачки, који прориче: Дел. 16, 16; страха: II Тим. 1, 7; в) душа: испѣсти дѣхъ (Мат. 27, 50; Лук. 23, 46; Јов. 19, 30); тѣло безъ дѣха мѣртво естѣ: Јак. 2, 26; возвратнѣи дѣхъ ел: Лук. 8, 55; г) дарови духовни: ѿ дѣка ли закона дѣха прѣлѣте (Гал. 3, 2); дѣха не оугашайте: I Сол. 5, 19; быти въ дѣкѣ, γένεσθαι ἐν πνεύματι, бити у екстази, под особитим утицајем Духа Светог: Апок. 1,

Дѣторастаѣніе п. παιδοφθορία, ос-
кврѣње девојчице испод 12
година: Мол. 4 у Послед. св.
прич.; Ном. пр. 39.

Дѣторождѣніе п. τεχνογονία, рађање
деце: странно дѣкмиъ (Кан. Рожд.
Бог. п. 9 ирм.).

Дѣтотворѣніе п. παιδοποιία, рађање
деце: плодъ дѣтотворѣніа даро-
какый (Мол. у Ч. венч.).

Дѣлѣніе < дѣлѣніе п. 1) πράξις, дело:
воздѣтъ комѣждо по дѣлѣніемъ
εγω (Мат. 16, 27); 2) πράγμα,
посао: плотикос (Рим. 8, 13).

Дѣлати < дѣлати v. impf. дѣю,
дѣши, ποιεῖν, радити, чинити:
Марк. 11, 5; ἐνεργεῖν, πράσσειν,
деловати: Филиб. 2, 13; ра-
дити свој посао: I Сол. 4, 11;
молитвѣ, προσεύχεσθαι, молити
се: Марк. 1, 35; Лук. 1, 10;
I Кор. 11, 4. 5; Як. 5, 13;
Дел. 9, 11; кѣплю, πραγματούε-
σθαι, трговати: Лук. 19, 13;
ἐμπορεύεσθαι, куповати: Як. 4,
13; паквити, κολαφίζεῖν, ѣуш-
кати, бѣти по образу: Мат. 26,
67; мучити: II Кор. 12, 7; вре-
ѣати, удити: Апок. 9, 19; любѣ,
πορνεύεσθαι, чинити блуд, кур-

вати се: Апок. 18, 3; прилюкѣ,
μοιχεύειν, чинити прељубе: Мат.
19, 9; Лук. 16, 18; челоуѣко-
любіе, φιλανθρωπῶς χρῆσθαι, чо-
вечно поступати с неким: Дел.
27, 3; скоѣ, πράσσειν τὰ ἴδια, гле-
дати свој посао: I Сол. 4, 11;
не дѣйте еѣ, ἀφεῖς αὐτήν, оста-
вите је, оканите је се: Јов. 12,
7; милнѣ дѣлати, ἰχθυεῖν, од-
срца се молити: молимъ и ми-
лнѣ дѣлѣмъ, молимо се са уми-
љењем, искрено, свесрдно: св.
Лит. Злат.; и дѣѣ оучилѣ еи,
или: и дѣюши оучилѣ еи, ствар-
но, самим си делѣма учѣла:
Троп. преп.; Тѣкѣ молюѣ и тѣкѣ
милѣ ѣ дѣю, теби се молим и
тебе са особитим усрѣем про-
сим: Ч. погреб. свешт. ик. 13;
-сѣ, ἐνεργεῖσθαι, производити се,
чинити се нешто од некога:
ѣлѣ дѣютѣ ѡ немъ, од њега се
чине чудеса, он чини чудеса
(Мат. 14, 2; Марк. 6, 14).

Дѣкирѣи m. διχήριον, свеѣњак са
две свеѣе којим архијереј, за-
једно са трикиријем, благоси-
ља: Арх. чин.

Є 1) шесто слово у црквенослов.
азбуци, зове се етъ; као ци-
фра ѣ = 5; 2) є nom. sing. п.
од личне заменице оно.

Єгда < ѣгда, conj. ἐπᾶν, пошто,
како, чим: єгда же шѣрѣцѣте
(Мат. 2, 8); ѣтан, када: бѣтъ
же, єгда кѣши тамѡ.. (Лук. 2, 6).

Єколпѣи m. грч., иконица од емај-
ла, злата и др. коју архијереји

носе на прсима: Син. у I Нед.
В. п. Види нанѣдрѣнникѣ и па-
нагѣл.

Єговѣз 3. αὐτοῦ, његов: Рим. 8, 9.

Єда conj. inter., μὴ, да не: єда
какѡ не достанѣтъ (Мат. 25, 9);
мѣти, зар не, да ли: єда можѣтъ
ѣкѣпѣцѣ ѣкѣпѣца водити (Лук. 6,
39); єда какѡ, мѣпѣте, да не: єда
какѡ разѣмѣши кѣлѣзи (Јов. 7, 26).

Єдва adv. μόλις, μόλις, једва, тек: привѣдникъ єдѣа πικρία (I Петр. 4, 18).

Єдиначе adv. ἀκριβῶς, једнако, опет, еда ли, зар још: Мат. 15, 16.

Єдиновидный < єдиновиднѣъ з. ἐνοειδής, јединствен: Степ. воскр. гл. 8 ант. 4 Сл.

Єдиновольникъ < єдиновольникъ м. μονοτελής, јеретици који су учили да је у Исусу Христу само једна воља и који су осуђени на VI Вас. сабору: Син. у четврт. V Нед. В. п.

Єдиноедержавіе < єдиноедрѣжаніе п. μονοκρατορία, једна моћ, једна снага, једна власт: и҃гш ради да поимѣ Троицѣ єдиноедержавіе (Степ. воскр. гл. 1 ант. 1).

Єдиноежды < єдиноежди adv. ἅπαξ, једанпут: I Цар. 26, 8.

Єдиноеждриѣъ, -ый < єдиноеждриѣъ з. ὁμόφρων, који једнако као други мисли, сагласан, сло-жан: I Петр. 3, 8; Филиб. 2, 2; и҃гш тилемѣ: Ст. на Г. в. св. Сави.

Єдиноеждринно adv. ὁμοφρόνως, сло-жно, једнодушно: Ст. на блаж. воскр. гл. 4 Сл.

Єдиноеждриіе < єдиноеждриіе п. ὁμοφροσύνη, једномишљеност: Мол. у Ч. венч.

Єдиноеждрествовати < єдиноеждрѣ-ствовати v. impf. -мѣдрѣствѣю, -иши, ὁμοφροεῖν, имати с неким једна-ко мишљење: Свјет. у Нед. Том.

Єдиноемыслие < єдиноемыслие п. ὁμο-νοία, једнако мишљење, једно-душност, слога, склад: Мол. у св. Лит. Вас.

Єдиноначальствовати v. impf. -ствѣю, -иши, μοναρχεῖν, бити монарх, сам владати: и҃гш бѣтѣ єдиноначальствѣ-

юцѣ на земли (Сл. на Г. в. на Божић); єдиноначальствѣтѣ ко-жетко: Степ. гл. 8 ант. 2.

Єдиноеправенѣъ, -ый < єдиноеправенѣъ з. ὁμότροπος, једнака значаја, истоврстан, сличан: апостолѣкѣ (Троп. на св. Три Јер.; Ст. на Г. в. з на св. Јов. Злат.).

Єдиноепашникъ < єдиноепашникъ м. μονοζώνος, лако наоружан вој-ник: IV Цар. 24, 2.

Єдиноерогоъ м. μονόκερως, дивља жи-вотиња с једним рогом: V Мојс. 33, 17; Јова 39, 12. 13.

Єдиноеродѣъ, -ный з. μονογενής, је-динац, инокосан: Пс. 24. 16; ὁμογενής, сродан, од нашег ро-да: Мол. св. В. В. з на Дух. веч.

Єдиноесщненѣъ, -ый < єдиноесщненѣъ з. ὁμοούσιος, који има с неким јед-но суштаство, једнак некое: Отцѣ (Симв. в.); Отцѣ и Слѣкѣ: Степ. воскр. гл. 2 ант. 1 Сл.; Син. у VII Нед. по св. Пасци.

Єдиноехѣдожникъ < єдиноехѣдожникъ м. ὁμοτεχνός, који је истога за-ната с неким, који исти занат ради, уметник исте врсте: Дел. 18, 3.

Єдиноею adv. ἅπαξ, ἐφάπαξ, један-пут, једном: I Петр. 3, 18; Рим. 6, 10.

Єдинѣ з. εἰς, μία, ἓν, један, једна, једно: Мат. 6, 24; єдинѣ по єди-ноемѣ, један по један, један за другим: I Кор. 14, 31; Марк. 14, 19; Јов. 8, 9; єдинѣ кѣждо, сваки: Дел. 2, 6; Еф. 5, 33; єдинѣ нѣкто, један од оних: Марк. 14, 47; Лук. 22, 50; єдинѣ ш ѣвѣштѣ, први дан после су-боте, недеља: Мат. 28, 1; Марк. 16, 2; Лук. 24, 1; Јов. 20, 1; Дел. 20, 7; μόνος, једини, сам:

- токми Отиць мой єдинъ (Мат. 25, 36).
- Єжє 1) conj. да би, што би, ако, када; 2) pron. demonstr. п. које.
- Єй 1) interj., *καί*, да, тако је: *εἰ*ди же слово ваше: *εἰ*, *εἰ* (Мат. 5; 37; Јак. 5, 12); II Кор. 1, 17—19; заиста: *εἰ*, и *языкъми* (Рим. 3, 29); 2) pron. pers. dat. sing. f. њој.
- Єдикъ т. грч., помоћник протекдика, који се старао о сиротињи, удовицама и др. (*Милаш*, Дост., 135; *Дјач*).
- Єламъ т. јевр., претсобље, притвор, трем: *στοιβάκι*, галерија украшена ступовима (III Цар. 7, 6); *храма*, притвор у храму: III Цар. 7, 15; Јез. 40, 48; *дверный*, праг на вратима: Јез. 40, 6, 9; *кратный*, притвор, трем на вратима: Јез. 40, 9 sq.
- Єл adv. *ἤμι*, пола, једва: Мат. 10, 30.
- Єлижди < *єлижды* adv. *ὅσάκις*, колико, коликогод пута, кадгод: I Кор. 11, 25, 26; Апок. 11, 6; Мол. у св. Лит. Вас.
- Єликъ < *єликъ* 3. pron. *ὅσος*, колики, какав, који: *єлицы ииѣ-лѣ рѣны* (Марк. 3, 10); *єлико время*, колико, док, доклегод: Мат. 9, 15; Марк. 2, 19; I Кор. 7, 39; *єлицы оглашении*, *ὅσοι καταγγελλόμενοι*, ви који сте оглашени: Јект. у св. Лит. Злат. и Вас.; *єлицы ко просвѣщенію*, *ὅσοι πρὸς τὸ φῶς*, ви који сте (спремни) за просвѣћење (крштење): Јект. у св. Лит. пре-ѣосв.
- Єликъ < *єлико* adv. *ὅσων*, колико: Марк. 7, 36; е. *корш*, *ὅσων τὰ χίστα*, што брже (*Дјач*).
- Єлма conj., *ἐπεὶ*, тако, како, када, пошто, јер: Син. у Суб. Лаз.
- Єлѣ арам., Боже мој: Марк. 15, 34.
- Ємманѣилъ т. јевр., с нама Бог: Ис. 7, 8; Мат. 1, 23.
- Ємъ, *εμши*, *εμши*; *εμшій* 3. part. praet. act. I од *εμτι*, *κρατῆσας*, ухвативши: *Ιωάννα* (Мат. 14, 3).
- Єнфодъ т. јевр., украс на врату, ѣрдан: Суд, 8, 26.
- Єпидутъ т. грч., огртач, плашт, горња хаљина: Јов. 21, 7.
- Єпигонатіонъ т. грч., надбедреник: Арх. чин.
- Єпифъ т. назив десетого месеца у Египћана: III Мак. 6, 35.
- Єпѣмідъ т. *ἐπιμίδς*, јевр. *εφδά*, нарамник, горња одећа прво-свештеничка и царска: II Мојс. 25, 7.
- Єрдій т. 1) *ἐρώδιος*, рода: III Мојс. 11, 19; Пс. 103, 17; 2) *ἀρίδα*, ждрал: Јер. 8, 9.
- Єсмѣрнісминъ 3. *ἐσμηρτισμένος*, помешан са смирном: кѣно (Марк. 15, 23).
- Єстѣтвенноживотный 3. *φουζωός*, који одржава живот: *ѣонъ* (Стат. I, ст. 75).
- Єстѣтвенножизненный 3. в. -животный: Стат. II ст. 87.
- Єстѣтвенный < *єстѣтвенъ* 3. 1) *φουζός*, природни: Рим. 1, 26, 27; 11, 21, 24; 2) *ἔμφυτος*, прирођен: Кан. В. четврт. п. 1 т. 3.
- Єстѣтво < *єстѣтво* п. *φύσις*, природа: Јак. 3, 7; Рим. 11, 24; I Кор. 11, 14; Гал. 4, 8; *єстѣтвомъ законнаа творѣтъ*, по природи, (сами од себе) чине оно што је законито: Рим. 2, 14; *єстѣтва сѣстваи*, закони при-

роде: Кан. Усп. Богор. п. 9 ирм.; єстетѣ чинъ, ред природе: Кан. св. Андр. крит. п. 4 богор.; пачє єстетѣ, натприродно, необично: Догм. гл. 7; ѡгдѣ єстетѣкомъ, но не ипогѣтѣю, са две природе, али не са два суштаства: Догм. гл. 8; не ко двою лицѣ раздѣлаемый, но ко двою єстетѣкѣ неимитнѣ познаваемый, не делеѣи се на два лица, но познавајуѣи се по двема сједињеним природама: Догм. гл. 6.

Єфі јевр., ефа, мера: мѣки пше-ничны (I Цар. 1, 24).

Єффѣда араам., отвори се: Марк. 7, 34.

Єффѣдѣ м. јевр., εφοῦδ, επωρίς, пр-восвештеничка горња хаљина, која одговара данашњем архи-

јерејском сакоу: I Цар. 2, 18; III Мојс. 8, 8.

Єхїдна f. грч., отровна змија: Дел. 28, 3; Ст. на Г. в. 6 на св. Пантел.

Єхїдновѣ з. εχιδνῶν, гујин, аспи-дин: порождєніѣ (Мат. 3, 7; 12, 34; 23, 33; Лук. 3, 7).

Єще < єште adv. ετι, јоште, још, уз то: Мат. 12, 46; Марк. 5, 35 и др.

Єдиопѣ м. Αἰθίοψ, 1) Етиопљанин, становник Етиопије, црнац; 2) демон, бес, ѣаво (*Дјач.*).

Євнѣхѣ м. грч., ушкопљеник: Дел. 8, 27.

Євроклѣдѣвнѣ м. грч., југоисточни ветар: Дел. 27, 14.

Євфрѣдѣ м. (јевр. = плодност) стари пазив Витлејема: Пс. 131, 6.

Ж

Ж седмо слово у црквенослов. азбуци, зове се жикѣтѣ.

Жадати v. impf. -даю, -ши, γλι-χεῖσθαι, тежити, настојати; ἐπι-θιμεῖν, силно желети (*Дјач.*; *Старч.*).

Жада < жажда f. δίψος, жеѣ: Пс. 103, 11; Ант. 9 на В. четврт.

Жадати < жадати v. impf. жаждѣ, -жаши, διψᾶν, жеднети, бити жедан: когда тѣ видѣхомъ... жаждѣца (Мат. 25, 44); Рим. 12, 20; Апок. 22, 17.

Жадѣнѣ < жадынь з. διψῶν, же-дан: II Цар. 17, 29.

Жалити v. impf. жалю, -лиши, δια-повεῖσθαι, негодовати, срдити се: Дел. 4, 2.

Жало n. κέντρον, жалац, жаока: I Кор. 15, 55. 56; Апок. 9, 10; смѣрти: Конд. воскр. 5; смѣрт-ное: Конд. III Нед. В. п.; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; жало грѣховное притѣпилъ єи, силу греха си ослабио: Ст. воскр. на Г. в. гл. 5.

Жаль f. 1) μνημεῖον, гроб; 2) бол, жа-лост; 3) adv. жалосно (*Микл.*).

Жатѣ < жатѣ f. 1) θερισμός, жетѣ: жатѣ оубѣ многа, дѣла-тєлѣй же малѣ (Мат. 9, 37; Лук. 10, 3); 2) θερος, лето, време жетѣ: близъ єсть жатѣ (Мат. 24, 32; Марк. 13, 28; Лук. 21, 30).

Жатєль < жатєль m. θεριστής, же-тєлац: Мат. 13, 30. 39.

Жати < жати v. impf. жнѣ, жнѣши, < жнѣн, жнѣши; θερίζειν, жети: Мат. 25, 24; Лук. 19, 21; Јов. 4, 36; Јак. 5, 4.

Жваніе n. μηροκισμός, проживање: III Мојс. 11, 6.

Жвати < жвати v. impf. жкѣ, жкѣши, μασάσθαι, жвакати: Апок. 16, 10.

Ждати < ждати v. impf. ждѣ, ждѣши, ἐκδέχεσθαι, мѣνειν, чекати: чистнаго плода (Јак. 5, 7); прос-дѣχесθαι, очекивати: Пс. 103, 11.

Же partic. δὲ, а, пак.

Жезла < жезла m. ῥαβδος, палица: изъ корене Іисуса, И. Христос (Ис. 11, 1; Кан. Бож. п. 4 ирм.); оупаиши ѧ жезломъ жезлѣнымъ (Пс. 2, 9); Апок. 11, 1; путнички штап: ничиже возмите на пѣть: ни жезла (Лук. 9, 3); Мат. 10, 10; Марк. 6, 8; царски жезао, скиптар: жезла цѣткѣа ткоигω (Јевр. 1, 8); III Мојс. 27, 32; прут, шипа: не вѣтаклагѣтъ Хрѣтосъ жезла на жре-кѣи своимъ, не предаје Христос шипи т. ј. неће тући, неће казнити прutom народ свој (Степ. гл. 2 ант. 3); βακτηρία, жезао који архијереј даје новоизабраноме архимандриту уз речи: прѣими ѣи жезла, . (Ч. произв. архим.).

Желва < желва f. χελώνη, корѣча: Ос. 12, 11.

Желва < желва f. βάλανος, жир; брест: Ис. 6, 13.

Желтоватиса < желтоватиса v. impf. -тѣюса, шиса, ξανθίζειν, жути-ти се: власъ желтѣаа (III Мојс. 13, 31. 32).

Желтъ, -ый < желтъ 3. ξανθός, жут; желтаа колѣзнь, ἔκτερος, жутица: Јер. 30, 6.

Желтѣтиса < желтѣтиса v. impf. -тѣюса, -тѣишиса, ξανθίζειν, има-ти жуту боју: III Мојс. 13, 36.

Желтаница f. ἔκτερος, жутица: III Мојс. 26, 16.

Желчь < желчь f. χολή, жуч: V Мојс. 32, 32; Мат. 27, 34; Дел. 8, 23; Ант. 9 на В. четвр.

Жена f. γυνή, жена: иже воззрѣтъ на женѣ, ко еже воздѣлѣти еа (Мат. 5, 28); супруга: жены ко-йми мѣжемъ повиндѣтиса (Еф. 5, 22—33); жена отчѣа, γυνή τοῦ πατρὸς, маѣха: I Кор. 5, 1.

Женитва f. γάμος, брак, женидба: Јевр. 13, 4; Ном. пр. 210.

Женище < женищѣе n. γυναῖκάριον, женица: II Тим. 3, 6.

Женомѣжѣ < женомѣжѣе n. ἀνδρό-γυνον, двоструки спол (пола мушко, пола женско), херма-фродитство: Ном. пр. 183.

Женонистовный 3. γυναῖκομανής, су-више наклоѣен женама, жен-скарощ; похотан: Јер. 5, 8.

Жерда < жерда f. ἀναφορεύς, дуга-чак штап, мотка, колац: IV Мојс. 13, 24.

Жерновный < жерновный 3. μόλι-χος, воденички: каменъ (Марк. 9, 42).

Жерновъ < жерны, -нѣе m. μόλος, жрваъ: II Мојс. 11, 5; IV Мојс. 11, 8; II Цар. 11, 21; Апок. 18, 21; ж. оилкѣй, μ. ὄνικος, камен воденички: Мат. 18, 6; 24, 41; Лук. 17, 2.

Жестоковожденіе n. σκληραγωγία, су-ров облик живота: Син. у II Нед. В. п.

Жестоковынъ < жестоковѣнъ 3. σκληροτράχηλος, тврдоврат, твр-доглав: II Мојс. 34, 9; Дел. 7, 51.

Жестоколичный З. *σκληροπρόσωπος*, бестидан: Јез. 2, 4.

Жестоконистовъ З. *φανταστοκοπῶν*, који жестином долази до лудила: Прем. Сир. 4, 34.

Жестокъ, -ый З. *σκληρός*, жестокъ, тврд: I Мојс. 21, 11. 12; I Цар. 25, 3; II Цар. 2, 17; III Цар. 12, 4; Мат. 25, 24; суров, строг: Суд. 2, 19; млеко ње: Јов. 6, 60; тежак, мучан: противъ рождъ прати (Дел. 9, 5; 26, 14); гохранихъ пѣтї житвкн: Пс. 16, 4; јак, силан: кѣтръ (Јак. 3, 4).

Жестосердіе < жестосердіе п. *σκληροκαρдіα*, тврдо срце, јогунлук: Мат. 19, 8; Марк. 10, 5; 16, 14; τὸ τῆς καρδίας σκληρόν: Јеванђ. ст. 3.

Жещи < жещи v. imperf. жещъ, жежиши, ἀπτεῖν, жежи, горети, палити: огнемъ жегомъ, πυρέσσων, који је у врућици, у грозници (Мат. 8, 14; Марк. 1, 30).

Жженіе < жженіе п. τὸ κατάκαυμα, жега; ужег: II Мојс. 21, 25.

Живенти v. imperf. живелю, -виши, ζωοποιεῖν оживљавати: II Мојс. 1, 17; иже аще погѣкитъ ю, живитъ ю: Лук. 17, 33; Сынъ иже хоцетъ живитъ: Јов. 5, 21; -са, оживљавати се, оживотворавати се: Скатымъ Дѣхомъ вѣака дѣши живитѣа (Степ. гл. 4 ант. 1 Сл.).

Живоначаліе < живоначаліе п. ζωαρχία, управљање животом; узрок, почетак живота: Скатома Дѣхъ живоначаліе и чить (Степ. гл. 2 ант. 2 Сл.); Сл. на хвал. у Нед. Самар.

Живоначальный < живоначальный З. ζωαρχικός, који има живот у

самоме себи; узрочник живота: Тронца (Мол. у Ч. венч.); достоинство: Степ. гл. 5 ант. 3 Сл.; Конд. воскр. гл. 6; источникъ: Кан. Усп. Бог. п. 8 ирм.

Живоносный З. ζωηφόρος, који носи у себи живот: Син. на В. суб.; источникъ: Син. у пет. Светле седм.; крестъ: Ст. на Г. в. у среду III Нед. В. п.

Живопріимный З. ζωόδοχος, који живот одржава, који оживљава: живопріимномъ твоимъ гроемъ (Ст. на Г. в. воскр. 6 гл. 1); жтвое костаніе: Ст. на стих. воскр. гл. 3.

Животворити v. imperf. -творю, -риши, ζωοποιεῖν, оживљавати, подизати из мртвих: Рим. 4, 17; I Кор. 15, 45; II Кор. 3, 6.

Животворщій З. ζωοποιῶν, животворан: тайна (Мол. у св. Лит. пређеосв.); крестъ: Ст. на Г. в. воскр. гл. 4.

Жизнодавецъ < жизнедавецъ м. ζωοδότης, животодавац: Сјед. воскр. гл. 4: Трон. воскр. непор.

Жизнодательный З. ζωοπάροχος, који даје живот: Конд. у Нед. Том: **Жизнопріимный** З. в. живопріимный: Ст. воскр. на хвал. гл. 8.

Жилище < жилище п. κατοίκησις, οἰκητήριον, стан, становање: Марк. 5, 3; II Кор. 5, 2; Јуд. 1, 6; Кан. у суб. I седм. В. п. п. 6 богор.

Жиръ м. ωρμή, дебљина, сланина; изобиље, папа: II Тим. 2, 17.

Житийскій < житийскъ З. βιοτικός, животни, светски: гордогъ (I Јов. 2, 16); печаль: Лук. 21, 34; попеченіе: Херув.; морѣ, привремени земаљски живот: Кан. у Нед. сир. п. 6 ирм.

Жительство п. 1) ἀναστροφῆ, жив-
льене: взирающе на скончаніе жи-
тельства (Евр. 13, 7); 2) πολι-
τεῦμα, грађанство, становниш-
тво: и твое сохранила крестомъ
твоемъ жительство (Троп. на
Воздв. ч. к.); живот: дѣховное
ж. (Мол. пред. јев. у св. Лит.);
3) πολιτεία, грађанско право:
Дел. 22, 28.

Жительствовать v. imperf. -ствѣю,
-ствѣши, 1) πολιτεύεσθαι, живе-
ти: Филиб. 1, 27; 2) ἀναστρέ-
φεσθαι, проводить: житіа время
(I Петр. 1, 17); 3) στοιχεῖν, по-
ступати: правиломъ имъ (Гал.
6, 16; Филиб. 3, 16).

Жити v. imperf. живѣ, живѣши, 1)
ζῆν, βίωσαι, живети: Јез. 33, 4;
иже во живемъ Гдѣи живемъ: Рим.
14, 8; 2) κατοικεῖν, становати:
Вышній не къ рѣкотворенныхъ цѣ-
квахъ живеть (Дел. 7, 48; 17, 24);
Ст. на стих. воскр. гл. 2; 3)
μένειν, остајати, стајати: гдѣ жи-
вши; (Јов. 1, 38. 39); 4) δια-
τρέχειν, проводить, боравити:
живахъ во Антиохіи (Дел. 15,
35); 5) ἀναστρέφεσθαι, поступа-
ти: како подокаетъ къ домѣ Бжїи
жити (I Тим. 3, 15); Јевр.
13, 18.

Житіе п. 1) βίωσις, τὸ ζῆν, живот:
еже ѿ юности (Дел. 26, 4); чрезъ
всѣ житіе: Јевр. 2, 15; 2) βίος,
облик, начин живота: да тихое
и безмолвное житіе поживемъ (I
Тим. 2, 2); храна: вверже всѣ
житіе свое (Марк. 12, 44); Лук.
21, 4; 3) ἀναστροφῆ, живльене:
верязъ вѣди вѣрнымъ... житіемъ
(I Тим. 4, 12); 4) πολιτεία, оп-

штина, друштво: ѿчждени жи-
тїа йлїва (Еф. 2, 12).

Житомѣри п. σιτομετρία, мера за
жито, оброк жита (код *Бука*:
храна): Лук. 12, 42.

Жрекіе п. κληρος, клир, избраник,
изабрани народ: не ѿтвѣлаетъ
ко Хр҃тогъ жезла на жрекіи своемъ,
не предаје Христос шиби (т. ј.
неће тући) народ свој (Степ.
гл. 2 ант. 3).

Жрекіи < жрѣвнїи m. 1) κληρος,
ждреб, коцка: мѣтахъ (βάλλον-
τες, бацаху) жрекіа (Марк. 15,
24; Лук. 23, 34; Јов. 19, 24);
2) καιρός, права мера, у рl.
καιροὶ = прави час, време, при-
лике, догађаји: къ рѣкѣ твоею
жрекіи мои (Пс. 30, 16).

Жреба, -ати < жрѣба n. πῶλλος,
ждребе: Мат. 21, 2. 5. 7; Марк.
11, 2. 4. 5. 7; Лук. 19, 30. 33.
35; Јов. 12, 15.

Жрети < жрѣти v. imperf. жрѣ,
жрѣши, θύειν, жртовати, прино-
сити жртву: съ народы хоташе
жрѣти (Дел. 14, 13); I Кор. 10,
20; клати: пачхъ (Марк. 14, 12;
Лук. 22, 7); жрѣтъ кыти, олѣн-
дѣсѣти, бити жртован: Филиб.
2, 17; II Тим. 4, 6; -сѣ, θύεσ-
θαι, жртовати се: агниць Бжїи
(Проск.); еврейская фиска: Син.
на В. четврт.

Жрецъ < жрѣць m. ἱερεὺς, свеште-
ник (незнабожачки): Дел. 14, 13.

Жспелъ < жоупсѣль m. θεῖον, сум-
пор: I Мојс. 19, 24; V Мојс.
29, 23; Пс. 10, 6; Апок. 9, 17.
18; 14, 10; 19, 20; 21, 8.

Жспельный < жоупсѣльнъ 3. τοῦ θεῖου,
сумпорни: Апок. 9, 17; 20, 10.

S

- S** осмо слово у црквенослов. азбуци, зове се сѣло; као цифра $\dot{\text{с}} = 6$.
- Сѣзда** < звѣзда f. ἀστήρ, звезда: Мат. 2, 2—10 squ.; нелигнал, водилъ: Конд. у IV Нед. В. п.
- Сѣздовлюстити** m. ἀστεροσκοπος, астроном: Кан. Рожд. Хр. п. 4 т. 2.
- Сѣздословити** v. impf. -словаю, -виши, ἀστρονομεῖν, звезде мотрити: Ном. пр. 15.
- Сѣздословъ** m. ἀστρονομος, звездар, астроном: Ном. пр. 183.
- Сѣздочтица** < звѣздохуица m. в. звѣздословъ: Ном. пр. 196.
- Сѣзрѣловленъ** з. θηρίαλωτος, ухваћен као звер: Мол. св. Јов. Злат. у Послед. прич.
- Сѣзрохищный** з. θηρίαλωτων, од звери уграблен: Ном. пр. 131.
- Сѣзродинный** < звѣзроднь з. θηρίαλωτος, нагрижен, поврећен од дивльих зверова: *ματι ѕѣзродиннаγω да не инѣте* (II Мојс. 22, 31).
- Сѣлие** < зєлие n. τὸ λάχανον, зелье, билъе, поврће: Мат. 13, 32; Марк. 4, 32, Лук. 11, 42; Рим. 14, 2.
- Слакъ** m. χλωρόν, трава, билка: Пс. 36, 2; Апок. 9, 4; χλόη, зеленило, зелье: Пс. 103, 14.
- Слачный** < змауиъ з. χλωρός, зелен, траван, обилат травом: *на мѣтѣ ѕлакнѣ* (Пс. 22, 2; Возгл. у Ч. погреб.); χλοερός, траван: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Слодѣй** m. κακοποιός, разбойник, злочинач: Лук. 23, 32. 33. 39; Јов. 18, 30; I Петр. 2, 12. 14; 3, 16; 4, 15; II Тим. 2, 9.
- Слодѣйствїе** n. κακούργια, злочинство: Кан. Бог. п. 6 т. 1.
- Слодравїе** n. 1) κακοήθεια, злоудност: Рим. 1, 29; 2) τὸ δύστροπον, тврдоглавост: Син. у VII Нед. по св. Пасци.
- Слодравный** з. ἀγνώμων, неразборит, непромишлен, неразуман: Мол. св. В. В. у Послед. прич.
- Слопомнѣнїе** n. μνησικαχία, злопамћење: Мол. 4 у Посл. прич.
- Слопострадати** v. pf. -страждѣ, -ждиши, κακοπαθεῖν, подносити зло, страдања; мучити се: II Тим. 2, 3; 4, 5.
- Слопрїеверѣтнїе** n. αίσχροκέρδεια, грамжење за добитком, користолюбље, лакомство: Мол. 4 у Послед. прич.
- Слославити** v. impf. -славлю, -виши, ἐπιφημίζειν, рѣаво говорити, оговарати, клеветати, опадати: Прем. Сол. 2, 12.
- Слославїе** n. κακοδοξία, рѣав, заоглас; криво учење о верским стварима: Сјед. у суб. I Нед. В. п.; Ст. на хвал. у II Нед. В. п.
- Слославный** з. κακόδοξος, нечастан: Ст. на Г. в. св. Спир. чуд.
- Слословити** v. impf. -словаю, -виши, κακολογεῖν, оговарати, грдити, кудити: Мат. 15, 4; Марк. 7, 10; 9, 39; Дел. 19, 9; I Петр. 3, 16.
- Слосмрадїе** n. 1) δυσωδία, смрад; 2) βόρβωρος, муль, блато (Дјач.).
- Слосовѣтїе** n. κακοβουλία, рѣав савет, зла намера: III Мак. 3, 8.

Слостраданіе п. *κακοπάθεια*, неволя: *Як. 5, 10*. *σλοστρονεία*
Слострадати v. *imprf.* -страждѣ, -ждиши, *κακοπαθεῖν*, трпети неволе, напасти; мучити се: *Як. 5, 13; II Тим. 2, 9*.
Слострастіи п. *κακοπάθεια*, неволя, мука, несреѣа: *Ст. на стих. св. II и II*.
Слотворити v. *imprf.* -творю, -риши, *κακοποιεῖν*, зло чинити: *III Јов. 1, 11*.
Слоѡхитрити v. *pf.* -ѡхитрю, -хитриши, *κακοτεχνεῖν*, зло смишьлати, служити се злим сплеткама противу некога: *III Мак. 7, 7*.
Слоѡждожество < злохждожество п. *κακοτεχνία*, превара, лукавство, подмуклост, обмана, фалсификат: *Ном. пр. 14*.
Слоѡждожный < злохждожьнъ з. *κακότεχνος*, који зло кује, зло мисли: *Прем. Сол. 1, 4*.
Слоѡхваліе < злохоуліеніе п. *δυσφημία*, хулење, псовка, грдња: *когомиркоу (Кан. на Воздв. ч. К. п. 7 ирм.)*.
Слочестивый < злоуьстивъ з. *δυσσεβής*, непобожан, неваљао: *мдчитела (Кан. на Воздв. ч. К. п. 7 ирм.)*.
Слочестіе < злоуьстіе п. *δυσσεβεία*, непобожност (*Микл.*).
Слѡк adv. *κακῶς*, зло, рѣаво: *глаголахъ (Јов. 18, 23); жестоко,*

ужасно: εὐκινδύτεια (Мат. 15, 22); лѡто, тешко, врло: *страждѣтъ (Мат. 17, 15)*.

Смій < змий п. *ὄφις*, змија: *IV Мојс. 21, 9; I Кор. 10, 9; II Кор. 11, 3; Апок. 9, 19; δράκων*, аждаха: *Пс. 90, 13; 103, 26; Апок. 12, 3—17 sq.* *σμοῦ, μεμολ, αλλ*

Смїа < змїа f. *ὄφις*, змија: *Мат. 7, 10; Марк. 16, 18; Лук. 10, 19; Јов. 3, 14; θηρίον*, дивља звер; змија: *Дел. 28, 4. 5*.

Сѡльный < зѡльнъ з. *σφοδρός*, јак, моћан, силан, оштар: *Пс. 49, 3; σύντονος*, крепак, жесток: *Кан. у суб. I Нед. В. п. п. 3 т. 2*.
Сѡльнѣ adv. *μεγάλως*, valde, веома, много: *III Мак. 5, 7*.

Сѡльнѣ comp. од *сѡльнѣ*, *σφοδρότερον*, жешће, силније, оштрије, тачније, брже: *Син. на Вел. четвр.*

Сѡльнѣишій з. *sup.* од *сѡльный* з. *λαβρότατος*, најжешћи: *огневица (Син. у пет. Светле седм.)*.

Сѡлѡ < зѡлѡ adv. *σφοδρῶς*, веома, јакѡ, силно: *Мат. 2, 10; II Јов. 1, 4; III Јов. 1, 3; σκῶν ранѡ, ὄρθρου βαθέως*, врло рано: *Лук. 24, 1; тачно, добро: Пс. 118, 4; прекрасно: Пс. 138, 14; истинѡ σκῶν*, целу, праву, савршену истину: *Пс. 118, 138; λίαν*, одвише, врло: *ранѡ (Троп. непор. васкр. 3)*.

З

З девето слово у црквенослов. азбуци, зове се *земла*; као цифра *з = 7*.

За праер. *διὰ*, за, ради: *вѣроваши за моко егѡ (Јов. 4, 41); ὑπέρ,*

за: молити за творцихъ вамъ напасть (Мат. 5, 44); ἐπίτω, после, иза: *иди за мною гатано (Лук. 4, 8)*.

Замковный з. *ἐπιδοάμβωνος*, који

је иза амвона: молитка, која се чита иза амвона (Служ.).
Забвѣніе < забвѣненіе п. λήθη, забрав, забравност: II Петр. 1, 9.
Заблаждати < заблаждати v. impf. -жду, -иши, πλανᾶσθαι, блудити, тумарати, залазити: Евр. 3, 10; 5, 2; Ст. воскр. на Г. в. гл. 2.
Забрало п. 1) ἔπαλξις, брана, грудобран: Ис. 54, 12; Јуд. 14, 1; 2) βᾶρις, τεῖχος, зид, кула, бѣдем, заштита, обрана: дѣвствка (Ст. на хвал. Рожд. Бог.); вѣхъ притикающихъ къ тѣмъ крѣпко: забрало: Ак. св. Ник. ик. 12; Ст. богор. на лит. на св. Саву.
Завывати v. impf. -ваю, -иши, ἐπιλανθάνεσθαι, забравляти: Евр. 13, 2, 16; Филиб. 3, 13.
Завыти v. pf. завѣдѣ, -диши, ἐπιλανθάνεσθαι, забравити: Мат. 16, 5; Марк. 8, 14; Јак. 1, 24; Евр. 6, 10; не завѣди оубогихъ твонхъ до конца: Пс. 9, 33; Стат. на В. суб. ст. 16, 30.
Завытіе < завытіе п. в. забвѣніе.
Завытъиѣ < завытъиѣ з. ἐπιλήσμων, забраван: Јак. 1, 25.
Завида f. ζήλος, завист: Гал. 5, 20.
Завидѣти v. impf. -виждѣ, -диши, ζηλοῦν, завидети: Јак. 4, 2; I Кор. 13, 4; Гал. 5, 26.
Завистлиѣ з. φθονερός, завидлив: I Тим. 3, 3.
Завора f. μόχλος, пречага на вратима, преворница: Суд. 16, 3.
Завѣтъ m. διαθήκη (од διατίθεσθαι = учинити расположење), testamentum, завѣштај, тестаменат: завѣтъ къ мртвыхъ извѣстнѣ естъ (Евр. 9, 17); Гал. 3, 15; савез, договор, свечано обѣщање: и изъ поставляю завѣтъ

мой камъ (I Мојс. 9, 9, 11); III Мојс. 26, 42; поманѣти завѣтъ стѣи кой: Лук. 1, 72; Гал. 3, 17; заповед: и козвѣсти камъ завѣтъ кой, егже заповѣда камъ творити, дѣлати еловець (V Мојс. 4, 13); и даде еид завѣтъ шкѣзаніа: Дел. 7, 8; савез Бога са старозаветним праведницима: Нојем (I Мојс. 9, 9—17); Аврамом: I Мојс. 15, 1—21; Мојсијем: II Мојс. 24, 4.
Завѣщавати < завѣщавати v. impf. -ваю, -иши, διατίθεσθαι, заповѣдати: Дел. 15, 5; 16, 21; I Кор. 7, 10; 11, 7.
Завѣщаніе < завѣщаніе п. παραγυῆλια, наређење, залог, аманет: Дел. 16, 24; I Јов. 3, 11; I Тим. 1, 5, 18; II Тим. 1, 14.
Завѣщати < завѣщати v. pf. -щю, -иши, διατίθεσθαι, заповѣдати: I Тим. 1, 3; Дел. 3, 25 sqq.; закључити савез: I Цар. 18, 3; II Цар. 29, 10.
Завязовати < завязовати v. impf. -зѣю, -зѣши, καταρτίζειν, завязивати, крпити: мрежи кола (Мат. 4, 21).
Загладити v. pf. заглаждѣ, -диши, ἐξαλείφειν, изгладити, избрисати, уништити: Ст. на Г. в. воскр. 2 гл. 2; рѣкописаніе древнаго грѣха: Ст. на блаж. васкр. гл. 7.
Задѣти v. pf. задѣю, -иши, ἀγγαρεύειν, на раме метнути; натерати: иид задѣша понети крстѣ егш (Мат. 27, 32); Марк. 15, 21.
Зазирати v. impf. -раю, -раши, καταγγυώσκειν, осуѣивати, кудити: I Јов. 3, 20; -сѣ, μέμψεσθαι, тузити се, срдити се (Микл.).
Зазоръ m. μέμψις, срамота: Служ.

- Зазрѣти** v. pf. зазрю, зазриши, ἐπιλαβέσθαι, καταγινώσκειν, покудиги: Лук. 20, 26; I Јов. 3, 21.
- Занмати** v. impf. заемаю, заемлеши, δανειζέσθαι, узајимати, узајмљивати: Пс. 36, 21.
- Занмовање** n. δάνος, зајам: Прем. Сир. 29, 4.
- Занмодавѣцъ** < занмодавѣць m. δανειστής, веровник, који даје у зајам: Лук. 7, 41.
- Занмодати** v. pf. -дамъ, -даси, в. занмати: Свјет. богор. у Нед. свих св.
- Занмствовати** v. impf. -имствѣю, -ши, в. занмати: Сл. на Г. в. на В. ут.
- Зайти** v. pf. зайдѣ, зайдѣши, ἐπιδύειν, заћи: голце да не зайдѣтъ въ грѣкѣъ вашѣмъ (Еф. 4, 26); ишчезнути, нестати: Сл. сјед. 2 на Богој.
- Заинъ** m. седмо слово у јевр. азбуци: Плач. Јер. 1, 7; 2, 7; 3, 19; 4, 7.
- Закалати** v. impf. -лаю, -лаши, σφάττειν, клати: тѣца оупитаннаго: Ст. на Г. в. у Нед. блуд. с.
- Заклепъ** m. κλεῖθρον, κλεῖσις, брава, катанац, преворница: заклепы адовы расторгивый: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Заклинати** v. impf. -наю, -наши, ὀρκίζεин, молити са клетвом, заклињати: Мат. 26, 63; Марк. 5, 7; Дел. 9, 13; I Сол. 5, 27.
- Заключатиса** v. impf. -чаюса, -чашиса, κατακλέειν, закључавати се, затварати се: ко грѣкѣ (Ст. на Г. в. на В. пет. II нынѣ:).
- Закључити** v. pf. -кључѣ, -чиши, κλέειν, закључати, затворити: Апок. 20, 3; -са: Лук. 4, 25.
- Заклати** < заклати v. pf. -кленѣ, -ниши, ἀναθεματίζεин, заклетиги: Дел. 23, 12.
- Законопологати** v. impf. -гаю, -гаши, νομοθετεῖν, закон доносити, давати: Пс. 83, 7.
- Законоположеніе** n. νομοθεσία, законодавство, закон, устав (*Микл.; Вост.*).
- Законоположити** v. pf. -положѣ, -ложиши, νομοθετεῖν, закон дати, узаконити: игу ради законоположитъ совершающимъ на пѣти, ради тога же дати закон онима који греше на путу (Пс. 24, 8).
- Законоположитель** m. νομοθέτης, законодавац: Пс. 9, 21.
- Законоположникъ** m. в. -положитель: Јак. 4, 12.
- Законопрѣстѣпный** < законопрѣстѣпный 3. παράνομος, противузаконит, неправедан: Ант. I на В. четвр.
- Законопрѣстѣповати** < законопрѣстѣповати v. impf. -ваю, -ниши, παρανομεῖν, противу закона радиги, законе преступати: Стат. I ст. 51.
- Закоснѣніе** < закосьнѣніе n. ἀναβολή, закашнѣење, затезање, завлачење, одгањање, одлагање: Дел. 25, 17.
- Закоснѣти** < закосьнѣти v. pf. закосню, -ниши, χρονοτριβῆσαι, закоснитиги, задоцнитиги, задржати се: Дел. 20, 16.
- Закровъ** m. ἀποκριφή, кров, скровиште: Пс. 17, 12.
- Закрѣти** v. pf. закрѣю, -ниши, καλύπτειν, скритиги, покритиги, затајитиги: Лук. 22, 64.
- Залежати** v. impf. -лежѣ, -лежиши, κρύπτεσθαι, лежати у заседи,

- сакривати се, вребати: Ст. на блаж. св. Дим.
- Залогъ** м. 1) τὸ ἐνεχούρασμα, залог: II Мојс. 22, 26; 2) παρακатаθήκη, залог, поверена остава; 3) честица од св. агнеца, коју архијереј даје новорукоположеноме презвитеру уз ове речи: „Прими залогъ њи...“ (Ч. рукоп. презв.).
- Заматорѣти** в. рf. -рѣю, -рѣши, проβαίνειν, остарети: Лук. 1, 7, 18; 2, 36.
- Замедлити** в. рf. -медлю, -медлиши, βραδύνειν, закаснити, задоцнити: I Тим. 3, 15.
- Замедлѣніе** п. βραδυτής, спорост, тромост, закашњење: Слово св. Ј. Злат. на Ускрс.
- Зане** < зане, сопј. caus., ἔτι, јер, што, будући да: Пс. 10, 3; зато што: Пс. 101, 10; Мат. 11, 20; 13, 5. 6 и др.
- Заниже** < занисже сопј. caus., ἔτι, јер: Дел. 27, 9; Рим. 1, 21; I Сол. 2, 8; Јевр. 7, 24.
- Запасный** З. залишан: запасни дари, честице за причешћивање болесника, које се спремају на Вел. четвртак и чувају у дарохранилници (Уч. изв.).
- Запнши** З. part. praet. act. I сл. обл. од запати, кушач, заводник: Кан. св. Андр. крит.
- Запечатати** в. imperf. -чатаю, -чаташи, κατασφραγίζειν, печатити: Апок. 5, 1; Троп. воскр. гл. 1; Сл. на IX часу уочи Богој.
- Запечатлѣти** в. imperf. -чатлѣю, -чатлѣши, σφραγίζειν, печатити: II Кор. 1, 22; Апок. 7, 3; околом ко запечатлѣшиа: Ст. на хвал. воскр. гл. 5; ἐπισφραγίζειν, утврђива-
ти: запечатлѣа твоими велѣньми (Конд. св. Вас. Вел.).
- Запннаніе** п. πτερνισμός, запињање, сметња: Пс. 40, 10.
- Запннатель** м. πτερνιστός, који смета; кушач, заводник: Стат. I ст. 8.
- Запннати** в. imperf. -наю, -наши, 1) ἐμπόδιζειν, запињати, подметати коме ногу, сметати, заустављати; 2) δράσσομαι, ловити, хватати: запннали премудрыи къ кокарткѣ ихъ, који хвата премудре у њихову лукавству (I Кор. 3, 19).
- Запнваніе** < запнваніе п. ἐμπόσια, плување: Ст. на Г. в. на В. четврт.
- Запнность** f. запињање, спотицање: Уч. изв.
- Запорткокъ** < запорткъ м. οὐρινου, љуска (од јајета): Ис. 59, 5.
- Запѣстѣніе** п. ἐρήμοσις, пустош, пустошење: мизостъ запѣстѣніа (Мат. 24, 15; Марк. 13, 14); Лук. 21, 20.
- Запати** < запати в. рf. запнѣ, запнши, ἐμπόδιζειν, запети, подметнути коме ногу, спречити, поткинути: стѣпы моѣ (Пс. 139, 4); ὑποσχελίζειν, оборити: Пс. 16, 13; -са, πεδάσαι, заплести се, закачити се, ухватити се: Кан. св. Теод. п. 1 т. 1.
- Запатіе** < запатіе п. impedimentum, препрека, сметња: Уч. изв.
- Зора** f. αὐγή, зора, свануће: Дел. 20, 11.
- Застѣати** < застѣати в. imperf. -стою, -стоиши, ὑπωπιάζειν, заустављати, задржавати некога: Лук. 18, 5.
- Застѣпати** < застѣпати в. imperf. -паю, -паши, ἀντιλαμβάνεσθαι, брани-

- ти, штитити: немощныа (I Сол. 5, 14).
- Застѣпнѣти** < застѣпнѣти v. pf. застѣплю, -пиши, ἀντιλαμβάνεσθαι, заузимати се за нешто: застѣпи, спаси... (Вел. и Мала јект.); помоћи: но сама застѣпи.. (Богор. у Ч. погреб.); Степ. гл. 4 ант. 1.
- Застѣплениѣ** < застѣплениѣ п. 1) ἀντίληψις, помагање: Пс. 83, 6; I Кор. 12, 28; помоћ: Конд. Обн. хр. св. Георг.; 2) ἀνάστασις, подизање, устајање, ускрсавање: Ант. на В. четврт. 15.
- Застѣпникъ** < застѣпникъ m. ἀντιλήπτωρ, чувар, бранич: Пс. 58, 11.
- Застѣпница** < застѣпница f. προστατίς, заштитница, покровителька: Рим. 16, 2.
- Затвердѣти** < затвердѣти v. pf. -тверждѣ, -диши, ἐπιχυροῦν, потврдити, одобрити: Син. у VII Нед. по св. Пасци.
- Заткнѣти** < заткнѣти v. pf. заткнѣ, -книши, φράσσειν, заградити, запушити, затворити: лквкѣ зѣлнѣа къ рокѣ затче, ѣфраѣе (Кан. воскр. гл. 4 п. 8 ирм.).
- Затмѣтисѣ** v. pf. затмѣюсѣ, затмѣшисѣ, σκοτεινοῦν, помрчати, потамнети: Апок. 8, 12.
- Заточати** v. impf. -чаю, -чаши, ἐλαύνειν, терати у прогонство, гонити: ѿ жетокихѣ вѣтровѣ заточаеми (Јак. 3, 4).
- Заточениѣ** п. ὑπερορία, изгнанство: Ст. на стих. 4 на св. Јов. Злат.
- Затхлыи** з. (ваьда од старослов. задъхлыи, који има задах) покварен, ужежен: ѿ затхлыа и смердащыа мѣки (Уч. изв.).
- Затыкати** v. impf. -каю, -каши, συνέχειν, запушавати: оушии кон (Дел. 7, 57); ἐπιστομίζειν, затварати уста, уфуткавати: Ст. на хвал. у среду Препол.
- Зашпокойный** < зашпокойный з. покојнички: ектинѣа, која се читају за покој душа умрлих (Служ., Треб.).
- Заштитисѣ** < заштитисѣ v. pf. заштитисѣ, -штишисѣ, ἐπιστομίζειν, затворити уста, уфутати: Кан. воскр. гл. 7 п. 9. т. 1.
- Заштра** adv. прѣ, зајутра, рано ујутро: оушлыи гласъ мой (Пс. 5, 4); Марк. 16, 2. 9; Јов. 8, 2; 20, 1.
- Заштрѣна** < заштрѣна f. πρώιον, јутрење, јутарња служба (Дјач.).
- Зашшатисѣ** v. impf. -шаюсѣ, -шашисѣ, ῥαπίζειν, ћушати, шибати, тући: кренною рѣкою (Ст. гл. 8 на Воздв. ч. К.).
- Зашшениѣ** < зашшениѣ п. κόλαφος, ῥάπισμα, ћушка: Отп. св. страсти; Ст. гл. 8 на Воздв. ч. К.; колафисма: Син. на В. пет.; Ном. пр. 126.
- Зацѣпльи** з. буђав, плеснив: проѣфωры (Уч. изв.).
- Зачало** < зачало п. 1) ἀρχή, почетак: еѣлѣа (Марк. 1, 1); 2) περικοπτή, одељци на које су подељени Јеванђеље и Апостол.
- Зачати** < зачати v. pf. зачнѣ, зачнѣши, συλλαμβάνειν, зачати, затруднети: Лук. 1, 24. 31. 36.
- Зачатиѣ** < зачатиѣ п. σύλληψις, зачеће: III Јездр. 16, 58; Ст. на Г. в. на Рожд. св. Јов. Прет.
- Зачениѣ**, -ши, -ше; -шии з. part. praet. act. I од зачати, зачешши, затруднивши: Јак. 1, 15;

зачинши плотію: Ст. на стих. васкр. гл. 8 богор.

Зачинати v. *imprf.* -чинаю, -ши, *ἀρχεσθαι*, почиати, започиати: II Кор. 3, 1.

Звати < *звати* v. *pf.* *звимаѣ*, -миши, *δανεῖσθαι*, узајмити: Мат. 5, 42.

Званіе n. 1) *φωνή*, узвик, вапај, вика: *раздмѣй званіе мое* (Пс. 5, 2); 2) *κλήσις*, призив, позив, зване: *достойно ходити званіа* (Еф. 4, 1); I Кор. 7, 20; *поздрав, радост, славословье: званиемъ же почитаемаа* (Ак. Бог. ик. 11).

Звати v. *imprf.* *зовѣ*, *зовиши*, 1) *καλεῖν*, звати називати: *отца не зовите иже на земли* (Мат. 23, 9); Лук. 6, 46; 2) *κράζειν*, викати: *дѣи нечистиі звахѣ* (Марк. 3, 11); *вапити, клицати: икободи да зовемиъ ти* (Конд. Благов.); *и ирафими зовѣще*: Сл. у троп. *непор. воскр.*; 3) *κραυγάζειν*, *викати, клицати: оужасаюма звати тѣбѣ* (Троп. у суб. V седм. В.п.).

Звнѣти < *звнѣти* v. *imprf.* *звнѣю*, *звнѣши*, *ῥηγεῖν*, звонити, звучити: *мѣдѣ звнѣщи* (I Кор. 13, 1).

Звизданіе n. *συρισμός*, шиштање, сиктање: *сміекъ* (Прем. 17, 9).

Звиздати v. *imprf.* -здаю, -ши и *звиздѣ*, -ждиши, *συρίζειν*, сиктати, свирати, хужати: *дѣхъ звиздающій* (Прем. Сол. 17, 17).

Звѣцати < *звѣцати* v. *imprf.* -цаю, -цаши, *ἀλαλάζειν*, звечати, звѣцати: *къмквалъ звѣцалѣй* (I Кор. 13, 1).

Зданіе n. 1) *οἰκοδομή*, зграда: Мат. 24, 1; Марк. 13, 1. 2; 2) *πλάσμα*, графевина: I Кор. 3, 9; 3) *πλάσις*, творевина: Син. у VII Нед. по св. Пасци.

Зданный з. *δοτράκινος*, саздан, створен; *землян*: *тѣло* (Ст. на стих. у утор. IV седм. по св. Пасци).

Здатель m. *οἰκοδόμος*, градитель, *зидар* (*Старч.*); *лончар* (*Джач.*).

Здати < *здати* v. *imprf.* *зиздѣ*, *зиздиши*, *οἰκοδομεῖν*, *κτίζειν*, *зидати, градити*: *гровкы пророчекіа* (Мат. 23, 29; Лук. 11, 47); -*са*, *зидати се*: *зиздитѣа въ храмѣ дѣховенъ* (I Петр. 2, 5).

Здо n. *τὸ δῶμα*, кров: *ику птица шюкацияма на здѣ* (Пс. 101, 8).

Здѣ < *здѣ* adv. *ὄδε*, *ἐνταῦθα*, *овде, ту*: Мат. 17, 4; Марк. 9, 5; Лук. 9, 33.

Земинъ, -ый < *земинъ* з. *γῆς*, *земальски*: *пиелами икоже земинъ повикагтѣа* (Ст. на IX часу Рожд. Хр.); *гворнаа иждрѣтвѣйте не земнаа* (Кол. 3, 2).

Землеретный < *землеретный* з. *χαμαίζηλος*, *низак, прост, мален*: *оумъ* (Кан. анг. хран. п. 6. богор.).

Земноревностный з. в. *землеретный*: Кан. I Рожд. Бог. п. 7 т. 1.

Земнородный < *земнородный* з. *γενής*, *на земли рожен*; *човек*: Конд. *воскр. гл. 4*; Кан. *Благов. п. 9 ирм.*; *Стат. на В. суб. II ст. 83*.

Земскій < *земскъ* з. в. *земинъ* з. *царѣ земити* (Мат. 17, 25; Дел. 4, 26; Апок. 6, 15; 18, 3. 9; 21, 24).

Зернь f. *коцкање*: Уч. *изв.*

Зерничкъ m. *коцкар*: Уз. *изв.*

Зерцало < *зрѣцало* n. *εἰσποτρον*, *зрцало, огледало*: Як. 1, 23; I Кор. 13, 12.

Зиждитель m. *κτίστης*, *зидар, градитель, творец*: I Петр. 4, 19;

- Троп. Вавед.; Ст. на Г. в. на В. четвр.
- Знждительный** З. πλαστοουργός, стваралачки: Мол. у Ч. погр. свешт.
- Знждѣщій** З. part. praes. act. сл. обл. од здати, οἰχοδομῶν, онај који гради, зидар: Мат. 21, 42; Марк. 12, 10; Лук. 20, 17; I Петр. 2, 7.
- Знзаниі** п. грч., уродица (*Кульб.*)
- Зилотъ** м. грч., ревнитель. Тако је назван св. апостол Христов Симон Хананит и то по једнима због тога што је био родом из Кане Галилејске, а јеврејска реч Кананит значи грчки ζηλωτής; по другима пак што је припадао друштву зилота т. ј. ревнителеа по Богу: Лук. 6, 15; Дел. 1, 13.
- Зіаніе** < знанніе п. χάσμα, зијање, зевање; ждрело, чельуст: љккѣъ зіаніа къ ровѣ зятче (Кан. воскр. гл. 4 п. 8 ирм.).
- Зіати** < знати v. impf. зіаю, -аши, χάσμαισθαι, зијати, зевати (*Вост.*).
- Златица** f. νόμισμα, дукат: кинионна, новац харачки (Мат. 22, 19).
- Златогласный** З. χρυσόφωνος, који одаје (има) златан (пријатан) глас: трѣба (Сл. на стих. на св. Јов. Злат.).
- Златозарный** З. χρυσαυγές, који сија као злато: Ст. на стих. на св. Јов. Злат.
- Златозрачный** З. χρυσομόρφος, који је као злато, сличан злату: Ст. на стих. на св. Јов. Злат.
- Златолюбіе** п. φιλαργυρία, љубав према злату: Ст. по полиј. на св. прор. Ил.
- Златопрадный** < златопрадьнь З. χρυσοῦφαντος, од злата откан (*Вост.; Микл.; Джач.*).
- Златосіанный** З. χρυσαυρίζων, који сија као злато: оутя (Ст. на лит. на св. Јов. Злат.).
- Златосіающій** З. в. златосіанный: Ст. на Г. в. у II Нед. В. п.
- Златосліанный** З. χρυσοχώνευτος, од злата сливен: столпъ (Ирмол. гл. 6 п. 8 ирм. 10).
- Златословисный** З. χρυσολόγος, који говори златне речи: Ст. на Г. в. 3 на св. Јов. Злат.
- Златословъ** м. в. златословисный: Сл. на лит. на св. Јов. Злат.
- Златосотворинный** З. χρυσοτέκτωνος, који је из злата саливен: кз-дѣшный истѣканъ (Кан. Дух. п. 7 ирм.).
- Златѣстъ** м. χρυσοστόμος, који има златна уста: Ст. на Г. в. на св. Јов. Злат.
- Знаменати** v. impf. -наю, -наши, σφραγίζειν, запечатити: каменъ (Мат. 27, 66); потврдити: нго во отицъ знамениа Богъ (Јов. 6, 27); -са, σημαίνειν, показати се, дати знак; обасјати: кѣтъ лица (Пс. 4, 7); Конд. Богој.; крестомъ, крстити се (Треб.).
- Знаменательный** З. συμβολικός, са знацима, символички: Кан. св. Теод. п. 8 т. богор.
- Знаменіе** п. σημεῖον, 1) знак: родъ љккѣъ и прѣлюкодѣй знаменіа ицѣтъ (Мат. 12, 39; 16, 4; Марк. 8, 12; Лук. 11, 29); 2) појава: вѣдѣтъ знаменіа къ солницѣ и лѣнѣ и зѣкъ-здахъ (Лук. 21, 25); 3) чудо: какъ можетъ человекъ грѣшенъ ицѣкѣ знаменіа творити (Јов. 9, 16); Јов. 12, 37; 20, 30; 4) зн.

Гына члoвѣчннкатw, крст: Мат. 24, 30.
Зной м. 1) καθύων, врућина, жега, запара: Лук. 12, 25; Јак. 1, 11; 2) καῦμα, врућ источни ветар: II Цар. 4, 5.
Зракъ м. 1) ἰδέα, лице: мкw молніа (Мат. 28, 3); 2) μορφή, облик, изглед, обличје: зракъ рака прѣимъ (Филиб. 2, 7); Троп. на Вел. водоосв.; зракъ плотскій, облик тела: Ст. у Ч. погр.
Зрѣніе п. ὄψις, ὄρασις, гледање; зрѣніе лица, προσωποληψία, пристрасност: нѣтитъ ко на лица зрѣ-

ніа оу Бога, нема код Бога гледања на лице, пристрасности; или по Вуку: Бог не гледа ко је ко (Рим. 2, 11).
Зрѣти v. impf. зрю, зриши, βλέπειν, ὀρᾶν, гледати, видети: на лице члoвѣчннкатъ (Мат. 22, 16; Марк. 12, 14; Лук. 20, 21; Дел. 10, 34; Јак. 2, 9); θεωρεῖν, посматрати: гдѣтъ іисъ... зрѣше (Марк. 12, 41).
Зывати < зывати v. impf. зывлю, зываши, σαλεύειν, лъуљати се, лелујати се, колебати се (*Микл.*).
Зывка < зывъка f. κοιτίς, ковчежић; колевка (*Вост.*).

И

И 1) десето слово у црквенослов. азбуци, зове се иже; као цифра њ = 8; 2) conj. καί, и, такође, па; 3) pron. pers. acc. sing. m. њ, њега: и оутврди њ (Арх. чин.).
Иво conj. expl., γάρ, јер, јербо: Пс. 40, 10; Мат. 8, 9 и др.
Ивинъ м. ἱβίς, египатска птица мочварица која је спадала у број нечистих и забрањених птица: III Мојс. 11, 17; V Мојс. 14, 17.
Игимонъ м. грч., римски управитељ једне области, обласни управитељ: Мат. 27, 2. 11. 14—23.
Иго п. ζυγός, јарам: благо (Мат. 11, 30); власт, господство: ѿвержемиъ ѿ насъ иго ихъ (Пс. 2, 3); под' игомъ раби: I Тим. 6, 1.
Идоложрѣцъ < идоложрѣцъ м. εἰδωλολάτρης, идолопоклоник: Апок. 21, 8.

Идолонистовство п. εἰδωλομανία, луда приврженост старим идолима (*Дјач.; Вост.*).
Идолослѣженіе п. εἰδωλολατρία, служење идолима: Гал. 5, 20.
Идѣже adv. οὐ, ἔπου, где: идѣже бо естъ окрокнище ваше, тѣ едетъ и сердце ваше (Мат. 6, 21); ἐπεὶ, када: какw едетъ еіе идѣже мѣжа не знаю (Лук. 1, 34).
Иждивати v. impf. -ваю, -ваши, διαπανᾶν, расипати, трошити: агнецъ . . никогдаже иждиваемый (Св. Лит.).
Иждивеніе п. διαπάνη, sumtus, трошак, издатак (*Микл.*).
Иждивенъ 3. part. praet. pass. од иждити, потрошен, истрошен: II Кор. 12, 15.
Иждити v. pf. иждивѣ, -вши, διαπανᾶν, потрошити: въ глaдoстѣ (II Кор. 2, 15); въ глaстeхъ: Јак. 4, 3; ἐκδιαπανᾶν, протраћити: и въ лѣности вие житіе мое иждихъ (Ст. по јев. у Нед. мит. и фар.

εἰδωλομανία

Иже, иже, еже pron. relat., ὅς, ἣ, ὅν, који, која, које: Мат. 1, 23 squ.; Марк. 1, 2 squ.; Лук. 1, 62 и др.

Избирати v. impf. -раю, -раеши, 1) ἐκλέγειν, избирати: предсѣдѣніа (Лук. 14, 7); 2) παραλέγεσθαι, пролазити, јурити, возити се поред нечега: едка же избирающе край, прїидохомъ на мѣсто (Дел. 27, 8).

Избавати < избѣвати v. pf. -ваю, -иши и -бляю, -еши, ἐρέσαι, изблѣвати: Апок. 3, 16; моркїй скѣръ: Кан. Бож. п. 6 ирм.; Ст. на Г. в. на В. сѹб.

Извостити v. pf. -дѣ, -диши, κεράτιζειν, извостити роговима: V Мојс. 33, 17; Суд. 26, 21; Пс. 43, 6.

Извѣвати v. impf. -ваю, -ваеши, 1) περισσεύειν, изобилувати, имати на претек: хлѣбъ (Лук. 15, 17); остајати на претек, претицати: οὐκ ῥῆξι κωша дванадесѣте (Лук. 9, 17); 2) ἀπογίγνομαι, умрети за нешто: да ὡ грѣхъ извѣвши (ἀπογενόμενοι) правдою пожикемъ (I Петр. 2, 24).

Извѣтити v. pf. извѣдѣ, извѣдиши, 1) περισσεύειν, превазићи, бити већи: правда ваша паче книжника (Мат. 5, 20); претећи: иже извѣшиа идишима (Јов. 6, 13); 2) ἀπγλάχθαι, избавити се, ослободити се: Лук. 12, 58; оубы мнѣ, какъ имамъ ὡ врага извѣтити грѣхоловника мїй: Степ. гл. 6 ант. 2; 3) κερδύσαι, избегавати: догаженїа игъ и тѣсѣтъ (Дел. 27, 21); 4) ῥύεσθαι, ослободити се, избавити се: IV Цар. 19, 11.

Извѣтити < извѣтити p. ἐκβασις, излазак из нечега, избављење, олакшање. крај: I Кор. 10, 13.

Извѣтокъ < извѣтъкъ m. περισσεύμα, изобилїе, остаток, сувишак: ὡ извѣтка ко сердца оуста глаголютъ (Мат. 12, 34; Лук. 6, 45); 2) τὸ περισσεῦον, περίλοιπα, остаток: οὐκ ῥῆξι (Мат. 14, 20; 15, 37; Марк. 8, 8; Јов. 6, 12; Пс. 20, 13).

Извѣточествити < извѣтъчѣствити v. pf. -чѣствлю, -чѣствиши, περισσεύειν, изобилувати: II Кор. 4, 15; преиспунити: Гдѣ . . . да извѣточѣствитъ любокію дрѣгъ ко дрѣгѣ (I Сол. 3, 12).

Извѣточѣствїе < извѣтъчѣствїе n. περισσεία, сувишак: II Кор. 8, 14.

Извѣточѣствовати < извѣтъчѣствовати v. impf. -чѣствѣю, -чѣствїши, περισσεύειν, изобилувати: Филиб. 4, 12.

Изварати < изварити v. impf. -варю, -вариши, ἐκπέττειν, спалїивати, топити, сѹшити: кѣз' огня (Ст. на лит. на Богој.).

Извѣати v. impf. -валяю, -валяеши, γλύφειν, sculpere, издубити, издупити, изрезати нешто из камена, метала и др.: извѣаное, γλυπτόν, res sculpta, статуа, кип: когъкъ (II Мојс. 34, 13).

Извергати < извергати v. impf. -вергаю, -вариши, βάλλειν, избацивати, побацивати, мртво дете раѣати; лишавати духовног чина (Дјач.).

Извергнѣтиса < извергнѣтиса v. pf. -вергнѣса, -гнѣшиса, βληθῆναι, избацити се: Јов. 15, 6.

Извергъ < извергъ m. ἔκτρομα, недоношче, дете које се родило пре времена: I Кор. 15, 8; мртво дете: IV Мојс. 12, 12.

Изверѣтити < изверѣтити v. pf. -верѣтѣш, -верѣтиши, ἐξορῶττειν, изва-

дити, ископати : очна (Гал. 4, 15).

Извитійствовати v. pf. -ствѣю, -ствѣши, ῥητορεύειν, лепо, красноречиво изговорити, изразити. објавити: когосписанный законъ (Кан. Дух. п. 1 ирм.).

Извелици < извѣлшти v. pf. -влекѣ, -чиши, ἀναβιβάζειν, извући: мрежѣ на землю (Job. 21, 11); ἀποσπᾶν, истргнути: ножъ коѡй (Мат. 26, 51; Марк. 14, 47; Дел. 16, 27); и мечъ извлеченъ (ἐσπασμένην) къ рѣцѣ егѡ: II Мојс. 22, 23.

Извнѣтрѡ < извнѣтръ adv. ἔσωθεν, изнутри: Марк. 7, 21. 23; Лук. 11, 7.

Извнѣ adv. ἔξωθεν, споља: Марк. 7, 18.

Изволениѣ < изволеніе п. 1) πρόθεσις, намера: Дел. 11, 23; 2) ἑλαρότης, ведрина, веселье: Рим. 12, 8; 3) αἵρεσις, проаіреσις, воля: III Мојс. 22, 18; II Кор. 9, 7; 4) βολή, одлука: Бжїѣ етъ изволеніѣ рождшенна (Ст. на стих. воскр. гл. 2 богор.).

Изволити v. pf. изволю, -лиши, 1) θέλλειν, хтети, желети, волети: изколи страдати съ людьми Бжїими (Jевр. 11, 25); 2) αἰρεῖσθαι, избрати: и отрокъ мой егоже изволихъ (Мат. 12, 18); Дел. 22, 14; -са, δοκεῖν, намислити, свидети се, наћи за добро: изволенна Сѡмѡ Дѣхѡ и намъ (Дел. 15, 28).

Изврѣци < изврѣшти v. pf. -вергѣ < изврѣгѣ, -вержеши < изврѣжешн, βάλλειν, избацити: Мат. 13, 48; Марк. 12, 8; Дел. 7, 21; 27, 19.

Изврѣци < изврѣшти v. pf. -верхѣ < -врѣхѣ, -вершеши < -врѣшеши,

ἀλοᾶν, τρίβεσθαι, оврѣши (Микл.; Вост.).

Изврѣкти v. pf. -врѣю, -ши, ἐκβράσσειν, на обалу избацити: κτῆχъ при крѣзѣ моря изврѣк (Син. у Суб. Ак.).

Извыкнѣти < извыкнѣти v. pf. -выкнѣ, -кнѣши, ἐκμανθάνειν, навикнути, научити (Вост.; Жив.).

Извѣдовати v. impf. -ваю, -ши, περιεργάζεσθαι, непромишлено радити, грешити: Син. у Нед. сироп.

Извѣствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, 1) βεβαιῶν, утврдити: κτῆροю (Кол. 2, 7); II Кор. 1, 21; оверавати: иокіѣ оутвержденіѣ (Троп. Богој.); 2) πληροφореῖν, испуњавати: ѡ извѣствованныхъ къ намъ вѣщехъ, о догађајима који су се испунили међу нама (Лук. 1, 1); 3) ἀποδεικνύναι, доказивати, признавати, потврђивати: мѡжа ѡ Бога извѣствованна къ вамъ (Дел. 2, 22); -са, βεβαιῶσθαι, утврдити се, бити уверен у нечему: икою мыслию (Рим. 14, 5.).

Извѣстителный < извѣстителнь 3. συστατικός, с препоруком, препоручен: II Кор. 3, 1.

Извѣстити v. pf. извѣщѣ, -стиши, 1) δηλοῦν, известити, објавити: II Мак. 4, 17; 2) βεβαιῶν, утврдити, учврстити: къ вѣрѣ (Мол. у св. Лит. пређ); извѣщеннымъ имъ бывшимъ вѣголовеніемъ, пошто су били утврђени благословом: Троп. Возн.; цѣнникъ извѣщнъ: Сл. на стих. на Ц. К. и Ј.

Извѣстнѡ < извѣстно adv. ἀκριβῶς, поуздано, тачно: Мат. 2, 8. 16. ακριβῶς

Извѣтъ *m.* πρόφασις, изговор, извина: Дел. 27, 30.

Извѣщавательный < извѣщательный 3. в. извѣстителный: II Кор. 3, 1.

Извѣщавати < извѣщавати *v.* *impf.* -щаваю, -лаши, извѣщавати; препоручивати, хвалити: II Кор. 3, 1.

Извѣщати < извѣщати *v.* *impf.* -щаю, -щаши, διαβεβαιόωμαι, утверживати, уверавати некога о нечему: Тит 3, 8.

Извѣщеніе < извѣщеніе *n.* τεκμήριον, *потврѣваніе, доказ, сведочанство, увераваніе: егъ же вѣра ουνοваемѣхъ извѣщеніе (Евр. 11, 1). * (γινώσκω / γνώσκω) глг.

Извѣсти < извѣсти *v.* *pf.* извѣсти, -лаши, ληξάν, извежати, прочистити вежанем: Ис. 41, 16.

Изгнати *v.* *pf.* изженѣ, -жениши и ижденѣ, -ниши, διώκειν, ἐκβάλλειν, прогнати, протерати: изженете ѿ града ко граду (Мат. 23, 34); и именемъ моимъ ебѣи ижденѣтъ: Марк. 16, 17.

Изгнѣсти *v.* *pf.* -гнѣти, -теши, παθεῖν, изгазити, исцедити: и копіеиными рѣками ижденѣши изгнѣтиа (Ст. на блаж. на св. Дим.).

Изгнѣти *v.* *pf.* изгнѣти, изгнѣши, σήπεται, изгнѣлити, иструхнути: Як. 5, 2.

Изгнѣти *n.* στυπῖον, кудеља, кучине: Суд. 15, 14.

Издалеча < издалече, *adv.* μακράν, πόρρω, издалека: Мат. 26, 58 и др.

Издѣхнѣти < издѣхнѣти *v.* *pf.* издѣхнѣти, -хнѣши, ἐκπνεῖν, издахнути, испустити душу, умрети: издѣши (аог.): Марк. 15, 37, 39; Лук. 23, 46; Дел. 5, 5, 10; 12, 23.

Издѣватиса < издѣватиса *v.* *impf.* -ваюса, -ишиса, осмехивати се, шалити се с неким: Ч. испов.

Издѣтска *adv.* παιδιόθεν, из детинства, измалена: Марк. 9, 21; ἐκ παιδός, од младости: I Мојс. 46, 34.

Изѣмѣ, -ши, -ши *part praet. act. I* од изѣти, ἐκβάλλων, извадивши: Лук. 10, 35.

Изжати < изжати *v.* *pf.* изжѣти, изжѣши, ἐκθλίβειν, истиснути, исцедити: и взлѣхъ грезнѣ и изжлѣхъ (ἐξέθλησα) оный къ члѣд (I Мојс. 40, 11).

Изимати *v.* *impf.* -имаю, -иши и изимлю, -имлаши, ἐξαιρέωμαι, извлачити, ослобаждати, избавляти: Дел. 26, 17; изималѣи непрѣкды: Мол. у Ч. желеосв.; ракетныхъ страсти: Степ. гл. 7 ант. 1; ѿ вѣдѣ: Ст. на Г. в. на Прен. м. св. Ник.

Излиха *adv.* περισσῶς, сувише, преко мере, веѣма: Марк. 7, 36.

Излишише *comp.* од излиха, περισσοτέρως, одвише: Пс. 30, 24; II Кор. 12, 15.

Излѣсти *v.* *pf.* излѣсти, -зши, ἀποβαίνειν, излѣсти, излѣти: Мат. 14, 29; Марк. 5, 2; Јов. 21, 9.

Измелзити *v.* *pf.* -жѣ, -зѣши, ἀμέλγειν, измусти: икоже млеко измелзилѣ ма еси (Јоа 10, 10).

Изметати *v.* *impf.* -таю, -иши и измищѣ, -мищѣши, ἐκβάλλειν, избацивати: Дел. 27, 38.

Измлада *adv.* ἀπὸ βρέφους, измалена: II Тим. 3, 15.

Изможденіе *n.* βλάβος, губитак, погибија; мучење: I Кор. 5, 5.

Измолкнѣти < измолкнѣти *v.* *pf.* -молкнѣти, -кнѣши, βραγχιάζειν, за-

- хутати: измолче гортань мой (Пс. 68, 4).
- Измрети** < измрѣти v. pf. измрѣ, -мрѣши, θνήσκειν, изумрети: Мат. 2, 20.
- Измѣна** f. ἐξίλασμα, ἀντάλλαγμα, измена, промена, цена: не дасть Богъ измѣны за ся (Пс. 48, 8); ꙗа измѣна денницы кышиагω: Пс. 76, 11; откуп: за дшдꙗ кою (Мат. 16, 26; Марк. 8, 37); смрти: Мол. у св. Лит. Вас.
- Измѣненіи** < измѣненіе n. 1) διάδοχος, измена, промена, смена: Пс. 88, 52; Дел. 24, 27; 2) συνάλλαγμα, општење, нагодба: Ст. на Г. в. у среду I седм. В. п.
- Измѣнити** v. pf. измѣню, -ниши, ἀλλάσσειν, изменить, променити: Рим. 1, 23. 26; ἀπαλλάσσειν, опростити се, освободити се, бити без нечега: ѡнъ... κωκωγω ιατанина мѣтаніа измѣненъ, сан без свакога ѣавольег машаѣа (Мол. у Повеч.; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.); клаткы Ядамокы измѣньшиа, освободивши се: Ст. на стих. воскр. гл. 3.
- Изначала** adv. ἀπ ἀρχῆς, испочетка: Мат. 19, 8.
- Изницати** v. impf. -цаю, -цаѣши, ἀναφύεσθαι, изницати, излазити, исклијати: клякы (I Мојс. 41, 23).
- Изнѣрити** v. pf. изнѣрю, -риши, ἀναλώω, потрошити: когатѣтко (Сл. на Г. в. у Нед. блуд. с.).
- Изоржавѣти** < изрѣждавѣти v. pf. -жавѣю, -иши, κατιούσθαι, зарѣати: злато каше и грѣро изоржавѣ (Як. 5, 3).
- Изострити** v. pf. изострѣ, -стриши, ἀκονᾶν, наострити: Пс. 63, 4; мечъ изостренъ: Апок. 1, 16; изостренъ: Апок. 2, 12.
- Изостъ** adv. τὸ στόμα, у лице, лично: I Мојс. 24, 57.
- Изостинъ** 3. part. praet. pass. од изчести, избројан: клякы гляннїи (Мат. 10, 30; Лук. 12, 7).
- Израстити** v. pf. изращѣ, -растиши, βλαστάνειν, учинити да што расте, произвести, родити: крѣмъ жизнь (Ст. на Г. в. у Нед. св. праот.); отчетко ткоє израстѣши тѣ: Свјет. на св. кн. Лаз.
- Изращати** < изращати v. impf. изращю, -щѣши, ἐκφέρειν, растити, раћати, производить: литѣѣ (Марк. 13, 28).
- Изрѣши** < изрѣши v. pf. изрѣщѣ, чеши, 1) ἐκφράζειν, изрѣши: оутнѣ мой (Пс. 65, 14); 2) ὁμολογίζεσθαι, обећати, обрећи: гъ клаткою изрече ей дати (Мат. 14, 7).
- Изринѣти** v. pf. изринѣ, -ниши, ἐκβάλλειν, ἐξῶσαι, избацити, истерати: изринковнни кыша (Пс. 35, 13); глѣдѣсти райскїа; Сл. по свјет. у Нед. сир.; отурити: ѡ лица отецъ нашихъ (Дел. 7, 45).
- Изрыгнѣти** < изрыгнѣти v. pf. ἐξερύγεσθαι, избљувати, избацити, излити: рѣкѣ жѣкы (II Мојс. 8, 3).
- Изрѣднохѣдожникъ** < изрѣднохѣдожникъ m. ἀριστοτέχνης, изванредан уметник: Мол. на постр. власи (Треб.).
- Изрѣднѣи** < изрѣднѣи 3. ἐξαιρετός, избран, особити, одличан: Изрѣднѣи ѡ прѣтѣѣ... особито (Ти благодаримо Господе) за пресвету... (св. Лит.); περιούσιος, избрани: Кан. на Цвети п. 1 ирм.
- Изслѣдити** < изслѣдити v. pf. изслѣждѣ, -диши, ἐξακριβάζεσθαι,

- испитати, избројати: *εἶμα* *Ιακωβ* (IV Мојс. 23, 10); *ἐξιχνιάσειν*, измерити, истражити: Суд. 18, 2; Сл. на Г. в. на В. среду.
- Изсѣдникъ** *m. ἐχρευτής*, истраживач, њушкало; последовалац: Прем. Сир. 14, 23.
- Изсморкати** < *исмръкати* *v. pf.* *изсморчѣ*, -чиши, *ἐκμωζᾶν*, исисати; ишмркати нос (*Микл.; Вост.*).
- Изсморцати** < *исмръцати* *v. pf.* *-сморчѣ*, -чиши, *ἐκμωελλίζειν*, извадити мозак, срце; испразнити (*Микл.*); *ἀπορρόφειν*, искрати, прогутати (*Вост.*).
- Изс(о)хнѣти** < *исъхнѣти* *v. pf.* *-сохнѣ*, -ниши, *ξηραίνεσθαι*, усахнути, увенути: *изшише* сердце мое (Пс. 101, 5); *смоковница*: Мат. 21, 19. 20; трава: I Петр. 1, 24; Апок. 14, 15; *изсохша* *смоковница*: Марк. 11, 20; *ἀποξηραίνεσθαι*, осушити се: *огнемъ* *сѣдете* *изсохше* (Степ. гл. 4 ант. 1).
- Изстѣпленіе** < *истѣпленіе* *n.* *ἐκστασις*, занос, тврд сан: I Мојс. 2, 21; V Мојс. 28, 28; Ис. 30, 23; 115, 2; Дел. 22, 17.
- Изсѣнѣти** < *исоуѣнѣти* *v. pf.* *ἐκχεῖν*, извуѣи, истргнути: *мечъ* (Пс. 34, 3).
- Изсыпати** < *исыпати* *v. impf.* *-сыпаю*, -шиши и *-сыпаю*, -плеши, *ἐκβάλλειν*, просипати, избацивати: Мат. 5, 13; Лук. 14, 35.
- Изсѣхати** < *исъхати* *v. impf.* *изсѣшѣ*, *изсѣшиши*, *ἀποξηραίνεσθαι*, сушити се, венути: *якѡ* трава *якорѡ* *изсѣшѣтъ* (Пс. 36, 2).
- Изсѣхати** < *исъхати* *v. impf.* *-хѣю*, -шиши и *-сышѣшѣ*, *-сышѣшиши*, *ξηραίνεσθαι*, сушити се, венути: Јов. 15, 6.
- Изсакнѣти** < *исакнѣти* *v. pf.* *-сакнѣ*, -кнѣши, *ξηραίνεσθαι*, пресакнути, сасушити се: *чермноѣ* *морѣ* (Пс. 105, 9); *источникъ* *крокѣ* *єл*: Марк. 5, 29; *изсакѣ* *вода* *єл*: Апок. 16, 12; *охладнети*: *люди* *многихъ* (Мат. 24, 12).
- Изѣванѣти** < *изоуванѣти* *v. pf.* *-ѣванѣ*, -нѣши, *ἐκμαραίνειν*, пустити да увене: Ирмол. гл. 2 п. 8 ирм. 10.
- Изѣмитисѣ** < *изоумитисѣ* *v. pf.* *изѣмлюсѣ*, -мишисѣ, *ἐξίστασθαι*, бити изван себе; задивити се, зачудити се, запрепастити се: II Кор. 5, 13; *ἐκπλήσσεσθαι*, *сѣи* *с ума*, начинити се луд: Екл. 7, 17.
- Изѣмленіе** < *изоумленіе* *n.* *μανία*, бесноѣа, лудило, мржња: Ос. 9, 8.
- Изѣмленѣ** < *изоумленѣ* *3. παράπλιτος*, луд, будаласт: V Мојс. 28, 34.
- Изѣмѣвати** *v. impf.* *-ваю*, -ваши, *ἀγγυιάω*, из ума изилазити, бити збуѣен, смуѣавати се, мутити се: *изѣмѣваетъ* *же* *оумъ* *и* *премѣрный* *пѣти* *та* *Бѣе*, збуѣен је сваки ум, па и небески, да Те опева Богородице (Кан. на Богој. п. 9 ирм.).
- Изчадіе** < *иштадніе* *n.* *γέννημα*, потомак, дете: *зра* *твоѡ* *пастырничаличѣ* *изчадіѡ* (Степ. гл. 3 ант. 3); *кромиѣ* *возраста* *исчадіе*: Ст. на Г. в. 3 на Рожд. св. Јов. Прет.; *γόνος*, оно што раѣа, семе: *зѣми* (Ст. на блаж. на Срет.); *ἐκγονος*, потомак; *τὰ* *ἐκγούνα*, млади: *якѡ* *стѣкліѣ* *вида* *исчадіѡ* *твоѡ* (Степ. гл. 7 ант. 3).
- Из'чести** < *исъести* *v. pf.* *изочтѣшѣ*, *изочтѣшиши*, *ἐξαριθμεῖν*, избројати: *влади* *главнѣи* *вѣи* *изочтѣни* *єдѣтъ*

(Мат. 10, 30; Лук. 12, 7); изочти скѣзды, аще козможшии ничети: I Мојс. 15, 5; кто изочтетъ гонимы іеранна: IV Мојс. 23, 10; изчетоша кѣл квети моѡ: Пс. 21, 18; чддегъ тконхъ множетка: Сл. на хвал. у Нед. слеп.

Из'шедѣ, -ши, -ше; -шій 3. part. praet. act. I од изыти, ἐξελθών, изишавши: Мат. 8, 32 и др.

Из'шелѣ, -шла, -шло part. praet. act. II од изыти, изишао, изишла, изишло: Јов. 16, 30 и др.

Из'шображеніе п. μόρφωσις, слика: плотикими изшображенъми (Кан. св. Теод. п. 8 т. богор.).

Из'шодѣати < изодѣати v. impf. -дѣю, -дѣши, ἐκδύειν, свлачити: ѿ архіерейскѣа шдежди (Арх. чин.).

Из'швити < изшвити v. pf. -швлю, -швиши, ἀποδείξαι, доказати, посведочити: Дел. 25, 7.

Из'шсти < изшсти v. pf. изшмѣ, изшси, καταφαγεῖν, потрошити, потратити, расути: имѣніе гъ люкодѣйцами (Лук. 15, 30); појести, изести: чркъми изшденъ, σκληροβρωτος, изеден од црви (Дел. 12, 23).

Из'шати < изшати v. pf. изшмѣ, изшши, 1) ἐκβάλλειν, изшадити: два шрекренника (Лук. 10, 35); ископати: око (Мат. 5, 29; 7, 4; Лук. 6, 42); Јер. 52, 11; одузети: дшш (Рим. 11, 3); I Цар. 24, 12; искључити: шлаго ѿ вѣгъ шмѣхъ (I Кор. 5, 13); Пс. 30, 2; изшавити: из' рѣки Иршдовкы (Дел. 12, 11); 2) ἐξελᾶν, изгонити, истргнути, ослободити: плѣнъ ішнь ты изшмѣ еи ѿ Вавѣлшна (Степ. гл. 3 ант. 1); ѿ рѣки врагшкъ: Сл. на Г. в. у

пон. II дан Ускр.; -сѣ, συλλαμβάνεσθαι, бити изшављен: Екл. 7, 27.

Изшцинѣ < изшштынѣ, -ый 3. ἐξαίρετος, eximius, одабран, изшанредан, особит, изшрстан: Ст. на блаж. на Обн. хр. св. Георг.; Конд. на Прен. м. св. Ник.; ἐξάρχος, главни, свечани: шдежда (II Цар. 6, 14).

Илектрѣ m. ἤλεκτρον, позлафено сребро, смеса од злата и сребра, јантар: Јез. 1, 5. 27; шилибар: Ст. по полиј. на Покр. Бог.

Илитонѣ m. грч., (εἰλέω = увијам), четвороугаоно платно на часној трапези у које се увија антиминос. Символише убрус, у који је била умотана глава погребенога Спаситеља.

Илі (јевр. елі) ἡλὶ, мој Бог, Боже мој: Мат. 27, 46.

Илѣ m. ἰλύς, lutum, глиб, блато, кал (*Микл.*); в. тина.

Имати v. impf. имаю, -иши и емлю, емлиши, τρυγᾶειν, брати: ни ѿ кѣпинны емлютъ гршздѣа (Лук. 6, 44); имати вѣрш, πιστεῖν, веровати: кы вѣрш емлите (Јов. 5, 38); Јов. 11, 26; I Кор. 13, 7.

Именоноснѣ adv. ὀνοματοφόρος, сходно имену: Ст. по полиј. на св. Теод.

Имѣнный < шмѣнынѣ 3. χρηματικός, новчан, порезни, од имања: даношкови: Сл. на хвал. на Бож.

Инакѣ adv. ἄλλως, иначе, друкчије: I Тим. 1, 3; 5, 25; 6, 3.

Инамо < шнамо adv. на друго место: Јер. 48, 27; инѣ шнамо, ἄλλος ἄλλαχεῖ, један с једне, други с друге стране: Прем. Сол. 18, 18.

Иначе adv. ἐπεὶ, иначе, у противном случају: I Кор. 7, 14.

Индитѣа f. ἐνδότηον (ἐνδύω = на-влачим), горњи чаршав на св. трапези (преко срачице) који је увек светле боје, јер представља славу Божју, или одело Спаситељево које је сјало као светлост (*Митр.-Мирк.*, I, 102).

Индѣ < инѣде adv. ἐν ἑτέρω, другде, на другом месту: Јевр. 5, 6.

Иней < инни m. πάχη, иње, мраз, лед: Дан. 3, 68; икω зимный иней растаетъ: Прем. Сол. 16, 29; νεφέλας, меѣава, вејавица, крупан дажд: икω иней на гѣно (V Мојс. 32, 2).

Иннохъ m. ἡνίοχος, кочијаш, возач (*Микл.*).

Иногда adv. ποτέ, негда, некада: иже кѣ иногда мѣпъ (Јов. 9, 13); πρότερον, пређе, пре: бывши ма иногда хѣльника (I Тим. 1, 13).

Инокина f. καλογραία, монахиња: Ном. пр. 66.

Иноквати v. impf. инокѣю, -кѣши, монаχὸν εἶναι, бити монах, монахиња: Троп. преп. жен.

Инеродный < инородный з. ἀλλογενής, од друга (народа: азыками (Ст. на Г. в. на Дух.).

Иноязычный < иноязычнь з. ἀλλόγλωττος, βάρβαρος, који говори другим језиком, туђинац (*Микл.; Вост.*).

Индѣ < инѣде adv. ἀλλαχόθεν, с друге стране: Јов. 10, 1.

Инь, -ый з. ἄλλος, ἕτερος, други: Мат. 2, 12; 4, 21 и др.

Исихастъ m. грч., (ἡσυχάζειν = мировати, ћутати), ћуталица, молчалник, подвижник који је на-

ложио на себе обет ћутања. В. безмолвникъ.

Исказити v. pf. искажѣ, -иши, εὐνοουχίζειν, ушкопити: Мат. 19, 12.

Искапати v. impf. -паю, -иши и -плю, -плиши, στάζειν, капљати, левати, цурити: Искапайте гври младостъ (Ст. на лит. на Рожд. св. Јов. Прет.); урошеніа: .. не-кѣа искапаша: Ст. на Г. в. на св. Спир. чуд.; ἀποστάζειν, капати: Син. у четвр. V седм. В. п.; ἐπιστάζειν, испуштати: жиквтиная токи (Стат. II ст. 115).

Искати v. impf. искаю, -иши и ищѣ, ищиши и искѣ, ищиши, ζητεῖν, тражити: отрочатѣ (Мат. 2, 13); искати: пређе цѣткіа Бжіа (Мат. 6, 33; Лук. 12, 31); ищѣши пречистагѣ тѣла твогѣ: Троп. воскр. гл. 6; иакѣ икѣи: Сл. на Г. в. на св. кн. Лаз.

Исклати v. pf. исколю, -лиши, ἀποσφάττειν, заклати: Мат. 28, 4.

Искони adv. ἀπ' ἀρχῆς, од искони, од памтивека, испочетка: Јов. 8, 44; ἔκπαλαι, одавно, одувек: II Петр. 2, 3.

Исконный < исконный з. ὁ ἀπ' ἀρχῆς, који је од почетка: I Јов. 2, 14.

Искренный < искрньный з. ὁ πλησίον, ближњи: возлюбихи искреннаго твогѣо икω самъ икѣ (Мат. 19, 19; 22, 39; Јак. 2, 8; Рим. 13, 9).

Искѣпити < искоупити v. pf. искѣплю, -пиши, εξαγοράζειν, откупити, избавити: II Мојс. 13, 15; Гал. 3, 13; 4, 5; II Петр. 2, 1; Апок. 5, 9; 14, 3.

Искѣплєніе < искоуплєнне n. λύτρωσις, искуплєње, избавлєње из ропства, спасєње: Јевр. 9, 12. 15.

Искѣповати v. impf. искѣпю, -иши, ἐξαγοράζειν, откупливати, користити се нечим: искѣпюще время (Еф. 5, 16; Кол. 4, 5).

Искѣпъ m. τὸ λύτρον, redemptio, откуп: дадите земли (III Моис. 25, 24).

Искѣсенъ < искоушенъ, -ый 3. δοκιμος, искушаван, кушан: Як. 1, 12; угледан, вишен, славан, мио: Рим. 14, 18; ἔμπειρος, peritus, искусан, вешт (*Микл.*).

Искѣситель m. ὁ πειράζων, кушач: Мат. 4, 3; Як. 1, 13.

Искѣсити v. pf. искѣшъ, -сиши, ἐκπειράζειν, кушати: Пс. 77, 56; не искѣсиши Гда Бога твоего: Мат. 4, 7; Лук. 4, 12; δοκιμάζειν, испытивати: иже аще искѣсите (I Кор. 16, 3); -са, πειράζειν, обманути се, саблазнити се: не искѣсима ѿ негов (Троп. воскр. гл. 6); ἐνοπνιάζειν, саныати о чему, у сну имати полуцију: Ном. пр. 161.

Искѣсъ < искоусъ m. 1) πείρα, покушай, оглед: воскресеніа искѣсъ приниша (Ст. на хвал. воскр. гл. 3); 2) γυμνάσιον, вежбање, извежбаност; 3) πειρασμός, искушаванье, кушанье; уживанье, наслада, употреблванье: мръкихъ мастей (Кан. у Ч. погр. млад. п. 5 т. 2); 4) δοκιμασία, искушеништво, време послушанья до пострига: Не достоинъ въз' искѣса постригати монаха (Ном. пр. 80).

Искѣшати v. impf. -шаю, -шаеши, 1) πειράζειν, кушати: что ма искѣшаете лицемъри (Мат. 22, 18; Марк. 12, 15); 2) δοκιμάζειν, распознавати: лице нежд и земли (Лук. 15, 26); испытивати: ахчи

аще ѿ Бога естъ (I Јов. 4, 1); да искѣшаетъ человекъ себе, и такъ ѿ хлеба да ить . . : I Кор. 11, 28; -са, δοκιμάζεσθαι, бити искушеник пред монашење: жены да искѣшаютъ едаще къ доид коемъ тримѣсачіемъ (Ном. пр. 81).

Искѣшеніе < искоушеніе n. 1) πειρασμός, искушенье, напаст: и не введи насъ ко искѣшенію (Лук. 11, 4); 2) δοκιμίον, испытиванье, кушанье: искѣшеніе вашеа въров содѣловаетъ терпѣнію (Як. 1, 3); 3) δοκιμή, потврда, доказ: понеже искѣшеніа ищете . . (II Кор. 13, 3).

Исмарагдаъ m. грч., драги камен зелене боје (*Дјач.*).

Исперка < испръва adv. ἀπ' ἀρχῆς, из почетка, с почетка: Лук. 1, 2; ἀνωθεν, изодавна: Дел. 26, 5; ἐκπαλαί, отпре: II Петр. 3, 5.

Испестрити < испьстрити v. pf. -пешрю < -пьстриѣ. -пестриши, ποικίλλειν, ишарати, искитити, украсити: нещественнымъ ахчомъ испещрена (Конд. Предпр. Усп. Бог.).

Испещреніе < испьштрение n. ποικιλτική, шаренило: Јов 38, 36.

Исплети < исплѣти v. pf. исплевъ, исплечиши, συλλέγειν, оплевити, скупити: Мат. 13, 28.

Исповѣданіе n. 1) ἐμολογία, исповедање, признање: I Тим. 6, 12; Кан. воскр. гл. 6 п. 3 ирм.; 2) ἐξομολόγησις, неописано станье: ко исповѣданію и ко величпотѣ вклекиса еи (Пс. 103, 1); Пс. 95, 6; захвалност: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Исповѣдати v. *imprf.* -даю, -иши, *ὁμολογεῖν*, исповедати: дрѣгъ дрѣгъ *τοῦ ἰσχυρισμοῦ* (Як. 5, 16); являти, признавати: и исповѣда *ἡκω ἡβέμω* азъ Хрѣтосъ (Јов. 1, 20); -са, одавати хвалу, славити, хвалити: исповѣдаютиса *Ὁψι* (Мат. 11, 25; Лук. 10, 21).

Исповѣдовати v. *imprf.* -кѣдѣю, -дѣши, *ὁμολογεῖν*, признавати: I Јов. 4, 3; изъявлявати, говорить: Тит. 1, 16.

Исповѣдѣти v. *pf.* исповѣмь, -вѣси, *ὁμολογεῖν*, признати: Мат. 10, 23; -са, *ἐξομολογεῖν*, признати, хвалити: Пс. 85, 12.

Исповѣдѣмь *adv.* *ὁμολογουμένως*, извесно, од свих признато: I Тим. 3, 16.

Исподній < *исподнь* *3. infernus*, доњи: исподнаа риза, *ἐπενδύτης*, плашт: III Мојс. 8, 7.

Исползнѣти < *испльзнѣти* v. *pf.* исползнѣ, -знеши, *ἐξέρπειν*, исклизнути, измилити (*Микл.*).

Исполнѣ *m.* *γίγας*, гигант, горостас, див, јунак: Пс. 18, 6; 32, 16.

Исполненіе < *испльненіе* *n.* *πλήρωμα*, пунофа, пуност: Јов. 1, 16; Гдѣна земля и исполненіе еѣ; Ч. погреб.; потпун број: Рим. 11, 12; савршенство: Еф. 4, 13; богатство: исполненіе церккѣ твоѣѣ сохрани (*Мол. заамв.*); *ἐκπλήρωσις*, испуњење: Троп. Вавед.

Исполнь < *испльнь* *adj. indecl.* *πλήρης*, пун: коней (IV Цар. 6, 17); исполнь Дѣха Сѣа: Дел. 7, 55; 11, 24; исполнь неко и земля слакы твоѣѣ (*Служ.*).

Испорѣчникъ < *испорѣуникъ* *m.* *ἔγυρος*, јамац, посредник: Јевр. 7, 22.

Исправити v. *pf.* исправляю, -виши, *εὐθύνειν*, исправити, управити: *εὐθύνω* моѣ (Пс. 39, 3); пѣть Гдѣнъ: Јов. 1, 23; *ἐπιδιορθοῦν*, поправити: недокончѣннаа (*Тит 1, 5*); *ἀνορθοῦν*, усправити: *ωμιακ-леннаа колѣна* (Јевр. 12, 12).

Исправленіе < *исправленіе* *n.* *κα-τάρθωμα*, *ἐπανόρθωσις*, *διόρθωσις*, поправляње: II Тим. 3, 16; *ἰσπερ* зање: Јевр. 9, 10; добра управа: Дел. 24, 3; савршено, јуначко дело: келѣа кѣры *исправ-леніа* (Троп. св. Теод. Тир.); *ἀνόρθωσις*, исправляње, поди-зање: Ак. Бог. ик. 6.

Испразднити v. *pf.* -праздню, -здниши, 1) *κατακενοῦν*, изручити: крѣтица (I Мојс. 42, 45); 2) *καταρ-γεῖν*, уништити: I Кор. 9, 15; -са, пропасти: Рим. 4, 14.

Испрати v. *pf.* 1) испорю, -пориши, *πατεῖν*, згазити, погазити: Апок. 14, 20; 2) *исперѣ*, -периши, *πλύνειν*, испрати, опрати: Апок. 7, 14.

Испровергнѣти < *испроврѣгнѣти* v. *pf.* -гнѣ, -гнеши, *καταστρέφειν*, оборити, преврнути, испреметати: трапезы торжниковиъ (Мат. 21, 12); Марк. 11, 15.

Испроврѣши < *испроврѣшти* v. *pf.* -врѣ, -жеши, *σχυλεύειν*, уништити: *испроврѣши* смерть (Троп. воскр. гл. 4); *адова* врата: Ст. на стих. воскр. гл. 5; *испроврѣгѣи* смертію смерть: Богор. воскр. гл. 8.

Испрострѣкнѣ *n.* *expansio*, распро-страњење, ширење (*Микл.; Дјач.*).

Испытнѣ *adv.* *ἀκριβῶς*, тачно брижливо, сасвим, потпуно, из основа: Лук. 1, 3.

Истаати < *истаати* v. *imprf.* *истаю*, *истаеши*, 1) *τῆλαιν*, растапати,

кравити се; слабити, вехнути: *ισταλκισθῆ μοῦ δὴσθ* грѣховною жаждою вросите (Кан. св. Андр. крит. II, 9 т. 1); *ἐκτίχειν*, растапати: Стат. III, ст. 158; 2) *ἐκλείπειν*, оставити; изнемоћи, умирати: V Мојс. 32, 36.

Истинный *3. λελαξευμένος*, отесан, изрезан: на *κερὴ* истинанагш (IV Мојс. 23, 14), наврх Фазге (*Данич.*). Фазга је једна од аваримских гора у земљи моавићанској источно од Мртвога Мора (*Дјач.*): фазга *ω* когтока (V Мојс. 3, 17).

Истесъ *m. νεφρός*, бубрег: Јова 16, 13.

Истинствовати *v. imperf. -ствѣю, -ши, ἀληθεύειν*, истину говорити, бити истинит, праведно поступати, владати се по истини: Еф. 4, 15; Ст. на Г. в. на Усек.

Истицаніе *n. ῥοή*, течење, истицање нечега у нешто: въ *κεδρα* (Ном. пр. 186).

Исткати < *истѣкати v. pf. исткѣ, истчши, ἐξυφαίνειν*, изаткати: *ῥιτωνῶν* .. *κβηше* истканъ (Јов. 19, 23).

Исткнѣти < *истѣкнѣти v. pf. исткнѣ, -кнши, ἐκβάλλειν*, ископати: око (Марк. 9, 47).

Истлапати *v. pf. истлапю, -пиши, mitigate*, умекшати, олакшати; укротити (*Микл.; Дјач.*).

Истлачинъ *3. ἐριχτός*, самлевен: *κλαγῶ* (III Мојс. 2, 14).

Истлѣти *v. pf. истлѣю, истлѣши, φθείρειν*, учинити, да нешто иструхне; наудити, покварити: II Кор. 7, 2; *καταφθείρειν*, искварити: *ισταλκισше* *человѣчикоѣ* *εστѣтко* (Ст. на Г. в. воскр. гл. 4; Сјед. воскр. 1 гл. 3).

Истлѣнинъ, -ный < *истлѣннѣ 3. φθαρτός*, пролазан, пропадлив, који трухне: I Петр. 1, 23; *κβнець*: I Кор. 4, 25.

Истлѣніе *n. φθορά*, трухљење: Пс. 102, 4; пропадливост, пропаст, смртност: Дел. 2, 27. 31; 13, 34—37; II Петр. 2, 12 и др.; *διαφθορά*, поквареност, кварење: Сјед. воскр. гл. 2; Ст. на хвал. воскр. гл. 6.

Истлѣти *v. pf. истлѣю, -ши, φθείρεσθαι*, иструхнути, пропасти, покварити се: II Петр. 2, 12; II Кор. 11, 3; и *ткое* *гозданіе* *истлѣкнше* *призва*: Ст. на стих. воскр. гл. 3; *истлѣкши* *εστѣтко*: Сјед. воскр. гл. 3; Ст. на Г. в. воскр. гл. 4; *истлѣкшии* *страстьми*: Догм. гл. 4.

Истнити < *истнѣти v. pf. истню, истниши, λεπτόναι*, истањити, умањити, ослабити: Пс. 17, 42; 28, 6.

Истолста < *истаљста adv.* из дубине (грла), ниским гласом, у басу (*Дјач.*).

Истончавати < *истнѣувати v. imperf. -ваю, -ваши, ἀμαυροῦν*, истањивати, слабити, умањивати: въ *дерзнокеніи* (Ст. на Г. в. у V Нед. В. п.).

Истончати < *истнѣувати v. pf. -чаю, -чаши, ἀμαυροῦν*, истањити, ослабити, умањити (*Жив.*).

Истопитиса *v. pf. истоплюса, -пишиса, καταπνέσθαι*, потонути: Јевр. 11, 29.

Истопленіе < *истопленіе n. ναυάγιον*, бродолом: Ст. на стих. св. П. п П.

Истопнѣти < *истопнѣти v. pf. истопнѣ, -пнши, ἀποπνέσθαι*, утопити се: Лук. 8, 33.

Исторгатель < истръгатель м. ἀναρπάξ, који чупа: πλεκελωκъ (Сл. на лит. на св. Спир. чуд.).

Исторгниѣти < истръгниѣти v. pf. исторгниѣ, -ниши, ἀνασπᾶν, истргнути, ишчупати, извадити: Лук. 14, 5; ἐκσπᾶν, извући: ѿ ρῆτι нѣзѣ (Пс. 24, 15); да вѣдѣтъ оуѣмъ прежде исторженіа яѣкѣ траѣи: Степ. гл. 8 ант. 1.

Источати < истъхати v. impf. -чаю, -ши, βρῦζειν, точити, лити, излевати: Як. 3, 11.

Источникъ < истоуыникъ м. πηγή, извор, врело: Марк. 5, 29; Јов. 4, 6. 14; источницы Израилевы (Пс. 67, 27), — дванаест синова Яковлевых; источницы *на архијерејским мандијама* означавају изворе благодати који истичу из уста архијерејевых (*Дјач.*).

Истоцаніе < истъштаніе п. κένωσις, испражњење; слабљење, мршављење, уништење, рушење, раскопавање: иѣе постави во истоцаніе (Ст. на лит. на Благгов.); смрт: Кан. воскр. гл. 5 п. 4 ирм.; снисхођење, уништавање: Сл. на лит. на Благгов.; Ст. на хвал. на Рожд. св. Јов. Прет.; понижење: Кан. на В. суб. п. 4 ирм.

Истоцати < истъштати v. impf. -цаю < -штаѣ, -цаѣши, κενοῦν, празнити, рушити, раскопавати: до ѡиноканіи егѣ (Пс. 136, 7).

Истоцити < истъштити v. pf. истоциѣ < -тъштѣ, -циши, κενοῦν, испразнити: грѣкы (Ипак. воскр. гл. 3; Стат. I, ст. 6).

Истрезвитисѣ < истръзвитисѣ v. pf. -звлюсѣ, -звннисѣ, ἐκχυθεῖν, истрезвити се, пробудити се, до-

ћи к себи: Нѣе ѿ кѣиа (I Мојс. 9, 24).

Истрѣтити v. pf. -трѣщѣ, -тиши, evellere, истргнути (*Микл.*).

Истрасти < истрасти v. pf. истрастѣ < истрастѣ, -стиши, ἐκτινάσσειν, истрести, збацити, гурнути: по-средѣ моря (II Мојс. 14, 27); и истрашнѣмѣ Фараона и силѣ егѣ въ морѣ чермноѣ: Пс. 135, 15; конѣ и вѣдника: Кан. воскр. гл. 5 п. 1 ирм.

Иствѣканный < истоуѣканный з. γυλπτός, изрезан, исечен од камена, од метала; кип, идол: Пс. 77, 58; 96, 7; 105, 19. 36.

Иствѣканъ < истоуѣканъ м. τὸ βρέτας, -εος, кип, идол: златоотворенный бездѣшный (Кан. Дух. п. 7 ирм.); Ст. на блаж. на св. Прок.

Иствѣпленіе < иствѣпленіе п. ἐκσπάσις, усхиђење, занос: I Мојс. 2, 21.

Иствѣе (comp. од истѣ з) adv. ἀκριβέστερον, жоріѣѣ, тачније, јасније, потпуно: подѣвѣй намѣ истѣе тѣе причѣштнѣ, дај нам да имамо потпуно дела с Тобом (Кан. Пасхе п. 9 т. 2).

Иствѣжати < иствѣжати v. impf. -жѣ, -жиши, colere, агаре, обделавати вемљу, орати (*Микл.*).

Иствѣзаніе < иствѣзаніе п. ζήτησις, истраживање, испитивање: неѣмытноѣ (Кан. у Нед. мес. п. 7 т. 2); ἐξέτασις, испит, истрага: Прем. Сол. 1, 9.

Иствѣзатель < иствѣзатель м. 1) ζητητής, испитивач, ухода, мучитель: и во иѣходѣ изѣѣѣи ма горькихъ иствѣзатель (Свјет. на Соб. св. арх. Гавр.); 2) у прен. смислу: онај који се сувише наплаћује за свој рад, дерикожа.

Истазательный < **истазательнъ** з. који испитује, истражује, преслушава: **славное пришествіе и истазательное годѣаннѣхъ нами, славни долазак, који ће испитивати што смо учинили** (Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Истазати < **истазати** v. **imprf.** -заю, -ши и **истажѣ**, -жиши, 1) **ἀπαίτεῖν**, искати, тражити **натраг**: и **ᾧ взимающаго твоѣ не истазѣи** (Лук. 6, 30); 2) **πράσσειν**, истерати (порезу), добити: и **азъ пришедеъ съ лихвою истазальъ въхъ ѣ** (Лук. 19, 23); 3) **ἔξετάσαι**, запитати: **ни единъ же имѣаше ᾧ ᾧ оученикъ истазати его: ты кто еси**; (Иов. 21, 12); 4) **ἀνετάζεσθαι**, испитивати: **рѣнами** (Дел. 22, 24); 4) **πυνθάνεσθαι**, распитивати, истраживати: **иже ᾧ немъ** (Дел. 23, 20); -са, **ἀνακρίνεσθαι**, бити суѣен: I Кор. 4, 3.

Истазовати < **истазовати** v. **imprf.** -зѣю, зѣши, тражити **натраг**: **дѣшевный долгъ** (Мол. у Ч. погр. свешт.).

Исхитити < **исхитити** v. **pf.** **исхищѣ**, -тиши, **ἀπάγειν**, истргнути, отети: Дел. 24, 7; **избавити**: **кѣчнѣнаго огня** (Троп. непор.); **ἔξαρπάζειν**, уграбити: Син. у суб. месоп.; **ἀρπάζειν**, отргнути: Син. на Ускрс; **διαρπάζειν**, ишчупати: **ᾧ тли** (Кан. Дух. п. 6 ирм.).

Исхищати < **исхитати** v. **imprf.** -щаю, -щаши, **ἄφαρπάζειν**, отимати, **избавляти**: **ᾧ фараоновохъ рѣкъ** (Син. на Ускрс).

Исходатайствовати v. **pf.** -ствѣю, -ствѣши, **προξενεῖν**, посредовати за неког, **израдити** (*Жив.*).

Исходатанти v. **pf.** -таю, -таиши, **προξενεῖν**, **заузети се за неко-**

га, израдити: Сл. на стих на **Божий**.

Исходинъ < **исходьнъ** з. 1) **ἐκπορευτός**, који произилази од некога: **Дѣхъ** (Кан. у Нед. слеп. п. 6 сл.); 2) **ἐξόδου**, излазан, самртан; **пѣни исходныхъ** = песме које се поје на исход душе, на самрти: Стат. II ст. 90; надгробни: Кан. Усп. Бог. I п. 5 т. 2.

Исходниці < **исходниште** n. **διέξοδος**, 1) **извор**: **кодъ** (Пс. 1, 3); **смертное**: Пс. 67, 21; **кодное**: Стат. III, 136; 2) **раскрѣше**: **пѣтій** (Мат. 22, 9); 3) **ἔξοδος**, **излаз**; **улица**: II Цар. 1, 20; **стан**: Пс. 143, 13; 4) **ἄφεσις**, **поток**: Плач. Јер. 3, 48.

Исходное n. **τὸ ἐξόδιον** 1) **излазак**, **свршетак**; 2) **оданије празника сеница**, које се светковало у осми дан празника: III Мојс. 23, 36.

Исходъ m. I) **ἔξοδος**, 1) **излазак**, **одлазак**: **по моимъ исходамъ** (II Петр. 1, 15); 2) **смерт**: **Канонъ на исходамъ дѣши** (Требн.); 3) Друга књига Мојсијева у којој се описује излазак Израильца из Мисира (Библ.); II) **ἐξοδία**, **војени поход**, **бој**: II Цар. 3, 22; III Цар. 2, 37.

Исходниѣ n. 1) **ἔξοδος**, **излазак**: Пс. 104, 38; 120, 8; 2) **κατάβασις**, **силазак**, **враѣање**, **повратак**, **бекство**: I Цар. 23, 20; Прем. Сир. 46, 7.

Исцѣлѣти v. **pf.** **исцѣлю**, -лиши, **θεραπεύειν**, **излечити**: Мат. 4, 24; 8, 7 и др.; -са, **θεραπεύεσθαι**, **излечити се**: Лук. 4, 32.

Исцѣлѣвати v. **imprf.** -ваю, -ваши, **θεραπεύειν**, **исцѣливати**, **лечити**:

празник црквене Нове године
1 септ.
Ипподромъ, ἵπποδρόμος, тркалиште
за коње: III Мак. 6, 15.
Иовилѣонъ m. ἰωβυλαῖον, јубилеј, то
је седма година у којој су ста-
ри Јудеји остављали сву земљу
незасејану: Син. у Нед. Дух.

Иѡдъ десето слово у јеврејској
азбуци: Плач Јер. 1, 10; 2, 10;
3, 28; 4, 10.

Иѡта грч., 1) девето слово грч-
кога алфавита; 2) словце: ѡта
едина, или едина черта не прејдѣтъ
ѡ закона (Мат. 5, 18).

К

К 1) дванаесто слово у црквено-
слов. азбуци, зове се кякв; као
цифра $\bar{\kappa} = 20$; 2) праер. кя,
προς, ἐπί, к, ка, код.

Кадило п. 1) θυμίαμα, кађење, кад,
тамјан: Пс. 65, 15; 140, 2; 2)
θυμιατήριον, кадионица (Микл.).

Кадильникъ m. πυρεῖον, θυμιατήριον,
кадионица: II Мојс. 27, 3; III
Мојс. 16, 2; II Пар. 26, 19.

Кадильница f. θυμιατήριον, θυσιαστή-
ριον, λιθωνωτός, кадионица: Јевр.
9, 4; Апок. 8, 3. 5.

Кадильный < кадильнъ з. τοῦ θυ-
μιάματος, кадиони, од кађења,
од тамјана: Лук. 1, 11; Апок.
8, 4.

Кадисѣмъ m. јевр., οἶκος τῶν καθη-
σέμ, блудни дом, кућа курвар-
ска (Данич.): и разрѣши храмъ
кадисѣмъкъ (IV Цар. 23, 7).

Кадъ f. κάδος, када, буре, каца:
Ис. 40, 15.

Каженикъ m. εὐνοῦχος, ушкопље-
ник: Дел. 8, 34. 36. 38. 39.

Калсати v. ἱμρf. -саю, -саши, κα-
λεῖν, vocare, звати, призивати
(Микл.).

Калъ m. κάλισμα, блато, каљу-
жа: II Петр. 2, 22; βόρβωρος,
муљ: Ст. на хвал. 3 у средѹ
препол.

Кальный з. πήλινος, каљав, прљав,
(Вост.).

Камара f. 1) χώρα, место, свод,
кров: камара надъ камарою тре-
гѣкω (III Цар. 7, 5); 2) καμάρα,
свод, шатор, »платно« (Да-
нич.): погтякнвкый неко якω ка-
марѣ (Ис. 40, 22); 3) οἶκος, ку-
ћа, стан, соба: I Пар. 28, 11.

Каменокержицъ < каменокръжьць m.
λιθοβόλος, који се баца каменом
(Микл.).

Каменодрѣлатель m. τέκτων λίθων,
каменорезац (Старч.).

Каменометанѣ п. λιθοβολή, бацање
камена: Ст. на стих. св. ап.
II. и II.

Каменометница f. λιθοβόλος, справа
за бацање камена: I Мак. 6, 51.

Каменосердечный < каменосръдъчьнъ
з. λιθοκάρδιος, тврда срца, не-
осетлив (Вост.).

Камилавка f. καμηλαύχιον (καῦμα =
жар и ἐλαύνω = укроћавам)
капа, која штити главу од
врућине; по другоме тумаче-
њу: капа начињена од ками-
лине (κάμηλος) длаке (Дјач.).

Кампанъ m. грч., звоно: Тип.

Камыкъ m. λιθάριον, πέτρα, ками-
чак; к. горѣць, θεῖον, лава:
Лук. 17, 29.

Кандељабра f. κανδήλαβρα, свећњак (Микл.).

Кандило < канѡдило n. κανδήλα, candelā, кандило, свећа. Полѡ-кандило (πολύς = многи и κανδήλα = свећа), свећњак са много (7—12) свећа, кандила (7 свећа означавају 7 дарова Духа Светога, а 12 — 12 апостола). Паникандило (πάς и κανδήλα), свећњак са више од 12 свећа који виси у средини храма под куполом и обичније се зове полѡвелий (πολύς и ἔλαιον) (Дјач.).

Кандиловожигатељ < канѡдиловѡжигатељ m. candelas ascendens, који пали кандила и свеће у цркви, пономар (Тип.).

Канѡнъ рус., предвечерје, вече пре једнога дана: на канѡнѡ, уочи: Треб.

Канѡра f. κάνουρα, amuleti genus, врста амајлије (φυλακτόν) коју су носили неки на рукама или о врату: Ном. пр. 20 (А. Павловъ, 53—54).

Канѡнарѡхати v. impf. -ѡаю, -ѡиши, κανοнарχεῖν, вршити дужност канонарѡа (Тип.).

Канѡнарѡхъ m. грч., црквенослужитељ, који је почињао канон и бринуо се у цркви за црквено правило и ред богослужбеног појања (Митр.—Мирк., I, 74).

Канѡнникъ m. грч., црквена књига која садржи у себи разне каноне (И. Христу, Богородици, апостолима и др.) акадисте и још неке молитве (Издање прот. Саве Петковића, Срем. Карловци 1930).

Канѡнъ m. грч., 1) правило св. Цркве односно вере, морала или црквене дисциплине (има канона васељенских и помесних сабора и неких св. отаца и сви су сабрани и издани у каноничким зборницама); 2) велика црквена песма која се састоји из девет мањих песама са неколико строфа, од којих се прва назива ирмосом, а остале тропарима. То је потпун канон. Такви су н. пр. канон св. Андрије Критског (са 250 строфа) и два канона св. Теодора Студите у суботу месопусну и сиропусну. Остали су канони са осам песама, без друге песме. Но има их и крњих: двоѡѡнница, διѡѡδιον; триѡѡнница, τριѡѡδιον; четворѡѡнница, τετραѡѡδιον. Трипјесници се налазе у триоду посном и цветном, који су по њима и добили име τριѡѡδιον (τρεῖς ѡѡδῆ).

Капиѡе < капиѡите n. βομῶς, жртвеник: II Пар. 34, 3; незнабожачка богомоља: IV Цар. 21, 6; I Мак. 1, 47; 10, 83; II Мак. 11, 3; Дел. 17, 23; Ч. исп.

Каркинъ m. καρκίνος, рак (болест): каркинѡкѡ страѡсти (Син. у пет. Светле седм.).

Касатисѡ v. impf. -саюсѡ, -ѡишисѡ, ἀπτεσθαί, дотицати се: κερѡѡ κλѡдѡчнѡ (Ст. на хвал. на Богој.): ѡдѡѡѡ: Син: у Нед. сир.

Касѡја f. грч., мирисава биљка у Аравији и јужној Палестини, чији је сок имао пријатан мирис: II Мојс. 30, 24; Пс. 44, 9.

Касѡја f. јевр., сребрне руде: I Јездр. 8, 17.

- Касионъ** јевр., у време жетве, о жетви: II Цар. 23, 13.
- Катапетасма** f. грч., завеса на царским дверима: Ис. Сир. 50, 5; I Мак. 22, 4.
- Катаракта** f. *καταράκτης*, слап, на- сип, водопад (*Микл.*).
- Катасарка** грч., доњи чаршав на часној трапези, обично беле боје, који се зове обичније *срачица*, а симболише плаштаницу у коју је било умотано мртво тело Исусово при погребу (*Дјач.*).
- Катѣнаръ** m. *pastor*, пастир (*Микл.*).
- Кафъ** једанаесто слово у јеврејској азбуци: Плач. Јер. 1, 11; 2, 11; 3, 31; 4, 11.
- Кацига** f. 1) *focus*, огњиште (*Микл.*); 2) кадионица с ручком (*Вост.*).
- Качество** < *καύεστω* п. *ποιότης*, ка- квоћа, својство: Син. у Нед. сир.
- Кадѣсма** f. грч., (од *καθίζεω*, седе- ти), одељак из Псалтира, који се дели на три мања одељка т. зв. *славе*. Такових катизама има у Псалтиру двадесет.
- Квасити** v. *imprf.* *κваш*, -сиши, *ζυ- μοῦ*, киселити: *малъ квасъ кѣ смѣшнѣе кваситъ* (I Кор. 5, 6).
- Квасъ** m. *ζύμη*, квасац: I Кор. 5, 6; кисело тесто: II Мојс. 12, 15; *квасъ ветхій*, у пренесеном смислу: дела телесног грешног човека: I Кор. 5, 7. 8. (*Дјач.*).
- Квасъникъ** m. *πάροινος*, пијаница (*Микл.*).
- Келаръ** m. *κελλάριος*, *cellarius*, чувар манастирских утвари (Тип.).
- Келліа** f. *κελλίον*, *cella*, ћелија (Прол.).
- Кентѣнаръ** m. *κεντηνάριον*, *centenarium*, врста златне монете (*Дјач.*).
- Кентѣрионъ** < *κεντηόριον* m. грч., *centurio*, сатник, капетан, запо- ведник одреда (чете) од сто војника (*Микл.*; *Дјач.*).
- Керавнѣсъ** m. *κεραυνός*, *fulmen*, гром, муња (*Ibid.*).
- Кераменьникъ** m. *κεραμεύς*, *figulus*, лончар (*Ibid.*).
- Керамида** f. *κέραμος*, *tegula*, цигља, цреп, сасуд од глине (*Ib.*).
- Керастъ** m. *κεράστης*, змија: Приче Сол. 23, 32.
- Киворій** m. *κιβώριον*, *siborium*, ков- чег у коме се чувају честице за причешћивање болесника и св. Агнец за св. Литургију пређеосвећених дарова; исто што и *дрохранилица*.
- Кидаръ** m. в. *κιδάρъ*.
- Кидрѣ** m. *κίτρον*, лимуново дрво (*Микл.*).
- Кинифѣсъ** m. pl. *σκνίπες*, *culices*, мушице (*Микл.*).
- Киновіа** f. *κοινόβιον*, *coenobium*, општежиће, заједнички живот у манастиру; обитељ: Прол.
- Киновіарѣхъ** m. *κοινοβιάρχης*, старе- шина обитељи: Прол.
- Киноникъ** m. *κοινωνικός*, причастен, стих који се поје на св. Ли- тургији за време причешћивања свештенослужитеља; има причастенъ дне, *εκταγῶ* и праз- ника (*Митр.—Мирк.*, I, 239).
- Кинсонный** *3. τοῦ κήσους*, порезни: Мат. 22, 19.
- Кинсонъ** п. *κήσος*, харач, данак, пореза: Мат. 17, 25; 22, 17; Марк. 12, 14.
- Кипѣти** v. *imprf.* *киплю*, -пиши, *ῥεῖν*, кипети, тећи: *млекоу и медомъ* (II Мојс. 3, 8); *источникъ киплицій тѣки исцѣленій* (*βροῦου- σαυ*): Ст. на Г. в. у III Нед. В. п.

Кифа f. сиро-халд., πέτρα, камен. Тако је Спаситељ назвао ап. Симона, брата апост. Андреја (Мат. 16, 18; Јов. 1, 42) зато што је био чврст у вери: I Кор. 3, 22; 9, 5; 15, 5; Гал. 2, 9.

Кичини n. φουσίσις, гордост, охолост: II Кор. 11, 30; ἀλαζονεία, разметање: Мол. 4 у Посл. прич.; φούσημα, надутост: Кан. у Нед. мит. и фар. п. 6 т. 2.

Кичити v. imperf. кичѣ, -чиши, φουσιῶν, гордити се: I Кор. 8, 1.

Кіквѣтѣ m. κιβωτός, ковчег: II Мак. 2, 4. 5; κινδάνια: II Мојс. 25, 10; Гдѣнь: II Цар. 6, 11; за-кѣта: Апок. 11, 19.

Кідарѣ m. κιδάρις, cidaris, митра, капа коју су носили на глави цареви и првосвештеници: Јез. 21, 26.

Кій, каѣ, коѣ < кѣй, каѣ, коѣ, проп. interr., τίς, који, која, које: Мат. 24, 42; Марк. 8, 36; 13, 4 и др.

Кійждо, каѣждо, коѣждо, ѣкастоѣ, сваки, свака, свако: Мат. 26, 22; Апок. 21, 21 и др.

Кіннамомѣ m. κιννάμωμον, корица од дрвета, које расте у Индији и на Цејлону (Senc): II Мојс. 30, 23.

Кінѣрѣ m. грч., врста лире или цитре: I Мак. 4, 54.

Кіста f. κισσός, бршљан: II Мак. 6, 7.

Кіссовый 3. τοῦ κισσοῦ, бршљанов: листъ, κισσοφόλον, бршљанов лист (III Мак. 2, 21).

Кідара f. κιδάρα, цитра, инструмент сличан лири са жицама: I Пар. 15, 28.

Клада f. ἔβλον, справа за мучење, кладе: Дел. 16, 24; κλάδι жы-лѣзны, окови: Јер. 28, 14; κα-τάραιτης, кладе: Јер. 29, 26.

Кладазь < κλάδης m. τὸ φρέαρ, кладенац, студенац: II Мојс. 7, 19; Конд. у Нед. Сам.

Кластисѣ < κλαστис v. pf. κλάδισα, -дѣшисѣ, метнути, поставити се: и κινнаετиса въ архіеріа митра и κλαδѣтиса на блюдо (Арх. чин).

Класанѣ < κλαση 3. στάχυς, класен, од класа: гѣмѣ (Мол. у Ч. венч.).

Клеветарѣ m. κατηγορος, accusator, тужитељ; συκοφάντης, calumniator, клеветник, сплеткаш, денунцијант (Микл.).

Клеветѣ < κλεветѣ m. σύνδουλος, саслужитељ, сатрудник, саучесник, сарадник, другар: Мат. 18, 28—33; 24, 49; Апок. 6, 11; 19, 10; 22, 9.

Клѣща < κλѣшта f. λαβίς, клѣште: Ис. 6, 6; Ст. на блаж. на Срет.

Кливанѣ m. κλίβανος, fornaх, пећ, огњиште (Микл.).

Клокотати v. imperf. клокоцѣ, -циши, κοχλάζειν, бучити, шумити: огненнаѣ рѣка (Син. у Нед. мес.).

Клѣтъ m. ταμαῖον, клет, соба: Мат. 6, 6; Ант. I на В. четвр.

Ключитисѣ v. pf. κλεισῆσα, -чишисѣ, λαγχάνειν, τυγχάνειν, случити се, догодити се, десити се: κλει-σῆσα покадити (Лук. 1, 9); икоже κλεισῆσα, ὡς ἔτυχε, као што се догодило: Син. у суб. мес.; κλεισῆμοѣ, τὸ τυχόν, случајно: Син. на В. понед.

Ключь m. ἡ κλεις, кључ: домѣ Дакідова (Ис. 22, 22); црѣтѣκѣ κλεισῆσῶ: Мат. 16, 19; κλεισῆ-дѣсѣ не вѣрднѣкѣ въ рождѣтѣкѣ тѣомѣ, не повредивши у тво-ме рођењу закључене (утробе) девојачке: Кан. Пасх. п. 6 т.

1; ключъ границъ то су 35 слова словенске азбуке, која показују за колико је дана Пасха удаљена од 21 марта.

Клатва < **κλατβα** f. 1) **ἔρκος**, **ἔρκωμοσία**, присега, заклетва: съ клатвою изрече ей дати (Мат. 14, 7); они бо безъ клатвы сѣинницы выша, ей же съ клатвою...: Евр. 7, 21; 2) **κατάρα**, клетва, проклетство: Хр҃тогъ ны нехѣнилъ ѿ клатвы законныа, быкъ по насъ клатва (Гал. 3, 13).

Клати < **κλατι** v. **imprf.** **κλεινѣ**, -неши, **καταράσσει**, клети, преклињати: благолюкитѣ клинѣщыа вы (Мат. 5, 44; Лук. 6, 28); Як. 3, 9; Рим. 12, 14; -сѣ, **δμιύειν**, клети се, заклинѣти се: I Мојс. 22, 16; тогда начатъ рогитисѣ и клатисѣ: Мат. 26, 74; Марк. 14, 71; не кленитисѣ ни неколиъ ни землю: Як. 5, 12.

Клатцати v. **imprf.** **κλαцѣ**, -чѣши, клецати, сагињати се (*Кульб.*).

Книгочій < **κнигѣуній** m. **γραμματικός**, **scriba**, вештак у читању и писању, писар: II Цар. 20, 25; III Цар. 4, 3; I Јездр. 4, 8 squ.; Ис. 33, 18; **γραμματεὺς**, књижевник, законик: IV Цар. 22, 3; II Јездр. 8, 3; војвода: V Мојс. 20, 5. 8. 9.

Книжникъ m. 1) **γραμματεὺς**, писар, књижевник, тумач закона: Мат. 2, 4; 2) **ποιητής**, песник: Дел. 17, 28.

Кнажь, -а, -е, < **κнажь**, **τοῦ ἀρχοντος**, кнежев: Мат. 9, 23.

Кназь < **κназь** m. 1) **ἀρχων**, кнез, вођ, поглавар: ѿ Исаи (I Мојс. 49, 10); IV Мојс. 24, 17; Ис. 14, 5; **κназь мїра** **εγω**, ѣаво: Јов. 12, 31; Еф. 2, 2; 2) **κнази**

pl. t., горњи побој (пречага) од врата, који се правио покретан, те се могао подићи да се пронесе кроз врата већа ствар, или да прође кроз њих виша (у пренесеном смислу достојанственија) личност: **κозмитѣ** **κрата** **κнази** (у LXX погрешно: **οἱ ἀρχοντες**) **κаша**, и **κозмитисѣ** **κрата** **κѣчнаа**, и **κнидѣтъ** **царѣ** **славы**, врата подигните горњи побој свој и подигните се врата вечна и ући ће цар славе (Пс. 23, 7).

Ковъ f. **ὀωνοσκοπία**, прорицање по лету птица; врачање (*Микл.*).

Коваль m. **χαλκεύς**, **faber**, ковач (*Микл.*).

Ковальница f. **χαλκεῖον**, **officina fabri**, ковачница (*Ib.*).

Коваренъ < **κωваренъ** 3. **πανούργος**, 1) разборит: Прич. Сол. 14, 18; Сир. 21, 14; 2) лукав: II Кор. 12, 16.

Коварство n. 1) **πανουργία**, подмуклост, лукавство: IV Мојс. 24, 22; I Кор. 3, 19; Еф. 4, 14; Син. у суб. I седм. В. п.; **Ном.** пр. 83; 2) **ἐπίνοια**, измишљотина: Мол. 4 у Послед. прич.

Ковръ < **κωръ** m. **tapetes**, ћилим: Ч. осв. антим.

Ковъ m. 1) **στάσις**, бѹна, устанак: Марк. 15, 7; 2) **ἐνεδρον**, **ἐπιβουλή**, заседа: Дел. 23, 16; 25, 3.

Когда < **κѣгда** adv. **πότε**, када: Мат. 25, 37 squ.; **потѣ**, некад, негда, кадгод: Еф. 5, 29; Апок. 1, 13.

Кодола f. **δοχός**, путо, ланац; справа за мучење: **иже трѣми кодолами** (можда би то требало да гласи — по *Жив.* — **колодами**,

- које долази од *κλάδα* (казова-
тиѣа дѣлжна гѣтъ (Ч. Испов.).
- Кодрантъ** m. грч., римска ситна
бакрена монета у вредности
две лепте: Мат. 5, 26; Марк.
12, 42.
- Козлицѣ** < козылишь n. *ἔριφος*, јаре:
Мат. 25, 32. 33.
- Козлогласованіе** n. *κῶμος*, весело и
бучно тумарање по улицама,
пијанка: I Петр. 4, 3; Рим.
13, 13.
- Кознодѣйство** n. *ἐπιβούλευσις*, за-
седа, замка, лукавство: Ст.
на Г. в. на св. Дим.
- Кознь** < кѣзнь f. 1) *μεθοδεία*, лу-
кавство: противѣ кознемѣ дѣ-
κωλικитѣ (Еф. 6, 11); 2) *ἐπιρεία*,
мучки нападај: *ἀδικαγῶ* (Мол.
св. В. В. 3 на Дух. веч.); 3)
τέχνη, вештина, превара: Кан.
у Нед. мес. п. 6 т. 2.
- Колесница** f. *ἄρμα*, *ρέδα*, кола: II
Мојс. 14, 17. 18; Дел. 8, 28;
Ап. 18, 13.
- Колесницегонитель** m. *ἀρματηλάτης*,
кочијаш (при утркама): *φάρисα*
погрѣзи (Ирмол. 1 гл. 8).
- Колесничникъ** < колесничушникъ m. в.
— гонитель: I Цар. 8, 11.
- Коливо** n. *κόλυβον*, коливо, кухана
пшеница са медом или шеће-
ром: Син. у суб. I седм. В. п.
- Коликоци** < коликошти adv. *ποσάκις*,
quoties, коликогод пута: Прем.
Сир. 20, 17.
- Колитва** f. *μασtatio*, клање, уби-
јање (Микл.).
- Коліа** f. *λάκκος*, јама, студенац:
Екл. 12, 6.
- Колкраты** adv. *ποσάκις*, колико пу-
та: Мат. 18, 21; 23, 37; Лук.
13, 34.
- Коллѣрій** m. грч., маст за очи: по-
мажи очи твои (Апок. 3, 18).
- Колми** adv. *πόσον*, колико: Лук.
12, 24.
- Коло**, -есе n. 1) *τροχός*, точак: Ис.
28, 27; круг: *πάλα* коло рожде-
ніа нашегѡ (Јак. 3, 6); 2) *ἄμαξα*,
кола; 3) *βρόχος*, справа за му-
чење: *κολεῖ* мѣчениче не оустра-
шилѣа *ἐν* (Жив.).
- Колокольна** f. звонара: Треб.
- Колоколъ** m. рус., звоно: Треб.
- Колпъ** m. *σειρήν*, *δρασο*, змај, си-
рена (Микл.).
- Коль** adv. *ὥς*, како: Рим. 10, 15; и
коль добро и коль крајно, ежѣ
жити брати еκδѣѣ: Ст. по јев.
на св. К. и Дамј.
- Колѣно** n. *φύλη*, колено, поколе-
ње, род: I Мојс. 28, 14.
- Колѣнопоклонный** < колѣнопоклонный
3. *γονυπετής*, клечећи на коле-
нима: *моленіа* (Мол. св. В. В.
2 на Дух. веч.).
- Комаръ** m. *κῶνωψ*, комарац: Мат.
23, 24.
- Кондакъ** m. *κοντάκιον* (*κόντος* = кра-
так и *οἶκίον* = кућица), кратка
песма, која садржи похвалу
светом, или суштинѡ праздни-
ка, а јавља се или као само-
стална песма, или после шесте
песме канона.
- Кондѣрѣ** m. *rosulum*, врч, бокал,
чаша (Микл.).
- Конеристалице** < конеристалиште n.
ἵπποδρόμιον, *hippodromus*, трка-
лиште за коње: Прол.
- Конецъ** < коньѣ m. 1) *τέλος*, крај,
свршетак: *πρῆτερπῆκый* до конца
(Мат. 10, 22; 24, 13; Марк.
13, 13); *εγωῖ* цѣтѣю не вѣдетѣ
конца: VII чл. Симв. в.; 2) *πέρας*,

- предео, крај: ω̄ конецъ зѣмли (Мат. 12, 42; Лук. 1, 31); Мол. св. В. В. 3 на Дух веч.; Кан. воскр. гл. 8 п. 9 ирм.
- Конникъ** < коньникъ м. ἵππεύς, коньник: I Мојс. 49, 18; Дел. 23, 23. 32.
- Коновъ** м. λέβης, котао: Пс. 107, 10; IV Цар. 25, 14.
- Конѡра** м. в. канѡра: Ном. пр. 20.
- Кончина** f. συντέλεια, крај, последак: а жатка кончина кѣка етъ (Мат. 13, 39); τέλος, свршетак: гѣдаше ю илѡгани кидѣти кончинѡ (Мат. 26, 58); смрт: дщи мол на кончинѣ етъ, ἐσχάτως ἔχει (Марк. 5, 23).
- Копорѡла** f. κερκίς, radius, игла, чунак, цев којом су се код ткања провлачили конци кроз ланчић; ткалачки чунак: Прол.
- Копосаніе** n. profluvium genitale, истечење семена (Микл.; Дјач.).
- Копосъ** м. в. копосаніе (Микл.).
- Копрѡ** м. ἀνηθον, анис, копар: Мат. 23, 23.
- Коравленикъ** < коравльникъ м. ναύτης, морнар, веслач: Син. у петак Светле седм.
- Коравлець** < коравльць м. πλοῖον, πλοῦάριον, лађица: Јов. 21, 8.
- Корвана** f. κορβανάς, црквена благајница, хазна: Мат. 27, 6.
- Корванъ** м. κορβάν, дар, принос: Марк. 7, 11.
- Коргъ** м. прога, кљун лађе (Микл.).
- Корица** f. κινάμωμον, цимет: Апок. 18, 13.
- Коріандръ** м. κόριον, врста траве: II Мојс. 16, 14. 31.
- Корма** < крѡма f. πρύμνα, крма: Марк. 4, 38.
- Кормило** < крѡмло n. πηδάλιον, крма на лађи: Дел. 27, 40. 41.
- Кормильстковати** < крѡмльстковати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, кувервѡν, корманити, управљати, рководити: Прол.
- Кормити** < крѡмити v. impf. 1) в. кормильстковати; 2) θηλάζειν, хранити млеко, дојити (Дјач.).
- Кормленіе** < крѡмленіе n. 1) gubernatio, кормањење, управљање; 2) τροφή, cibus, хранење, отхрањивање (Микл.).
- Кормла** < крѡмла f. в. кормленіе.
- Кормчал** < крѡмчѡм f. збирка црквених канона св. апостола, васељенских и помесних сабора и св. отаца, као и закона грчких царева који се односе на Цркву са тумачењима. Појавила се у редакцији св. Саве у поч. XIII века по свој прилици у Хиландару и сматра се официјалним каноничним зборником код Словена (Милаш, Право 201—207).
- Кормчій** < крѡмчій м. куверνήτης, крманош: Дел. 27, 11; Апок. 18, 17; кормчійо рождала Гђа: Кан. Бог. п. 4 т. 1.
- Корносый** 3. κολοβόρις, који има отсечен нос: III Мојс. 21, 18.
- Корстица** < крѡстица f. arca, ковчежић (Микл.).
- Корчагъ** < крѡчагъ м. κεράμιον, крчаг: кїна (Јер. 35, 5).
- Корчмникъ** < крѡчмникъ м. κάπηλος, крчмар: Ис. 1, 22.
- Корчмница** < крѡчмница f. καπηλείον, ταβέρνα, крчма, гостионица: Дел. 28, 15; Ном. пр. 87.
- Корчмстковати** < крѡчмстковати v. impf. -ствѣю, -иши, καπηλεύειν, продавати вино, крчмарити (Вост.).

Корчмити < крѣчмѣти v. impf. корч-
млю, -миши, крчмарити, држа-
ти крчму: Прол.

Корѣда f. gladius, меч (Микл.).

Корысть f. 1) σκῦλον, плен, пльач-
ка: раздѣлю корысть (II Мојс. 15,
9); и взаша . . всѣ крорысти нхъ:
IV Мојс. 31, 11; и корысть егѡ
раздасть: Лук. 11, 22; 2) κέρ-
δος, добитак, стечено богатство:
самарійскѣю же корысть пришилъ еси
исповрѣци (Кан. Бож. п. 4 т.
1); Кан. Бож. п. 8 т. 3; λάφυ-
ρον, плен: раздѣлиши (II Мак.
8, 30.).

Косвнѣ з. obliquus, кос, крив
(Микл.; Старч.).

Коснѣ, -ый < късьнѣ з. 1) βραδύς,
тих, полагаю, спор: Лук. 24,
25; Як. 1, 19; 2) καναδικόν,
песма која се поје полако као
н. пр. величанија, причасни
стихови и др. (Митр.—Мирк.,
I, 237).

Косноглаголиѣ < късьноглаголиѣ з.
βραδύγλωττος, tardiloquus, који
је спор на језику, који муца
при говору. В. гѣгнѣѣ.

Косноазычнѣ < късьноазычнѣ з.
в. — глаголиѣ: II Мојс. 4. 10.

Коснѣтисѣ < късьнѣтисѣ v. pf. ко-
снѣсѣ, -снѣшисѣ, ἄπτεσθαι, διγ-
γάνειν, дотакнути се: Мат. 8,
3 и др.

Коснѣтнѣ < късьнѣтнѣ п. βραδυτής, за-
кашњавање доцнѣње: II Петр.
3, 9.

Коснѣти < късьнѣти v. impf. косню,
-ниши, χρονίζειν, каснити, задоц-
нѣвати: Мат. 24, 48; Лук. 12,
45; νυστάζειν, доцнити: II Петр.
2, 3; βραδύνειν, отезати, окле-
вати: не коинтъ Гѣъ ѡкѣтокниѣ
(II Петр. 3, 9).

Коснѡ < късьнѡ adv. 1) βραδέως,
касно, доцкан; лагано, споро:
Дел. 27, 7; 2) ἀργῶς, лено, не-
марно (Дјач.).

Косорѣ m. δρεπάνη, falx, срп, коса
(Микл.).

Костѣль m. καστέλλιον, castellum,
тврѣжава; римокатолички храм
(Дјач.).

Котѡа f. ἀγκύρα, ансога, сидро, лен-
гер: Дел. 27, 29; Евр. 6, 19.

Котѣль f. felis, мачка (Микл.).

Котѣра f. μάχη, pugna, битка, бор-
ба, сваѣа, спор (Микл.).

Котецѣ < котѣць m. 1) νοσσία, гнез-
до; 2) κύλινδρος, cylindrus, ци-
линдар, ваљак (Микл.).

Которатисѣ v. impf. -ракусѣ, -шисѣ,
1) μάχεσθαι, pugnae, борити се,
сваѣати се; 2) ὀργίζεσθαι, irasci,
срдити се, љутити се (Микл.).

Кошница f. κάσκευον, кош, корпа:
III Мојс. 8, 2; σπυρίς, кошар:
Мат. 15, 37; 16, 10; Марк. 8,
8. 20; Дел. 9, 25; σαργάνη, пле-
тер, кошара: II Кор. 11, 32;
Ст. на стих. св. П. и П.

Кошь, -ѡ m. κόφινος, корпа, ката-
рица: Пс. 80, 7; дванадѣлтъ
кѡшѡ исполнь: Мат. 14, 20; Марк.
6, 43; Лук. 9, 17; Јов. 6, 13.

Кошѣна < коштоѣна f. 1) εὐτραπέλια,
потсмевање, шала, лакрдија:
Еф. 5, 4; кошѣны не примокалѣ ли
еси: Ч. Испов.; 2) μῦθος, fabula,
мит, скаска, басна (Микл.).

Коюга f. καλόπους, pes ligneus, др-
вена нога, калуп (Микл.).

Крѡвѣй, -ѣѡ < крѡвѣй, -на m. κιβω-
τός, ковчег, орман (Микл.;
Вост.).

Крѡгѣй < крѡгоѣй m. σταυραετόν, вр-
ста јастреба: Ном. пр. 131.

- Краєградіє** п. ἀκρόπολις, кула, твр-
ѣава: II Цар. 5, 9; III Цар.
9, 15.
- Краєгранісіє** п. ἀκροστιχίς, акростих
т. ј. песма (канон), у којој по-
четна слова свакога стиха (ир-
моса и тропара) изражавају
име песника, или неку мисао
о садржини песме: Триод.
- Краєнообрѣзаніє** п. ἀκροβυστία, ста-
ње док неко није обрѣзан, (по
Данич.: окрајак): I Цар. 18,
25. 27.
- Краєстрочіє** п. в. краєгранісіє.
- Краєтѣкомый** з. ἀκρότομος, отесан,
отсечен: камень (III Цар. 6, 7;
Кан. у Нед. цвет. п. 3 ирм.).
- Краєуголенъ**, -ый < краєугольнъ з.
ἀκρογωνιαίος, краєугаони, који
се полагає у темель, у угао
зграде: I Петр. 2, 6; Еф. 2,
20; Кан. васкр. гл. 4 п. 9 ирм.;
Ст. на хвал. воскр. гл. 7.
- Крайнїй** з. ἀκρος, крајњи, узвише-
ни: нисхожденіє (Ст. на Г. в.
на Воздв. ч. К.).
- Крайность** f. ἀκρότης, крајност, вр-
хунац: Свјет. у II Нед. В. п.
- Крамолѣ** f. στάσις, устанак, буна:
Лук. 23, 19. 25; Дел. 19, 40;
не предаждь мене крамолѣ смїинѣ:
Мол. 2 на юнѣ гл. д.; ὄχλος, уз-
немиривање, досађивање: кра-
молою (δι' ὄχλου) дрѣгомѣ кыквемѣ
(Син. у II Нед. В. п.).
- Крамолнвѣ** з. στασιαστικός, бун-
товни, устанички, одметнички:
Прол.
- Крамолникъ** < крамольникъ т. ἀγο-
раῖος, усташа, бунтовник: Дел.
17, 5.
- Крамольный** < крамольнъ з. в. кра-
молнвѣ.
- Кранївѣ** з. κρανίου, од лубањѣ:
кранїко мѣсто, κρανίου τόπος, ме-
сто лубањѣ (Мат. 27, 33), а то
је Голгота, која се зове тако
зато што је, по предању, на
њој погребен Адам, због чега
се на иконама Распеђа Хри-
стова изображава чело ногу
Христових лубања са две ко-
сти преко ње прекрштене. В.
лобный з.
- Красенъ**, -ый < красенъ з. ὄρατος,
красан, леп: II. над песм. 2,
14; Мат. 23, 27; красенъ кѣ и
добръ кѣ инѣдѣ: Ст. на блаж.
воскр. гл. 7; крестѣ, цѣрквѣ кра-
сный рай: Ст. на Г. в. у III Нед.
В. п.; двѣри красныя, источна
врата јерусалимскога храма:
Дел. 3, 2; ἀστεῖος прекрасан:
Јевр. 11, 23.
- Краситель** т. κοσμητής, који укра-
шава, кити; дика, понос: Сл.
на стих. на св. кн. Лаз.
- Красити** v. impf. крашѣ, сиши, ко-
сметѣ, украшавати: раки правед-
ныхъ (Мат. 23, 29); златомъ кра-
сѣица: Ст. у Ч. погреб. свѣшт.;
Сл. на стих. св. кн. Лаз.
- Красоватисѣ** v. impf. -сѣюсѣ, -сѣши-
сѣ, τέρπειν, радовати се, веселити
се: Ты же чистѣа крайдїсѣ Бїѣ
(Кан. Пасхе п. 9 ирм.); εὐτρε-
πίζειν, сиремити се: Троп. Пред-
празн. Просв.
- Красовѣль** < красовольнъ т. κρασοβό-
λιον (κρασὴ) = вино смешано с
водою), чаша за пиѣ која се
употребљава у грчким мана-
стирима: Тип. и Тр. п.
- Красодѣтель** т. μουσοργός, умет-
ник: Син. у Нед. мит. и фар.
- Красота** f. 1) ὄραιότης, лепота: дѣк-
ткѣ (Сјед. воскр. 1 гл. 3 бо-

- гор.); 2) *κῶσμος*, свет, устројство, ред, поредак: *некинал* (V Мојс. 4, 19); 3) *ῶρα*, годишње доба; красота, пријатност, чар: V Мојс. 33, 13.
- Краста** f. *φώρα*, краста: *крѣста дикѣл*, *φώρα ἀγρία*, кожна болест, свраб, шуга: V Мојс. 28, 27.
- Крастѣль** < *κρῆστῆλ* f. *ὀρνυχομήτρα*, препелица: II Мојс. 16, 13; Пс. 104, 40.
- Кратирѣ** < *κράτιρ* m. *ποτήριον*, чаша: *δύокнагш пивѣ* (Ст. на Г. в. 1 на св. Лук.).
- Кратши** сопр. од *κράτш*, *βραχύτερον*, краће: Кан. англ. хран. п. 5 Сл.
- Кратѣ** m. пут: три *кратѣ*, *τρίς*, трипут: II Мојс. 23, 14; Мат. 26, 34; Марк. 14, 30; *седмь кратѣ*, *ἑπτάκις*, седам пута: Мат. 18, 21, 22; *коль кратѣ*, *ποσάκις*, колико пута: Мат. 18, 21; 23, 37; Лук. 13, 34; *многи кратѣ*, *πολλάκις*, много пута, често; *тъмоу кратѣ*, *μυριάκις*, десет хиљада пута, небројено пута и т. д.
- Крѣчь** m. *μάχη*, бој, битка (*Микл.*).
- Крѣвѣл** f. рус., *στέγη*, кров: Служ.
- Крѣвопѣвѣый** < *κρῆβοπνѣвѣ* з. *sanguinem bibens*, крѣвопѣја, крѣвожедан, крѣволочан: Прол.
- Крѣвосмѣшнѣи** < *κρῆвосμѣшнѣи* п. крѣвосмѣшнѣа, родоскврност, грѣшно општење са лицем у блиском сродству: I Кор. 5, 1.
- Крѣвогочнѣвѣ**, -ый < *κρῆвогочнѣвѣ* з. *αἰμορροίας*, који болује од течења крѣви: жена (Мат. 9, 20); Ст. на Г. в. у Нед. расл.
- Крѣвѣ** m. 1) *στέγη*, кров: *нѣтъмь догтоннѣ дѣ подъ крокъ мой внидши* (Мат. 8, 8; Лук. 7, 6; Мол. 9 у Послед. прич.); 2) *δῶμα*, кров од куће: *пропокѣдите на крокъхъ* (Мат. 10, 27; Лук. 12, 3); 3) *σκηνή*, сеница, шатор, колиба: *сотворимъ крокъ три* (Марк. 9, 5); *къ крокъ* *Ιωифокѣ* (Троп. у суб. V седм. В. п.); 4) *σκέπη*, заклон, заштита: *къ крокъ крилѣ твою* (Пс. 62, 8). *ἡκροῦμα*
- Крѣвь** < *κρῆвь* f. *αἷμα*, крѣв: III Цар. 2, 37; 22, 38; Мат. 16, 17; Марк. 5, 25 и др.; *крѣвь гроздѣл*, вино: I Мојс. 49, 11; *крѣвь гроздови*: V Мојс. 32, 15.
- Крѣвнѣи** п. *ἐντομῆς*, зарез, засекотина; *рѣна*: *на тѣлѣ* (III Мојс. 19, 28).
- Крѣвнѣисѣл** v. *imprf.* *κρῆвѣисѣл*, -нѣисѣл, *ἐντέμνευ*, сећи се, парати се: ножами (III Цар. 18, 28).
- Крѣока** f. *κροκῆ*, потка код тканине, основа, поучица од лана (*Данич.*): III Мојс. 13, 48.
- Крѣомѣ** граер. *ἔξ, ἔξω, ἐκτός*, ван, изван: *Ιερδѣалима* (Лук. 13, 33); *плѣну*, осим: *ки же разгѣлашиѣл...* *крѣомѣ аплѣ* (Дел. 8, 1); *парехтѣс*, изузевши, осим: *яковѣ и азъ емѣ крѣомѣ оузъ инѣ* (Дел. 26, 29); *χωρίς*, без: *азъ же живѣхъ крѣомѣ закона* (Рим. 7, 9); *παρὰ*, против, насупрот, мимо, преко: *блѣднѣтел ѿ творѣцихъ рѣспри и раздорѣ крѣомѣ оученѣл* (Рим. 16, 17).
- Крѣомѣвѣитѣи** п. *ἀπουσία*, absentia, отсуство (*Микл.*).
- Крѣомѣшнѣи** < *κρῆомѣшнѣи* з. *ἐξώτѣρος*, спољашнѣи, крајнѣи: *тѣмь крѣомѣшнѣл* (Мат. 8, 12; 22, 13; 25, 30; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; Ст. на Г. в. 4 у Нед. мес.; Ст. гл. 8 у Ч. погреб. свѣшт.).

- Кропа** f. gutta, кашља (*Микл.*).
Кропленіе < кропленіе п. βαντισμός, aspersion, кроплење: идолю, проливање крви закланих животиња при приношењу жртвава идолима (*Дјач.*).
Кроторыя < кроторыя f. σπάλαξ, картина: III Мојс. 11, 30.
Крѣжило < крѣжило п. μέτρος, нит навитка, навитак: ткаше крѣжила (Прол.).
Крѣкъ m. corvus, гавран (*Микл.*).
Крѣпица < кропица f. ψυχίον, мрвица: Мат. 15, 27; Марк. 7, 28; Лук. 16, 21.
Крѣпкостопителъ < крѣпкостопителъ з. σταθερός, чврст, миран: Ст. на лит. на св. П. и П.
Крѣпкій з. сопр. од крѣпокъ, ισχυρότερος, силнији, снажнији, јачи: Мат. 3, 11; Марк. 1, 7; Лук. 3, 16.
Крѣплатиса < крѣплатиса v. impf. -πλάττω, -πλάττω, κραταίοδομαι, снажити се, јачати: Δύομι (Лук. 1, 80; 2, 40); ἐνδυναμοῦσθαι, силити се: Дел. 9, 22; διισχυρίζεσθαι, извесно тврдити, потврђивати: Дел. 12, 15; ἐπισχυθεῖν, ојачавати, отимати мах, наваљивати: Лук. 23, 5.
Крѣпокъ, -кій < крѣпкъ з. ισχυρός, силан, чврст, јак: IV Мојс. 24, 4; Мат. 12, 29; Марк. 3, 27; велик: κῆτρ (Мат. 14, 30); гладъ: Лук. 15, 14; κραταίος, моћан, силан: ρῆμα Βῆμα (I Петр. 5, 6); στερρός, тврд: пица (Јевр. 5, 12).
Крѣпость f. ισχύς, сила, снага: II Мојс. 15, 6; Марк. 12, 30; Лук. 10, 27; Троп. воскр. непор.; Кан. воскр. гл. 8 п. 4 и у Нед. мес. п. 6 т. 3; власт:
Кан. св. Андр. крит.; κράτος, јачина: Конд. св. Дим.
Крѣпчайшій з. sup. од крѣпкій, најјачи: I Кор. 10, 22.
Крѣсталлъ m. κρύσταλλος, кристал, лед: Јез. 1, 22.
Ксандикъ < ксандикъ m. ξανθικός, македонски месец који је одговарао нисану (*Дјач.*).
Ксенодохъ < ксенодохъ m. ξενόδοχος, hospes. В. страннопримецъ.
Ктиторъ m. κτήτωρ, fundator, основалац, утемељач, оснивач: ἱεῖον храма; ἱεῖον шкитин (Служ.).
Ктомъ adv. ἔτι, више: Јов. 5, 14; 8, 11; даље: Сјед. воскр. гл. 3.
Кѣдѣ < кѣдѣ adv. διὰ ποίας, где, куда: Лук. 5, 19.
Кѣдѣ m. јевр., вођ: Јез. 23, 23.
Кѣдѣ < коудѣ f. voluntas, воља, жеља, похот (*Микл.*).
Кѣкіа < коужна f. κουκίον, faba, боб (*Микл.*).
Кѣкѣль < кѣкѣль m. κουκούλιον, капа црне боје коју носе на глави великосхимници; украшена је са пет крстова, од којих се један налази на челу, један на грудима и један на врату, а два на плећима: кѣкѣль кѣзловѣа (Послед. вел. и англ. образа).
Кѣкѣма f. грч., чаша, пехар: Треб.
Кѣкѣмаръ < коукоумаръ m. бокал, чаша (*Микл.; Старч.*).
Кѣмі imp. од арам. глагола, устави: талиа (Марк. 5, 41).
Кѣмірница < коумирница f. μαντεῖον, пророчиште: незнабожачки олтар: Јез. 6, 4. В. капица.
Кѣміръ m. εἰδωλον, идол, кип, резани лик: II Мојс. 20, 4; III Цар. 11, 33.

КѢпа f. σαρδς, κλισία, гомила: ка-
мениа (II Цар. 18, 17); посядите
ихъ на кѢпы: Лук. 9, 14.

КѢпина < кѢпина f. βάτος, цбун у
којем се Бог јавио Мојсију:
II Мојс. 3, 2—4; Марк. 12, 26;
Лук. 20, 37; Дел. 7, 30. 35;
грм, трње: ни ѿ кѢпины емлютъ
грѣздѣа (Лук. 6, 44); огнепаинмаа:
Догм. гл. 2; Кан. воскр. гл. 1
п. 9 ирм.

КѢпинный < кѢпинный 3. βάτου, гѣби,
од трња, трнов, трновит: Прол.

КѢпла < коѢпа f. 1) ἐμπορία, тр-
говина: окъ же на кѢпан коѢа
(Мат. 32, 5); 2) πραγματεία, рад-
ња, занимање: никтоже ко ко-
ниъ бываа шездѣтѣа кѢплани
житѣйкими (II Тим. 2, 4); кѢплю
дѣти, πραγματεῖν, трговати: I
Мојс. 34, 10. 21; Лук. 19, 13;
Як. 4, 13; Ном. пр. 139; кѢплю
творити: I Мојс. 42, 34; к. ю-
творити: Лук. 19, 15.

КѢпносте гвѣнный < коѢпноестествѣ-
ный, 3. ἐμοφυής, једнаке при-
роде: Син. у Пон. Дух.

КѢпножителъ m. δμοδαίτος, који за-
једно с неким живи: аггелшмиъ
(Ст. на Г. в. у Нед. сир.).

КѢпнородный < коѢпнородный 3. δμο-
φυλος, једнога племена, истога
рода, порода: Мол. св. В. В.
3 на Дух. веч.

КѢпно < коѢпно adv. εμα, уједно,
заједно: Ис. 3, 16; I Сол. 4, 17;
ю днѣмъ: Мих. 2, 1; к. оутрѣ, εμα
πρωι, рано ујутро: Мат. 20, 1.

КѢпѣль < кѢпѣль f. κολυμβήθρα, куп-
патило, бања: Ис. 22, 9; IV
Цар. 18, 17; овчѣа: Јов. 5, 2;
ѣшаммаа: Јов. 9, 7. 11.

КѢринѣ < коѢринѣ n. ἀτρίς, пара;
пушење: дѣма (Дел. 2, 19); Сл.

на хвал. у Нед. по Рожд. Хр.
КѢритиса v. impf. кѢрюса, -ришиса,
καπνίζεσθαι, пушити се, димити
се, кадити се над нечим: Ном.
пр. 33.

КѢроглашнѣ < кѢроглашнѣ m. ἀλεξ-
τροβώνων ψδῆ, певање петлова:
Син. на Ускрс.

КѢроа, -ратѣ n. pullus, пиле: Прол.

КѢстоѣдіа < коѢстоѣдіа f. грч., стра-
жа: Мат. 27, 65. 66; 28, 11.

КѢтѣа < кѢтна f. в. коливо: Служ.

КѢца < кѢшта f. σκηνή, сеница,
шатор: празникъ кѢщѣй: II Мојс.
23, 16; III Мојс. 23, 39—44;
V Мојс. 16, 13.

КѢщникъ < кѢщникъ m. in ten-
torio habitans, који станује у
сеници, шатору: Сѣый Іѡаннъ
КѢщникъ (15 јан.).

КѢщѣ деветнаесто слово у јевреј-
ској азбуци: Плач Јер. 1, 19;
2, 19; 3, 55; 4, 19.

КѢмвалъ m. κύμβαλον, (јевр. zel-
zelim), музикални инструменат
(II Цар. 6, 5; I Пар. 13, 8 squ.),
који се састојао из два округ-
ла тањирића од мједи којима
се ударало један о други за
време старозаветнога богослу-
жења. Због громогласнога зву-
ка називали су се кѢмвалами
докрогласными и кѢмвалами ког-
кличанѣа: Пс. 150, 5; I Кор.
13, 1. (Дјач.).

КѢминъ m. грч., ким, расте у Ма-
лој Азији, Египту, Сирији и
другим топлим крајевима. Се-
ме му је горког укуса и ода-
је непријатан мирис: Ис. 28,
25—27; Мат. 23, 23. (Гилът.).

КѢропасѣа f. χυριακὸν πάσχα, дан
празника Благовести кад пад-
не на Ускрс: Тип.

Л

- Л** тринаесто слово у црквено-слов. азбуци, зове се люди; као цифра $\lambda = 30$.
- Лавра** f. λαῦρος, велика монашка обитељ. У Русији има таке четири лавре: Тројице-Сергијева, Кијево-Печерска, Александро-Нѣвска. и Почајевска (*Дјач.*).
- Ладанъ** и **ладонъ** m. λάδανον, мирисава смола која се меће на жеравицу у кадионицу при кађењу; иначе се зове тамјан (Ib.).
- Ладја** f. σκάφη, чамац: Дел. 27, 16. 30. 32.
- Ладка** f. χύτρα, лонац, врч, посуда; тањир: Прол.
- Лайна** f. πλίνθος, опека, цигља, черпић, цреп; блато, кал, гној: Јез. 4, 12; Соф. 1, 17.
- Лакоть**, -и < макътъ m. πήχυς, лакат, јеврејска мера за дужину од лакта до краја средњег прста: Мат. 6, 27; Лук. 12, 25; Јов. 21, 8; Апок. 21, 17.
- Лампа** араам., зашто: *лампа такадани: ежѣ егътъ казаетмо... почто ма ѡставилъ еси;* (Марк. 15, 34).
- Ламидъ** дванаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 12; 2, 12; 3, 34; 4, 12.
- Ланита** f. σιαγών, образ: Мат. 5, 39; Лук. 6, 29; Сл. на блаж. на св. Прок.; Ст. на Г. в. на В. четврт; уста: Јова 21, 5.
- Ласканиѣ** n. κολακεία, ласкање: I Сол. 2, 5.
- Ласкосрдѣ** < ласкосрдѣне n. πολυφραγία, облапорност, прождрљивост. (*Вост.*).
- Ласкосердцевати** < ласкосрдѣство-вати v. impf. -ствѣю, -иши, καταπαλαλάων, разнежавати се; пружати се (*Данич.*): на постелѣхъ (Амос 6, 4).
- Ласкосердый** < ласкосрдѣ з. λιχνός, сластољубив, лаком: Приче Сол. 29, 21.
- Лаханъ** m. λεχάνη, тањир за умивање руку архијереја: Арх. чин.
- Лажниѣ** < лажниѣ n. ἐνεδρα, заседа, клеветање (*Микл.*).
- Лажтелъ** m. ἐγκάθετος, опадач, клеветник, оговарач: Лук. 20, 20.
- Лажти** < лажти v. impf. лажю, лажши, ἐνεδρεύειν, опадати, клеветати: Лук. 11, 54.
- Лабина** < лѣбина f. κρανίον, лубања: Син. у Суб. мес.
- Лгати** < лъгати v. impf. лжѣ, лжши, ψεύδεσθαι, лагати, обмањивати: дрѣгъ на дрѣга (Кол. 3, 9).
- Лѣвѣдъ** m. λόγος, лабуд (*Микл.*).
- Лѣвѣ** < лѣвъ m. λέων, лав: IV Мојс. 23, 24; I Петр. 5, 8; Апок. 10, 3.
- Легѡнъ** грч., 1) m. легија, одред од 6000 војника раздѣлених на десет кохорти; множина; 2) num. @ (негъкѣдъ), 100.000: и представитъ ми кацши неже дванадесатѣ легѡни лѣгѣлъ (Мат. 26, 53).
- Легкій** < лѣгкъ з. ἐλαφρός, лак: II Кор. 4, 17.
- Легкоѣ**, -кагѡ n. плућа (*Жив.*).
- Легкота** < лѣгкота f. ἐλαφρία, 1) лакоћа; 2) лакомисленост, несталност, превртљивост: II Кор. 1, 17.
- Легокъ** < лѣгкъ, легка, легко, adj. в. легкій: *крема мое легко егътъ*

- (Мат. 11, 30); ко оклацѣ легцѣ:
Кан. Благ. п. 4 ирм.
- Легчае сопр. од легкω adv. κομφότερον, лакше: Јов. 4, 52.
- Легчити < мѣгунти v. impf. легчѣ, легчиши; κομφύζειν, олакшавати: легчаиѣдѣ ω прегрѣшеній (Сл. у IX часу).
- Лежага f. κήτος, cetus, кит (Микл.).
- Лежахъ m. в. лежага (Ibid.).
- Лекана < лекана f. λεκάνη, pefois, здела (Ibid.).
- Лемешъ m. ἄροτρον, aratrum, плуг: Прол.
- Лентій, -тіонъ m. грч., убрус: Јов. 13, 4. 5; Ч. осв. антим.
- Ленъ < мнѣ m. λίνον, лан, витиль, стењак: Мат. 12, 20.
- Лепень m. folium, лист (Микл.).
- Лепта f. грч., (од λεπτός, мали, слаб), најситнији бакрени новац код Јевреја у вредности од једне паре: дѣт лептѣ, ежесть кодрантъ (Марк. 12, 42); Лук. 21, 2; в. мѣдница.
- Лестчѣ, -чій < мьстьѣ 3. πλάνος, лажан, варљив: I Тим. 4, 1.
- Лестъ < мьсть 1) ἀπάτη, превара: когатетка (Мат. 13, 22; Марк. 4, 19); 2) δόλος, лукавство: Пс. 54, 12; Ійльтанинъ, къ немже лети нѣсть: Јов. 1, 47; превара: ко оустѣхъ егω (I Петр. 2, 22); 3) πλάνη, обмана, заблуда: и къ лести Валаамовы мизды оустремишася (Јуд. 1, 11).
- Лещи < лшти v. pf. лѣгѣ < лѣгѣ, лажши < лажши, κατακλίνοσθαι, лећи (Вост.).
- Левіаданъ m. (јевр. = велика зверка), по једнима крокодил, по другима кит: III Јездр. 6, 49 (Дјач.).
- Лжа < мжа f. λῆρος, лаж: Лук. 24, 11; ψεῦδος, неистина: I Јов. 2, 21.
- Лжеапостола m. ψευδαπόστολος, лажни апостол т. ј. онај који сам себе сматра за апостола, а није позван од Бога: II Кор. 11, 3.
- Лжебратіа f. ψευδάδελφοι, лажна браћа: II Кор. 11, 26.
- Лжеименитый 3. ψευδώνυμος, лажно, криво назван: Кан. на св. Теод. п. 5 т. 1.
- Лжепророкъ m. ψευδοπροφήτης, лажни пророк: Мат. 24, 11. 24; Марк. 13, 22; Лук. 6, 26.
- Лжесвидѣтель m. ψευδομάρτυρ, лажни, криви сведок: Мат. 26, 60; I Кор. 15, 15.
- Лжесловесникъ m. ψευδολόγος, лажна: I Тим. 4, 2.
- Лжица < мжница f. λαβίς, лажица, кашичица: Уч. изв.
- Лжѣца, -и, -е; -ій 3. part. praes. act. од лгати: Мат. 5, 11.
- Ликовати v. impf. ликѣю, -кѣши, χορεύειν, играти: Кан. воскр. гл. 8. п. 7 ирм.; Ном. пр. 56.
- Ликовникъ < ликовникъ m. χορευτής, члан певачкога или играчкога збора: Ст. на блаж. св. Теод.
- Ликовствованіе < ликовствование п. χορευσις, веселье, играње (Вост.).
- Ликовствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, χορεύειν, играти, скакати, веселити се; славити, величати: Екл. 3, 4; Конд. Покр. Богор.; Кан. у Нед. блуд. с. п. 7 ирм.; Кан. у Ч. погреб. свешт. п. 6 т. 2.
- Ликостомніе < ликостомние п. χοροστασία, χορεία, хор, чин: аггелікал: Ст. у Ч. погреб. свешт.;

- стојање на црквеној молитви заједно са другима: Кан. св. Андр. крит. п. 4 т. 2; Ст. на Г. в. на св. Прок.
- Ликъ** т. χορός, хор, збор, друштво: Пс. 149, 3; 150, 4; скуп, множина: Кан. на Преобр. п. 1 ирм.; лица, играње: *лиша* пѣни и лики (Лук. 15, 25).
- Лиликъ** т. καταράκτη, врста морских птица: III Мојс. 11, 17.
- Лисъ** т. αλώπηξ, лисица: Пс. 62, 11; Мат. 8, 20; Лук. 9, 58.
- Лити** п. χύσις, проливање: крова (Сл. на Г. в. у Нед. свих св.).
- Лихва** f. τόκος, камата, интерес, проценат: II Мојс. 22, 25; Пс. 54, 12; Мат. 25, 27; Лук. 19, 23; *лихвѣ* взимати, *кампатебеи*, узимати под интерес: Ном. пр. 138.
- Лихновецъ** < *лихновѣць* т. diabolus, ђаво (*Микл.*).
- Лихоиманіе** п. πλεονεξία, сувишно узимање, лакомство: Рим. 1, 29; Еф. 4, 19; Кол. 3, 5.
- Лихоимецъ** < *лихонѣць* т. πλεονέκτης, лакомац, тврдица: I Кор. 5, 10. 11; 6, 10; Еф. 5, 5.
- Лихоимство** п. πλεονεξία, лакомство: Лук. 12, 15; II Петр. 2, 14; II Кор. 9, 5; Еф. 5, 3; грамзливост: Ч. оглаш.; лихва: Мол. 4 у Послед. прич.
- Лихоимствовати** v. *импр.* -ствѣю, -ствѣши, πλεονεκτείν, присвајати себи туђе, закидати, варати некога (у трговању): II Кор. 12, 17. 18; I Сол. 4, 6.
- Лихоимѣније** п. в. лихоиманіе: Ч. испов.
- Лихорѣчије** п. υπερβολή, преувеличавање, претеривање (*Микл.*).
- Лихословіе** п. βαττολογία, loquacitas, ђаскање, брбљање, наклапање, празан говор (*Микл.*).
- Лиходеніе** п. ἀδηφαγία, ђedacitas, прождрљивост (*Микл.*).
- Лихъ**, -ій 3. περιττός, излишан, непотребан (*Вост.*); сувишан, беспаран (*Микл.; Старч.*).
- Лицеимѣритиса** v. *импр.* -мѣрюса, -ришиса, υποχρνεσθαι, претварати се, дволичити: Гал. 2, 13.
- Лицеимѣрије** п. υπόκρισις, притворство, претварање, дволичење: Мат. 23, 28; Марк. 12, 15; Лук. 12, 1.
- Лицеимѣрство** п. в. лицеимѣрије: Гал. 2, 13.
- Лицеимѣрѣ** т. υποκριτής, лицемер, притворица: Мат. 6, 2. 5. 16; Марк. 7, 6; Лук. 6, 42 squ.
- Лиципріатије** п. προσωποληψία, гледање на лице, пристрасност: *идѣже нѣсть лиципріатија*, где се не гледа ко је ко (Сл. у Ч. погр. свет.). Пс. 81, 2.
- Лишати** v. *импр.* лишаю, -ши, αποστερείν, лишавати, отимати, грабити, недати, кратити: I Кор. 6, 8; 7, 5; -са, υποστερεσθαι, бити без чега, недостајати, оскудевати: Филиб. 4, 12.
- Лишаніе** п. υστερήσις, υστερήμα, оскудица недостатка: Марк. 12, 44; Лук. 21, 4.
- Лиши** сопр. од лихъ, περισσοτέρως, више, изнад тога: Мат. 5, 37; II Кор. 7, 13.
- Лишиій** 3. сопр. од лихій 3. περισσοτέρως, виши, већи: Мат. 23, 14; Марк. 12, 40; Лук. 20, 47.
- Ліванъ** т. λίβανος, тамјан: III Мојс. 2, 1. 16; Мат. 2, 11; Апок. 18, 13.

Лѣкъ m. λῖψ, (извор, изливен, од λείβω), југозападни ветар: Пс. 77, 26; југозапад: къ пристаници Критѣтѣмъ зрацимъ къ лѣкѣ и къ χωρѣ, у пристаништу критском које гледа к југозападу и к северозападу (Дел. 27, 12).

Лѣма араам., зашто: лѣма саваданѣ; еже естъ, Бже мой, Бже мой екадио ма еси отставиъ (Мат. 27, 46); Марк. 15, 34.

Лѣтра f. грч., libra, римска фунта (327·45 gr.): Јов. 12, 3; 19, 39.

Лѣдотрѣтонъ грч., каменом или мрамором поплочани под пред двором римскога прокуратора у Јерусалиму на коме се судило: Јов. 19, 13. В. гаввада.

Лѣнний < лѣннѣ З. τὸ λίνον, ланен, од платна: риза (Апок. 15, 6).

Лѣвзаниѣ < лѣвзаниѣ n. φιλῆμα, полюбца: Лук. 7, 45; 22, 48; Рим. 16, 16; Ант. 5 на В. четврт.

Лѣвзати < лѣвзати, v. рf. лѣвжѣ, лѣвжши, φιλεῖν, полюбити: Мат. 26, 48; Марк. 14, 44; Лук. 22, 47; Ст. на блаж. на Рожд. св. Јов. Прет.

Лѣвний < лѣвнѣ З. κρανίου (од лѣвѣ < лѣвѣ, κρανίου, лубања), који је од лубања: локноѣ мѣсто, место где су лубање, костурница: Марк. 15, 22; Лук. 22, 33; Јов. 19, 17; Ст. на хвал. воскр. гл. 4; Ст. на VI часу на В. пет.; Кан. на В. суб. п. 3 ирм.

Лѣвизати v. impf. -зю, -ши, ἀπαΐσθαι, љубити: Ном. пр. 101.

Лѣвитка f. 1) θήρα, мрежа, замка којом се лове птице: да приидеть ема локитка юже кроу (Пс. 34, 8); лов, ловни плен: каѣвнѣ

Гѣъ, иже не даде нагъ къ локиткѣ збѣвмиъ ихъ (Пс. 123, 6); 2) θύρα, ловљење: вкѣрзите мрежи каша къ локиткѣ (Лук. 5, 4); лов, уловљено: оужагъ ко шдѣржаше его . . . ш локиткѣ рыгъ иже мша (Лук. 5, 9).

Лѣкъ m. θύρα, замка, клопка, лов: IV Мојс. 23, 24; Рим. 11, 9.

Лѣгодѣтъ m. грч., секретар при цариградском двору и патријарху, који је чувао званичан печат и ударао га на списе (*Милаш*, Дост. 136).

Лѣже n. κοίτη, постеља: Пс. 149, 5; Лук. 11, 7; никвѣрно, ἀμίαντον, брачна постеља неупрљана, необесвећена: Јевр. 13, 4; Ч. Обруч.; лѣже имѣти ѿ когш, κοίτην ἔχειν ἔκ τινος, затруднети: Рим. 9, 10.

Лѣжинѣ, -ый < лѣжинѣ З. φευδής, φευδος, лажан, лажлив: Дел. 6, 13; II Сол. 2, 9.

Лѣжинѣна, -снѣ n. рf. μήτρα, материца: Лук. 2, 23; Рим. 4, 19; Ст. на стих. воскр. гл. 6; аще каа напои лѣжинѣ еже не зачати: Ч. Испов.; и лѣжинѣ зачатѣа вѣчнагш, и утроба да би остала до века трудна (*Данич.*): Јер. 20, 17.

Лѣжица f. в. лжица.

Лѣжница < лѣжница f. κλίση, спаваћа соба: II Цар. 4, 7; лѣжница окрокница, ταμείον τοῦ ταμείου, најтајнија соба; окрокнице лѣжници, τὸ ταμείον τοῦ κοιτώνος, потајна соба: IV Цар. 6, 12.

Лѣжь, лжа, лже adj. φευδής, лажан, варлив: лѣжь конѣ ко спаниѣ (Пс. 32, 17); варалица, лажа: I Јов. 4, 20.

Локана f. γαστήρ, venter, трбух (Микл.).

Лопо n. κόλπος, недро, крило, наручје: V Мојс. 28, 54; Явраамле: Лук. 16, 22; њий къ лонѣ Оѣн: Јов. 1, 18.

Лошичѣ < лоштнунѣ n. θριδακίνη, lactuca, воће, поврће (боб, грах и др.), салата: Прол.

Лѣкавнѡ adv. дрско: л. σεχολάσθη, περιεργαζομένους, који се мешају у туђе послове (II Сол. 3, 11).

Лѣкавствѣи n. δόλος, превара, лукавство: иχодатъ... лѣкавствѣи (Марк. 7, 22).

Лѣкавство n. πονηρία, неваљалство, злоћа, злоба: раздмѣккъ же ѡиъ лѣкавство ихъ (Мат. 22, 18); πανουργία, подмуклост, превејаност, лукавост: икоже змиѣ ѣкѣ прѣлсти лѣкавствомъ иконмъ (II Кор. 11, 3).

Лѣкавѣ, -ый з. πονηρός, лукав, зао: но изваки насъ ѡ лѣкавѣгѡ (Мат. 6, 13; Лук. 11, 4); аце око твоѣ лѣкако вѣдетъ: Мат. 6, 23; 20, 15; Марк. 7, 22; юкѣтъ: Мол. Херув.

Лѣкѣ < лѣкѣ m. τόξος, лѣк: Апок. 6, 2; Кан. Преобр. n. 3 ирм.

Лѣна < лѣна f. σελήνη, месец: I Кор. 15, 41.

Лѣница < лѣница f. μηνίσκος, месечиѣ, огрлица, кољѣ, накит на врату у облику месеца: Ис. 3, 18.

Лѣтарѣ m. врећа, џак: Прол.

Лѣчица < лѣчица f. τὸ ἔλος, залив; рудина крај реке, трска: II Мојс. 2, 3.

Лѣчше < лѣчше comr. од доврѡ, χρεῖττον, боље: I Кор. 7, 9.

Лыстѣ m. κνήμη, нога између колена и глежња, лист, голен: Пс. 146, 10.

Лысѣ, -ый < лысѣ з. calvus, ћелав (Микл.).

Львовѣ з. λέωντος, лавов: Апок. 13, 2.

Льнанициѣ n. поље које је било под ланом (Дјач.).

Льнанѣ < льнѣнѣ з. lineus, ланен: риза икѣцѣна (III Мојс. 16, 4).

Льстицѣ < льстицѣ m. πλάνος, варалица, обмањивач, лажа: Мат. 27, 63; II Јов. 1, 7; II Кор. 6, 8.

Льсти gen. sing. од лѣстѣ.

Льстивнѣ adv. δολερῶς, лажно: Сл. свјет. на Усек.

Льстивый з. πλαστός, лажлив, измишљен: II Петр. 2, 3.

Льститѣль m. в. льстицѣ.

Льстити v. pf. льщѣ, льстиши, πλανᾶν, ἀπατάν, преварити, обманути: Еф. 5, 6; I Јов. 2, 26; δολοῦν, варати: лзыки иконми льщѣхѣ (Рим. 3, 13); извртати: II Кор. 4, 2; φρεναπατάν, залуђивати, заводити: оумомъ (Гал. 6, 3); -са, πλανᾶσθαι, варати се: Гал. 6, 7.

Льщенѣ < льшѣнѣ n. πλάνη, варање, обмањивање, превара; ласкање, мамац: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч. *№ 49, 49: Рс 27, 48*

Лѣпоподобнѡ adv. πρεπόντως, како приличи, како доликује, достојно: Мол. 3 после прич.

Лѣпотный < льпотнѣ з. κόσμιος, леп, пристојан: I Тим. 2, 9; εἰκωτος, разуман: житѣ (Сл. на Г. в. на Обр. Г.).

Лѣпотствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, διαπρέπειν, украшава-ти се, одликовати се чим: вѣн-

- цѣмъ повѣды (Ст. на Г. в. на св. Георг.).
- Лѣто п. 1) ἔτος, година: и хождаста родитѣла еγω на вѣко лѣто во Иерусалимъ (Лук. 2, 41); 2) χρόνος, време: ище къ лѣто сѣе оустроиши царствїе Иисусово (Дел. 1, 6); 3) καιρός, право, згодно, одреѣено време: на вѣко лѣто схождаше къ кѣпѣль (Лук. 5, 4); 4) лѣто ωστακινїа, ἐνιαυτός ἀφέσεως, юбиларна, опросна година: III Моис. 25, 50. В. свѣштный.
- Лѣторасль f. βλαστός, изданак, младлица, потомак: I Моис. 49, 9.
- Лѣтъ adv. ἔξουσι, слободно је: Јестир 4, 2; I Мак. 14, 44; дозволено је, допуштено је: кѣ ми лѣтъ итъ, но не кѣ на полз... (I Кор. 6, 12; 10, 23).
- Лѣха f. πρασία, лежа, гомила, група: и возлегоша на лѣхи на лѣхи, на гомиле (Марк. 6, 40).
- Любити v. imperf. люблю, любивиши, ἀγαπᾶν, високо ценити, любити: краги (Мат. 5, 44; Лук. 6, 27. 35); φιλεῖν, волети: преждекозлеганїа на кечерахъ (Мат. 23, 6).
- Любленикъ < любленикъ m. ἀγαπητός, amatus, миленикъ, люблени, омилени пријатель, друг: Прол.
- Любо conj. ἦ, или: Мат. 6, 24.
- Любоблаготроби p. φιλεωπλαχχία, милосрђе: Ст. на Г. в. у Нед. блуд. с.
- Любоблаготробиный з. φιλεωπλάχχυος, пун милосрђа, болелив, који воли милосрђе: Мол. 5 после прич. ~~πρὸς τὴν ἐκκλησίαν~~
- Любоблаготробиω adv. с љубављу: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Любоврѣдникъ з. passionibus suis deditus, одан своимъ страстима (Микл.).

Любовь f. 1) ἀγάπη, љубав: междѣ сокою (Лук. 13, 35); 2) εὐνοια, наклоност, расположење: жнѣ мѣжь должнѣю любокѣ да коздаеть (I Кор. 7, 3).

Любодоводѣтельный з. који воли врлине (Дјач.).

Любодѣствителный з. који воли невиност (Ibid.).

Лѣкодѣй m. πόρνος, блудник: Апок. 22, 15.

Люкодѣйный з. πορνείας, блудни: Мат. 5, 32.

Люкодѣйство p. πορνεία, блуд, прельуба: Апок. 2, 21.

Люкодѣйствовати v. imperf. -ствѣю, -ши, 1) πορνεύειν, учинити прельубу: Мат. 5, 28; 2) πορνεύσαι, курвати се: Апок. 2, 20.

Люкодѣйца f. πόρνη, блудница: Лук. 15, 30.

Люкодѣйчивый < любодѣйчикъ з. adulter, склон на блуд (Микл.).

Люкодѣйциный з. разуздан, непотребан: Сл. на лит. светог Спир. чуд.

Люкодѣйчища < любодѣйчища m. νόθος, незаконити син, копила (Микл.; Дјач.).

Люкодѣльный < любодѣльнь з. laboris amans, вредан, раден: пчела (Сл. на Г. в. св. кн. Лаз.).

Люкодѣлїи < любодѣлїи p. πορνεία, блуд, курварство: Мат. 15, 19; Марк. 7, 21; Лук. 8, 41.

Люкодѣлати v. imperf. -дѣю, -дѣши, πορνεύσαι, курвати се: Апок. 17, 2; πορνεύειν, чинити прельубу: Апок. 2, 22.

Любомилїи p. користољубље, лакомот на имаѣ (Дјач.; Старч.).

- Любомилѣнный** < **любомилѣньнъ** З. αγα-
гus, лаком, користолюбив, по-
хлепан на новац, сребролюбив
(*Микл.; Старч.*).
- Любомірскій** < **любомірськъ** З. τιπ-
δι αμαρs, који воли свет (*Вост.;*
Микл.; Старч.).
- Любомѣдріе** < **любомѣдріе** п. φιλο-
σοφία, жеља за мудрошћу, зна-
њем; побожан живот: Свјет.
на Обрез. Г.
- Любомѣдрствовати** < **любомѣдрство-**
вати v. impf. -ствѣю, -иши, φιλο-
σοφεῖν, радо размишљати; ра-
зумно поступати, побожно жи-
вети: II Мак. 2, 26.
- Любомѣдрѣиши** З. φιλοσοφώτατος,
најмудрији: Ирмол. гл. 2 п. 7
ирм. 5.
- Любоматѣжный** < **любоматѣжнъ** З.
φιλοτάραχος, који воли метеж,
немир, буну: Ст. на хвал.
воскр. гл. 1.
- Любоначаліе** < **любоначаліе** п. φι-
λαρχία, жеља за владањем, вла-
стољубље: Мол. св. Јефр. сир.
- Любопразднственннй** З. φιλέορτος,
који воли светковине: Сл. на
лит. на св. кн. Лаз.; Кан. воскр.
п. 5 т. 2.
- Любопримѣдрствовати** v. impf. -ствѣю,
-иши, φιλοσοφεῖν, радо размиш-
љати, бавити се науком: Син.
у Нед. сир.
- Любопрѣни** п. φιλονεικία, жеља за
борбом, наклоност на сваћу,
препирку; натецање, надмета-
ње, утакмица: Син. у VII Нед.
по св: Пасци.
- Любопытный** З. φιλοπράγμων, мар-
лив, радљив: Конд. у Нед.
Том.
- Любославіе** п. жеља за славом, сла-
вољубље (*Старч.*).
- Любосластенъ** < **любосластнъ** З. φι-
λῆδονος, који се радо забавља,
лаком: стрягѣй вкладеніе (Кан.
св. Андр. крит. п. 6 т. 3).
- Любосластіе** п. φιληδονία, жеља за
забавама, лакомство (*Вост.*).
- Любосмирнннй** З. који воли сми-
реност: Прол.
- Любострастенъ** < **любострастнъ** З.
φιλοπαθής, одан страстима, сла-
дострастан (*Микл.*).
- Любостажаніе** < **любостажаніе** п.
φιλοχρηματία, жеља за стицањем
иметка, лакомост, похлепа за
новцем, среброљубље: Мол. 4
у Послед. за прич.
- Любостажателнъ** < **любостажате-**
льнъ З. φιλοχρήματος, жељан има-
ња, лаком на новац, лаком:
Син. на В. среду.
- Люботрѣдинъ** < **люботрѣдинъ** З. φι-
λόπρονος, који воли рад, радин,
трудољубив, марљив (*Микл.;*
Старч.).
- Любочадинъ** < **любочадинъ** З. φίλο-
τεχνος, који воли децу (*Вост.*).
- Любочествовати** < **любочествовати** v.
impf. -ствѣю, -иши, φιλοτιμῆσθαι,
тежити за почастима, за сла-
вом, бити честољубив (*Вост.*).
- Любочестіе** < **любочестіе** п. φιλοτιμία,
честољубље: Прем. 14, 18.
- Любочестный** < **любочестнъ** З. φίλο-
τιμος, честољубив: III Мак. 4, 12.
- Лювы**, -ве f. 1) ἀγάπη, љубав: II
Цар. 3, 15; Јер. 2, 2; иѡ ко
есть любви Бжїа да заповѣды егѡ
исключаемъ (I Јов. 5, 3; II Јов.
1, 6); 2) φιλία, пријатељство:
любви мїра егѡ кражда Богѡ есть
(Јак. 4, 4).
- Людинъ** m. λαϊκός, лајик, прост
човек: инакѡ ко дѣховна, инакѡ
людина (Посл. Испов.).

Людѣ m. λαός, народ: Мол. у Ч. хирот. презв.
Лютѣ з. χαλεπός, зао, бесан: люта σκληρό (Мат. 8, 28); πονηρός, те- жак, опасан, противан, зао: днь (Еф. 6, 13).
Лютѣ adv. δεινώς, жестоко: стражда (Мат. 8, 6).
Ладвіѣ n., pl. λαδвіа < ладвна, φύαι, lumbi, бедра, бокови, куклови,

слабина, бубрези: и чресла чѣста съ ладкѣлами да ѡлѣдѣтъ ѡ (Ш Мојс. 3, 9); наполнишася порѣ- ганій: Пс. 37, 8.

Ладина < ладина, f. χέρσος, ле- дина суха, необрађена, запар- ложена земља: Ис. 5, 6; 7, 23; Ос. 10, 4.

Лѣща < лѣшта f. φακός, лећа, со- чиво: II Цар. 23, 11; Јез. 4, 9.

М

М четрнаесто слово у црквено- слов. азбуци, зове се *мыслѣте*; као .цифра м̄ = 40.

Маати v. impf. мааю, -аши, μαῖεν, махати, климати, сагињати: до- лѣ маающе кн лицами (Ч. погр. свешт. ик. 10).

Магеріа < магерна f. μαγειρεῖον, со- quina, куварица (*Микл.*).

Магерѣ m. μαγειρός, соquus, кувар (*Микл.*).

Магѣ m. грч., члан свештеничке касте код Миђана и Перзија- наца; астролог, врачар, чаро- бњак, гатар, мудрац. В. волхвѣ.

Маледеѣ јевр. = који болује. Ова реч у натпису псалма 52: ω *маледеѣ* (Пс. 52, 1) значи с халдејског превода: о хоро- вима или песмама, а по дру- гим тумачима означава музи- кални инструменат, уз који се певао, или напев по коме се певао овај псалам (*Дјач.*); по *Данич.*: уза свиралу.

Макларѣ m. μακελλάριος, macel- larius, месар: Прол.

Макліа f. μάκελλον, macellum, ме- сни трг, трг за месо: Прол.

Малакїѣ з. μαλακός, мекан, слаб, разнежен; рукоблудник, она- ниста (по *Вуку*: ацүван): I Кор. 6, 9.

Малакїа f. грч. 1) слабост, не- моћ, млитавост, похотљивост; 2) рѣководїѣ, онанисање: не рас- тилиъ ли еи дѣветка твогѡ ма- лакїѣю (Послед. Испов.); м. сотво- рити: Ном. пр. 59.

Малакствовати v. impf. -ствѣю, -ши, μαλακίζεω, иквернитиса рѣковод- дїемъ: Треб.; онанисати: не *малакствѣши* ли; (Ч. Испов.).

Малитиса v. impf. малясѣ, -лиши- сѣ, ἐλαττωσθαι, умањивати се: Јов. 3, 30.

Маловѣрѣ m. ελιγέπιστος, малове- ран: Мат. 6, 30; Лук. 12, 28.

Малодѣшествовати v. impf. -ствѣю, -ши, ελιγοφύχεω, падати духом, малаксавати: IV Мојс. 21, 4.

Малогодний < малогоднь з. πρόσ- καιρος, temporarius, привремен, пролазан, кратак: Прол.

Маломощный з. ἀνάπηρος, сакат, кљаст, кљакав: Лук. 14, 13.

Малѣпа f. πιθηκός, simia, мајмун (*Микл.*).

Малѣйшій 3. sup. од *малый*, μικρό-
τατος, најмањя: Мат. 13, 32.
Мамона f. араб., богатство: Мат.
6, 24; Лук. 16, 9. 13.
Манаа јевр., приношење на жр-
тву, дар: Јез. 46, 11.
Мандрагора f. грч., биљка која
обмамљује, буника: I Мојс. 30,
14—16; П. н. п. 7, 13.
Мани халд., изброј: *мани*, *измѣри*
Богъ царство твоє и *икончи* ѣ, из-
бројио је Бог твоје царство и
одредио му крај (Дан. 5, 26).
Ту реч (или: *Мене*), уз још две
речи: *Фекелъ* и *Фарекъ* (или: *Ферекъ*,
или: *Оуфаринчъ*), написала је та-
јанствена рука на зиду у дво-
ру вавилонскога цара Валта-
зара приликом једне гозбе у-
очи његове погибије: Дан. 5,
23—28.
Мани п. η̄ *μενεις*, миг; заповест:
ниже *кѣл* *идержай* *манѣмъ* *еди-*
нымъ (Сјед. воскр. гл. 4 богор.);
Кан. воскр. гл. 3. п. 1 ирм.;
гл. 7 п. 1 ирм.; *мѣма*, миг:
Ирмол. гл. 2 п. 3 ирм. 12; по-
крет: Кан. Цвет. п. 1 ирм.
Манна f. (од јевр. *man hu* = шта
је ово?) храна коју је Бог пу-
штао с неба Израѣльцима за
све време њихова 40-годиш-
њега лутања по пустињи: Јов.
6, 31; 49, 58; Јевр. 9, 4; Апок.
2, 17.
Маннопрѣимный 3. *μανναδόχος*, који
садржи у себи ману: *стамна*
(Ст. на хвал. богор. на св. Ник.)
Мгновеніе, п. в. *маніе*: Ст. на Г. в.
на Воздв. ч. К.; Сл. на Г. в.
на Усп. Бог.; Кан. у I Нед.
В. п. п. 6 Сл.
Марауз ада араб., Господ дође:
I Кор. 16, 22.

Маслица f. *ἐλαία*, маслина: Апок.
11, 4.
Масличіе п. *ἐλαιον*, маслиново уље:
II Мојс. 27, 20; маслина: Јер.
5, 17.
Масло п. *ἐλαιον*, уље, зейтин: Марк.
6, 13; Лук. 7, 46 squ.
Маслосвѣщеніе < *маслосвѣщеніе* п.
τὰ εὐχέλαια, свештање масла,
св. тајна јелеосвећења: Ном.
пр. 163.
Мастительный 3. ἐπ' *ἐλεον*, мастан,
од маслине: Кан. на Цвети п.
4 т. 1.
Маститъ, -ый 3. *πίωυ*, мастан, со-
чан, свеж: *елий* (Пс. 91, 11;
Троп. на Полун.); *мастити* *ста-*
ротъ, дубока (али бадра, час-
на) старост: Мол. у Посл. о
двобрач.
Мастъ f. 1) *μύρον*, маст, миро: *хра-*
мина же исполнила ѿ *кони* *масти*
благоконныа (Јов. 12, 3); 2) *πί-*
της, претилина, дебљина, уље:
макω ѿ *тѣка* и *масти* да испол-
нител *дѣша* *мол* (Пс. 62, 6); сок:
масти *маслинныа* (Рим. 11, 17).
Матеродѣвственный 3. *μητροπάρθε-*
νος, који је и мати и девојка:
радѣла *царице*, *матеродѣвствен-*
наа *мако*, радуј се *царице*, сла-
во *матера* и *девојака*, или (по
Жив.): славо јер си *мати* и
девојка (Кан. Дух. п. 9 ирм.).
Матеродѣпни adv. *μητροπρεπῶς*, као
што приличи матери, материн-
ски: Стат. на В. суб. III ст. 146.
Магла < *мьгла* f. *δμίχλη*, магла: II
Петр. 2, 17.
Мгновеніе < *мьгновеніе* п. *ρίπτη*,
хитац, метак; трен: *къ* *мгно-*
веніи *ока*, у *трен* *ока* (I Кор.
15, 52); *тренутак*: Ант. на В.
четврт. 14.

Медленозычный < медльномзычьнъ з. βραδύγλωσσος, тежак, спор на језику: *Μωϋσῆς* (Кан. Дух. п. 1 ирм.); Кан. воскр. гл. 7 п. 8 ирм.

Медленъ < медльнъ з. tardus, спор: Прол.

Медлѣти v. impf. медлю, медлиши, μέλλειν, оклевати: Дел. 22, 16.

Медоточный < медотоуьнъ з. μελίρρυτος, који точи мед: Ст. на Г. в. у 13 Нед.

Медозычный з. μελιγλώττος, слаткоречив (*Дјач.*).

Междораміе n. μετάφρασα, место међу плећима: Пс. 67, 14; Ст. на стих. на св. Јов. Злат.; Ч. Кршт.

Междорѣчје n. Μεσοποταμία, покрајина између река Јефрата и Тигра: Син. у Нед. свих св.

МеждѸ < междоу ргаер. μεταξὺ, ἀνά, μέσον, међу, између: Мат. 18, 15; Марк. 9, 50; Лук. 16, 26.

МеждѸсовный < междоусовьнъ з. ἐμφύλιος, који припада истом народу; домаћи, грађански: крањ (Мол. на вел. веч.).

Мездникъ < мьздьникъ m. μισθιος, најамник (*Микл.*).

Мемъ тринаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 13; 2, 13; 3, 37; 4, 13.

Меншій з. сопр. од малый, ἐλάχιστος, мањи: Мат. 25, 40; ἔσχατος, последњи, најзадњи: Марк. 9, 35; μικρότερος, најмањи: Лук. 9, 48.

Мерзокъ, -зкій < мръзкъ з. βδελυκτός, στυγητός, мрзак, омражен, гнусан, одвратан: Тит. 1, 16; 3, 3.

Мерзость < мръзость f. βδέλυγμα, мрзост, гад, одвратност, гнусоба, страшило: Пс. 87, 9; м.

зипδ:τφνίλ: Мат. 24, 15; Марк. 13, 14.

Мертвенный < мрътвьнъ з. θνητός, смртан: Рим. 6, 12.

Мертвечина f. θνησιμαίον, лепш, мрцина: Ч. Испов.; ψόφιον κρέας: Ном. пр: 131.

МертволѣпнѸ adv. νεκροπρεπῶς, као што приличи мртвацу: Стат. на В. суб. II ст. 94; III ст. 144.

Мескъ < мьскъ m. ἤμιονος, мазга: Пс. 31, 9.

Месака f. јевр., стан, стража: I Цар. 14, 1.

Местникъ < мьстьникъ m. ἐκδικος, ἐκδικητής, осветник: Пс. 8, 3.

Местъ < мьсть f. δίκη, ἐκδίκησις, казна, света (*Микл.*).

Метаніе n. 1) μετάνοια, поклон и то: *велики* када се поклони до земље и додирне теменом земља, или *мали* када се приклони глава до појаса и прстима десне руке додирне земља; 2) бацање: *каменная метаніа* (Ст. на Г. в. св. архѣ. Стеф.)

Метати v. impf. метаю, -еши и мѣѸ, -цеши, βάλλειν, 1) мећати: *мѣѸ* къ сокровищное хранилище (Марк. 12, 41); 2) бацати: *жрекій* (Марк. 15, 24); *жрекіл*: Лук. 23, 34; Јов. 19, 24; м. *каменіе*, λιθάσειν, каменисати: Јов. 10, 32, 33; *рѣзы*: Дел. 22, 23; *лопатоу* κρηδ *моцнѸ* пергть: Ч. погр. свет.

Метоухъ m. μετόχιον, мали манастир који потпада под други већи манастир (*Дјач.*).

МехинѸтѸ m. јевр., подножје: III Цар. 7, 27 squ.

Мечка < мьчка f. ἄρκτος, медведица: Амос 5, 19.

Мечтаніе < мьхътаніе n. φαντασία, утвара; привиђење, маштање:

сатанино: Мол. Антиоха у Повеч.; Мол. св. В. В. 6 пред прич.; лѣкаког: Мол. 4 у Ч. оглаш.; привременныхъ: Самогл. гл. 4 у Ч. погреб.; сањарија: демоншкѣ (Ст. на блаж. св. Теод.).

Мечтати < мѣхѣтати v. impf. мечтатю, -ши, φαντάζεσθαι, маштати, утварати, уображавати (Микл.; Вост.).

Мжати < мѣжати v. impf. мжѣ, мжиши, πάζειν, жмурити: мѣпѣ егѣ мжай (II Петр. 1, 9).

Мзда < мѣзда f. 1) μισθός, плата, награда: I Мојс. 15, 1; Мат. 6, 1; I Кор. 3, 8; 2) τροφή, јело: достоинъ дѣлатель мзды своеа (Мат. 10, 10); 3) χρήματα, новац: надѣлаа шкв мзда даятѣа емѣ (Дел. 24, 26); 4) μίσθωμα, најам, закуп, изнајмљени стан: исполни своею мздою, ἐν ἰδίῳ μισθώματι, по Вуку: о своме трошкѣ (Дел. 28, 30); 5) δῶρον, дар: исполни мздою деницѣ ихъ (Ст. на хвал. воскр. гл. 3); мито: деница ихъ исполниа мзды (Мол. при умив. руку).

Мздовоздатель < мѣздовѣздатель m. μισθαποδοτής, који плаћа за рад, платац: Јевр. 11, 6.

Мздовозданіи < мѣздовѣзданіи n. μισθαποδοσία, исплаћивање плате, наплата: Јевр. 2, 2; 10, 35; 11, 26; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Мизиница < мизиница m. filius rostratus, мезимац; пети најмањи прст на руци: Прол.

Милваніи n. συμπάθεια, милосрђе, сажалење: Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч. милостивност

Милвати v. impf. милѣю, -ши, ἐλεεῖν, чинити милост, сажале-

вати, смиловати се: Јуд. 1, 22; Рим. 9, 18; Твог ко егѣ ежѣ милвати: Возгл.

Милосрдіи < милосрдіи n. 1) οἰκτιρμός, милосрђе: Јевр. 10, 28; 2) φιλανθρωπία, човекољубље, човечност, љубав: Дел. 28, 2; 3) ἀγαθωσύνη, доброта, поштење, добротворност: Гал. 5, 22.

Милосрдовати < милосрдovati v. impf. -срдѣю, -дѣши, σπλαγχνίζεσθαι, сажалевати, жалити некога: ш народѣ (Мат. 15, 32; Марк. 8, 2).

Милосрствовати v. impf. -срдствѣю, -ши, χρηστεύεσθαι, бити благ, милосрдан, милосрдан: люкы (I Кор. 13, 4).

Милосрдѣ < милосрдѣ 3. οἰκτιρῶν, εὐσπλαγχνός, милосрдан, милостив: V Мојс. 4, 31; Лук. 6, 36; Еф. 4, 32.

Милшѣ f. μηλωτή, овчија кожа; горња хаљина, плашт: проноша въ милшѣхъ (Јевр. 11, 37); Иліина: Кан. св. Андр. крит. п. 8 т. 4; Блискѣ: Троп. Предпр. Просв.; вѣды іѣрдѣнскѣа милшѣю твою прегѣкѣ еи: Ст. на хвал. св. прор. Ил.

Милѣ 3. εὐσπλαγχνός, милосрдан, жалостив, пун сажалења према некоме; милѣ емѣ вѣсть, εὐσπλαγχνισθή, сажали му се: Лук. 15, 20; милѣ еа дѣати, ἱκετεύειν, искрено се молити: Ч. погреб. свешт. ик. 13; милан дѣмѣа: Мол. јут. 11; милѣа ткорити, потνέεσθαι, молити, преклињати (Микл.).

Мирникъ m. εἰρηνικός, мирољубив човек: I Мојс. 42, 11. 44; који живи с ким у миру, друг, пријатељ: Јер. 38, 22.

Мировождѣлѣнѣ з. који жели, који воли мир (*Старч.; Дјач.*).

Мироподатѣлѣнѣ adv. εἰρηνοβραβευτῶς, дарујући мир: Степ. гл. 8 ант. 4 Сл.

Мирсина f. μισρίνη, мирта: Ис. 41, 19.

Мирствовати < мирствовать v. impf. -ствѣю, -вши, εἰρηνεύειν, живети у миру, бити миран: I Сол. 5, 13.

Миръ m. εἰρήνη, мир, тишина: Мат. 10, 12.

Миса f. 1) παροφίς, πίναξ, дискос, тањир: Арх. чин.; Ном. пр. 20; 2) missa, римокатоличка лигургија (*Микл.*).

Миѣана f. грч., справа за разбијање зидова: I Мак. 5, 30; 6, 20.

Міровождѣлѣнѣ з. κοσμοπόδητος, који воли свет: Ст. на Г. в. у III Нед. В. п.

Міродѣржицѣ < миродръжьць m. κοσμοκράτωρ, владалац света; враг: Кан. англ. хран. п. 9 т. 3.

Міродѣржитѣлѣ < миродръжитѣль m. в. міродѣржицѣ: Еф. 6, 12.

Мірорадѣстный з. κοσμοχαρμίσουνος, који се радује свету: Сјед. у III Нед. В. п.

Міроспаситѣльный з. κοσμοσωτήριος, који спасава свет: Сјед. у III Нед. В. п.

Мірскій з. κοσμικός, светски: I Кор. 7, 33. 34; Тит 2, 12.

Міръ m. κόσμος, свет: Мат. 5, 14 и др.

Младѣнство n. νηπιότης, детињство: Сл. на стих. на Бож.

Младѣнствовати v. impf. -ствѣю, -вши, νηπιάζειν, бити дете, детињити: I Кор. 14, 20; платію: Сјед. на Вавед.; колю: Сјед. на Божић; егитѣво; Кан. у Нед. цвет. п. 7 т. 2.

Младодѣйствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣвши, βρεφουργύεται, примати обличје детета: Ч. погреб. млад.; Свјет. на Благов.

Младопитатѣлѣница f. κουροτρόφος, која храни младо, дете: Ак. Бог. ик. 10; Сјед. 2 на Усп. Бог.

Млатъ m. σφύρα, маљ: Суд. 4, 21; III Цар. 6. 7.

Млачинѣ < млаштеннѣ n. ἀμητός, вршитба: III Мојс. 26, 5.

Млекопитатѣлѣница f. γαλακτοτρόφος, која храни дете млеком, дојиља (*Микл.; Дјач.*).

Млѣти < млѣти v. impf. млѣю, млѣши, ἀλήθειν, млѣти: двѣ млѣюцѣ къ жернокачѣ (Мат. 24, 41; Лук. 17, 35).

Мнасѣ m. μνά, грчка монета у вредности од сто драхми: III Мак. 1, 4; Лук. 19, 13—25.

Мниѣхъ m. μοναχός, монах, инок (*Вост.*).

Мнишица f. μοναχή, монахиња, инокиња (*Старч.*).

Мнѣй сопр. од малый (в. меншій) μικρότερος, мањи: Мат. 11, 11; νεώτερος, млађи; Лук. 15, 13; ἐλάχιστος, најмлађи: I Кор. 15, 9.

Многажди < многождѣ adv. πολλάκις, много пута, често: Марк. 5, 4; 9, 22; Мол. верних 2 у св. Лит. Злат.

Многащи < многашти adv. в. многожди: II Кор. 8, 22; 11, 23. 27.

Многоблагодѣтвенный < многоблагодѣтвенъ з. πολυευσπλαγχνος, многомилосрдан: Мол. на Час.

Многовѣщанный з. πολλυφθόγγος, речит, многоговорлив, који зна много и лепо говорити, који је на гласу: вѣтіа многовѣщанныа, речите говорнике (Ак. Бог. ик. 9).

Многокозненный < многокъзньнъ 3. πολυμήχανος, домишљат, лукав, препреден: Ст. на стих. св. Јов. Злат.; подмукао: Ст. на блаж. на св. влмч. Прок.

Многоначаліе < многоначаліе п. πολυαρχία, владавина многих, где много њих владају: Ст. на Г. в. на Божић.

Многоперстный < многопръстънъ 3. πολύχουος, са много струкова, родан: класъ (Стат. I ст. 29).

Многопищный < многопищънъ 3. πολυτελής, који се састоји из много јела; који много једе, троши, раскошан, расипан: Прол.

Многоплачивный 3. πολυτρήνητος, много оплакиван: Ак. Бог. ик. 2.

Многоползкій < многопльзкъъ 3. valde lubricus, веома клизав, склизак: Прол.

Многоплетинный 3. πολυπλόκος, веома заплетен, замршен: оклазнь (Ст. у Ч. Јелеосв.); учесто сплетен, јак: Кан. на Бож. п. 6 т. 1.

Многорачительный 3. πολυραστής, који много хоће, многољубазан: Ст. на хвал. на св. П. и П.

Многословщій 3. part. praes. act. сл. обл. од многослѣти, πολυφύλλητος, много спомињан, о коме се много говори: чдо (Ак. Бог. ик. 2).

Многослѣти < многослоути v. impf. -слоуѣ, -словиши, μακρολογεῖν, много говорити: Ак. Бог. ик. 2.

Многострадалецъ < многострадалецъ m. πολυάθλος, који је много страдавао; који је одржао много победа: Конд. св. влмч. Теод.

Многострастный < многострастънъ 3. πολυπάθης, многонапаћен: плоть (Ст. гл. 2 у Ч. погр.).

Многочастнѣ < многоуастнѣ adv. πολυμερῶς, много пута: Јевр. 1, 1.

Многообразнѣ adv. πολυτρόπως, различито, разнолико: Јевр. 1, 1.

Множае adv. comp. од многоу, πλεῖον, вѣма, више: Пс. 89, 10; Мат. 12, 43.

Множайшій 3. sup. од многій, πλεῖστος, највише њих: Дел. 19, 32.

Множицю adv. в. многожди: Мат. 17, 15; Јов. 18, 2; Рим. 1, 13.

Мнѣ comp. од малоу, μικρότερος, мање: Марк. 4, 31.

Мнѣніе n. ἀπόνοια, уображење: Сл. на лит. на Срет.

Мнѣти < мнѣти v. impf. мню, мниши, νομίζεσθαι, мислити: мнахѣ призракъ быти (Марк. 6, 49); дохеѣν, држати, слутити: Дел. 27, 13; мнимъ, -ый 3. part. praes. pass. δοκῶν, који се сматра: мнимій столпи быти (Гал. 2, 9); -са, дохеѣν, чинити се: чотиса мнитъ (Мат. 22, 17).

Мна, мнай; мнащъ, -и, -е; мнащій 3. part. praes. act. од мнѣти, δοκῶν, мислећи: она же мнащи мкω κερτοградаръ естъ (Јов. 20, 15); који мисли: мнайса столати да клудетса да не падетъ (I Кор. 10, 20).

Могѣство n. δυναστεία, власт, моћ, величина: Свјет. у I Нед. В. п. Сл.; Сир. 43, 31; Дан. 11, 31.

Модлость < мѣдлость f. φαθυμία, безбрижност, лакоумност; леност (Микл.).

Мозгъ m. μυελός, мозак: Јевр. 4, 12.

Мокрота f. ὑγρότης, влага: Ст. на Г. в. 2 на св. Јов. Злат.

Молва < маѣва f. 1) θόρυβος, ταραχός, буна, узбуна, врева, жагор: III Јездр. 12, 2; Мат. 26, 5; 27, 24; Дел. 12, 8; метеж:

- Самогл. гл. 4 у Ч. погреб.; 2) *σάλος*, колебање, немир: Пс. 54, 23; житейкихъ попеченій: Кан. воскр. гл. 7 п. 6 ирм.; 3) *ἄχλος*, узнемиривање, досађивање: Кан. Бог. п. 6 т. 2.
- Молкити** < маъвити v. *imprf.* молблю, молвиши, 1) *θоруβεῖν*, бунити се, смућавати се: что молкити и плачети (Марк. 5, 39); народъ молкацъ: Мат. 9, 23; 2) *περισπᾶσθαι*, трзати се око чега, забунити се, бринути се, старати се: *Μαρία* же молкаше *ω* *мнозѣ* *ιδѣжѣ* (Лук. 10, 40); 3) *τυρβάζειν*, задавати себи бриге, кидати се, мучити се, једити се: *πενήσις* и *молвиши* *ω* *мнозѣ* (Лук. 10, 41).
- Молниѣ** < моменне п. 1) *παράκλησις*, мољење: II Кор. 8, 4; 2) *ἱκεσία*, молба: св. Лит. Злат.; 3) *πρεσβεία*, посланство: Лук. 14, 32.
- Молитвеникъ** < молитвеникъ м. 1) *ἱκέτης*, богомољац, онај који се моли за кога: Ис. Сир. 36, 18; Малах. 3, 14; Ст. на хвал. 2 на св. Георг.; 2) *εὐχολόγιον*, молитвеник (књига); 3) *τὸ δαβίρ*, место где се врше молитве: *молитвеникъ* *храма* (II Пар. 5, 7. 9).
- Молитвеница** f. 1) *προσευχή*, *templum*, молитвени дом, богомоља: Дел. 16, 13; 2) *quae oratione intercedit*, која се моли за другога, угодница Божја (*Микл.*; *Дјач.*).
- Молниѣ**, -иѣ < маъниѣ f. *ἀστραπή*, муња: Лук. 10, 18.
- Молотити** < млатити v. *imprf.* рус., *молотѣ* < млатѣ, -тиши, *τύπτειν*, млатити (жито), врћи: I Кор. 9, 9; I Тим. 5, 18.
- Молчаливъ**, -иѣ < маъуалнеъ з. *ἡσυχίος*, миран, спокојан, тих: I Петр. 3, 4; *σιγήρὸς*, ћутљив: Ст. у Ч. погреб. свешт.
- Молчаніѣ** < маъуалнеъ п. *ἡσυχία*, мир, тишина (*Микл.*); *σιωπή*, ћутање (*Вост.*).
- Молчалникъ** < маъуалнеъ м. *σιωπηλὸς*, ћуталица; подвижник који се предао ћутању (*Вост.*).
- Молчалница** < маъуалнеъ f. *σιωπηλὸς*, келија монаха молчалника: Прол.
- Молчалстковати** < маъуалнеъ в. *imprf.* -ствѣю, -иши, ћутати; живети усамљено, бити отшелник: Прол.
- Молчати** < маъуати v. *imprf.* молчѣ, молчиши, *σιωπᾶν*, *σιγᾶν*, мучати, ћутати: IV Цар. 2, 3; жны вѣша къ церквахъ да молчатъ (I Кор. 14, 34); Лук. 1, 20; да молчатъ *всѣ* *плоть*: В. суб.
- Моль** м. *σῆς*, мољац: Прич. Сол. 25, 21.
- Монистъ** м. *ὄρμισκός*, ѣрдан: П. н. п. 1, 9; *ἐμφωδοκῆς*: Суд. 8, 26.
- Мотыло** п. *κόπρος*, блато, балега: II Мојс. 29, 14; III Мојс. 4, 11; IV Мојс. 19, 5; Јез. 4, 15; *κόπριον*, смет, гnoj, ѣубре: I Мак. 2, 62.
- Мочити** v. *imprf.* мочѣ, мочиши, *βρέχειν*, умакати, погружавати: Ном. пр. 200.
- Мочь** < мочь f. *urina*, мокраћа (*Микл.*).
- Моциѣ**, -иѣ < моштыѣ з. *δυνατός*, моћан, снажан, силан: IV Мојс. 22, 38; Дел. 2, 24; Гал. 4, 15.
- Моциѣ** < мошти v. *imprf.* могѣ, можеши, 1) *δυνασθαι*, моћи: никтоже можетъ *дѣла* *господинова* *работати* (Мат. 6, 24; Лук. 16, 13);

- Мат. 19, 12; 2) ἰσχύειν, имати снаге, јак бити, ваљати, вредети: *многω бо можетъ молитка праведнагω поспѣшетъкъдема* (Јак. 5, 16).
- Мѡци** < мошти f. pl. λείψανα, мошти, кости светитељске (*Микл.; Вост.*).
- Моць** < мошь f. ἰσχύς, δύναμις, моћ, снага, сила, храброст, јунаштво (*Микл.*).
- Мскъ** m. в. мискъ: III Цар. 1, 33. 38. 44.
- Мститель** < мьститель m. ἔκδικος, осветник: I Сол. 4, 6.
- Мстительница** < мьстительница f. ἀμυντήριον, обрана: Ст, у Ч. погреб. свешт.
- Мстити** < мьстити v. pf. мщѣ, мстиши, ἐκδικεῖν, осветити кога, осветити се: Пс. 98, 8; Апок, 6, 10.
- Мстъ** < мьсть m. γλαῦκος, мошт, шира: Јова 32, 19.
- Мѡдрованіе** < мѡдрованіе n. φρόνημα, мудровање, мишљење, мњење: Рим. 8. 6. 7. 27; охолост: плоти нашеа (Троп. IX часа); ѣуд: плотикое (Мол. IX часа); вѣщественное: Мол. у Повеч.
- Мѡдроловѣцъ** < мѡдроловѣць m. φιλόφρων, љубазан, пријазан: I Петр. 3, 8.
- Мѡдрствовать** < мѡдрствовать v. impf. -ствѣю, -ши, φρονεῖν, мудровати, размишљати: паче еже подобаетъ (Рим. 12, 3); разликовати: день.. (Рим. 14, 6); мислити: не выскаа.. (Рим. 12, 6); -са, φρονεῖσθαι, мислити се: Филиб. 2, 5.
- Мѡжатаа** < мѡжатаа adj. f. ὑπανδρος, удата: жена (Рим. 7, 2).
- Мѡжатица** < мѡжатица v. impf. мѡжаюса, -жаешица, ἀνδρίζεσθαι, мушки се држати, бити храбар: Пс. 30, 25; I Кор. 16, 13.
- Мѡжатица** < мѡжатица f. ὑπανδρος, удата жена: Прем. Сир. 9, 10; Ч. Испов.
- Мѡжеложецъ** < мѡжеложѣць m. ἀρρενόφθορος, педераста: Ном. пр. 23.
- Мѡжеложникъ** < мѡжеложникъ m. ἀρρενοκοίτης, који полно опѣи с мушками, хомосексуалац, педераста: I Кор. 6, 9; I Тим. 1, 10.
- Мѡжеложство** < мѡжеложѣство n. полно опѣење с мушками, sodomски грех: I Петр. 4, 3.
- Мѡжеложствовати кого** < мѡжеложствовати v. impf. -ствѣю, -ши, полно опѣити с мушкарцем: Ч. Испов.
- Мѡжлюбивица** f. φιλανδρος, жена која воли мужа: Тит. 2, 4.
- Мѡженеиство** < мѡженеиство n. ἀνδρομανία, лудовање за мушками, успаљивање (*Микл.*).
- Мѡженеиствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, ἀρρενομανεῖν, лудовати за мушками; на свою женѣ, опѣити са женом противу природе: Ном. пр. 28^б.
- Мѡжествовати** < мѡжествовати v. impf. -ствѣю, -ши, ἀνδρίζεσθαι, храбро се борити, мушки устајати противу некога: на мѡчителей (Ст. на лит. св. Георг.).
- Мѡжеименъ** < мѡжеиумень 3. уман, паметан као човек (*Старч.*).
- Мѡка** < мѡка f. ἄλευρον, брашно: Мат. 13, 3; Лук. 13, 21; σείδαλις, пшенично брашно које се приносило Богу на жртву: I Мојс. 2, 1.
- Мѡка** < мѡка f. 1) κόλασις, мѡка, мучење: κῆνια (Мат. 25, 46); Стен. гл. 8 ант. 2; 2) δίχτυ,

- казна: иже мѣкѣ приидѣтъ (II Сол. 1, 9).
- Мѣринъ** м. Αἰθίοψ, Етиопљанин. Тај назив је добио св. Мојсеј (спомен 28 авг.), који је био црнац из Етиопије (*Дјач.*).
- Мѣса** f. губа у антиминосу и по-тиру: Арх. чин.
- Мѣсикій** м. μουσικός, свирач, певач: Апок. 18, 22.
- Мѣсикійскій** β. μουσουργικός, музички: Дан. 3, 5; гдѣль: Ст. по полиј. у Нед. Дух.
- Мѣсія** f. μουσίων, (према јевр. mesach = мешао), мозаик т. ј. уметничка слика састављена из разнобојних ситних ками-чака (*Дјач.*).
- Мѣслоимецъ** < мѣслоимецъ м. αἰσχροκέρδης (αἰσχρόν + κέρδος = мѣсль + имецъ = који хвата, који граби срамну добит, корист), користољубив, подмитљив, лаком: I Тим. 3, 3.
- Мѣслоимство** < мѣслоимство п. αἰσχροκέρδεια, грамжење за добитком, лакомост, користољубље: Посв. испов. грехова. Келійног мѣслоимство, украшавање монашке келије разним раскошним предметима: сликама и књигама световним, које привлаче себи ум и срце монаха, а одбијају их од Бога.
- Мѣшица** < мѣшница f. βροῦχος, врста скакавца: Наум 3, 16. В. крѣхъ.
- Мѣшати** < мѣштати v. impf. мѣшаю, -цаши, в. мѣстиги.
- Мѣшало** п. ποιά, трава; сапун: перѣщицъ (Мал. 3, 2).
- Мѣтарь** < мѣтарь м. τελώνης, цариник: Мат. 5, 46; Марк. 2, 15; Лук. 3, 12.
- Мѣтница** < мѣтница f. τελώνιον, царинарница: Мат. 9, 9; Марк. 2, 14; Лук. 5, 27.
- Мѣдница** < мѣдница f. λεπτόν (в. мѣта), најситнији метални новац: Лук. 12, 59.
- Мѣдъ** f. χαλκός, мјед: зкѣлаци (I Кор. 13, 1); новци: ни при полск мѣди (Марк. 6, 8); народъ мѣщетъ мѣдъ: Марк. 12, 41.
- Мѣлина** f. глиб, бара: Јез. 47, 11.
- Мѣль** м. πηλός, креч; V Мојс. 27, 2; глина, иловача, блато: I Мојс. 11, 3.
- Мѣстолюбителецъ** м. τοποτηρητής, намесник, заменик, помоћник, вршилац дужности: Син. у VII Нед. по св. Пасци.
- Мѣстоименіе** п. проποмен, заменица: копронтелное и т. д. (ГраMAT.).
- Мѣтнословіе** п. ῥητολόγιον (ῥίπτειν, бацати коцку) врачарска књига која садржи у себи записе (изреке) из јеванђеља са разним празноверним објашњењима којима се решава законетка: Ном. пр. 20 (*А. Павловъ*, стр. 53 прим. 4).
- Мѣхъ** м. 1) ἀσχός, мех, мешина: Мат. 9, 17; Марк. 2, 22; Лук. 5, 37; мехур: Стат. на В. суб. I ст. 83; 2) πήρα, торба: Лук. 22, 25.
- Мѣшница** < мѣшница м. πήρα, врећа, кеса (*Микл ; Вост.*)
- Мѣсопѣстъ** < масоупѣстъ м. ἀπόκρεος, месојеђе: Син. у Нед. мес.
- Мѣстиса** < мѣстиса v. impf. мѣтѣса, -тишиса, тараттаи, мутити се, бунити се, узнемиривати се, узрујавати се: кидѣ мѣтѣса (Пс. 38, 7); Сјед. у Ч погреб.; Ирѣль мѣтѣшица: Ст. на Г. в на Божић; Кан. св. Андр. крит. п.

- 4 т. 4; θορυβεῖσθαι, усплахири-ти се: Сип. на В. четврт.
- Матка** < матка f. ἡδύσμου, мет-вица (трава): Мат. 23, 23; Лук. 11, 42.
- Матезина** < матезина з. ταραχώδης, сметен, збркан, поремећен: ѿ млоккѣ матезина (Пс. 90, 3).
- Матеза** < матеза f. ταραχή, ме-теж, буна: Марк. 13, 8; σύγχυ-σις, сметња, неред: Дел. 19, 29; θόρυβος, забуна, немир: Јев. ст. гл. 2.
- Матил** < матил m. μανδύη, μαν-δολή, pallium, Mantel, огртач, плашт, широка путничка гор-ња хаљина (*Микл.; Дјач.*).
- Мати** < мати v. impf. мнѣ, мнши, θλίβειν, месити, стискати, гње-чити (*Вост.*).
- Мѣгалз** m. јевр., врста гуште-ра; по некима: јез: III Мојс. 11, 30.
- Мѣрокарный** з. μωρεψικός, који се вари као миро: θῆμιамъ (II Мојс. 30, 25).
- Мѣрокати** v. impf. мврѣю, -ши, ἀπο-μωρώνειν, помазивати миром: Ном. пр. 200.
- Мѣровоніе** n. мирис од мира: Прол.
- Мѣроточивый** з. unguentum fun- dens, који излива, из којегаче чуде творно и лековито миро: св. влмч. Димитрије, св. Симеон Немања.
- Мѣродохиновенный** з. μωρίπνοα, који мирише на миро: цвѣти рай-гѣи (Сл. на хвал. у Нед. св. от.).
- Мѣроносица** f. μωροφόρος, 1) посуда у којој се чува св. миро; 2) побожне жене које су дошле на гроб Христов да Му помажу тело мирисавим уљем, а чијој је успомени посвећена III Недеља по св. Пасци (*Дјач.*).
- Мѣроположница** f. μωροθήκη, који точи из себе миро: Ст. на хвал. на Прен. м. св. Ник.
- Мѣропемазокати** v. impf. -зѣю, -ши, μωρίζειν, помазивати мирисним уљима: Сјед. на В. суб.
- Мѣросати** v. impf. -саю, -ши, μωρίζειν, мазати миром (*Микл.*).
- Мѣроуханный** < мвроуханныъ з. μωροβρεχής, који мирише на миро: III Мак. 4. 6.
- Мѣроухати** < мвроухати v. impf. -хаю, -ши, μωρίζειν, мирисати на миро: Сјед. гл. 3 на Усп. Бог.
- Мѣрсина** f. грч, мирта: Ис. 41, 19.

Н

- Н** петнаесто слово у црквено-слов. азбуци, зове се нашъ; као цифра њ = 50.
- Навдѣти** v. pf. навждѣ, -вдиши, φυλάσσειν, чувати: Лук. 21, 1.
- Набедреникѣ** < набедреникѣ m. ὑπο-ζωνάτιον, свештеничка одежа у облику четвороугаоног платна (правокутника) које архијереји или одликовани свештеници носе прикопчано или привезано о десном бедру за појасом, а симболише мач духовни т. ј. оружје речи Божје којим његови носиоци треба да су наоружани противу јереси и заблуда. У руској Цркви вена се набедреникѣ о лево бедро, док се за десно прикопчава или привезује палица. В. палица.

- Навлюсти** v. pf. -влюдѣ, -диши, πα-
ρατηρεῖν, мотрити, надзиравати,
пазити на некога: Лук. 20, 20.
- Навада** f. consuetudo, навада, на-
вика, обичај (*Микл.*).
- Навадити** v. pf. -важдѣ, -диши, 1)
συυχεῖν, подбунити, подбости:
всѣхъ народѣ (Дел. 21, 27); 2)
προβιάζειν, наговорити некога
на нешто: наваждена матерію
икою (Мат. 14, 8); 3) καταλα-
λεῖν, опасти, оговорити неко-
га, лажну тужбу изнети про-
тиву некога (*Микл.*).
- Навадница** f. διάβολος, опадачица,
сплеткашица: I Тим. 3, 11.
- Наваждати** v. impf. -ждаю, -жда-
ши, προσλαλεῖν, опадати, сплет-
карити, лажну тужбу износи-
ти (*Микл.*).
- Наваждениі** n. διαβολή, сплетка, опа-
дање, клевета, дражење, под-
бадање (*Вост.*).
- Навечеріи** n. ἑσπέρα, vespera, вече
пре једнога дана, уочи дана:
праздника (Тип.).
- Наводненіи** < наводненіи n. πλήμ-
μυρα, поплава, бујица: Лук. 6,
48; тинно: Кан. анг. хран. II
1 Сл.
- Навыцати** v. impf. навыцаю, -цаши,
μανθάνειν, учити се: ѿ κτίωκѣ
(Ном. пр. 20).
- Навѣтїи** n. ἐπιβουλή, insidiae, за-
седа, замке: Прол.
- Навѣтливый** < навѣтливъ з. insi-
diosus, лукав, сплеткарош, опа-
сан, који кује завере, спрема
заседе: Прол.
- Навѣтникъ** < навѣтникъ n. ἐπιβου-
λος, лукав, подмукао човек, из-
дајица, сплеткарош: I Цар. 29,
4; II Цар. 2, 16; III Цар. 5, 4;
Сјед. у ант. 9 на В. четвр.
- Навѣтовати** v. impf. навѣтѣю, -вѣ-
тѣши, ἐπιβουλεύειν, претити, о
глави радити некоме, плести
замке, смишљати зло противу
некога: навѣтѣюции созданію тво-
емѣ (Ч. Кршт.).
- Навѣтъ** n. ἐπιβουλή, наговор, за-
седа, издаја, лукавство, злоба,
насртај, нападај: II Мак. 5, 7;
вѣрїи (Богор. егзап. 8); ѿпро-
तिकолежацигѣ: Мол. св. В. В.
1 на Дух. веч.; вѣгѣкѣ: Сл. по
свѣт. на св. влмч. Теод.
- Нагѣк** n. јевр., југ, јужна стра-
на: Јер. 32, 44; 33, 13.
- Наглавиі** n. κίθαρις, капа, митра
коју су носили на глави ца-
реви и првосвештеници: II
Мојс. 28, 4.
- Нагорбитиса** < нагрѣбитиса v. pf.
-горкљоса, -вишиса, contrahi,
згрбити се, згурити се, огр-
бавити: Прол.
- Нагота** f. γύμνωσις, γυμνότης, голо-
тиња: I Мојс. 9, 22; V Мојс.
28, 48; Рим. 8, 35; II Кор. 11,
27; Апок. 3, 18.
- Наготовати** v. impf. -тѣю, -тѣши,
γυμνητεύειν, го бити, ићи без
одеће, трпети голотињу: I Кор.
4, 11.
- Нагѣ**, -їи з. γυμνός, го: I Мојс. 2, 25;
I Цар. 19, 24; Мат. 25, 36—44.
- Надолзѣ** adv. μακρὰ, дуго: Марк.
12, 40.
- Надрѣги** f. pl. περισκελῖς, одећа ста-
розаветнога свештеника; гаће:
надрѣги льнѣни, покрывати стѣ-
дѣниѣ плоти нѣхъ ѿ кидрѣ дѣже
до стѣгнѣ (II Мојс. 28, 42)
- Надѣаніи** < надѣаніи n. πεποιθήσις,
нада, очекивање, поуздање: II
Кор. 3, 4; Еф. 3, 12; Фи-
либ. 3, 4.

Надѣатиса < надѣатиса v. impf. надѣюса, -дѣишиса, ἐλπίζειν, надати се: Лук. 23, 8; πεποιθέναι, уздати се: II Кор. 10, 7; Евр. 2, 13.

Наединѣ adv. κατ' ἰδίᾳ, насамо, у четири ока: Дел. 23, 19.

Наемникъ < наемникъ m. μισθωτός, μισθιος, наѣмник, надничар: II Мојс. 12, 15; III Мојс. 25, 40; Лук. 15, 17. 19; Јов. 10, 12. 13.

Назданіе n. ἀνάπλασις, успоставляне, обновлење, преображење: Ак. Бог. ик. 10.

Наздати v. pf. -зидѣ, -зидиши, ἐποικοδομήσαι, устројити, назидати: I Кор. 3, 14; утврдити: Еф. 2, 20.

Назидати v. impf. -даю, -даиши, οἰκοδομεῖν, зидати, градити: I Кор. 3, 10. 12; назидавати, поучавати: I Кор. 10, 23; Јуд. 1, 20.

Назирати v. impf. -раю, -раиши, παρατηρεῖν, мотрити, пазити на кога: Марк. 3, 2; Лук. 14, 1; 6, 7; ἐφορᾶν, надгледати (*Микл.*).

Назнаминати v. pf. -наю, -наиши, σημαίνειν, означити, објавити: Дел. 11, 28; II Сол. 3, 14.

Назнаменовати v. impf. -нѣю, -нѣиши, σημαίνειν, назначити, показивати пут, разумевати: Јов. 12, 33; 18, 32; 21, 19; -са, осенити се знаком крста: Треб..

Назрѣти v. pf. назрю, -зриши, παρατηρεῖν, гледати на нешто: аще кеззакωνία назриши (Пс. 129, 3).

Наипаче adv. μάλιστα, ἐπὶ πλείον, највише, више свега, особито, нарочито: Пс. 50, 4; Дел. 20, 38 sq.

Наитіе n. ἐπιφοίτησις, силазак: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; 4. Бел. водоосв.

Наказаніе n. 1) διδασκαλία, παιδεία, кажњавање, карање: не приимогай наказаніемъ Гднимъ (Евр. 12, 5); Евр. 12, 8. 11; саветовање, воспитывање, поука: всако писаніе.. полезно естъ.. къ наказанію (II Тим. 3, 16); Рим. 15, 4; Еф. 6, 4; Ст. по полиј. св. Сави; 2) γουδεσία, опомена: Тит 3, 10; Сл. на хвал. у V Нед. В. п.

Наказати m. παιδευτής, карач: Евр. 12, 9; воспитач, учитель: Рим. 2, 20; Конд. у Нед. сир.

Наказати v. pf. -заю, -зайши и -жѣ, -жиши, παιδεύειν, воспитати, научити: Дел. 7, 22; 22, 3; казнити, покарати: Лук. 23, 16. 22.

Наказовати v. impf. -казѣю, -зѣиши, 1) παιδεύειν, кажњавати, карати: наказѣа накази ма Гдѣ (Пс. 117, 18); егоже во лѣвитѣ Гдѣ, наказѣтъ: Евр. 12, 6; Апок. 3, 19; Мол. у Ч. Јелеосв.; учити: Троп. св. Јов. Злат.; 2) γουδετεῖν, упућивати, поучавати: I Кор. 4, 14; саветовати, опомињати: II Сол. 3, 15; Кол. 1, 28; II Тим 2, 25; Тит 2, 12.

Накладати v. impf. -даю, -иши, φορτίζειν, товарити, трпати: крѣпна не оудокъ погѣма (Лук. 11, 46).

Належати v. impf. -лежѣ, -жиши, ἐπιχειροῦμαι, наваљивати; нападати: на челоѣка (Пс. 61, 4); тискати, стешњавати: належѣѣ емаѣ народѣ (Лук. 5, 1); нѣжда ко ми належитѣ, за невољу ми је: I Кор. 9, 16; ѿ належѣѣгѣ (ἐπιχειρέντης) приценіа: Мол. на Веч.

Наличникъ m. προσοπίου, образина, маска: Ном. пр. 23.

- Налогъ** т. ἐπιήρεια, вреѣање, нападај, мучење: ἐπίσκοπος (Кан. у Ч. погреб. млад. п. 8 т. богор.; Кан. Богор. п. 6 т. 2)
- Наложница** < наложница f. παλλακή, незаконита жена, милосница, иноча: Сл. на блаж. на Усек.
- Наложничихъ** < наложничихъ т. παλλακῆς υἱός, син иночин, копиле (*Вост.*).
- Налой** т. в. аналогій.
- Наллцати** < наллцати v. impf. -цаю, -цаши и -лцѣ, -чиши, ἐνέχειν, запиѣати, нагезати: στρέβλαιν (I Мојс. 49, 23); лдкк: Пс. 77, 9.
- Наллци** < наллци v. pf. -лцѣ, -лцши, διατείνειν, затегнути: лдкк (Пс. 10, 2); ἐντείνειν, напрегнути: наллци и οὐκίμαι. . Пс. 44, 5; Мол. при обл. над-бедр.
- Намастити** v. pf. -мащѣ, -стиши, λιπαίνειν, намазати, натрти мащѣу: Пс. 140, 5.
- Наметати** v. impf. -мищѣ, -мищши, πίπτειν, бацати; н. каменни, λιθάζειν, каменовати: II Кор. 1, 25.
- Наметъ** т. σκηνῆ, шатор: III Мак. 1, 2.
- Намизати** v. impf. -заю, -заши, nutare, намигивати: околю (*Микл.*).
- Намѣстный** β. ἐντόπιος, тамонный, ондашний: Дел. 21, 12.
- Нанищ** и нанищ adv. ἄλλοίως, на на-личје: одеждѣ ѡдѣати (*Микл.*).
- Наносити** v. impf. -ношѣ, -сиши, ἐπιφέρειν, полагати: на недѣж-ныхъ . . глукотажки и оукрѣци (Дел. 19, 12), изјављивати, подизати: снѣкк (Рим. 3, 5).
- Наносъ** т. ἐπιφορά, додаток, до-платак (*Вост.*); calumpnia, кле-вета (*Микл.*).
- Нанѣдринникъ** < нанѣдринникъ т. в. егкопій.
- Нападѣніе** п. ἐπιβότασις, напад, на-сртај, наваљивање: II Кор. 11, 28; кражіе: Мол. у Послед. оп. молебна.
- Напасти** v. pf. -падѣ, -дѣши, προσ-πίπτειν, напасти: на храмниѣ (Мат. 7, 25); на кыю, пасти око врата, загрлити: Лук. 15, 20; Дел. 20, 37; на перн, леѣи на гру-ди: Јов. 13, 25.
- Напаствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, πειράζειν, кушати, водити ко-га у напад, дражити, задир-кивати, нападати, гонити (*Ми-кл.*); -са, трпети беду, гоѣење (*Дјач.*).
- Напастъ** f. πειρασμός, искушење: Мат. 6, 13; 26, 41; Марк. 14, 38; Лук. 22, 40. 46; I Тим. 6, 9.
- Напалати** < напалати v. impf. -лю, -лши, ποτίζειν, напалати, по-јити: Пс. 103, 11. 13; Мат. 27, 48; Лук. 13, 15; поливати, за-ливати: ни насаждаай естъ что, ни напалай, но козрицаай Богъ (I Кор. 3, 7. 8).
- Напрѣсникъ** < напрѣсникъ т. ἐπι-στήθιος, 1) напрѣсник, једна вр-ста одежде старозаветнога пр-восвештеника: II Мојс. 28, 4; 2) човек који лежи на груди-ма некога (као што се каже за св. ап. Јована да је лежао на грудима Спаситељевим), љу-бимац, миљеник (*Дјач.*).
- Написаніе** п. 1) ἐπιγραφή, натпис: чій окразъ сей и написаніе (Мат. 22, 20; Марк. 12. 16); Марк. 15, 26; Лук. 23, 38; 2) ἀπο-γραφή, попис становништва: иѣ написаніе перкоз кысть . . (Лук. 2, 2); Дел. 5, 37.

Написати v. pf. -пишѣ, -шиши, ἐπιγράφειν, написати: IV Мојс. 17, 3. 4.

Напитати v. pf. -таю, -иши, τρέφειν, нахранити: Мат. 25, 37.

Напольный <напольнѣ 3. campensis, који је окружен пољима, који лежи на равници: на грады напольныя (II Парал. 28, 18).

Напоследокъ <напоследѣкъ adv. ἔσχατον, најпосле, најзад: III Мојс. 27, 18.

Направити v. pf. -правлю, -виши, κατευθύναι, управити, упутити: ноги наша на пѣть мирнѣ (Лук. 1, 79); управити, удесити: στῶπυ μοῶ направи по мюкии твоѣмѣ (Троп. на I часу).

Напрасливъ 3. δξύχολος, строг, прагав, нагао: Тит 1, 7.

Напрасно adv. ἀδρόως, ἐξαίφνης, изненада, неочекивано, наједном: н. εἰδῖα прѣидетъ (Троп. троич. у Јут. мол.).

Напряженіе <напряженіе n. ἐπίτασις, усиљавање, напрезање, напор: Ст. на Г. в. у средѹ IV седм. В. п.

Напѣтїе <напѣтнїе n. ἐφόδιον, све што је потребно за пут; попутнина, путни трошак за путовање у загробни свет: вѣ напѣтїе живота κѣчнагѡ, као помоћ за живот вечни коју болесник добива пред смрт у св. причешћу (Мол. св. В. В. у Посл. за прич. бол.).

Напѣтное n. в. напѣтїе: Ст. на Г. в. у V Нед. В. п.

Напыщенъ <напыштынѣ 3. τετηφομένος, надут: II Тим. 3, 4.

Напыритиса <напышитиса v. pf. -щѣса, -пишиса, δυχοῦσθαι, надути се: II Тим. 3, 4.

Нардъ m. грч., билька у Индији из које се правило мирисаво уље: мѣро нардное (Марк. 14, 3); Јов. 12, 3.

Нарекованный 3. ὠφισμένος, одређен: Дел. 2, 23.

Нарици <нареши v. pf. нарежѣ, -речиши, 1) καλεῖσθαι, назвати: не люди моῶ, люди моῶ (Рим. 9, 25); Богор. воскр. гл. 6; н. имл, наденути име: Мат. 1, 21. 23. 25; Лук. 1, 13. 31; 2, 21; 2) ἐπικαλεῖσθαι, позивати у помоћ некога, позивати се, апеловати на некога: κειρα ли нарекиѣ єи (Дел. 25, 12); Дел. 28, 19; 3) ὀνομάζειν, именовати, прозвати: иже и аплѡ нарече (Лук. 6, 13); -са, καλεῖσθαι, назвати се: κω τῖи ѡноке Бжїи нареκѣтїа (Мат. 5, 9).

Нарицати v. impf. -цаю, -цаиши, 1) καλεῖν, називати: именимѣ оїа єгѡ Захарїю (Лук. 1, 59); 2) ἐπικαλεῖσθαι, позивати се, апеловати на некога: κειρα нарицаю (Дел. 25, 11); надевати коме име, прозивати: бїишнѣ нарицаемый Петръ (Дел. 10, 5. 18 squ.); -са, називати се: оучитїи (Мат. 23, 8. 10).

Народъ m. 1) ἔχλος, гомила: Мат. 15, 32; Дел. 1, 16; 2) πλῆθος, мноштво: Лук. 6, 17; 23, 27; 3) λαός, народ: Лук. 20, 19; 4) δῆμος, светина, прост народ: Дел. 12, 22; 17, 5.

Нарокъ m. προδεδεμία, одређено време, рок: Гал. 4, 2.

Нарочитъ, -ый 3. 1) ἐπίκλητος, славан: сїи нарочитїи гонїи (IV Мојс. 26, 9); 2) ἐπίσημος, познат, чувен, знаменит: ко аплѣхѣ (Рим. 16, 7); Мат. 27, 16; 3) γνωστός, јаван:

знаменіе (Дел. 4, 16); 4) ἡγούμενος, првак, управитель: иджа нарочита къ кратѣи (Дел. 15, 22).

Насадителъ m. φουρουρός, који сади, сејач, вртлар: Мучен. гл. 8; Конд. у Нед. свих св.

Насадаъ m. ἄκατος, лађа, чамац: Прол.

Населеніе < населеніиe n. κατοικία, насеобина, стан: III Мојс. 23, 14.

Насельникъ m. ἐγχώριος, περίοικος, становник, урођеник: IV Мојс. 15, 29; V Мојс. 1, 7.

Насивъ m. јевр., стража: I Цар. 13, 3. 4.

Насиліе n. βία, насилъе; силованье (грех): Ч. Испов. 22.

Насиловати v. impf. -аю, -аши, καταδυναστεύειν, присиловать, принуђавати, чинити насилъе, мучити некога: Јак. 2, 6; надвладати некога, овладати неким: Дел. 10, 38; силовати: дѣлѣ шкрѣченю (V Мојс. 22, 25).

Насилство n. καταδυναστεία, насилъе: Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.

Наслажденіе n. ἀπόλαυσις, наслада, уживанье: Конд. на св. Три Јер.; дрекнее: Сјед. воскр. гл. 2 Сл.

Насмртникъ m. ἐπιθανάτιος, осуђен на смрт: I Кор. 4, 9.

Насочати v. impf. -чаю, -чаши, salumniari, клеветати (Микл.).

Наставити v. pf. -ваю, -виши. ἡδηγεῖν, водити, упутити: II Мојс. 15, 13; Пс. 44, 5; на землю правд: Пс. 142, 10; на вѣкѣ истинѣ: Јов. 16, 13; Дел. 8, 31; Апок. 7, 17; Кан. на Возн. п. 1 ирм.; учити: II Мојс. 15, 13.

Наставлати v. impf. -ваю, -ши. ἡδηγεῖν, водити, предводити, указивати пут: II Мојс. 23, 23,

Наставникъ m. 1) καθηγητής, ἐπιστάτης, воспитач, учитель: ниже нарицайтѣа наставники. . . (Мат. 23, 10); Лук. 5, 5; 17, 13; 2) ἡγούμενος, вођ, старешина: покинѣйтѣа наставниковѣмъ кашимъ. . . (Јевр. 13, 17); ангела мирна вѣрни наставника. . . : Јект. прозб.

Настажитель m. δημότης, суграђанин, земляк (Микл.).

Настояти v. impf. настою, -стоиши, ἐνεστημέναι, ἐφιστήναι, наступати, приближавати се: день Христокъ (II Сол. 2, 2); бити за чим, настојати: настой вѣговременнѣ и безвременнѣ (II Тим. 4, 2).

Настоящій 3. part. praes. act. сл. обл. од настоати 1) παρών, садашњи: ни настоаща, ни глѣдща (Рим. 8, 38; I Кор. 3, 22); Јевр. 9, 9; 12, 11; избави ны ѿ настоаща вѣды: Сл. на хвал. на св. Ник.; настоащю тайнѣмъ казѣюще: Ст. на Г. в. на Божиѣ; овај: день (Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.); 2) ἐφέστος, који је настао, наступио: за настоащій дождь и зимѣ (Дел. 28, 2); 3) прави, стваран; 4) настојатель, начеоник: Прол.

Настрежати v. impf. -каю, каши, στίζειν, избости кожу, ужећи знакове у кожу, жигосати: и мзкъ настрежанныхъ (γράματα στίχτα, избоцкане знакове на телу, жигове) да не готкорите къ вѣкѣ (III Мојс. 19, 28).

Настѣпати < настѣпати v. impf. -паю, -пашши, πατεῖν, стајати на нешто, газити: на змѣю и на скорпию (Лук. 10, 19).

Насѣнѣти < насѣнѣти v. pf. -сѣнѣ, -нѣши, implere, напунити (Микл.).

Насѣщный < насѣщитиъ З, потребан: χλῆκκα нашъ насѣщный (Мат. 6, 11; Лук. 11, 3), хлеб наш потребни. Оба су превода погрешна са грчкога: ἄρτος ἐπιούσιος, пошто ἐπιούσιος не значи: насѣщный, потребни, него: свагдашњи, управо: за сутрашњи дан одређени (ἡ ἐπιούσια ἡμέρα), те би правилније било: χλῆκκα нашъ ксидневный, хлеб наш свагдашњи (*Жив*).

Насыщеніе < насыщение п. τροφή, ситост, наслада, чашћење: V Мојс. 33, 23; II Петр. 2, 13.

Наткати < наткати v. pf. наткѣ, натчини, πιάζειν, набити, натући, напунити: μικρὸ δοκρὸ натканѢ (πεπαισμένος) и потраманѢ. (Лук. 6, 38).

Натриженіе < натрижение п. ἀθλον, борба, натецање; ἔπαθλον, награда за борбу: Ст. на Г. в. 3 на Предпр. Преобр.

Навпигъ < навпигъ т. ναυπηγός, градитель бродова (*Микл.; Дјач.; Старч.*).

Навстити < навстити v. pf. навѣрѣ, -стиши, 1) πείθειν, наговорити, подговорити: Мат. 27, 20; Дел. 14, 19; 2) παροτρύνειν, побудити, потстаћи: Дел. 13, 50.

Навтрии < навтрие п. πρωτα, јутро следећега дана, појутарје; adv. ἐπὶ τὴν αὐριον, ујутро, сутрадан: Марк. 11, 12; 15, 1.

Навщеніе < навштение п. διδασκαλία, наговор: Ч. оглаш.

Находити v. impf. -ходѣ, -диши, ἐπέρχομαι, приступати, навалывати: Ст. на Г. в. на св. арх. Мих.

Находъ т. εἰσβολή, насртај, навала, провала: Сл. по Свјет. на

св. Саву; ἔφοδος, нападај: страстий (Кан. Богор. II. 8 т. богор.).

Нахождение п. ἔφοδος, навалывање, насртање, продирање: Ст. на Г. в. на преп. Параск.

Началникъ < начальникъ т. ἀρχηγός, главар, почетник, оснивач: Ст. на Г. в. воскр. гл. 5; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Начало < начало п. ἀρχή, 1) почетак: I Мојс. 2, 10; IV Мојс. 24, 20; V Мојс. 33, 27; Мат. 24 8; Марк. 10, 6; Јов. 1, 1; Сл. на лит. на Рожд. св. Јов. Прет; 2) власт: Рим. 8, 38; Еф. 3, 10; 6, 12; Кол. 1, 16; 2, 10.

Началовождъ < начальвождъ т. ἀρχηγός, главни вођ: иѣггашкк (Ст. на стих. св. арх. Мих.).

Началозловный З. ἀρχικαλός, од почетка злобан, зао: смій (Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.).

Началохъдожникъ < начальхождожникъ т. ἀρχιτέκτων, градитель, подузетник: Ст. на Г. в. 3 на св. Луку.

Началство < начальство п. ἀρχή, власт, поглаварство: Лук. 20, 20; I Кор. 15, 24; Еф. 1, 21; старешинство: Јуд. 1, 6.

Начати < начати v. pf. начнѣ, начини, ἀρχεσθαι, почети: Мат. 4, 17 squ.

Начатокъ < начаткъ т. ἀρχή, почетак: азъ емь... начатокъ и конецъ (Апок. 21, 6; 22, 13); 2) adv. τὴν ἀρχὴν, испочетка, одмах у почетку, напред: начатокъ икв и глаголю камъ (Јов. 8, 25), τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν, почетак, како вам и кажем (*Вук*). Ова реч τὴν ἀρχὴν преведена је и црквенословенски и српски погрешно, јер

није схваћена адвербијално као у латинскоме (*id quod a principio dico vobis*), у рускоме (что я говорилъ вамъ о себѣ *начала*) и у другимъ переводима (*Жив.*); 3) ἀπαρχή, првине природе, први плодови: ѡκω начатки естества наиздателью (Конд. у Нед. свих. св.); прва жертва; новина: Ἰησοῦς κτὴν Χριστοῦ (Рим. 16. 5); оумершымъ: I Кор. 15, 20; Мол. у св. Лит. Вас.; оупошихъ: Сјед. воскр. 1 гл. 3; Богъ нашъ: Сјед. по полиј. св. Лук. Наченъ, -шій 3. part. praes. act. I од начати, ἀρχόμενος, почевши, који је почео: Гал. 3, 3. Начертавати < начертати v. impf. -ваю, -ваши, 1) χαράττειν, црта-ти: крестъ младинцемъ (Ч. Кршт.); 2) χαρακτηρίζειν, карактерисати, обележавати: Син. у II Нед. В. п. Начертаниѣ < начертание п. χάραγμα, χαρακτήρ, цртеж, белега, слика, жиг: Апок. 13, 16. 17 squ.; Ст. на Г. в. 2 на Обр.; Мол. у св. Лит. Вас.; Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч. Начертати < начертати v. pf. -таю, -таши, χαράττειν, начертати, начертати, написати, урезати: Дел. 17, 29. Начинаніѣ п. 1) ἐπιχειρήματα, напрезанье, труд, потхват; 2) ἐπιτήδευμα, занимање, занат, дело: V Мојс. 28, 10; Пс. 13, 1; 80, 13; 98, 8; 3) ἐπιτήδευσις, владање, поступање, рад: Ном. пр. 24; 4) ἐγχείρημα, намера: Сл. на Г. в. у пет. V седм. В. п. Начинати v. impf. -наю, -наши, 1) ἀρχεσθαι, почињати: ѡκω лѣтъ тридцать начинаа (Лук. 3, 23);

Лук. 21, 28; 2) δοχεῖν, мислити, помишляти: не начинайте глаголати къ себѣ (Мат. 3, 9; Лук. 3, 8).

Начный part. praes. act. од начати, ἀναρχόμενος, који почиње: Филиб. 1, 6.

Нашествовати < нашествовати v. impf. -ствѣю, -ши, πορεύειν, кретати се, наилазити, долазити: Кан. на Срет. п. 1 ирм.

Нашти < нашати v. pf. нашъ, -наши, μεθώσασθαι, најмити: Мат. 20, 1. 7.

Нашкиръ м. грч., господар лађе: Дел. 27, 11.

Небезбѣднъ < небезбѣднъ 3. ἐπισηλής, опасан, не без страха: Дел. 27, 9.

Неблаголювицъ < неблаголювицъ м. ἀφιλάγαθος, који не воли добро, недобролюбив: II Тим. 3, 3.

Неблагополѣчный < неблагополоучный 3. несреќан: Ст. на блаж. св. Ил.

Неблазныи < неблазныи 3. ἀσκανδάλιστος, неупрѣлан, чист, без махне, неоскврњен: Мол. у Повеч.

Небогъ 3. τάλας, miser, бедан, невољан, кукаван, јадан (*Микл.*).

Небокованинъ < небокованнъ 3. на небу скован: мечь (Прип. 9 песме на св. Три Јер.).

Небомѣдренный < небомѣдрнъ 3. οὐρανόφρων, који тежи за небом, који мисли о небеским стварима (*Дјач.*).

Небомѣрный 3. који допире до неба (*Дјач.*).

Небопарный < небопарнъ 3. οὐράνος, који небом лети: пророкъ (Ст. на хвал. св. Ил.).

Небосвѣтлый 3. који светли, блиста на небу: свѣзда (Конд. 6. нов.).

- рај у коме је без обрађивања одрастао Христос (Кан. на Воздв. ч. К. п. 9 ирм.).
- Некозносителкино** adv. ἀμεταωρίστος, непоносито, смерно: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Невременновѣдний** 3. в. негѣкный: Прол.
- Невѣстновенно** adv. incontinenter, неумерено, ненапрегнуто (*Микл.*); нераскајано, очајно (*Дјач.*).
- Невѣдомь**, -ый 3. 1) ἄγνωτος, непознат: Дел. 17, 23; 2) ἄδηλος, сакривен: Лук. 11, 44.
- Невѣдкнѣ** п. ἄγνοια, незнање: Пс. 24, 7; Дел. 3, 17; 17, 30.
- Невѣжда** f. в. невѣжда: Треб.; Предг. Испов.
- Невѣжда** f. Ἰδιότης, незналица, лажик, простак: I Кор. 14, 16. 24; II Кор. 11, 6; невѣжди ко сѣще οὐμδρншася: Ст. на лит. на Дух.
- Невѣжествѣ**, п. ἀγνοήμα, с незнања учињена погрешка: и ш людкихъ невѣжествѣихъ (Мол. у св. Лит. Вас.).
- Невѣжество** < невѣждьство п. в. невѣдкнѣ: I Петр. 2, 15; Еф. 4, 18; Јевр. 9, 7.
- Невѣжствовати** < невѣждьствовати v. impf. -ствѣю, -иши, ἀγνοῦν, незнати, непознавати: Јевр. 5, 2.
- Невѣстителъ** м. νεφρός, заручник, вереник: Ак. св. Ник.
- Невѣстникъ** м. 1) заручник, вереник, жених (*Микл.*); 2) брачна соба, вајат: Тов. 6, 17.
- Невѣствоводецъ** < невѣствоводецъ м. νεφραγωγός, девер: Ст. на Г. в. 4 на Рожд. св. Јов. Прет.
- Невѣствоводитель** м. в. невѣствоводецъ: I Мојс. 26, 26.
- Невѣстокраситель** м. -ница f. νεφρόστολος, који (која) спрема украшава невесту за брак: Ак. Бог. ик. 10; Ст. на блаж. на Вавед.
- Негли** adv. 1) τάχα, једва, можда: I Мојс. 32, 20; Рим. 5, 7; Филим. 1, 15; 2) ἵσως, вероватно, ваљда, по свој прилици, свакако: Ч. погреб. свешт. ик. 2; Син. на В. четвр.; 3) δῆθεν, поготову, тобоже, дакако: Син. у Нед. мит. и фар.
- Негниющій** < негниюшть 3. part. praes. act. сл. обл. од негнннн, ἄσηπτος, који не трули: I Мојс. 16, 14.
- Недовѣдомь**, -ый 3. 1) ἀκατάληπτος, недокучљив, непостижан; потајан; 2) ἀπερινόητος, несхватљив: Мол. на св. Лит. Злат.
- Недомысленный** < недомыслие 3. ἀπερινόητος, недокучив, несхватљив: Кан. анг. хран. т. богор.
- Недоразвѣваемый** 3. ἄγνωτος, непоймљив: Ак. Бог. ик. 2.
- Недостаточествовати** < недостатъкъствовати v. impf. -ствѣю, -иши, λείπεσθαι, оскудевати (*Микл.; Дјач.; Старч.*).
- Недоумѣвати** v. impf. -ваю, -ваши, διαπορεῖν, неразумевати, двоумити, сумњати: недоумѣваю и оужагаюга (Сјед. воскр. гл. 3 Богор.); ἀπορεῖν, незнати: Ак. Бог. ик. 9; -са, доћи у неприлику, бити у недоумици, не моћи се начудити: Лук. 9, 7; Јев. ст. гл. 2. *Лит. неодоумѣвати*
- Недоумѣнѣ** п. ἀπορία, тешкоћа, недоумица, сумња, неприлика: Ном. пр. 202.
- Недоумѣнѣ** 3. ὑπορημένος, који је у недоумици: Сл. на Г. в. у Нед. сир.

Недоумѣти v. pf. -мѣю, -мѣши, ἀπορεῖν, бити у сумњи, колебати се, не бити у стању, не моћи, незнати: κῆραγω κο ὠβῆτα недоумѣюще, који не знамо да дамо никаква одговора; који се не можемо извинити (Троп.); недоумѣеть κῆρακω аззыкъ: Кан. на Богој. п. 9 ирм.; Ст. на стих. св. кн. Лаз.; οὐκ εὐπορεῖν, не умети: Троп. Рожд. св. Јов. Прет.; -σα, чудити се, не знати: Јов. 13, 22; Дел. 25, 20.

Недоговати < неджговати v. impf. -дѣгѣю, -дѣши, νοσῶν, боловати од чега, бити болестан: I Тим. 6, 4; Ст. на блаж. св. кн. Лаз.

Недѣгъ < неджгъ m. νόσος, болест: ицѣлаа κῆρακω недѣгъ (Мат. 4, 23; 9, 35; 10, 1); Конд. св. влмч. Пант.; ἀσθενεία, слабост: I Тим. 5, 23.

Недѣжливъ < неджжливъ m. ἀρρωστος, болешлив: I Кор. 11, 30.

Недѣжнъ < неджжнъ 3. ἀσθενής, болестан: Лук. 10, 9; Дел. 5, 15, 16; ἀρρωστος, болешлив, нелагодан: Марк. 16, 18; ἀσθενῶν, слаб, немоћан: Марк. 6, 56.

Неиласа (јевр. = весела, радосна), назив неке птице у кн. Јова 39, 13, која се у неким преводима назива struthion (*Дјач.*).

Неже conj. disj. ἢ, него: ὠρανῆς εὐδεται . . . неже . . . (Мат. 10, 15; 11, 22, 24).

Нежели conj. disj. ἢ, него ли: блаженнѣе естъ даати, нежели приимати (Дел. 20, 35).

Нежитъ m. ρευματισμός, врста болести на усевима: молитва нежити, εὐχὴ ρευματισμοῦ, молитва од болести жита (Ном. пр. 20).

Независтнодатель m. ἀφθονοπάροχος, који без зависти даје, који је неисцрпан у давању: Ст. на хвал. у Нед. слеп.

Независтное n. ἀδιαφθορία, чистоћа, неповређеност, целост: Тит. 2, 7.

Независтный 3. ἀφθόνος, без зависти; неисцрпан у изобиљу: живый и независтный источник (Кат. на Благ.).

Независтно adv. ἀφθόνως, обилно, на претек: Ст. на лит. св. П. и П.

Незлоба f. ἀκακία, невиност, непорочност: Пс. 7, 9.

Незловивъ, -ый 3. ἀκακος, невин, непорочан: Пс. 24, 21; простодушан, безазлен: Рим. 16, 18: ἀνεξήκακος, стрпљив, кротак: II Тим. 2, 24; Јевр. 7, 26.

Незловіе n. ἀκακία, безазленост: Мол. при умив. руку пред св. Лит.

Незлыблемъ < незлыблемъ 3. ἀσάλευτος, непомичан, непоколебљив, постојан, сталан; поуздан, јак: инованіе (Сл. на хвал. св. ап. П. и П.).

Незлыточествіе 3. ἀπέρρευτος, оскудан: ко κῆρακω потребахъ тѣлесныхъ (Син. у II Нед. В. п.).

Незлѣщанъ 3. ἀφθευχτος, без гласа; неизрецив, неисказан: Кан. воскр. гл. 6 п. 4 богор.

Неизглаголаный 3. ἀνεκλάλητος, неисказан: I Петр. 1, 8.

Неизживаемый < неизживаемъ 3. ἀδάπανος, што се не може потрошити, обилан: пица (Ст. на Г. в. у Нед. св. праот.); іокровице: Кан. Богор. п. 3 богор.

Неизживимый 3. ἀδάπανος, без трошка, бесплатан, који не

задаје трошка: плячь (Ч. по-
греб. свешт. ик. 22).

Неизмѣненъ, -ый < неизмѣннъ *з.*
ἀναλλοιώτος, непроменлив: Богъ
ый неизмѣненъ (Ст. на стих.
воскр. гл. 3).

Неизмѣннъ < неизмѣнно *adv.* *αναλ-
λοιώτως*, непроменливо (Мол.
пред Херув.).

Неизреченъ < неизреченъ *з.* *ἄρρητος*,
неисказан: II Кор. 12, 4.

Неислѣдимъ, -ый < неислѣднъ *з.*
ἀνεξιχνίαστος, неиспитан, непри-
ступачан: бездна (Мол. у Ч.
Желеосв.); неистражлив: Мол.
св. В. В. на Дух. веч.

Неислѣдный < неислѣднъ *з.* в.
неислѣдимый: Кан. воскр. гл.
2 п. 6 ирм.

Неислѣдованный *з.* *ἀνεξιχνίαστος*, ко-
ме се не може ући у траг, не-
истражлив: Рим. 11, 33; Еф.
3, 8; Мол. у св. Лит. пређ.

Неискѣсенъ < неискѣсенъ *з.* *ἀδόκιμος*,
неук, певешт: ω κέρκ (II Тим.
3, 8); Тит 1, 16; неваљао, поквар-
рен: ѿмъ (Рим. 1, 28); *ἄπειρος*,
неискусан, који нешто не ра-
зуме: глоска правды (Јевр. 5, 13).

Неискѣсобрачнъ < неискѣсобрачнъ
з. *ἀπειρόγαμος*, који није иску-
сио брака, нежењен, неудата:
Догм. гл. 5; Богор. воскр. 2
гл. 5; Ст. на Г. в. гл. 8; Троп.
у суб. V седм. В. п.

Неискѣсозловнъ *з.* *ἀπειρόμαχος*, који
не зна за зло, који није осе-
тио бола: Кан. у Нед. Цвет.
п. 7 т. 2.

Неискѣсомѣжнъ < неискѣсомѣжно
adj. f. *ἀπειρανδρος* (*πάρθενος*), која
није искусила мужа: дѣвка (Кан.
И. Хр. п. 8 богор.); ω штропо-
вицы неискѣсомѣжнъ, од девојке

недотакнуте од мужа: Троп.
Обр. Г.

Неискѣсомѣжно < неискѣсомѣжно
adv. *ἀπειράνδρος*, без мужа: Сид.
воскр. 1 Сл. гл. 5; Кан. на
Срет. п. 9 ирм.

Неисповѣдимый *з.* *ἀνεκδιύγητος*, не-
исказан: II Кор. 9, 15; Мол.
јут. 1.

Неистлѣненъ < неистлѣннъ *з.* *ἄφ-
θαρτος*, који не трухне: I Петр.
1, 23; I Кор. 9, 25

Неистлѣннъ п. *ἀφθαρσία*, непоква-
реност, чистота, непролазност:
I Петр. 3, 4; Еф. 6, 24.

Неистовный < неистовнъ *з.* *ἐπί-
ληπτος*, безуман, махнит, бесан:
квдъ (Ст. на Г. в. на Усек.).

Неистовнъ < неистовно *adv.* *ἐρ-
μανῶς*, злобно, бесно, неприја-
тельски: Кан. воскр. гл. 8 п.
8 ирм.

Неистововатиса v. *impf.* -вѣюса,
-вѣшиса, *μαίνεσθαι*, *fugere*, бес-
нети, горопадити се, бити по-
маман, безуман: человекъ неисто-
квѣщъ (Јер. 29, 26).

Неистовство < неистовство п. *μανία*,
безумље, лудост: V. Мојс. 28,
28; Дел. 26, 24; Троп. Прен.
м. св. архѣ. Стеф.; Кан. св.
Андр. крит. п. 7 т. 5; λύσσα,
бес, бесноћа, махнитост: Стат.
I ст. 64.

Неистовствовати v. *impf.* -ствѣю,
-ствѣши, 1) *μαίνεσθαι*, горопа-
дити се, беснети: на неѣ (Син.
у II Нед. В. п.); неистокѣквѣ-
щнъ страстнъ море: Кан. воскр.
гл. 5 п. 6 ирм.; 2) *ἐπιμαίνεσθαι*,
живо желети нешто, помамити
се: Син. на В. пон.

Неистокъ, -ый *з.* в. неистовный: I
Цар. 21, 14; неистокъ быти, не

- бити при себи: Марк. 3, 21; *μαίνειν*, полудети: Јов. 10, 20.
- Неистоцаемый** 3. part. praes. pass. сл. обл. од неистоцати, *ἀνεώτος*, који се не може испразнити: Ст. на хвал. у III Нед. В. п.; пица: Мол. у св. Лит. Вас.
- Неистоцимый** < неистъштимъ 3. part. praes. pass. сл. обл. од неистоцити, *ἀδαπάνητος*, који се не може испразнити, потрошити, који не може нестати, неискупив: благодать (Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.); Ак. Бог. ик. 13; *люкве страд. неистоцимаа*: Ст. на стих. св. Спир. чуд.
- Неисчетенъ**, -ый < неисътътъ 3. *ἀμήτριος*, који се не може измерити, неизмеран, небројен, бескрајан: Мол. у св. Лит. Злат.; Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.; *ἄπειρος*, неограничен: Син у VI Нед. по св. Пасци.
- Неисчетносилный** < неисътносиальнъ 3. *ἀπειροδυναμος*, неограничено, бескрајно силан: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Неклонный** 3. *ἀκλινής*, не нагињући се, чврст: *κέραι* (Мол. у Хирот. презв.).
- Неключимство** n. inutilitas, шкодливост, штетност: Прол.
- Неключимый** 3. *ἀχρεῖος*, некористан, неваљао: и неключимаго раба вверзите во тмѣ кромѣшнѣю (Мат. 25, 30); узалудан: глаголите мѣ раби неключими есмь (Лук. 17, 10); *ἀδόκιμος*, неугледан, који нема вредности, недостојан: да не какъ, инымъ проповѣдаа, самъ неключимъ есѣ (I Кор. 9, 27); неключимъ быти, *ἀχρεΐομαι*, ништа не валяти, покварити се: би неключими быша, *ἠχρεΐώθησαν* (Пс. 13, 3).
- Неклатвохранительный** < неклатвохранительнъ 3. *ἀσπονδος*, непомирлив: Рим. 1, 31.
- Некниженъ** < некнижнъ 3. *ἀγράματος*, неписмен, неук: Дел. 4, 13.
- Некоснѣтый** < некоснѣтъ 3. *ἀσινής*, *illaesus*, недирнут, недотакнут; неповреѣн, незлеѣн: Прол.
- Некрадомый** 3. *ἄσυλος*, који се не може украсти, неповреѣн, сигуран од прогона: Конд. св. Вас. Вел.
- Неместный** < неместнъ 3. 1) *ἄδολος*, који не лаже, искрен, отворен, непатворен, чист, прави: *μлеко* (I Петр. 2, 2); 2) *ἀπλανής*, који не лута: *σκέζα*, стајачица, водилъа: Конд. у IV Нед. В. п.
- Нелицемѣренъ**, -ый < нелицемѣрьнъ 3. *ἀνυπόκριτος*, непритворан, отворен: Јак. 3, 17; Рим. 12, 9; I Тим. 1, 5.
- Нелицепрїимный** < нелицепрїисмынъ 3. *ἀπροσωπόληπτος*, који не гледа на лице: *ἰδιῶ* (Сл. у Ч. погр. свешт.); *ἰδιωσις*, суд на коме се не гледа ко је ко: Мол. 4 св. Сим. Мет. у Послед. к прич.
- Нелицепрїимнѣ** adv. *ἀπλῶς*, искрено, отворено, без обзира на лице: Јак. 1, 5.
- Неложный** < нелъжнъ 3. *ἀψευδής*, нелажан, истинит: Тит 1, 2.
- Нелюбопрителный** 3. *μη φιλόνηκος*, који није склон на свађу: Приче Сол. 10, 12.
- Немерцаемъ** < немерцаемъ 3. који се не гаси: *κβτѣ* (Микл.).
- Неинмоходенъ** < неинмоходенъ 3. непролазан, непроходан: Прол.

Невозможеніе п. ἀσθένεια, немоћ, слабост, болест: души (Кан. Бог. п. 8 т. богор.).

Немокренно < немокрыно adv. ἀβρόχως, непоквашено, неовлажено, сухо: Догм. гл. 5; Кан. воскр. гл. 7 п. 1 ирм.

Немолчный < немълъуныъ з. ἀσιγῆτος, непрећутан, непрекидан: Мол. у св. Лит. Вас.

Немолчно < немълъуно adv. ἀσιγῆτως, не ћутећи, непрестано, непрекидно: Ст. на стих. воскр. гл. 6; Ст. на блаж. св. архѣ. Стеф.; Кан. на св. Теод. п. 3 т. богор.

Немоцствовать < немоцъствоватьи v. impf. -ствѣю, -ствѣши, ἀσθενεῖν, слаб бити, боловати: немоцъствѣющихъ крачь (Троп. св. Георг.).

Ненавѣдѣти v. impf. -виждѣ, -видиши, μισεῖν, мрзити: Мат. 10, 22; 24, 9; Марк. 13, 13; Лук. 21, 17; добро творите ненавидѣшимъ васъ: Мат. 5, 44; но еже ненавидѣдѣ, то годѣваю: Рим. 7, 15.

Ненавистникъ < ненавистникъ m. μισάνθρωπος, који мрзи људе, злобан, пакостан (Микл.).

Ненавѣтны з. ἀνεπιβουλεύτος, без заседе, без лукавства, безазлен, frei von Nachstellung: ложе (Мол. у Ч. Венч.); кѣнцы: Мол. у Ч. Венч.; печать: Мол. у Ч. Желеосв.; ἀνεπηρέαστος, беспрекоран, без замерке: жизнь (Мол. јут. 3); стадо: Свјет. на св. кн. Лаз.

Ненавѣтнѣ adv. ἀνεπιβουλεύτως, без заседа, без замки: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Ненаказанны з. ἀπαιδευτος, празан, неучен: II Тим. 2, 23; зависть

прійметъ люди ненаказанныа (Јутр. уз В. п.).

Ненадежный з. ἀπογνωστός, који је без наде, који очајава: Мол. на исход душе.

Ненадежно adv. неочекивано, изненада, преко очекивања: Прол.

Неневѣстный з. ἀνύμφευτος, који је без невесте, нежењен: неκѣста ненеκѣстнаа, sponsa non sponsa, невеста која је без жениха, која није невеста, која је неудата: Ак. Бог.; Конд. Благов.

Непаматливъ < неспаматливъ з. ἀμνημων, који се не сећа, заборава: Сјед. у ант. 6 на В. четврт.

Непаматозловивый з. ἀμνησίκακος, који не памти зло, који није злопамтило: Мол. у Ч. Желеосв.

Непаматозлови < неспаматозловиe п. ἀμνησίκακον, заборавањање увреда: III Мак. 3, 15; Син. у II Нед. В. п.

Непитный < непытынь з. ἀπOTOS, који није за пиће, који није питак; горак: источникъ . . ересь (Кан. св. от. п. 6 т. 2).

Неплодствовать < неплодъствоватьи v. impf. -ствѣю, -ши, στεῖρον, бити без плода: Кан. у Нед. блуд. с. п. 3 ирм.

Неплоды, -ове f. στεῖρα, нероткиња: Пс. 112, 9; Лук. 1, 7. 36; 23, 29; Гал. 4, 27; Јевр. 11, 11; Конд. на Рожд. св. Јов. Прет.

Неповоримый з. ἀμαχος, непобедив, неосвојив, непокорив: Син. у II Нед. В. п.; ἀπρόσμαχος, непредобив: Син. у суб. Ак.

Непокиненъ, -ый < неповинныъ з. 1) ἀθῶς, невин, прав, праведан: кровь (V Мојс. 27, 25); Пс 23, 4; непокиненъ есмь ѿ крове пра-

κείναισιν ἔγω, нисам крив у крви.. (Мат. 27, 24); Конд. св. Ник.; Оумыю въ неповинныхъ рѣцѣ мой: Мол. при умив. руку пред св. Лит.; 2) ἀνέγκλητος, беспрекоран, без кривице: Кол. 1, 22; I Кор. 1, 8; 3) ἀνεύθυνος, неогворан: Син. на В. пет.; 4) ἀνένοχος, невин: предстојниѣ (Мол. верн. 2 у св. Лит. Злат.).

Неподобный < неподобный 3. οὐκ ἀνήκων, неприличан, неуместан: Рим. 1, 28; Еф. 5, 4; ἀπρετής, непристојан, срамотан: Мол. верн. 1 у св. Лит. преѣ; н. црковъ, незнабожачки храм: Прол.

Неполезность п. ἀδιαφορία, равнодушность: Син. у IV Нед. по св. Пасци.

Неполезный < использынь 3. ἀνωφελής, некористан: Тит 3, 9; Евр. 7, 18.

Непоношающий 3. μὴ ἐνειδίξων, који не кара, не прекорева: Як. 1, 5.

Непоравоцены 3. ἀδούλος, незароблен: страстьми (Ст. на лит. св. Сави).

Непорочный, -ый < испорочный 3. ἀμωπτος, беспрекоран, без кривице, без махне: Филиб. 3, 6; I Сол. 3, 13; Евр. 8, 7; ἀμωμος, безгрешан, безазлен: агнецъ (I Петр. 1, 19); Јуд. 1, 24; Еф. 1, 4; 5, 27; Кол. 1, 22; Евр. 9, 14; без телесних недостатака: II Мојс. 22, 21; непорочнии, ἀμωμοι, тропари који се поје на васкрсном, а и на суботњем, јутрењу на припев: Бѣгомленъ еси Гди.. који је узет из Пс. 118, 12, а почиње речима: Благини непорочнии къ пѣть.. због којих су и добили ово име;

ἀπρόσκοπος, чист: Дел. 24, 16; ἀμωνήτος, непорочан, беспрекоран: Мол. у св. Лит. Злат.

Непостыдный < непостыжнь 3. ἀμετακλίνητος, непомичан, постојан: I Кор. 15, 58.

Непослашій 3. part. praet. act. I сл. обл. од непослаши, < непослашти, ἀγαμος, нежежен неудата: I Кор. 7, 34.

Непотребенъ, -ый < испотребьнь 3. ἀχρηστος, ἀδόκιμος, некористан, невальао, непотребан: Рим. 3, 12; Филиб. 1, 11; Евр. 6, 8.

Непощадѣніе < испощадѣние п. 1) ἀποτομία, отреситост, строгост: Рим. 11, 22; 2) ἀφειδία, изнуреност: Кол. 2, 23.

Неправдовати < неправьдовати v. impt. -дѣю, -дѣши, ἀδικεῖν, неправедно поступати, криво чинити: Дел. 25, 11.

Непраздна, -а < испраздна adj. f. ἐν γαστρὶ ἔχουσα, тешка, трудна: горе же непраздныиъ (Мат. 24, 19; Марк. 13, 17); ἔχουος, носеѣа, бременита: іщюю непраздною (Лук. 2, 5); дѣвѣ непразданѣ прокодиши: Сл. на III часу на Божиѣ.

Непоборимый < испоборимъ 3. ἀπροσμάχητος, непобедљив, несавадљив: покорникъ (Троп. св. Григ. Палами); Ч. погр. свешт.; ἀνάλωτος, неосвојив: Кан. воскр. гл. 7 п. 8 врм.

Непривратный < испривратнь 3. ἀμετάστρεπτος, непроменљив, непоколебив, чврст: столпъ (Ст. на лит. на св. Три Јер.).

Неприменъ 3. ἀδιάδοχος, који не прелази у наслеђе: црктко (Мол. у Ч. погр. свешт.).

- Непреклонъ** 3. ἀκλινης, непоколебив, чврст, як: Ст. на блаж. на св. ап. П. и П.
- Непрелганъ** 3. ἀδιάφευτος, непреваран: мзда (Мол. у Ч. хирот. љакон.).
- Непреложный** < непреложный 3. ἀμετάθετος, непроменлив: Евр. 6, 17. 18; оупоканіе: Конд. Усп. Бог.; ἀτρέπτως, неизменлив: Ст. на хвал. воскр. гл. 4.
- Непреложно** adv. ἀτρέπτως, непроменливо: Мол. херув. п.; Ст. на веч. на Благов.
- Непримѣнь**, -ый < непримѣнь 3. ἀναλλοίωτος, непроменлив: Мол. св. В. В. на Дух. веч.; ἀπαράλλακτος, једнак: Сл. на Г. в. у Нед. св. от. 11 окт.
- Непретѣпный** < непретѣпный 3. ἀπαράβατος, непроходан, непропадлив, вечан: Евр. 7, 24.
- Непреткновенный** < непреткновенъ 3. ἀπρόσκοπος, који се не спотиче, без спотицања: Филиб. 1, 10.
- Неприкосновененъ** 3. ἀπρόσιτος, који се не може додирнути: Ст. на IX часу уочи Бож; ἄψαυτος, недирнут: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Непричастенъ** < непричастенъ 3. ἀμέτοχος, који нема с ким удела, заједнице: печали, који је без туге (Ст. у Ч. погреб.); нападений κρηκρωκѣ: Троп. 2 св. Спир. чуд.
- Неприазненъ**, -ый < неприазненъ 3. τοῦ πονηροῦ, лукав, зао: ѣнокѣ (Мат. 13, 38); колкѣ: Сл. на блаж. на Прен. м. св. Ник.; τοῦ διαβόλου, љаволски: гѣтъ (I Тим. 3, 7).
- Неприазнь** < неприазнь f. πονηρός, зло: Мат. 5, 37; Јов. 17, 15.
- Непріѣвцителный** 3. ἀκοινωνητος, који не може имати заједнице: Ст. на хвал. у Нед. Самар.
- Непроходимый** 3. ἀδιόδευτος, непролазан: дверь Гѣна (Богор. воскр. гл. 5).
- Непроходный** < непроходный 3. ἄβατος, непроходан, неприступачан: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Непщеваніе** < непщеваніе n. 1) πρῶφαις, мишьене, изговор, тобожњи разлог: Марк. 12, 40; 2) ὑπόνοια, нагаѣње, слутња, сума: I Тим. 6, 4.
- Непщевати** < непщевати v. impf. непщю, -щѣши, 1) ὑπολαμβάνειν, мислити: Пс. 72, 16; Дел. 2, 15; Ст. на хвал. на св. ап. П. и П.; 2) νομίζειν, сматрати, држати: I Кор. 7, 36; 3) ὑπονοεῖν, слутити, нагаѣти: Дел. 13, 25; 27, 27; 4) ἠγείσθαι, ценити, признавати: I Тим. 1, 12; Мол. у св. Лит. Вас.; Ирмол. гл. 6 п. 8 ирм. 10; 5) προφασίζεσθαι, изговарати се, извињавати се; измишљавати: кинь ω грѣтѣхъ, изговоре за грехе (Пс. 144, 4).
- Неработенъ**, -ый < неработенъ 3. ἀδόλωτος, незаробљен, слободан: санъ (Сл. на Г. в. на Обрез.).
- Нерадити** v. impf. нераждѣ, -диши, 1) καταφρονεῖν, не марити за нешто: ω дрѣзѣмѣ (Мат. 6, 24; Лук. 16, 13); I Тим. 4, 12; презирати: ω гѣтѣѣ (II Петр. 2, 10); 2) οὐ μελεῖν, не бринути се за нешто: ω окѣхъ (Јов. 10, 13); 3) ἀμελεῖν, занемаривати, пренебрегавати, презирати: Евр. 2, 3; 8, 9.
- Нерадѣніе** n. ἀμέλεια, безбрижност, немарност: Ном. пр. 68.

- Неразвратный** З. ἀδιάστροφος, неизменлив, непоколебив: поимѣнїе (III Мак. 3, 3).
- Неразливательный** З. ἀδιάχυτος, неизливлен, нерасеян: Син. у II Нед. В. п.
- Неразсѣдный** < неразсѣднѣ З. ἀρρήκτος, који се не може разбити, тврд: камень (Ст. на Г. в. З на св. Јов. Злат.).
- Нерастлѣнный** З. непоқварен: Кан. у Ч. погреб. млад. п. З т. 2; Ст. на Г. в. св. кн. Лаз.
- Нерѣкосѣчный** < нерѣкосѣчнѣ З. ἀχερρόμητος, који није рукама сечен: камень (Кан. воскр. гл. 4 п. 9 ирм.).
- Нерѣшимый** З. ἄλυτος, неразрешив: Ст. на Г. в. воскр. 4 гл. 4.
- Несвѣдомъ** < несвѣдомѣ З. ἀγνοωτος, незазнан, непознат: тинѣтко (Богор. воскр. гл. 4).
- Несвѣтимый** З. ἀφωγγής, који не светли, без светлости: мракъ (Ст. гл. 8 у Ч. погр. свешт.)
- Несказанъ** З. ἀνεύκαστος, коме нема равна, недосежан: дръжава (Мол. 1 ант. на св. Лит.).
- Нескверный** < несквернѣ З. ἀσπιλος, неоскверѣн, чист: II Петр. 3, 14; I Тим. 6, 14; ложе: Јевр. 13, 4.
- Неслитнѣ** < неслитнѣ З. ἀσύχυτος, који се не може слити, непомешан: къ неслитномѣ соединенїи коплощамѣ (Богор. воскр. гл. 4).
- Несланый** З. в. неслитнѣ: Сјед. богор. на Божиѣ; Мол. св. В. В. З на Дух. веч.
- Несмыслнѣ**, -ый < несмыслнѣ З. ἀνόητος, луд, безуман: Лук. 24, 25; ἄφρων, неразуман: II Кор. 12, 11; Еф. 5, 17.
- Несмѣсный** < несмѣснѣ З. ἀμιχτος, који се не може смешати, несмешан: единно и неимѣно ѿ Троицы кожитко (Сјед. воскр. 2 гл. З богор.).
- Несогласенъ** < несогласнѣ З. ἀσύμφωνος, несложен: Дел. 28, 25.
- Несредственнѣ** adv. ἀμέσως, непосредно, блиско: Ст. на лит. на св. Три Јер.
- Несса** јевр., јастреб: Јов. 39, 13.
- Нестарѣмый** < нестарѣмѣ, ἀγήραος, који не стари, који не подлежи старењу, увек млад, непролазан: жикотъ (Ст. на лит. на Срет.); мавка: Кан. у Ч. погр. свешт. п. 9 Сл.
- Нестарѣти** v. impf. -рѣю, -рѣши, ἀγήρασαι, не старити, бити вечан: нестарѣюще клижнѣтко, вечно бл. (Самогл. гл. 4 у Ч. погреб.); покой: Ст. на стих. богор. на св. Три Јер.
- Нестерпимый** < нестерпимѣ З. ἀφόρητος, несносан: Кан. воскр. гл. З п. 8 ирм. и гл. 7 п. 9 ирм.
- Нестроенїе** п. ἀκαταστασία, буна: Лук. 21, 9; немир, неслога: Јак. 3, 16; неуреѣено стаѣе, беспоредок, растројство: I Кор. 14, 33; бука: II Кор. 6, 5.
- Нестѣжанїе** < нестѣжаннѣ п. ἀκτημοσύνη, раupertas, сиромаштво (Микл.).
- Несѣмѣнный** < несоумѣнѣ З. ἀνυπόκριτος, непритворан, нелицемеран, искрен: Јак. 3, 17.
- Несытый** < несытнѣ З. ἀκόρεστος, несит; нечист, прлав: грѣхъ (Син. у Нед. блуд. с.): мракъ: Сл. на Г. в. на В. четврт.
- Несытый** < несытѣ З. ἀκόρεστος, несит, ненасиѣен: Троп. Вел. четврт.

Неѣкомый З. ἀκρότομος, који се не може сећи, делити; тврд: Сл. на блаж. воскр. гл. 7; неѣкомая гора, Пресвета Дјева: Ст. на блаж. воскр. гл. 3 богор.; ἀλόξευτος: Кан. воскр. гл. 4 п. 9 ирм.

Неѣкний п. ἀφθαρσία, нераспадливость, непролазност, непропадливость, чистота: I Кор. 15 54; Ст. на блаж. воскр. гл. 8; Кан. Пасхе п. 3 ирм.; Мол. за огл. у св. Лит. Злат.

Неѣкнийъ, -ый З. 1) ἀφθαρτος, који не подлежи трухљењу, не распадив: I Кор. 15, 52; вечан: царствїи (Ект. у Ч. Кршт.); неѣкнийъ сотворамъ, ἀφθαρτοποιῶμαι: Кан. за прич. п. 8 т. на Сл.; 2) ἀκήρατος, непомешан, чист: вѣтъ (Мол. пред. јев. на св. Лит.); даянь: Кан. на Благгов. п. 4 ирм.

Неѣопырь п. νεκτόπερος, слепи миш: Ис. 2, 20.

Неѣпъ З. ἀεργός, piger, лен, нерадин: Прол.

Не оу, οὐπω, још не: Јевр. 2, 8.

Неѣвадимь, -ый < неѣвадимь З. ἀμάραντος, неувели: I Петр. 1, 4; 5, 4.

Неѣдовинъ < неѣдовинъ З. δύσκολος, незгодан, досадан, мрзак, тежак (Микл.).

Неѣдововосходимый З. δυσανάβατος, на кога се тешко може успети, попети, недостижан: кыота (Ак. Бог. ик. 1).

Неѣдовозримый З. δυσθεώρητος, који се тешко може догледати, недогледан: глбениа (Ак. Бог. ик. 1).

Неѣдовоносимый З. δυσβάστακτος, који се тешко да носити, не-

згодан за ношење: тажистъ (Сл. на хвал. у Нед. расл.).

Неѣдовопокориый З. који се тешко може покорити, свладати, непокоран, упоран: тѣло жи н. вроздами коздржанїа шѣздакъ (Ст. на лит. св. Сави).

Неѣдовопрїатїинъ З. δυσπαραδέκτος, који се тешко може схватити, несхватлив: Ак. Бог. конд. 2.

Неѣдовосчислаемый З. οὐκ ἐδαριθμητός, који се не може лако избројити: Син. у II Нед. В. п.

Неѣдовотерпимый З. δυσμάθεκτος, кога је тешко зауздати, несносан: доида (Кан. Дух. п. 3 ирм.).

Неѣдовство < неѣдовство п. δυσχερεία, нелагодност, тешкоћа, неприлика, досада: Ст. на хвал. 4 на св. ап. П. и П.; Кан. Богор. п. 4 т. богор.

Неѣдовъ adv. δυσκόλως, трудно, тешко: богатый видѣтъ къ цѣткїи нѣноѣ (Мат. 19, 23; Марк. 10, 23. 24).

Неѣклонный < неѣклонный З. ἀκλινής, који се не нагиње, чврст, тврд: Јевр. 10, 23.

Неѣмытный < неѣмытный З. ἀδέκαστος, непоѣкуплив, непристрастан: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Неѣстроинъ < неѣстроинъ З. ἀκατάστατος, несталан, непостојан: Јак. 1, 8.

Неѣспаемь, -ый < неѣспаемь З. part. praes. pass. од неѣспати, ἀκοιμητός, који никада не спава: око (Кан. у Ч. погреб. свешт. п. 1 т. богор.); черкъ: Ч. погреб. свешт. ик. 11; ѣлтырь, који се чита дању и ноћу без прекидања.

- Невыспаніе** п. *αἴπνου*, неспавање, бдење: Троп. гл. 8 на Вел. повеч.
- Невыспяющъ**, -и, -е; -ій З. part. praes. act. од невыспати, *ἀχοίμυτος*, који не спава, неуморан: къ молитвахъ (Конд. Усп. Богор.).
- Нехлака** f. *ἔγκυος, gravis*, бременина, трудна (Микл.).
- Невыспный** < неосыпный З. в. невыспаемъ: Сл. сјед. на св. влмч. Прок.
- Нечадствовать** < неусадствовать v. impf. -ствѣю, -ствѣши, *ἀτεκνοῦναι*, немати дече, бити неплодан: нечадствокышамъ оутрока: Кан. Дух. п. З ирм.
- Нечаемъ** < неусаемъ З, *ἀπορούμενος*, збуњен, у неприлици: II Кор. 4, 8.
- Нечаланіе** < неусаланіе п. *ἀπορία*, очажање, неизвесност, недоумица, страх: Лук. 21, 25; Еф. 4, 19.
- Нечествовати** < неусествовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, *ἀσεβεῖν*, бити безбожан, безбожно поступати, грешити: II Петр. 2, 5, 6; Јуд. 1, 15.
- Нечестивъ**, -ый < неусестивъ З. *ἀσεβής*, безбожан: I Тим. 1, 9.
- Нечестіе** < неусестіе п. *ἀσεβεία*, безбожност: Јуд. 1, 15. 16. 18; Тит. 2, 12.
- Нечѣствинный** < неусѣствинъ З. *ἀισθανόμενος*, неосетлив: Ст. на Г. в. у среду цнетну.
- Нешкинъ**, -ый < нешквенъ З. *ἄρραφος*, нешивен (Микл.).
- Нещадно** < нештадно adv. *ἀποτόμως*, непоштедно, без штеђења, строго: Тит 1, 13.
- Невиноватиса** v. impf. -нѣюса, -нѣшнса, *libere loqui*, не устручавати се, слободно, смело, отворено говорити: невинδαιа (*παρρησία*) рцы кѣ елика іодѣлалъ еи (Ч. Испов.).
- Невиновенный** З. *ἀπαράλογιστος*, који се не да варати: іδѣла (С. п. у Суб. месоп.).
- Невыриваемый** < невоуриваемъ З. *ἀχειματος*, који није од буре гоњен, тих: Ст. на Г. в. воскр. гл. 5; пристанице: Богор. воскр. гл. 5. *νεβρῶν*
- Нехватный** З. који се не може обухватити: Ст. на хвал. у Нед. св. от.
- Невпальный** < неопалый З. *ἀφλεκτος*, несагорив, неспаљен: нековштвенникъ (Ст. на лит. на Преобр.); кѣпина: Кан. воскр. гл. 7 п. 8 ирм.
- Невписанный** З. *ἀπερίγραπτος*, неописан, несхватлив, непојмлив: Сјед. воскр. гл. 3 богор.; моко отче: Конд. у I Нед. В. п.
- Невиматый** < неотематый и неотъематый З. part. praes. pass. сл. обл. од невимати, *ἀναφαιρέτος*, који се не може одузети, отети: наслѣдіе (Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.); миръ: Мол. у св. Лит. Вас.; *ωκεανіе*: Мол. у св. Лит. пређ.; дароканіе: Мол. при благ. грожѣ на Преобр.
- Невметный** < неотметный З. *ἀδιὰβλήτος*, неодбачен: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Немыть** < немытъ f. *πελεκάν*, пеликан, гем, ноћна птица грабливица која живи поред воде и храни своје младе рибом и водом коју чува у своме мехурићу под гушом. Отуда се причало да пеликан храни своје младе својом крвљу, због

- чега се сматрао за символ материнске љубави (*Дјач.*): Ουποδοκίχηλ неаыти пѣтынкѣй (Пс. 101, 7).
- Неаговѣрје** < неаговѣрне п. *ἀπιστία*, невера, невероватност: Прол.
- Ничоштоже** adv. *εἰς οὐδὲν*, ниушто, низашто: Сл. на Г. в. у IV Нед. В. п.
- Нижѣ** partic. *οὐδὲ*, нити: Мат. 23, 10.
- Низкореніе** < низкориснис п. *prostratio, destructio*, уништавање, рушење: Прол.
- Низверженный** < низвержсѣ 3. part. praet. pass. сл. обл. од низкерици, *καταβραχμένος*, збачен, понижен: Мол. у Ч. Јелеосв.
- Низвестиса** v. pf. -ведѣса, -дишиса, *καταβιβάζεσθαι*, водити доле; срушити се, стропоштати се: до ада (Лук. 10, 15).
- Низвратити** v. pf. -вратиѣ, -тиши, *καταστρέφαι*, оборити, разрушити, разорити, затрти: I Мојс. 13, 10.
- Низвратиати** v. impf. -цаю, -цаши, *καταστρέφαι*, рушити, обарати, разоравати: Ст. на Г. в. у IV Нед. В. п.
- Низврици** < низврѣштн v. pf. -верѣ, -верѣши, *καταβάλλειν*, збацити, оборити: Апок. 12, 9.
- Низвѣсити** v. pf. низвѣшиѣ, -сиши, *καθίεναι*, спустити: Лук. 5, 19; Дел. 27, 30.
- Низлагати** v. impf. -лагаю, -гаши, *καταβάλλειν*, збацивати: II Кор. 4, 9; обарати: Стат. на В. суб. II ст. 116.
- Низложитель** m. *καθαίρετης*, победник: Сл. на Г. в. у Нед. св. от. 11 окт.
- Низложити** v. pf. -ложѣ, -жиши, *καθαίρειν*, срушити, збацити: илныа го прѣтвилъ (Лук. 1, 52); гордыню: Троп. св. Дим.; *καταβάλλειν*, збацити: Апок. 12, 10. 13; Конд. св. Прок.; *κατευνάζειν*, успавати, утишати: ратниквкѣ дѣрзвѣсти (Конд. Бесребр.).
- Низпаденіе** п. *κατάπτωσις*, обарање: Ак. Бог. ик. 6; Ст. на хвал. на св. Три Јер.
- Низпѣстити** < ниспоѣстити v. pf. -пѣшиѣ, -стиши, *χαλᾶν*, спустити: Дел. 27, 17.
- Низпѣцати** < ниспоѣштати v. impf. -цаю, -цаши, *καθίεναι*, спуштати: Дел. 11, 5.
- Низринѣти** < низринѣти v. pf. -ринѣ, -ринѣши, *κατακρημνίζειν*, сурвати, стрмоглавити: Лук. 4, 29.
- Низѣ** adv. *κάτω*, ниско, доле: V Мојс. 28, 43; Мат. 4, 6.
- Низѣмѣвати** v. impf. -ваю, -ваши, *ἰαγγιᾶν*, посртати, спотицати се, не знати, не умети: низѣмѣвати же оумъ вѣакъ твоѣ рождѣтко разѣмѣти, не уме сваки ум да разуме Твоје рођење (Кан, Дух. п. 9 ирм.).
- Низѣплѣжный** < низоуплѣжнъ 3. *χαμερπής, abiectus*, који гмиже по земљи, пузавац: Прол.
- Никакоже** adv. *μηδαμῶς*, никако: Дел. 10, 14.
- Никогдаже** adv. *οὐδέποτε*, никада: Мат. 26, 33; Јевр. 10, 1.
- Николиже** adv. *οὐδέποτε*, никада: Мат. 7, 23; *μηκέτι*, не више, не дуже: Мат. 21, 19; *πώποτε*, икад, игда, још; још никад: Лук. 19, 30.
- Никтоже** проп. *οὐδεὶς, μηδεὶς*, нико, ниједан: Мат. 6, 24.
- Нисанъ** m. јевр., први месец јудејски, који делимично одговара нашем марту (*Дјач.*).

- Нить** f. σπάρτιον, конопац, танко уже, конац, петља: I Мојс. 14, 23.
- Ницъ** 1) adj, πρηγής, нагнута лица, напред нагнут, стрмоглављен, обешен: и ницъ кыкъ прогдѣиа погредѣ, и обесивши се пуче посреди (Дел. 1, 18); 2) adv. на лице, ницице: паде ницъ при ногѣ εγω (Лук. 17, 16; I Кор. 14, 15); ницы, ἐπὶ πρόσωπον, на лица: падоша (Мат. 17, 16).
- Ничтоже** adv. οὐδαμῶς, οὐδέν, ништа: Мат. 10, 26; Лук. 12, 2.
- Ницилюбѣцъ** < ницитслюбѣцъ m. φιλόπτωχος, који воли сиротињу: Стат. на В. суб. I ст. 65.
- Ницѣта** < ништѣта f. πτωχεία, сиротиња, сиромаштво: Пс. 87, 102; II Кор. 8, 2. 9; Апок. 2, 9.
- Ницѣтствовати** < ништѣтствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣвши, πένεσθαι, бити сиромаш, сиротовати: III Мојс. 25, 35.
- Нирѣ**, -ий < ништи 3. πτωχός, сиромашан: Пс. 87, 16; Авдомъ, смирен: Мат. 5, 3; Лук. 6, 20.
- Нитро** n. νίτρον, салитра: Јер. 2, 22.
- Новомѣсачи** < новомѣсачиис n. νεομηνία, нов месец, младина: Кол. 2, 16. По закону Мојсијеву (II Мојс. 40, 2) установљен је у први дан свакога месеца празник када се, по IV Мојс. 28, 11, приносила Богу жртва и то, по IV Мојс. 10, 10, два млада вола, један ован и седам једногодишњих јагањаца (Дјач.). Тај се дан објављивао трубом: когтрѣнте въ новомѣсачи трѣбою, во благознаменитый день праздника вашигг (Пс. 80, 4); ἀρχιμηνία: Ном. пр. 23.
- Новопрѣсѣци** < новопрѣсѣшти v. pf. -прѣсѣкѣ, -сѣчши, καινοτομεῖν, изврнути, преокренути, преобразити: тѣмже и естѣтва новопрѣсѣче, διὸ καὶ φύσεις ἐκαινοτόμησεν, зато и природу (законе природе) преобрази (Ст. на стих. воскр. гл. 1).
- Новосѣтель** m. νεολαμπής, који је недавно, поново просијао светошћу, ново светило: Прол.
- Ноготъ** < ногѣтъ f. ὄνυξ, 1) нокат, шапа, копито; 2) врста писальке, оштре као нокат: на ногти адмиантовѣ (Јер. 17, 1).
- Ножъ** m. μάχαιρα, нож, меч: Суд. 19, 29; ножи каменны ѿ камене острагг (Ис. Нав. 5, 23); Мат. 26, 51. 52; Јов. 18, 11.
- Ночвица** f. σκαφιδοπούλιον, наѣвице, коританце: Ном. пр. 200.
- Ношва** f. σκάφη, каца, валов, здела, корито: Дан. 14, 33.
- Ношѣдинство** < ноштѣдѣньство n. νυκθήμερον, време од 24 сахата, дан и ноћ: Ч. Испов.; Син. на В. четвр. и на Ускрс.
- Ношнѣ** < ноштынъ 3. νυκτός, νυκтерос, ноћни: Марк. 6, 48; Лук. 2, 8; Дел. 18, 9; крањъ, νυκτιχόραξ, буљина: Пс. 101, 7; поприце, цела ноћ: Мол. св. В. В. на Вел. повеч. и Дух. веч.
- Ношъ** < ношть f. νύξ, ноћ: Лук. 2, 37.
- Нравѣченіе** < правоученіе n. moralis doctrina, морална поука (Микл.).
- Нравъ** m. 1) τρόπος, природа, нрав, обичај: Јевр. 13, 5; Ст. на блаж. на Прен. м. св. Ник.; 2) γνώμη, мишљење, расположење срца: греколюккѣый (Ст. на блаж. св. Спир. чуд.); не-

ытнѣй: Сл. на Г. в. на В. четврт.

НѢДИТИ < поудити v. pf. нѣждѣ, -диши, ἀναγκάζειν, присильавати, принуѣавати, терати, гонити: Гал. 6, 12; -сѣ, βιάζεσθαι, силом узети, освојити, на силу узимати: царствѣи нѣное нѣдити (Мат. 11, 12); Лук. 16, 16.

НѢЖДА < поужда f. 1) ἀνάγκη, потреба: I Цар. 22, 2; нѣжда ко естъ прѣити соклазньмиъ (Мат. 18, 7); неволя: нѣжда ко ми належитъ (I Кор. 9, 16); 2) βία, сила: кормило же развикашием ѿ нѣжды колнъ (Дел. 27, 41); насилье: приведе ихъ не съ нѣждою (Дел. 5, 26).

НѢЖДАТИ < поуждати v. impf. нѣждаю, -ждаши, παραβιάζειν, присильавати, принуѣавати; задржавати: Лук. 24, 29; -сѣ, ἐκβιάζεσθαι, чинити насилье: и нѣждахъ: ищщии дшѣ мое (Пс. 37, 13).

НѢЖДИКЪ < поуждынкъ m. βιαστής, силеција, силовит человек: Мат. 11, 12.

НѢМІЙ m. лат., nimus, новац, новци: Прол.

НѢНЪ четрнаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 14; 2, 14; 3, 40; 4, 14.

НѢНѢ adv. νῦν, сада: Мат. 3, 15 и др.

НѢНѢШНІЙ < нѣнѣшнь 3. ѿ νῦν, садашњи: II Петр. 3, 7.

НѢРИЦИ < нѣриште n. οἰκόπεδον, двориште, пребивалиште; развалине од куѣе, зидине: Пс. 101, 7.

НѢРО n. κόλπος, недро, прса, наручја: козми ихъ къ нѣдра твоѣ, икоже долица носитъ дшнмиъ (IV Мојс. 11, 12); загрљај, наручје: и нѣдра коегѡ рѣквати сокираи (Пс. 128, 7); 2) залив: нѣдро же нѣкое оумотрѣши (Дел. 27, 39).

НѢКОТОРІЙ 3. pron., рус., τίς, некоји: I Тим. 2, 18.

НѢЧТО < нѣчѣто pron., τί, нешто: Мат. 5, 23; Лук. 7, 40.

НѢКІДЪ m. πωχήδ, богат стоком: IV Цар. 3, 4.

НѢ асс. pl. од pron. онъ.

О

О шеснаесто слово у црквенослов. азбуци, зове се онъ; као цифра ѿ = 70.

ОБАПОЛЫ (ока полы) ἐντεῦθεν, ἐκατέρωθεν, с обе стране: Апок. 22, 2; Кан. на Воздв. ч. К. п. 1 ирм.

ОБАСЕ adv. πλὴν, меѣутим, усталом: Мат. 26, 39; μέντοι, ипак, но: Јов. 20, 5; ἀλλὰ, него, али: II Кор. 4, 16; ὅμως, ипак, опет, уза све то: I Кор. 14, 7.

7070 - 4. 5. 23
7070 - 4. 5. 23

ОВОЮДѢ < овождоу adv. ἐκατέρωθεν, с обе стране: мечь овоюдѢ острѣ; δίστομος: Пс. 149, 6; Јевр. 4, 12; Апок. 1, 16; изшщрнѣ: Апок. 2, 12; у оба случаја, при свему томе: и прекыканиши овоюдѢ егиттвомъ дѣва (Кан. св. Андр. крит. п. 4 богор.).

ОВРАЗЪ m. в. шбразъ.

ОВОГДА < овѣгда adv. ποτε, некада, негда: II Цар. 11, 25.

ОВОЦІѢ < овоштис n. воѣе: Уч. изв.

Овоць < овошь f. ὀπώρα, плод: похотий дѣши (Апок. 18, 14).

Овца < овья п. πρόβατον, овца: Дел. 8, 32.

Овъ 3. ροπ. ὁ, ἡ, τὸ, овај, други: Мат. 13, 4; окъ оуκω — окъ же, ὁ μὲν — ὁ δὲ = један — други: окъ оуκω ачетъ, окъ же оупикаетѣа (I Кор. 11, 21); Егзап. 2 богор.; око оуκω — око же, τὰ μὲν — τὰ δὲ, то — то, с једне стране — с друге стране: Прем. 17, 14; окы оуκω апы, окы же пророки . . . (Еф. 4, 11).

Огневидный < огневиднь 3. πυροειδής, који има облик огња, који изгледа као огањ, сличан огњу (*Вост.*).

Огневица < огневица f. πυρετός, грозница: V Мојс. 28, 22; Син. у пет. Светле седм.

Огнегоращій 3. огњени, ватрени: столпъ (Прем. Сол. 18, 3).

Огнедохновенный < огнесдохновнь 3. πυριπνός, задахнут пламеном ревношћу: Кан. св. ап. п. 8 т. 1; Ст. на стих. на св. Три Јер.; који дише огњем злобе: прещеніе (Слов. Имп. ак.).

Огнедохновенный < огнесдохновнь 3. πυριπνός, који је послан од Св. Духа у виду огња: прѣимитѣ дѣхѣ роѣд (Кан. на Дух. п. 5 ирм.); Син. у II Нед. В. п.

Огнедыхательный 3. испуњен гневом, жарошћу: дерзость (III Мак. 6, 31).

Огнезрачный < огнезрачнь 3. πυριμόρφος, који има лице као огањ, светао као огањ: прѣтоль (Ст. на блаж. воскр. гл. 2); Троп. на Обрез.; Ст. на хвал. богор. на св. Ник.

Огниколесничникъ < огнисколесничникъ m. ἐμπυροσταρματηλάτης, који се вози, који је узнесен са са земље на ватреним колима: Иліа (Ст. на лит. на Преобр.).

Огнеметница < огнеметничъ f. πυροβόλος, ратно оруђе којим се бацала ватра на здања: I Мак. 6, 51.

Огненноязычнь adv. као огнени језици који су сишли на апостоле (Слов. Имп. ак.).

Огненнопальный 3. πυράφλεκτος, који се не може спалити огњем: кѣпина (Кан. на Рожд. Бог. п. 7 ирм.)

Огнепалимый 3. πυρολούμενος, запаљен: кѣпина (Кан. воскр. гл. 1 п. 9 ирм.).

Огнепальный < огнеспальнь 3. πυρίφλεκτος, огњен, ватрен: люковъ (Ст. на Г. в. 3 на св. Пант.); пещь: Кан. воскр. гл. 7 п. 7 ирм.

Огненосный < огненоснь 3. πυροφόρος, који носи, садржи у себи огањ: трѣсъ (Јова 41, 20).

Огнеросный < огнероснь 3. πυρένδρος, који садржи у себи огањ и росу, који претвара огањ у росу, који излива росу из ватре, који расхлађује огањ: пещь (Ирмол. гл. 1 п. 8 ирм. 22).

Огнесланный 3. који сија као ватра: столпъ (Слов. Имп. ак.).

Огнеслуженіе p служење, клањање огњу: разори церковь огнеслуженіа (Прол.).

Огневобразный < огнесобразнь 3. в. огневобразный: прѣтоль (Ст. на блаж. воскр. гл. 5 богор.).

Огнь m. 1) пѣр, огањ, ватра: кѣчный (Мат. 18, 3; 25, 41); неггающій: Марк. 9, 43—49; Лук. 3, 17; 2) πυρετός, грозница: и

- остаки ю огнь (Мат, 8, 15; Марк. 1, 31; Лук, 4, 39); Дел. 28, 8; 3) ἀνδραχία, жеравица: огнь лежачиць . . (Јов. 21, 9); 4) πυρὰ, ломача: и возложившѣ на огнь (Дел. 28, 3).
- Одигитрија** f. грч., (од ὀδύρειν, показивати пут), путевођа. Овако се назива икона Пресвете Богородице, коју је живописао св. ап. и јев. Лука. Њу је послала царица Јевдокија царици Пулхерији која ју је поставила у саборноме храму цариградском. (*Дјач.*)
- Одрз** m. κλίνη, постеља, носилка: Мат. 9, 2; Лук. 5, 18; κράββατος, кревет: Марк. 6, 55.
- Окно** n. θυρίς, прозор: Дел. 20, 9.
- Окомгновиѣ** < окомгновсиис n. σπουδή, брзина, трен ока, миг: Плач Јер. 4, 6.
- Оконце** < окмъце n. в. окно: II Кор 11, 32.
- Окринз** m. λέκανη, чаша: Суд. 6, 38.
- Окройница** f. ἱμάτιον, горња хаљина (*Вост.*)
- Окрочииѣ** n. κύκλωσις, окруживање, опасивање, опкољавање (*Микл.*)
- Оловолѣ** < оловолѣ m. μολυβδοχύτης, врачар који лије олово: Ном. пр. 13.
- Онагрз** m. грч., дивљи магарцац: Пс. 103, 11.
- Онгиа** < онъгиа f. οὐγκία, uncia, дванаестина једне целине и то 1) као новац: дванаестина аса, римскога новца који је тежио 1 фунту а делио се на 12 унција које су се звале duodecima pars assis; 2) као утег, мера за тежину: unса, два лота или 70 грама (*Же-*
- цић*): онгиа икры (Тип. у суб. св. Лаз.).
- Ондѣ** < онъдѣ adv. ἐκεῖ, тамо: и здѣ или и ондѣ (Мат. 24, 23; Лук. 17, 21).
- Онокентавра** f. (ἕνος καὶ ταῦρος) животиња која има облик мајмуна без репа: змај (*Данич.*): Ис. 13, 22.
- Онсица** < онъсица f. ὁ δεινα, неки, тај и тај: идите ко градѣ ко онсицѣ, к томе и томе (Мат. 26, 18; Син. на В. ср.).
- Онсий** < онъсь гроч. ὁ δεινα, quidam, неки: жидокинѣ (Прол.).
- Опаничиѣ** n. παροφίς, patina, зделица: Прол.
- Опѣхленіѣ** < опоѣхленіѣ n. δυκώσις, надувеност, натеклина: Син. у пет. Светле седм.
- Орѣжехранилице** < орѣжехранилице n. ἐπιφουλάκιον, место где се чувало оружје; ризница (*Данич.*): III Цар. 14, 28.
- Орѣжехранительница** f. в. -хранилице: II Парал. 12, 11.
- Орѣжный** < орѣжнь 3. τῆς μαχαίρης, који је од мача, од ножа; који је причињен, задан од оружја: иже иматъ извѣ орѣжнѣю (Апок. 13, 14).
- Осель, осла, осле** < осьль, осла, осле adj. προσ. τοῦ ὄνου, asini, магарећи: на жрекаати осли, на магарету (Јов. 12, 15).
- Ослатогоніѣ** < ослатогоніѣ n. ὄνηλασία, терање магарца на пашу: Син. у I Нед. В. п.
- Основаніѣ** n. βάσις, основ, темель: Конд. св. В. В.; κρηπίς, основ: Троп. св. Ил.; Сјед. на Воздв. ч. К. В. ѡснованіѣ.
- Осовь** adv. в. ѡсовь: Марк. 9, 2.

Острѣ, **острѣ** < **острие** п. **στόμα**, оштрица: I Мојс. 34, 26; Лук. 21, 24; Евр. 11, 34.

Острогъ м. **παρεμβολή**, опкоп: Jer. 32, 2; Лук. 19, 43.

Острожелчѣ < **острожелчѣ** п. **δξύχολία**, **iracundia**, гнев, ярост: Прол.

Остръ, -ый з. 1) **δξύς**, оштар: **ερινή** (Апок. 14, 14. 17. 18); 2) **τραχύς**, нераван, храпав: и **οστρίν** къ **πστή** гладки (Лук. 3, 5).

Отай adv. **κρυφῆ**, тајно: Еф. 5, 12; **κρυφά**, скривено: Ном. пр. 109. В. **ωтай**.

Отечскій < **отчьскъ** з. **патриχός**, отачки, очински: **ηῆδρα** (Ст. на хвал. воскр. гл. 4).

Отчь, **отча**, **отчи** < **отчь** adj. **πατρός**, очин: **κοлю** **отчѣ** (Мат. 21, 31); **κο** **μακѣ** **отчѣ** (Лук. 9, 26); **патриχός**, очински: **ηῆδρα** (Кан. воскр. гл. 7 п. 4 ирм.).

Отроковица f. 1) **τὸ παιδίον, ἡ παῖς**, девојчица од 7 до 15 година: Марк. 5, 39—41; Лук. 8, 51. 54; 2) **παιδίονη**, робинья, слуш-киња: Дел. 12, 13; 16, 16.

Отрокородѣ п. в. **чадородѣ**: Прол.

Отрокотворный з. који рађа децу: Прол.

Отрокъ м. **ὁ παῖς**, 1) младихъ, дечко од 7 до 15 година: **ἰνδῆ** (Лук. 2, 43); Дел. 20, 12; 2) слуга: Мат. 8, 6; Лук. 1, 54; 3) дворски слуга (Фараонов): I Мојс. 40, 20.

Отроча < **отроуа** п. **παιδίον**, дете, дечак, младенац: Мат. 2, 8; Лук. 11, 59.

Отрочиця < **отроуишь** м. **παιδίον, παιδάριον**, дете, малишан, момчић: Лук. 7, 32; Јов. 6, 9.

Офиомахъ м. грч., (који се бори са змијама), врста гуштера који напада на змију: III Мојс. 11, 22.

П

П седамнаесто слово у црквено-слов. азбуци, зове се покой; као цифра $\cdot ii = 80$.

Пагѣва < **пагоуѣа** f. 1) **ἀπώλεια**, погибао, несрећа, пропаст: Мат. 17, 13; **γυνή** **пагѣвы**: Син. у Нед. мес.; Сл. на Г. в. на В. четврт.; 2) **λοιμός**, помор: Мат. 24, 7; Лук. 21, 11.

Пагѣбный < **пагоуѣбъ** з. **δλέθριος**, опасан, шкодљив: Ст. на хвал. у Нед. св. от.

Пагѣбородный < **пагоуѣбородъ** з. **perniciosus**, који рађа погибао, рђав, шкодљив: **κиченіе** (Прол.).

Падежъ м. в. **паденіе**: **паде** къ **земли** **падежѣмъ** **лютимъ** (Прол.).

Паденіе п. 1) **πτώσις**, падање, пад: Лук. 2, 34; 2) **παράπτωμα**, погрешка: Рим. 11, 11; 3) **πτῶμα**, рушевина; труп: Пс. 109, 6.

Пажить f. **νομή**, паша: I Мојс. 47, 4; Пс. 73, 1; 94, 7; 99, 3; Јов. 10, 9; Ст. на стих. на Обр.

Паздѣръ м. **λινοκαλάμη**, влат, сноп од лана: Ис. Нав. 2, 6.

Пазноктъ < **пазногътъ** f. **ἐπλή**, **папак**, **нокат**, **копито**: III Мојс. 11, 3; Пс. 68, 32.

Паки < пакы adv. πάλιν, опет: Мат. 4, 7. 8 и др.; с друге стране, напротив: Гал. 5, 3.

Пакикытїе < пакыкытїе n. παλιγγενεσία, нови живот, препорођење: Мат. 19, 28; Тит 3, 5; Мол. за огл. у св. Лит. Злат.; Кан. Бож. п. 9 прип. 4.

Пакостникъ < пакостыникъ m. 1) σκόλοψ, трн, жалац: II Кор. 12, 7; 2) βλαβερός, шкодљив, погубан; τύραννος, тиран, силник (*Микл.*).

Пакостъ f. 1) κόλαφος, колáφισμα, укор, увреда; ћушка; пакытїи δ'ε'λτι, колáφιζειν, ћушати: Мат. 26, 67; II Кор. 12, 7; 2) ἐπιπλήξης, укор: старцѣ не твори пакости, старца не карај (I Тим. 5, 1); 3) ἐνόχλημα, штета: Јевр. 12, 15; 4) ἀδίκημα, повреда: Апок. 9, 19.

Палата f. παλάτιον, палата, дворац: ἰδμενάα, ἀχροατήριον, судска дворана (Дел. 25, 23).

Палистра f. παλαίστρα, арена, место где су се бориле атлете: II Мак. 4, 14.

Палица f. 1) ῥάβδος, а) палица: Јер. 48, 17; прут: I Кор. 4, 21; б) штап, батина: II Кор. 11, 25; 2) βακτηρία, а) архијерејска штака: I Цар. 17, 40; б) свештеничка одежда у облику четвороугаонога платна које архијереј (или одликовани њоме свештеник) веша о десно бедро за појас, а разликује се од набедреника у томе што има облик квадрата, док је набедреник у облику правокутника. Иначе има, као и набедреник, символички значај духовнога мача којим ар-

хијереј треба да буде наоружан противу јереси и заблуда. В. набедреникъ.

Паличникъ < палнѣникъ m. ῥαβδοῦχος, viator, licitor, слуга који је пред римским трибуном носио снопић шиба (fascis), пандур: Дел. 16, 35. 38.

Паматливъ < паматљивъ з. μνήμων, који памти, који има добро памћење (*Вост.*).

Паматозлобіе < паматозлобіе n. μνησικακία, злопамћење: Ном. пр. 24.

Паматописанїе n. ἀπομνηματισμός, хроника, мемоар: II Мак. 2, 13.

Паматописецъ < паматописецъ m. ἀπομνηματόγραφος, хроничар, канцелар, паметар: Ис. 36, 3. 22.

Паматствовати < паматъствовати v. imperf. -ствѣю, -ствѣши, μνημονεύειν, сећати се, опомињати се: Јевр. 11, 22; памтити: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Паматъ < памать f. 1) μνημόσυνον, спомен, успомена: Мат. 26, 13; Марк. 14, 9; Дел. 10, 4; Троп. 2 по свјет. у I Нед. В. п.; 2) μνήμη, μνεία, сећање, помен: Рим. 1, 9; Филиб. 1, 3; I Сол. 3, 6; II Тим. 1, 3; Филим. 1, 4; II Петр. 1, 15.

Панагиръ m. πανήγυρις, publica celebritas, јавна скупштина, збор, (н. пр. код олимпијских игара), народна светковина, свеопште празновање; pundinae, недељни сајам, вашиар (*Микл.*).

Панагијаръ < панагиръ m. грч., vas ecclesiasticum, таџирић на који се полаже панагија т. ј. просфора у част Пресвете Богородице: Тип.

Панагија f. παναγία (εἰκών), свесвета, 1) иконица Спаситеља или Богородице (од злата, сребра, емаља или др.) коју архијереј носи на прсима; 2) просфора која се узноси у част Пресвете Богородице: Тип.

Пандокз m. грч., који све прима, гостионичар: Прол.

Панигүрикз < панигүрикъ m. грч., похвална беседа у част светога (Микл.; Старч.).

Паникандило n. πολυκάνδηλος, свећњак са више свећа (Ibid.)

Панихида f. παννυχίς (од πᾶς = цело, νύξ = ноћ, ᾄδω = певам) свеноћно служење уопште, а нарочито за умрле; парастос (Дјач.).

Пандирь < паниџиръ m. грч., лав: Ос. 13, 7.

Панџрътъ < панџрътъ f. (од pars + arcta), πρῶθυρα, откривен део старог хришћ. храма који се звао пронаос, притвор, припрата: Прол.

Параекклисијархъ < параекклисијархъ m. грч., црквењак који пали свеће и кандила у цркви: Тип.

Параклисз m. грч., 1) усрдна молитва н. пр. Пресв. Богородици; 2) нарочити споредни олтар у част »Похвале Богородици« као н. пр. у Успенском храму у Москви (Дјач.).

Параклитз m. грч., утешитељ, Дух Свети (Слов. Имп. ак.).

Параманз и **парамандз** m. παράμανδο, четвороугаоно платно са сликом крста, трске и копља и са врпцама прошивеним на угловима. Носе га монаси на плећима као символ бремена Христова које су узели на

своја плећа ради обуздавања својих телесних жеља (Митр. — Мирк., III, 167). В. аналавз.

Парамонарз < парамонарь m. грч., пономар, клирик који је у старој Цркви пазио на ред и чистоту у храму, палио и гасио свеће и кандила, спремао просфоре и вино за проскомидију, ватру и тамјан за кадioniцу итд. У Типику се назива и паракклисијархъ и кандиложигатељ. Данас у храмовима врше те послове **црквењаци**.

Пардалей < парџалъ m. παράδαλις, рис: П. н. песм. 4, 8.

Парџ m. πάρος, рис. Прем. Сир. 28, 26.

Парџија f. παροιμία, 1) речца, пословица; 2) прича: Прем. Сир. 47, 19; 3) одељци из Св. писма који се читају на вечерњу уочи празника са полијелејем и бденијем, на великопосним часовима (VI), вечерњима и т. д.

Парџије n. πτήσις, лет: птица проходацагw (Троп. гл. 2. у Ч. погр. свешт.).

Пародокз < пародъкъ m. ὄμφαξ, незрело грожђе: Јез. 18, 4.

Парџсија < парџсија f. грч., 1) liturgia sollemnior, свечапо архијерејско богослужење (Микл.; Дјач.); 2) помен мртвима на вечерњу, јутрењу, и литургији после сугубе јектеније у недељне и празничне дане кроз целу једну годину дана, за који се у бившој Карл. митрополији плаћало, по Рескрипту од 10 авг. 1868 (§ 16. I Б.), 75 фор. (Сf. »Срп. Сион« 1903 бр. 4. стр. 116—117).

Парѣсѣ < пароуѣ м. σκαῖος, једро:
Дел. 27, 17.

Пасомь, -ый 3. part. praes. pass.
од пасти, βοσκόμενος, који пасе:
Мат. 8, 30; Марк. 5, 11; Лук.
8, 32.

Паства f. ποιμνιον, стадо: IV Мојс.
28, 18; Пс. 94, 7.

Паствина f. βοσκόλια, крупно рога-
то стадо: I Цар. 30, 20.

Пастѣ v. impf. пасѣ, пасши, βόσκει,
ποιμαίνει, пасти, чувати стадо:
Пс. 22, 1; Лук. 15, 15; Јов.
21, 15—17.

Пастѣ v. pf. падѣ, падини, πίπτει,
пасти, сурвати се: Мат. 10, 29;
13, 4—8 и др.; -са: Мат. 7,
25. 27; Лук. 6, 49; пасти у
грех: (телесни): не пакиа ли еи
къ кѣмъ (Ч. испов.).

Пастофорій m. грч., 1) притвор
старозаветнога храма: I Мак.
4, 38; 2) соба или простор с
једне и с друге стране олтара
у храму хришћанском и то:
десни пастофориј, т. зв. σκευο-
φυλάκιον, διακονικόν, у којем су
биле одежде, књиге и друге
црквене утвари, и леви, т. зв.
πρόθεσις, у коме се чувао хлеб,
вино и утвари за св. јевхари-
стију (*Митр.* — *Мирк.* I, 101).

Пастѣхъ < пастоуѣ m. ποιμήν, па-
стир: I Мојс. 4, 2; II Мојс. 2, 17.

Пастыреначальникъ < пастыреначаль-
никъ m. ἀρχιποιμενος, поглавар
пастира: I Петр. 5, 4; Степ.
воскр. гл. 3 ант. 3.

Пасѣць, -и, -е; -щій 3. part. praes.
аст. од пасти, βόσκων, који пасе,
пастир, свињар: Мат. 8, 33;
Марк. 5, 14; Лук. 8, 34.

Пасѣа f. грч., (πάσχειν, страдавати;
јевр. phesach, прелаз, промена

места), 1) празник јеврејски
установљен за спомен изласка
старих Јевреја из египатскога
ропства у обећану земљу ха-
нанску; звао се и призникъ
σπρῆκινωκъ, празник бесквасних
хлебова (II Мојс. 12, 15; 34,
18; III Мојс. 23, 6; Лук. 22, 1)
зато, што су у току седам да-
на Јевреји јели само бесква-
сне хлебове. Празновање Пасхе
отпочињало је 14 нисана увече
после заласка сунца (V Мојс.
16, 6). Тада су свештеници
клали у храму пасхалне ја-
гање (од десет месеци) и њи-
ховом крвљу обливали под-
ножје олтара. Затим су их
цекли на ватри пазећи да им
се ниједна кост не поломи.
Једно таково јагње одређено
је било за десет особа. Оно
се јело то вече, уз извѣстан
церемонијал, са неким горким
травима (II Мојс. 12, 43—46;
IV Мојс. 9, 9—12) као жртва
Богу, која се сматрала за про-
тотип И. Христа (Јов. 19, 36;
I Кор. 5, 7). Јевреј који ста-
витъ сотворити пасѣа т. ј. који
није хтео да једе пасхално
јагње, бивао је, по IV Мојс.
9, 13, искључен из народне
заједнице (*Дјач.*). 2) Празник
хришћански Васкрсење Хри-
стово, Ускрс: пасѣа вѣститнаа
намъ днѣнь возїа (Ст. Пасхе 4);
3) Господ Исус Христос: I
Кор. 5, 7; пасѣа Хрѣтогъ избави-
тель: Ст. Пасхе 1; ѿ пасѣа вѣїа
и цѣннѣйшаа Хрѣтѣ: Кан. Пасхе
п. 9 т. 2.

Патріархъ m. грч., (πατρία = по-
родица, племе, поколење + ἄρ-

χων = начеоник; дакле: родо-начеоник). Тако су се називали старозаветни Аврам, Исак, Јаков и дванаест његових синова, а данас се у православној Цркви тако називају највиши архијереји као врховне поглавице појединих автокефалних Цркава. Такви су: јерусалимски, александријски, антиохијски, цариградски, руски, српски и румунски.

Паҳвиъ т. παχών, назив деветог месеца код Египћана: III Мак. 6, 35.

Паче adv. μάλλον, πλείον, περισσέτερον, μείζον, παρά, ἤ, више, већма него: Мат. 10, 28; 20, 31; 25, 9; Лук. 18, 14; Јов. 4, 41; Рим. 12, 3; I Кор. 15, 10; ὑπὲρ, ἐπὶ, изнад: Мат. 10, 37; осим: II Сол. 2, 4; μάλλιστα, особито: I Тим. 5, 8; *паче* челоука, што превазилази снаге човека; *паче* естетика, натприродно: Догм. гл. 7: п. *мова и разума*, неисказано и *непостижно*: Ibidem.

Педагогонъ т. αἰδώς, цев: Ном. пр. 186 и 187.

Пекиѣса, -кѣѣса, -кѣѣса part. praes. act. од пеѣѣса, μεριμῶν, бринући се, који се брине: Мат. 6, 27; Лук. 12, 25; ω *сѣтнихъ* и ω *многострастнѣи* плоти: Ст. по јев. у Ч. погр.

Пелеканъ т. грч., гем: III Мојс. 11, 18.

Пелесый з. πέλλος, црнкаст, сив: I Мојс. 30, 32. 33. 35; 31, 10. 12.

Пелынь, -а т. ἀφίνδιον, пелен: Апок. 8, 11.

Пентикостарій т. грч., цветни триод у коме се садрже службе

Педесетнице од Ускреса до Недеље свих светих.

Пентикостіа f. πεντηκοστή (ἡμέρα), 1) старозаветни празник Педесетница: II Мак. 12, 32; I Кор. 16, 8; 2) хришћански празник силаска Св. Духа; Духови. В. пѣтдесѣтница.

Первинствовати < прѣвѣньствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, πρωτεύειν, бити први: Кол. 1, 18.

Первинстволоубецъ < прѣвѣньстволоубецъ т. φιλοπρωτεύων, који воли првенство, старешинство, који жели да буде најстарији: III Јов. 1, 9.

Перковозажаніе < прѣвовъзасжаніе п. πρωτοκαθεδρία, зачеље: Марк. 12, 39.

Первое < прѣвое adv. πρῶτον, најпре, пре свега, у првом реду: Рим. 1, 8.

Первозданный < прѣвозданы з. πρωτόπλαστος, који је први створен: Ядамъ: Конд. Претпр. Просв.; Богор. воскр. гл. 4; Кан. на Богој. п. 5 ирм.

Первозловникъ т. ἀρχέλαχος, начеоник зла, од искони зао: Син. у Нед. мит. и фар.

Первопрестолникъ < прѣвопрѣстолникъ т. πρωτόθρονος, који је подигнут на први главни престо, првосветитељ: Троп. св. ап. П. и П. и св. Сави.

Первородитиса v. pf. -рождаѣса, -дишиса, πρωτογένειν, најпре се родити: перкорожденное слово (Кан. Воздв. Ч. К. п. 9 ирм.).

Первородный < прѣвородны з. πρωτότοκος, који се први родио: V Мојс. 33, 17; Рим. 8, 29; Јевр. 1, 6; 12, 23; п. χῆψεν, ἄρτοι πρωτογενμάτων, хлебоуи од по-

- вога брашна, од првина: IV Цар. 4, 42; п. грѣхъ, прародителски грех; п. клятва: Ст. VI часа уочи Божића.
- Перкородѣство** < прѣвородѣство п. πρωτοτοκία, првородство: Јевр. 12, 16.
- Перворожденный** з. πρωτογενής, првототокоз, прворођен, који се пре свију родио: II Мојс. 13, 2; Кол. 1, 15. 18; Слово: Кан. на Срет. п. 9 ирм.
- Первословіе** п. πρωτολογία, прве речи, почетак говора: Приче Сол. 18, 17.
- Первострадалецъ** < прѣвострадалецъ м. πρωτόαθλος, први страдалник: Стефанъ (Троп. Прен. м. св. архѣ. Стеф.).
- Первостолитель** м. који заузима прво место, најстарији, првак: Сл. на Г. в. на Соб. св. арх. Мих.
- Первосѣдальникъ** < прѣвосѣдальникъ м. praeses, претседник, старешина, настојатељ братства, поглавар Цркве: Прол.
- Первообразіе** п. првобитан облик, првобитно стање нечега: Прол.
- Первообразный** < прѣвообразный з. πρωτότυπος, оригиналан, изворан, прави: Ст. на стих. у I Нед. В. п.
- Первѣе** < прѣвѣе adv. πρώτον, најпре, пређе, испрва, у пређашње време: Мат. 7, 5; Марк. 3, 27; τὸ πρότερον: I Мак. 11, 34.
- Первѣсло** п. παλάθη, свежањ, груди: смоквей (IV Цар. 20, 7).
- Періе** п. πτερὰ, перца, перје: III Мојс. 1, 16.
- Перійце** п. πτερόν, перце: III Јездр. 11, 3. 22.
- Періодѣвѣтѣ** м. грч., надзорник. То су била у старој цркви свештена лица којима је епископ поверавао надзор над неколиким парохијама. Од њих су касније постали окр. протопрезвитери и данас у нашој Цркви архијерејски намесници (Сл. Милаш, Право 423 и Дост. 49—58).
- Пернатѣ**, -ый з. πτερωτός, који има крила, крилат: птица (Пс. 148, 10); Мол. у св. Лит. Злат.; Сјед. 2 на св. Андр. Прв.
- Перстѣ**, -ый < прѣстѣ з. χεῖρς, земљан, од праха: I Кор. 15, 47—49; Кан. Бож. и анг. хран. п. 3 т. 1.
- Перстенъ** -стне < прѣстѣ м. δακτύλιος, прстен: Лук. 15, 22; Јак. 2, 2.
- Перстосозданный** з. начињен, створен од земље: Ядамъ. (Прол.).
- Перстѣ** < прѣстѣ м. δάκτυλος, прст: Мат. 23, 4; Марк. 7, 33 и др.
- Перстѣ** < прѣстѣ f. χεῖρς, прах: I Мојс. 2, 7; Ис. Нав. 7, 6; II Цар. 16, 13; земља. пепео: V Мојс. 28, 24; блато: III Мојс. 14, 42; Апок. 18, 19.
- Песокъ** < пѣськѣ м. 1) ἄμμος, песак: I Мојс. 13, 16; Мат. 7, 26; Рим. 9, 27; Јевр. 11, 12; 2) αἰγιαλός, обала, плажа, пешчано место: Дел. 27, 39.
- Пестрити** < пѣстрити v. impf. пестрю, -риши, ποικίλλειν, шарати, сликати, китити (Микл.); п. моиткы, читати гласно, громко молитве: Прол.
- Пестредѣлицѣ** < пѣстредѣлицѣ м. ποικιλτής, који везе, који уме ткасти: Прем. Сир. 45, 12.

- Пестръ**, -ый < пьстръ з. ποιηλος, шарен: I Мојс. 30, 32—35; 31, 10, 12.
- Песый** < пьсий з. пасји, псећи; пьсѣл мѣхи, κυνόμια, бубине: II Мојс. 8, 21; Пс. 77, 45; 104, 31.
- Петасъ** м. πέτασος, место где су језичници вршили мрска дела: II Мак. 4, 12.
- Печаль** f. 1) λύπη, туга, мука: I Мојс. 3, 17; Лук. 22, 45; Јов. 16, 20; жалост: II Кор. 7, 10; увреда: Ном. пр. 124: 2) μέριμνα, брига: Лук. 21, 34; I Петр. 5, 7.
- Печальнъ**, -ый < пьчальнъ з. λύπη-θεις, жалостан, тужан, невесео: V Мојс. 32, 10; Мат. 14, 9; Јов. 16, 20.
- Печальникъ** < пьчальникъ м. ἐπίτροπος, старатељ, који се брине за другога: Прол.
- Печатѣти** < пьчатѣети v. impf. -тѣкю, -тѣкши, в. печатствовати.
- Печатствовати** v. impf. -ствѣю, -вши, σφραγίζειν, печатити, утврђивати печатом; јамчити: рождѣсткомъ дѣвѣтко (Сл. на стих. на Божић).
- Печатъ** f. σφραγίς, печат: II Мојс. 28, 11; П. над песм. 8, 6; Рим. 4, 11; I Кор. 9, 2 и др.
- Печень** f. ἥπαρ, јетра, црна цигерица: II Мојс. 29, 13; III Мојс. 3, 4.
- Пириваніе** < пьштеваніе п. ἀπόληψις, мишљење, слутња, претпоставка; 2) ὑποψία, нагађање, сумња (Микл.).
- Пещера** < пештера f. σπήλαιον, шпилѣа, пећина: къ пещерѣ стрегомый (Ст. на хвал. воскр. гл. 5).
- Пещиса** < пештиса v. impf. пѣкѣса, -чѣшиса, μεριμνᾶν, μέλειν, бринутисе: Мат. 6, 25; Марк. 13, 11; Лук. 10, 41; Јов. 12, 6.
- Пивъ** м. πεύχη, јела, по некима кинарис: III Цар. 5, 10; Ис. 60, 13.
- Пиво** п. πύμα, πόσις, пиће: Јов. 6, 55; I Кор. 10, 4; Кан. на Ускрс п. 3 ирм.
- Пиганъ** м. πήγανον, рута: Лук. 11, 42, врста траве која се у ботаници зове *raganum harmala*, *ruta graveolens* (Гилт.).
- Пила** f. ὁ πρίων, тестера: Ст. на хвал. у средѹ. Препол.
- Пира** f. πήρα, врећа, торба: Мат. 10, 10; Марк. 6, 8; Лук. 9, 3.
- Пирный** < пирный з. πότος, гостински: домъ, кућа где је била гозба (Дан. 5, 10).
- Пиршествовати** < пиръшествовати v. impf. ἐδωχέομαι, добро се гостити, частити се: III Мак. 6, 36.
- Пиръ** м. δοχή, гозба, част: I Цар. 25, 36; Приче 23, 30; Лук. 14, 13; Ст. на Г. в. 2 на Усек.; συμπόσιον, пијанка, гозба: кѣры (Слово св. Јов. Злат. на Ускрс).
- Пиранинъ** < пиръиниъ м. συμπότης, који присуствује на гозби, друг за столом при пијанци: Прол.
- Писало** п. γραφίς, оруђе (трска) за писање, перо: Ис. 8, 11; Јер. 17, 1.
- Писаніе** п. 1) γράμμα, писмо: ми ниже писаніа ω текѣ прѣлхомъ ω 18ден (Дел. 28 21); 2) књиге Св. писма: испитайте писаніа (Јов. 5, 39).
- Писканіе** п. φθόγγος, глас, јек, свирка, свирање на свирали: I Кор. 14, 7.
- Пискатель** м. αὐλητής, свирач: Апок. 18, 22.

- Пискати** v. *imprf.* пискаю, -каши и пицѣ, пираши, αὐλεῖν, свирати: Мат. 11, 17; Лук. 7, 32.
- Писменникъ** < писменникъ m. γραφεύς, γραμματεύς, писар, книжевник: Суд. 5, 14; азыкъ ткой простъ писменника мвнса: Сл. на хвал. на св. јев. Луку.
- Писма**, -ене < писма n. 1) γράμμα, слово: Лук. 23, 38; Рим. 7, 6; II Кор. 3, 6. 7; 2) στοιχεῖον, основ, прва слова, почетци које науке: Јевр. 5, 12.
- Писчий** < писчий m. γραμματεύς, писар: IV Цар. 12, 10.
- Питатель** m. τροφεύς, хранитель: Сл. на Г. в. на В. четврт.; Стат. I на В. суб. ст. 55.
- Питательница** f. τροφός, хранителька, дойля: Прол.
- Питати** v. *imprf.* питаю, -таши, τρέφειν, хранити: Мат. 6, 26; Лук. 12, 24; Еф. 5, 29; διατρέφειν, издржавати: Сјед. ант. 3 на В. четврт.; -са, τρέφουσαι, хранити се: Дел. 12, 20; Апок. 12, 6; ἐντροφᾶν, веселити се, наслађивати се: II Петр. 3, 13; σπαταλάν, раскошно, у сластима живети: I Тим. 5, 6.
- Питїе** n. в. пице: I Јездр. 3, 7; II Јездр. 5, 53; Рим. 14, 17; Кол. 2, 16; Јевр. 9, 10.
- Питомый** 3. στευτός, угојен: Лук. 15, 30.
- Питѣнный** 3. ухрањен, угојен; добро васпитан: Прол.
- Питѣти** v. *imprf.* питѣю, -тѣши, ἐκτροφᾶν, нежно васпитати: отроча питѣюща (нѣжно), (по Данич.) предраго (Јер. 31, 20).
- Пишмый** 3. part. praes. pass. сл. обл. од писати, γραφόμενος, написан: Јов. 21, 25.
- Пица** < пица f. 1) βρώμα, пића, храна: I Мојс. 49, 20; III Мојс. 25, 37; 2) τροφή, διατροφή, живеж, јело: Дел. 9, 19; I Тим. 6, 8; 3) духовна храна: Јевр. 5, 12. 14; 4) τρυφή, στρήνος, раскош, сласт: Лук. 7, 25; Апок. 18, 3.
- Пицальникъ** < пицальникъ m. αὐλητής, свирач: Мат. 9, 23.
- Пициный** < пицный 3. τρυφής, сладак, прекрасан: рай пициный, λειμών τῆς τρυφῆς, рай сладости (Ак. Бог. ик. 3); мио, пријатан: потокъ (Ст. на Г. в. на Соб. св. Јов.).
- Пістїкъ** 3. πιστικός, чист, прави: Марїа же прїемиши λίτρον μύρα нарда пістїка (код Марка 14, 3: пістїкіа) многоцѣнна, а Марија узевши литру правога нардова мира скупоченога (Јов. 12, 3).
- Пітѣсъ** m. πίτος, јела: Зах. 11, 2.
- Плаванїе** n. 1) τὸ πλοῦς, пловљење: Дел. 21, 7; 27, 9. 10; 2) τὸ ἐλαύνειν, веслање: Марк. 6, 48.
- Плавати** v. *imprf.* -ваю, -ши, 1) πλεῖν, пловити: Дел. 27, 7. 24; Апок. 18, 17; 2) κολυμβᾶν, пливати: Дел. 27, 43.
- Плавъ** 3. λευκός, бео; жут (Вук): ника (Јов. 4, 35).
- Платъ** m. τὸ ῥάκος, крпа, закрпа: нескѣленъ (Мат. 9, 16; Марк. 2, 21).
- Плачевница** < плачевница f. θρηνοῦσα, нарикача: Јер. 9, 17.
- Плачевопльствити** v. *pf.* -ствлю, -виши, δολοῦζειν, зајаукати, ридати: Зах. 11, 2.
- Плачевопльствїе** n. κωπτός, јауканье, нарицанье, тужњава: Зах. 12, 11.

Плацианица f. 1) ἡ σινδών, платно: вебкитъ плацианицею (Мат. 27, 59; Марк. 15, 46; Лук. 23, 53); 2) ὀδόνη, столъак, чаршав: Дел. 10, 11; 11, 5; 3) τὸ ὀδόνιον, кошуља, погребне пелене: Приче Сол. 31, 24; Ос. 2, 9; 4) платно са сликом полагања тела Христа у гроб и ликовима св. Јосифа и Никодима и жена мириносица: Тип.

Плѣва < пльва f. ἄχυρον, плева: Ис. 30, 24; Јер. 23, 28; Мат. 3, 12; Лук. 3, 17.

Плѣвати < пльвати v. impf. плюю, плюеши, πτόειν, пљувати: Мат. 27, 30; Марк. 7, 33; Јов. 9, 6.

Плѣвелъ < пльвелъ m., pl. пльвелы и пльвели, τὰ ζιζάνια, плева, куколь, коров: Мат. 13, 25—40; лажно учење: Сл. на лит. св. Спир. чуд.

Плѣвница < пльвница f. ἄχυρον, плевара: Прол.

Плѣница и **плѣница** f. σείρα, ланац, оков: Приче Сол. 5, 22; II Петр. 2, 4; **плѣницы** пригрѣшеній: Ст. на Г. в. у Нед. св. от.; Кан. Бож. п. 6 т. 1; **плѣницами** низвѣжnymi, у нераскидливим узама: Кан. Богој. п. 5 т. 1.

Плѣскати v. impf. плѣщѣ, -щѣши, ἐπιχροτεῖν, плѣскати некоме, прослављати некога радосно са плѣскањем руку: Амос 6, 5; **рождѣство** кѣгочетниш плѣщѣще: Ст. на Г. в. у Нед. св. от.

Плѣсна f. 1) ἕχνος, стопа, траг; нога: и не изнѣмогоутѣ плѣснѣ мой (Пс. 17, 37); 2) βάσις, стопала: Дел. 3, 7; 3) πτέρνα, пета: Прем. Сир. 26, 23.

Плѣсница f. σαυδάλιον, сандала, опанак: Дел. 12, 8.

Плетеніе n. 1) ἐμπλοκή, плетење: влѣкъ (I Петр. 3, 3); 2) πλέγμα, плетеница, витица: I Тим. 2, 9; 3) πλοκή, мрежа, плетиво: адниейскаа плетеніа растѣрзающаа, која кидаш грчку мудрост, философију (Ак. Бог. ик. 9).

Плѣще < плѣще n. 1) ὤμος, плѣће: Мат. 23, 4; 2) μετάφρενον, леђа, хрбат: Пс. 90, 4; 3) νῶτος, потиљак, рамена, врат: I Мојс. 49, 8; **пламенное** ѿрѣжіе плѣщи даѣтъ: Ст. на Г. в. на Божић; **плѣща** морскаа, леђа морска: Мол. за прѣшч. 1 у Ч. Кршт.

Плѣщѣваніе < плѣщѣваніе n. tumultus, бука, ларма, буна, устанак: Прол.

Плѣщѣ < плѣщѣ m. 1) θόρυβος, шум, метеж, узбуна, вика, бука: Јез. 7, 11; 2) θρόυς, бука, узвик, говор: I Мак. 9, 39.

Плѣнда f. πλίνθος, цигља, опека: I Мојс. 11, 3; Сл. на лит. на св. Спир. чуд.

Плѣндодѣланіе n. πλινθοποιία, печење цигље: II Мојс. 1, 14; 5, 8.

Плодѣти v. impf. плождѣ, -диши, καρποφορεῖν, родити, производити: Марк. 4, 28.

Плодоносити v. impf. -ношиѣ, -сиши, καρποφορεῖν, плод доносити, родити: **плодоносицаа** дрексия (Прем. Сол. 10, 7); **кремина** плодоншна: Дел. 14, 17; Кол. 1, 6. 10; Суг. јект.

Плодоношѣ n. καρποφορία, плодноност, родност: дожди мирны земли къ плодношѣю дарѣи (Мол. у св. Лит. Вас.); Ст. по Јев. на св. ап. П. и П.

Плодородити v. pf. -рождѣ, -диши, καρπογονεῖν, родити, производити плод: Прол.

Плодствовати < плодствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, καρποφορεῖν, доносити род: Марк. 4, 20; п. γέμα, ἐκοτєрмаτιεῖν σπέρμα, раћати децу: IV Мојс. 5, 28.

Плотолюбѣцъ < плѣтолюбѣць m. 1) carnis amans, који воли месо, месоарош (Микл.); 2) који угаћа телу, телесним жељама: Прол.

Плотноносицъ < плѣтоносиць m. σαρκοφόρος, који носи тело, који има тело, који је од тела: Кан. воскр. гл. 3 и Преобр. п. 9 ирм.

Плотноподобенъ < плѣтоподобень 3. који има облик тела: божитвинный шєразъ (Прол.).

Плоторастєрзатель m. који трза тело, мучилац: II Мак. 7, 29.

Плотодный < плѣтодньъ 3. σαρκοβόρων, који једе месо, месождер: птица (Кан. анг. хран. п. 8 т. 3).

Плотски < плѣтски adv. σαρκικῶς, телом, по телу: Троп. Пасхе.

Плотскій < плѣтскъ 3. σαρκός, који је предан свету и чулним насладама, телесан: Рим. 8, 5.

Плотъ < плѣтъ f. 1) σὰρξ, а) месо, тело: дѣхъ плоти и кости не имать (Лук. 24, 39); б) човек: и оузрѣтъ всака плотъ спасеніе (Лук. 3, 6); 2) σῶμα, тело: ни оумиотри коєа плоти оуже оумєршкєнныа (Рим. 4, 19).

Плотанъ, -ный < плѣтънь, плѣтънь 3. σαρκικός, телесни, месни, земаљски: Рим. 7, 14; I Кор. 3, 1; II Кор. 3, 3.

Плѣти < плѣти - плѣти v. impf. плѣвѣ, -виши, πλεῖν, плѣвити: Дел. 21, 3; 27, 2. 13.

Плѣзати v. impf. плѣжѣ, -жижи, ἔρπειν, нузати, гмизати, милити: V Мојс. 4, 18.

Плѣнѣніе < плѣнѣннє n. ἄλωσις, ропство, сужаѣство: Ис. 10, 4; Варух 4, 14; Апок. 13, 10; αἰχμαλωσία, робоваѣе: дѣшъ (Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.); Ном. пр. 202.

Плѣнѣнный < плѣнѣньъ 3. αἰχμάλωτος, заробљени: Лук. 4, 18; 21, 24; Ак. Бог. ик. 7; Кан. Бож. п. 8 т. 1; В. јект.

Плѣнѣти v. pf. плѣню, -ниши, αἰχμαλωτεύειν, одвести у ропство: Пс. 67, 19; Еф. 4, 8; σхиλεύειν, заробити: адъ (Троп. воскр. гл. 6).

Плѣнѣникъ < плѣнѣникъ m. αἰχμάλωτος, заробљеник: Ст. на хвал. у Нед. сир.

Плѣнѣнный < плѣнѣньъ 3. в. плѣнѣникъ: Троп. св. Георг.

Плѣнѣтъ m. αἰχμαλωσία, плен: Амос 4, 10; Еф. 4, 8; ꙗънь: Степ. гл. 3 ант. 1.

Плѣнѣти < плѣнѣти v. impf. плѣнѣю, -нѣши, αἰχμαλωτεύειν, одводити у ропство, заробљавати, плѣчкати: Рим. 7, 23; II Кор. 10, 5; II Тим. 3, 6.

Плѣшъ f. φαλαγγίμα, ћела: III Мојс. 13, 42.

Плюновѣніе n. πτύσμα, плѣванка: Ис. 40, 15; Јов. 9, 6.

Плюска f. θήκη, чаурица, капица: Ис. 6, 13.

Плѣсавица < плѣсавица f. ἀρχήστρια, играчица: Ст. на Г. в. 1 на Усек.

Плѣсаніе < плѣсаннє n. ἀρχήσις, плѣсаѣе, играѣе: Ст. на Г. в. на Усек.

Плѣсати < плѣсати v. impf. -саю, -саши и плѣшѣ, -шиши, ἀρχεῖσθαι, плѣсати, играти: Мат. 11, 17; 14, 6; Марк. 6, 22; Лук. 7, 32.

Повѣсти < повѣдѣти v. pf. -вждѣ
< -вждѣ, -вдиши, γρηγορήσαι,
бити будан, постражити: Мат.
26, 40; Марк. 14, 37.

Повивати v. impf. -ваю, -ваши,
ἀποκτείνειν, убијати; п. каменіемъ,
λιθοβολεῖν, каменисати: Мат. 23,
37; Лук. 13, 34; Јов. 8, 5; Дел.
7, 58. 59.

Повирчій < повирчуній m. vestigia-
lium exactor, скупљач порезе:
Прол.

Повити v. pf. повію, -віши, ἀπο-
κτείνειν, потући, побити: Лук.
13, 4; п. каменіемъ, λιθάζειν, ка-
менисати: Мат. 21, 35; Лук. 20,
6; Јов. 10, 31; 11, 8; Дел. 5,
26; 14, 5. 19; Јевр. 11, 37;
12, 20.

Поворати < покорати v. impf. -раю,
-раши, συμπολεμεῖν, борити се
за некога, заједно с неким ра-
товати: I Мак. 16, 2.

Поворити v. pf. -ворю, -вориши, по-
лемеῖν, борити се с неким; по-
бедити, одолети: покорн корю-
щымъ мѣ, πολέμησον τοὺς πολε-
μοῦντάς με (Пс. 34, 1).

Поворникъ < поворникъ m. ὑπέρ-
μαχος, бранич, бранилац, за-
щитник: Догм. гл. 1; Ст. на
Г. в. на Воздв. ч. К.; Син. у
II Нед. В. п.; царей покорниче,
борче противу царева: Троп.
св. Георг.; когослосккъ покор-
ниче непрекоримый: Троп. у II
Нед. В. п.

Поворствовати v. impf. -ствѣю, -ши,
в. поворати: I Мак. 16, 3.

Поврати v. pf. поворю, ворши, συμ-
μαχεῖν, в. поворити: покорн корю-
щымъ ны, победи оне који уда-
рају на нас (Сл. на Г. в. у
III Нед. В. п.).

Повѣдительный < повѣдительнъ з.
νικητής, νικητικός, победан: по-
вѣдительная, ἐπινίκια, триумф II
Мак. 8, 33; трофеј: II Мак. 5,
6; победне песме: взбранной ко-
екодѣ повѣдительная . . . копид-
емъ, војвоткињи, која се бо-
рила за нас, приписујемо по-
бедне песме (Конд. на Благов.).

Повѣдоносца < повѣдоносца m. 1)
νικηφόρος, victor, који је одржао
много победе, победилац (Ми-
кл.); 2) τροπαιοφόρος, победним
знацима украшен: Троп св.
Георг.

Повѣдотворица m. τροπαιοφόρος, који
даје победе: Окразомъ крита по-
вѣдотворца повѣдиль еси љвко
сдровство (Прол. св. Дим.),

Повѣдотворити v. impf. -творю, -ри-
ши, даривати победе: Прол. св.
арх. Мих.

Повѣдотворный з. који даје по-
беде: критъ (Прол.).

Повапити v. pf. поваплю, -пиши,
окречити: Мат. 23, 27; Дел. 23 з.

Поварница f. μαγειρεῖον, кухарица:
I Цар. 8, 13.

Поварня f. μαγειρεῖον, кухиња, куј-
на: Прол.

Поваръ m. μάγειρος, кувар: Прол.

Повелитель m. ἐπίτροπος, заповед-
ник, старатель, скрбник: Гал.
4, 2.

Повелѣние n. δόγμα, διατάγμα, запо-
вест: Лук. 2, 1; Јевр. 11, 23;
δίδαγμα, наука: Ст. на хвал.
на Дух; ἐπιτροπή, παραγγέλια,
порука: Дел. 26, 12; I Сол. 4,
2; διαταγή, наредба: Рим. 12, 2.

Повелѣти v. pf. повелю, -лиши, про-
τάσσειν, заповедити: Мат. 1,
24; 8, 4; Троп. у суб. V Нед.
В. п.

- Повивати** v. impf. -ваю, -иши, *σπαρ-
γανοῦν*, повијати: Ст. на хвал.
у Нед. св. от.
- Повинникъ** < *повинникъ* З. *ἔνοχος*, оба-
везан, дужан, одговоран: *εἰδᾶς*
(Мат. 5, 21. 22); *смерти*: Мат.
26, 66; Мол. у св. Лит. Вас.;
Мол. 6 св. В. В. пред прич.;
ὀπόδικος, крив: Рим. 3, 19; I
Кор. 11, 27; Евр. 2, 15.
- Повинитисѧ** v. pf. -ниосѧ, -нишисѧ,
ὀποτάσσεσθαι, покорити се: Як.
4, 7; I Петр. 2, 13; 5, 5.
- Повинникъ** < *повинникъ* m. *ὀπή-
κοος*, *obediens*, послушан, поко-
ран, подложен нечему; кривац
(Микл.).
- Повинница** < *повинница* f. *gea*, оп-
туженица, окривљеница: Прол.
- Повиноватисѧ** v. impf. -ниосѧ, -ни-
шисѧ, *πειθαρχεῖν*, покоравати се:
Дел. 5, 29; Рим. 13, 5; I Кор.
14, 34; Тит 2, 9; 3, 1; *ὀποτάσ-
σεσθαι*, бити послушан: Лук.
2, 51.
- Повинѣти** < *повинѣти* v. pf. *повинѣ*,
-ниши, *καταπηγνύναι*, отиснути,
одбацити: *πρῆκый* *покиндѣ* *εἰν*
κασраницѣ (Ст. на Г. в. на св.
ц. К. и Ј.); *ὀποτάσειν*, поко-
рити: Рим. 8, 20; *плотикоε* *ид-*
дроканіе *δδхѣ*: Сл. на Г. в. на
Обрез.; -сѧ, *ὀποτάσσεσθαι*, поко-
рити се: Лук. 10, 17. 20; пот-
чинити се: *грѣхѣ* (Мол. св. В.
В. у Послед. прич.); *подврѣи*
се: *демоншмѣ* (Сл. свјет. у Нед.
блуд. с.); *πεῖθεσθαι*, слушати:
Дел. 5, 36; *εἴκειν*, уступити:
Гал. 2, 5.
- Повити** v. pf. *повію*, -иши, *σπαργα-
νοῦν*, повити (у пелене): Лук.
2, 7. 12; *къ* *погрѣкѣльнамъ*: Ст. у
Ч. погр. свешт.
- Повить** f. *prophago*, саѣеница, мла-
дица, лоза (Микл.).
- Повлеци** < *повлѣшти* v. pf. -кѣ, -чиши,
περιπιλεῖν, покрити: *храмѣ* *зла-*
томѣ (III Цар. 6, 20).
- Повнегда** < *повнегда* adv. *ὡς ἄν*,
после како: Филиб. 2, 23.
- Поводатай** m. *ὀδιγός*, воѣ (Микл.).
- Поводіе** n. *πλημμύρα*, inundatio, по-
плава: Прол.
- Поводненіе** < *поводненіе* n. в.
поводіе.
- Поводница** f. *pellex*, суложница,
иноча (Микл.).
- Повреци** < *поврѣшти* v. pf. -врѣгѣ
< -врѣгѣ, -жиши < -врѣжени,
αἴρειν, *εἶπτειν*, *βάλλειν*, оборити,
побацати: I Мојс. 21, 15; 35,
2; II Мојс. 4, 3; бацити: Мат.
15, 26; 27, 5; Марк. 7, 27;
Лук. 4, 35; *ἐρηγνύναι*, срушити:
Лук. 9, 42.
- Повѣдатель** m. *διηγήτωρ*, весник,
гласник, приповедач: Ст. на
Г. в. у среду III Нед. В. п.
- Повѣдати** v. impf. -вѣдаю, -иши,
1) *ἀπαγγέλειν*, јављати, саоп-
штавати: I Мојс. 9, 22; Лук.
8, 47 sq.; Јов. 20, 18; I Јов.
1, 3; 2) *εἰπεῖν*, казивати: Мат.
8, 4; 17, 9; 18, 17; 3) *διηγεῖσ-
θαι*, приповедати: Марк. 5, 16;
9, 9; Лук. 8, 39; 9, 10; Дел.
9, 27; Ч. погрѣб. свешт. ик. 6;
чѣдана: Мол. при умив. руку;
Ст. на хвал. воскр. гл. 3; 4) *ἐξηγεῖσθαι*,
разлагати, описива-
ти, причати: Лук. 24, 35; Дел.
15, 12; 5) *ἀναγγέλειν*, огласити,
објавити, дати на знање: Јов.
5, 15; II Кор. 7, 7; I Јов. 1, 5;
6) *μηνύειν*, пријавити, проказа-
ти, одати, издати, открити, по-

- сведочити: Јов. 11, 57; 7) ἐκ-
λαλεῖν, избрбљати: Дел. 23, 22.
- Покѣити** v. pf. покѣшѣ, -сиши, κρε-
μαννύναι, обесити о нешто: на
древѣ (Дел. 5, 30); землю: Кан.
воскр. гл. 5 п. 3 ирм.; на ко-
дачъ: Кан. В. суб. п. 3 ирм.;
Сл. на Г. в. у Нед. Самар.
- Покѣсмо** n. ranni detriti, крпе,
дронци: Прол.
- Покѣствователь** m. διηγητής, при-
поведач: Ст. на блаж. на св.
Ј. Злат.
- Покѣствовати** v. impf. -ствѣю, -ши,
1) διηγέσθαι, приповедати: Јевр.
11, 32; 2) ἀποφθέγγεσθαι, изјав-
љивати: Ст. на хвал. на Дух.
- Поганинъ** m. језичник, незнабо-
жац: Прол.
- Погнѣити** < погнѣити v. pf. -гнѣ-
нѣ, -ниши, 1) ἀπόλλυσθαι, погу-
бити, истребити: III Мојс. 7, 20.
21; IV Мојс. 17, 12; Мат. 5,
29. 30; пропасти: мѣи (Мат.
9, 17; Марк. 2, 22; Лук. 5, 37);
погинути: Лук. 13, 5. 33; из-
губити се: овца погнѣшаа (Мат.
10, 6; 15, 24; Лук. 15, 6); 2)
πεσεῖν, нестати, ишчезнути, ис-
пасти, изгубити се: единой чер-
тѣ ѿ закона (Лук. 16, 17); 3)
διαφθεῖρεσθαι, умрети: Апок. 8,
9; 4) ἀποκτανθῆναι, убити, по-
бити: Апок. 9, 18; 11, 13;
5) ἐρημωθῆναι, опустошити се,
пустим се учинити: Апок.
18, 17.
- Погладити** v. pf. -гладѣ, -диши,
λεαίνειν, уништити, разорити,
сатрти: Пс. 17, 43.
- Поглотити** v. pf. -глотѣ, -тиши,
καταπιεῖν, прогутати, прожде-
рати: I Петр. 5, 8; Ст. на стих.
на В. четвр.
- Поглощити** < поглыщеніе n. κατά-
βρωμα, истребљење: Јудит 10, 12.
- Поглѣмитиса** < погложитиса v. pf.
-гладлюса, -мишиса, 1) ἀδολεσ-
χεῖν, брбљати, бенетати, кере-
тати, зановетати; 2) meditari,
промишљати, размишљати: I
Мојс. 24, 63; Пс. 64, 4. 13; къ
начинаніихъ ткоихъ: Пс. 76, 13;
3) ехерсегі, вежбати се: къ за-
покѣдехъ ткоихъ (Пс. 118, 15);
къ чддегѣхъ: Пс. 118, 27.
- Погнати** v. pf. -жинѣ, -жиниши, διώ-
κειν, погонити, потерати: III
Мојс. 26, 7. 8. 17. 36; тражи-
ти: Лук. 17, 23; катаδιώκειν,
потражити, пратити: милость
ткола пожинѣ ма (Пс. 22, 6);
иѣи за нечим: взыци мира, и
пожини ѣ (Пс. 33, 14).
- Погрѣжати** < погрѣжати v. impf.
-жаю, -жаши, βυθίζειν, потапа-
ти: I Тим. 6, 9; βαπτίζεσθαι, за-
гнѣуривати, тонути: глѣбнню
некрѣіа (Кан. у Нед. Том. п.
6 т. 1); -са, γεμίσεισθαι, пу-
нити, товарити: Марк. 4, 37;
βυθίζεσθαι, тонути: коракла (Лук.
5, 7).
- Погрѣзити** < погрѣзити v. pf. -жѣ,
-зиши, βυθίζειν, загнѣурити: гор-
даго Фаравна (Кан. у ср. пре-
пол. п. 1 ирм.); καταποντίζειν,
утопити, уништити: шатаніа
бгноміека (Ст. по пол. на
Обрез.); Ст. на Г. в. на св.
Прок.
- Погрѣзити** n. demersio, потапля-
ње (Микл.).
- Погрѣсти** < погрѣсти v. pf. -грѣзѣ,
-зиши, δβειν, загнѣурити, пото-
нути: II Мојс. 15, 10.
- Погѣити** < погоѣити v. pf. -гѣблю,
-виши, 1) ἀπολέσαι, изгубити:

- Мат. 10, 42; Марк. 9, 41; Лук. 15, 4, 8; 2) ἀποκτεῖναι, убити: Мат. 10, 28; Марк. 3, 4; Лук. 19, 47; Јов. 10, 10; 3) θραύειν, разби́ти: IV Мојс. 24, 17.
- Подбелати** < **погоубелати** v. impf. -лаю, -лаши, ἀπολλύειν, губити: Рим. 14, 15; упропаши́вати: I Кор. 1, 19.
- Подвигоположителъ** m. ἀγωνοθέτης, редитељ при борбама, судија: Прол.
- Подверже** < **подъерже** n. ὄχθαί, гирае, место под брегом; морска обала: Прол.
- Подвиго** m. 1) ἀγών, борба: II Тим. 4, 7; Јевр. 12, 1; Троп. св. Дим. и св. архѣ. Стеф.; 2) ἀγωνία, огорчење, страх, узрујаност: Лук. 22, 44; 3) μόχθος, мука, напор: II Кор. 11, 27; I Сол. 2, 9; II Сол. 3, 8.
- Подвижитиса** v. pf. -жвса, -жишиса, σαλεύειν, покренути се, потрести се, уздрмати се, поколеба́ти се: Пс. 20, 9; *винокѣниа земли*: Кан. на В. суб. п. 8 ирм.
- Подвижникъ** m. ἀγωνιστής, борац; ревнитељ у хришћанским врлинама: Троп. св. Варт.
- Подвизати** v. impf. -заю, -заши, παρακαλεῖν, опомињати, наговарати, световати: дрѣгъ дрѣга (Јевр. 10, 25); κινεῖν, покретати: Пс. 35, 12; *творь*: Степ. гл. 2 ант. 1; -са, ἀγωνίζεσθαι, напрезати се, трудити се, настојати око чега: Лук. 13, 24; certare, борити се за неког: Јов. 18, 36; I Кор. 9, 25; I Тим. 6, 12; II Тим. 4, 7; Троп. св. архѣ. Стеф.; подизати се, устајати на некога: *на ма крази мон* (Степ. гл. 2 ант. 2); Кан. св. Теод.
- п. 8 Сл.; ἀσχεβεῖν, нежбати се у нечем, привикавати се на нешто: Дел. 24, 16; ἐπαγωνίζεσθαι, ἀνταγωνίζεσθαι, борити се за нешто: ω *преданиѣи кѣрѣ* (Јуд. 1, 3); противѣ грѣхѣ: Јевр. 12, 4; *пужебейн*, бити се на шаке: I Кор. 9, 26; *σαλευθῆναι*, колебати се, покретати се: II Сол. 2, 2.
- Подвој** m. σταθμός, довратак: II Мојс. 12, 7.
- Подглавница** < **подъглавница** f cervical, узглавље, јастук: Прол.
- Подгниѣшати** < **подъгниѣшати** v. impf. -цаю, -цаши, ὑποκαίειν, подложити, потпалити, наложити: Јез. 24, 5.
- Подгортаніе** < **подъгортаніе** n. mentum, подбрадак (*Микл.; Дјач.*).
- Подградный** 3. suburbanus, који лежи (живи) близу града: I Пар. 6, 74.
- Подзаконный** < **подзаконный** 3. ὁ ὑπὸ νόμου, који је, који живи под законом: I Кор. 9, 20; Гал. 4, 5.
- Подиръ** m. *подѣрѣс*, дугачка одеж-да старозаветнога првосвештеника, слична сакоу: II Мојс. 28, 31—34; Ап. 1, 13.
- Подклонити** v. pf. -клою, -ниши, κλίνειν, заклонити: Мат. 8, 20; Лук. 9, 58.
- Подклонѣти** < **подъклонѣти** v. impf. -наю, -наши, ὑποκύπτειν, подвржавати се, покоравати се: Кан. Бог. п. 5 т. 3.
- Подкриліе** n. (нема у грчком тексту) pes montis, подножје горе: III Јездр. 11, 25.
- Подлагати** v. impf. -гаю, -ганиши, τιθέναι, постављати, подметати: Лук. 8, 16.

Подложница < подължница f. παλάκη, παλλακίς, наложница, иноча: III Цар. 5, 13; 16, 21; Јова 19, 17.

Подмъжный < подъмъжьнъ з. који је под влашћу мужа: Прол.

Подоба f. χρήσις, употребљавање; п. еστὲς τινῶν, природно (путно) употребљавање т. ј. полно општење: Рим. 1, 26.

Подовати v. impf. -ваю, -ваши, 1) δεῖν, χρῆν, требати, ваљати: Мат. 17, 10; Марк. 8, 31; Лук. 4, 43; Јов. 3, 7; Дел. 1, 16; 14, 21; 2) πρέπειν, пристојати се, приличити, доликовати: Мат. 3, 15; Еф. 5, 3; I Тим. 2, 10; Јевр. 7, 26; Конд. Срет.; Ἰκω подокаετὶ τῆς β... ὅτι πρέπει σοι... (Возгл.).

Подовиъ < подобънъ з. 1) ὁμοιος, сличан: Мат. 11, 16; 13, 31. 33. 44. 45. 47; 2) μιμητής, који подражава некоме, који се угледа на некога: I Кор. 4, 16.

Подовитиса v. pf. подоваюса, -вишиса, 1) παρομοιάζειν, бити сличан некоме, бити као неко: ἰκω подовитεσα γροκωμῶν ποκαπленымъ (Мат. 23, 27); χερδκῆμωμῶν подовацнма: Ст. на хвал. на Божић; Ἰκραιμῶν страннолюбѣмῶν подовакма: Ст. на блаж. св. кн. Лаз.; томδ κн κῆρнн добродѣтѣлнми подовацнма: Сл. на стих. на Рожд. св. Ј. Прет.; 2) μιμεῖσθαι, угледати се на некога: какω λῆπο εἶτὶ κнмῶ подовитиса намῶ (II Сол. 3, 7).

Подовникъ < подовѣникъ m. 1) μιμητής, подражавалац: I Сол. 1, 6; Сл. на стих. св. архѣ. Стеф. и на лит. св. Георг.; 2) ζηλωτής, такмац, ревнилац: I Петр. 3, 13.

Подовострастенъ < подовострастьнъ з. ὁμοιοπαθής, истога стања, који је подвргнут истим страстима као и други, сличан некоме: Дел. 14, 15; Јак. 5, 17.

Подолѣ n. φάραγξ, долина, подножје горе, гудура: I Цар. 7, 11.

Подражнѣнѣ < подражнѣннѣ n. μωκτηρισμός, потсмех, поруга: Пс. 34, 16; 43, 14; 78, 4.

Подражнити v. pf. -жнию, -жниши, μωκτηρίζειν, подруживати се, исмехивати се: Пс. 34, 16; 43, 14; 79, 7.

Подровнѣ adv. κατὰ μέρος, појединце, редом: Јевр. 9, 5.

Подрѣжѣ < подрѣжнѣ n. друг, сунруг, сунруга (Кульб.).

Подсада f. ἐνεδρον, заседа: Суд. 9, 25; 20, 29. 36.

Подсадити v. pf. -жадѣ, -диши, τάσσειν, поставити: подсадѣ (Суд. 20, 36).

Подсолнечный < подъсьмънънъ з. ὑψήλιος, који је под сунцем: подсолнечнама, земља и све што је на њој (Ст. на хвал. на ц. К. и Ј.).

Подстава f. ὑποθήμα, основа, подлога, потплата: II Мојс. 25, 38.

Подстилати v. impf. -лаю, -лаши, ἀποβρίπτειν, бацати нешто под некога: ρίζω κωλ εμδ (Син. у Нед. Цвет.).

Подстоупѣ < подстаупнѣ, n. βάσις, подлога, подножје ступа: Прем. Сир. 26, 23.

Подтверждати < потврѣждати v. impf. -ждаю, -ждаши, ὑποζωννύσαι, подупирати, привезивати: Дел. 27, 17.

Подтомлати v. impf. excruciare, мучити, кињити: Прол.

Подточилѣ n. ὑπολήμιον, корито под пресом: Јоил 3, 13.

Подтроніе п. ἀπόπατος, нужник:
Син. у VII Нед. по св. Пасци.
Подѣстити v. pf. подѣшиѣ, -стиши,
ὑποβάλλειν, подговорити, под-
бости, раздражити, подучити:
Дел. 6, 11.
Подѣщатель < подѣщатель м. hor-
tator, потстрекач, подбадало:
Прол.
Подѣрмникъ < подѣрмникъ м.
ὑποζύγιος, теглећа стока, во, ма-
гаре: Зах. 9, 9; II Петр. 2, 16;
Син. у Нед. Цвет.
Подѣрмничъ < подѣрмничъ з.
ὑποζυγίου, који је под јармом:
Мат. 21, 5; Ст. на Г. в. и Син.
у Нед. Цвет.
Подѣати < подѣати v. pf. -имѣ,
-имѣши, 1) ὑπολαμβάνειν, поду-
хватити, прихватити, подигну-
ти, узети, однети: шклякъ под-
ать его ѿ очію ихъ (Дел. 1, 9);
sumere, примити: ѡκω да царѣ
кѣхъ подимимъ (Херув.); 2) ὑπο-
δέχεσθαι, дочекати, примити:
Мол. у хир. презв.; поста: Ст.
на Г. в. у Нед. сир.
Подѣати < подѣати п. ὑποδοχή, при-
мање, дочек: Мол. верних 2 у
св. Лит. преѣ.
Поеликѣ adv. καθὸ ἄν, колико, ѡσφ,
као што: II Кор. 8, 12; Јевр.
8, 6.
Поимлющій з. part. praes. act. сл.
обл. од поимати, κατηγορος, ту-
жилац: Дел. 24, 8.
Поимъ, -ши, -ше; -шій з. part. praet.
act. I од поати в. поимъ.
Пожати < пожати v. pf. пожиѣ, -жи-
ши, φερίζειν, пожети: I Кор. 9,
11; II Кор. 9, 6; Гал. 6, 7—9;
Апок. 14, 15, 16.
Пождати < пождати v. pf. пождѣ
< пождѣ, -ждѣши, μένειν, поче-

кати: пождитѣ заѣ (Мат. 26, 38);
ἐκδέχεσθαι, причекати, остати:
Ιωρδανѣ кидѣкѣ та οὐκοῦσα и по-
жда (Ст. на стих. на Соб. св.
Јов. Прет.).

Поженѣ, -ши, -ше; -шій з. part.
praet. act. I од пожати, пож-
невши, који је пожео: кѣм
мздѣ имать не поженѣ (Прол.).
Пожрѣти з. part. praet. pass. од
пожрѣти: I Кор. 15, 54.

Пожженіе < пожьженіе п. καῖσις,
спаљивање: Јевр. 6, 8.

Пожинати v. impf. -наю, -наѣши,
φεριζειν, жети, косити: пожинаѣ
крагѣкѣ кышеніѣ (Ст. на Г. в.
на св. Дим.); Ст. на IX часу
уочи Бож.

Пожинаемъ з. part. praes. pass. од
пожинати, који се може жети,
који се жање: Прол.

Пожирати v. impf. -раю, -раѣши,
καταπίνειν, гутати: Мат. 23, 24.

Пожити v. pf. -живѣ, -вѣши, 1) ζῆν,
поживети: I Петр. 2, 24; 4, 6;
2) διάγειν, провести: I Тим. 2, 2.

Пожрѣти < пожрѣти v. pf. пожрѣ,
-жрѣши, 1) θύειν, жртовати: за
ны пожрѣнѣ кытъ Хѣтоѣ (I Кор.
5, 7); Кан. воскр. гл. 4 п. 6
ирм.; пожри кѣко: Проск.; Ант.
15 на В. четвр.; 2) καταπίνειν,
прождрѣти, прогутати, уни-
штѣти: пожрѣти кытъ смѣръ
(I Кор. 15, 54); II Кор. 2, 7;
5, 4; Ст. на блаж. воскр. гл.
2; Ст. на Г. в. на В. суб.

Позвизданіе п. συγριμός, потсмех:
Јер. 51, 37.

Позвиздати v. pf. -звиздѣ, -здѣши,
συριζειν, зазвиздати: Ис. 5, 26.

Поздѣ adv. ὀφίας, ὀφѣ, позно, ка-
сно, увече: Мат. 8, 16; 14, 15.
23; Марк. 11, 19; Јов. 6, 16.

Позобати v. pf. -ваю, -ваши, καταφαγεῖν, позобати, појести: Мат. 13, 4; Марк. 4, 4; Лук. 8, 5.

Позоратай m. κατάσκοπος, посматрач; ухода (*Микл.*).

Позорица f. comoeda, комичарка, глумица: Прол.

Позорище < позориште n. 1) θέατρον, позориште: Дел. 19, 29. 31; 2) στάδιον, тркалиште: I Кор. 9, 24.

Позороватиса v. impf. -рѣюса, -ши-са, бити предметом посматрања, обраћати на себе пажњу: Прол.

Позоръ m. 1) θεωρία, призор, сцена: II Мак. 5, 26; Лук. 23, 48; 2) θέατρον, позорица: I Кор. 4, 9; 3) contemplatio, зазор, поруга, срамота: позоръ бытъ аггеловъ и челоуѣковъ (Ст. на стих. на св. П. и П.).

Позыватиса v. impf. -влюса, -вешиса, διαδογεῖν, трести се, потресати се: винованіа земли (Ст. на хвал. на В. четвр.).

Позывнѣтиса < позывнѣтиса v. pf. -зывнѣса, -внѣшиса, σαλεύειν, уздрмати се, потрести се, поколебати се: II Цар. 22, 37.

Поимати v. impf. -имаю, -иши и поймаю, -ймаши, ἐχκαλεῖν, тужити, кривити: да поймають дрѣвца на дрѣвца (Дел. 19, 38); Дел. 23, 28; -са, παραλαμβάνεσθαι, узимати се: Мат. 24, 40. 41.

Поимъ, -ши, -ше part. praet. act. I од полти: Лук. 9, 10.

Поискати v. impf. -искаю, -искаши, и -ищѣ, -иши и -искѣ, -ищиши, ἐπιζητεῖν, заискати, потражити: Дел. 12, 19; ἐκζητεῖν, просити: Јевр. 12, 17.

Покиваніе n. κίνησις, махање, драмање: глады (Пс. 43, 15); 24, 7

Покивати v. impf. -ваю, -ваши, κινεῖν, махати: Мат. 27, 39; Марк. 14, 29; Ант. 11 на В. четвр.

Поклоненіе < поклоненіе n. προσκύνησις, клањање, божанско поштовање: троицескоѣ (τῆς Τριάδος) явилъ поклоненіе, показа се клањање Св. Тројици (Трон. Богој.).

Покойнъ 3. ἀναπαύσεως, миран: на водѣ покойнѣ (Пс. 22, 2).

Покоище < покоиште n. κατάπαυσις, починак, почивање: Дел. 7, 49; мир, покој: Јевр. 3, 18.

Покоищный < покоищный 3. καταπαύσιμος, покојни, мирни: день, дан одмора (Син. у суб. мес.).

Покровъ m. 1) κάλυμα, покривач: II Мојс. 34, 33; заклопац: II Мојс. 40, 5; 2) στέγη, кров, плафон: Марк. 2, 4; 3) σκέπη, заштита, заклон: покровъ мой Духъ Сѣмый (Мол. св. Јоаник. у Повеч.); 4) покровац (дарак) којим се покрива дискос и потир на Проскомидији.

Покѣпатиса < покѣпатиса v. impf. -кѣпаюса, -паешиса, βαπτίζεσθαι, купати се, умивати се: Марк. 7, 4.

Покѣситиса < покѣситиса v. pf. -кѣшѣса, -сѣшиса, περιάξειν, покушати, усудити се, одважити се: Дел. 24, 6.

Покѣшатиса < покѣшатиса v. impf. -шаюса, -шашиса, περιάξειν, окушати, огледати: Дел. 9, 26; наумити, хтети: Дел. 16, 7.

Полагати v. impf. -гаю, -гаши, 1) τιθέναι, полагати, постављати, метати, износити: Марк. 6, 56; 15, 47; Лук. 11, 33; Јов. 2, 10;

- 10, 11. 15—18; 2) βάλλειν, одбацивати: Апок. 2, 22.
- Полезенъ**, -ый < полезень 3. ὠφέλιμος, користан: I Тим. 4, 8; II Тим. 3, 16; τὰ συμφέροντα, оно што је корисно: докрьхъ и полезныхъ дѣшамъ нашимъ (Ект. прозб.).
- Ползокъ** < пльзкъ 3. глибовит, мочаран: пѣть ползокъ, τὸ δλίθρηα, клизав (Пс. 34, 6).
- Полистя**, -ый 3. planus, раван, гладак; польски: Прол.
- Полкъ** < плькъ т. 1) παρεμβολή, табор, око: I Пар. 9, 19; Дел. 21, 34. 37; 22, 24; 23, 10. 16. 32; пук: Евр. 11, 34; ὡ κѣткениый полкъ: Сл. на хвал. у Нед. св. от. 11 окт.; 2) φάλαγγς, војска: Суд. 7, 21; 8, 11; I Цар. 14, 16.
- Полма** < полъма adv. μέσος, попола, напола: растешеть его, расеѣи ѣе га напола (Мат. 24, 51).
- Положница** f. puerpera, породильа: Прол.
- Полотенце** п. рус., δρόνιον, комадиѣ платна, убрушчиѣ: Служ.
- Полѣдень** < полоуднь т. μεσημβρία, подне: на полѣдне (Дел. 8, 26); къ полѣдне: Дел. 22, 6; къ полѣдни: Дел. 26, 13.
- Полѣданный** < полоуданныъ 3. μεσημβρινός, полудневни: Пс. 90, 6.
- Полѣнощя** < полоуднощя f. μεσονύκτιον, поноѣ: Мат. 25, 6; Марк. 13, 35; къ полѣнощи, у поноѣ: Лук. 11, 5; Дел. 16, 25; 20, 7; 27, 27.
- Полчище** < пльчиште п. παρεμβολή, castra, табор, војска, пукови (по *Данич.*: чета): I Цар. 30, 8.
- Полъ**, -8 т. 1) τὸ ἥμισυ, половина: Ис. Нав. 12, 2. 5; III Цар. 10, 7; Марк. 6, 23; Лук. 19, 8;

Апок. 8, 1 squ.; 2) ἄρσεν, masculus, пол, род мушки; θήλυ, femininus, род женски: Мат. 19, 4; Лук. 2, 23; Рим. 1, 27; Гал. 3, 28; 3) latus, гира, страна, обала; шк' онъ полъ, ἀντὶ πέραν, с оне стране, преко: Мат. 4, 15; 19, 1; Марк. 10, 1; Лук. 8, 26; Јов. 1, 28; 3, 26; 22, 25; на онъ полъ, на ону страну: Мат. 8, 18. 28; 16, 5; Марк. 4, 35 и др.; на ономъ полѣ, на оној страни: Мат. 14, 22; со онагѡ полѣ, с оне стране: Мат. 4, 25; Марк. 3, 8; ова полы, по оваполы, ἐνθεῦτεν, с обе стране: Апок. 22, 2.

Польза f. τὸ ὄφελος, συμφέρον, корист: Јак. 2, 14. 16; I Кор. 7, 35 squ.; II Кор. 8, 10; Евр. 12, 10; какъ польза, ὠφελείται, шта помаже, шта вреди: Мат. 13, 26; Марк. 8, 36; никакъ польза етъ, ништа не помаже: Јов. 12, 19; I Кор. 13, 3.

Пользовати v. impf. -зѣю, -зѣши, 1) ὠφελεῖν, користити, помагати: Јов. 6, 63; Рим. 2, 25; 2) κατηχεῖν, настављати, учити, поучавати: I Кор. 14, 19; 3) συμφέρειν, доликовати, приличити коме, пристојати се: II Кор. 12, 1; -σα, ὠφελουσθαи, користити се, помоѣи се од кога: Мат. 15, 5; Марк. 7, 11.

Польный < польнь 3. πεδινός, раван, који се налази у долини: Јер. 17, 27.

Помавати v impf. -ваю, -ваши, ἐννεθεῖν, κατασεῖν, махати, давати коме руком знак, намигивати: Лук. 1, 22. 62; Дел. 12, 17; 19, 33; 21, 40; Сл. на хвал. на св. Георг.

Помазаніє п. χρίσμα, unctio, мазање св. уљем, помаст, помазање: *Готкориши ий елей помазаніє ка-тоє, начини ово уље за свето помазање* (II Мојс. 30, 25); Дан. 9, 26.

Помазанникъ м. χριστός, unctus, помазаник. Тако се називају 1) код старозав. Јевреја цареви, пророци и првосвештеници који су се помазивили уљем при ступању у своју службу: II Мојс. 30, 30; I Цар. 9, 16; 10, 1 и др.; 2) Господ Исус Христос: II Цар. 1, 14; Пс. 44, 8; 3) православни владари који се помазују св. миром при крунисању по установљеноме »Чину крунисања царева на царство«.

Помазательный з. μωρσεφικός, који служи за свето помазање: мѣро (II Мојс. 30, 25).

Помазати v. pf. -заю, -заши и -мажѣ, -жиши, χρίειν, μωρσεφίζειν, ἀλείφειν, λιπαίνειν, 1) помазати нешто (уљем или миром) и тиме га осветити: *скинїю ски-дѣнїа, кїквѣтъ скинїи . . . и шкѣл-тиши ѧ . . .* (II Мојс. 30, 26—29); 2) помазивањем посветити некога у чин старозаветнога првосвештеника: *Аарона и сыны его . . .* (II Мојс. 30, 30); 3) поставити некога за цара: *да помажши его (Саула) царѣ надъ людѣми моими Израилемъ* (I Цар. 9, 16); *не помаза ли тебе Гдѣ на царѣтво людѣмъ своимъ:* I Цар. 10, 1; 4) назначити некога на какву високу службу: *помажеши ѧ на царѣтво іудѣйское и Іуда . . . на царѣтво надъ Израилемъ: и Елиаса . . . помажшии кнѣзѣтво иже пророка* (III Цар. 19, 15. 16).

Помалѣ adv. μετὰ μικρόν, μετὰ βραχύ, мало после, наскоро: *Мат. 26, 73; Марк. 14, 70; Лук. 22, 58.*

Поманѣти < поманѣти v. pf. -нѣ, -нѣши, 1) κατανεύειν, νεύειν, на-мигнути, дати знак: *Лук. 5, 7; Јов. 13, 24; Дел. 24, 10;* 2) ἀνασεύειν, побудити, узбудити, побунити: *Марк. 15, 11.*

Померкнѣти < померкнѣти v. pf. -нѣ, -нѣши, σκοτίζεσθαι, потамнѣти, смркнути се: *солнце* (Мат. 24, 29; Марк. 13, 24; Лук. 23, 45).

Помести v. pf. -метѣ, -теши, σαροῦν, помести, почистити: *Мат. 12, 44; Лук. 11, 25; 15, 8.*

Пометати v. impf. -таю, -таши и -мищѣ, -мищѣши, 1) βάλλειν, бацати нешто пред некога: *висѣръ . . . предъ скинїями* (Мат. 7, 6); 2) παστρέβειν, мести, чисти-ти: *Ном. пр. 66.*

Помжарити v. pf. -рю, -риши, oculos claudere, зажмурити (*Микл.*).

Помизаніє п. νεύμα, намигивање: *очѣмъ* (Ис. 3. 16).

Помизати v. impf. -заю, -заши, διανεύειν, намигивати: *очима* (Пс. 34, 20).

Помилувати v. pf. -лѣю, -лѣши, ἐλεεῖν, смилувати се: *Пс. 50, 1; Мат. 15, 22; 20, 30. 31; Лук. 18, 38. 39; ѡκω τїи помилувани едѣдѣтъ:* *Мат. 5, 7; Рим. 11, 31.*

Поминаніє п. μνηα, помињање, спо-мен, сећање, успомена: п. тко-рити, помињати: *Еф. 1, 16; I Сол. 1, 2.*

Поминати v. impf. -наю, -наши, μυυμνεύειν, μνησθαι, μινύεσθαι, помињати, опомињати се: *Лук. 17, 32; Јов. 15, 20; Дел. 20, 31. 35; Јуд. 1, 17; сећати се:*

Попециса < попештиса v. pf. -пекса, -чишиса, μερμνήσειν, побринүти се: Филиб. 2, 20.

Попирати v. impf. -раю, -раши, καταπατεῖσθαι, газити: Мат. 5, 13; сатирати: Лук. 21, 24; презрѣкъ нїжнаа якш попираемаа: Ст. на блаж. на св. Саву.

Поползатиса < поплъзатиса v. impf. -заяса, -ишиса, ὀλισθαίνειν, клизати се, спотицати се: Прем. Сир. 21, 8.

Поползениє < поплъзеніє п. ὀλισθος, lapsus, клизавост, пад, омашка, грешка: Прол.

Поползновеніє < поплъзновеніє п. ὀποκλισμός, клизање, спотицање: Приче Сол. 11, 4; погрешка, грех: Ст. на хвал. на Благгов.; ὀλισθημα, пад: Пс. 55, 14; 114, 7; ὀλισθησις, клизавост: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Поползнѣтиса < поплъзнѣтиса v. pf. -знѣса, -знѣшиса, ὑποσείσθαι, поклизнути, спотаћи се: Ст. на Г. в. на Вавед.; грѣхомъ поползшигоса: Мол. 3 у Послед. прич.; погрешити, пасти: Ст. на Г. в. 2 у Нед. св. праот.; 2) κατέβληται, пропасти: Кан. Божиѣ. п. 3 т. 1.

Попразднственный < попраздньстванъ 3. μετέορτος, који долази за празником, који бива после празника: Сјед. у Нед. Дух.

Попраніє п. περίφημα, презрена ствар, прах, ствар коју ногама газе: I Кор. 4, 13; πάτημα, тапкање, гажење (Микл.).

Попрати v. pf. -пирѣ, -пирѣши, καταπατεῖν, погазити, уништити, сатрти: Мат. 7, 6; Лук. 12, 1; Јевр. 10, 29; противныа гїлы: Конд. св. Теод. Тир.; попранѣ

кыти, погазити се: Лук. 8, 5; πατεῖν, згазити, уништити: имертїю имертъ (Троп. воскр. гл. 3 и на Ускрс); Ст. на Г. в. воскр. гл. 6.

Поприце < поприште п. 1) στάδιον, тркалиште, бојиште, поље: ноцное п. кез' порока прейти (Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч. и на Вел. повеч.); 2) μίλιον, мера за простор (1000 корачаја): Мат. 5, 41; житїа поприце: Кан. у Нед. мит. и фар. п. 6 т. 1; коздержанїа: Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.

Попушати < попоуштати v. impf. -цаю, -цаши, ἀφιέναι, допуштати, дати: IV Мојс. 22, 13.

Поравотати v. impf. -таю, таши, δουλεύειν, служити, робовати: I Мојс. 25, 23; Дел. 7, 7; Рим. 9, 12.

Поравотити v. pf. -цѣ, -тиши, δουλόω, учинити слугом, подјармити, заробити, покорити: Јер. 50, 33; Дел. 7, 6; I Кор. 9, 19; Гал. 4, 3; Тит. 2, 3; неплодными помышленми: Кан. у Нед. блуд. с. п. 6 т. 2; -са, заробити се, постати слуга: Рим. 6, 18. 22; I Кор. 7, 15.

Поравещати < поравоштати v. impf. -цаю, -цаши, δουλαγωγεῖν, трудити се: I Кор. 9, 27; подјармливати, чинити слугом: II Кор. 11, 10.

Поравоценіє < поравоштеніє п. καταδούλωσις, заробљавање, робовање: Јер. 50, 33.

Поравненіє < поравнѣненіє п. διακρίσις, сравнѣвање са земљом, разоравање, рушење до темеля: Мих. 7, 12.

Порядоканіе п. ἐπίχαρμα, радост: къ п. ἰδποστατωμῆ (II Мојс. 32, 25).
Порамница f. ἐπώμιον, орар, мали плашт: Прол.
Поривновати v. impf. -нѣю, -нѣши, μιμεῖσθαι, узимати себи некога за пример, подражавати не коме: Приче Сол. 6, 6.
Пориченіе п. μομφή, жалба, тужба: Кол. 3, 13.
Поричи < порешти v. pf. -рихѣ, -ричиши, μορῆσθαι, осудити, прекорети, покудити: II Кор. 8, 20.
Порицати v. impf. -цаю, -цаши и -чѣ, -чиши, ἐγκαλεῖν, тужити, оптуживати; порицаемѣ кыти ω, бити тужен за нешто: Дел. 19, 40.
Породити v. pf. -рождѣ, -диши, ἀποχῆσαι, родити: Як. 1, 18; ἀναγεννᾶν, препородити: I Петр. 1, 3. 23.
Порожденіе п. γέννημα, род, поколење, пород: Мат. 12, 24; 23, 33; Лук. 3, 7.
Порокѣ т. ρυτίς, бора, мрља; порок, махна: Еф. 5, 27; Тит. 1, 7; ρῶμος, недостатак: III Мојс. 21, 17. 18. 21. 23.
Порочникѣ < пороучникѣ т. ρῶμος, љага, мрља; човек пун порока, грешник: II Петр. 2, 13.
Порѣганіе < порѣганіе п. τὸ ἐμπαίζεαι, ругање, исмевање, поруга, потсмех: Мат. 20, 19.
Порѣгати < порѣгати v. impf. -гаю, -гаши, ἐμπαίζειν, изиграти некога, обманути; преварити, исмејати: Мат. 2, 16; -сѣ, ἐμπαίχθησθε, наругати се: Мат. 27, 31; Марк. 10, 34; 15, 20; Лук. 18, 32.
Порѣчи, -ей f. pl., рус., ἐπιράνεια, наруквице свентеничке: Треб.

Порѣчительный < порѣчительный з. ἐγγυητής, поверљив, који јамчи, јемац: Ст. на стих. на св. Јов. Злат.
Порѣчити < порѣчити v. pf. -рѣчѣ, -чиши, πιστεῖν, поверити: Тит. 1, 3.
Порѣчникѣ < порѣчникѣ т. ἀντιφωνητής, сведок, јемац, посредник, који за друге одговара: грѣшныхѣ п. (Ст. на хвал. на св. Ј. Злат.).
Порѣвѣра f. грч., скерлет: Лук. 16, 19; Апок. 17, 4; 18, 12. 16; моркал: I Мак. 4, 23.
Порѣдѣ < порѣдоу adv. καθεχῆς, редом, по реду: Лук. 1, 3; Дел. 11, 4; 18, 23.
Порѣмати v. pf. -маю, -маши, γράζειν, писнути, заурлати, залажати: пѣкъ љзыкомѣ сконмѣ (II Мојс. 11, 7).
Порѣхѣ < порѣхѣ т. μάρτυρ, сведок: Јер. 29, 23; Син. у VI Нед. по св. Пасци.
Порѣшество < порѣшество п. μαρτύριον, сведочанство: Јов. 15, 34; Як. 5, 3.
Порѣшествовати < порѣшествовати v. impf. -ствѣю, -ши, μαρτυρεῖν, сведочити: II Мојс. 20, 16; I Кор. 15, 15; Еф. 4, 17; Јевр. 11, 39.
Порѣшливѣ < порѣшливѣ з. ὑπήκοος, послушан, покоран: II Кор. 2, 9; Филиб. 2, 8.
Порѣди adv. ὑστερον, најпосле, најзад, потом: Мат. 4, 2; 21, 29. 32. 37.
Порѣдованіе п. ἀκολουθία, пратња, извођење; последовање у Требнику, чин по коме се врши цркв. служба: Ном. пр. 200.

- Послѣдокъ** < послѣдъкъ т. ἔσχατα (ἡμέρα), последак, край: Евр. 1, 2.
- Послѣдствовать** < послѣдствовать v. impf. -ствѣю, -ши, ἀκολουθεῖν, следовати, ићи за неким: Јов. 12, 26; Дел. 12, 8; II Петр. 2, 2; I Тим. 5, 24; послѣдѣткѣющаа знаменіа, знаѣи који су за тим долазили: Марк. 16, 20.
- Послѣдѣ** adv. εἰς ὄσπερον, после, потом: Мат. 26, 60; Лук. 20, 32.
- Посовити** v. pf. посовѣлю, -виши, βοηθεῖν, помоћи: ѡ покосити и покосити. . да му помогне и да покоси. . (Ект. вел.); συμμαχεῖν, помагати у боју: покосивый Гдѣи кроткоиѣ Дакѣдѣ (Сл. на стих. у III Нед. В. п.).
- Посовѣ** п. 1) συμμαχία, помоћ, помагање у рату: Конд. Воздв. ч. К.; 2) помоћно средство, помоћна књига.
- Посовникъ** < пососѣникъ т. βοηθός, помоћник: Ст. на Г. в. 5 на св. Ник.
- Посовствовать** < пососѣствовать v. impf. -ствѣю, -ствѣши, ἀμύνασθαι, помагати: Јудит 13, 20; Дел. 7, 24; Ст. на Г. в. на Прен. м. св. Ник.
- Посѣлъ** < посѣлъ т. πρεσβυτήс. посланик, гласник: Лук. 19, 14.
- Посѣлствовать** < посѣлствовать v. impf. -ствѣю, -ши, πρεσβεύειν, бити посланик: Еф. 6, 20.
- Посохъ** т. ξύλον, пастирски, чобански штап; архијерејски жезао: Треб.
- Посошникъ** < пососѣникъ т. који држи архијерејски жезао за време Арх. литургије: Треб.
- Поспѣхъ** т. σπουδή, хитѣа, брзина, журба; ревност: III Јездр. 8, 6.
- Поспѣшеніе** п. προκοπή, напредак, напредовање; ревност, журба, брзина (Микл.).
- Поспѣшество** < поспѣшество п. συνεργία, потпомагање (Микл.).
- Поспѣшествовати** < поспѣшествовати v. impf. -ствѣю, -ши, 1) συνεργεῖν, потпомагати, сараѣивати: Јак. 2, 22; Рим. 8, 28; 2) ἐνεργεῖν, деловати радити: кѣра локкоію поспѣшествовама, која ради кроз љубав (Гал. 5, 6); молитка праведнаго поспѣшествовама, ефсах, делотворна, усиљена, непрестанна: Јак. 5, 16.
- Поспѣшити** v. pf. -шѣ, -шиши, κατεσοδοῦν, пожурити, похитати: Пс. 67, 20; Рим. 1, 10; -са, σπεύδειν, пожурити се: Лук. 2, 16.
- Поспѣшникъ** < поспѣшникъ т. συνεργός, помоћник, сарадник, са-трудник: III Јов. 1, 8.
- Поспѣшиса**, -шиса, -шиса; -шійса 3. part. praet. act. I од поспѣшитиса, σπεύσας, који се журио: и прѣдоша поспѣшиса (Лук. 2, 16).
- Посрамощеніе** п. αἰσχρῶσύνη, срам, стид: I Јездр. 4, 14.
- Посредѣ** adv. ἐν μέσῳ, насред, посред, усред: Пс. 103, 10; Мат. 10, 16; Марк. 3, 3 и др.
- Постава** f. materia, ткиво, платно; држање: кѣю постакою кнѣшней (Уч. Изв.).
- Поставити** v. pf. -ставлю, -виши, ἵσταναι, поставити, наместити: Мат. 4, 5; Марк. 9, 36; примити, узети за нешито: Гдѣи, не постави имѣ грѣха κτῶ, не прими им ово за грех (Дел. 7, 60; Трон. св. архѣ. Ст.).
- Постельникъ** т. ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος, постельник: Дел. 12, 20.

Постилати v. impf. -лаю, -лаши, στρωνύναι, простирати: Мат. 21, 8; Марк. 1, 8; Ст. на хвал. у Нед. Цвет.

Постлати v. pf. постелею, -лаши, στρωνύναι, прострети: Марк. 11, 8; Лук. 22, 12; καταστρωνύναι, оборити, сурвати: Во глѣбинѣ постла иногда (Кан. воскр. гл. 2 п. 1 ирм.).

Постоаніе < постоаніе n. κατάστασις, чврсто место, сталност: Пс. 68, 3; Сл. сјед. на св. Ник.

Постоати < постоати v. impf. -стою, -ши, ἵστασθαι, постојати, одржавати се, одолевати: . . . кто постоитъ; (Пс. 64, 8; 129, 3).

Посѣпленіе < посѣпленіе n. κατήφεια, туга, жалост, понижење, срамота: Кан. анг. хран. п. 5 т. 3.

Посылати v. impf. -лаю, -лаши, ἀποστέλλειν, слати, шилъати: Мат. 10, 16; Марк. 1, 2; Лук. 10, 3; Јов. 20, 21.

Посѣкати v. impf. -каю, -каши, τέμνειν, сећи, сасецати: дреко (Мат. 7, 19); -са: Лук. 3, 9.

Посѣтитель m. ἐπίσκοπος, надзорник, владика: I Петр. 2, 25.

Посѣтити v. pf. -щѣ, -тиши, ἐπισκέπτεσθαι, походити: Мат. 25, 36. 43; жезломъ беззаконіа ихъ: Пс. 17, 3; многотію и щедротами: Мол. на Веч.

Посѣщати < посѣщати v. impf. похаѣати: храмъ скатый егѡ (Пс. 26, 4).

Посѣщеніе < посѣщеніе n. ἐπίσκεψις, ἐπισκοπή, посета, надгледање, старање: Јер. 6, 15; 8, 12; Лук. 19, 44; I Петр. 2, 12; покажи посѣщеніе: Троп. гл. 4 у Ч. Желеосв.; брига: еце молима ѡ многоти . . . посѣщеніи (Ект. суг.).

Посагати < посагати v. impf. -гаю, -гаши, γαμέιν, удавати се: Мат. 22, 30; Марк. 12, 25; Лук. 20, 35.

Посагнѣти < посагнѣти v. pf. -гнѣ, -гнѣши, γαμηθῆναι, удати се, поћи за неког: Марк. 10, 12; I Кор. 7, 28. 36. 39; посагшаа, удата: I Кор. 7, 34.

Потаенк 3. ἀπόκρυτος, тајан, сакривен: Марк. 4, 22.

Потворный 3. venenosus, отрован: зеліе (Прол.).

Потворъ m. calumnia, потвора, клевета, сплетка (Микл.).

Потерпѣти < потерпѣти v. impf. -тирплю, -тирпиши, μακροθυμεῖν, причекати: потерпи на мнѣ (Мат. 18, 26. 29); ἀνέχουσαι, претрпети, потерпети: II Кор. 11, 1. 4; чекати: имене ради твоегѡ потерпѣхъ тѡ Гдѣ, потерпѣхъ душа моја къ слову твое, имена ради Твога чеках на Тебе Господе, чека душа моја на реч Твоју (Пс. 129, 4).

Потиръ m. ποτήριον, чаша: III Цар. 7, 26; II Пар. 4, 5.

Поткновеніе < поткновеніе n. спотицање; без' поткновеніа, ἀνεπιποδίστως, слободно: Ст. на хвал. 3 у Нед. мес.

Поткнѣти < поткнѣти v. pf. -кнѣ, -кнѣши, πηγύναι, потакнути: Ос. 5, 2; утврдити, поставити: II Мојс. 33, 7; -са, προσκόπτειν, спотакнути се: Приче Сол. 19, 2; Јов. 11, 9. 10; Сл. на хвал. у V Нед. В. п.

Потолокк m. рус., покривач, гредица, свод, таваница, плафон: Служ.

Потонкѣ adv. κατὰ λεπτόν, потанко, подробно: Син. у VI Нед. по св. Пасци.

Потравити v. pf. -травлю, -виши, καταβόσκειν, попасти, потричити: никѣ или кѣноградъ (II Мојс. 22, 5).

Потрѣвѣнъ < потрѣвѣнъ з. 1) χρείας, потребан, неопходан, χρήσιμος, користан (Микл.); 2) εὐκαιρος, згодан, прикладан: дѣнь (Марк. 6, 21).

Потрѣвителъ m. ὀλοφρευτής, истребитель, разоритель, затирач: Ст. на Г. в. 5 на св. Ник.; ἀναίρετος, уништитель: Ст. на Г. в. у среду IV седм. В. п.

Потрѣвити v, pf. -травлю, -виши, ἀναλώσαι, истребити: Лук. 9, 54; ἐξολοτρεύειν, уништити: Пс. 33, 16; 53, 5; -са, ἐξολοτρευθήσεσθαι, истребити се: II Мојс. 28, 20; Дел. 3, 23; уништити се: Самогл. гл. 3 у Ч. погреб.

Потрѣвѣнїе < потрѣвѣнїе n. ἐκτριβή, потрошак: V Мојс. 4, 26; n. гѣхъ дарова, употреба св. дарова после св. Литургије (Служ.).

Потрѣвѣникъ < потрѣвѣникъ m. 1) ἐγκρυφίας (ἄρτος), погача: I Мојс. 18, 6; 2) требник, црквена књига са цркв. требама (Дјач.; Жив.).

Потрѣсити < потрѣсити v. pf. -трѣшѣ, -сиши quasare, потрести (Микл.).

Потрѣснѣвати v. impf. -ваю, -ваши, fuscum fieri, поцрнити, потамнети: Прол.

Потчение < потчѣснїе n. προσκοπή, подизање (Микл.); n. гѣни, σκηνοπηγία, подизање шатора: Јов. 7, 2, празник сеница; n. крѣта, чин који се врши при оснивању цркве, када архијереј узима три камена, које полагае на место где ће бити св. пре-

сто, и усред њих утврђује дрвени крст (Дјач.).

Потцѣнїе < потчѣтѣнїе n. σποδή, немир, брига: Јез. 7, 11; брзина: Дан. 2, 25.

Потцѣтиса < потчѣтатиса v. pf. потцѣса, потцѣшиса, 1) σπεύδειν, пожурити се: I Мојс. 18, 6; похитати: II Мојс. 15, 15; 34, 8; Лук. 19, 5. 6; Дел. 22, 18; II Петр. 1, 10 sqq.; потцѣса погнѣлїемъ...: Богор. отпуст. гл. 4; на оумоленїе: Богор. на стих. гл. 4; 2) φιλοτιμεῖσθαι, бринути се, старати се: Рим. 15, 20; Гал. 2, 10; II Тим. 2, 15; Тит 3, 12; Јевр. 4, 11.

Потъ m. 1) ἰδρώς, зној: I Мојс. 3, 19; Лук. 22, 44; Ст. на Г. в. у Нед. сир.; 2) χρώς, тело: Дел. 19, 12.

Потчѣтиса < потчѣтатиса v. impf. -чаюса, -чашиса, μελετᾶν, поучавати се: Пс. 34, 28; размишљати: Пс. 62, 7; Марк. 13, 11; лѣта наша ѡкѡ падчїни (ὡς ἀράχνη) подчѣхѣса (ἐμελέτων), живот наш пролази као паук (Пс. 89, 10). По другим егзегетам последњи глагол треба сјединити са следећим речима: „а нїе лѣтъ нашихъ, къ нижже седмидесятъ лѣтъ“, па превести овако: Живот је наш сличан научни — ја сам много размишљао о томе — што се тиче дана година наших, у њима седамдесет година... (Дјач.); проμεлетᾶν, бринути се: Лук. 21, 14; I Тим. 4, 15; смишљати нешто противу некога: Сјед. у ант. 9 на В. четврт.

Потчѣнїе < потчѣснїе n. 1) διδασκαλία, поука (Микл.); 2) μελετή,

- размишљање: Пс. 48, 4; вежбање, занимање, мишљење: Пс. 38, 4; Плач Јер. 3, 62.
- Поџирателный** < пооџштателнь 3. παραινετικός, поучан, узбудљив, убедљив: *молкиа* (Син. у II Нед. В. п.).
- Поџиеніѣ** < пооџштениѣ п. παρακλήσις, узбуђивање, поощтравање: Син. у Нед. мит. и фар.
- Поџавъ** м. μωρός, луд, глуп; ὄριος, округан, суров, дивљи, жесток (*Микл.; Вост.*).
- Поџициниѣ** < похыштениѣ п. ἀρπαγή, грабеж, отмица, плен, пљачкање, отимање (*Микл.*).
- Поџотникъ** < похотыникъ м. ἐπιθυμητής, који жели нешто зло, похотљив: I Кор. 10, 6; љубавник: Јез. 16, 37.
- Поџотный** < похотынь 3. ἐπιθυμίας, похлепан, пожудан, жељан: II Петр. 1, 4; I Сол. 4, 5.
- Поџотствовати** v. impf. -ствѣю, -ствѣши, ἐπιθυμεῖν, жудети, чезнути за нечим: Гал. 5, 17.
- Поџоть** f. ἐπιθυμία, θέλημα, пожуда, наслада, страст, жеља: Јов. 1, 13; Јак. 1, 14, 15; I Јов. 2, 16; Гал. 5, 16; Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.
- Поџотѣниѣ** п. в. поџоть: I Петр. 1, 14.
- Поџотѣти** v. impf. -џотиѣ, -џотиши, 1) βούλεσθαι, хтети: Дел. 17, 20; пожелети: Рим. 7, 7; 13, 9; 2) ἐπιθυμεῖν, живо желети, жудети, бити похлепан: I Кор. 10, 6.
- Почерпало** < поуръпало п. ἀντλήμα, ведро, кабао: Јов. 4, 11.
- Почерпати** < поуръпати v. impf. -паю, -паши, ἀντλεῖν, црпи, вадити, захватати: Јов. 2, 8; 4, 7, 15.
- Почерпнѣти** < поуръпнѣти v. pf. -пнѣ, -пнѣши, ἀντλεῖν, ἀρθεῖν, захватити: I Мојс. 24, 20.
- Почерпсти** < поуръпсти v. pf. -пѣ, -пѣши, поцрпи, захватити: Јов. 2, 8, 9.
- Почести** < похѣсти v. pf. почѣ, почтиши, ψηφίζεῖν, избројати, израчунати: Апок. 13, 18.
- Почити** v. pf. почию, -чиши, 1) ἀναπαύεσθαι, καταπαύεσθαι, починутти, одморити се: Јестир 9, 22; IV Цар. 2, 15; Марк. 6, 31; Јов. 10, 20; Јевр. 4, 4, 10; Апок. 6, 11; 14, 13; 2) κοιμάσθαι, спавати, ноћити, конаковати: I Мојс. 24, 54; I Мак. 11, 6; уснути, умрети: Прем. Сир. 47, 26; I Кор. 15, 6.
- Почка** < поуька f. νεφρός, бубрег: II Мојс. 29, 13.
- Почтити** < похѣтити v. impf. почѣ, почтиши, τιμάω, поштовати: IV Мојс. 22, 37; Мат. 15, 6; Јов. 12, 26; Дел. 28, 10; и ωβριζομῆ τκониѣ Боже почетъ: Мол. у св. Лит. Вас.; дѣла почетиши: Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.; σέβεσθαι, штовати: ρδκониѣниѣωβριζа не почетиѣ (Конд. у Нед. св. Праот.); -са, удостојити се: Ст. на Г. в. 2 на св. архѣ. Стеф.
- Почто** adv. int. διατι, с чега, зашто: Мат. 9, 11 и др.
- Пошадѣти** < поштадѣти v. pf. пошадѣ, -диши, ψείθεσθαι, поштедети: V Мојс. 33, 3; II Петр. 2, 4; Рим. 8, 32; 11, 21; II Кор. 13, 2; Ст. на Г. в. у Нед. мес.
- Пошениѣ** < поштениѣ п. ψοσταία, пошѣње, пост: II Кор. 6, 5; 11, 27.
- Пою** в. пѣти: Пс. 145, 2.

Повлашциса < поовлаштитса v. pf. -кѣса, -чишиса, ἐπειδύσασθαι, преобући се: II Кор. 5, 4.

Поштристи < поострити v. pf. -штрию < -штриж, -стриши, διερεθίζειν, још више дражити, подбунити: Син. у Нед. Цвет. и на В. пет.

Поштристи < поштристити n. παροξυνοῦς, дражење, подбуњивање, бодрење, сокољење: Јевр. 10, 24.

Пошдати v. impf. -даю, -даши, 1) κατεσθίειν, јести: Марк. 12, 40; II Кор. 11, 10; 2) καταναλίσκειν, прождирати, спаљивати: огнь пошдаи (Јевр. 12, 29).

Пошати < пошати v. impf. -саю, саши и -шаш, -шашши, ζωννύουαι, опасивати: Јов. 21, 18; -са, опасивати се: Јов. 21, 18.

Пошати < пошати v. pf. пошамь, -ши, κατεσθίειν, појести, прождрети: III Мојс. 9, 24; Јак. 5, 2; Апок. 11, 5; 20, 9.

Пошати < пошати v. pf. -намь, -мши, 1) παραλαμβάνειν, узети: Мат. 2, 13, 14; Лук. 9, 10; Дел. 9, 25; 21, 24; n. пѣшницѣ, γαμήσαι, оженити се: Мат. 5, 32; жинѣ: Лук. 14, 20; 2) ἀγγαρεύσειν, потераги некога: Мат. 5, 41; 3) ἐχκαλεῖν, жалити се, тужити се на некога: Дел. 19, 38; Рим. 8, 33; 4) κατηγορεῖν, тужити: Дел. 24, 8.

Прави v. impf. правлю, -виши, προσήγειν, управљати, руководити: I Тим. 3, 4. 5. 12; правь практи, ὀρθοτομεῖν, право ходити, право поступати, правилно управљати: млоко истинь (II Тим. 2, 15).

Правити < правити n. 1) διοίκησις, управа; 2) ἡκία, узда; власт: Кан. Бож. п. 6 т. 1.

Православити v. impf. -ваю, -виши, држати православље, држати се православља: црковь право-славциа: Мин. 13 марта.

Правотечный < правотечный з. који иде право, који не скреће с правога пута, прав: шеткѣ: Мин. 9 марта.

Правость f. εὐθύτης, правда, правда, законитост: Пс. 95, 10; жезль правости: Јевр. 1, 8.

Правосѣдъ < правосѣдъ m. δικαιοκριτής, праведни судија: Кан. св. Андр. крит. п. 4 т. 3.

Правота f. v. правость: Пс. 16, 2; прави пут: нога моя ста на правотѣ (Мол. при умив. руку на св. Лит.).

Правъ, -ый з. 1) εὐθύς, ὀρθός, справедлив, прав: стези (Мат. 3, 3; Марк. 1, 3; Лук. 3, 4; Јевр. 12, 13); стогни: Дел. 9, 11; пѣть: Пс. 106, 7; Дел. 14, 10; II Петр. 2, 15; 2) δίκαιος, праведан: едаъ (Апок. 16, 7; 19, 2); 3) δεξιός, десни: Треб.

Правдѣднѣй < правдѣднѣй з. прогони-чѣс, прадедовски: шѣднѣи (Троп. воскр. гл. 4); клатва: Ст. на стих. воскр. гл. 4.

Празднѣ, -ый < празднѣ з. 1) σχολάζων, празан, бескористан: млоко (Мат. 12, 36); 2) ἀργός, доколан, беспослен: Прем. Сол. 14, 5; Мат. 20, 3. 6; лен: Тит. 1, 12; 3) ἀργός, ленивац: Приче Сол. 13, 4.

Празднолювецъ < празднолювецъ m. φιλέορτος, који воли празнике: Сл. на Г. в. на св. Ник.; Ст. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.

Празднослокиѣ < празднословие n. ἀργολογία, празан, непромишљен говор: Мол. св. Јефр. сир.

Праздность < праздность f. ἀργία, леност: Мол. св. Јефр. сир.
Празднодѣцѣ < празднодѣць m. fruges consumere natus, који бадава једѣ туђ хлеб, мукта-ција: Прол.
Праздственный < праздыствєсьнѣъ з. ἐορτικός, празнични: торжитко (Сл. на Г. в. на св. влмч. Пант.).
Прати v. impf. перѣ, -рѣши, lavare, прати (Микл.).
Прати v. impf. порю, порѣши, 1) πατεῖν, газити; 2) λατίζειν, праћакати се, бацакати се: противѣ рожнѣ (Дел. 9, 5; 26, 14).
Праца < пращта f. σφενδόνη, праћка: I Цар. 17, 40. 48; II Пар. 26, 14; пращю дѣха изкѣргни: Ст. на хвал. у Нед. св. от. VI саб.
Пращникѣ < пращтѣникѣ m. σφενδομήτης, funditor, праћар: Јудит. 6, 12.
Пращный < пращтѣнѣъ з. σφενδόνης, који припада праћци, оно што је метнуто у праћку: каменїе, камење за праћку, из праћке (Зах. 9, 15).
Превзаконный < превззаконнѣъ з. ὑπεράνομος, одвећ незаконит: Ст. на Г. в. на Усек.; παράνομος, противзаконит, неправедан: Сјед. у Нед. свих св.; грешан: Ст. на хвал. воскр. гл. 1.
Превзмѣрнѣ adv. ὑπερβαλλόντως, преко мере, одвише: Мол. 4 у Посл. прич.
Превзчисленный < превзчисльнѣъ з. ὑπεράπειρος, безбројан: Син. у Нед. блуд. с.
Превжественный < превжѣствєннѣъ з. ὑπέρθεος, најбожанственији: Кан. Благов. п. 4 ирм.
Преволѣ adv. в. превзмѣрнѣ: II Кор. 11, 23.

Преворити < преворити v. pf. -ворю, -вориши, vincere, победити: враги невидимыя: Прол.
Превыти < превѣйти v. pf. превѣдѣ, -дѣши, 1) μένειν, остати: Мат. 10, 11; Лук. 1, 56; Сл. на стих. воскр. гл. 1; 2) διατρίβειν, боравити, забавити се: Дел. 14, 3. 28; 25, 14; καθίσαι, се-дети: Дел. 18, 11.
Превытїе < превѣзитїе n. ὑπεροχή, excellentia, превасходство, преимућство: царскоє: Прол.
Превитати < превитати v. impf. -таю, -таѣши, μετανοῦναι, се-лякати се, селити се с једног места на друго: Пс. 10, 1.
Превозмѣтити < превѣзмѣтити v. pf. -мѣтѣ, -мѣтиши, προσαράσσειν, узмутити, узнемирити, узруја-ти: сердце раздраженнаго не воз-мѣти (Прем. Сир. 4, 3).
Превознести < превѣзнести v. pf. -несѣ, -несѣши, ὑπερφύσαι, узви-сити, уздићи, прославити: Фи-либ. 2, 9.
Превозносити < превѣзносити v. impf. -ношѣ, -сиши, ὑπερυψοῦν, узносити, узвисивати изнад свега: Кан. воскр. гл. 7 п. 8 ирм.; Сјед. воскр. 2 гл. 5; -сѣ, пер-переѣсѣдѣи, узносити се: I Кор. 13, 4.
Превозрастати < превѣзрастати v. impf. -стаю, -стаѣши, ὑπεραυξάνεσθαι, јако расти, умножавати се: II Сол. 1, 3.
Превозрастный < превѣзрастѣнѣъ з. ὑπέραιμος, узрастао, зрео; прев-зрастѣнѣъ, уседелица: I Кор. 7, 36.
Превой < превѣой m. τῆρα, капа, митра, камилавка: Јез. 23, 15.
Превосходити < превѣсходити v. impf. -ждѣ, -диши, ὑπερέχειν, надма-

- шати, превазилазити: Филиб. 4, 7; *ὑπερβαίνειν*, прекорачити, премашати: Мол. 7 у Посл. прич.
- Превосходный** < превъсходныйъ 3. *ὑπεροχος*, одличан: I Кор. 2, 1.
- Превратити** < превратити v. pf. -цѣ, -тиши, 1) *ἐκτρέψειν*, разорити, истребити: I Мојс. 19, 29; 2) *μεταστρέψειν*, преокренути, изврнути: Јез. 4, 8; Гал. 1, 7.
- Превратиати** < превраштати v. impf. -цаю, -цаши, *μεταστρέψειν*, прекретати, преображавати: II Цар. 6, 7.
- Превращение** < превраштеніе п. *καταστροφή*, разрушење, пропаст: II Мојс. 19, 29; II Пар. 22, 7; *μεταστροφή*, преокрет: III Цар. 12, 15; II Пар. 10, 15.
- Превредити** < преврѣднѣти v. pf. -ждѣ, -диши, *ἀδικεῖν*, нарушити, изменити: Пс. 88, 34.
- Превыспренный** < превъспрынь 3. *ὑπερῶς*, највиши, узвишен, горьѣ, поднебесни: Пс. 103, 3; Кан. англ. хран. п. 6 т. 3.
- Превысприца** < превъспрыница f. *λαλόχα*, непеце (*Микл.*).
- Превыше** и **превышше** adv. *ὑπεράνω*, изнад, више, над: Еф. 1, 21; 4, 10; Јевр. 9, 5.
- Превѣса** < превѣса f. *πλάστιγξ*, вага, теразије: Прем. Сол. 11, 23.
- Превѣшати** < превѣшитати v. pf. -цаю, -цаши, *ἀναστατοῦν*, подбунити: Дел. 21, 38.
- Превѣзовати** < превѣзовати v. impf. -зѣю, -зѣши, привезивати: животнаа (Посл. испов.).
- Превѣзати** < превѣзати v. impf. -ваю, -ваши и -влю, -лѣши, *ἐπιδιπλοῦν*, савијати: колѣна (Марк. 15, 19).
- Приглаголати** v. impf. -голю, -лѣши, *suadere*, уверити: Прол.
- Преграда** < прѣграда f. *θάλαμος*, клет, унутрашња соба: Јез. 40, 45.
- Преграждение** < прѣгражденіе п. *σάτοιχος*, преграда, ограда: Јез. 40, 17; ꙗко прѣграждение вражды разрѣшиши (Догм. гл. 1).
- Пригдническій** < прѣгднышнѣскъ 3. *citharoedicus*, сложен за певаца уз цитру, музикалан: гласъ (Прол.).
- Преданіе** < прѣданіе п. *παράδοσις*, традиција, предање: старецъ (Мат. 15, 2).
- Предатиль** < прѣдатель m. *προδότης*, издајник: 1844 (Ст. на Г. в. на В. четврт.).
- Предворитисѧ** v. impf. -ворюсѧ, -ришисѧ, *προπολεμεῖν*, ратовати за некога, за нешто: Син. у III Нед. В. п.
- Предѣдствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, *προκινδυνεύειν*, подвргавати се опасности: Кан. на В. четврт. п. 8 ирм.; слутити: Прип. 9 п. на Обрез. Г.
- Предварити** < прѣдѣварити v. pf. *предварю*, -риши, *προφθάνειν*, постићи, задесити: *предварити* мѧ днѣ нищеты (Јов. 30, 27); *предусрести*: Пс. 20, 3; 58, 11; 67, 32; 94, 2; Мат. 17, 25; I Сол. 4, 15; Стат. III, 147; доћи пре некога: *Предварити* мѧ оутро ѡже ѡ Марїи, оне које су дошле пре јутра с Маријом (Ип. на Ускрс); *изићи* пред некога: *предѣ* лице твоѧ (Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; Сл. на стих. у Нед. мес.); *προκαταλαμβάνειν*, претећи: *Скорѡ* *предвари*.. (Богор. на I часу). *προκατα*

Предварати < **прѣдварати** v. *imprf.* -раю, -раши, 1) *προλαμβάνειν*, журити: кійждо ко свою вечерю **предвараетъ** къ инѣденію, сваки жури да поједе (пре других) своју вечеру (I Кор. 11, 21); 2) *προάγειν*, **предначити**, **наперед ићи**: I Тим. 5, 24; Ст. на хвал. воскр. гл. 3.

Предвигнѣти v. *pf.* -двигнѣ, -гнѣши, *μετακινεῖν*, помакнути: **предѣлѣкъ** *κλινῆ* (V Мојс. 19, 14.).

Предвиженіе n. *μετακίνησις*, **покрѣтање**, **пресельење**: Зах. 13, 1.

Предводительствовати v. *imprf.* -ствѣю, -иши, *ἡγέομαι*, **наперед ићи**, **предводити**, **бити први међу некима**: Пс. 103, 17.

Предвозвѣстити < **прѣдвъзвѣстити** v. *pf.* -вѣщѣ, -стиши, *προκαταγγέλλειν*, **наперед јавити**, **претсказати**, **прорећи**: Дел. 3, 18. 24.

Предвозвѣстникъ m. *προάγγελος*, **који унапред јавља**: Ст. на хвал. 3 на Рожд. св. Јов. Прет.

Предвозвѣщати < **прѣдвъзвѣщати** v. *imprf.* -щаю, -щаши, *προκαταγγέλλειν*, **унапред јављати**, **претсказивати**, **прорицати**: Трон. на Вавед.; Ст. на блаж. на Соб. св. Јов. Прет.; Мол. у св. Лит. Вас.

Предвозглаголати < **прѣдвъзглаголати** v. *imprf.* -голю, -лиши, *προλέγειν*, **пре других говорити** (*Дјач.*).

Предвозгласный < **прѣдвъзгласный** 3. *προλέγων*, **који наперед јавља**: седмица, **цела седмица између Недеље мит. и фар. и Нед. блудног сина назива се предвозгласный** зато што наговештава Св. вел. пост: Син. у Нед. мит. и фар.

Предвозхищати < **прѣдвъзхищати** v. *imprf.* -щаю, -щаши, *προαρπάσσειν*, **преотимати**: Кан. св. Андр. крит. п. 9 т. 3.

Предвѣдѣніе n. *πρόβουσις*, **знање унапред**: Сјед. у Суб. Лаз.

Предвѣдѣти v. *pf.* **предвѣдѣ**, -вѣси, *προβινώσκειν*, **наперед знати**: II Петр. 3, 17.

Предвѣчный < **прѣдвъвѣчный** 3. *προαίώνιος*, **вечан**: Ст. на Г. в. на Соб. св. арх. Мих.

Предвѣщати v. *imprf.* -щаю, -щаши, *προμηνύειν*, **унапред јављати**, **претсказивати**: Кан. св. Теод. II. 8 богор.

Предградіе < **прѣдвъградіе** n. *προτείχιον*, **предграђе**, **опкоп**: Плач Јер. 2, 8; Јез. 48, 15; **поле пред градом**: III Цар. 21, 23.

Преддержати < **прѣдвъдръжати** v. *imprf.* -держѣ, -жиши, *ὑπερέχειν*, **надвѣшавати**, **бити јачи**, **владати**: Рим. 13, 1.

Предзнательный 3. *προγνωστικός*, **који је отпре познат**: Мол. у Хир. презв.

Предитици < **прѣдитѣшти** v. *imprf.* -текѣ, -чиши, *προδραμεῖν*, **ићи испред другога**, **потрчати наперед**: и **предитекъ** *κοιτίτζε* **на игодичинѣ** (Лук. 19, 4).

Предлежати v. *imprf.* -лежѣ, -жиши, *προκεισθαι*, **лежати пред ким**: II Кор. 8, 12; Јуд. 1, 7; Мол. у св. Лит. Злат.

Предложеніе n. 1) *πρόβουσις*, **одређење**, **наређење**: Рим. 9, 11; Еф. 3, 11; **дѣлѣныя предложенія**: Мат. 12, 4; Марк. 2, 26; Лук. 6, 4; **предложеніе дѣлѣныя**: Јевр. 9, 2; **жртвеник**: Служ; 2) *ὑωνευτήριον*, **место у олтару где свѣштеник умива руке**: Служ.

- Предложити** v. pf. -ложѣ, -жиши, 1) *προτιθέναι*, поставити, метнути: Пс. 85, 14; 2) *παραθεῖναι*, предложити, казати: инѣ притчѣ (Мат. 13, 24. 31); 3) *ἀνατιθέναι*, разложити, причати: кѣгокѣткованіе (Гал. 2, 4).
- Преднариши** < предънаршиши v. pf. -рекѣ, -чиши, *προορίζειν*, напред одредити: Дел. 4, 28.
- Предначати** < предъначаши v. pf. -начнѣ, -начиши, *ἐξάρχειν*, отчети: II Мојс. 15, 21.
- Предначинати** v. impf. -наю, -наиши, *ἐξάρχειν*, отпочиѣти: Сл. на IX часу уочи Богој.
- Предновомѣсачіе** < предъновомѣсачіе n. *προνομήνια*, време пред нови месец: Јудит. 8, 6.
- Предовалій** < предъовалъ з. веома храбар: Прол.
- Предображеніе** n. *προβίμιον*, почетак: Троп. Вавед.
- Предовелѣвати** v. impf. -ваю, -ваиши, *προελεγεῖν*, унапред заповедати, нареѣивати: Ст. предпр. гл. 3 у Нед. св. от.
- Предпожрети** < предъпожрети v. pf. -пожрѣ, -жриши, *προθύειν*, претходно принети жртву: Кан. на В. четврт. п. 3 ирм.
- Предпочтити** v. pf. -чтѣ, -чтиши, *προτιμᾶν*, више ценити: Сл. на Г. в. у IV Нед. В. п.; Прип. 2 на Соб. св. Јов.
- Предпріятіе** < предъпріятіе n. *προσλήψις*, примање, предузеће: Мол. 10 у Посл. прич.
- Предпѣти** < предъпѣти n. *προβόδος*, предъначење, напредовање, ступање напред: Сл. на Г. в. на Рожд. св. Јов. Прет.; предпѣти поста, почетак поста: Тр. п.
- Предразвѣнительный з.** *προϋνωστικός*, који унапред зна: Син. у Суб. мес.
- Предрасѣждати** < предърасѣждати v. impf. -ждаю, -ждаиши, *προκρίνειν*, пре других изабирати: Кан. Воздв. ч. К. п. 3 ирм.
- Предрати** v. pf. -дерѣ, -дериши, *συρίζειν*, предрати, прецепати: Јов. 19, 24.
- Предратникъ** < предъратникъ m. *bellum praecedens*, војник који стоји у првоне бојном реду: крестъ (Кан. ч. Крсту).
- Предреши** < предърешти v. pf. -рекѣ, -чиши, *προλέγειν*, унапред реѣи, претсказати, прореѣи: Гал. 1, 9; I Сол. 3, 4; по предреченномъ же... III Мак. 4, 14.
- Предсловіе** n. *πρόλογος*, praefatio, предговор (Микл.).
- Предстатель** m. *προτοστάτης*, првак, коловођа: Дел. 24, 5; начелник, заступник, заштитник, вођа: Ак. Бог. ик. 1.
- Предстательница** < предъстательница f. *προστάτις*, заштитница: Кан. Богој. п. 9 ирм.
- Предстательство** n. *προστασία*, заштита, окриље, обрана, помоћ, посредништво, заступство, претставништво: Конд. Усп. Бог.; Сл. у Ант. 3 на В. четврт.
- Предстательствовати** v. impf. -ствѣю, -иши, *προστατεῖν*, заштићавати, штитити, посредовати, заступати, претстављати: Сл. на блаж. св. Спир. чуд.
- Предстати** < предъстати v. pf. предстанѣ, -иши, *παριστάναι*, стати пред некога, изићи пред некога, јавити се: ѣдницѣ Хѣтовѣ (Рим. 14, 10); ксарю: Дел. 27, 24.

Предстоати v. impf. -стою -стоиши, *προῆσθαι*, стајати пред неким или нечим: *аще ко Ты не кы предстоаши молаци.* (Кан. Богор.); налазити се пред неким, отпраљвати службу при некоме: *еже предстоати къ доми предъ царемъ* (Дан. 1, 4).

Предстѣніе < предстѣниіе n. *προστέταγμα*, *prosignaculum*, спољашњи зид, бедем, опкоп: II Цар. 20, 15.

Предсвѣтити < предсвѣтитиіе n. *προσβατον*, дан пред суботом: Јудит 8, 6.

Предсѣдити < предсѣдити v. pf. -сѣждѣ, -диши, *προκρίνειν*, унапред судити, дати некоме предност, првенство: Прем. Сол. 7, 8; Кан. св. Андр. крит. п. 6 т. 3.

Предсѣданіе < предсѣданіиіе n. *προτοκαθεδρία*, прво место, прочеље, зачеље: Лук. 11, 43; 14, 7; 20, 46.

Предтеча < предтеча m. *προδρομος*, претходник, који иде пред неким. Тако Црква назива св. Јована Крститеља зато што је он дошао на свет пре И. Христа да спреми свет за долазак Христов: Ис. 40, 3; Мат. 3, 3; Марк. 3, 2. Претечом се назива и сам Господ И. Христос: *идѣже предтеча ш нагъ вниде іисъ* (Јевр. 6, 20).

Предтеци < предтецити v. pf. -текѣ, -чиши, *προδραμεῖν*, напред трчати, испредњачити, притећи: I Мак. 16, 21; Ипак. гл. 4; Сл. на VI часу уочи Бож.; Сл. на Рожд. св. Јов. Прет.

Предточиліе n. *προλήμιον*, рупа где се држала када у којој се гње-

чило грождѣ, подрум, пивница: Ис. 5, 2.

Предвѣдѣніе n. *προβεσις*, предзнање; смерање, одлука: Рим. 8, 28.

Предвѣдѣти < предвѣдѣти v. pf. *предвѣдѣмъ*, -вѣдѣши, *προϋνώσκειν*, напред познати: Рим. 8, 29; -сѣ, унапред се извести: Прем. Сол. 6, 13.

Предвѣрѣти v. impf. -рѣю, -рѣшиши, *προπιστεύειν*, унапред веровати: Сјед. 2 у Нед. Том.

Предвготовати v. impf. -каю, -ваши, *προετοιμάζειν*, унапред спремати, приправљати: III Мак. 5, 18; Рим. 9, 23.

Предвготовити v. pf. -товаю, -виши, *προετοιμάζειν*, унапред припремити, спремити: II Кор. 9, 5.

Предвготовлати v. impf. -влаю, -влаиши, спремати: Ст. на IV часу уочи Бож.

Предвзаконіиіе n. *προβεσις*, рок, приспелост једне ствари за законито решавање: Ст. на Г. в. у утор. IV седм. по св. Пасци.

Предвзрѣти < предвзрѣти v. pf. -зрю, -зриши, *προοράω*, *praevidere*, предвидети, зараније видети, угледати из далека (*Данич.*): I Мојс. 37, 18.

Предвкорити v. pf. -рю, -риши, *προατιμάζειν*, претходно укорити, унапред оптужити; горе доказати (*Вук*): Рим. 3, 9.

Предвмыслити v. pf. -мышляю, -слиши, напред помислити, зараније се побринути: Прем. Сол. 13, 16.

Предсврѣсти < предсврѣсти v. pf. -сврѣщѣ < -сврѣштѣ, -сврѣшиши, *προσπαύειν*, предсврѣсти, напред у сусрет изићи: Троп. Претпр. Преобр.

Представити v. pf. -ставлю, -виши, προορίζειν, предодредити, напред одредити: Рим. 8, 29. 30; I Кор. 2, 7.

Предствѣрждати < предъоутвѣрждати v. impf. -жду, -ждиши, προασφαλίζουσαι, осигуравати, сигурно чувати: Сл. на Г. в. на В. пет.

Предѣчинити v. pf. -ѣчиню, -ниши, προτάσσειν, напред одредити: Дел. 17, 26.

Предѣлъ, < предѣлъ m. 1) ὄριον, μεθόρια, граница: Пс. 103, 9; околина: Мат. 2, 16; Марк. 5, 17; ὁριοθεσία, одређивање међе, међа: Дел. 17, 26; ὄρος, граница, рок: закона (Ч. венч.); жизни: Син. у Суб. мес.; 2) μέρος, део, крај: Мат. 2, 22.

Предѣврѣчати < предъоврѣчати v. impf. -чаю, -чаши, προμνηστεύειν, унапред заручити: Кан. на Усп. Бог. п. 9 ирм.; Троп. Предпр. Вавед.

Предѣврѣчити < предъоврѣжити v. pf. -чѣ, -чиши, προμνηστεύειν, унапред заручити, верити: Троп. у Нед. св. праот.

Предѣметный з. προβεβλημένος, напред одбачен: Син. у Нед. В. п.

Премникъ < прѣемникъ m. διάδοχος, наследник: Прем. Сир. 46, 1; Син. у II Нед. В. п.

Премство < прѣемство n. διαδοχή, преузимање, наследство: Син. у II Нед. В. п.

Престественъ, -ый < прѣестественъ з. а) ὁ παρὰ φύσιν, натприродан, чудесан: Рим. 1, 26, Кан. св. Андр. крит. ст. на блаж.; Кан. на Бож. п. 8 ирм.; б) ὑπερφύσῃς, изванредан: мѣтка (Син. на В. четврт.); Кан. св. Теод. п. 8 богор.

Престественнѣ adv. ὑπερφύσῃς, натприродно: Богор. у Ч. погреб. свешт.

Прежде < прѣжде праер. πρό, пре: прошенїа κησέγω (Мат. 6, 8); моженїа мїра: Јов. 17, 24; adv. πρόν, пређе; прежде даже, пре него: Пс. 38, 14; 118, 67; Мат. 1, 18; Марк. 14, 30. 72; Лук. 22, 61; πρότον, најпре: Марк. 4, 28; Јов. 20, 4.

Преждевозлеганїе < прѣждевъзлеганїе и -возлежанїе n. πρωτοκαθεδρία, прво место, зачелье: Мат. 23, 6; Лук. 20, 46.

Преждесѣданїе < прѣдѣсѣданїе n. πρωτοκλισία, прво место на зборовима, зачелье: Марк. 12, 39.

Прѣзѣльный < прѣзѣльнъ з. ὑπερβάλλων, превелик: Еф. 2, 7.

Прѣзѣльнѣ adv. λίαν, одвише, веома јако: Син. у I Нед. В. п.

Прѣзѣльнѣйшїй з. ὑπερβάλλον, ненадмашан, превелик: радостъ (Син. у Нед. блуд. с.).

Прѣзѣственный < прѣзѣственъ з. ὁ παρὰ φύσιν, протуприродан: Рим. 1, 26.

Презорливый < прѣзорливъ з. ὑπερήφανος, горд, надувен, дрзак: Јер. 43, 2.

Презорство < прѣзорство n. ὑπερηφάνεια, презирање, пренебрегавање, дрскост, безобзирност, охолост, надутост: IV Мојс. 22, 30; Авд. 1, 3.

Презорствовати < прѣзорствовати v. impf. -ствѣю, -ши, ὑπερηφανεῖν, презирати, пренебрегавати: Дан. 5, 20.

Презоръ < прѣзоръ m. в. презорство: Прол.

Презрѣти v. pf. презрю, зриши, 1) καταφρονεῖν, презрети: Мат. 18,

- 10; 2) ὑπερορᾶν, одозго гледати: IV Мојс. 22, 30; παρορᾶν, превидети: βεζζακωνία μοῦα призри Γᾶν (Троп. у Послед. прич.).
- Призвѣти** < прѣзвѣти v. pf. -вѣдѣ, -вѣдиши, περισσευθῆσεσθαι, претећи: Мат. 13, 12.
- Призвѣточиствѣи** < прѣзвѣтъуьствѣи п. περισσευμα, изобилѣе: Еф. 3, 20.
- Призвѣточиствовати** < прѣзвѣтъуьствовати v. impf. -ствѣю, -иши, ὑπερπερισσευεσθαι, у изобилѣу имати, изобилувати, умножити: Рим. 5, 20; Ном. пр. 219; пресипати се: II Кор. 7, 4.
- Призвѣлиха** adv. ὑπερπερισσῶς, премного, одвише, силно, јако: Марк. 7, 37; Дел. 26, 11; I Сол. 3, 10; 5, 13.
- Призвѣлишествовати** < прѣзвѣлишьствовати v. impf. -ствѣю, -иши, περισσευεσθαι, изобилувати, веома умножити, изобилно обасути некога нечим: Рим. 5, 15.
- Призвѣрадный** < прѣзвѣрадьнѣ з. ἔχτατος, прекрасан, изванредан: (Вост.).
- Призвѣшество** < прѣзвѣшѣство п. ὑπεροχή, красота, предност, већа моѣ, изврсност: II Мак. 15, 13.
- Призвѣшѣи** < прѣзвѣшѣи п. в. прѣзвѣшѣство: Прол.
- Призвѣшѣный** < прѣзвѣшѣнѣ з. ὑψήροσ, висок, узвишен, изванредан, особит, изврстан: Сл. на Г. в. на Усп. Бог.
- Примѣти** < прѣимѣти v. impf. -мѣю, -иши, προέχεσθαι, истицати се, одликовати се, бити бољи од неког: Рим. 3, 9; ὑπερέχειν, надмашати, превазилазити: κλέκτῳ οὐμῳ приимѣтῳ (Кан. Бог. п. 5 т. 2); Кан. воскр. гл. 3 п. 5 ирм.; Кан. Богој. п. 5 ирм.
- Приспѣстрити** < прѣспѣстрити v. pf. -пѣщрю, -пѣстриши, ποικίλλειν, ишарати: Пс. 44, 10. 14; Ст. на блаж. св. кн. Лаз.
- Приспѣднѣи** < прѣспѣднѣи з. καταχθόνιος, подземни: Пс. 85, 13; 138, 15; Филиб. 2, 10; κατωτάτος, најдоњи: адъ (Кан. у Нед. месоп. п. 6 ирм.).
- Приспѣднѣла** adj. f. τὰ κατώτατα, шеол, ад: Пс. 62, 10; Ст. на стих. воскр. гл. 1; καταχθόνια, подземни ад: егда же ὦ приспѣднѣиχъ (ἐκ τῶν καταχθονίων) κοκρенила еси (Троп. воскр. гл. 2); пр. земли, ад: Кан. на Ускрс. п. 3 т. 1.
- Притѣи** < прѣитѣи п. прелаз: къ вѣчнѣи жизни (Прол.).
- Прекланѣтиса** < прѣкланѣтиса v. impf. -наюса, -ишиса, κλίνειν, нагиѣати се: Лук. 9, 12.
- Преклонити** < прѣкклонити v. pf. -клоию, -иши, κάμπτειν, преклонити: глѣкѣ (Јов. 19, 30); савити: колѣна (Дел. 7, 60; 9, 40; 20, 36; 21, 5; Рим. 11, 4); -са, κλπτειν, сагнути се: Пс. 9, 31; Марк. 1, 7; Јов. 8, 6. 8.
- Преклонѣти** < прѣкклонѣти v. impf. -наю, -иши, κάμπτειν, прекланѣти, савијати: колѣна (Еф. 3, 14).
- Преклѣтъ** < прѣкклѣтъ m. cella, клет, собица, ћелија; одељење куће, где се живело зими: домъ съ преклѣтъ, τὸν οἶκον τὸν περίπτερον, кућу земну (Амос 3, 15).
- Прекормити** < прѣкормити v. pf. -кормлю < -кормлѣж, -миши, διατρέφειν, прехранити: III Цар. 18, 5.

Прекословіє < прѣкословніє п. ἀντίθεσις, противлєнє, изговор, одрицање, препирање, свађа: I Тим. 6, 20; Јевр. 6, 16; 7, 7; 12, 3.

Прекословный < прѣкословный 3. ἀντιλέγων, који одговара, који се противи: Тит. 2, 9.

Прекращеніє < прѣкраштенніє п. ἐγκωπή, сметња, запрека: I Кор. 9, 12.

Прекосраженіє п. међусобна борба: Прол.

Прекривити v. pf. -криваю, -виши, curvare, искривити, савити; обманути, надмудрити, преварити: Прол.

Прелагатай¹⁾ m. ухода: Ис. Нав. 6, 16; II Тим. 3, 3.

Прелагати < прѣлагати v. impf. -гаю, -гаши, 1) περιτρέπειν, приводити, доводити до нечега: къ нинистокство, до лудила (Дел. 26, 24); 2) μετατίθεναι, премештати, мењати, кварити: прѣдѣли (међе) κληνάγω κρηνω (V Мојс. 27, 17); Јевр. 7, 12; Јуд. 1, 4; -сѡ, μετατίθεσθαι, одвраћати се: Гал. 1, 6; Син. у II Нед. В. п.

Прелестникъ < прѣлестъникъ m. 1) ἀπατεών, варалица: Ст. на стих. на В. пет.; 2) πλάνος, скитница, кушач: Мол. 7 пред Прич.; 3) ἀλάστωρ, злочинац: Кан. у суб. I седм. В. п. п. 6 т. 2.

Прелестный < прѣлестъный 3. πλανήτης, лажан, варљив; чаробан, примамљив: Јуд. 1, 13; Еф. 4, 22.

Прелестъ < прѣлестъ f. πλάνη, превара, обмана, лукавство; дражи, чари: Рим. 1, 27; I Сол.

2, 3; и діаконѡ прелестъ оупразниѡ: Ст. на Г. в. воскр. гл. 3; Мол. 2 св. В. В. на Дух. веч.; ідоликѡ: Мол. у св. Лит. Вас.

Преложеніє < прѣложєніє п. 1) τροπή, промена, мењанье: Јак. 1, 17; 2) μετάθεσις, премештанье, помицанье: Јевр. 11, 5; 12, 27; 3) μεταστάσις, уклањанье, преселєнье: Мол. 3 св. В. В. на Дух. веч.

Преложити v. pf. -жѡ, -жиши, 1) μεταβάλλειν, променити, претворити у нешто: къ кровъ (II Мојс. 7, 17); мѣроноициамъ плачь: Троп. воскр. гл. 7; преложикъ дѣхомъ ткоимъ стѣмъ: св. Лит. Злат.; 2) μετατίθεναι, преместити, преселити: Јевр. 11, 5; пренети: оумъ на некия (Ак. Бог. конд. 8); -сѡ, μεταστραθήσεσθαι, претворити се: юлицѡ ко тимѡ (Дел. 2, 20).

Преломокъ < прѣломъкъ m. κλάσμα, fragmentum, одломак, комадић: Прол.

Прельстити < прѣлѣстити v. pf. -щѡ, -стиши, 1) ἀπατᾶν, преварити, обманути: I Мојс. 3, 13; 2) πλανᾶν, завести: Мат. 24, 4. 5. 11. 24; 3) βασκαίνειν, опчарати, опчинити: Гал. 3, 1; 4) παραλογίζειν, варати: Кол. 2, 4; -сѡ, преварити се, сићи с правога пута: V Мојс. 4, 19; I Тим. 2, 11.

Прельщати < прѣлѣщати v. impf. -щаю, -щаши, 1) δελεάζειν, примамљивати, опчињавати, прелашћивати: II Петр. 2, 18; 2) πλανᾶν, варати: I Јов. 1, 8; 3) καταβρεύειν, обмањивати: II Кор. 2, 18; -сѡ, πλανᾶσθαι, варати

¹⁾ У грчком и лат. тексту ове речи нема.

- се: Мат. 22, 29; Марк. 12, 24, 27.
- Прелюкодѣй** < прѣлюкодѣй м. *μοιχός*, прелубочинац: Лук. 18, 11; Як. 4, 4; I Кор. 6, 9; Евр. 13, 4.
- Прелюкодѣйный** < прѣлюкодѣйнь 3. *μοιχαλῆς*, прелуботворни: Мат. 12, 39; 16, 4; 19, 9; Мат. 8, 38.
- Прелюкодѣйство** п. *μοιχεία*, прелуба: Евр. 13, 27.
- Прелюкодѣйца** f. *μοιχαλῆς*, прелубочиница: Як. 4, 4; Рим. 7, 3.
- Прелюкодѣйчица** < прѣлюкодѣйчишь м. *νόθος*, копиле: Евр. 12, 8.
- Прелюкодѣйніе** п. *πορνεία, μοιχεία*, прелуба: Мат. 15, 19; Марк. 7, 21; Јов. 8, 3. 4; Гал. 5, 19.
- Прелюбкы**, -бви f. прелуба: пр. сотворити, творити, дѣлати, *μοιχεύειν*, чинити прелубу: Мат. 5, 27; 19, 9. 18; Марк. 10, 11. 12. 19; Лук. 16, 18; 18, 20; Як. 2, 11; Рим. 2, 22; 13, 9; не прелюбкы сотвори: II Мојс. 20, 14.
- Премедлити** < прѣмѣдлити v. *imprf.* -длю, -длиши, закаснити, задржавати се, оклевати: I Мојс. 34, 19.
- Преминувати** < прѣминновати v. *imprf.* -нѣю, -нѣши, *διαμείβειν*, пропутьовати, пролазити: житіа теченіе (Кан. у Нед. мит. и фар. п. 6 т. 2).
- Преминѣти** < прѣминѣти v. *pf.* -нѣ, -нѣши, *παραβαίνειν*, проћи, прекорачити (*Вост.*).
- Премірный** < прѣмирнь 3. *ὑπερκόσμος*, надземаьски, горњи, небески: *κοκρηνίε* (Кан. Воздв. ч. к. п. 6 ирм.); *οὐμῆ*: Кан. на Богој. п. 9 ирм.; *σλαва*: Кан. Бож. п. 1 т. 3; Ст. по јев. на Преобр.; Син. у II Нед. В. п.; *κλαγγά*: Мол. на Јутр.
- Премолкнѣти** < прѣмълкнѣти v. *pf.* -кнѣ, -кнѣши, престати говорити, ућутати: Ис. 62, 6.
- Премолчати** < прѣмълчати v. *imprf.* -молчѣ, -чиши, *παρασιωπάσθαι*, прећутати: Сл. на стих. на св. Ник.; оставити без пажње: Пс. 108, 1.
- Премоши** < прѣмошти v. *pf.* -могѣ, -жиши, *ὑπερδύνασθαι*, одолети, победити: Пс. 64, 4; 128, 2.
- Премѣдровати** < прѣмѣдровати v. *imprf.* -дрѣю, -дрѣши, претећи кога у лукавству, надмудрити: *πρεμδρδѣмѣ* нашего господина (Прол.).
- Премѣненіе** < прѣмѣненіе п. 1) *ἀλλαγῆ*, мењање: III Мојс. 27, 10; 2) *παραλλαγῆ, μετάθεσις*, измена, промена, промењивање: Як. 1, 17; Евр. 7, 12; 3) *ἀπαλλαγῆ*, ослобођење, одвраћање, уклањање: *κὲν πρεμѣненіе* *εὐλακῆ* *τῶ* *недѣга* (Мол. у Ч. желеосв.).
- Премѣнитель** м. *ἀλλοιωτής*, који мења: тли (Ип. воскр. гл. 3).
- Премѣнити** v. *pf.* -ню, -ниши, *μεταλλάττειν*, променити: III Мојс. 27, 10; претворити: истинѣ Бжїю во лжѣ (Рим. 1, 25); *πρεμѣнити* жизнь, умрети: II Јездр. 1, 31; -са, променити се: на *κλειεῖ* (III Мак. 5, 24).
- Премѣнѣти** < прѣмѣнѣти v. *imprf.* -нѣю, -нѣши, *μετατιθέναι*, премештати: Ном. пр. 195.
- Преначаліе** < прѣначаліе п. неимање почетка, вечност. Тр. п.
- Преначальный** < прѣначалнь 3. *ὑπεράρχιος*, беспочетни, превечни:

- еститво (Сл. на блаж. на св. Саву).
- Пренебесный** < прѣнебесный 3. ὑπερουράνιος, који је више небеса, наднебесни: жртвеникъ (Служ.).
- Пренебрегати** < прѣнебрегати v. impf. -гаю, -гаши, ἀλιγορεῖν, пренебрегавати, занемаривати, заборављати: наказаниа Гдѣна (Приче Сол. 3. 11).
- Пренебрежи** < прѣнебрежити v. pf. -гѣ, -жиши, пренебрежи, занемарити, заборавити (Микл.).
- Пренемоганиѣ** n. ἀλιγοφυχία, малодушност, изнемоглост: Прол.
- Пренемогати** v. impf. -гаю, -гаши, ἀλιγορεῖν, пренебрегавати, немаран бити према нечему: Евр. 12, 5.
- Пренемошти** < прѣнемошти v. pf. -могѣ, -жиши, ἀλιγοφυχεῖν, бити малодушан, изнемошти (Микл.).
- Пренепорочный** < прѣнепорочный 3. πανάμωμος, παναμόμητος, сасвим непорочан: Стат. II ст. 124 и на И нынѣ:
- Препилковати** v. pf. -пилѣю, -пиши, претестерити: Прол.
- Препинаниѣ** < прѣпинаниѣ n. ἐμπόδιον, сметање, спречавање, сметања, препрека (Вост.).
- Препинати** v. impf. -наю, -наши, 1) διατείνειν, extendere, разапнѣвати, пружати; сметати, спречавати: I Јездр. 4, 4.
- Препирати** < прѣпирати v. impf. -раю, -раши, 1) πείθειν, наговарати, уверавати: Дел. 18, 4; Гал. 1, 10; 2) συμβιβάζειν, доказивати: Дел. 9, 22; -са, διακρίνεσθαι, препирати се: Дел. 11, 2.
- Препитавати** < прѣпитавати v. impf. -ваю, -ваши, ἐκτρέφειν, прехранѣвати, исхранѣвати (Вост.).
- Препитаниѣ** < прѣпитаниѣ n. ἐκτροφή, храна, исхрана, прехрана: Прол.
- Препитати** v. pf. -таю, -таши, 1) τρέφειν, исхранити се: Апок. 12, 14; διατρέφειν, прехранити, одржати: еѣмл (I Мојс. 7, 3); τροποφορεῖν, прехранити: Дел. 13, 18; 2) θάπτειν, погребсти, сахранити: препитанъ (ταφείς, погребен) къ старости добрѣй (I Мојс. 15, 5).
- Преповѣждати** < прѣповѣждати v. impf. -ждаю, -ждаши, ὑπερβιβάζειν, побеђивати: Рим. 8, 37.
- Преподобенъ, -ый** < прѣподобный 3. ὁσιος, свет: V Мојс. 32, 4; Пс. 4, 4; 17, 26; 51, 11; Дел. 2, 27 sq.; I Тим. 2, 8; Тит 1, 8; Евр. 7, 26. Преподобнима се називају сви угодници који су се, далеко од света, подвизавали у пустињама, манастирма и др.
- Преподобіѣ** n. ὁσιότης, 1) светост, светиња: Лук. 1, 75; Еф. 4, 24; Мол. трисв. на св. Лит.; 2) титула свештеника и монаха (Слов. Имп. ак.).
- Преподобнолѣпнѣ** adv. као што приличи, доликује светости: Прол.
- Преподобномъченикѣ** < прѣподобно-мъченикѣ m. који је претрпео за Христа мученичку смрт у монашком чину (Слов. Имп. ак.).
- Преподобнѣ** adv. ὁσίως, свето: I Сол. 2, 10.
- Преподобствіѣ** n. в. преподобіѣ. Прол.
- Преподобство** m. в. преподобіѣ: Прол.
- Препоконти** v. pf. -кою, -иши, παύειν, успокојити, умирити: къ минѣкшиѣ ноци число: Јут. мол. 6.
- Преполокениѣ** n. 1) ἡμισός, половица: днѣй моихъ (Пс. 101, 25); 2) по-

- ловина, средина: къ пр. праздника, τῆς ἑορτῆς μεσοβότης (Јов. 7, 14); 3) среда IV Недеље по св. Пасци: Празник Преполовенија.
- Преполовити** v. pf. -влю, -виши, μεσοῦν, преполовити, доћи до половине, достићи половину нечега: не преполокати (μὴ ἡμισυσῶσι) днѣи сконча (Пс. 54, 24); преполокишиѣа праздникъ, μεσοβότης τῆς ἑορτῆς, када је дошло до половине праздника, у половици праздника: Троп. Препол.
- Преполовленіе** < прѣполовѣннѣе n. μεσοβότης, средина, половина: погта (Ст. на Г. в. у ср. IV седм. В. п.).
- Преполовлатиса** v. imp. -влаюса, -вишиса, преполовлявати се, долазити до половине: праздникъ законномъ (Конд. у среду Препол.).
- Препонка** f. λῶβος, мрежица: мже на печени (III Мојс. 3, 4).
- Препонъ** < прѣпонъ m. ἐμπόδιον, impedimentum, сметња, препрека (Вост.; Микл.).
- Препоситъ** m. προpositus, praepositus, начеоник: Прол.
- Препочити** v. pf. -почію, -чѣши, ἀναπαύεσθαι, одахнути, отпочинути, одморитисе: II Цар. 16, 14.
- Препосаніе** < прѣпожсаніе n. περίζωμα, појас: I Мојс. 3, 7.
- Препосати** < прѣпожсати v. pf. -саю, -саши и -ашѣ, -ашѣши, περιζωνῶναι, препасати: II Мојс. 12, 11; Лук. 17, 8; съ вышоты илюю: Ирмол. гл. 1 п. 3 ирм. 1; поломъ златымъ: Апок. 12, 13; 15, 6; преполши мечъ ткой: Пс. 44, 4; да преполшетъ насъ илюю свою икыше: Мол. у Кан. молеб.; запрегнути: чрегла: Лук. 12, 35;
- Еф. 6, 14; I Петр. 1, 13; -са, опасати се: Лук. 12, 37; Дел. 12, 8.
- Препожсвати** < прѣпожсвати v. imp. -сѣю, -сѣши, опасивати: препождай ма илюю... (Мол. при облач. појаса).
- Препровждати** < прѣпровждати v. imp. -ждаю, -ждаши, διαγεῖν, проводить (Микл.).
- Препроведити** v. imp. -ждѣ, -диши, διαγεῖν, проводить: житіе (Сл. на Г. в. на Обрез.).
- Препрославити** < прѣпрославити v. pf. -влю, -виши, δοξάζειν, преуносити славом, прославити (Вост.).
- Препрославленъ** 3. ὑπερόνδοξος, преунесен славом: Кан. Воздв. ч. к. и Пасхе п. 7 ирм.; δεδοξαμένος, прослављен: Кан. Усп. Бог. п. 7 ирм.
- Препростіе** < прѣпростіе n. ἀπλότης, простота, једноставност, наивност, неотесаност (Микл.; Вост.).
- Препростъ** < прѣпростъ 3. ἀπλοῦς, простодушан, наиван; ἄγροικος, простачки, неотесан, необразован, суров; φίλος, прост, празан (Микл.).
- Препрѣгъ** < прѣпрѣгъ m. περίζωμα, појас, прегача: Рут 3, 15.
- Препрѣда** < прѣпрѣда f. πορφύρα, пурпурна хаљина, багреница: Мин. 24 јула.
- Препрѣніе** < прѣпрѣніе n. πειρασμόν, убеђење: Гал. 5, 8.
- Препрѣтєлный** < прѣпрѣтєлный 3. πειθός, убедљив, надговорљив: I Кор. 2, 4.
- Препрѣти** v. pf. -прю, -приши, πειθεῖν, убедити: кю илюю (Дел. 19, 26).

Препрада < прѣпрада f. в. препрѣда: Марк. 15, 17.

Преспѣтый < прѣспѣтъ 3. πανόμνητος, веома слављен, достојан хвале: Дан. 3, 52; Кан. Благ., Воздв. ч. к. и др. п. 7. ирм.

Препати < прѣпати v. pf. припнѣ. -нешн, διαβάλλειν, зауставити препречити, смести: IV Мојс. 22, 22; Пс. 139, 5; -са, κολύειν, кочити се: оустнѣ (Ст. у Ч. погр. свешт.).

Препатиѣ < прѣпатнѣ n. διαβολή, препрека, сметња: IV Мојс. 22, 32.

Пререкорѣчивый 3. који радо противуречи, опонира: Прол.

Прерици < прѣрешти v. pf. -рекѣ, -чеши, ἐρίζειν, свађати се, препирати се: Мат. 12, 19.

Преристаніѣ < прѣрнстаннѣ n. παραδρομή, пролаз, утрка: II н. песм. 7, 5.

Прерѣканиѣ < прѣрѣканинѣ n. ἀντιλογία, свађа, буна: Пс. 17, 44; Јуд. 1, 11; противуречје, приговор, потсмех, укор: Пс. 30, 21.

Прерѣкати v. impf. -каю, -каѣши, ἀντιλέγειν, говорити против нечега, противити се: Рим. 10, 21; знаменіѣ прерѣкаемо, знак противу кога се говори: Лук. 2, 34.

Прерѣковати v. impf. -кѣю, -кѣши, в. прерѣкати: Син. на В. пет.

Прерѣцати v. impf. -цаю, -цаѣши, ἐπιτιμᾶν, противуречити, приговарати: Мат. 16, 22.

Пресельникъ < прѣссельникъ m. μεταστάτης, μέτοικος, дошљак, странац: I Мојс. 23, 4.

Пресельничество < прѣссельничѣство n. μετοικία, пресельивање, сеоба

(Вост.); туђи крај, туђина (Слов. Имп. ак.).

Преселати v. impf. -лаю, -лаѣши, μεταίχεῖν, преселавати, селити (Микл.).

Пресѣлющій < прѣсѣлющъ 3. ὑπερλάμπων, који одвише светли: ѷдеса (Ст. на хвал. воскр. гл. 5).

Пресловѣтый < прѣсловѣтъ 3. ὀνομαστός, изодавна познат; знаменит, славан: Јез. 22, 5; Яманѣ: Јестир. 3, 13.

Пресловѣщій < прѣсловѣщъ 3. περικλυτός, прејасан, славан, чувен, дичан: къ мѣжитѣвѣ (Ст. на лит. на Обн. хр. св. Георг.); къ покѣдахъ: Ст. на хвал. истог празн.

Преслѣшаніѣ < прѣслоушаннѣ n. παρακοή, непослушност, непокорност: II Кор. 10, 6; дрѣва преслѣшаніа: Ст. на Г. в. воскр. гл. 4; Сјед. 2 на Богој.

Преслѣшати < прѣслоушати v. pf. -шаю, -ши, παρακούειν, неслушати: Ис. 65, 12; Мат. 18, 17; занемарити, преступити: запокѣдъ (Ст. на Г. в. и Свјет. у Нед. сироп.); -са: Прол.

Пресмотрѣніѣ < прѣсьмотрѣннѣ n. ἐπισκοπή, надзор: II Мојс. 30, 12.

Пресмыкатиса < прѣсмыкатнѣса v. impf. -каюса, -каѣшиса, ἔρπειν, милити, пузити, памизати, гмизати: гады (I Мојс. 1, 26).

Преспѣвати v. impf. -ваю, -ваѣши, προκόπτειν, напредовати: Лук. 2, 52; Гал. 1, 14.

Преспѣти v. pf. -спѣю, -спѣши, προκόπτειν, успевати, помагати у нечем: къ нечестіѣ (II Тим. 2, 16); припѣющъ, ὑπερβάλλω, изобилан: Еф. 1, 19; 3, 19.

Преспѣваніе < прѣспѣваніе п. ὑπερβολή, напредовање: II Кор. 4, 17; прокопѣ, успех: I Тим. 4, 15; напредак: живота и кѣры (Ч. венч. и Мол. верних 2 у св. Лит. Злат.).

Прѣставити < прѣставити v. pf. -ваю, -виши, μεθίστηναι, пренети, преместити: Кол. 1, 13; уклонити: Дел. 13, 22; -са, умрети: Прѣставилася еси животѣ, мати ищи живота: Троп. Усп. Богор.

Прѣставлати < прѣставлати v. impf. -вляю, -вляши, μεθίστηναι, премештати: гѣры (I Кор. 13, 2); -са, умирати (Микл.).

Прѣстатіе < прѣстатіе п. διάλειψις, престајање, пропуштање, прекидање, завршетак: закона (Ст. на блаж. на Обр. Госп.).

Прѣстѣиѣванный 3. μεταστοιχειώθητος, стихијама измењен, преображен: Син. у Нед. месоп.

Прѣстольникъ < прѣстољникъ т. ἐνθρονος, in solio sedens, који седи на престолу, архијереј (Микл.).

Прѣстрадати < прѣстрадати v. impf. -даю, -даши, ὑπομένειν, реfferre, подносити, страдати, трпети: Прол.

Прѣстрогати < прѣстрѣгати v. impf. -гаю, -гаши, πρίειν, прѣстрѣгати, прѣтестерити: Прол.

Прѣстѣпати < прѣстѣпати v. impf. -паю, -паши, 1) παραβαίνειν, прѣступати, прѣкорачивати: прѣданіе (Мат. 15, 2); заповѣдь Бжїю: Мат. 15, 3; II Јов. 1, 9; 2) ἀχυροῦν, укидати: слоко Бжїе (Марк. 7, 13).

Прѣстѣпка < прѣстѣпка f. transgressio, прѣлаз, премештање; пропуштање неких реченица при

читању апостола и јеванђе-лија: Тип.

Прѣстѣпление < прѣстѣпление п. πλημμελεία, грех, кривица: III Мојс. 6, 6; παράβασις, прѣступ: Рим. 2, 23; 4, 15; Јевр. 9, 15.

Прѣсѣцтвенный < прѣсѣцтвенъ, 3. ὑπερούσιος, који је одувек постојао, вечити, прѣвечни: Троица (Ч. кршт.); Конд. Бож.

Прѣсѣцтвеніе < прѣсѣцтвеніе п. ὑπερουσιότης, натприродност (Вост.); 2) transsubstantio, прѣтварање, нарочито прѣтварање хлеба и вина у тело и крв Христову на св. Литургији: Чин. изб. и рукоп. архиј.

Прѣсѣцтвлатиса < прѣсѣцтвлатиса, v. impf. -вляюса, -ишиса, 1) ὑπερούσιον εἶναι, бити натприродан (Вост.); 2) мењати се, прѣтварати се у нешто: хлеб у тело и вино у крв Христову (Слов. Имп. ак.).

Прѣсѣциный < прѣсѣциный 3. ὑπερούσιος, натприродан, божански: слоко (Сјед. 1 на Ц. К. и Јел.).

Прѣсылати < прѣсылати v. impf. -лаю, -лаши, παραπέμπειν, одашиљати: Свјет. на св. Георг.

Прѣсѣда < прѣсѣда f. ἐνεδρον, ἐνεδρα, заседа; прѣвара, лукавство (Микл.; Вост.).

Прѣсѣдатиса < прѣсѣдатиса v. impf. -даюса, -ишиса, διαρρήγγυσθαι, раздерати се, размрскати се, испуцати се: кожи (Прол.).

Прѣтѣртіе < прѣтѣртіе п. διαίρεσις, растављање, раздвајање, цепање: Прол.

Прѣткновеніе < прѣткновеніе п. πρῶτοχορμα, спотицање, запињање, прѣпрека, заседа: Јудит 5, 2; саблазан: I Кор. 8, 9.

Преткнѣти < прѣтъкнѣти v. pf. -кнѣ, -кнѣши, προσκόπτειν, повредити, запети: ѡ камень ногѣ (Пс. 90, 12; Мат. 4, 6; Лук. 4, 11); -са, спотаѣи се, посрнути: ѡ камень прѣтъканіа (Рим. 9, 32).

Преторгати < прѣтрѣгати v. impf. -гаю, -гаши, διαρρηγύνουαι, рергиреге, проломити, растргати: Прол.

Претрѣти < прѣтрѣти v. pf. -трю, -трѣши, προδῆναι, састругати, претестерити: Евр. 11, 37.

Претрѣдити < прѣтроудити v. pf. -ждѣ, -диши, καταπονεῖν, уморити, утрудити, изнурити: гѣнію претрѣжденнаго (Прип. 2 песме 9 на Срет.).

Претыканіе < прѣтыканіе n. πρόσκομμα, спотицаѣе: Jer. 3, 3; камень прѣтыканіа: I Петр. 2, 7; Рим. 9, 32. 33; Ст. на блаж. на Срет.; саблазан: Рим. 14, 20; 2) προσκοπή, смутѣа, прекршај, повод греху: II Кор. 6, 3; 3) ἐμπόδιον adv. на путу, на сметѣи: Син. на В. чет.

Претыкатиса < прѣтыкатиса v. impf. -каюса, -кашиса, 1) προσκόπτειν, спотичати се, носрвати, саблажѣавати се: I Петр. 2, 8; Рим. 14, 21; 2) παραπαῖεν, лутати, потуцати се: Син. у VI Нед. по св. Пасци.

Претѣжніе < прѣтѣжніе n. ῥοπτή, ѣихаѣе, превага, претега: кѣка (Ис. 40, 15).

Прѣкрасити < прѣоукрасити v. pf. -шѣ, -сиши, в. испѣстрити: Кан. Усп. Бог. п. 1 ирм.

Прѣмножніе < прѣоумножніе n. 1) ὑπερβολή, претериваѣе: II Кор. 4, 17; 2) πλεονεξία, лакомство: II Петр. 2, 3; 3) πλησμονή, оби-

ѣе: премѣдрости (Мол. у св. Лит. Вас.).

Прѣмѣдритиса < прѣоумѣдритиса v. pf. -дрюса, -дришиса, σοφισθῆναι, стеѣи дубоку мудрост: Прем. Сир. 47, 16.

Прѣспѣвати < прѣоуспѣвати v. impf. -ваю, -ваши, προκόπτειν, успева-ти: кѣрою (Конд. св. Прок.); кѣ Бозѣ: Ст. на Г. в. на св. влмч. Теод.

Прѣспѣти v. pf. -пѣю, -пѣши, προκόπτειν, успети: II Тим. 3, 9. 13; Сл. на Г. в. на Ц. К. и Јел.

Прѣходніе < прѣхожденіе n. μετάβασις, прелаз; промена: не прѣходженіе же мѣтѣное выстѣ, а није се догодила промена места (Ак. Бог. ик. 8).

Прѣчистный < прѣчѣстѣнъ 3. πανοσιβασμος, најчаснији: Догм. гл. 3.

Прѣшествіе < прѣшѣстѣніе n. διάβασις, transitus, прелаз, пролаз; прошлост: Прол.

Прѣцати < прѣштати v. impf. -цаю, -цаши, 1) ἀπειλεῖν, претити: I Петр. 2, 23; 2) διαστέλλεσθαι, заповедати: Марк. 8, 15; 3) ἐμβριναῖσθαι, роптати, викати на кога: Марк. 14, 15.

Прѣценіе < прѣшитсѣніе n. ἀπειλή, претѣа, грожѣа: Дел. 4, 17. 29; 9, 1; Еф. 6, 9; огненнаго прѣценіа не оукошѣаа: Кан. Бож. п. 7 ирм.; дышѣще прѣценіе и слождленіе кого мерзкое, које је дисало претѣом и Богу мрском безбожношћу. (Кан. Воздв. ч. к., Преобр. и Богој. п. 7 ирм.).

Прѣвидѣніе < прѣовидѣніе n. ἀδικία, неправда, увреда; περιφρονησις, презираѣе (Микл.; Вост.; Дјач.).

Прѣвѣдѣти v. pf. -ждѣ, -диши, περιφρονεῖν, неправду, зло учинити, презрети: I Мојс. 42, 22; Тит 2, 15; јако увредити: Сједна св. Саву.

Прѣвѣждати < прѣвѣждати v. impf. -ждаю, -ждиши, καταφρονεῖν, презирати (Микл.).

Прѣвобразити < прѣобразити v. pf. -жѣ, -зиши, μεταμορφοῦν, преобразити, претворити у нешто: ρετρο... къ жинѣ (Мол. у Ч. венч.); -сѣ, примити други облик, преобразити се: Мат. 17, 2; на горѣ: Троп. Преобр.

Прѣвдръжати < прѣдръжати v. pf. -дръжѣ, -жиши, ὑπερέχειν, заузети, покорити, подјармити, освоити: Јудит 11, 10.

Прѣвдолѣвати v. impf. -ваю, -ваши, νικᾶν, надвлађивати, овлађивати (Микл.).

Прѣвдолѣти v. pf. -лѣю, -лѣши, νικᾶν, надвладати, овладати: еже не прѣвдолѣти кѣна (Арх. чин.).

Прѣврѣженный 3. ὑπέροπλος, одвише наоружан: иля (Кан. воскр. гл. 2 п. 1 ирм.).

Прѣвствѣнный 3. περιφανής, светли: икащеніе (Кан. на Благов. п. 7 т. 2.).

Прѣдати v. impf. -даю, -даши, comedere, појести (Микл.).

Прѣдати < прѣдати v. pf. прѣимѣ, -имѣши, λαμβάνειν,prehendere, прихватити, приграбити, прѣузети: царство (Прол.).

Прѣдати < прѣдати n. διαδοχή, successio, прѣузимање, наслеђе, бащина: Прол.

Прѣалчѣнъ < прѣалчѣнъ 3. πρόσπεστος, гладан: Дел. 10, 10.

Прѣбонце < прѣбонце n. sinus, залив, затон, дрѣга: Прол.

Привѣвати v. impf. -ваю, -ваши, 1) περισσεύειν, умножавати, расти, бивати више: Дел. 16, 5; 2) προσγύνομαι, дешавати се: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Привыти v. pf. -вѣдѣ, -вѣдиши, προσγύνομαι, прићи, стати близу кога: Пс. 93, 20.

Привытокъ < привытъкъ m. хѣрдос, добит, доходак, корист: I Петр. 5, 2; Тит 1, 11.

Привалити v. pf. -ваю, -ваши, προσυλίειν, доваљати: Прол.

Привати m. pf. πριβάτα, аегаіиm principis, благајна, ризница кнежевска, приватно које благо (Микл.).

Привѣденіе < привѣденіе n. ἐπισαγωγή, увођење: Јевр. 7, 19.

Привѣденіе n. προσαγωγή, приступ: Рим. 5, 2; Еф. 2, 18; Кан. воскр. гл. 2 п. 5 ирм.

Привѣренъ < привѣренъ 3. part. praet. pass. од привѣри: Пс. 21, 11.

Привитати v. impf. -таю, -таши, κατασκηναῖν, обитавати, живети: птицы неженых (Пс. 103, 12).

Привлачати v. impf. -чаю, -чаши, συναλύνειν, склањати: Дел. 7, 26.

Привлѣши < привлѣши v. pf. -кѣ, -чиши, κατασύρειν, привући: Лук. 12, 58; Јов. 6, 44; 12, 32; 21, 6.

Привѣнѣтити < привѣнѣтити v. pf. -ню, -ниши, προσλογίζεσθαι, adnumerare, приборјити: къ ниходѣщими въ рокъ (Пс. 87, 5).

Привѣтити < привѣтити v. pf. -книдѣ, -диши, περιεέρχεσθαι, прићи, привући се, прикрасти се: Јуд. 1, 4; Рим. 5, 20; Гал. 2, 4.

Привозложити < привозложити v. pf. -жѣ, -жиши, προσαναθέσθαι, додати: Гал. 2, 6.

Привоспоманѣти < привѣспоманѣти v. pf. -нѣ, -нѣши, сетити се: Прол.

Привремененъ < приврѣмененъ *ῥ. πρόσκαιρος*, непостојан: Мат. 13, 21. Марк. 4, 17.

Приврѣщи < приврѣшити v. pf. -верѣѣ, -жѣши, *ῥίπτειν*, одбацити; положити: къ ногама *ἰσίδιοβιμα* (Мат. 15, 30); предати се некоме: къ тѣмъ приврѣженъ есмь ѿ ложинъ (Пс. 21, 11).

Привѣсъ m. *ζυγός*, вага, теразије, мерило: Приче Сол. 16, 11; Прем. Сол. 11, 23.

Привѣтствовати v. impf. -ствѣю, -ѣши, *χαίρειν*, предусретати с поздравом, поздравляти: Тов. 7, 1.

Привѣтъ m. *πρόθεσις*, одлука; намера: II Тим. 3, 10.

Привѣщавати < привѣщавати v. impf. -щю, -щѣши, *προσφθέγγεσθαι*, ^{привѣщавати} *προσφθεγγεσθαι*, поздравляти, проговарати; кукати, нарицати: Ч. погр. свешт. кн. 4.

Привѣзати < привѣзати v. pf. -зю, -зѣши и -жѣ, -жѣши, *δέρν*, привезати: жрѣба привѣзано (Марк. 11, 2. 4; Лук. 19, 30); -сѣ, привезати се: жинѣ (I Кор. 7, 27).

Привѣзовати < привѣзовати v. impf. -зю, -зѣши, *ἀποδέρν*, привезивати: свѣри (Ном. пр. 196).

Привѣзъ < привѣзъ m. *δεσμός*, vinculum, привез, конопац, узица, узе, окови (Микл.).

Привѣждѣнїе n. *προσήλωσις*, adfixio, прибијање, прикивање: Прол.

Привѣздити v. pf. -ждѣ, -здиши, 1) *προσηλοῦν*, приковати: на крѣстѣ (Кол. 2, 14); *καθηλοῦν*, прибити ексерима: Дел. 2, 23; Кан. И. Хр. п. 7 т. 1; Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; Кан. св.

Теод. п. 1 Сл.; 2) *περιπαύρειν*, пробушити, пробости, натаћи, навући на себе нешто: *εἰς* колѣзнемъ многимъ (I Тим. 6, 10).

Пригласити v. pf. -шѣ, -сиши, *φωνεῖν*, *προσφωνεῖν*, звати, дозвати, позвати: Марк. 9, 35; Лук. 13, 12; 16, 2; Јов. 2, 9; 4, 16; Дел. 10, 7.

Приглашати v. impf. -шаю, -шаѣши, *προσφωνεῖν*, дозивати: Лук. 7, 32.

Приглашенїе n. vocatio, позив: Прол.

Приглядъ < приглядъ m. *aspectus*, поглед: Прол.

Пригробїе n. *officium funebre*, погребни обред: Прол.

Пригробный < пригробный *ῥ. qui ad sepulcrum fit*, који се употребљава при погребу; *пр. млеко*, надгробна, посмртна реч (Прол.).

Придворица f. *vestibulum*, предворје, претсобље (Микл.).

Придворїе n. *ἔπαυλις*, колиба, чадор, стан: II Мојс. 14, 2; Ис. 42, 11; *προπύλαιον*, предворје, претсобље (Микл.).

Придова f. *res necessariae*, потребне ствари; потреба (Микл.).

Придѣлати v. impf. -лаю, -лѣши, *προσέρχασθαι*, зарадити, донети: *многъ* (Лук. 19, 16).

Придѣлъ m. *παρεκκλησίον*, sacellum maiori templo adjunctum, мала црквица, олтар или престо у већем храму, на коме се врше богослужења одељено од главног олтара (Дјач.).

Придѣти v. pf. -дѣю, -дѣши, *προσφέρειν*, поднести, принети: гдѣ оцта ко оустомъ (Јов. 12, 29); Лук. 23, 28.

Придѣлати v. impf. -дѣю, -ѣши, в. придѣти.

- Прижати** < прижати v. pf. прижмѣ, -жмиши, ἀποθλίβειν, погазити, притиснути: ногѣ Валаамѣ (IV Мојс. 22, 25).
- Призапрѣтити** v. pf. -цѣ, -тиши, προσ-απειλεῖν, запрѣтити: Дел. 4, 21.
- Призапрѣщати** < призапрѣщати v. impf. -цаю, -цаши, претити (Микл.).
- Призваніе** n. πρόσκλησις, призив, по-зив (Вост.).
- Призвати** v. pf. -зовѣ, -виши, ἐπι-καλεῖν, призвати, дозвати: ко-имѧ Гдѧ (I Мојс. 12, 8).
- Призракъ** m. φάντασμα, привиђење, утвара: Мат. 14, 26; Марк. 6, 49.
- Призираати** v. impf. -раю, -раши, ἐπιβλέπειν, гледати на нешто: на землю (Пс. 103, 31).
- Призло** < призло n. κακὰ, mala, зло, неваљалство (Микл.).
- Призрѣти** v. pf. -зрю, -зриши, ἐπι-βλέπειν, погледати, припазити: Пс. 85, 16; Лук. 1, 48; Дел. 1, 25; 9, 38.
- Приказъ** m. μῦθος, fabula, 1) говор, приказивање; 2) прича, бајка, басна (Микл.).
- Прикасаѧ** v. impf. -саюса, -сае-шиса, 1) ἀπτεσθαι, дотицати се: Марк. 6, 56; Лук. 6, 19; 7, 39; Ст. на блаж. на Усп. Бог.; 2) προσφάθειν, прихватати: време-немъ (Лук. 11, 46); 3) συγγράειν, мешати се с неким: Жидове-Бамафаномъ (Јов. 4, 9).
- Прикладный** < прикладный 3. ἐναρ-μόνιος, ἀρμόδιος, idoneus, прикла-дан, згодан, складан, спретан (Микл.).
- Прикладно** < прикладно adv. про-σῆκον, convenienter, доследно, пристойно, прилично, занимљи-во (Ibid.).
- Прикладовати** v. impf. -дѣю, -дѣши, συγγράειν, додавати, дометати, сравњивати, поредити се: II Кор. 10, 12.
- Прикладство** < прикладство n. com-paratio, упоређење, сравњење (Микл.).
- Прикладъ** m. παράδειγμα, exemplum, образац, пример (Ibid.).
- Приклонитисѧ** v. pf. -нюса, -ниши-са, κλίνειν, нагнути се: Лук. 24, 29.
- Приключай** m. συγχορία, casus, слу-чај (Микл.).
- Приключатисѧ** v. impf. -чаюса, -ши-са, παρατυγχάνειν, сретати се, на-мерати се на неког: Дел. 17, 17.
- Приключеніе** n. σύμπτωμα, casus, до-гађај, случај, пригода (Вост.).
- Приключитисѧ** v. pf. -чѣса, -чиши-са, συναντάειν, догодити се: Дел. 20, 22; συμβαίνειν, случити се, десити се, збити се: Лук. 24, 14; Дел. 3, 10.
- Приклъкати** v. impf. -каю, -каши, προσκυνεῖν, genua flectere, кле-чати (Микл.).
- Приковарственный** < приковарственный adv. astute, лукаво: Прол.
- Прикоснитисѧ** < прикоснитисѧ v. pf. в. прикоснитисѧ: (Микл.).
- Прикосновеніе** n. ἀφή, дотицање, до-дир: Кан. св. Андр. крит. п. 5 т. 4.
- Прикосновенъ** 3. προσετός, приступа-чан: Сл. на Г. в. у средѣ IV седм. В. п.
- Прикоснитисѧ** < прикоснитисѧ v. pf. -сиѣса, -сишиса, ἀπτεσθαι, дѣ-γυ-χάνεσθαι, дотаћи се: мѣка (Прем. Сол. 3, 1); ρδϑϑ: Мат. 8, 15; ριζϑ εγω: Мат. 9, 21; 14, 36; Марк. 5, 27. 28. 30; 6, 56.

Прикровеніе < прикръвеніе п. ἐπιβά-
λυμα, покривач; изговор: I
Петр. 2, 16.

Прикровенъ < прикръвенъ з. παρα-
καλυμένος, сакривен: Лук. 9, 45.

Прикръта f. προξ, dos, мираз, опре-
ма, прѣија (*Микл.*).

Прикривати v. impf. -ваю, -ваши,
περικάλυπτειν, покривати: лице
εγω (Марк. 14, 65).

Прикръдивъ з. iniuriosus, неправед-
дан (*Микл.*).

Прикръжда f. ἐρήμωσις, desolatio, пу-
стошење, рушење (*Ibid.*).

Прикръплиніе < прикоупленіе п. συνά-
φεια, сопнехю, куповина: книга
прикръплиніа, кнѣга о куповини,
писмено сведочанство о купо-
вини нечега (Jer. 32, 16).

Пръкръпъ m. ἐμπορεία, mercatura, тр-
говина (*Микл.*).

Приложати v. impf. -лежѣ, -жиши,
1) προσκείσθαι, припадати: ѿ
пришлецъ прилежащихъ къ нимъ
ко Израил (III Мојс. 22, 18); 2)
ἐπέχειν, пажливо мотрити, гле-
дати: онъ же прилежаше имъ
(Дел. 3, 5); 3) παρακείσθαι, ле-
жати, налазити се, бити код
чега: Рим. 7, 18. 21; 4) ἐπιπέ-
νειν, остајати при нечем, че-
кати, оклевати (*Вост.*).

Приличенъ < прилнънъ з. ἀρμόδιος,
прикладан, згодан, подесан:
Сјед. воскр. гл. 2.

Приличіе п. ἀρμονία, сагласност,
склад: Кан. Дух. п. 3 т. 1.

Приличнѣ adv. ἀρμόδιως, пристојно,
згодно, подесно, добро: Еф.
4, 16.

Прилогъ m. προσβολή, нападај, на-
вала: иже никакоже движѣтѣа
прилогги вражїимн (Степ. воскр.
гл. 2 ант. 3); страстїи ма смѣ-

цають приаози: Молеб. Богор.
п. 1 т. 2; сопотивенъ: Сл. на
Г. в. на св. пр. Ил.; протикный:
Сл. на Г. в. на Уси. Бог.; Кан.
ч. Крста п. 3 ирм.

Приложиніе п. 1) ἐπιβλήμα, закрпа:
плата некрѣина (Марк. 2, 21);
дар: да кыхъ... твоєа влгода-
ти имѣлъ приложиніе; увећавање,
умножавање: грѣхъкъ (Мол. у
Прич. бол.); 2) προσθήκη, до-
датак: Кан. прич. п. 6 т. 2;
Мол. 1 по прич.

Приложити v. pf. -жѣ, -жиши, 1)
προστιθέναι, метнути на што, до-
метнути, додати: II Мојс. 14,
13; поновити, продужити: и
приложи (προσέθηκε, rursum, по-
нова, опет) родити братя егво (I
Мојс. 4, 2); сына третїаго: I Мојс.
38, 5; приложи помати, опет
посла: IV Мојс. 22, 13; не при-
ложи (οὐ προσέθετο, non ultra, не
више) козвратити се къ нимѣ, не
врати му се више: I Мојс. 8,
12; не приложѣ ктолиѣ проклати
землю, нећу више клети земље:
I Мојс. 8, 21; προσθεῖναι, при-
макнути: козрастѣ коємиѣ лакоть
единъ (Мат. 6, 27; Лук. 12, 25);
умножити: вѣрѣ (Лук. 17, 5);
ἐπιτιθέναι, дOMETнУти: Апок. 22,
18; 2) παραβάλλειν, сравнити,
упоредити, укратко рећи, иска-
зати: коєи притчи приложимъ, у
каквој ћемо га причи иска-
зати (Марк. 4, 30); 3) παρέχειν,
прибавити, пружити: паче при-
ложниша безмолвіе (Дел. 22, 2)
још већа тишина поста (*Вук.*);
-сѣ, 1) προστίθεσθαι, примакну-
ти се, додати се: и иїѣ кѣл при-
ложати се кѣмъ (Мат. 6, 33; Лук.
12, 31); обратити се: народъ

- многъ Гдѣки (Дел. 11, 24); пристати уз некога: къ Павлѣ и Силѣ (Дел. 17, 4); 2) προσανατίθεσθαι, саветовати се, саопштити, казати, питати: акѣи не приложихѣа плоти и крови (Гал. 1, 16).
- Прилипати** < прилепшати v. pf. -пнѣ, -пнѣши, κολλᾶσθαι, чврѣсто стојати, прилепити. прионутѣ: азъкъ горѣтани (Пс. 136, 6); дѣши моа по тѣкѣ: Пс. 62, 9; ираце стропѣтико: Пс. 100, 3.
- Прилепшатица** < прилепшатица v. impf. -чаюса, -чаѣшиса, συμβαίνειν, догађати се: I Кор. 10, 11.
- Прилепшатица** < прилепшатица v. pf. -чѣса, -чѣшиса, συμβαίνειν, догодити се: Дел. 20, 19.
- Прилепшатица** < прилепшатица m. potus monachis dandus, пиће, напитокъ који се даје монасима за трапезом (*Микл.*).
- Прилепшатица** < прилепшатица n. ἐπιμελεια, брига, старање, пажња, помоћ, усрђе: Дел. 27, 3.
- Прилепшатица** < прилепшатица v. impf. -жѣ, -жиши, 1) ἐπιμελεῖσθαι, старати се, бринути се за нешто: ѡ цркви Бжїей (I Тим. 3, 5); ѡ дѣши (Троп. преп. жен.); прилепшатица еид (Лук. 10, 34) = устаде око нега (*Вук.*); 2) προϊστασθαι, стајати на челу, бити вођа, управљати, добро се старати: прилепшатица доврѣ приквтерѣ (I Тим. 5, 17).
- Прилепшатица** < прилепшатица 3. ἐκτενής, реван, усрдан: Дел. 12, 5; I Петр. 4, 8; моленїе: св. Лит. Злат.
- Прилепшатица** adv. ἐπιμελῶς, εὐτόνως, ἐκτενῶς, брижљиво, постојано, марљиво, усрдно, ревно: Лук. 15, 8; 23, 10; I Петр. 1, 22.
- Прилепшатица** v. pf. -плюса, -пишиса, 1) κολλᾶσθαι, прилепити се, привезати се уз кога, сјединити се с ким: къ женѣ своей (Мат. 19, 5; Марк. 10, 8; Еф. 5, 31); прионутѣ: прахѣ прилепшатица (Лук. 10, 11); 2) ἀκολουθεῖσθαι, доћи, допрети: прилепшатица грѣи еа даже до некеи (Апок. 18, 5).
- Прилепшатица** < прилепшатица v. impf. -плаюса, -плаѣшиса, везивати се, сједињавати се с ким: оученикѣмъ (Дел. 9, 26); къ елдодѣйцею: I Кор. 6, 16; Гдѣки: I Кор. 6, 17.
- Прилепшатица** < прилепшатица v. impf. -таю, -таѣши, προσρίπτειν, добавивати: Кан. воскр. гл. 7 п. 6 ирм.; -са, παραρίπτεισθαι, на страну се бацати, бити одбачен (с вишег места): изколихѣ прилепшатица къ домѣ Бога моѣго паче, неже жити ми къ геленїихѣ грѣшничихѣ (Пс. 83, 11).
- Прилепшатица** m. грч., црквенослужитель који пред архиерејем носи свећу на Малом и Великом входу: Арх. чин.
- Прилепшатица** m. προϊκῆριος, primicerius, заповедник прве чете, капетан: Прол.
- Прилепшатица** v. impf. -раю, -раѣши, καταλλάττειν, мирити, умиривати: Сл. на хвал. у Нед. мес.
- Прилепшатица** < прилепшатица m. σύμμιχτος, помешан с неким у некој радњи, послу, трговини; компанијон у трговини: Јер. 25, 20; Јез. 27, 19.
- Прилепшатица** v. impf. -шаюса, -шаѣшиса, συναμιγνυσθαι, мешати се с неким, приближавати се некому: I Кор. 5, 9, 11; II Сол. 3, 14.

Примѣшенецъ < примѣшенъ м. в.
примѣсникъ: Јез. 25, 16.

Примѣшеніе п. φύραμα, смеса: тѣка
(Ос. 7, 4); тесто: Рим. 11, 16.

Прингипъ м. πρίγκιψ princeps, кнез:
Прол.

Принестисѧ в. pf. -несѣсѧ, -сѣшисѧ,
προσφέρεσθαι, принети се (на
жртву): Јевр. 9, 28.

Принизвестисѧ в. pf. -ведѣсѧ, -де-
шисѧ, προκατοίσεσθαι, увући се:
Кан. Воздв. Ч. к. п. 9 т. 2.

Приникнѣти < приникнѣти в. pf. -кнѣ,
-кнѣши, διακρίπτειν, извирити:
правда съ некое (Пс. 84, 12); па-
рахѣптѣи, поглядати: Гдѣ съ не-
кое приче на сыны челоѣческіѧ
(Пс. 13, 2); надвирити се, са-
гнути се, надкучити се: Лук.
24, 12; Јов. 20, 5; во гробѣ:
Јов. 20, 11; Троп. Претпр.
Срет.; проникнути, завирити:
I Петр. 1, 12; провидети: Јак.
1, 25; Син. на Ускрс.

Приницати в. impf. -цаю, -цаши,
παράκλιπτεν, пажливо гледати:
Ст. на стих. на св. Ник.

Приносити в. impf. -шѣ, -сиши, φέ-
ρειν, приносити: Марк. 1, 32;
Јов. 16, 2; Дел. 4, 34; Јевр.
5, 1. 3; Ткоѧ (т. ј. дары) ѿ тко-
нѣхъ (т. ј. раевѣхъ) тѣѣ приноса-
ще ѿ крѣхъ (т. ј. людѣхъ) и за-
вѣѧ (т. ј. кѣгодѣніѧ) (Сf. Ни-
кольски, 432; Митр.-Мирк., II
97 и др.).

Приносѣ м. προσφορά, принос: III
Мојс. 3, 3.

Приношеніе п. в. приносѣ: Дел. 21,
26; 24, 17.

Приплодити в. pf. -плождѣ, -диши,
εὐχαριστεῖν, умножити: Ст. на Г.
в. у I Нед. В. п.

Приплодовати в. impf. -дѣю, -дѣши,
φέρειν, доносити: Марк. 4, 8.

Приплодъ м. καρπός, fructus, плод,
приплод, прираштај, добитак:
Прол.

Приплѣшивъ 3. subcalvus, нешто
мало ѣлав: Прол.

Приповѣдати в. impf. -ваю, -ваши,
ἐπιδιατάσσεσθαι, дометати: Гал.
3, 15.

Приповѣдовати в. impf. -дѣю, -ѣши,
ἐντυγχάνειν, жалити се, тужити
се на неког: Рим. 11, 2; inter-
cedere, посредовати: Рим. 8, 27.

Приподатисѧ в. pf. -дамъсѧ, -дасисѧ,
ἐπιχορηγηθήσεσθαι, допустити се:
II Петр. 1, 11.

Приполъ м. ἐπενδύτης, горња ха-
љина: носѧца къ приполѣ цѣѣт-
ки . . (Прол.).

Припрата f., припратъ м. и припрать
f. νάρθηξ, πρόθυρον, vestibulum,
притвор цркве, паперта, пре-
прата, засебно одељење у хра-
му одређено за женске; жен-
ска црква: Прол.; Тип.

Припраженіе п. coniunctio, matri-
monium, свеза, брак: Прол.

Припразати < припразати в. impf.
-заю, -заши, συνάπτειν, спрезати,
спајати, свезивати (Микл.).

Припрази < припразити в. pf. -пра-
гѣ, -пражиши, συζευγύναи, спре-
ћи, спојити, свезати (Микл.;
Вост.).

Прираженіе п. πρόσχρομα, размири-
ца, свађа; вређање, удар: Сл.
на стих. на св. Дим. и Сл. на
Г. в. на св. Спир. чуд.

Приразитисѧ в. pf. -ражѣсѧ, -зишисѧ,
προσχροβαῖν, ударити се о што,
сударити се с ким: Прем. Сир.
13, 3.

Приречици v. pf. -речѣ, -чиши, 1) προσ-
είπειν, рећи: Сл. на хвал. у Нед.
Самар.; 2) προστιθέναι, додати,
дометнути (у говору): Прол.
Прирестати v. pf. -рищѣ, -щиши,
προστρέχειν, притрчати: Марк.
9, 15.
Прискогнѣ n. τὸ προσκομιθεῖν, при-
свајање, добитак; својта, род-
бина: ἰσοδία προσκομίᾱ не забди,
Владычице (Сл. на лит. на Усп.
Бог.).
Присванѣти < присванѣти v. pf. -нѣ,
-ниши, καυματίζεσθαι, повенути:
Мат. 13, 6; приклад: Марк. 4, 6.
Приселитисѣ v. pf. -селюсѣ, -ли-
шисѣ, παροικίζεσθαι, населити се
до некога, живети с неким: Пс.
5, 5.
Присельникъ m. πάροικος, који ста-
нује до некога, сусед, гост,
укућанин, дошљак: III Мојс.
22, 10; 25, 23. 47.
Прискорѣнъ < прискръбънъ з. περί-
λυτος, тужан, жалостан: Мат.
20, 38; Марк. 14, 34; брижан:
Непор. троп.
Присмотрѣнѣ < присмотрѣннѣ n.
ἄρασις, похотљив поглед: жны
мѣжаты (Прем. Сир. 41, 26.).
Присмѣдитисѣ v. pf. -ждѣсѣ, -диши-
сѣ, καυματίζειν, укварити се (од
врућине), усмрдити се, уплесни-
вити се: мѣтѣ (Прол.).
Приснодѣва < приснодѣва f. ἀειπάρ-
θενος, увек девојка: Кан. Благ.
п. 9 ирм.
Приснодѣвственнѣ з. ἀειπάρθενος,
који је увек целомудрен, увек
девојачки: оутрока (Конд. Усп.
Бог.).
Присноживопитанѣ n. ἀειζωοτροφία,
вечна храна: Степ. воскр. гл.
7 ант. 1.

Присноживотѣ n. ἀειζωία, вечни жи-
вот: Степ. гл. 3 ант. 1.
Присноживотнѣ < присноживотнѣ з.
ἀειζωος, који има вечни жи-
вот: Ст. на хвал. на св. Три
Јер. и св. Спир. чуд.
Приснопамѣтнѣ < приснопамѣтнѣ з.
ἀειμνήστος, достојан, вредан
свагдањег спомињања: Јект.
суг.; Конд. св. Спир. чуд.
Приснопоминаемѣ з. свагда спо-
мињани: Прол.
Приснопоминимѣ з. никад незабо-
рављени: Ст. на Г. в. 3 на св.
Ц. К. и Јел.
Приснославнѣ з. ἀειδιος, увек сла-
ван: Конд. у Нед. Сам.
Присносѣщнѣ < присносѣщнѣ з.
ἀειδιος, који јесте увек, вечан:
Рим. 1, 20; кѣтѣ: Троп. Пре-
обр.; συναιδιος, који је увек с
неким: Мол. св. В. В. 2 на
Дух. веч.
Приснотекѣщнѣ з. ἀένναος, βρούσος,
који увек тече, непресушни:
рѣка (Прем. Сол. 11, 7. 8); источ-
никѣ: Самогл. гл. 4 у Ч. Је-
леосв.; Мол. св. В. В. 3 на
Дух. веч.
Приснѣ з. δικεῖος, домаћи: I Тим.
5, 8; γνήσιος, рођени, искрени:
свѣдѣжничѣ (Филиб. 4, 3); чадѣ:
Тит. 1, 4.
Приснѣ < приснѣ adv. ἀεὶ, semper,
свагда, увек, непрестано, не-
прекидно: Дел. 7, 51; приснѣ мѣй,
ἀεὶ ὄν, који увек постоји: Мол.
на св. Лит. Злат.
Присовѣтовати v. impf. -тѣю, -тѣ-
ши, συμβουλεύειν, саветовати, да-
вати савет: IV Мојс. 24, 14.
Присопъ < присопъ m. φάραμα, mas-
sa, умешено тесто (Микл.).

- Приспѣти** v. pf. -спѣю, -спѣши, *κατασπεύδειν*, појавити се, показати се, похитати: V Мојс. 33, 2; *приспѣ* конецъ, *ἀπέχει*, свршено: Марк. 14, 41.
- Проставленіе** < **проставленіе** n. *ἐπιβλήμα*, закрпа: Мат. 9, 16; Лук. 5, 36; n. *δομοκνοε*, *οἰκονομία*, управљање домом: Лук. 16, 2.
- Проставникъ** < **проставникъ** m. *ἐπιτροπος*, *οἰκονομος*, надзорник, управитель, чувар, настојник: Мат. 20, 8; Лук. 16, 3.
- Присталецъ** < **присталецъ** m. *ἐπίμητος*, *advena*, дошљак (*Микл.*).
- Пристанище** < **престаниште** n. *ἄρμος*, 1) ланац, узица, огрлица; 2) пристаниште, лука: на пристанищи *корабли* (I Мојс. 49, 13).
- Пристрастіе** n. *προσπάθεια*, страст, страсна љубав, наклоност; *μίρκοε* пр., страсна љубав према свету: Самогл. гл. 4 у Ч. погр.
- Пристрашениъ** з. *ἔκφοβος*, претрашен, претрављен: Мат. 9, 6; Лук. 24, 5. 37; Дел. 10, 4; Евр. 12, 21; Апок. 11, 13.
- Пристрой** m. *παρασκευασμα*, праерагатио, спрема, опрема; настројење, расположење: *дѣшевный* (Прол.).
- Пристаждати** < **присътаждати** v. pf. -стаждѣ, -ждиши, *κταόδαι*, придобити, присвојити: III Мојс. 22, 11.
- Присѣць**, -и, -и < **присѣсть** part. praes. act. од *привыти*, *παρών*, присутан: II Кор. 10, 2.
- Присѣдѣти** v. impf. -сѣждѣ, -диши, *προσμένειν*, остати, седети уз, до, код некога: Мат. 15, 32; Марк. 8, 2.
- Присѣвный** < **присѣвный** з. *κατάσμος*, сеновит, хладовит: *дрько* (Евз. 20, 28); гора: Свјет. богор. у Нед. св. от.
- Присѣтитиль** m. *qui invisit*, завидљивац (*Микл.*).
- Присѣтити** v. pf. -цѣ, -тиши, *ἐπισχεπτέσθαι*, посетити, походити: II Мојс. 3, 16; 32, 34.
- Присѣщати** < **присѣщати** v. impf. -щю, -щешши, *ἐπισκοπεῖν*, разгледати, похађати, посеђивати: II Мојс. 32, 34; светлити, сијати: *идѣже* *присѣщатъ* *кѣтъ* *лица* *ткочг* (Мол. у св. Лит. Злат.).
- Присѣщеніе** < **присѣщеніе** n. *ἐπισκοπή*, надгледање, надзирање: II Мојс. 3, 16; Ис. 29, 6.
- Присага** < **присага** f. *ἄρκος*, *iuramentum*, присега, заклетва (*Микл.*).
- Присагати** < **присагати** v. impf. -гаю, -гаши, *iurare*, заклицати, клети (Ibid.).
- Присагниѣти** < **присагниѣти** v. pf. -гниѣ, -гниши, 1) *ἄλτεσθαι*, *tangere*, дирнути, дотакнути; 2) *iurare*, присегнути, заклети (Ibid.).
- Присаженіе** n. 1) *ἄφή*, *tactus*, додир, дотицање; 2) *ἄρκος*, заклицанье (Ibid.).
- Присазати** v. impf. -зю, -зешши и -жѣ, -ждиши, 1) *ἄλτεσθαι*, *tangere*, додиривати, дирати, дотицати; 2) *iurare*, присизати, заклицати (Ibid.).
- Присази** < **присази** v. pf. -сазѣ, -ждиши, в. **присагниѣти**.
- Притварати** v. impf. -рлю, -рлешши, *παρασκευάζειν*, прагати, спремити, зготовити; стећи, задобити: Прол.
- Притвореніе** n. *σκήψις*, изговор; образина, маска; Сјед. ант. 3 на В. четврт.

Притворный < притворный 3. ἐπιπλα-
στός, притворан, варлив, лу-
кав: Конд. на Усек.

Притворъ м. 1) στοά, притвор, трем:
Јов. 5, 2; *Боломънъ*: Јов. 10, 23;
Сл. на стих. у Нед. расл.; 2)
женско одељење у храму, па-
перта. У старој хришћ. Цркви
постојала су у храму два при-
твора: спољашњи, т. зв. πρῶ-
τος, у коме су стајали покај-
ници првога разреда κλαίοντες,
и унутрашњи, т. зв. νάρθηξ, у
коме су стојали покајници II
разреда, ἀκροώμενοι, катихумени
I разреда и енергумени (*Митр.-
Мирк.*, I, 98—99).

Притворати v. impf. -раю, -ра-
ши, περιποιεῖν, чинити да нешто
остане, сачувати: доврѣ ко глѣ-
жившии степенъ неѣ доврѣ притко-
рають (Мол. у Ч. хирот. љако-
на); пр. неѣ, ὑποκρίνειν, правити
се, претварати се, градити се:
Лук. 20, 20.

Притици < притишти v. pf. -тикѣ,
-чиши, 1) простρέχειν, притећи,
притрчати: къ рѣтнѣи имѣ (I
Мојс. 18, 2); къ притворъ: Дел.
3, 11; Богор. воскр. гл. 5; 2)
κατατρέχειν, устремити се: на на
(Дел. 21, 32).

Приторгнѣти < притрѣгнѣти v. pf.
-гнѣ, -гнѣши, ἐπιπᾶν, attrahere,
притегнути, привући: Прол.

Приточествовати < притѣуествовати
v. impf. -ствѣю, -ствѣши, παρα-
δειγματίζεω, comparare, упореѣи-
вати, сравњивати, примерима
доказивати: Прол.

Приточник < притѣуьникъ м. παροι-
μαστής, proverbiorum scriptor,
који говори или пише у при-
чама, у сликама. Тако се често

назива цар Соломон, писац
књиге Прича (*Дјач.; Микл.*).

Притранство п. ἀγδία, foeditas, мр-
зост, зловоља, досада; гнусност,
грдоба (*Микл.*).

Притранъ 3. φοβερός, horrendus,
страшан, страховит, ужасан
(Ibid.)

Притрепетный < притрепетный 3. πε-
ριτρέμος, испуњен трепетом, дрх-
тав, уздрхтао: Мол. 7 пред
прич.

Притѣжати < притѣжати v. impf.
-жаю, -жаши, ἐνοχλεῖν, molestum
esse, додијавати, досађивати,
узнемиривати, сметати: Прол.

Притѣжнѣ < притѣжнѣ adv. ἐπαχ-
θῶς, moleste, досадно, непри-
јатно, тешко: Прол.

Притѣпити < притѣпити v. pf. -плю,
-пиши, ἀμβλύνειν, затупити, осла-
бити: жало грѣховноѣ (Ст. на Г.
в. воскр. гл. 5.).

Притѣцати < притѣцати v. pf. -тѣчѣ,
-чиши, παραβάλλειν, comparare,
упоредити, сравнити (*Микл.*).

Притѣжаниѣ < притѣжаниѣ п. κτήσις,
тековина, посед, зарада, баш-
тина: III Мојс. 25, 10.

Притѣжательное (мѣстоимениѣ) п. про-
πομεν possessivum, присвојна
заменица (Грамам.).

Притѣжати < притѣжати v. pf. -жѣ,
-жиши, κτᾶσθαι, стећи, заради-
ти: Лук. 18, 12.

Приходскій 3. парохіјски; п. ερηί,
парох (*Жив.*).

Приходъ м. 1) ἀφίξις, παρουσία, до-
лазак; 2) παροχία, парохіја;
црквена општина; 3) reditus, по-
вратак; 4) παρεπήδημος, adventa,
дошљак, досељеник (*Микл.*).

Приходжанинъ м. рус., парохіја-
нин (*Жив.*).

- Прихрадаалъ** 3. *crispus*, кудрав, куждрав, коврчаст (*Микл.*).
- Прицѣпити** v. pf. -лю, -пиши, ἐχκεντρίζειν, прицепити: Рим. 11, 23; -са: Рим. 11, 17. 19. 23. 24.
- Прицѣплати** v. impf. -плаю, -плаши, прицеплявати (*Микл.*).
- Причастенъ** < приуастень т. в. киноникъ.
- Причастіи** < приуастіи п. 1) κοινωνία, заједница: Пракдѣ къ кеззаконію (II Кор. 6, 14); сѣгъ Д8хъ: св. Лит.; 2) μέρος, део, удео, учешће: наикдѣа сѣгъ коикѣтѣ (Кол. 1, 12); 3) μετάληψις, учествовање: Мол. у св. Лит. пређ.; причешће: сѣгъ тѣла и кроке (Мол. после прич.).
- Причастити** < приуастити v. pf. -циѣ, -стиши, κοινωνεῖν, учествовати; κληρονομεῖν, наследити (*Микл.*); -са, 1) μετέχειν, припадати: колѣнѣ иноиѣ (Јевр. 7, 13); причестити се: сѣгъ тѣинъ (Мол. верн. 2 у св. Лит. Злат.); жикотворѣцихъ тѣинъ: Мол. у св. Лит. пређ.; тайныя вечери: Кан. прич. п. 4 т. 2; 2) μεταλαβεῖν, учествовати, имати удела у чему, имати општења с ким, добити део од нечега: да причастиши сѣгъ егъ (Јевр. 12, 10); помешати се у нешто: грѣхωμεν εα (Апок. 18, 4).
- Причастникъ** < приуастникъ т. μέτοχος, κοινωνός, причесник, друг, удеоник, заједничар: Лук. 5, 7; II Петр. 1, 4; Стат. I ст. 63.
- Причащатиса** < приуаштатиса v. impf. -щася, -щасиши, μετέχειν, општити, мешати се у нешто: I Кор. 9, 12; имати заједницу у нечем: I Кор. 10, 17. 21; хранити се: млека (Јевр. 5, 13);
- пречистагъ тѣла и честныя кроке: Мол. 6 у Послед. прич.
- Причащеніе** < приуаштение п. μετάληψις, причешће: сѣинныхъ тѣинъ (Кан. прич. п. 9 т. 2); сѣгъ тѣинъ: Кан. прич. п. 6 т. 2.
- Причести** < приуести и приуести v. pf. -чтѣ, -чтѣши, καθαριθεῖν, приборјати, убројати, урачунати: Дел. 1, 17. 26; 2, 17; уврстити: Ант. 14 на В. четврт.
- Причетникъ** < приуѣтникъ т. κληρικός, клирик, црквени служитель: Ном. пр. 3.
- Причетъ** < приуѣтъ т. κλήρος, број, каталог, списак, коцка; клир, свештенство: I Петр. 5, 3; Син. у I Нед. В. п.; кезъ причта рода, ἀγενεαλόγητος, непозната рода: Јевр. 7, 3.
- Причитати** v. impf. -таю, -таиши, προσκριθεῖν, приборјати (*Микл.*); -са, λογίζεσθαι, катаλέγεσθαι, урачунавати се, примати се, признавати се: Рим. 9, 8; I Тим. 5, 9.
- Причатиса** v. pf. -чтася, -чтасиши, συζευγῆναι, приборјати се, спојити се, сјединити се: ко Хрїстѣ женихѣ (Ст. на Г. в. 5 на преп. Параск.).
- Пришедъ**, -ый, -шій 3. part. praet. act. I од прїити, ἐλθών, дошавши: Мат. 2, 23 и др.
- Пришелецъ** и **пришлецъ** < пришьельць т. 1) πάροικος, досельеник (код Вука: црквар): ты ли єдинъ пришлецъ єи ко Ιερδταлимъ (Лук. 24, 18); 2) παρεπίδημος, иностранец, гост: I Петр. 1, 1; 3) προσήλυτος, а) дошляк, странац: Гдѣ хранитъ пришельцы (Пс. 145, 9); б) прозелита т. ј. Јудеј из незнабоштва, или незнабожац

(језичник) који је примио јудејску веру: Мат. 23, 15; Дел. 2, 10; 6, 5. Прозелите су се делиле на *прозелите врата* који још нису примили обрезање, и *прозелите правде* који су примили обрезање и вршили цео закон јудејски.

Пришельствѣ < пришьствѣнїе п. παροικία, наставање, пребивање: Пс. 119, 5; Дел. 13, 17.

Пришельствовати v. impf. -ствѣю, -ши, παροικεῖν, настанити се у туђој земљи; преселити се: къ землю Хамокѡ (Пс. 104, 23).

Пришествїе < пришьствѣнїе п. παρουσία, ѣлеусис, долазак: Мат. 24, 3; I Кор. 16, 17; II Сол. 2, 9; Јак. 5, 7; Конд. св. Јов. Прет.; присуство: Филиб. 2, 12.

Прїмлемь, -ый 3. part. praes. pass. од прїмати, λαμβάνομενος, који се прима, узима: Јевр. 5, 1.

Прїмлай, -люшь, -лющїй 3. part. praes. act. од прїмати, λαμβάνων, који прима: Мат. 10, 41; Јов. 5, 44; Јевр. 7, 5.

Прїмница < приемьница f. 1) διάδοχος, намесница, замена: Ак. Бог. ик. 6; 2) ἀνάδοχος, старица, старија монахиња која, при постригу, прима новопострижену из руку духовника као духовну кћер коју даље има да руководи у духовноме животу: Ном. пр. 81.

Прїмь, -ый, -щїй 3. part. praes. act. I од прїати, λαβών, προσλαβόμενος, примивши, који је примио, узео: Мат. 25, 16; 26, 52; Марк. 8, 32 и др.

Прїждити v. pf. -ждиѡ, -вши, προσδαῖν, потрошити: Лук. 10, 35.

Прїмати v. impf. -имаю, -ши и -емлю, -емлещи, λαμβάνειν, примати: кѡженнѣ паче даати, нежели прїимати (Дел. 20, 35).

Прїмецъ < приимць m. ἀναδόχος, који прима; кум, духовни отац (старац) коме се предаје ново-пострижени монах под руководством: Ном. пр. 79.

Прїимничество < приимьничество п. 1) hereditas, наследство; 2) conditio compatris, кумовање (*Микл.*).

Прїимь, -ый, -щїй 3. part. praes. act. I од прїати, λαβών, узевши: чашѡ (Марк. 14, 23; Лук. 22, 17); δεξάμενος, примивши: чхланки (Јевр. 11, 31).

Прїискреннѣ < приискрѣнѣ и прїискрѣннѡ < приискрѣнѡ adv. 1) παραπλῆσιως, на исти начин, такође, исто тако: Јевр. 2, 14; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; 2) alacri animo, присно, усрдно, искрено (*Микл.*).

Прїити v. pf. -идѡ, -дши, ἔρχομαι, доћи: Мат. 2, 2; 6, 10 и др.

Прїказъ m. exemplum, пример, образац: Прол.

Прїподовити v. pf. -доблю, -вши, συμπάγει, упоредити, сравнити (*Микл.*).

Прїѡврѣсти v. pf. -ѡврѣщѡ, -щши, κερδαίνειν, наћи, стећи, задобити: мїръ кѡ (Мат. 16, 26; Марк. 8, 36); κδδцїдїю слаѡ: Сл. на Г. в. на св. кн. Лаз.

Прїѡврѣтїе п. κέρδος, добитак: Филиб. 1, 21; 3, 7; порисѡс, тековина: I Тим. 6, 5.

Прїѡвцатиѡ < приѡвцатиѡ v. impf. -цѡюса, -цѡшиса, κοινωνεῖν, узимати удела у нечем, учествовати у нечем: I Петр. 4, 13; Еф. 5, 11; I Тим. 5, 22.

Пріѡкщєніѣ < приобъштєніѣ п. μέ-
θεξις, удео, учешѣ: Кан. у Ч.
Јелеосв. п. 6 т. 2.

Пріѡкщєнѣ < приобъштєнѣ з. κοινω-
νός, удеоник, учесник; не пріѡ-
кщєнѣ быти, ἀπειναι τινός, бити
удаљен од нечега: око ουκω да
не пріѡкщєно еддетъ κιακαγω лѣ-
каваγω зрѣнїа (Мол. верн. 1 у
св. Лит. преѣ.).

Пріѡкщєнитиса < приобъштєнитиса v. pf.
-щєса, -щишиса, κοινωνεῖν, узє-
ти удела у нечем: Јевр. 2, 14;
Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Пріѡкщєнникъ < приобъштєнникъ m. par-
ticeps, учесник, удеоник, сау-
чесник: Прол.

Пріѡдѣкти v. pf. -дѣкю, -дѣкши и
-дѣждѣ, -ждѣши, σκεπάσειν, te-
gere, покрити, заоденути, за-
стрети, заогрнути: пріѡдѣжи ..
нагаго (Прол.).

Пріѡскѣдѣкти < приоскѣдѣти v. pf.
-дѣкю, -дѣкши, deficere, рауперет
fieri, осиромашити (Микл.).

Пріѡскѣнити v. pf. -ню, -ниши, κα-
τασχεῖν, осенити, покрити се-
ном: изъ горы стѣла пріѡскѣннѣм
пришилъ еси Хрїстѣ (Кан. у Нед.
блуд. с. п. 4 ирм.); ѿ горы пріѡ-
скѣннѣм чаши: Кан. у Нед.
Цвет. и на Божиѣ п. 4 ирм.

Пріѡтєлицѣ < приѡтєлицѣ п. δο-
χεῖον, склонищє: Прем. Сир.
39, 23; пристанищє, прибе-
жищє, стан: Кан. у суб. I седм.
В. п. п. 6 богор.; Маріѣ четное
Вѣки пріѡтєлицѣ: Сл. II сјед.
васкр. гл. 1; премѣдрости Бжїа
пріѡтєлицѣ: Ак. Бог. ик. 9; тогѡ
приштѣтїа: Мол. 3 у Послед.
прич.; Кан. воскр. гл. 7 п.
9 ирм.

Пріѡти < приати v. pf. пріимѣ, -имѣ-
ши, παραλαμβάνειν, примити, при-
хватити: Марїамъ (Мат. 1, 20);
λαμβάνειν, узєти: κέτιλνικι σκοῶ
(Мат. 25, 1); обузєти: οужагъ
(Лук. 5, 26); страхъ: Лук. 7, 16;
ѣдѣ пріѡти, κρίνεσθαι, судити,
бити суѣен: Дел. 25, 9. 10. 20;
Јак. 2, 12; I Петр. 4, 6; Рим.
2, 12; I Кор. 6, 2; II Сол. 2,
12; Апок. 11, 18; 20, 12. 13;
ѣχειν, постићи, добити, наћи:
корѣкъ (II Кор. 2, 3; Филиб. 2,
27); тїнєи, τρῆπι: мѣкѣ (II Сол.
1, 4); κομίζεσθαι, стѣи, добити:
ѡбѣтоканїѣ (Јевр. 10, 36; 11, 39.).

Пріѡтїѣ < приѡтїѣ п. λήψις, ἀπο-
δοχή, примаѣе: Филиб. 4, 15;
I Тим. 1, 15; 4, 9; къ пріѡтїѣ
рода, εἰς διαδοχὴν γένους, за на-
стављаѣе, за продужєѣе рода
(Ч. обрѡч.).

Пріѡтнникъ < приѡтнникъ m. крште-
ни кум: Прол.

Прѡкава f. procrastinatio, одгаѣаѣе
на сутрашнїи дан (Микл.).

Прѡкавити v. pf. -кѡю, -кѡши, 1)
digerere (sibum), сварити јело
(Микл.); 2) παρατείνειν, продужи-
ти, протєгнути, прострєти, раз-
макнути: прѡкави милогѣ тѡю
кѣдѣщѣмъ тѡ (Пс. 35, 11).

Прѡкѣлз m. spatium, размак у про-
стѡру или врємену (Микл.).

Прѡкѣртѣкти < повѣртѣти v. pf. -кѡр-
щѣ, -тѡши, τριπᾶν, прѡкѣртити,
прѡбушити: ουχο шиломъ (II
Мојс. 21, 6).

Прѡвидѣцъ < провидѣць m. προοπ-
ταστήσας, који унапред види,
прѡрок: Конд. св. Ил.

Прѡвидѣкти v. pf. -ждѣ, -диши, про-
орѡн, провидєти, унапред ви-
дєти, прѡзрєти: Пс. 138, 3.

- Прокодити** v. *impf.* -кождѣ, -диши, *προπέμπειν*, проводитьи, пратити: I Кор. 16, 6. 11; -са, *προπέμπεισθαι*, бити провођен, бити праћен од некога: вами (Рим. 15, 24; II Кор. 1, 16).
- Провождати** v. *impf.* -ждаю, -ждаши, *προπέμπειν*, провађати, пратити: въ корабль (Дел. 20, 38); *συνοδεύειν*, испраћати, спроводити: оумиришыа (Ч. погр. свешт. ик. 7).
- Провозвѣствовати** v. *impf.* -ствѣю, -ши, *praedicare*, проповедати: Прол.
- Провозвѣстити** < **провъзвѣстити** v. *pf.* -щѣ, -стиши, *προαγορεύειν*, унапред јавити, претсказати, прорећи: Сл. у Кан. на Лаз. суб. п. 6.
- Провозвѣстникъ** < **провъзвѣстникъ** m. *προάγγελος*, гласник: Ст. на Г. в. на Рожд. Бог.; Ст. на хвал. на Рожд. св. Јов. Прет. и на Усек.
- Провозвѣщати** < **провъзвѣщати** v. *impf.* -щаю, -щаши, претсказивати, прорицати: Ст. на Г. в. у Нед. св. от. 7 вас. саб.; Ст. на блаж. Соб. св. Јов. Прет.
- Провозвѣщеніе** < **провъзвѣщеніе** n. *προάγγελος*, објављивање, оглашавање, навештавање: Ст. на Г. в. на Рожд. Бог.
- Провозгласити** < **провъгласити** v. *pf.* -шѣ, -сиши, *προαναφωνεῖν*, рећи унапред, објавити: *πῆνεντιω ω τῆςκ* провозгласи (Догм. гл. 4); Кан. воскр. гл. 1 п. 4 ирм.; Прип. п. 9 на Усп. Бог.
- Провосхищати** < **провъсхищати** v. *impf.* -щаю, -щаши, *προαρπάζειν*, унапред одузимати, пре вре-
- мена отимати, од уста откидати (*Вост.*).
- Провѣдѣцъ** < **провѣдѣць** m. *προγνώστης*, *praescius*, који унапред зна (*Вост.*; *Микл.*).
- Провѣдѣти** v. *pf.* -вѣмъ, -вѣси, *προγνώσκειν*, унапред знати: Сјед. 1 на св. Прок.
- Провѣствовати** v. *impf.* -ствѣю, -ствѣши, *κηρύσσειν*, огласити, прогласити: Мол. у Ч. хирот. љакон.
- Провѣщавати** < **провъщавати** v. *impf.* -ваю, -ваши, *ἀποφθέγγεσθαι*, прорицати, навештавати: Јез. 13, 9; Пс. 118, 172; Дел. 2, 4; II Петр. 2, 16; *προσφθέγγεσθαι*, говорити: Ст. на блаж. у Ч. погр. свешт.
- Провѣщаніе** < **провъщаніе** n. 1) *προσηγορία*, објава, поздрав, беседа; именованье, називанье: Богор. отпуст. гл. 6; 2) *φθόγγος*, глас, звук (*Микл.*); 3) *ἀποφθεγμα*, изјава (*Вост.*).
- Провѣщати** < **провъщати** v. *impf.* -щаю, -щаши, *φθέγγεσθαι*, казивати, говорити: Пс. 77, 2; 92, 4; II Петр. 2, 16; Стат. III ст. 172.
- Прогалина** f. *foramen*, рупа која је начињена бушењем, продор (*Микл.*).
- Проданіе** n. *πρᾶσις*, продаја: III Мојс. 25, 42. 50; V Мојс. 8, 8.
- Продерзатель** < **продръзатель** m. *τολμητής*, дрзак, безобразан човек: II Петр. 2, 10.
- Продерзивъ** < **продръзивъ** 3. дрзак: II Тим. 3, 3.¹
- Продѣхъ** m. *spiraculum*, одушка (*Микл.*).

¹ Ове речи нема у грчком тексту.

Прозирати v. *imprf.* -раю, -раши, *προορᾶν*, провиѣати, предвиѣати: Пс. 36, 13; Прем. Сир. 23, 27, 28; *ἀναβλέπειν*, прогледати: Мат. 11, 5; Лук. 7, 22.

Прозмонарїй m. *προσμονάριος*, *ecclesiae custos*, црквени чувар (*Микл.*)

Прознаменовати v. *imprf.* -нѣю, -нѣши, *προσημαίω*, знамењем објављивати будућност, прорицати: Ст. на Г. в. на св. Спир. чуд.

Прозорливицъ < **прозорьливъ** m. *βλέπων*, који унапред види, пророк: I Цар. 9, 9.

Прозорливъ з. *προβλεπτικός*, који унапред види: очи (Кан. воскр. гл. 1 п. 4 ирм.).

Прозорный < **прозорьнъ** з. *διαφανής*, провидан, прозрачан, прозиран: *επιστή* (Ст. на лит. на св. Три Јер.).

Прозоръ m. f. 1) *fenestra*, прозор (*Микл.*); 2) дар виђења у будућност, дар прорицања, прозорљивост: *κλειδιά* же прозоръ Божїа *κλεινία* (Прол.).

Прозракъ m. прозирност, прозрачност, виђење скроз наскроз: *εἰς* на прозракъ *εἰς* вѣти *εἰσόδων*, *τοῦ εἶναι τοῖς ἐπιλαμβανομένοις ὄραν*, да они који улазе могу скроз видети (Јез. 41, 6).

Прозрительный з. који прозире, провиди у будућност: *προζήτησις* *οὐρανόθεν*: Ирмол. гл. 4 п. 4.

Прозрѣніе n. *ἀνάβλεψις*, враћање вида, прогледање: Лук. 4, 18; *τὸ βλέπειν*, вид: Лук. 7, 21; *πρόγνωσις*, провиђење: I Петр. 1, 2; *πρόθεσις*, опредељење, наредба: Еф. 1, 11.

Прозрѣти v. *pf.* -зрю, зриши, *ἀναβλέπειν*, задобити вид, прогледати: Мат. 20, 34; Марк. 8, 25; *διαβλέπειν*, увидети: Лук. 6, 42; -сѣ, *ἐνθεωρεῖν*, провидети се: *ὁ ἅγιος πνεῦμα* *προζήτησεν* *ἐκείνους* (Степ. гл. 3 ант. 2 Сл.).

Прозабвати < **прозабати** v. *imprf.* -ваю, -ваши, 1) *ἀναβλαστάνειν*, избијати, истеривати, цветати: Марк. 4, 27; Степ. гл. 7 ант. 2; 2) *ἀνατέλλειν*, *ἐξανατέλλειν*, ницати, израшћивати: Пс. 61, 11; чинити да нешто излази, да расте: *προζαβήσιν* *τῶν κωνίαν* (Пс. 103, 14); Мат. 13, 5; Марк. 4, 5; 3) *ἐκφύειν*, ницати, растити: *ποικίλων* *καρπῶν* (Мол. при осв. кољива).

Прозабенїе < **прозабенїе** n. *βλαστός*, растење, расцветовање: *προζαβήσιν* *εἰς*... *μυρρίαν* (Кан. у Ч. погреб. млад. п. 5 т. 1); процветавање: Кан. на Воздв. ч. к. п. 3 ирм.

Прозабенѣти < **прозабнѣти** v. *pf.* -виѣ, -виши, *ἐκφύειν*, истерати, изнићи, израсти: *ἀνθῶν* (Мат. 24, 32); *ὡς* *ὁ* *κύριος* *προζαβήσιν*: Догм. гл. 1.

Прозабести < **прозабести** v. *pf.* -вѣ, -виши, *βλαστάνειν*, изникнути, процветати: *καρπῶν* *ἁγίων* (IV Мојс. 17, 8; Јевр. 9, 4); Лук. 8, 6; Ак. Бог. ик. 7; Кан. прич. п. 1 богор.; *ἀναβλαστάνειν*, опет процветати: Кан. Бож. п. 4 ирм.

Пронгѣминъ m. *hegumeni vicarius*, помоћник игуманов. Ту су титулу носили и јеромонаси у манастирима, који су извесно време заузимали положај игу-

- мански, па су га после напустили добровољно, или по потреби службе.
- Произколеніє** < произколеніє п. *προθυμία*, жеља, жудња, тежња, ревност, добра воља: Мол. 7 у Посл. прич.
- Произвольнъ** < произвольнъ з. *ἐκούσιος*, *spontaneus*, добровољан, драговољан (*Микл.*).
- Произволъ** м. *voluntas*, жеља, слободна воља (*Микл.*).
- Произвѣствовати** v. *imprf.* -ствѣю, -ши, *confirmare*, посведочавати, потврђивати; претсказивати: Прол.
- Произвѣстивъ** < произвѣстивъ з. *certus*, извѣстан, познат, тачно извѣстен, који добро унапред зна: Прол.
- Произвѣщати** v. *imprf.* -щаю, -щаши, в. произвѣствовати.
- Прокаженіє** п. *λέπρα*, губа: Марк. 1, 42; Лук. 3, 12.
- Прокаженъ**, -ый з. *λεπρός*, који болује од губе, губав: II Мојс. 4, 6; III Мојс. 13, 44. 45; Мат. 8, 2; Марк. 1, 40; Лук. 4, 27; Троп. св. Ил.
- Проказа** f. в. *прокаженіє*: III Мојс. 13, 3; Мат. 8, 3; Лук. 5, 13; ср. *инкал*, врста болести у жарким крајевима: Прол.
- Проказивъ** з. *πονηρός*, *malus*, зао, рђав, opak, неваљао, злобан (*Микл.*).
- Проклати** < проклати v. *pf.* -клинѣ, -ниши, *καταράσθαι*, проклетити: Мат. 25, 41; Марк. 11, 21; *ἀναθεματίσσειν*, заклетити: Дел. 23, 14.
- Проклатіє** п. *κατάρασις*, проклетство: IV Мојс. 23, 11; Нејем. 13, 2.
- Проклатство** п. в. *проклатіє*: Нејем. 13, 2.
- Прокое** adv. *τοῦ λοιποῦ*, *in posterum*, уосталом, надаље, унапредак (*Микл.*).
- Прокрой** м. *perforatio*, пробушена рупа: Прол.
- Прокѣдити** v. *pf.* -кѣждѣ, -диши, *ὀβριζέειν*, злостављати, грдити, срамотити, ругати се: Прол.
- Прокѣдливъ** з. *perniciosus*, опасан, шкодљив, свадљив, цандрљив: жени (Прол.).
- Прокѣженіє** < прокоужденіє п. *ἀκολασία*, раскалаиност: Прол.
- Пролати** v. *imprf.* -лію, -ліши, *ἐκχεῖν*, проливати: крокъ (Рим. 3, 15); *молитѣ*: Кан. пок. над млад. п. 6 ирм.
- Проложіє** п. *ὄδρις*, *dolor parturientis*, бол при порођају (*Микл.*).
- Промасиръ** м. *praefectus coquorum*, главни кувар (*Микл.*).
- Промкнѣтисѧ** < *промкнѣтисѧ* v. *pf.* -кнѣсѧ, -кнѣшисѧ, *διαφηνίσεσθαι*, промакнути се, раширити се, разгласити се: *промкнѧ* *моко* (Мат. 28, 15; I Сол. 1, 8).
- Промѣжй** м. *sunctator*, оклевало, неодлучан човек (*Микл.*).
- Промыслиникъ** < *промыслиникъ* м. *προνοητής*, који се брине за нешто, старатељ, бриговођа: ницихъ (Ст. на хвал. на св. Јов. Злат.). *промыслиствѣ*, *брижлик*
- Промыслъ** < *промыслъ* м. *πρόνοια*, промисао, старање Божје о свету; брига, владање, старање: царекъ (II Мак. 4, 6).
- Промышлати** v. *imprf.* -шлаю, -шлаши, *σχοπεῖν*, размишљати, старати се о нечем: II Мак. 4, 5.
- Пронареченный** < *пронареченъ* з. *προηρηγήμενος*, претсказан, на-

- пред објављен, напред наре-
чен: Дел. 3, 20.
- Пронациртати** < **пронацирѣти** v. **imprf.**
-таю, -таши, *προδιαχαράττειν*, на-
циртати: Кан. ч. Крста п. 6 ирм.
- Пронзати** < **пронзати** v. **imprf.** -заю,
-заши, *βάλλειν*, згађати, пога-
ђати, пробадати, бости: *στρέ-
λαι* дѣшд (Стат. II ст. 91).
- Пронзѣти** < **пронзѣти** v. **pf.** -знѣ,
-знѣши, пробости: *пронзѣннѣмъ
тквинѣмъ рѣкѣмъ* (Ст. на блаж. у
Нед., свих. св.); Син. на В. пет.
- Проникѣти** < **проникѣти** v. **pf.** -кнѣ,
-кнѣши, *διακρίπτειν*, произићи, из-
растити, извирити, изникнути:
εξζακωνία (I Мак. 9, 23); *грѣш-
ници* *ικω* трава: Пс. 91, 8.
- Пронорѣзъ** 3. *malus*, рђав, нева-
љао; ружан, гадан: Прол.
- Пронорѣ** m. *malitia*, злоба, нева-
љалство, лукавство (*Микл.*).
- Пронѣрити** v. **pf.** -нѣрю, -риши, *ἀνα-
λίσκειν*, *absumere*, потрошити;
уништити, истребити (*Микл.*).
- Пронѣрликъ** < **пронѣрликъ** 3. *πονηρός*,
рђав, зао, лукав: Прол.
- Пропѣдѣнїе** n. *σωλήν*, *canalis*, цев,
прокоп, канал (*Микл.*).
- Пропѣсть** f. 1) *χάσμα*, понор: Лук.
16, 26; 2) *ὄπη*, рупа у земљи,
пећина, шпиља: къ *пропѣстѣхъ
земныхъ* (Евр. 11, 38).
- Пропѣдѣнїе** n. *κήρυγμα*, проповед:
Рим. 14, 24; I Кор. 15, 14; II
Тим. 4, 17; *προκήρυξις*, пропо-
ведање: Троп. Вавед.
- Пропѣдѣ** f. *κήρυγμα*, проповед:
Мат. 12, 41; Лук. 1, 32; I Кор.
1, 21 *sq.*; вест: *Свѣтлѣю кон-
крѣпнїа проповѣдѣ.* (Троп. воскр.
гл. 4).
- Пропало** < **пропало** n. *σταυρός*, сгих,
крст (*Микл.*).
- Пропати** < **пропати** v. **pf.** **пропнѣ**
< **пропнѣж**, -пнѣши < **пропнѣши**,
σταυροῦν, распети: Мат. 27, 26;
Марк. 15, 13—20; Јов. 19, 18.
20. 23; *пропатъ* кыти, *σταυρω-
θῆναι*, бити распет: Мат. 27,
23; Лук. 24, 7.
- Пропатїе** < **пропатїе** n. *τὸ σταυρω-
σαι*, распеће: Мат. 26, 2; 27,
31; 29, 19.
- Проразѣмникъ** m. *προνοήτης*, *provi-
dus*, који предвиђа, који уна-
пред промишља о нечем: Прол.
- Проразѣмѣвати** v. **imprf.** -ваю, -ва-
ши, *προνοεῖν*, унапред знати:
III Мак. 3, 17.
- Проразѣмѣнїе** n. *πρόγνωσις*, пред-
знање, промисао: Дел. 2, 23.
- Проразѣмѣти** < **проразѣмѣти** v. **pf.**
-мѣю, -мѣши, *διανοεῖν*, разуме-
ти, провидети, унапред знати:
градѣцаа (Јудит 9, 5).
- Прореченїе** n. *χρησμός*, претсказање:
Исаїо (Сл. на стих. гл. 1).
- Прорѣци** < **прорѣци** v. **pf.** -рѣкѣ,
-чѣши, *προφητεύειν*, прорѣћи, прет-
сказати: Мат. 11, 13; 26, 68;
Марк. 14, 65 и др.
- Прорѣцанїе** n. *προφητεία*, прорѣца-
ње: Апок. 11, 6.
- Прорѣцати** v. **imprf.** -цаю, -цаши,
προφητεύειν, пророковати: Дел.
21, 9; I Кор. 14, 5; Апок. 11, 3.
- Пророковѣйствинный** < **пророковѣй-
ствинный** 3. *προφητοκτόνος*, који у-
бија пророке: *Идае* (Минеј 2
јуна); који се односи на уби-
ство пророка: Прол.
- Пророчъ**, -їй 3. *προφήτου*, пророчки:
Мат. 10, 41.
- Прорѣчитковати** < **прорѣчитковати**
v. **imprf.** -ствѣю, -ствѣши, *προ-
χειρίζεσθαι*, пролазити кроз ру-
ке; рукополагати, производити,

- посвећивати: ко дїкона, ко прескутера (Ч. хирот. у Арх. чин.).
- Просадити** v. pf. -сажда, -диши, ξηγγύναи, продерати: кїно мѣхи (Марк. 2, 21); -са, продерати се: мѣхи (Мат. 9, 17).
- Просатай** m. κηδεστής, gener, socer, рођак по женитби, шурак, зет, свак и др. (Микл.).
- Просвѣтити** v. pf. -цѣ, -тиши, ἐπιφάναι, обасјати: Лук. 1, 79; φωτίζειν, расветлити, објавити, открыти: Еф. 3, 9; -са, λάμψαι, светлити се: кѣтъ ващъ (Мат. 5, 16); засјати: лице еγω ѡκω солнце (Мат. 17, 2).
- Просвѣциати** < просвѣштати v. impf. цаю, -цаши, φωτίζειν, обасјавати: клистанїемъ (Лук. 11, 36); Јов. 1, 9; Апок. 22, 5.
- Просвѣщїніе** < просвѣщенїе n. φωτισμός, светлост: II Кор. 4, 6; ἐπιφάνεια, појава, јављање, долазак: II Тим. 1, 10.
- Просвѣщїникъ** < просвѣштынїкъ m. просветитель: Ст. на стих. на Прен. м. св. Ник.
- Просїавати** v. impf. -ваю, -ваши, проλάμπειν, светлити се, сјати, блистати: Конд. Претпр. Преобр.
- Прослзвїтиса** < прослзвїтиса v. pf. -жѣса, -зишиса, δακρύειν, просузити, проплакати: Јов. 11, 35.
- Прослзвїтиса** < прослзвїтиса v. pf. -слзвѣса, -вѣшиса, ἐξηχεῖσθαι, ἐξάκουσθον γίνεσθαι, учинити се познат, постати чувен, прославити се (Микл.; Вост.).
- Прослзвїтїе** < прослзвїтїе n. φήμη, fama, глас, гатка, вест, јавно мнєње (Ibid.).
- Просмонарїй** m. грч., непрестани молитвеник (Дјач.).
- Просо** n. κέγχρος, milium, просо, проја: Јез. 4, 9.
- Просокъ** m. speculator, ухода, истраживалац (Микл.).
- Проспадаръ** m. πρωτοσπαθάριος, в. промагеръ.
- Проспѣкнїе** n. successus, напредак, успех (Микл.).
- Простеръ**, -ши, -ше; -шїй 3. part. praet. act. I од прострети, ἐκτείνας, простревши, пруживши: рѣкѣ (Мат. 8, 3; 12, 49; 14, 31).
- Простецъ** < простыць m. δημότης, прост човек, простак: Кан. Пасхе п. 3.
- Прости**, ὀρθοί, управо стојећи. В. простъ 3.
- Простирати** v. impf. -раю, -раши, ἐπιτείνειν, простирати, ширити: Пс. 103, 2; Филиб. 3, 13; ἀνατείνειν, пружати: Кан. мол. Бог. п. 1 Сл.
- Простота** f. ἀφελότης, ἀπλότης, простота, наивност, искреност: «раца» (Дел. 2, 46; Еф. 6, 5; Кол. 3, 22).
- Пространный** 3. πλατύς, широк: Мат. 7, 13; прогтраннw питающиса, σπαταλώσα, раскошна, сластољубива: I Тим. 5, 6.
- Пространство** < пространство n. πλατυσμόν, ширина: въ скорєхъ (Кан. Бог. п. 6 т. на Сл.).
- Прострети** < прострѣти v. pf. -стрѣ, -стрѣши, ἐκτείνειν, прострети, пружити: рѣкѣ (II Мојс. 15, 20; Мат. 12, 13; Марк. 3, 5; Лук. 6, 10; Дел. 4, 30); рѣкѣ помощи: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; виждѣ та мнw прострѣтѣ: Ст. по јев. на Усп. Бог.; -са, ἀνωρθωθῆναι, устати, исправити се: Лук. 13, 13; διανεμηθῆναι, разгласити се: Дел. 4, 17.

Простъ, -ый 3. 1) ἀκέραιος, прост: Рим. 16, 19; 2) ἰδιώτης, неук, обичан: Дел. 4, 13; 3) ἀπλοῦς, искрен, чист: Мат. 6, 22; 4) ὀρθός, прав, усправан: премудростъ, прости! (σοφία, ὀρθοί) = премудрост, управо (стојте)! Прости, приимише кожиткенихъ ... танихъ, ὀρθοί μεταλαμβάντες τῶν θεῶν... μυστηρίων, управо (стојећи), примивши божанствене... тајне: Јект.; Ст. по јев. на Усп. Бог.

Простыня f. ἐρημία, оскудица, несташница, сиромаштво: Ном. пр. 71.

Простиса v. pf. -садѣса, -дешиса, лахеѣν, препући: πορεύεσθαι (Дел. 1, 18); διαβρῆγγυῖναι, распренути се, разбити се: Пс. 140, 7.

Простиса < проститиса v. pf. -кѣса, -чешиса, διακόφαι, пробити се, провући се, продрети: IV Цар. 3, 26.

Проткдикъ m. грч., црквени одветник, заштитник удовица и сирота у старој хришћ. Цркви (*Милаш*, Дост. 134).

Протрзатиса < протрзатиса v. impf. -заюса, -зашиса, διαβρῆγγεσθαι, продрети се: мрежа (Лук. 5, 6).

Противоткрати v. impf. -цлю, -цлаши, ἀντικρίνειν, противуречити: Јов. 11, 3; ἀντιφθέγγεσθαι, говорити противу нечега: мѣстѣнскѣ организми (Кан. Усп. Бог. п. 7 ирм.).

Противодостойный 3. ἀντάξιος, достоян нечега у упоређењу с другим, исто толико вредан: Стат. ст. 64.

Противодухати v. impf. -дышѣ, -дышиши, дисати, дувати противу

нечега: Кан. Воздв. ч. к. п. 7 ирм.

Противоличенъ 3. ἀντιπρόσωπος, окренут лицем према некоме: едины къ дрѣгомѣ, једна према другоме: I Мојс. 15, 10.

Противовразинъ, -ый 3. ἀντίτυπος, сличан: Јевр. 9, 24; Син. на В. пет.

Протикторъ m. προτέκτωρ, протиктор, заштитник, покровитељ: Прол.

Протлачъникъ m. ἀκόλαστος, proterviens, необуздан, раскалшан, дрзак човек (*Микл.*).

Протлѣти v. pf. -тлѣю, -иши, соггупри, покварити; -са, покварити се: пшеница (Прол.).

Протоасикритъ m. πρωτοασκηρίτης, први секретар (*Микл.*).

Протомагиръ m. πρωτομάγειρος, primus coquoqum, први кувар (*Микл.*).

Протопадарій m. грч., први секретар епископов у старој Цркви, потчињен хартофилаксу, који му је састављао писма и званична акта. На св. Литургији је подносио епископу воду за умивање руку и држао дикирије (*Милаш*, Дост. 135; *Дјач.*).

Проторгнѣтиса < проторгнѣтиса v. pf. -торгнѣса, -нешиса, σιζεσθαι, продерати се: не проторжиса мрежа (Јов. 21, 11).

Проторити v. pf. -рю, -риши, λαμβάνειν, прокрчити, узети: II Кор. 11, 20.

Протосигкритъ m. грч., чиновник при двору цариградских императора, први секретар (*Дјач.*).

Протоспадарій m. грч., први између мачевалаца при двору грчких царева (*Ibidem*).

- Протостраторъ** м. грч., командант страже (Ibid.).
- Протагнѣти** < протагнѣти v. pf. -гнѣ, -гнѣши, *πρωταγνείν*, протегнути: Дел. 22, 25.
- Протажъ** м. *ἰστός*, tela, основа код ткања: Прол.
- Протазатиса** < протазатиса v. impf. -заюса, -заишиса, *ἀπρωταίνεσθαι*, протезати се, распростирати се: *οκλακъ* *κῆτια* (Сјед. 2 на Преобр.).
- Прѣразмѣти** v. pf. -мѣю, -мѣши, *πρῶροεῖν*, гледати, опажати, посматрати: IV Мојс. 23, 9.
- Прѣсмотрѣннѣ** < прооусьмоштрѣннѣ п. *οἰκονομία*, провиђење: Прол.
- Прохладный** < прохладныйъ 3. *ἀναψύξεως*, који хлади, освежава, умирује, одмара: Дел. 3, 20; къ *мѣтѣхъ* *прохладныхъ* оупокой: Троп. гл. 6 у Ч. погр. свешт.
- Прохладннѣ** п. *ἀναψύξις*, хладовање: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Прѣходъ** м. 1) *διάβασις*, пѣт, пролаз, прелаз: Ст. хвал. св. Спир. чуд.; 2) *ἀφεδρών*, latrina, нужник: Прол.
- Прѣцвѣсти** v. pf. -тѣ, -тиши, *ἐξανθεῖν*, процветати: цвѣти (IV Мојс. 7, 8); *πρῆκιδникъ* *ἰκω* *φῆνῆ*: Пс. 91, 13; *пѣгына* *ἰκω* *крѣнъ*: Кан. воскр. гл. 2 п. 3 ирм.; учинити да процвета: жизнь *процвѣтшаго* *родѣ* *нашимѣ*, који је учинио да процвета живот роду нашему (Ст. на блаж. воскр. гл. 5).
- Прочисти** < прочисти v. pf. -чтѣ, -чтѣши, *ἀναγνώσαι*, прочитати: Кол. 4, 16; I Сол. 5, 27; Апок. 5, 4; -са, *ἀναγνώσθησαι*, бити прочитан: Кол. 4, 16.
- Прочетъ**, -ши, -ше; -шій 3. part. praet. act. I од прочести, *ἀναγνοῦς*, прочитавши: Дел. 15, 31; 23, 34.
- Прочина** f. tempus futurum, будуће време (*Микл.*).
- Прошакъ** м. mendicus, просјак (*Микл.*).
- Прочитати** v. impf. -таю, -таиши, *ἀναγινώσκειν*, читати: II Кор. 3, 2.
- Прочій** < проуий 3. *λοιπός*, следећи, остали: Мат. 22, 6; 25, 11.
- Прочи** < проусе adv. *λοιπόν*, дакле, још једнако: Марк. 14, 41. *οὐ γάρ*
- Прочтенъ**, -ый < проуѣтенъ 3. part. praet. pass. од прочести: *прочтенъ* *быти*, *ἀναγνώσθησαι*, бити прочитан: Кол. 4, 16.
- Прошедъ**, -ши, -ше; -шій 3. part. praet. act. I од проити, *διελθών*, прошавши: Лук. 4, 30; Јов. 8, 59 и др.
- Прошеннѣ** п. *αἴτημα*, молба: Лук. 23, 24; молитва: Филиб. 4, 6.
- Прошнѣтиса** v. impf. -ваюса, -ваишиса, *πρωβάλλειν*, истерати, потерати лишће: Лук. 21, 30.
- Прошати** < проштати v. impf. *прошаю*, -шаиши, *χαρίζειν*, праштати: Еф. 4, 32; Колош. 3, 13.
- Прошннѣ** < проштѣннѣ п. *ἄνεσις*, опроштење: Јект. проаб.
- Прѣобразити** < прообразити v. pf. -жѣ, -зиши, *πρωτοποιῦν*, приказати: Кан. на Воздв. ч. к. п. 6 ирм.; Кат. у III Нед. В. п. 1 ирм.
- Прѣобразовати** v. impf. -зѣю, -зѣиши, *πρωτοποιῦν*, претстављати, приказивати: Сл. на Г. в. у I Нед. В. п.; Ст. на блаж. воскр. гл. 3.
- Прозвѣненнѣ** < прозвѣненнѣ adv. 1) *πρωδολῶς*, јасно, очигледно: Ст.

- на Г. в. у Нед. по Бож.; Ст. на стих. на Вавед.; 2) *προφανεως*, отворено, јавно: Кан. у среду Препол. п. 3 т. 2.
- Прѣгло** < прѣгло п. *παγίς*, замка којом се хватају птице, мрежа: Јова 18, 8; Ис. 8, 14.
- Прѣгз** < прѣгз т. *ἀκρίς*, скакавац: II Мојс. 10, 13; 14, 21; рл.: прѣзн: Пс. 77, 46; 104, 34; Апок. 9, 3; прѣжн: Мат. 3, 4.
- Прѣдний** < прѣднѣ з. *τραχύς*, храпав, тврд, оштар, крпан, каменит, нераван, прудовит: Дел. 27, 29.
- Прѣжатица** < прѣжатица в. *ἰμпрf.* -жаюса, -жашица, *σπαράττειν*, трзати се, трести се, напрезати се, ломити: Марк. 9, 26; Лук. 9, 39.
- Прѣстз** т. *νάρθηξ*, притвор храма, наперта: Прол.
- Прѣвар** т. месец фебруар (*Микл.*).
- Прѣвертѣи** т. *ὕπερβερεταίος*, октобар (*Микл.*).
- Прѣга** f. *χίτρα*, пржена пшенична прекрупа (*Микл.*).
- Прѣца** т. *advocatus*, судски бранилац (*Микл.*).
- Прѣкнѣ** < прѣкнѣ п. 1) *μαχή*, битка, борба (*Микл.*); 2) *ἀντιλογία*, препирање, свађа, распра: V Мојс. 17, 8; Ст. по полиј. на св. Спир. чуд.
- Прѣктиса** в. *ἰμпрf.* *προюса*, *пришиса*, 1) *μάχεσθαι*, препирати се, свађати се: *πραχδѣса*.. (I Мојс. 26, 20; Јов. 6, 52); 2) *διατείνειν*, уверавати, тврдити: Син. на В. среду.
- Прѣ** < прѣ f. 1) *φιλονειμία*, свађа, препирка, раздор: Лук. 22, 24; 2) *δίκη*, распра, парница: Пс. 9, 5; 34. 23; 42, 1; 73, 22; Ном. пр. 146; 3) *ἀντιλογία*, *con-*
- tradictio*, приговор, протусловље (*Микл.*).
- Прѣжити** < прѣжити в. *ἰμпрf.* -жѣ, -жиши, *τηγανίζειν*, прѣжити, пећи: III Мојс. 23, 14.
- Прѣжмо** < прѣжмо п. *ἄλφιτον*, јечам, јечмена каша; хлеб: Руга 2, 14.
- Прѣмный** < прѣмнѣ з. *ὁ κατέναντι*, који је према некоме, који стоји противу некога: Лук. 19, 30.
- Прѣмω** < прѣмо и прѣмо праер. с *gen.* и *dat.*, *ἀπέναντι*, према: *прѣмω* грога (Мат. 27, 61); *прѣсолнцѣ*: IV Мојс. 25, 4; *стригѣцимѣ*: Дел. 8, 32; *ἐξεναντίας*, против, насупрот: *прѣмω* *миѣ* *приклижишата* (Пс. 37, 12).
- Прѣсло** п. *gradus, ordo*, степен, ред, достојанство: дојде къ перкоу прѣсло (Прол.).
- Прѣсти** < прѣсти в. *рf.* *прѣдѣ*, -дѣши, *νήθειν*, прѣсти: *волнѣ* (Тов. 2, 11); Мат. 6, 28; Лук. 12, 27.
- Прѣційса** з. *part. praes. act.* сл. обл. од *прѣктиса*, *διατεινόμενος*: Син. на В. среду.
- Прѣфиде** f. *ψηφίς*, *calculus*, камичак за рачунање и бројење; рачун, прорачунавање (*Микл.*).
- Прѣсодомѣанихъ** т. (егип. реч = који открива сакривено) назив који је добио Јосиф у Мисиру: I Мојс. 41, 45.
- Прѣтнецъ** < прѣтнецъ, *νοστίον, νεοσός*, пиле: Мат. 23, 37; Лук. 2, 24; *στρουδίον*, врапчић, птичица: Степ. гл. 6 ант. 2.
- Прѣтисный** з. *ἐκτικός*, сушичав, туберкулозан: *немоць* (Син. у петак Светле седм.).
- Птицевољшествовати** в. *ἰμпрf.* -ствѣю, -ши, *οἰωνύζεσθαι*, гатати по лету птица: V Мојс. 18, 10.

- Птицоѡтѣль** м. *πουλοπιαστής*, ловац птица: *Ном.* пр. 135.
- Птичице** < *пѣтнунштѣ* п. *ὄρνιθιον*, птичица: III *Мојс.* 14, 4. 52.
- Птиць** < *пѣтнштѣ* м. *στρουθίον*, passer, врабац (*Микл.*); *ὄρνις*, avis, птиче: *Прол.*
- Пѣгаргъ** < *поѡгаргъ* м. *πύγαργος*, врта орла с белим репом (*Микл.*).
- Пѣгвица** < *пжгвица* f. *ῥοῖσκος*, lederner Knopf am Bauernpelz (*Микл.*); дугменце: II *Мојс.* 28, 33.
- Пѣдарь** < *пждарь* м. *custos*, пудар, чувар; носач терета: *Прол.*
- Пѣиз** < *пжиз* м. *ἄλυνθος*, незрела смоква, пупак: *Апок.* 6, 13.
- Пѣримъ** м. в. *φῆριμъ*.
- Пѣстити** < *поѡстити* v. pf. *пѣшѣ*, -стиши, *ἀπολύσαι*, отпустити: *Мат.* 1, 19 sq.; *Марк.* 10, 2 sq.; *Јов.* 19, 10 sq. и др.
- Пѣстошнъ**, -ный з. *ματάιος*, vanus, ташт, празан, лакомислен, сужетан: *Прол.*
- Пѣстъ**, -ый < *поѡстъ* з. *ἔρημος*, пуст, који је лишен свега: *Мат.* 14, 13; 23, 38; *пѣстѣа*, *ἡ ἔρημος*, жена коју је муж оставио: *Ис.* 54, 1; *бедан*: *Ст.* на хвал. у *Нед.* блуд. сина.
- Пѣстынный** < *поѡстынный* з. *ἐρημικός*, који живи у пустињи: *нелытъ* (*Пс.* 101, 7); *пустиник*: *пѣстынымъ* *животъ* *кляжнъ* *естъ* (*Степ.* гл. 5 ант. 1).
- Пѣтсѡтворити** < *пжтсѣтворити* v. pf. -рю, -риши, *ὀδοποιεῖν*, спремити пут: *Пс.* 67, 5; 77, 50; 79, 10; *Мол.* на IX часу.
- Пѣтици** < *пжтиште* п. *ὁδός*, via, пут, улица: *Прол.*
- Пѣтствовати** < *пжтствовати* v. impf. -ствѣю, -ствѣши, *iter facere*, путовати, ићи по путу: *Прол.*
- Пѣто** < *пжто* п. *πέδη*, путо, око-ви: *пѣта* на ногахъ (*Прем.* *Сир.* 21, 22); *Пс.* 149, 8; *Марк.* 5, 4; *Лук.* 8, 29.
- Пѣчина** < *пжчина* f. *πέλαγος*, *πόντος*, пучина, отворено море: II *Мојс.* 15, 5; *Мат.* 18, 6; *Дел.* 27, 5. 27.
- Пѣчинородный** < *пжчинородный* з. *πυτογενής*, рођен у пучини, који живи у пучини: *Кан.*, *Усп.* *Бог.* п. 6 ирм.
- Пѣшати** < *поѡшати* v. impf. -шаю, -шаши, 1) *ἀπολύειν*, пушитати: *женѣ* *скою* (*Лук.* 16, 18); 2) *ἐκπέμπειν*, отпуститати; *подизати*: *на неко* *очи* (*Степ.* гл. 2 ант. 1).
- Пѣшинаѡ** adj. f. *ἀπολελυμένη*, разведена жена, распуштеница: *Лук.* 16, 18.
- Пѣшница** < *поѡшница* f. в. *пѣшинаѡ*: *Мат.* 5, 32; 19, 9; *Ч.* *Испов.*
- Пѣшь**, -шій з. part. praet. act. I место: *пѣстивъ*, -шій од *пѣстити*, *ἀφείς*, пустивши: *глаголь* (*Марк.* 15, 37).
- Пѣхати** < *пжхати* v. impf. *пѣхаю*, -шиши и *пшѣ*, *пшиши*, *ἐκθλίβειν*, потискивати; *тући*, *ударати*, *бости*: *Јез.* 34, 21.
- Пыленіи** п. *подизање* *прашине*, *прашење* (*Жив.*).
- Пытати** v. impf. -таю, -таши, *ζητεῖν*, *quaerere*, питати: *пытѣмъ*, *испитиван*: *Прол.*
- Пытливъ** < *пытланъ* з. *πύθωνος*, *погађачки*, *гаталачки*: *Дел.* 16, 16; *дѣхъ*: *Ном.* пр. 20.
- Пѣкница** < *пѣкница* f. 1) *φαλτήριον*, *цитра*, *музикални* *инструмент*: I *Мојс.* 4, 21; 2) *locus ecclesiae*, место у цркви на којем стоје *клир* и *појци*, *певница*

- (Микл.); 3) ἄδουσα, певачица: Јездра 2, 65; Нејем. 7, 68.
- Пѣготивъ 3. λεπρός, губав (Микл.).
- Пѣна f. ἀφρός, пена: Лук. 9, 39; пѣны тици, ἀφρῆζειν, бацати пену: Марк. 9, 18. 20.
- Пѣниѣ n. 1) συμφωνία, појање, певање: Лук. 15, 24; 2) ὄρμος, песма: Еф. 5, 19.
- Пѣнажннкъ < пѣнажннкъ m. κερματιστής, мењач, који мења новац: Јов. 2, 14.
- Пѣназь < пѣназь m. δηνάριον, ἀσάριον, херма, динар, ситан новац: Мат. 18, 28 sq.; Марк. 6, 37 sq.; Лук. 12, 6; Јов. 2, 15.
- Пѣсненъ < пѣсненъ 3. μελωδικός, од песме; пѣснинно adv. μελωδικῶς, у песми: п. ω текѣ провозгласи, који је у песми о теби претсказао (Догм. гл. 4).
- Пѣснивицъ < пѣснивицъ m. φαλμψός, певач: Јез. 33, 32.
- Пѣсница f. ψαλτήριον, псалтир, стари музички инструменат: Јова 21, 11. 12.
- Пѣснопѣвицъ < пѣснопѣвицъ m. ὄμφος, који пева песме: Кан. воскр. п. 7 т. 1.
- Пѣснопѣти v. impf. -пою, -поиши, μελωδεῖν, песму певати: Сл. на Г. в. у Нед. св. от. 11 окт.
- Пѣснословѣцъ < пѣснословѣцъ m. ὄμνολόγος, певач, појац: Кан. Благов. п. 3 ирм. и Возн. п. 7 ирм.
- Пѣснословити v. impf. -словлю, -виши, ὄμνολογεῖν, опевати, прослављати у песмама: Сл. на стих. на В. пет. и Усп. Бог.; Ст. на Г. в. на Дух.
- Пѣснословіѣ n. ὄμνολογία, духовна песма: Прол.
- Пѣснь f. 1) ᾠδή, песма: Еф. 5, 19; Кол. 3, 16; Апок. 5, 9 sq.; 2) μέλος, звук: тоглашнаа козшдмѣ органикаа пѣснь, складан звук музикалних оруђа забруја (Кан. Дух. п. 7 ирм.).
- Пѣстѣнница < пѣстоуница f. τιθηνός, која двори, негује, васпитачица: II Цар. 4, 4.
- Пѣстѣнство < пѣстоуство n. παιδαγωγία, васпитавање: Прол.
- Пѣстѣнствовати < пѣстоуствовати v. impf. -ствѣю, -иши, παιδαγωγεῖν, учити, васпитавати, надзиравати децу: Кан. анг. хран. п. 8 т. 1; прослављати: кѣа ткоа прѣкедники пѣстѣнствѣмиъ (Мол. Г. И. Хр. у Послед. св. прич.).
- Пѣстѣнъ < пѣстоуъ m. παιδαγωγός, васпитач, учитель: I Кор. 4, 15; Гал. 3, 24. 25.
- Пѣти v. impf. пою, поиши, ὄμνεῖν, ψάλλειν, ᾄδειν, певати, појати: Пс. 118, 54; Дел. 10, 25; Јак. 5, 13; Рим. 15, 9; Ап. 5, 9 sq.
- Пѣтлоглашніѣ n. ἀλεξτροφωνία, доба ноћи када певају петли, трећа ноћна стража: Марк. 13, 35.
- Пѣшморѣхидити v. impf. -ждѣ, -диши, πεζοπονητοπορεῖν, пешке по мору ићи: Кан. на Срет. п. 1 ирм.
- Пѣшходѣцъ < пѣшходѣцъ m. πεζός, пешак: Кан. воскр. гл. 8 п. 1 ирм.
- Пѣшхидити v. impf. -хждѣ, -диши, πεζεύειν, пешачити, ићи пешице: Iлю пѣшходѣцѣ (Кан. Воздв. ч. к. п. 1 ирм.).
- Пѣшицъ < пѣшицъ m. πεζός, пешак (војник): III Мак. 1, 1.

Пѣшешествовати < пѣшешѣствовати v. impf. -ствѣю, -ши, в. пѣше-
ходитьи: *Мора чермндю пѣчинѣ* . .
(Кан. воскр. гл. 4 п. 1 ирм.);
Иѣкв по ѣхѣ . .: Кан. воскр. гл.
6 и у Нед. сир. п. 1 ирм.

Пѣши adv. πεζή, пешице: *ити* (Мат.
14, 13; Марк. 6, 33).

Пѣшь з. πεζός, πεζέων, који пе-
шачи; пѣшь *ити*, πεζεύειν, пе-
шачити: Дел. 20, 13.

Пѣдь < пѣдь f. 1) σπιθαμή, пед.
педадь: II Мојс. 28, 16; *иже*
неко измѣривый пѣдью: Сл. на
хвал. на Богој.; Кан. у Нед.
цвет. п. 4 т. 3; 2) παλαιστή,
длан, ширина од четири пр-
ста: *и, пѣди положилъ еси днѣ*
моѣ (Пс. 38, 6).

Пѣсть < пѣсть f. πύξη, пест, пе-
сница: II Мојс. 21, 18; Ис. 58, 4.

Пѣта < пѣта f. πτέρυγ, пѣта: I
Мојс. 3, 15; Пс. 48, 6; Стат.
II ст. 137; *воздвнже на мѣ пѣ-*
тѣ: Јов. 13, 18.

Пѣтрица < пѣтрица f. subst. num.
πεντάς, петорица: *чѣкѣтъ про-*
свѣти простѣю пѣтрицѣ (πεντάδα),
просвети пет простих чула
(Мол. 3 по Прич.).

Пѣтрицю < пѣтрицю, πενταπλα-
σίως, пет пута: I Мојс. 43, 34.

Пѣтина < пѣтина f. πεντήκας, pu-
terius quinquagius, пѣтина, пѣти
дан месеца: Зах. 7, 5.

Пѣтокнижје < пѣтокнижнѣ п. πεν-
τάτευχος, пет кнѣга Мојсијевих:
1) *Бытїѣ*, Γένεσις, Постање; 2)
Исходъ, Ἔξοδος, Ислазак; 3) *Лѣ-*
кїтъ, Λευιτικόν, Левитска; 4)
Числа, Ἀριθμοί, Бројеви; 5) *Вто-*
розаконїѣ, Δευτερονόμιον, Поно-
вљени закони.

Пѣтокъ < пѣтъкъ m. παρασχευή, пе-
так: Јов. 19, 14.

Пѣтолѣтный < пѣтолѣтънъ з. πεν-
ταετηρικός, петогодишнѣ: *триз-*
нице (II Мак. 4, 18).

Пѣтострадаленъ < пѣтострадаленъ з.
quinque regressus, који је пет
пута претрпео страдања (*Ми-*
кл.; *Дјач.*; *Старч.*).

Пѣтро < пѣтро п. φάτωρα, ласу-
нар, удубина, плафон, балкон
(*Микл.*).

Пѣтьдесѣтница < пѣтьдесѣтница f.
πεντηκοστή, празник Пѣдесѣт-
ница, Силазак Св. Духа на
апостоле, Духови: *празднїемъ*
и Дѣха пришествїѣ (Тр. цв.).

Пѣтьдесѣтный < пѣтьдесѣтъный з.
πεντηκοστός, духовски: *днѣ*, тро-
јичин дан, Духови: Дел. 20, 16.

Пѣргъ m. грч., кула: Јез. 26, 9; 27,
11; I Мак. 4, 60; II Мак. 10, 18.

Р

Р осамнаесто слово у црквено-
слов. азбуци; зове се рци; као
цифра ρ̄ = 100.

Рава f. δούλη, слушкиња: Лук.
1, 38, 48.

Равїй з. δουλικός, ропски: *къ равїи*
вкразѣ (Ст. на Г. в. на св. архѣ.

Ст.); *зракъ равїи прїимъ*: Сл. троп.
на вел. водоосв.

Равити v. impf. раблю, -виши, *ка-*
таδουλοῦν, у службу узимати,
покоравати, потчињавати, од-
водити у ропство (*Микл.*;
Старч.).

- Равичиць** < равнѣишиъ m. filius ancillae, servus, син робиње, слушкиње; слуга: Прол.
- Равозрачный** < равозрачнѣ З. сличан слуги, који има облик (изглед), слуге: приидѣ равозрачнѣмъ въразомъ (Ст. на блаж. св. Ник.).
- Раволѣпный** < раволѣпнѣ З. δουλοπρεπής, ропски, улизички, писки: (Микл.; Старч.).
- Работа** f. 1) διακονία, радња, посао, служба, дело: II Кор. 9, 12; 2) δουλεία, роштво: Рим. 8, 15. 21.
- Работати** v. imperf. -таю, -таиши, 1) δουλεύειν, служити: двѣма господинома (Мат. 6, 24; Лук. 16, 13); Христѣ: Кол. 3, 24; Гдѣки: Пс. 2, 11; Дел. 20, 19; Рим. 12, 11; Богѣ: I Сол. 1, 9; похотемъ и маетемъ: Тит. 3, 3; 2) ἐργάζεσθαι, радити (Микл.).
- Работный** < работнѣ З. δούλος, који робује, који служи: Пс. 118. 99; Апок. 13, 26; ропски: нзимаа работнѣа страсти, δουλοπαθειάς (Степ. гл. 7 ант. 1).
- Равскій** < равскѣ З. δουλικός, ропски: крещеніе (Троп. на вел. осв. воде).
- Равъ** m. 1) δούλος, οἰκέτης, роб, слуга: Мат. 8, 9; Марк. 10, 44; Лук. 16, 13; 2) παῖς, син, младѣ, ученик: II Мојс. 21, 2; III Мојс. 25, 39.
- Равына** f. в. рава: Мат. 26, 69; Марк. 14, 66; Лук. 12, 45.
- Раввѣ** јевр., учитель, наставник: Мат. 26, 25. 49; Марк. 9, 5; Јов. 1, 38. 49 и др.
- Раввѣнѣ** јевр. в. раввѣ: Јов. 20, 16.
- Равенство** < равнѣство n. ἰσότης, једнакост: II Кор. 8, 14.
- Равенъ** < равнѣ f. ὀμαλισμός, изравнање, равнина: земнаа (Варух 5, 7).
- Равноаγγελный** < равнѣоангелнѣ З. ἰσάγγελος, као анђео: на земли мкиила еи (Мин. 6 дец.).
- Равноапостольный** З. ἰσάποστολος, сличан апостолима, који се може упоредити са апостолима: Син. у VII Нед. по св. Пасци. Као такове сматра св. Црква цара Константина и ц. Јелену, св. Марију Магдалину, св. првомученицу Теклу, св. Кирила и Методија и вел. кнеза рускога Владимира.
- Равнобожественъ**, -ый < равнѣбожѣствнѣ З. раван по Божанству (св. Тројица) (Микл.).
- Равнодушнѣ** < равнѣодоушнѣ З. ἰσόψυχος, једномислен: Филиб. 2, 20.
- Равнодѣтеленъ**, -ый < равнѣодѣтелнѣ З. ἰσοργός, који има једнако дејство са другим: Оцѣ и Слокѣ (Степ. гл. 5 ант. 2).
- Равномошнѣ**, -ый < равнѣмошнѣ З. ἰσοδύνης, који има с неким једнаку моћ, снагу, власт; једнако моћан: Кан. Дух. п. 4 ирм.; Степ. гл. 1 ант. 2.
- Равносельникъ** m. који је настаѣн заједно с неким, сажителъ: преподвѣнѣмъ (Мин. 16 маја).
- Равнѣстатный** < равнѣстатнѣ З. ἰσοστάσιος, који је једнак по тежини, по достојанству с неким; једнако тежак, частан: разѣмъ (Мин. 17 септ.).
- Равночестный** < равнѣоустѣнѣ З. ἰσότηριος, коме припада једнака част, који је достојан једнаког поштовања: II Петр. 1, 1.

Равночисленни < равноуисльнъ З. ἰσάριθμος, који је једнак некоме по броју: Троица равночисленни (Кан. Воздв. ч. к. п. 8 ирм.); равночисленна ко нека пѣни, безбројне као песак песме: Ак. Бог. Конд. 11.

Равнообразни < равнообразнъ З. ἰσότητος, који има једнак облик: печать (Мол. у св. Лит. Вас.).

Радити v. impf. раждаѝ, -диши, мелетѝ, бринути се: I Кор. 9, 9.

Радованинъ З. радостан: гласъ (Ст. на блаж. на Благов.).

Радоватиса v. impf. -дѝюса, -ишиса, χαίρειν, радovati се: Мат. 5, 12; Лук. 1, 58 и др.; ἀγαλλιᾶσθαι, веселити се: I Петр. 1, 6. У смислу поздрава: радѝиса, здраво: благодатнаа (Лук. 1, 28); царю Иудѝискѝй: Мат. 27, 29; Марк. 15, 18; Јов. 19, 3.

Радоница < радоуница f. опште помињање мртвих на гробљу у понедељак (или, код Руса, у уторак) Томине седмице; код Срба: ружичало (Слов. Имп. ак).

Радостотворити v. pf. -творию, -ишиши, χαροποιεῖν, у радост претворити: Бгинѝ печаль (Сјед. воскр. 2 гл. 5 богор.); Сјед. I у Нед. Том.

Радостотворни < радостотворнъ З. који чини (ствара) радост; учтив, пристојан, услужан: рожденѝе (Свјет. на Рожд. св. Јов. Прет.).

Радоща < радоща f. ἀγαλλίασις, радост: Лук. 1, 44.

Радъ З. χαρίεις, χαροποιός, рад, радостан, пријатан (Микл.; Дјач.); радъ быти, χαίρειν, обрадовати се: Лук. 23, 8; Јов. 8, 56.

Радѝни n. μελέτη, брига, старање: Дел. 18, 17.

Раждати v, impf. -ждаю, -ждаеши, γεννᾶν, τίχτειν, рађати: Јак. 1, 15; ἀποκύειν, производити, рађати: Јов. 16, 21; -са, γεννάσθαι, рађати се: Мат. 2, 4.

Раждеженѝ n. πύρωσις, пожар, врућина: Приче Сол. 27, 21; I Петр. 4, 12; Апок. 18, 18.

Раждѝци < раждѝти v. pf. -ждѝгѝ, -жеши, καίειν, разгорети, распалити: огонь (Јез. 39, 9).

Раждѝгати и **раждѝзати** v. impf. -аю, -аеши, πυραῖσθαι, распаливати (Микл.; Кульб.).

Развивати v. impf. -ваю, -ваеши, 1) ῥήσσειν, бацати: Марк. 9, 18; 2) ἐδαφίζειν, сравњивати са земљом, разарати, разбијати: Лук. 19, 44; -са, λύεσθαι, разбијати се: ѿ нѝжды колнъ, од силе валола (Дел. 27, 41).

Разбогатѝти v. pf. -тѝю, -тѝши, πλουτεῖν, обогатити се: Апок. 18, 3.

Развора f. διατόνιον, прстен, карика, кука, преворница: II Мојс. 35, 11.

Разкотѝти v. pf. -тѝю, -тѝши, ὑποκταίνεσθαι, умножити се, одѝлѝати, угојити се; разкотѝють краинаа (τὰ ὄρατα) пѝтѝни, гоје се т. ј. постају плодна места пустиње (Пс. 64, 13).

Развѝатиса v. impf. -аюса, -аешиса, ματαιοδοῦναι, залудити се, избезумити се, разбеснити се: Прол.

Разверзати < разверзати v. impf. -заю, -заеши, διανοῖγειν, отвараати: ложѝни (Лук. 2, 23).

Разверсти < разврѝсти v. pf. -врѝзѝ, -вѝши, διανοῖγειν, отворити:

- дѣквирзати оутрогѣ (Кан. Ускр. п. 4 т. 1); -са, *διανοιχθῆναι*, отворити се: Марк. 7, 34. 35; *ῥηγνύναι*, растргати, раскидати: оутрогы нечадствовакшиа оузы (Кан. Дух. п. 3 ирм.).
- Разводитиса v. impf. -ждѣса, -дишиса, *σχίζειν*, растворати се, отварати се: разкодѣшиса небя (Марк. 1, 10).
- Разворз m. *διατόνιον*, преворница: II Мојс. 35, 11.
- Разкратити v. pf. -врацѣ, -тиши, *διαστρέφαι*, одвратити: ѿ кѣры (Дел. 13, 8); *ἀναστατώσαι*, узмутити, бунити: вилениндо (Дел. 17, 6); -са, *ἐκτρέπεσθαι*, свратити се, окренути се за нечим: къ гѣдѣ гатаны (I Тим. 5, 15); *ἐκστρέφεσθαι*, развратити се, покварити се, изопачити се: ѿ строптивымъ разкратишиса (Пс. 17, 27).
- Разкратѣ m. *ἐπιστάσις*, побуна, буна: Дел. 24, 12.
- Разкращати < разкращати v. impf. -щю, -щши, *ἀνασεΐειν*, бунити: Лук. 23, 5; *στρεβλοῦν*, извртати: II Петр. 3, 16; *ἀνατρέπειν*, изопачавати: домы (Тит 1, 11).
- Разкратнѣ n. *βρασμός*, разогреванье, распальванье: Прол.
- Разкѣ adv. *παρητός*, осим: Мат. 5, 32; *χωρίς*, одвојено, одељено: Мат. 14, 21; 15, 38; *εἰ μὴ*, него: Јов. 10, 10; *πλὴν*, изузевши, само: Марк. 12, 32.
- Разкѣвати v. impf. -ваю, -ваши, *ῥιπίζειν*, разметати: Амос 9, 9; Јак. 1, 6.
- Разквѣтиса < разквѣтиса v. impf. -ваюса, -вашиса, *διανοίγειν*, отварати се: кнѣги (Апок. 20, 12; Конд. у Нед. месоп.).
- Разквѣнѣти < разквѣнѣти v. pf. -внѣ-внши, отворити: кнѣгѣ разквѣнѣ, *ἀνεωγμένος* (Апок. 10, 2).
- Разквѣсѣ n. *διχοστασία*, разногласност, неслога, раздор (Вост.).
- Разквѣти < разквѣти v. pf. -гнѣ, -гнши, *ἀνοίγειν*, отворити: кнѣжѣцѣ (Апок. 10, 8); -са, отворити се: кнѣги (Апок. 20, 12); Ст. на Г. в. у Нед. месоп.
- Разквѣтитиса v. pf. -говѣжѣса, -звѣшиса, *fecerit esse*, расплодити се, бити плодан (Микл.).
- Разквѣлѣ n. *κοίλωμα*, долина: I Мојс. 23, 2.
- Разквѣрз m. 1) *σχάνδαλον*, раздор, саблазан: Рим. 16, 17; 2) *σχίσμα*, раскол (Микл.).
- Разквѣрѣцѣ < разквѣрѣцѣ m. *τζάντζαλον*, одрпанац (Микл.).
- Разквѣратиса v. pf. -дрѣса, -рѣшиса, *σχίζεσθαι*, раздерати се: закѣта церковниа (Мат. 27, 51; Марк. 15, 38; Лук. 13, 45).
- Разжжѣсиса < разжжѣсиса v. pf. -жѣгѣса, -жѣшиса, *ἐκκαυθῆναι*, распалити се: Рим. 1, 27.
- Разжжѣнѣи < разжжѣнѣи n. 1) *διὰ πυρον*, распальванье: Ст. на блаж. у Нед. св. праот.; 2) *οἰσθηρος*, беснило: вѣдѣа (Сл. на Г. в. на В. средѣ).
- Разжжѣнѣи < разжжѣнѣи 3. *ἔμπυρος*, огнен, распальен: Кан. Анг. хран. п. 9 т. 4; *πεπυρωμένος*, запаљен, зажежен: стрѣлы (Еф. 6, 16); Апок. 1, 15; 3, 18.
- Разжжѣци < разжжѣци v. pf. -жѣгѣ, -жѣши, *πυρροῦσθαι*, распалити: разжжѣ оутрогы моа (Пс. 25, 2); оугаи разжжѣнѣи стрѣлы лѣкавагѣ (Мол. на Повеч.).

Разжитиѣ < ражднатиѣ v. impf. -заюса, -зашиса, παροῦσαι, успа-
львати се: I Кор. 7, 9.

Разлоѣ m. ἡ κοιλίης, vallis, жару-
га, долина (Микл.).

Разлѣчати < разлѣжати v. impf. -чаю,
-чаши, χωρίζειν, ἀφορίζειν, дели-
ти, растављати: Мат. 19, 6; Марк. 10, 9; -са, χωρίζεσθαι,
разводити се: I Кор. 7, 10; растајати се: Ст. на Г. в. у
Нед. Том.

Разлѣчити < разлѣжити v. pf. -чѣ,
-чиши, διχάσαι, разлучити, раз-
делити: Мат. 25, 32; ἀφορίζειν,
раставити: Рим. 8, 35; χωρίζειν,
оделити: ιοῦδαὶ разлѣченъ, ἀγ-
γέλου κελωρισμένον, засебан, по-
себан (Ном. пр. 200); -са, δια-
χωρίζεσθαι, одвојити се: Лук.
9, 33.

Разлѣкнѣ < разлѣкнѣ n. δκνηρία,
леност; ἀκηδία, немар (Микл.).

Размета f. discordia, неслога, раз-
дор (Микл.).

Размыслити v. pf. -мышлю, -мы-
слиши, διακρίναι, посумѣати:
Марк. 11, 23.

Размыслѣнѣ < размыслѣнѣ n. δια-
λογισμός, премишљање: Филиб.
2, 14; I Тим. 2, 8.

Размѣсинѣ < размѣсинѣ 3. commis-
tus, помешан: Прол.

Размѣситиѣ v. pf. -шѣса, -сишиса,
συγχεῖν, измешати се, збунити
се: азыцы иногда размѣситиѣса
(Сл. на стих. у Нед. Дух.).

Разнствити < разнствити v. pf. -
щѣлю, -ствѣши, διαστέλλειν, ра-
ставити, развуѣи, разликовати,
расипати: Пс. 67, 15.

Разнствѣ < разнствѣ n. διαστολή,
разлика: Рим. 3, 22; 10, 12; I
Кор. 14, 7.

Разнствовати < разнствовати v.
impf. -ствѣю, -ши, διαφέρειν,
разликовати: Пс. 105, 33; I
Кор. 15, 41; Гал. 2, 6.

Разокъ 3. διάστροφος, distortus, из-
вртут, крив, кос: око, разроко
(Прол.).

Разрѣкнѣ n. λύσις, 1) развод: I Кор.
7, 27; 2) разрешење, опроште-
ње од греха; 3) разрешење ви-
на, рибе, мяса и др. — дозвола
да се може јести јелеј, риба,
месо, и пити вино уз пост; 4)
разрешење душе од тела т. ј.
смрт (Дјач.).

Разрѣкнѣ n. који разреша-
ва, опрашта: р. молитка, која
се чита над телом умрлога
после опела и којом се моли
за опроштење његових грехо-
ва (Дјач.).

Разврѣкнѣ v. pf. -рѣю, -рѣши,
καταστηνῆν, пасти у раскош,
полудети, побеснети: I Тим. 5,
11; Апок. 18, 7.

Разслабленѣ < раслабленѣ n. μαλα-
κία, нежност, слабост, неодлуч-
ност: V Мојс. 28, 61.

Разслабленѣ, -ый < раслабленѣ 3. па-
ραλυτικός, костоболан, узет: Мат.
4, 24; Марк. 2, 3; παράλυτος,
ослабљен: Конд. у Нед. расл.;
παράλυτος, изнурен, слаб: Кан.
св. Андр. крит. п. 5 т. 4; Син.
у Нед. расл.

Разстоѣтиѣ < растоѣтиѣ v. impf.
-стоюса, -нишиса, διαστάσαι, би-
ти удаљен, одељен, растављен:
разтоѣтиѣса (διηρημένα) ιοεβравъ
(Мол. при Обруч.); различит:
разтоѣтиѣса (διεστώσας) егитѣкѣ
(Кан. воскр. гл. 4 п. 9 ирм.).

Разстрига f. в. растрига: Прол.

Разстѣпитисѧ < **растѣпитисѧ** v. pf. -паюсѧ, -пишисѧ, *σχίζειν*, раздѣлити се, раздвојити се: II Мојс. 14, 21.

Разсѣдѣти < **расѣдѣти** v. pf. -сѣждѣ, -диши, *διακρίνειν*, размислити, разабрати, решити: I Кор. 6, 5; -сѧ, судити се с неким за нешто: Јез. 17, 20.

Разсѣждати < **расѣждати** v. impf. -ждаю, -ждаши, *διακρίνειν*, распознавати, разликовати: лице некое (Мат. 16, 3); *διαγινώσκειν*, расматрати, извиѣати: Дел. 24, 22; *δοκίμαζειν*, разабирати: Рим. 2, 18; *κρίνειν*, судити, осуѣивати; растављати, разликовати: день чрезъ день (Рим. 14, 5).

Разсѣжденіе < **расѣжденіе** п. 1) *διάγνωσις*, расуѣивање, суд: Дел. 25, 21; 2) *διάκρισις*, разликовање: добра и зла (Јевр. 5, 14); *ἀρχοκωμία*: I Кор. 12, 10.

Рассыпати < **расыпати** v. impf. -паю, -паши, *ἐκχεῖν*, просипати: *πέπαισι* (Јов. 2, 15); -сѧ, *διασκορπίσσεισθε*, разасути се: Дел. 5, 37.

Рассѣдатисѧ < **расѣдатисѧ** v. impf. -даюсѧ, -дашисѧ, *ρήγυσσθε*, распадати се: каменію (Син. на В. пет.).

Рассѣлина < **расѣлина** f. *ὀπή*, отвор, рупа, јама, шульина: II Мојс. 33, 32.

Рассѣстисѧ < **расѣстисѧ** v. pf. -сѣдѣсѧ, -дѣшисѧ, *διαρρήγυσσθε*, распасти се, распукнути се: Јудит 16, 10; Син. у пет. Светле седм. и у VII Нед. по св. Пасци.

Рассѣканіе < **расѣканіе** п. *διασπόρα*, расипање; оно што је расејано, раштркано: колѣна иже въ **рассѣканіи** (Јак. 1, 1); Јов. 7, 35; I Петр. 1, 1.

Рассѣкатисѧ < **рассѣкатисѧ** v. pf. -сѣюсѧ, -сѣшисѧ, *διασπαρήσαι*, расејати се: Дел. 8, 1.

Разѣмица f. *μάκελλον*, *macellum*, месарница, касапница, трг за месо (*Микл.*).

Разѣмичинѧ < **разоумнѣнѣ** 3. *σοφός*, *sapiens*, мудар, уман, разуман: Прол.

Разѣмично < **разоумнѣно** adv. *prudenter*, разумно, паметно, умно: Прол.

Разѣмникѧ m. *θεωρητικός*, *γνώστης*, човек пун духа, знања, разума; зналац. Под тим је називом унесен у Месецослов св. мученик Синезије (*Συνέσιος* од *σύνεσις* = мудрост), који је живео у пол. 3 века у Риму, а спомен му се слави 12 децембра (*Дјач.*).

Разѣмьница f. в. **разѣмица**: Прол.

Разѣмѣтельный 3. *γνώστός*, познати; друг, пријатељ: I Мојс. 2, 9.

Разѣмѣти v. pf. -мѣю, -мѣши, *κατανοῆσαι*, разумети, познати: и *κρίνω* еже **разѣмѣти** (I Мојс. 3, 6); *γινῶναι*, упознати, знати: Мат. 13, 11; *συνένοι*, разумети: Мат. 15, 10; *ἐπιγινώσκειν*, осетити: *ἰσθὶς* *ἰσηδισθῆ* *ῶ* *ἠεγω* (Марк. 5, 30).

Разчѣсти < **расчѣсти** v. pf. -чѣѣ, -чѣши, *ψηφίζειν*, прорачунати: Лук. 14, 28.

Разчинѧти < **расчѣнѧти** v. impf. -наю, -наши, *διατάσσειν*, *disponere*, распореѣивати, доводити у ред: Прол.

Рѧка арам., низак, презрен, човек на кога пљују; лудак, глупак: Мат. 5, 22.

Рѧка f. 1) *σορός*, гроб, гробница, костурница: I Мојс. 50, 26; 2) *μνημεῖον*, споменик на гробу:

- Мат. 23, 29; Кан. св. от. п. 6 т. 3.
- Раклѣ** m. и **ракло** n. vestis, одело, одећа (*Микл.*).
- Рало** n. ἄροτρον, плуг: Лук. 9, 62.
- Рамнѣ** < **рамынѣ** m. ῥάμνος, трње, трнов жбун, шипраг: Пс. 57, 10.
- Рамо** n. ὤμος, раме, плеће: Лук. 15, 5; Јов. 31, 22; на **рамо** ког-принимъ: Догм. гл. 4; μεταφρένον, **междораміе** (Ч. Кршт.), међу лопатицама: и **податъ** нѣхъ на **рамѣ** (ἐπὶ τῶν μεταφρένων) **скою** (V Мојс. 32, 12).
- Рана** f. μᾶστιξ, мучење; болест: Марк. 5, 29.
- Ранѣ** 3. πρόμος, matutinus, рани: **плодъ** (Јак. 5, 7).
- Рарѣ** m. sonitus, звук, глас, звука (*Микл.*).
- Раса** f. ἱμάτιον, **раса**, горња свештеничка и монашка хаљина: Прол.
- Раскврѣти** v. pf. раскврѣ, -рѣши, διαλύειν, dissolvere, раставити, растворити, разрешити, расплести (*Микл.*).
- Расколѣ** m. διαίρεσις, divisio, растављање, отцепљење од православне Цркве; haeresis, јерес (*Микл.*).
- Раскольникѣ** m. schismaticus, расколник, шизматик који је отпао од правосл. Цркве (*Микл.*).
- Раскоторатисѣ** v. impf. -раюсѣ, -рашисѣ, ῥιχαγί, свађати се, препирати се с неким (*Микл.*).
- Раскрилатисѣ** v. impf. -лаюсѣ, -лашисѣ, περιπλέχεσθαι, овијати се око чега, обгрлити некога: Син. у Нед. блуд. с.
- Расланицѣ** f. λεαενα, лавица (*Микл.*).
- Расланѣ** m. leo, лав (*Ibid.*).
- Раслѣ** f. βλάστημα, изданак, граничица; потомак (*Дјач.*).
- Расофорѣ** m. грч., манастирски искушеник који носи расу.
- Распалати** v. impf. -палаю, -лаши, πυρπολεῖν, **распальвати**: **рекнестію** ко Хрїстѣ (Конд. св. Прок.); -сѣ, ἀναφλέγειν, запалити, горети: Јев. ст. 5.
- Распенѣ**, -ши, -ше; -шій 3. part. praet. act. I од **распати**, σταυρώσας, који је **распео**: Мат. 27, 35; Марк. 15, 24.
- Распинати** v. impf. -наю, -наши, ἀνασταυρεῖν, **распињати**: Јевр. 6, 6.
- Расплощатисѣ** < **расплоштатисѣ** v. impf. -щяюсѣ, -щяшисѣ, θάλλειν, **цветати**, **славан бити**, **успевати**, **бити** у најлепшим годинама, у пуној снази: **листя** **расплощатисѣ** на **древѣ** (Прем. Сир. 14, 19).
- Расположеніе** n. διαστολή, **изложење**, **причање**, **уредба**: **закон** (IV Мојс. 19, 2).
- Распространити** v. pf. -ню, -ниши, πλαθύνειν, **раширити**, **увеличати**, **умножити**: I Мојс. 9, 27; **утѣшити**, **обрадовати**, **развеселити**: **къ** **скорки** **распространилѣ** **маем** (Пс. 4, 2); -сѣ, πλατυνθήναι, **бити** **раширен**: II Кор. 6, 11. 13.
- Распра** < **распра** f. 1) σχίσμα, **распра**: Мат. 7, 43; 2) στάσις, **раздор**: Дел. 15, 2; 3) παροξυσμός, **огорчење**: Дел. 15, 39; 4) διχόστασία, **неслога**: Рим. 16, 17; I Кор. 3, 3; Гал. 5, 20.
- Распрагатисѣ**, < **распрагатисѣ** v. impf. -гаюсѣ, -гашисѣ, διαζευγνύειν, **растављати се**, **ослобађати се**: **дѣша** **ѿ** **тѣма** (Кан. Анг. хран. п. 6 Сл.).
- Распраженіе** < **распраженіе** n. διάζευξις, **разрешење**, **ослобођење**,

- разлучење: Ч. погреб. свешт. ик. 22.
- Распрашиса < распрашиса v. pf. -гъса, -жишиса, διαζευγῶναι, разрешити се, освободити се (Микл.; Вост.).
- Распѣдити < распѣдити v. pf. -ждѣ, -диши, οχορπίζειν, растерати, разгнати: окцы (Јов. 10, 12).
- Распѣстный < распѣстнѣъ з. διαπομπῆς, отпусни, разводни: книга распѣстнаа, ἀποστάσιον, разводно писмо: Мат. 5, 31; 19, 7; Марк. 10, 4; книга ѿпѣстнѣа, βιβλίος ἀποστάσιου, кнѣга отпусна, распусна: V Мојс. 24, 1. 3.
- Распѣтїе < распѣтїе п. 1) πλατεῖα, распутица: Мат. 12, 19; 2) ὁδός, пут, друм: Мат. 22, 10; 3) ἀγορὰ, трг, раскршѣ: Марк. 6, 56; 4) ἀγορὸς, улица: Марк. 11, 4.
- Распѣшати < распѣшати v. impf. -шаю, -шаши, ἀνίεναι, распуштати, остављати, отпуштати: I Мојс. 49, 21.
- Распытникъ < распытнѣкъ m. scrutator, истраживач, ухода (Микл.).
- Распыхатиса < распыхатиса v. impf. -хаюса, -хашиса, διαπρίσθαι, жарити се, расрдити се: Дел. 5, 33; 7, 54.
- Распати < распати v. pf. распнѣ, -пниши, σταυροῦν, распети: Мат. 23, 34; Марк. 15, 25; Лук. 23, 21; Јов. 19, 6; -са, распети се: Јов. 19, 16. 41 и др.
- Распатїе < распатїе п. τὸ σταυροῦν, распеѣ: Лук. 23, 23.
- Расталкати < расталкати v. impf. -ваю, -ваши, τήκειν, топити, растапати: Прем. Сол. 16, 22; и прѣстїе расталкаетъ горы (Мол. запрешч. 1 у Ч. Кршт.).
- Расталти < расталти v. pf. -таю, -ши, τήκειν, растопити: II Мојс. 15, 15; Пс. 111, 10; горы икк кокъ расталши (Пс. 96, 5); -са, растопити се: II Петр. 3, 12.
- Растворенїе < растворенїе п. κράσις, смеса, мешавина (Джач.).
- Растворити v. pf. -рю, -риши, συκεραῖναι, сложити: I Кор. 12, 24; помешати с нечим, зачинити: колїю (Кол. 4, 6).
- Растворати < растворати v. impf. -раю, -раши, κινάω (κεραῖναι), мешати: Почто муря гъ милостивными (συμπλαθῶς) мезами раствораете, зашто мешате миро... (Троп. непор. воскр.).
- Растерзати < растерзати v. impf. -заю, -заши, διαρρήγνυμαι, раскидати, раздерати: рѣзы (Мат. 26, 65 и др.); διαχερῖσασθαι, растрзати: Дел. 26, 21; -са, διεσπάσθαι, бити искидан: Марк. 5, 4; διαρρήγνυμαι, распрснүти се, пукнүти: 18дн.. надѣвїа (Син. на В. пет.).
- Растисанїе п. цепање, расецање нечега на делове: и икѣшы огненны, иже проноша междѣ растисанїи (μέσον τῶν διχοτομημάτων) илии = и свеѣе огъене које су пролазиле међу оним деловима.. (I Мојс. 15, 17).
- Растисати v. pf. -тишѣ, -шиши, διχοτομεῖν, расеѣи на делове, расцепати: I Мојс. 15, 11; растисетъ его полма, расеѣи ѣе га напола: Мат. 24, 51; Лук. 12, 46; растисанный, заклан, исечен: Апок. 20, 4.
- Растиса m. segmentum e ligno scisso, ивер: Прол.
- Растн v. impf. растѣ, -стеши, ἀξά-νειν, расти: Мат. 6, 28; Марк.

Растазатиса v. impf. -жѣса, -жѣшиса, ῥιχαῖ, препирати се, сваѣати се (*Микл.*).

Растаѣи < расташти v. pf. -гѣ, -жѣши, τείνειν, tendere, растеѣи, раширити, разапети: Прол.

Растѣниѣ κλαῖωκῶ, ἢ κόμη, коса: I Кор. 11, 15.

Расѣти v. pf. распѣ, распѣши, dissipare, расути, разметнути: Прол.

Расхитити < расхитити v. pf. -хитиѣ -тиши, διαρπάζειν, разграбити: Мат. 12, 29; Марк. 3, 27; Јов. 10, 12.

Расхицати < расхитати v. impf. -цаю, -цаши, грабити, плачкати, трзати: V Мојс. 28, 29.

Расыпатель m. λοιμός, homo pestilens, кужан, заразан човек (*Микл.*).

Ратай m. 1) ἀροτήρ, γεωργός, орач, ратар, земљорадник: Прол.

Ратитиса v. impf. ратиѣса, -тишиса, полемеѣн, ратовати, војевати: Прол.

Ратовици < ратовици n. κοντός, држак, држаље, дрво за копље: I Цар. 17, 7.

Рать f. 1) μάχη, битка; πόλεμος, рат, војна (*Микл.*); 2) ἐπιστρατεία, војни поход, експедиција: III Мак. 3, 10.

Рачениѣ n. ἔρωσ, жеља, љубав, утеха, наслада: вѣткенимъ рачениемъ кокрылаюцимса, који се усхиѣвају божанском љубављу (Степ. гл. 5 ант. 1); Трои. у Послед. прич.; Сл. на Г. в. на преи. Пар.; Сл. у Кан. св. Теод. п. 1 ирм.

Рачитель m. ἐραστής, љубитель: никниѣ: Трои. на В. четврт.; премѣдрости: Сл. на Г. в. на Обрез.; Кан. св. Теод. п. 1 т. 1.

Рачительный < раунительнъ 3 ἐρασιμος, љубазан, љубак; вољен, жељан (*Дјач.*).

Рачительство n. ἔρωσ, љубав, пожуа, уживање, сласт (*Микл.*); ратное рачительство, ратно, војено искусство: Прол.

Рачительствовати v. impf. -ствѣю, -ши, ἀριστεύειν, одликовати се, волети, желети: Прол.; βούλεσθαι, хтети, бити рад (*Вост.*).

Рвати < рвати v. impf. рвѣ, рвѣши, τίλλειν, тргати, чунати, кидати (*Вост.*).

Рвениѣ < рвенше n. ἐριθεία, ἔρις, сваѣа, распра, спор, такмачење, раздор: Јак. 3, 14. 16; Рим. 1, 29; 13, 13.

Рвѣ < рвѣ m. в. ροκῶ: I Мојс. 37, 20; Син. у VI Нед. по св. Пасхи.

Ревнитель < рввнитель m. 1) ζηλωτής, ревнитель, који је ревностан: законѣ (Дел. 21, 20); оѣскихъ преданій: Гал. 1, 14; двкрымъ дѣломъ: Тит. 2, 14; 2) aemulator, такмац (*Жив.*).

Ревнительный < рввнительнъ 3. ζηλωτής, брижљив, ревностан, трудољубив, достојан подражавања (*Дјач.*).

Ревновати < рввновати v. impf. -нѣю, -нѣши, ζηλοῦν, ревновати: II Кор. 11, 2; старати се: Апок. 3, 19; желети, жудети, тежити за нечим: I Кор. 12, 31.

Ревностный < рввностънъ 3. в. ревнительный: I Мојс. 49, 22.

Ревность < рввность f. 1) ζήλος, ревност, жалост: IV Мојс. 25, 11; Пс. 68, 10; II Кор. 9, 2; 2) ἔρις, сваѣа: Филиб. 1, 15; жарост: Јевр. 10, 27.

Рекъ, -ий; шій 3. part. praet. act.

I од рѣци, εἰπών, λαλήσας, рекавши: Мат. 26, 44 и др.

Ремень m. 1) ἰμάς, ремен: ἱαπογъ (Марк. 1, 7; Лук. 3, 16; Јов. 1, 27); 2) ὑπόδημα, обућа: Дел. 13, 25; 3) σφαιρωτήρ, кајиш: до ремена ἱαποжнаγω (I Мојс. 14, 23).

Репіе < рѣпие n. τρίβολος, чичак: Мат. 7, 16.

Ретитиса v. impf. рѣтиса, -тишиса, ἀμλλάσθαι, надметати се, сватати се, препирати се: Прол. Рѣтъ f. ἐριθεία, распра, свађа, раздор: II Кор. 12, 20.

Рефриндарій m. лат., (од refego = натраг носим), био је чиновник у царигра. Цркви који је посредовао између Патријарха и Цара у црквеним пословима, а звао се и апокрисиарій (*Милаш*, Дост. 135; *Дјач*).

Реченъ, -ный 3. part. praet. pass. од рѣци, ῥηθεὶς, λαληθεὶς, речен: Мат. 3, 3; Јевр. 9, 19 и др.

Ришъ двадесето слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 20; 2, 20; 3, 58; 4, 20.

Рѣци < рѣшти v. pf. рѣкѣ, -чени, εἰπεῖν, λαλεῖσθαι, ἐρεῖν, рѣчи: Мат. 2, 5; 7, 4; 12, 36 и др.

Ржа < рѣжа f. ῥός, рѣа: Јак. 5, 3; ἐρυσίβη, медъика (на жити): Пс. 77, 46.

Рикинзтъ m. ἐρέβινθος, сисег, грах, врста сочива (*Микл*).

Рига f. ῥήξ, гех, краљ, војвода, начеоник (*Микл*).

Риза f. 1) ἔνδυμα, одећа: Іоаннъ инаше ризѣ (Мат. 3, 4); 2) χιτῶν, доња хаљина: и сотвори Гдъ Бгъ ѿдѣи и жикъ егво ризы кожаны (I Мојс. 3, 21); илѣкай дѣк ризѣ,

да подастъ не илѣцимѣ: Лук. 3, 11; 3) ἱμάτιον, плашт, горња хаљина: ризѣ вашихъ не раздирайте (III Мојс. 10, 6); 4) ἔσθης, ἔσθησις, одело: ѡскокъ его въ ризѣ еѣтѣ (Лук. 23, 11); Јак. 2, 2, 3; 5) ὀδόνιον, пелена: и приникъ видѣ ризы еѣны лежаща (Лук. 24, 12; Јов. 20, 5); 6) ἱματισμός, хаљине: жены... да оукрашаютьъ себе не... ризами многоцѣнными (I Тим. 2, 9); 7) στολή, хаљина, одећа: и даны кыши коемѣждо ихъ ризы еѣлы (Апок. 6, 11; 7, 9, 14); иподнала риза, ὑποδύτης, доња хаљина: III Мојс. 8, 7; риза правды, тако се звала бела одежда у коју су облачили у старој Цркви новокрштенога у знак да се обукао у Христа и очистио од сваког греха; а тако се назива и раса у коју се облачи великосхимник; риза радваніа, црна монашка хаљина, која се навлачи на мало-и великосхимнике (*Дјач*).

Ризикъ m. fortuna, срећа, судба, коб (*Микл*).

Ризитъ m. animal aliquod noxium, нека шкодлива животиња (Ibid.).

Ризничаръ m. thesaurarius, чувар црквених утвари и драгоцености (Ibid.).

Ризничей < ризничий m. vestium custos, чувар црквених одежада и утвари (Ibid.).

Ризохранитель m. στολιστής, чувар царског одела: IV Цар. 10, 22.

Ринѣти < ринѣти v. pf. ринѣ, -ниши, ἰέναι, бацити, турити, гурнути: IV Мојс. 35, 20.

Ристалище < ристалиште п. cursus equester, коњско тркалиште (Микл.).

Ристаниѣ п. ἱπποδρόμιον, утркивање, трка: коникос (Ном. пр. 23).

Ристати v. импрф. -стаю, -стаси и рипѣ, -пѣши, διατρέχειν, скакати, трчати: около жертвеника (III Цар. 18, 26).

Ритина f. ῥητίνη, resina, смола, балзам: I Мојс. 37, 25.

Риторствовати v. импрф. -ствѣю, -ши, ῥητορεῖν, вежбати се у говорништву, красноречиво говорити, писати (Дјач.).

Риторъ м. грч., говорник: Дел. 24, 1.

Ровинникъ < рѣвинникъ м. τὸ φρέαρ, студенац, јама: Пс. 68, 16; поток: Ис. 19, 6.

Рокъ м. λάκκος, јама, рупа: квергоша ма къ рокъ ий (I Мојс. 40, 16); понор: νεκράτιμα (Кан. у Нед. цвет. п. 6 т. 2); тамница: до перкинца плѣнници маже къ рокѣ (II Мојс. 12, 29); оуподоблен низходильщымъ къ рокъ: Пс. 27, 1; 29, 4; 87, 5; 142, 7; къ рокѣ заключенъ: Ст. на хвал. у Нед. св. праот.; къ рокѣ затче: Кан. воскр. гл. 4 п. 8 ирм.

Рогозиница < рогозница, f. φιάδιον, покровац, кебе од трске, од рогоза: Ч. погр. свешт.

Рогозъ м. πάπυρος, сита: Јова 8, 11.

Рогостыръ м. ἐργαστήριον, officina, радионица (Микл.).

Рогъ м. κέραс, 1) рог: четьрехъ животныхъ (Апок. 5, 6); 9, 13; 12, 3 и др. 2) узвишење, хумка, брежульак: киноградъ кытъ къ розѣ (Ис. 5, 1); 3) снага, сила: I Мак. 2, 48; Пс. 74, 5. 6. 11; 88, 18. 25; 131, 17; 4) до-

стојанство: козникъ рогъ Христа κροῖσθ (I Цар. 2, 10); 5) слава и царство Спасителево: Лук. 1, 69; козкымъ рогъ, оснажи, окрепи: Мол. на Веч.; козникый рогъ: Кан. Бож. п. 3 ирм.; и рогъ помазаныхъ коихъ козкогъ: Кан. Богој. п. 3 ирм.; 6) крило војске: I Мак. 9, 1. 6.

Рогыль м. дрво под којим је сакраћен пророк Исаија (Микл.).

Родильница f. риегрега, породильа: Митва женѣ родильницѣ.. (Треб.).

Родительный < родительнъ 3. τὸ γυνήτορος, онај што рађа: Невѣрїи Θωмино кѣры родительное намъ показалъ еси, неверу Томину показао си нам као оно што рађа веру (Ст. на блаж. у Нед. Антип.).

Родительство п. порекло: Прол.

Родоначалникъ < родонауцалникъ м. 1) γενεσιάρχης, створитель: Прем. Сол. 13, 3; 2) γεννάρχης, прародитель, први човек: Син. у Нед. мит. и фар.

Родословіе п. 1) γενεαλογία, родословље, тефтер од племена, списак предака: I Тим. 1, 4; Тит 3, 9; 2) ριζικόν, (итал.: risico), судба, срећа: Ном. пр. 20.

Родостама f. ῥοδόσταγμα, ружичаста вода која се употребљава при освећењу антиминос и престола: Арх. чин.

Родство < родьство п. 1) γένεσις, порекло: книга родитка (Мат. 1, 1); 2) συγγένεια, родбина: никтоже етъ къ родитѣ ткогъ (Лук. 1, 61).

Родъ м. 1) γενεά, а) род, родбина: козкратиса къ родъ твој (I Мојс. 31, 3); б) generatio, племя: кѣдъ же родикъ ѿ Авраама

- до Дѣла... (Мат. 1, 17); и ко ѿ нынѣ оублажатъ мѧ вси роди (Лук. 1, 48. 50); Пс. 47, 14; 2) γένος, genus, род, народ: ии родъ ничимже можетъ изыти (Марк. 9, 29); порекло: Кипрѧнинъ родомъ (Дел. 4, 36); I Петр. 2, 9; 3) συγγένεια, сродство, родбина: изыди ѿ рода твоего (Дел. 7, 3); 4) συγγενής, роѡак: преда ни же вѣдѣте и родители и братїю и родомъ (Лук. 21, 16); 5) ἔθνος, народ: родъ ткой и архїереѧ предаша та мнѣ (Јов. 18, 35; 6) плод; жетва; пол.
- Рожа** f. rosa, ружа: дѣветка (Прол.).
- Рожанъ** < рожньъ з. κέρανος, од рога, у облику рога, као рог: глаголютъ трѣбкы рожаны кострѣвити (Пс. 97, 6); II Цар. 18, 16.
- Рождакъ** m. consanguineus, роѡак (Микл.).
- Рождѧнїѧ** n. 1) γέννημα, плод, пород: рождѧнїѧ ехїданска (Мат. 3, 7); нокаго вїнограда рождѧнїѧ: Кан. Пасхе п. 8 т. 1; 2) γένεσις, раѡанье, роѡаж; живот: пилл коло рождѧнїѧ (τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως), палеѧи круг живота (Јак. 3, 6).
- Рождество** < рождество n. 1) γέννησις, γενετή, nativitas, роѡанье: Иисусъ Христосо рождество иице кѣ (Мат. 1, 18); мѣся ѿ рождества: Јов. 9, 1; 2) γενεσία, natalitia, роѡендан: Иршдъ рождества скоумѧ вечерю твораше (Марк. 6, 21); 3) τόκος, пород, потомство, син: ѡ когтинїи рождества твоего (Кан. Пасхе п. 9 ирм.).
- Рождїѧ** n. 1) τὰ κλήματα, лозе, гранчице: азъ емь лоза, вы же рождїѧ (Јов. 15, 5); 2) τὰ φρύγανα, суварци, грање: иромяждшѧ же
- Павлѧ рождїѧ множитко, а када је Павле зграбио гомилу грања (Дел. 28, 3).
- Рожинъ** < рожньъ m. κέντρον, ражањ, колац: житото ти етъ противѧ рожнѧ прати, тешко ти је противу коца бацакати се (Дел. 9, 5; 26, 14).
- Рожица** < рожиць m. κεράτιον, махуна, ѡуска, рошчиѧ: Лук. 15, 16.
- Розга** f. κλήμα, гранчица, лоза: Јов. 15, 2. 4. 6; κληματίς, грање: V Мојс. 32, 32.
- Рона** f. rus, гној, сукрвица (Микл.).
- Ролотникъ** < рѡпѡтнїкъ m. γογγυστής, који роѡке на некога, бучач, викач: Јуд. 1, 16.
- Ропотъ** < рѡпѡтъ m. γογγυσμός, мрмѡанье, мумѡанье, гунѡанье: Јов. 7, 12.
- Роптанїѧ** < рѡпѡтаниѧ n. в. ропотъ: Дел. 6, 1; I Петр. 4, 9; Филиб. 2, 14.
- Роптати** < рѡпѡтати v. impf. роѡиѧ, роѡиши, γογγύζειν, гунѡати, мрмѡати: Мат. 20, 11; Лук. 5, 30 и др.; иродъ роѡиѡица ѡ нимъ: Јов. 7, 32; Сл. на Г. в. на В. четврт.
- Росодатильный** з. δροσοβόλος, који даје росу, који расхлаѡује: рѡпѡиць годѡла аггѡмъ (Кан. воскр. гл. 6 и Бож. и у Нед. сир. п. 7 ирм.).
- Росоносный** < росоносньъ з. δροσοβόλος, који носи у себи росу: Кан. на Воздв. ч. к. п. 7 ирм.
- Росоточачїи** з. δροσοβόλων, који излива из себе росу: Кан. воскр. гл. 7 п. 7 ирм.
- Рота** f. ὄρκος, клетва, заклетва, присега: Нејем. 10, 29.

Ротитиѣль м. ἐπίορκος, кривоклетник, који се криво заклео: Ном. пр. 43.

Ротитисѣа v. impf. роциѣса, -тишисѣа, ἀναθεματίζειν, клети се, заклинаѣти се: Мат. 26, 74; Марк. 14, 71; Ч. Испов.; ἐπιорκῆν, криво се заклинаѣти: Ном. пр. 45.

Ротникъ < ротыникъ м. ἐπίορκος, кривоклетник (Микл.).

Ротъ < рѣтъ м. 1) πρῶρα, предњи део лађе, кљун, уста (Микл.; Дјач.); 2) iuramentum, в. рота (Микл.).

Рофѣа f. ῥομφαία, gladius, мач (Микл.).

Рофитъ з. ῥοφήτος, sorbilis, течан, ровит (Ibid.).

Рѣвище < рѣвиште п. ῥάκος, стара, подерана хаљина; крпе, подртине (Микл.; Дјач.).

Рѣвѣ < рѣвѣ м. ῥάκος, кошуља: рѣвѣ и пленницѣ (ланци) прегрѣшеній моихъ (Ст. на Г. в. у Нед. св. от.).

Рѣганіе < рѣгание п. ἐμπαιγμός, поруга, ругање: Евр. 11, 36.

Рѣгатиѣль < рѣгатель м. ἐμπαίκτης, ругач: II Петр. 3, 3.

Рѣгатисѣа < рѣгатисѣа v. impf. -гаюсѣа, -гаишисѣа, 1) ἐκμισητρήζειν, ругати се: Лук. 16, 14; 23, 35; Дел. 17, 32; 2) καταγελᾶν, смехивати се: рѣгахѣсѣа ѣмѣ (Мат. 9, 24; 27, 29); Марк. 5, 40; Лук. 8, 53 sq.; 3) ἐμπαίζειν, корети: мадшихъ хлѣбѣ, рѣгахѣсѣа (Марк. 7, 2); играти се: смій ий егоже гоздалъ еи рѣгатисѣа ѣмѣ (Пс. 103, 26).

Рѣковіиіе < рѣковіеніе п. χειροτονία, плескање рукама: Ис. 58, 9.

Рѣковѣдїе < рѣковѣдїе п. μαλακία, онанисање: Мол. 4 у Посл. прич.

Рѣковозложіиіе < рѣковѣзложеніе п. χειροτονία, рукополагање; χειροθεσία, рукопроизвођење (Дјач.).

Рѣковолшвеніе < рѣковѣлшвѣснїе, χειρομαντία, врачање, гагање по руци (длану) (Дјач.).

Рѣкодѣлїе < рѣкодѣлїе п. χειροουργία, ручни рад, рукотвор; занат: Прол.

Рѣконосити v. impf. -ношѣ, -сиши, ἀρχαλοφέρειν, на рукама носити: Кан. Воздв. ч. к. п. 4 ирм.

Рѣкописанїе п. χειρόγραφον, рукопис, обвезница, писмо: Кол. 2, 14; р. пригвоздикъ на крстѣ заглядн, обвезницу приковавши на крсту уништи: Ст. на Г. в. воскр. гл. 2; р. разгѣрзавый: Послед. о двобрач.; и согрѣшеній нашихъ рѣкописанїе раздѣри: Троп. VI часа; Ст. на блаж. воскр. гл. 4 и 7.

Рѣкоположенїе п. в. рѣковозложенїе.

Рѣкоположити v. pf. -жѣ, -жиши, χειροτονεῖν, рукоположити, поставити: пресвитеры (Дел. 14, 23).

Рѣкопростертїе < рѣкопрострѣтїе п. ширење, подизање руку: Прол.

Рѣкопѣто < рѣкопѣто п. χειροπέδη, путо, ланац за руке; оков, вериге (Микл.).

Рѣкопѣчнїе п. χειροτομή, борба рукама, на сабље: III Марк. 1, 5.

Рѣкотворенный з. χειροποίητος, који је начињен рукама: Марк. 14, 58.

Рѣколатїе < рѣколатїе п. в. рѣколатъ: Ст. на Г. в. у Нед. блуд. с.

Рѣколатъ < рѣколатъ f. τὸ δράγμα, сноп, руковѣт: Пс. 125, 6; ий радостнымъ пожнетъ рѣколати приноживопитанїа, тај ће пожети радосне руковѣти вѣчне хране живота: Стен. гл. 7 ант 1.

РѢманство < роумѣньство п. χρόα, површина тела, кожа, боја коже: II Мојс. 4, 7.

РѢндѣкѣ м. амвон, узвишено место за владоаца у храму: ѡхонитѣ на край стѣпенѣ рѢндѣка (Арх. чин.).

РѢсалка < роусалка f. ρουσάλια, 1) пролетње игре и светковање душа покојника код старих Словена; 2) вила која живи у води и шуми: Ном. пр. 23.

РѢчка < ржѹкѣ f. στάμνος, урна, посуда, крчаг, тестија: Ст. на блаж. воскр. гл. 8; Свјет. богор. у Нед. св. от.; Посл. Мал. водоосв.

РѢвятињскаа колѣзнь f. подагра, гихт: Прол.

РѢданіе п. 1) κλαυμός, ридање, жецање, јаукање: Мат. 2, 18; 2) ὀδυρμός, плакање: II Кор. 7, 7; 3) πένθος, жалост: Апок. 18, 7.

РѢданословіе п. θρηνηλογία, плачевне речи, кукање, вапај (*Дјач*).

РѢдати v. impf. -даю, -даешн, κόπτειν, кукаати, жецати, јаукати: Мат. 11, 17; θρηνηεῖν, оплакивати, заневати: Лук. 7, 32; 23, 27; ἐλολύζειν, јадиковати, лелекати: Јак. 5, 1; ἐποθύρειν, туговати, гласно тужити: Кан. на В. суб. п. 9 ирм.

РѢжѣ з. рус. (м. рыжда), πυρρός, риѣ, алатаст, црвенкаст: IV Мојс. 19, 2; Апок. 6, 4.

РѢкати v. impf. -каю, -каешн, ὀρυεσθαι, урликати, урлати, завијати, кричати: Ис. 37, 9; рикати: ικκω лекъ (I Петр. 5, 8); ρυκᾶσθαι, рикати: Апок. 10, 3.

РѢлицѣ < рылицѣ м. πάσσαλος, лопатица: V Мојс. 23, 13.

РѢдкожды < рѢдькожды adv. ретко: Прол.

РѢзательница f. κοπίς, gladius, меч (*Микл.*).

РѢснота < рѢсьнота f. ἀλήθεια, истина, правда; достојанство, пристојност (*Микл.; Вост.; Дјач.*).

РѢчивитѣ з. λογίος, речит, слаткоречив: Прол.

РѢчистѣ з. εὐδμιλος, разговоран, красноречив: Прол.

РѢчь f. 1) ῥήμα, реч, беседа, говор; 2) κατηγορία, а) оптужба: Лук. 6, 7; б) кривица: Јов. 18, 29.

РѢшителѣ м. χρεωλύτης, разрешителѣ, ослободилац: долговѣкѣ рѢшителѣ человекѣкѣмѣ (Ак. Бог. конд. 12).

РѢшителѣный з. λυτήριος, који разрешава, ослобађа: Кан. Дух. п. 5 ирм.

РѢѣти < рѢѣти v. impf. рѢѣю, -ѣши, διωθεῖν, гурати, отискивати: рѢкрими и пиццями (Језек. 34, 21).

РѢѣка < рѢѣкѣ f. πέριξ, јаребица: Прем. Сир. 11, 30.

РѢдовѣый < рѢдовѣ з. ἀκόλουθος, редован: чтеніе, гласъ (Тип.).

РѢдѣ < радѣ м. τάξις, стѣχος, ред: не кѣ радѣ ѡткорити, ἀποδοικμάζειν, не у реду учинити, одбациити: камень (Мат. 21, 42; Марк. 12, 10).

РѢса < расѣ f. в, раса.

РѢсинѣ < расинѣ м. κράσπεδον, кита, реса, ројта, перваз: рѢсинѣ златѣмнѣмнѣмнѣ (Пс. 44, 14); рѢсинѣ златѣмнѣ: Ст. на пол. гл. 2 на св. К. и Дамј.

РѢсна < расина f. в. расинѣ: IV Мојс. 15, 38. 39.

РѢйинѣ м. септембар (*Микл.*).

РѢти v. impf. рѢѣѣ, рѢѣѣши, ρυκᾶσθαι, ѡρυεσθαι, рикати (*Микл.*).

С

- С деветнаесто слово у црквено-слов. азбуци; као цифра $\dot{\text{c}} = 200$.
- Саваница f. gallina, кокошка (Микл.).
- Савлаъ m. ἀλέκτωρ, gallus, петао (Микл.).
- Саванъ m. σάβανον, бели покров који се полаже на тело умрлога световњака (Дјач.); корице, футрол (Микл.).
- Саватъ m. јевр., једанаести месец јеврејскога календара после вавилонскога ропства који је одговарао јануару (Дјач.).
- Савашѡъ јевр., Бог војсака, Господ сила: Јак. 5, 4; Рим. 9, 29.
- Савашѡдані јевр. в. ліма: Мат. 27, 46; Марк. 15, 34.
- Савикъ јевр., грм, цбун, честа: I Мојс. 22, 13.
- Садаръ m. hortulanus, вртлар, баштован (Микл.).
- Садди m. јевр., свемогући: Богъ (Јез. 1, 24).
- Садитиъ m. φυτουργός, који сади, вртлар: Сл. свјет. на Усек.
- Саді n. φυτά, биљке, дрвета: IV Мојс. 24, 6.
- Садові n. в. саді: III Цар. 19, 5; Јова 24, 18.
- Садодѣйствіі n. φυτουργία, plantatio, сађење, насађивање: Прол.
- Садъ m. 1) φυτόν, биљка, грм, дрво: I Мојс. 22, 13; 2) ἄλος, шума, врт, башта: V Мојс. 24, 6.
- Сажень < сажнь m. ὀρῦνὰ, лакат, аршин; хват, метар: Дел. 27, 28.
- Сакимаріі m. σακελλάριος, царски телесни чувар (Дјач.); у ста-
- рој хрипіѣ. Цркви као цркв. достојанственик вршио је надзор над манастирима у једној епархији и заступао манастире као главни одветник пред грађанским властима (Милаш, Дост. 131—132).
- Сакимліі m. грч., црквени достојанственик који се у почетку старао само о женским манастирима, а касније о реду у црквама, о парохијском свештенству и о црквеној тамници, у коју су се затварала свештена лица која су учинила какву кривицу (Милаш, Дост. 134).
- Сакѡъ m. βαλάντιον, сума, кеса за новце: Прол.
- Самаръ m. σάμα, opus, самар, време, терет (Микл.).
- Самвѣка f. σαμβηκή, старо-халдејски музикални инструменат са три жице: Дан. 3, 10.
- Саміхъ јевр., петнаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 15; 2, 15; 3, 43; 4, 15.
- Самовлагіі 3. ἀδελφός, сам од себе добар: Ст. на хвал. на Дух.
- Самовлагонзвольнъ adv. по својој вољи, жељи: Прол.
- Самовратецъ < самовратъ m. ἀδελφός, frater germanus, рођени брат: Прол.
- Самовратіа f. ἀδελφοί, рођена браћа: Треб.; Прол.
- Самовидица < самовидъ m. ἀδελφός, очевидац, који сам види: Лук. 1, 2; II Петр. 1, 16; слов. Ст. по полиј. на св. Андр. Перв.

- Самовидиѣ** adv. suis oculis, сво-
жим очима (*Микл.*).
- Самовистѣ** adv. proprio aspectu,
в. самовидиѣ.
- Самовластный** < самовластьнъ з. αὐτε-
ξουσίος, аутократски; доброво-
љан, непринуђен: Ст. на хвал.
на Лаз. суб.
- Самовластнѣ** < самовластьно adv.
αὐτεξουσίως, добровольно, непри-
нуђено: Ст. на хвал. на В. суб.;
Сл. на Г. в. у Нед, мирон.
- Самовольный** < самовольнъ з. ἐθε-
λημός, добровольни: Кол. 2, 23.
- Самодержавиѣ** < самодръжавиѣ з.
αὐτοκρατικός, који сам влада, вла-
далац: Степ. гл. 5 ант. 1. Сл.
Самодержиѣ < самодръжиѣ т. αὐτο-
κράτωρ, самодержац (*Вост.*).
- Самодоволенъ**, -ий < самодовольнъ
з. αὐτάρκης, задовољан са са-
мим собом (*Вост.*); самодоволь-
наа, оно што је доволно; за-
доста, по оброку мом (*Данич.*):
Приче Сол. 30, 8.
- Самозаконі** п. αὐτονομία, самоупра-
ва, државна самосталност; по-
стављање своје воље себи за
закон; самовоља: Прол.
- Самозрачнѣ** adv. αὐτοφεί, својим
лицем, својим очима: Мол. у
Ч. Јелеосв.
- Самозрителнѣ** adv. αὐτοπτῶς, сво-
жим очима, непосредно (*Дјач.*).
- Самоповелительный** з. αὐτοκέλευστος,
без заповеди, сам од себе: Кан.
Дух. I п. 4 т. 2.
- Самопрѣткатель** < самопрѣткатель
т. sibi ipsi scandalum praebens,
који сам себе саблажњава
(*Микл.*).
- Самосианный** < самосианнъ з. αὐτό-
φως, који сам по себи светли:
Мин. 8 јан.

ἰσχυρῶς αὐτοφει

Сарандарѣ

ἰσχυρῶς αὐτοφει

- Самосвѣз** < самосвѣзъ т. који сам
себе обмањује (*Микл.*).
- Самохотнѣ** adv. αὐτοθέλης, sponte,
својевольно: изверже отроча (Ч.
Испов.); Ст. на Г. в. на св.
вмч. Георг.; ἐκουσίως, volun-
tarie, драговољно: Прол.
- Самохотѣ** f. αὐτοθέλεια, самовоља
(*Микл.*).
- Самовѣтвованный** з. ἀδιεπάγγελτος,
који се драговољно обећао: Ак.
Бог. конд. 10.
- Самовѣщанный** < самоовѣщаниѣ
з. αὐτεπάγγελτος, који се сам
нуди: помощникъ (Мол. св. В.
В. 3 на Дух. веч.).
- Самѣринѣ** т. σαμοῦρι, ласица
(*Микл.*).
- Сандаліа** f. σανδάλιον, опанак: Марк.
6, 9.
- Сановитѣ**, -ий з. ἀξιωματικός, који
има велико достојанство, човек
високог чина; великаш, вел-
можа: Прол.
- Сановникѣ** < сановникъ т. ἀξιωμα-
τικός, достојанственик (*Вост.*).
- Санѣ** т. 1) ἀξία, чин, достојан-
ство: гдѣ ко грѣкѣ санѣ; (Кан.
у Ч. погреб. свешт. п. 1 Сл.);
Сл. на Г. в. на Обрез.; 2) ἀρχή,
власт (*Микл.; Дјач.*).
- Сапога** f. и сапогѣ т. ὑπόδημα, опа-
нак, обућа, сандала: I Мојс. 15,
23; II Мојс. 3, 5; 12, 11; Пс.
59, 10; Мат. 3, 11; Марк. 1,
7 и др.
- Сапфирѣ** т. σάπφειρος, сафир, дра-
ги камен разне боје: II Мојс.
24, 10; Апок. 21, 19.
- Сарандарѣ** т. σαραντάρι, donum pro
officio mortuorum, дар за поми-
њање мртвих (*Микл.*); 2) за-
упокојне литургије (40) са по-
меном умрломе у току 40 дана

- од дана његове смрти, за које се, по Регуламенту од 27 септ. 1770, плаћало у бившој Карл-митрополији 10 фор. (Cf. »Срп. Сион« 1903 бр. 4 стр. 116). В. сорокоџети.
- Гаранча** f. *grillus migratorius*, инсекат (Слов. Имп. ак.).
- Гаранамвонџ** m. грч., (од *σαράπου* = дугоног и *ἄμβων* = узвишено место, као амвон у храму), узвишено место које је на високим ногама; трибина, катедра: Прол.
- Гардинџ** m. грч., драги камен: Апок. 4, 3.
- Гардиј** m. *σάρδιον, σάρδιος λίθος*, сардолик (драги камен): Апок. 21, 20.
- Гардонџџ** m. грч., драги камен са Сардиније, по боји сличан нокту (*Σάρδιος + ὄνυξ*): Апок. 21, 20.
- Гасиџ** m. *χαάνη*, fornoх, пећ, вигањ, огњиште (*Микл.*).
- Гата** f. *σάτον*, мера за жито и за течност: Мат. 13, 33; Лук. 13, 21.
- Гатана** n. (јевр. реч = противник, враг, клеветник), сотона, начеоник злих духова: Мат. 4, 10; Марк. 1, 13 и др.; предати м-твѣ: I Кор. 5, 5.
- Гаџиџ** јевр. adj., разуман: I Јез-дрина 8, 18.
- Голџзновати** < *сболџзновати* v. impf. -зиџю, -џи, *συνωδίξειν*, заједно с неким страдавати, мучити се; учествовати у жалости, тужити: Рим. 8, 22.
- Гости** < *сбости* v. pf. *сводџ*, -диши, 1) *πείρειν*, пробости, избости на више места; 2) *τραυματίζειν*, израњавити: Прол.
- Гкватиса** < *сбкватиса* v. impf. -ваюса, -џишиса, *πληροῦσθαι*, збивати се, испуњавати се: проро-често (Мат. 13, 14).
- Гкытиса** < *сбкытиса* v. pf. *свѣдџса*, -дишиса, 1) *πληροῦσθαι*, збити се, догодити се, извршити се: реченноѣ (Мат. 1, 22; 2, 15 squ.); *πισάνειν*: Мат. 26, 54. 56 и др.; 2) *ἀποβαίνειν*, испунити се, послужити за нешто: ко *спасениѣ* (Филиб. 1, 19).
- Гкытѣ** < *сбкытѣ* n. 1) *ἔκβασις*, свршетак, успех, испуњење: *κεφει* (Сл. на лит. на Воздв. ч. к.); *окразџкѣ*: Кан. Пасхе n. 4 т. 2; 2) *eventus*, догађај (*Микл.*).
- Гвада** < *сбвада* f. 1) *μάχη*, *contentio*, борба, свађа, препирање; 2) *σύνδεσμος*, *corula*, веза, везник, спона (*Микл.*).
- Гвадитиса** < *сбвдитиса* v. pf. *сва-ждџса*, -дишиса, *λοιδωρεῖσθαι*, *contendere*, свадити се, препирати се, ружити се, грдити се: Прол.
- Гвара** f. *μάχη*, свађа, инат, распра: Јак. 4, 1; II Тим. 2, 23; Тит 3, 9.
- Гваритиса** v. pf. -рюса, -ришиса, *μάχεσθαι*, свадити се: II Мојс. 21, 18; II Тим. 2, 24.
- Гварликџ** з. *ἄμαχος*, свађалица, бојац: I Тим. 3, 3; Тит 3, 2.
- Гваратиса** < *сваритиса* v. impf. -раюса, -раџишиса, *μάχεσθαι*, свађати се, препирати се: Јак. 4, 2.
- Гвекровѣ** < *свекрѣвѣ* f. и *свекрѣ*, -оке < *свскрѣ* f. *πενθερά*, свекрва, мужевљева мати: Мат. 10, 35; Лук. 12, 53.
- Гвепанѣ** n. *motus*, покрет, кретање (*Микл.*).
- Гвепетати** v. impf. -пеиџ, -пеџиши, *σαλεύεσθαι*, *movege*, трептети, кретати, трести (*Микл.*).

Свепетъ m. mel silvestre, дивљи мед (*Микл.*).

Свирвъ < свръбъ m. χυήχη, свраб: V Мојс. 28, 27.

Свирдло < свръдлъ n. τέρετρον, сврдло, бургија: Ис. 44, 12.

Свиретникъ < свръстникъ m. συνηλιώτης, вршњак, вреник: Гал. 1, 14.

Свиретный < свръстанъ з. συνηλιξ, вршњак; који је једнак с неким по узрасту или по чину (*Микл.; Дјач.*).

Свирѣпый з. ἄγριος, ferus, свиреп, дивљи, љут (*Ibid.*).

Свирѣпѣти v. impf. -пѣю, -пѣши, λυττᾶν, жестити се, беснити, срдити се (*Дјач.*); ἄγριοῦσθαι, гневити се, љутити се (*Микл.*).

Свиселитиса < свѣселитиса v. pf. -люса, -лишиса, συναλλάσσειν, веселити се заједно с неким: Конд. воскр. гл. 2.

Свечерати < свѣчерати v. impf. -аю, -аши, συνδαιπνεῖν, вечерати заједно с неким: Сјед. ант. 9 на В. четврт.

Свидѣніе < свѣдѣніе n. μαρτύριον, сведочанство, сведоџба: Дел. 7, 44; откривење, заповед: V Мојс. 4, 43; 6, 17; Пс. 131, 12; киніа кидѣніа: II Мојс. 28, 43; 29, 4; Апок. 15, 5.

Свидѣтель m. μάρτυς, сведок: Мат. 18, 16; Марк. 14, 63 и др.

Свидѣтельство n. μαρτυρία, сведочење, сведочанство: Мат. 8, 4; Марк. 1, 44 и др.

Свидѣтельствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, μαρτυρεῖν, сведочити, доказивати: Мат. 23, 31; Марк. 14, 60 и др.; -са, μαρτύρεσθαι, бити засведочен: III Јов. 1, 12.

Свиніа < свиник f. χοῖρος, ὄς, свинѣа, свинче: не пометайте свирѣвашихъ предъ свиніами (Мат. 7, 6); II Петр. 2, 22.

Свинопаствинный з. χοιρωναχτικός, који се односи на чување свинѣа: житіе (Син. у I Нед. В. п.).

Свиный < свиний з. χοίρων, свински: стадо киное (Мат. 8, 31. 32; Марк. 5, 11).

Свирѣль f. οὐρίγξ, fistula, свирала; 2) αὐλός, врула, флаута, кларинет: Ис. 5, 12.

Свирѣпство n. θράσος, дрскост, бесрамност: Кан. у Нед. цвет. п. 8 т. 2.

Свирѣпый з. ἄγριος, жесток, љут, бесан: кълны (Јуд. 1, 13).

Свита f. 1) ἐσθής, ἱμάτιον, халина (*Микл.; Вост.*); 2) свита, лица која прате велике достојанственике (Слов. Имп. ак.).

Свити < свѣтити v. pf. свѣю, свѣши, ἐλίσσειν, савити: мкв одѣждѣ (Јевр. 1, 12).

Свитокъ < свѣтъкъ m. βιβλίον, свитак, књига: Ис. 8, 1; Апок. 6, 14; Кан. у Ч. погр. свѣшт. п. 8 Сл.

Свобода f. ἐλευθερία, слобода: Јак. 1, 25; I Петр. 2, 16 и др.

Свободенъ, -ый < свободныъ з. ἐλευθερος, слободан: Мат. 17, 26; Јак. 2, 12 и др.

Свободитель m. ἐλευθερωτής, ослободилац: Троп. св. Георг.

Свободити v. pf. -ждѣ, -диши, ἐλευθεροῦν, ослободити: Јов. 8, 32. 36; Гал. 5, 1; -са, δεικαίωσθαι, ἐλευθερωθήσεσθαι, ослободити се, бити ослобођен: Рим. 6, 7; 8, 21.

Свободникъ < свободникъ m. ἐλεύθερος, слободњак: I Кор. 7, 22.

- Свободъ** adj. indecl. ἐλεύθερος, слободан: I Кор. 9, 1; какъ и свобода: Гал. 3, 28; Еф. 6, 8; Кол. 3, 11; къ мертвыхъ свобода: Пс. 87, 5; Ст. на Г. в. воскр. гл. 6.
- Свобождати** v. impf. -жду, -ждаши, ἐλευθεροῦν, ослобаждати, испкупливати: V Моис. 15, 5.
- Свобождь**, -ши, -ше; -шій 3. part. praet. act. I од свободити, ἐλευθερωθεῖς, освободивши: Рим. 6, 18. 22.
- Своиплеменный** < своиплеменьнъ 3. qui eiusdem gentis est, саплеменник, сународник: Прол.
- Своинникъ** m. συστρατιώτης, ратни друг, саборац: Филиб. 2, 25.
- Свойство** n. οἰδημα, ιδιότης, тежъна; особина: Ст. на Г. в. у V Нед. В. п.; Догм. гл. 3.
- Свора** < съвора f. 1) fibula, копча, преѣца, спона, квачица (Микл.); 2) конопац на коме ловци воде псе (Слов. Имп. ак.).
- Свычай** < съвычай m. consuetudo, обичај, навика; опѣење, друговање, дружење: Прол.
- Свыше** adv. ἄνωθεν, одозго, с врха: Марк. 15, 38; ἐξ ὕψους, с висине: Лук. 1, 78; 24, 49; кѣницъ ѿ нже кыше десницы, ἐκ τῆς ἄνωθεν δεξιᾶς: Трон. св. архѣ. Стеф.
- Свышній** < съвышнъ 3. ὁ ἄνωθεν, горњи: ѿ кышнемъ мирѣ (Вел. јект.).
- Свѣдѣніе** < свѣдѣніе n. μαρτύριον, сведочанство: Мол. св. В. В. у Послед. прич.
- Свѣдѣти** < свѣдѣти v. pf. свѣмь, свѣси, ἐπίστασθαι, знати: Дел. 19, 15; Сјед. воскр. гл. 1 Сл.; συνεδέναι, познати: I Кор. 4, 4; γυγνώσκειν, познавати: едине
- кѣднй ирдечнма (Конд. св. ан. П. и П.)
- Свѣнитиса** v. pf. -ниса, -нишиса, ἀπέχεσθαι, abstinere, уздржати се, устезати се, чувати се од нечега (Микл.).
- Свѣньство** n. abesse, отсуство (Микл.).
- Свѣсити** < съвѣсити v. pf. свѣшѣ, -сиши, χαλᾶν, спустити: одръ (Марк. 2, 4; Дел. 9, 25); кѣшинъ кыти, χαλασθῆναι, бити спуштен: II Кор. 11, 32.
- Свѣстити** < съвѣстити v. pf. свѣшѣ, -стиши, ἀγγέλλειν, nunciare, извести, објавити: Прол.
- Свѣтати** v. impf. -таю, -таши, ἐπιφώσκειν, свитати: Лук. 23, 54.
- Свѣтиликъ** < свѣтильникъ m. 1) λύχνος, свеѣњак: вжигаютъ (Мат. 5, 15); 2) λαμπάς, зубља, свѣтилька, жижак: оугааютъ (Мат. 25, 8); 3) φωστῆρ, светило: пражкомавѣм (Трон. св. Григ. Пал.).
- Свѣтило** n. 1) λαμπάς, свѣтилька, свеѣња: Јов. 18, 3; 2) λύχνος, светило, видело: II Петр. 1, 19; 3) φωστῆρ, светлост, светило; извор светлости: Ант. 4 на В. четврт.
- Свѣтильци** m. λαμπάδιον, лампица, мала свѣтилька, кандиоце (по Данич.: чаша): Зах. 4, 2. 3.
- Свѣтити** v. pf. -шѣ, -тиши, λάμπειν, φαίνειν, светлити: Мат. 5, 15; Јов. 5, 35; Апок. 8, 12; -са, блистати: Лук. 17, 24; Јов. 1, 5; Кан. Пасхе п. 9 ирм.
- Свѣтлоносити** v. impf. -шѣ, -сиши, λαμπροφορεῖν, носити светлост; носити светло одело у знак радости; славити, веселити се: Мин. 25 нов.

- Свѣтлоплодопитый** *ж.* ἀγλαόκαρπος, који доноси добре плодове: Ак. Бог. ик. 7; дрѣвеса: Ст. на лит. на св. Три Јер.
- Свѣтлѣз**, -ый *ж.* λαμπρός, светао, сјајан, чист, јасан; радостан, весео: Свѣтлѣзю кокрѣеніа проповѣдь (Троп. воскр. гл. 4).
- Свѣтлѣтиса** *v. impf.* -тлѣтиса, -иши-са, φαίνεσθαι, lucege, светлити се, сияјати се, блистати: свѣтлѣтиса трончєкииѣ единствомѣ (Ант. 3 гл. 4).
- Свѣтовидный** < свѣтовиднѣ *ж.* φωτειδός, који је као светлост: свѣцы (Свјет. у Нед. св. от.).
- Свѣтоводицѣ** < свѣтоводиць *м.* φωταγωγός, светило које показује пут у тами (Дјач.).
- Свѣтоводити** *v. impf.* -вождѣ, -диши, φωταγωγεῖν, водити к светлости, показивати пут, просвѣћивати: Мин. 4 јан.
- Свѣтодавицѣ** < свѣтодавиць *м.* φωτόδοτης, који даје светлост, просветитель: Троп. Преобр.
- Свѣтодательный** *ж.* φωτόβολος, који даје, који производи светлост: Мин. 18 јан.
- Свѣтодѣтиль** *м.* φωτοπάροχος, творац светлости: Ст. на хвал. у Нед. слеп.
- Свѣтозарниѣ** *п.* φωταυγεία, блесак, блистање, сияње: Мин. 27 јан.
- Свѣтозаринѣ**, -ый < свѣтозарнѣ *ж.* φωταυγής, светао, сјајан, блистав: Стат. I ст. 66; лѣчами: Троп. Прен. м. св. Ник.; облакѣ: Сјед. воскр. 1 гл. 8 богор.; свѣтильниѣ: Ст. на лит. богор. на св. Три Јер.; оумѣ: Ст. на веч. на Благов.; Кан. Пасхе п. 7 т. 3.
- Свѣтозарати** < свѣтозарати *v. impf.* -раю, -раши, φωταυγεῖν, осветлявати, озаравати светлостѣу: Мин. 16 авг.
- Свѣтолитіѣ** *п.* φωτοχυσία, ливање светлости; јака светлост: ѿ негѣже свѣтолитіѣмѣ проісѣтившиа (Сл. у ст. на хвал. на преп. м. Пар.; Прип. 9 п. на Преобр.).
- Свѣтолѣчний** < свѣтолоуѣнь *ж.* φεγγυόβολος, који испушта светле зраке: молніа (Сл. по Свјет. на св. Три Јер.).
- Свѣтонаставникѣ** *м.* φωταγωγός, просветитель: Мин. 1 фебр.
- Свѣтоначальникѣ** < свѣтонауальникѣ *м.* ἀρχίφωτος, узрочник светлости, извор светлости: Кан. воскр. гл. 2 п. 5 ирм.
- Свѣтоначальный** < свѣтонауальнѣ *ж.* ἀρχίφωτος, који први испушта светлост: Троица (Свјет. на св. Три Јер.).
- Свѣтоноснѣ**, -ый < свѣтоноснѣ *ж.* φωτόφορος, који носи светлост: Ст. на стих. на св. Георг.; Сл. на стих. св. Прок.; φωσφόρος: Кан. у I Нед. В. п. п. 3 т. 1; λαμπρόφορος: Кан. Пасхе п. 7 т. 3; φαισφόρος: Кан. Пасхе п. 4 ирм.
- Свѣтоносицѣ** < свѣтоносиць *м.* φωσφόρος, носилац светлости: Стат. I ст. 86.
- Свѣтопріѣмный** *ж.* φωτόδοχος, који има у себи светлост, који носи светлост: Ак. Бог. ик. 11.
- Свѣтотворицѣ** < свѣтотвориць *м.* φωτούργος, творац светлости: Стат. II ст. 101.
- Свѣтообразный** < свѣтообразнѣ *ж.* ἀγλαόμορφος, који сија као светлост: Мол. у Ч. погреб. млад;

- φωτόμορφος, сличан светлости: Кан. Дух. п. 5.
- Свѣтоавленіе** < свѣтоавлѣніе п. φωτοφανεία, појава светлости: Кан. Бож. п. 7 т. 1. ирм.
- Свѣтоавлѣніи** adv. ἀγλαοφάνως, радосно, свечано, громко: Сл. на Г. в. на Усп. Бог.
- Свѣтъ** m. 1) φῶς, светлост: Мат. 5, 14; 2) φέγγος, светло сијање: Марк. 13, 24; Лук. 11, 32; 3) φωτισμός, просвета, сјај: II Кор. 4, 4.
- Свѣтѣніе** п. φῶς, светлост: II Мојс. 27, 20; III Мојс. 24, 2; Јов. 5, 35.
- Свѣца** < свѣшта f. 1) λαμπάς, свѣћа: Дел. 20, 8; 2) φῶς, огањ: грѣкал при свѣци (Марк. 14, 54).
- Свѣщеніе** < свѣщеніе п. ὑποφάσις, φῶς, осветљење; свећење, освећење: Јез. 41, 16.
- Свѣщеносный** < свѣштьноснъ з. λαμπάδηφόρος, који носи свећу: Кан. Пасхе п. 5 т. 2.
- Свѣщеник** < свѣштьникъ m. λυχνία, светњак: Зах. 4, 2; Мат. 5, 15; Лук. 8, 16; λαμπάς, светионик, факља: Апок. 4, 5.
- Свѣзиль** < свѣзиль m. δέσμιος, сужањ: Мат. 27, 15; Марк. 15, 6.
- Свѣзильце** < свѣзильце п. свежањ, сноп (траве), букет (цвећа): Прол.
- Свѣтилище** < свѣтилиште п. τὸ ἱερόν, храм, црква: Дел. 3, 1; 21, 26. 27; 26, 21; ἱερός, светиња: малтъ (I Кор. 9, 13); τὸ ἅγιον, светиња у јер. храму: II Мојс. 28, 3.
- Свѣтило** < свѣтило п. ἁγιαστήριον, светилиште: Пс. 95, 6.
- Свѣтоѣщанный** < свѣтоѣштнъ з. ἀγιοφθόγγος, изречен по надахнућу Св. Духа: Ст. на лит. 1 на Воздв. ч. к.
- Свѣтоградец** < свѣтоградъ m. ἀγιοπολίτης, становник св. града (Јерусалима): Син. у I Нед. В. п.
- Свѣтодѣланный** з. ἀγιοτεύκτος, који је створен као светитељ (Дјач.).
- Свѣтожительный** з. који живи свѣто, који проводи свети живот: Прол.
- Свѣтоненавистник** < свѣтоненавистникъ m.μισᾶγίος, који мрзи, који презире свѣте, све што је свѣто, освећено: Прол.
- Свѣтопервый** < свѣтопръвъ з. ἀγίοπρωτος, први међу свѣтима (Дјач.).
- Свѣтотатица** < свѣтотатица m. ἱεροσυλος, који је оскврнио светињу (присвојио црквену ствар и др.): Ном. пр. 50.
- Свѣтотатство** < свѣтотатство п. ἱεροσυλία, оскврњење светиње, крађа у цркви и др. (Дјач.).
- Свѣтына** < свѣтѣни f. ἁγιότης, sanctitas, светиња. Свѣтына Господна — натпис на златној дашчици, коју је старозаветни првосвѣштеник имао привезану на својој глави: II Мојс. 28, 36.
- Свѣтай** part. praes. act. сл. обл. од свѣтити, који свѣти, који освећује: Служ.
- Свѣщеніе** < свѣщеніе п. ἱεράτευμα, свѣщенство: царско: (I Петр. 2, 9).
- Свѣщенничество** < свѣщенничество п. ἱερατεία, прѣсвѣтерион, свѣщенство: Лук. 1, 9; I Тим 4, 14.
- Свѣщенногравитель** m. в. свѣтотатица: II Мак. 4, 42.
- Свѣщенногравительство** п. в. свѣтотатство: II Мак. 4, 39.

- Сващенодѣйствиель** м. ἱεροῦργός, вршилац свештене службе, свештеник: Конд. св. Ник.
- Сващенодѣствовати** v. impf. -ствѣю, -иши, ἱεροῦργεῖν, вршити свештене радње, службе Божје: Рим. 15, 16.
- Сващенноинскъ** м. hieromonachus, свештеник монашкога реда, јеромонах: Прол.
- Сващенноисповѣдникъ** м. свештено лице које је претрпело мучење за исповедање хришћанске вере: Мин. 3 јула.
- Сващенномъченикъ** < сваштеномъченикъ м. ἁγιομάρτυρ, свештено лице које је претрпело мученичку смрт за Христа: Прол.
- Сващенноначалникъ** < сваштеноначалникъ м. првосвештеник: Троп. св. Ник.
- Сващеннословити** v. impf. -словлю, -виши, ἱερολογεῖν, говорити о свештим предметима (*Дјач.*).
- Сващеннословіе** п. ἱερολογία, свештена реч, говор о свештеним предметима (*Микл.; Дјач.*).
- Сващеннослужитель** м. ἱεροδούλος, свештенослужитель: ђакон или презвитер (*Ibid.*).
- Сващеннотайнѣ** adv. ἱεροκρυφίως, свештеним тајанственим начином, у светој тајанствености: Степ. гл. 4 ант. 1.
- Сващеннотатство** < сваштенотатство п. в. сватотатство: II Мак. 13, 6.
- Сващеннохранитель** м. ἱεροφύλαξ, чувар, стражар храма: Прол.
- Сващенноавлениъ**, -ый з. ἱεροφάντης, који објављује свештене тајне; зналац, учитель св. тајана: Ст. на лит. на св. Вас.
- Сгарати** < сьгарати v. impf. -раю, -раиши, καίεσθαι, спаљивати: Јов. 15, 6.
- Сгорѣти** < сьгорѣти v. pf. сгорю, -риши, κατακαίεσθαι, изгорети: II Петр. 3, 10; I Кор. 3, 15.
- Сгорѣіе** < сьгорѣіе п. sordes, нечисто одело, прљаве хаљине: Мин. 11 нов.
- Сгромадити** v. pf. -ждѣ, -диши, συστρέπειν, нагомилати, зграбити: Дел. 28, 3.
- Сг** int. ἰδοὺ, ἴδε, гле, ево, ето: Мат. 1, 20; Марк. 16, 6 и др.
- Свастъ** м. σεβαστός, цар, Август: Дел. ап. 25, 25.
- Седмирицею** adv. ἑπτὰ, седам пута: Пс. 118, 16; Мат. 18, 22.
- Седмижди и седмири** adv. ἑπτάκις, седам пута: IV Мојс. 19, 4; Лук. 17, 4.
- Седмочисленицы** м. pl. седморица: св. Тирило и Методије и њихови ученици: св. Климент епископ велички, Горазд, Ангелар, Наум и Сава (*Дјач.*).
- Сезилицъ** < сеземиць м. αὐτόχθων, indigena, староседилац, урођењик (*Микл.*).
- Сентъ** м. учитель мухамедовскога закона: Прол.
- Сей, сіа, сіе** pron. demonstr. οὗτος, овај, ова, ово: Мат. 1, 20; Марк. 1, 27 и др.
- Секратъ** з. πρόσφατος, свеж, нов, недавнашњи: V Мојс. 32, 17.
- Села** јевр. музички термин у значењу forte (*Дјач.*): Ст. на Г. в. 3 у Нед. сироп.
- Селеніе** < селеніе п. 1) κατοικία, кућа, насебина: Дел. 17, 26; 2) σκήνωμα, стан: Пс. 83, 2; место: Дел. 7, 46; 3) σκηνή, сеница: Апок. 13, 6; шатор блго-

- δханїа четное селенїе (Кан. прич. п. 5 богор.); Ст. у Ч. погреб.; 4) οἶκημα, стан, кућа: Ак. Бог. ик. 8.
- Беликъ**, -їи 3. τοσοῦτος, толики (*Микл.; Дјач.*).
- Белинъ** м. σέλινον, ариум, ачак, першин (*Сепс*); ак, ач, мирисна биљка од које су радо плели венце (*Žerіc*): белинъ немїйскїи звао се венац од те биљке, који се давао на свечаним играма које су се приређивале сваке друге године у пелопонескоме граду Немеји у част Иракла, који је убио ужаснога лава у шуми немејској (*Дјач.*).
- Белитва** f. ἔπαυλις, habitatio, стан, обитавалиште: трогти (Ис. 35, 7).
- Белице** < селити п. αὐλή, насеље: στρῶδαιονωμъ (Ис. 34, 13).
- Бело** п. 1) ἄγρος, њива, поље: крок (Мат. 27, 8); Лук. 15, 15; село: во градъ и въ селѣхъ (Марк. 5, 14); 2) χωρίον, земља: Дел. 1, 18. 19; 4, 34. 37; 3) κτήμα, посед, добро, имање: Янанїа продаде село (Дел. 5, 1); 4) κώμη, село: во окрїтнѣхъ селѣхъ и кетѣхъ, у околна села и паланке (Марк. 6, 36).
- Бельный** < селнъ 3. τοῦ ἄγρου, польски: Пс. 102, 15; Мат. 6, 28. 30; 13, 36.
- Бемїдалъ** м. σερїδαλις, најфиније брашно: I Мојс. 18, 6; II Мојс. 29, 2. 40; III Мојс. 11, 1. 2. 4; Апок. 18, 13.
- Бемїдальный** 3. грч., од најфиније пшенице: мѣка (III Цар. 4, 22).
- Бердовола** < срьдовола 1) м. συγγένης, consanguineus, сродник, рођак; 2) f. συγγένεια, consanguinea, рођака, сродница (*Микл.*).
- Бердцевѣдїцъ** < срьдцевѣдїцъ м. καρδιογνώστης, који познаје срца: Дел. 1, 24; 15, 8; Ант. 2 на В. четврт.; Сл. на стих. у Нед. Самар.
- Берна** < срьна f. δοριάς, (арам. Та-вїда), срна: V Мојс. 12, 15; Дел. 9, 36. 39.
- Берпъ** < срьпъ м. δρέπανον, срп, коса: Марк. 4, 29; Апок. 14, 14 и др.
- Бичъ** < сьчъ f. οἶρον, мокраћа: II Цар. 18, 27.
- Бжалитиса** < сьжалитиса v. рф. -люса, -лишиса, λυπεῖσθαι, сажалити се, ожалостити се: Мат. 18, 31.
- Бжици** < сьжешти v. рф. сжигъ, -жши, καίειν, сажећи, спалити: II Петр. 2, 6; I Кор. 13, 3.
- Бжигати** < сьжигати v. импрф. -гаю, -гаши, κατακαίειν, спаљивати, горети: II Петр. 3, 10; -са, κατακαίεσθαι, спаљивати се: Јевр. 13, 11.
- Бзиратиса** < сьзиратиса v. импрф. -раюса, -рашиса, βλέπειν, згледати се: Јов. 13, 22.
- Биванъ** м. трећи месец јеврејског календара после вавилонског ропства, који одговара мају (*Дјач.*).
- Бижича** f. circulio, Kornwurm, црв на житу, жижак (*Микл.*).
- Бикавица** f. nubes fluviosa, кишни облак, облак који доноси кишу (*Микл.*).
- Бикомора** < сикоморна f. συχομωρέα, sycomorus, смоква (*Микл.*).
- Била** f. 1) δύναμις, а) сила, снага, моћ: Мат. 5, 41; б) чудо: нїи мнѣги сотворихомъ (Мат. 7, 22); Мат. 13, 58; 14, 2; в) власт:

- силы неженых (Мат. 24, 29); г) способность: кождо против силы егво (Мат. 25, 15); 2) τὸ δύνατον, могућство: жити силъ кою (Рим. 9, 22); 3) силы, један између девет чиновъ анђелских: Рим. 8, 38; I Петр. 3, 22.
- Силигенъ** и **силигнь** м. σίλιγγις, пшеница, пшенично брашно (*Микл.*).
- Сило** п. βρόχος, уже, клопка, замка: I Кор. 7, 35.
- Симонъ** f. грч., куповање и продавање свештеничких права и дужности (*Дјач.*)
- Синагога** f. јевр., в. синагога.
- Синапъ** м. τὸ σίναπι, -εως, горущица (*Микл.*).
- Синета** f. βάκινθος, драги камен љубичасте боје: II Мојс. 28, 33; свилена хаљина исте боје: къ синетѣ вдѣють ѡхъ (Јер. 10, 9).
- Синетный** з. βάκινθινος, тамно-црвен, љубичаст: одежда (IV Мојс. 4, 6).
- Синицъ** < синиць м. δαίμων, бес, љаво: Прол.
- Синоположеніе** п. σινοπολίαι, посињене, посинаштво: Степ. воскр. гл. 7 ант. 2.
- Синоръ** м. σινωρος, σινωρία, confinium, граница, међа (*Микл.*).
- Сиплз** м. ἔρσιβη, медљика која се као црвено брашно јавља на житном класју (*Сенц.*); scarabaeus melolontha, инсекат шкодљив за жито (Слов. Имп. ак.); црв (*Данич.*); полдоши иплекъ (Јоил 1, 4; 2, 25).
- Сиротопитатель** м. ὀρφανοτρόφος, хранитель сиротиње: Син. у Четвр. V седм. В. п.
- Сиръ**, -ый з. ὀρφανός, сиротан, самохран: Јов. 14, 18; Јак. 1, 27; Ст. на Г. в. 4 на Возн.
- Сиръчь** (сіа ръчь), тоѣт ѡти, то јест: Марк. 7, 2; Дел. 19, 4 и др.; ἦτοι, заиста, дабогме, ипак, дакле: Син. у Нед. блуд. с.
- Ситникъ** < ситъникъ м. βούτομος, мочварна биљка; сита, рогоз: Јова 18, 11.
- Ситный** з. τὸ παχύρον, од сите, рогозни, тршчани: лѣгъ (Ис. 19, 6).
- Сихастиріа** f. ἡσυχαστήριον, манастир, монашка обитель (*Микл.*).
- Сице** adv. οὕτως, тако, овако, на тај начин: Пс. 41, 2; Мат. 1, 18 и др.
- Сицевъ**, -ый з. τοιοῦτος, такав, овакав: V Мојс. 4, 32; οὕτος, тај, овај: Јов. 9, 16; Дел. 19, 25.
- Сікаръ** м. σιχάριος, хајдук, разбојник: Дел. 21, 38.
- Сікиръ** м. σίκερα (од јевр. shechar), свако алкохолно пиће (јабучовача, медовина и др.) осим вина. *Вук* ту реч не преводи: Лук. 1, 15; *Даничић* је преводи са: силовито пиће (IV Мојс. 6, 3; Ис. 5, 11; 24, 9; 28, 7); јако пиће: V Мојс. 14, 26.
- Сікіма** f. грч., (јевр. shehem), плеће; део (земље) у којем је лежао град Сихем који је, према I Мојс. 48, 22, припао колону Јефремову: Пс. 59, 8; 107, 8.
- Сікль** м. грч., јеврејски сребрни новац који је постојао још за Аврама; сребрник: V Мојс. 22, 19; зове се и *дідрахма*: I Мојс. 20, 16 и др.

Сіріна f. σειρήν, сирена, морско чудовиште, змај: Ис. 13, 21; 34, 13; 43, 20.

Сіаніє < снание п. 1) λαμπρότης, светлост: Дел. 26, 13; 2) ἀπαύγασμα, одсев, зрака, (одсејат: отче (Конд. Преобр.); Ст. на Г. в. 3 на Божић; гл҃кы: Јевр. 1, 3; Мол. у св. Лит. Вас.; іщитва... Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; пришетва... Кан. воскр. гл. 1 п. 5 ирм.

Сіати < сикати v. impf. -аю; -аши, ἀνατέλλειν, излазити: ικω ιολнце коє іаєтѣ (Мат. 5, 45), јер он заповеда своме сунцу да излази (по Вуку: да обасјава); φαίνειν, светлити: ικѣтѣ истинный (I Јов. 2, 8); ικѣтило: II Петр. 1, 19.

Сказаніє < ськазаніє п. ἐπιλοσις, ἐρμήνευσις, казивање, објашњење, тумачење: II Петр. 1, 20; I Кор. 12, 10.

Сказатель < ськазатель м. διερμηνευτής, тумач: I Мојс. 41, 8; I Кор. 14, 28.

Сказати < ськазати v. pf -жѣ, -жежи, ὑποδεικνύω, казати, објавити: Пс. 97, 2; Мат. 3, 7; Лук. 3, 7; διασάφειν, испричати: Мат. 18, 31; διερμηνεύειν, казивати: Лук. 14, 27; -сѣ, меѣрμηνεύεσθαι, превести, протумачити; значити: Јов. 1, 42.

Сказовати < ськазовати v. impf. -зѣю, -зѣши, δεικνύειν, објављивати, откривати, приповедати, објашњавати, тумачити: Мат. 16, 21; Лук. 24, 32; Дел. 11, 4; Ст. на Г. в. на Божић.

Скакати v. impf. скачѣ, -чиши, ἔλθεσθαι, скакати: Дел. 3, 8; ἐφάλλ-

εσθαι, поскочити: на нихѣ (Дел. 19, 16).

Скалочный < склѣуцьнѣ 3. грч, (од σκάλλειν = грепсти, копати, окопавати): пепель (Прол.).

Скаредіє < скарадне п. ἀηδία, foeditas, мрзост, зловоља, досада: Прол.

Скаредоватисѣ < скарадоватисѣ v. impf. -дѣюсѣ, -ишисѣ, βδελύττεσθαι, мрзити, бојати се: Прол.

Сквара f. 1) κνίσσα, воња, пара, мирис од нечега: Прол.; 2) ῥύπος, нечистота, измет (Вост.).

Скверна < скверна f. 1) βυπαρτία, нечистота: Јак. 1, 21; 2) μόλυσμός, оскврњење: плоти и дѣха (II Кор. 7, 1); 3) σπίλος, љага, пега, мрштина: Еф. 5, 27; 4) μίασμα, pollucio, оскврњење: II Петр. 2, 20.

Сквернініє < скверніснїє п. μίασμα, pollucio, оскврњење, нечистота: II Петр. 2, 10.

Сквернити < сквернити v. impf. скверню, -ниши, βεβηλοῦν, сквернавити, нарушавати, поганити: ιδεκωты (Мат. 12, 5); κηοαцѣ ко оуста: Мат. 15, 11. 18. 20; Марк. 7, 20. 23; κοινοῦν, сматрати нечистим: Дел. 10, 15; 11, 9; μιλνєν, оскврњавати: плоть (Јуд. 1, 8); -сѣ, φθειреσθαι, кварити се, распадати се: Јуд. 1, 10; ἀτιμάζεσθαι, поганити се: Рим. 1, 24; μόλυνεσθαι, прљати се: I Кор. 8, 7.

Сквернодѣйца < сквернодѣйца f. πόρνη, блудница: I Кор. 6, 16.

Сквернопривычество п. користољубље: Испов. грех. посв.

Сквернословіє п. αἰσχρολογία, нечист, непристојан, сраман говор: Еф. 5, 4.

- Скверностажательный** < скверностажательнъ *ж.* αἰσχροκαρδής, користолюбив, лаком на погани добитак: I Тим. 3, 8; Тит 1, 7.
- Сквернъ**, -ый < скверънъ *ж.* κοινός, нечист, пръвав, гадан, ружан: Дел. 10, 14. 28; Рим. 14, 14; αἰσχρός, постидан: Тит. 1, 11; сквернии, κίβδηλοι, идоли: жрети сквернымъ ᾠρεκία еси (Кан. св. Теод. п. 3 т. на Сл.
- Скверчити** < скверъчати *v.* рф. -чѣ, -чиши, συμπινεῖν, стиснути (*Микл.*).
- Сквозъ** *р.* αἰσχροκαρδής, диὰ, кроз: Пс. 65. 12; Мат. 12, 1; Марк. 2, 23 и др.
- Сквара** *f.* ἐσχάρα, focus, куфно огъиште (*Микл.*).
- Сквофилаѣ** *ж.* грч., чувар ризнице при двору византијских царева и патријараха (*Милаш*, Дост. 132—133).
- Скѣдѣ** < скѣднѣ *f.* σκεδία, ratis, даска, сплав од дасака и греда, чун, чамац (*Микл.*).
- Скинѣ** *f.* σκηνή, шатор, сеница, чадор: Дел. 7, 42; Евр. 8, 8; ивидѣнѣ: Апок. 15, 5; Сл. на Г. в. у I Нед. В. п.
- Скинопигѣ** *f.* σκηνοπηγία, постављање сеница, празник сеница: Зах. 14, 16—19; II Мак. 1, 9; Син. у Нед. Дух.
- Скинотворицъ** < скинотворьць *ж.* σκηνοποιός, који гради шаторе: Дел. 18, 3.
- Скитникъ** < скитъникъ *ж.* eremita, који живи у скиту, отшелник, пустиник: Прол.
- Скитъ** *ж.* грч., пустиња; усамљена обитель у којој живе монаси у молитви и ручном раду (Слов. Имн. ак.).
- Скитанинъ** < скитънинъ *ж.* скитникъ.
- Склавитисѣ** *v.* рф. -блюсѣ, -вишисѣ, μειδᾶν, осмехнути се, насмешити се (*Вост.*).
- Скленъ** *ж.* гробница од камена (*Дјач.*).
- Скнипа** *f.* σκνίψ, мушица, комарац; уши разне врсте: II Мојс. 8, 16; Пс. 104, 31.
- Сковникъ** < съковъникъ *ж.* συστασιαστής, саучесник у затвору, у бунѣ: Марк. 15, 7.
- Сковрада** *f.* 1) τήγανον, тигањ: III Мојс. 6, 21. 2) ἐσχάρα, огъиште: Прол.
- Скокѣтанѣ** < съкъкътаннѣ *ж.* γαργαλισμός, голицанѣ, раздраживанѣ, узбуђиванѣ (чулно, грешно): Мол. 4 у Послед. прич.
- Скокѣтати** < съкъкътати *v.* импф. скокѣчѣ, -чиши, γαργαλίσειν, голицати; раздраживати (*Вост.*).
- Скончавати** < съконъчавати *v.* импф. -ваю, -ваши, πληροῦσθαι, свршивати: теченѣ (Дел. 13, 25); ἐπιτελεῖσθαι, довршивати, завршивати: плотію (Гал. 3, 3); -сѣ, συμπληροῦσθαι напунити се, навршити се: днѣ кохъожденію егѣ (Лук. 9, 51); πατάσθαι, гинути, умирали, венути: дѣша во двору (Пс. 83, 3).
- Скончанѣ** < съконъчаннѣ *ж.* 1) συντέλεια, свршетак, крај: κέκκα (Мат. 13, 40 sq.); 2) τελευτή, смрт: V Мојс. 13, 1; 3) ἔκβασις, излазак, крај живота: Евр. 13, 7.
- Скончаныи** *ж.* ἀκρόβυστος, необрезан: Ис. Нав. 5, 7.
- Скончати** < съконъчати *v.* рф. -чаю, -чаши, συντέλειν, свршити: Мат. 7, 28; Лук. 7, 1; ἐπιτελεῖν, довршити: II Кор. 8, 11; -сѣ, συντελεῖσθαι, свршити се, испу-

- нити се: Марк. 13, 4; τελείσθαι, умрети: го дѣхи праведныхъ кончашихся (τετελειωμένων) дѣши раба ткогѡ. . . (Троп. у Ч. погр.).
- Скопеніе** < скопение п. εὐνουχία, шкопелье (Микл.).
- Скопецъ** < скопць м. εὐνοῦχος, ушкопельник: Мат. 19, 12.
- Скопечь** < скопцьъ з. τοῦ εὐνοῦχου, ушкопельников: желаніе скопче раститъ ли дѣкицѣ; (Прем. Ис. Сир. 20, 4).
- Скопитисѧ** v. pf. -плюсѧ, -пишисѧ, εὐνουχίζεσθαι, ушкопити се: Мат. 19, 12.
- Скопленіе** < скопленіе п. ἐκδήλυσις, ушкопелье (Вост.).
- Скоплати** < скоплати v. impf. -плюю, -плаши, εὐνουχίζειν, шкопити (Ibid.).
- Скорбенъ**, -ый < скръбьъ з. θλιβόμενος, невольан, ожалошѣен: I Тим. 5, 10; скоренѣ быти, λυπεῖσθαι, жалостити се, туговати, бити ожалошѣен, невесео: Мат. 17, 23; II Кор. 7, 9.
- Скорь** < скръь f. 1) θλίψις, жалост, брига, мука, мучење: V Мојс. 4, 29; 28, 53; 31, 17; Мат. 24, 9; Марк. 13, 19 и др.; 2) λύπη, бол: жѣна егда раждаетъ скорь имать (Јов. 16, 21).
- Скорьѣніе** п. θλίψις, невольа: I Мојс. 35, 3; на каждѣ ѧ въ гдѣхъ скорьѣніѧ ихъ, казнићу ихъ како се слушало у збору ѣихову (Ос. 7, 12).
- Скорьѣти** < скръьти v. impf. -скорблю, -виши, λυπεῖσθαι, бити брижан, узнемирен, невольан: Мат. 26, 37; Марк. 14, 19; бити жалостан: Рим. 14, 15; I Сол. 4, 13; θλίβεσθαι, страдавати, падати у неволье: II Кор. 1, 6;
- I Сол. 3, 4; ω κελκοῦ δѣши χῆτι-анитѣй скорѣщій, θλιβομένης, потиштеној: Мол. на Веч.
- Скорлѧпа** f. γίγαρτον, луска, кожа, кора: IV Мојс. 6, 4.
- Скора** f. cortex, кора: Прол.
- Скоропарный** < скоропарный з. celeriter volans, који брзо лети: Прол.
- Скорописецъ** < скорописць м. ταχυγράφος, брзописац: Пс. 44, 2.
- Скоропрѣложенъ** < скоропрѣложьъ з. mutabilis, променлив, несталан (Микл.).
- Скоротечецъ** < скоротечьъ м. δρομέως, курир, улак: Јов. 9, 25.
- Скоротечный** < скоротечьъ з. δρομέως, брз: молитва (Сл. на блаж. на св. Спир. чуд.).
- Скоротечи** < скоротечити v. impf. -кѣ, -чиши, трчати, бежати: ω скоротѣкѣщягѡ, ἐκ δρομέως (Амос 2, 14).
- Скороходецъ** < скороходьъ м. παρατρέχων, који брзо иде; послани, слуга: I Цар. 22, 17.
- Скоромдницъ** < скоромдьъ м. ἀθήφαγος, вогах, прождрльивац (Микл.).
- Скорпионъ** м. в. скорпіа: I Мак. 6, 51; један од дванаест знакова зодијака, по броју осми (Слов. Имп. ак.).
- Скорпіа** < скорьпиа f. σκορπίος, скорпија, нека врста отровнаго паука који живи по влажним местима, међу камењем и т. д., а има на врху репа жаоку са отровном течношћу: V Мојс. 8, 15; Јез 2, 6; Лук. 10, 19; 11, 12; Апок. 9, 3. 5. 10. Скорпијом се назива и жѣна лѣкяна: Прем. Ис. Сир. 26, 9.

- Скоръ** ζ . ταχύς, ὄξύς, брз: Јак. 1, 19; Рим. 3, 15.
- Скорѣ** сопр. од скорω, τάχιον, брже: Јов. 20, 4.
- Скорω** adv. 1) ταχύ, брзо: Мат. 5, 25; 28, 7. 8; 2) σπουδαίως, брижљиво: Тит 3, 13.
- Скотенъ**, -ый < скотънъ ζ . κτηνώδης, животињски: Пс. 72, 22.
- Скотоложецъ** < скотоложьць м. ζωοφθόρος, који је извршио блуд са животињом: Ном. пр. 23.
- Скотоложникъ** < скотоложьникъ м. в. скотоложецъ: I Тим. 1, 10.
- Скотоложство** < скотоложьство п. (у грч. и лат. тексту Св. п. нема те речи), содомски грех: противуприродно парење човека са животињом: I Петр. 4, 3.
- Скотопитатѣль** м. κτηνοτρόφος, који уме гајити и расплођавати марву: I Мојс. 4, 20.
- Скотопитатѣленъ** ζ . κτηνοτρόφος, који храни стоку, који даје, доноси животињама довољну храну: земля (IV Мојс. 32, 4).
- Скотъ** м. κτήνος, кљусе: Лук. 10, 34; дрѣмца, стока, говече: Јов. 4, 12; ζῶον, животиња: II Петр. 2, 12.
- Скрай** м. ἄκρον, крај, skut: ризы коєа (Агеј 2, 13).
- Скранѣ** < скраниа f. κρόταφοι, сле-пе очи: Суд. 4, 21. 22; Пс. 131, 4.
- Скрежетати** < скръжьтати v. имрф. -щѣ, -щши, τρίζειν, βρούχειν, шкргутати: зѣкы (Марк. 9, 18); Дел. 7, 54.
- Скрежетъ** < скръжьть м. βρουχίος, шкрипање, шкргут: зѣкωμъ (Мат. 8, 12 sq.; Лук. 13, 28; Ст. на Г. в. 4 у Нед. мес.).
- Скрижаль** м. πλάξ, стена, даска, таблица: зѣкѣта, Мојсијеве заповеди написане на таблицама од камена (Јевр. 9, 4); г. ирѣца, савест: II Кор. 3, 3; скрижѣли вѣдчикъ. .: Мол. заамв. на св. Лит. пређ.; когоничертаннаа: Ст. на хвал. на св. Три Јер.; закона: Прип. на 9 п. у Нед. Мирон.
- Скрилатиса** < скрълатиса v. имрф. -лаюса, -лашиса, πτερόσσειν, крилима махати, крилима се сједињавати: скрилающиха дрѣгъ къ дрѣгѣ (Јез. 3, 13).
- Скровникъ** < скръвыникъ м. συναίμων, једнокрвни брат: Ст. на стих. на св. ап. Андр.
- Скровъ** < скръвъ м. 1) κρύπτη, скривено место: Лук. 11, 33; 2) ἀποθήκη, чуварница (депо): II Мојс. 16, 23. 32.
- Скѣдѣль** < скѣдѣль м. 1) κέραμος, кров: Лук. 5, 19; 2) κέραμον, тестија: скѣдѣль коды ногѣца (Сл. на хвал. у Нед. цвет.).
- Скѣдѣль f.** 1) ὄστρακον, земља, глина: Дан. 2, 35; 2) посуда од глине, цреп: Изшии ικω скѣдѣль κρέπογъ мол (Пс. 21, 16).
- Скѣдѣльникъ** < скѣдѣльникъ м. 1) κέραμος, лончар: Јер. 18, 6; Рим. 9, 21; 2) κέραμον, суд, крчаг, лонац лончарски: Марк. 14, 13; Лук. 22, 10.
- Скѣдѣльничъ** < скѣдѣльничъ ζ . κερამέωσ, лончарев: иєло скѣдѣльниче (Мат. 27, 7. 10); κερამικός, од глине: ιογди скѣдѣльничи (Апок. 2, 27); Пс. 2, 9; Сл. на хвал. на В. четвр.
- Скѣдѣльный** < скѣдѣльнъ ζ . ὄστρακινος, земљани, лончарски: ιογди (II Кор. 4, 7).

Скѣдѣнѣ < скѣдѣнѣ *з.* ἐνδεής, оскудан; скѣдѣнѣ быти, λείπειν, оскудевати, недостајати: Тит 3, 13.

Скѣдобрѣдѣ < скѣдобрѣдѣ *з.* ἀραιὸν πώγωνα ἔχων, који има ретку браду (*Вост.*).

Скѣдѣсть < скѣдѣсть *ф.* ὑστέρημα, ὑστέρησις, оскудица, сиротиња, недостатак: II Кор. 9, 6; 11, 9; Филиб. 4, 11.

Скѣдѣота *ф.* в. скѣдѣсть: скѣдѣота вещи твѣи хъ набѣтитъ та козѣржанію (Прол. 9 апр.).

Скѣдѣа < скѣдѣа *з.* ἰσὸς, оскудан, худ, мали: тѣломѣ (Прол.).

Скѣдѣфа *ф.* σκέπασμα, монашка капа (*Дјач.*).

Скѣдѣменѣ *м.* σκόμενον, лавиѣ: I Мојс. 49, 9; Пс. 16, 12; 56, 5; 103, 24; Стат. I ст. 38.

Слабѣсерѣдѣ < слабѣсерѣдѣ *з.* ἀνδραγής, слабоуман, малоуман: Приче Сол. 12, 8.

Славиѣ < славиѣ *м.* ἀγδών, славуј: докропѣникий (Ст. на хвал. на св. Јов. Злат.).

Слабѣсловѣніѣ *п.* δοξολογία, хваљење, слављење: Мол. у св. Лит. Вас.

Слабѣсловѣтити *в.* рѣ. -вию, -виши, δοξολογεῖν, прославляти песмама: Конд. Бож.; Сјед. 2 на Богој.

Слабѣсловѣніѣ *п.* δοξολογία, велико хваљење, слављење (Часл.).

Слабѣхѣотѣ *п.* φιλοδοξία, жеља за славом, славољубље: Прол.

Сладѣковѣнѣнѣ < сладѣковѣнѣнѣ *з.* ἡδύπνοος, који пријатно миреше, слатког мириса: шипокѣ (Мин. 4 јан.).

Сладѣкогласѣ *п.* ἡδυφωνία, пријатан, леп, звучан глас: Прем. Сир. 32, 7.

Сладѣкогласѣнѣнѣ < сладѣкогласѣнѣнѣ *з.* ἡδυφώνος, пријатна гласа: Јез. 33, 32.

Сладѣкопѣксѣнѣнѣ, -нѣнѣ < сладѣкопѣксѣнѣнѣ *з.* μελόδικος, који пријатно поји: Ирмол. гл. 1 п. 1.

Сладѣкогласѣнѣнѣ *п.* ἡδυπαθεῖα, угодан живот, размажено живљење: Мол. у Повеч.; εὐπαθεῖα, уживање: Ст. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.

Сладѣкогласѣнѣнѣ *ф.* 1) сласт (Слов. Имп. ак.); 2) слатке ствари, слаткиши: Тѣи приношахѣ кѣждѣ дрѣвѣ своѣ... сладѣкогласѣнѣнѣ (III Цар. 10, 25).

Сладѣкогласѣнѣнѣнѣ < сладѣкогласѣнѣнѣнѣ *з.* ἡδύπνοος, који издаје пријатан задах: Кан. Бог. п. 1 т. 4.

Сладѣкогласѣнѣнѣнѣ *ф.* ἀπόλαυσις, наслада, уживање, задовољство: Марк. 6, 20; II Кор. 12, 15.

Сладѣкогласѣнѣнѣнѣ < сладѣкогласѣнѣнѣнѣ *adv.* ἡδιστα, слатко, радо, са великим задовољством: II Кор. 12, 9.

Слазѣтити *в.* ἰμρѣ. -жѣ, -виши, καταβαίνειν, силазити: Марк. 13, 15; Лук. 17, 31; Јов. 5, 7.

Слазѣна *ф.* πάχνη, мраз, иње: Пс. 118, 83.

Слазѣногласѣнѣнѣ *ф.* ἄλμη, слана вода, саламура; бесплодна пустиња: земљу плодоноснѣю къ слазѣногласѣнѣнѣ (Пс. 106, 34).

Слазѣногласѣнѣнѣнѣ < слазѣногласѣнѣнѣнѣ *м.* ἐρέβινθος, грашак (*Микл.*).

Слазѣногласѣнѣнѣнѣнѣ < слазѣногласѣнѣнѣнѣнѣнѣ *з.* ἀβροδίαιτος, у раскоши, у нези васпитани: Мол. за осв. кољива.

Слазѣжѣтити < слазѣжѣтити *в.* ἰμρѣ. -жѣ, -виши, κατακεῖσθαι, лежати: Јов. 5, 3.

Слазѣна < слазѣна *ф.* δάκρυον, суза: Марк. 9, 24; Лук. 7, 38 и др.

- Слезина** < сльзена f. σπλήν, splen, слезина (*Микл.*).
- Слезити** < сльзити v. impf. -ж8, -зиши, δακρύειν, сузити, оплакивати, проливати сузе: Кан. св. Андр. крит.; πενθήσαι, плакати: Јак. 4, 9; κατακείσθαι, жалостан, тужан бити: Сл. на стих. у Нед. мес.
- Слезоточенъ**, -ый < сльзоточень 3. δακρυοπύρρος, који пролива сузе, пун суза: кѣпли (Кан. Анг. хран. п. 6 т. 3).
- Сликовствовати** < сльнѣствовати v. impf. -ствѣю, -иши, συχωρεύειν, заједно с неким славити, играти: Ак. Бог. ик. 4; περιχωρεύειν, наоколо играти: Кан. Анг. хран. п. 5 т. 2.
- Слитіе** < сльнтіе n. σύχρασις, мешање, стапање, сливање, меша, примеса: Мол. јут. 7; и. дѣшкное, скрушеност, смуѣност: Прол.
- Сличеніе** < сльнѣнне n. σήμα, лик, облик, обличје, спољашњост; владање: Троп. 2 при нач. оуч. отр.
- Сличити** < сльнѣити v. pf. -ч8, -чиши, ὁμοῖον, сравнити, упоредити (*Микл.*).
- Сличіе** < сльнѣнне n. 1) ὁμοίωμα, сличност (*Микл.*); 2) ῥυθμός, склад, хармонија у песми или музици: Прем. Сол. 19, 17.
- Сличный** < сльнѣнь 3. ἁρμόνιος, звучан, складан, пријатан; гласъ (Јез. 23, 42); пѣнь: Сл. на Г. в. на св. прор. Ил.; ἐναρμόνιος, сложан, хармоничан: Сл. на Г. в. у Нед. св. от. 11 окт.
- Сліаніе** < сльнѣнне n. χωνευμα, саливање, сливена ствар, кип: V Мојс. 9, 12; II Пар. 4, 3.

- Сліанный** < сльнѣннь 3. χωνευτός, сливен, направљен од ливеног метала, ливен: II Мојс. 34, 17.
- Сліатель** < сльнѣтель m. χρυσοκόμος, који топи злато, златар; вајар: Јер. 51, 17.
- Сліати** < сльнѣити v. pf. слію, -иши, συχραννύναι, помешати, мешати: азѣки (Конд. Дух.).
- Словесіе** < словесіе n. 1) σύλλογος, скуп, скупштина (*Дјач.*); 2) λόγος, говор, беседа (*Вост.*).
- Словесный** < словеснь 3. λόγιος, учен, речит: Дел. 18, 24; λογικός, разуман, духован: Рим. 12, 1; I Петр. 2, 2; илѣжа: Ст. на Г. в. воскр. гл. 8; Мол. у св. Лит. Злат.; илѣ: Мол. јут. 11; раю словенный, рају Слова, рају Христов: Сл. на сјед воскр. гл. 8.
- Слово** n. 1) λόγος, а) реч, проповед: Мат. 5, 37; Марк. 2, 2; б) заповест: децѣть словѣхъ: V Мојс. 1, 13 (отуда: δεκατολογία); в) ум, разум: Син. у суб. месоп.; г) Син Божји: Јов. 1, 1, 14; 2) λόγιον, разговор: Дел. 7, 38; 3) ρήμα, а) реченица, фраза: слово празное (Мат. 12, 36); б) одговор: коздадатъ ш неимъ слово въ день іданый (Мат. 12, 36); ил. іданое: II Мојс. 28, 15.
- Словопрѣкніе** n. 1) λογομαχία, борба с речима, празно препирање: I Тим. 6, 4; 2) πιθανολογία, слатке речи: Кол. 2, 4.
- Словопрѣктисѣ** v. impf. -прюсѣ, -пришисѣ, λογομαχεῖν, препирати се: II Тим. 2, 14.
- Сложеніе** < сльоженне n. 1) συγκατάθεσις, заједница, склад, што се може сложити: цѣрки го ідωли (II Кор. 6, 16); 2) καταβολή,

- створење: *міра* (Мат. 13, 35; 25, 34 и др.); 3) *σύνθημα*, погодба, договор, уговор: Син. на В. четврт.
- Слота** f. *νέφος*, облак; зима, бура, олуја, крупна киша или снег (*Микл.*; *Дјач.*); влага (*Вост.*).
- Службеник** < *слоужьбьникъ* m. 1) *διάκονος*, *famulus*, служитељ, момак, подворник (*Микл.*); 2) *leitourgiáριον*, црквено-богослужбена књига у којој се налазе црквене службе: вечерња, јутрења, литургије и др.
- Службеница** < *слоужьбьница* f. 1) црквена службеница, ђакониса; 2) *famula*, слушкиња, ропкиња, дворкиња: Прол.
- Служ** m. *χυμός*, *succus*, слуз, сок, течност; 2) *λέπος*, *squama*, љуска (*Микл.*).
- Служка** < *служка* v. *imprf.* -ствѣю, -ши, *πονηρεύειν*, зло чинити, рђаво поступати: II Мојс. 22, 8.
- Служк**, -ій < *служкъ* 3. 1) *συχύπτων*, грбав, гурав: и кѣ *идка* (Лук. 13, 11); 2) *κυρτός*, крив (*Жив.*):
- Служи** < *служти* v. *imprf.* *словѣ*, -виши, *ἀκούειν*, слушати, чути (*Вост.*); бити на гласу (*Кульб.*).
- Служ** < *служь* m. *ἀκοή*, 1) слух, слушање: кѣ *идхъ* оуха поглядшаша *ма* (Пс. 17, 45); кѣ *идхъ* оуха прѣиши, чувши: Мол. св. В. В. II на Дух. веч.; 2) ухо: *ιδхомъ* оуслышитѣ (Дел. 28, 26); *изліа* *идъ* *зміѣ* кѣ *идхи* *Евини* *иногда*, змија је некада излила отров у уши *Евине*: Ст. на блаж. воскр. гл. 7; 3); глас: *егω*, о њему (Мат. 4, 24; Марк. 1, 28); *Иидокъ*, о Исусу: Мат. 14, 1; Кан. Возн. п. 4 ирм.
- Слышаніе** < *слышание* n. *ἀκοή*, слушање: *εἶπα* *εἶπα* (*Жект.*); глас: *кранемъ* (Мат. 24, 4; Марк. 13, 7).
- Слышати** < *слышати* v. *imprf.* -шѣ, -шиши, *ἀκούειν*, слушати, разумети: I Мојс. 11, 1; Мат. 5, 21; *слышай* *словца*, који слуша речи: Мат. 7, 26; Лук. 6, 47; -са, *ἀκούεσθαι*, гласити се: I Кор. 5, 1; Апок. 18, 22.
- Слѣдъ** m. *ἵχνος*, траг; кѣ *идѣ* ити, *ἀκολουθεῖν*, следовати, ићи за неким: Мат. 8, 1; 19, 27; Марк. 10, 28 и др.; кѣ *идѣ* грати, *ἀκολουθεῖν* *ὀπίσω*, поћи за неким: Мат. 10, 38; Марк. 1, 7. 17 и др.; прѣити: прѣидити кѣ *идѣ* *мене*, *δεῦτε* *ὀπίσω* *μου*, *кајдете* *замном* (Марк. 1, 17); *ходити*: кѣ *идѣ* *плоти* *иныхъ*, *ὀπίσω* *σαρκὸς* *ἐτέρας*, за другим месом (Јуд. 1, 7); *изити*: Лук. 21, 8.
- Слѣзти** < *слѣсти* v. *pf.* -зѣ, -зши, *καταβαίνειν*, сићи: Лук. 19, 5. 6.
- Слѣк** < *слѣкъ* 3. *συχύπτων*, згрчен, згурен: Лук. 13, 11.
- Слацати** < *слацати* v. *imprf.* -цаю, -цаши, *συχάρπτεν*, кривити се, гурити се, нагињати се: Пс. 68, 24; Рим. 11, 10.
- Слачение** n. *συχάρψις*, нагнуће: Ст. на Г. в. у Нед. св. от. VII *вас*. *саб*.
- Слацима** < *слацати* v. *pf.* *слакѣ* -са, -чиши, *κατακάρπτειν*, искривити се, згурити се, сагнути се, нагнути се: *идкоѣ* *до* *конца* (Пс. 37, 7); *савити*, *превити*: *слачение* *есть* *многими* *оузми* *желѣзными* (Мол. Ман. у Бел. повеч.).

Смысленный < **смыслень** з. *νοῦε-χής*, разборит, опрезан: Кан. св. Теод. п. 8 т. 1.

Смыслити < **смыслити** v. pf. -шаю, -шаши, *διαλογίζεσθαι*, смислити, испитати; *смыслити*, *σφροδῶν*, паметан: Марк. 5, 15; Лук. 8, 35.

Смыслъ < **смыслъ** m. *διάνοια*, смисао, разум: II Петр. 3, 1; Еф. 4, 18; Кан. у Нед. сироп. п. 4 ирм.; *ή φρήν*, ум: Ак. Бог. ик. 2 и 10; *φρόνησις*, мудрост: Конд у Нед. сироп.

Смышленіе < **смышленіе** n. 1) *σβ-υεσις*, размишљање, расуђивање, знање: V Мојс. 4, 16; 2) *ἐνδύ-μυσις*, измишљавање, изум, изналазак: Дел. 17, 29.

Смышлати < **смышлати** v. impf. -лаю, -лаши, *λογίζεσθαι*, размишљати: I Кор. 13, 11.

Смѣжити < **смѣжити** v. pf. -жѣ, -жиши, *μβειν*, зажмурити: Дел. 28, 27.

Смѣсити < **смѣсити** v. pf. -шиѣ, -сиши, 1) *μίσγειν*, помешати: крокъ съ жертвами (Лук. 13, 1); 2) *συχχεῖσθαι*, смести, побркати: *языкъ ихъ* (I Мојс. 11, 7); *оустна къа земли*: I Мојс. 11, 9; -са, *συμφύρειν*, помешати се: *какини грѣхи* (Ст. на блаж. у Ч. по-греб. свешт.); *συμμίσγειν*, смешати се с неким (путено): *ю верѣченицею своею* (Ном. пр. 54).

Смѣсникъ m. *σύμμιχτος*, који је смешан, помешан с неким; који је заједно с неким; посредник: Јез. 27, 25. 27.

Смѣшатиса < **смѣшатиса** v. impf. -шаюса, -шиша, *μίσγειν*, мешати се с неким (путено): *дрѣгъ ю дрѣгомъ* (Ном. пр. 60).

Смѣшеніе < **смѣшеніе** n. 1) *μίγμα*, смеса: *смурнено и млоино* (Јов. 19, 39); 2) *σύχχυσις*, пометња: *языкъкъ* (I Мојс. 11, 9); 3) *τὸ φύραμα*, тесто: *милъ къа съ въ смѣшеніе къаитъ* (I Кор. 5, 6; Гал. 5, 9); природа: Мол. 3 у Послед. прич.; 4) *φурμός*, мешавина: Догм. гл. 3.

Смѣшенъ з. part. praet. pass. од *смѣсити*, *μεμυγμένος*, поменан: *съ желчю* (Мат. 27, 34); *съ кро-кю*: Апок. 8, 7; *ю огнемъ*: Апок. 15, 2.

Смѣшникъ m. *γελοιαστής*, шальвчина, лакрдијаш, подсмевач: Јова 31, 5.

Смасти < **смасти** v. pf. -тѣ, -тиши, 1) *ταράσσειν*, смести, смутити; побунити, узнемирити: Дел. 17, 8; 2) *ἐκλύειν*, клонити, постати немоћан, изнурен, сметен: Мат. 9, 36; -са, *συχχύνεσθαι*, смести се: Дел. 2, 6.

Сматеніе < **смастеніе** n. *ταραχή*, tur-
batio, пометеност, смутња, забу-
на, душевни немир (*Микл.*);
устанак, буна (Слов. Имп. ак.).

Смѣритъ m. врста тврдога каме-
на: *юкъ же егѡ нкъ же смѣритъ*
камень, спојен тврдо (*Данич.*):
Јова 41, 6.

Смѣрна f. грч., мирисава смола:
Пс. 44, 9; Мат. 2, 11.

Снабдѣніе < **снабдѣніе** n. *περι-
ποτήσις*, стицање, чување, вр-
шење: *заповѣдѣй* (Мол. св. Ј.
Злат. у Послед. прич.).

Снастољникъ m. *σύνθρονος*, una thro-
no insidens, *διάδοχος*, successor,
прејемник (апостолски), наслед-
ник на епископској катедри,
намесник: Прол.

Снимамъ, -ий 3. part. praes. pass. од снимати, συμβιβάζμενος, сједињен, састављен: Колош. 2, 19.

Снемъ, -ши, -ше; -шій 3. (читај: *снем*) part. praet. act. I од снати, καθελών, скинувши: Марк. 15, 46; Лук. 23, 53; рѣзы: Дел. 7, 58; съ дрѣка: Дел. 13, 29; Сл. на стих. на В. пет.

Снижати v. impf. -жаю, жаши, понижавати, сматрати себе нижим од другога: Прол.

Снимати < сннимати v. impf. снимлю, снимлаши, συμβιβάζειν, скидати, свлачити: Кол. 2, 2. 19; -сѣ, συνέρχεσθαι, скупљати се: нѣже Идѣе снимлютѣ (Јов. 18, 20).

Снисканіе < сннисканіе п. торгоубствоковина, трговина: I Тим. 6, 6

Снискати < сннискати v. impf. -каю, -каши, περιποιήσασθαι, прибављати, набављати, тећи: Јак. 5, 3; сн. имѣніѣ, δυσανρίζειν, тећи имања: II Кор. 12, 4; не греколюбїѣ мїроки сокровища сниска, стече свету ризнице несребролюбља: Троп. св. Ј. Злат.

Снисхожденіе < сннисхожденіе п. συγκατάβασις, снисхођење, силажење, понижење: Троп. Обр. Госп; Сл. на стих. на В. пет.; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Снити < сннити v. pf. снидѣ, -дѣши, 1) καταβαίνειν, сићи: I Мојс. 11, 5; дождѣ: Мат. 7, 25. 27; сннизшедый съ небу: Ст. на стих. воскр. гл. 8; 2) καταπτῆσαι, доћи: Дел. 25, 13; 3) βρέχειν, пасти: дождѣ (Апок. 11, 6); 4) καταβιβάζεσθαι, пропасти: до ада снидѣши (Мат. 11, 23); -сѣ, 1) συνελθεῖν, састати се: преже даже не снитїѣ или (Мат. 1, 18); Ст. на IX ч. уочи Бож.; 2) συμπλο-

ρεῶσαι, стећи се, скупити се: народы (Марк. 10, 1); 3) συμβάλλειν, сукобити се, сударити се: на грань (Лук. 14, 31).

Снитіе < сннитіе п. κατάβασις, силазак: Мол. 3 св. прич.; συνδρομή, стрчање; гомилање (*Вост.*).

Сничавъ < снничавъ 3. περίεργος, curiosus, љубопитљив, радознао (*Микл.*).

Снѣвити v. pf. снѣблю, -виши, арpetere, желети, жудити за нечим, бити похотљив на нешто (*Микл.*).

Снѣвниіе < снѣвниіе п. похот (*Микл.*).

Снѣвница < снѣвница f. ἄρμα, currus, запрегнута кола, запрега: Прол.

Снѣдати < снѣдати v. impf. -даю, -даши, κατεσθῆειν, јести: домы кадониць (Мат. 23, 14; Лук. 20, 47); ни огнь снѣдаѣи, прождрљиви: Кан. на Воздв. ч. к. п. 7 прм.

Снѣдніе < снѣдніе п. τὸ φαγεῖν, μεταλήψις, јело: I Кор. 11, 21; I Тим. 4, 3.

Снѣднѣ < снѣднѣ 3. βρώσιμος, προσφάγιος, који се једе, који је за јело: что снѣдѣно (Лук. 24, 41; Јов. 21, 5).

Снѣдѣ < снѣдѣ f. τροφή, βρώσις, јело: Мат. 3, 4; II Кор. 9, 10; снѣдїю изведе изъ рѣл: Ст. на блаж. воскр. гл. 1; даши бѣ снѣдѣ мою желчь: Ант. 9 на јутр. В четвр.

Снѣсти < снѣсти v. pf. снѣси, снѣси, φαγεῖν, појести: I Мојс. 3, 14. 17. 19; V Мојс. 12, 23; хлѣбы предложенїѣ: Мат. 12, 4; Марк. 2, 26; катаφαγεῖν, пожедрати, изести: Јов. 2, 17.

СНАТИ < сънати v. pf. снимѣ < сън-
мж, -миши < сънъмши, καθελεῖν,
скинути: Марк. 15, 36. В. снимъ.

Совѣзначалнѣ, -ый < съвѣзначалнѣ
3. συνάναρχος, који заједно с не-
ким нема почетка: Слово Отца
и Духови (Троп. воскр. гл. 5);
Ст. на хвал. у Нед. св. от.
11 окт.

Совлаговолити v. pf. -волю, -лиши,
συνευδοχεῖν, сагласити се, при-
стати, одобрити: Лук. 11, 48.

Совлазнити < съблазнити v. pf. -знию
-зниши, σκανδαλίζειν, саблазни-
ти: единого малыхъ ихъ (Мат.
18, 6; Марк. 9, 42; Лук. 17,
2); -са, саблазнити се о не-
кога: Мат. 11, 6; Лук. 7, 23.

Совлазнати < съблазнати v. impf.
-наю, -наши, σκανδαλίζειν, са-
блажнявати, увлачити у грех:
око (Мат. 5, 29; Марк. 9, 47);
рѣка: Мат. 5, 30; Марк. 9, 43;
нога: Мат. 18, 8; Марк. 9, 45;
крашно: I Кор. 8, 13; -са, упа-
дати у грех: Мат. 13, 21; Марк.
4, 17; Рим. 14, 21; II Кор. 11, 29.

Совлазнѣ < съблазнѣ m. σκάνδαλον,
саблазан, повод за грех, иску-
шење: Мат. 18, 7; камень со-
блазна, спотицања: I Петр. 2,
7; Рим. 9, 33; оупраздниа со-
блазнѣ крста, укиде се сабла-
зан крста (Гал. 5, 11).

Совладити < съвладити v. pf. -ждѣ,
-диши, πορνεύειν, извршити блуд:
I Кор. 10, 8.

Совлюдати < съвлюдати v. impf.
-даю, -даши, τηρεῖν, држати,
чувати: слово (Јов. 8, 55; 14,
24; I Јов. 2, 5); заповѣди Божіа:
I Јов. 5, 3; Апок. 12, 17; 14,
12; -са, ἀποχεῖσθαι, спремати
се: вѣницѣ правды (II Тим. 4, 8).

Совлюденіе < съвлюденіе n. παρα-
τήρησις, мотрење, посматрање,
примећивање: гдѣ совлюденіемъ, да
се примети, да се види (Лук.
17, 20); τηρησις, стража: поло-
жиши ихъ къ совлюденіе, ставише
их под стражу; код *Вука*: мет-
нуше их у затвор (Дел. 4, 3);
чување, држање: заповѣдей Бжі-
ихъ (I Кор. 7, 19).

Совлюсти < съвлюсти v. pf. -дѣ,
-диши, 1) τηρεῖν, сачувати, испу-
нити: заповѣди (Мат. 19, 17);
2) διασωσαι, сачувати: ютникъ
же хотѣ совлюсти Павла (Дел.
27, 43); 3) φρουρεῖν, заштитити,
заклонити: сердца ваша (Филип.
4, 7); 4) φυλάσσειν, држати, чу-
вати: доброѣ заклѣпаніе (II Тим.
1, 14); -са, συντηρεῖσθαι, сачу-
вати се: Мат. 9, 17; Лук. 5, 38.

Соворнѣ, ый < съворнѣ 3. καθο-
λικός, општи, весељенски: цер-
ковъ (Симв. в.).

Соворище < съвориште n. συναγωγή,
зборница јудејска: Мат. 10, 17;
Марк. 13, 9; Лук. 12, 11; Дел.
9, 2; συνέδριον, духовни и све-
товни суд јеврејски, састављен
од 72 члана: Ст. на Г. в. на
В. четвр.

Соворнѣ adv. саборно, заједно, у
друштву; уопште: Прол.

Соворованіе < съворованіе n. сабор
више свештеника ради врше-
ња св. тајне Јелеосвећења: ма-
ломъ больнаго (Слов. Имп. ак.).

Соворѣ < съворѣ m. 1) συνέδριον,
врховни јудејски суд; Дел. 5,
21, 41; 22, 30; 2) συναγωγή,
зборница јудејска: Дел. 13, 43;
17, 10; начальникъ собора, ἀρχισυ-
νάγωγος, старшина зборнице:
Лук. 13, 14; Дел. 18, 8, 17;

- 3) Гокоръ Прѣтъѡ Бѣы (26 деп.) — сабор, скуп верних на појутарје Божиѡа ради прослављања Богородице; Гокоръ гѣагѡ Іѡанна Прѣдтечи (7 јан.) — скуп верних на појутарје Богојављења ради прослављања св. Јована Претече који је крстио Спаситеља; Гокоръ арх. Михаїла (8 нов.) и арх. Гавріїла (26 марта) (*Дјач.*); 4) главни храм у граду: с. оупенскій и др.; 5) скупштина епископа: с. велеискій, помѣстный (Слов. Имп. ак.).
- Говраніє** < събраніє п. 1) ἐκκλησία, збор, сабор: Дел. 19, 32; 2) λογία, скупштина: Дел. 19, 39; I Кор. 16, 2; 3) ἐπισυναγωγή, састанак: II Сол. 2, 1; скупштина: Јевр. 10, 25. *скуп?*
- Говршати** < свршати v. impf. -шаю, -шаши, τελεῖν, свршавати, испуњавати: законъ царскій (Јак. 2, 8); извршавати: похоти плотскіѡ (Гал. 5, 16); усавршавати, снажити: нозѣ мои икѡ елени (Мол. при опасив.); -сѡ, τελειοῦσθαι, савршавати се: I Јов. 4, 17; усавршавати се: II Кор. 13, 11.
- Говршеніє** < свршеніє п. τελείωσις, ἀπάρτισμός, свршавање, извршивање: Лук. 1, 45; 14, 28; 2) κατάρτισις, τελειότης, савршенство: II Кор. 13, 9; Еф. 4, 12; кѣры: Јект. у св. Лит. пређ.
- Говршити** < свршити v. pf. -шѣ, -шиши, τελεῖν, свршити: Мат. 11, 1; καταρτίζειν, извршити, начинити: дѡмѡ (Мат. 21, 16); -сѡ, τελειοῦσθαι, свршити се: Јов. 19, 28; κατηρτισθαι, довршити се: Јевр. 11, 3.
- Говлеченіє** < свлечење п. ἀπέλθωσις, свлачење: Кол. 2, 11.
- Говлици** v. pf. -кѣ, -чеши, ἐκδύεσθαι, свући: сагрлицѡ (Мат. 27, 31; Марк. 15, 20); -сѡ, ἐκδύεσθαι, свући се, скинути се: II Кор. 5, 4; Кол. 3, 9.
- Говмѣститисѡ** < свмѣститисѡ v. pf. -щѣсѡ, -стишисѡ, συγχωρεῖν, сместити се, уселити се, настанити се с неким: Прол.
- Говодворатисѡ** < свѣдворатисѡ v. impf. -раюсѡ, -ринисѡ, ζηλοῦσθαι, una habitare, поводити се за неким; становати заједно с неким, живети у једној кући с неким заједно: Приче Сол. 24, 1.
- Говозвести** < свѣзвести v. pf. -дѣ, -диши, συνάγειν, повести собом некога: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Говозлежати** < свѣзлежати v. impf. -лежѣ, -жиши, συνανακεισθαι, седети за столом заједно с неким, учествовати с неким на гозби: III Мак. 5, 25.
- Говозрастати** < свѣзрастати v. impf. -стаю, -сташи, συναυξάνεσθαι, растити заједно с ким или с чим: Послед. св. прич.
- Говокѣпити** < свѣкоупити v. pf. -кѣплю, -пиши 1) συνατροῖζειν, сакупити: Лук. 24, 33; 2) ἐνοῦν, сјединити: Кан. Воздв. ч. к. п. 1 ирм.; 3) συνάπτειν, спојити, саставити: Кан. у ср. Препол. п. 9 ирм.; -сѡ, ἐνοῦν, саставити се: Неко и земля... (Ст. на лит. на Божић).
- Говокѣплініє** < свѣкоупленіє п. 1) σύντημα, удруживање, друштво, скуп: Прип. 9 п. на Обрез.; скупштина: Сл. на Г. в. на св. пр. Ил.; 2) ὁμόνοια, слога,

склад (*Вост.*); 3) coitus, полно општење (*Микл.*).

Богопросникъ < съвъпросникъ м. συζητητής, испитивач, истраживач, препирач: I Кор. 1, 20.

Богорощатиса < съвъпроштатиса в. impf. -шаюса, -шашиса, συζητεῖν, запиткивати један другог: Лук. 24, 15.

Богоспитати < съвъспитати в. impf. -таю, -таши, συντρέφειν, заједно с неким хранити, одгајати, васпитавати: благочестію (Кан. Бож. п. 7 ирм.).

Богоспријати < съвъспријати в. pf. -пріимѣ, -миши, λαμβάνειν, заузети, освојити, собом узети: Сл. на свјет. у Нед. Самар.

Богоселница < съвъселница f. συσκηνή, која заједно с неким станује (*Микл.*).

Богѣсть < съвъсть f. συνείδησις, διάνοια, савест. Јов. 8, 9; I Кор. 8, 7 и др.

Богѣтникъ < съвътъникъ м. βουλευτής, σύμβουλος, саветник, члан Савета: Марк. 15, 43; Лук. 23, 50; Дел. 25, 12; Рим. 11, 34; чѣденъ богѣтникъ, Господ И. Христос: Ис. 9, 6.

Богѣтъ < съвътъ м. βουλή, 1) савет: ѿтворити (Мат. 12, 14; 27, 1; 28, 12; Марк. 15, 1); 2) воля: Лук. 7, 30; Јевр. 6, 17; 3) замисао: Дел. 9, 24; 4) сагласност: Дел. 27, 42; 5) дозвола: I Кор. 7, 6; 6) намера: Пс. 12, 3; 19, 4; Дел. 27, 43; I Кор. 4, 5; 7) одлука: Ис. 9, 6; *мава вкелагомѣ твоимѣ богѣтѣ* (Троп. Обрез.); *с. прѣвѣчный*: Ст. на Г. в. на Благов.

Богѣщавати < съвъщавати в. impf. -ваю, -ваши, βουλεύειν, савето-

вати се, држати већу: Лук. 14, 31; накањивати се: II Кор. 1, 17.

Богѣщати < съвъщати в. pf. -шаю, -шаши, 1) βουλεύειν, решити: Јов. 12, 10; 2) συμφωνεῖν, договорити се, погодити се: Мат. 20, 13; 3) συντίθεσθαι, намислити, уговорити: Лук. 22, 5; -са, συμβουλεύεσθαι, саветовати се: Јер. 36, 19; συμφωνεῖν, договорити се: Ис. 7, 2; συντίθεσθαι, сложити се: I Цар. 22, 13; Дан. 2, 9.

Богласіѣ < съгласіѣ п. συμφωνία, слога, склад, једнодушност: Сл. на стих. у Нед. Дух.; σύμφωνος, договор: I Кор. 7, 5; συμφώνησις, сагласност: II Кор. 6, 15.

Богласный < съгласный 3. σύμφωνος, складан: Кан. Дух. п. 7 ирм.

Богласно < съгласно adv. συμφώνως, складно, сложно, једнодушно, једногласно: Конд. Дух.; Кан. Дух. п. 9 ирм.

Боглашати < съглашати в. impf. -шаю, -шаши, συμφωνεῖν, слагати се с неким, погодити се: Ант. 5 на В. четврт.

Богладатѣй < съгладатѣй м. κατασκοπός, ухода: Прем. Ис. Сир. 11, 30.

Богладати < съгладати в. impf. -даю, -даши, 1) ἱστορήσαι, видети се с неким: Гал. 1, 18; 2) κατασκοπήσαι, истраживати, уходити: IV Мојс. 2, 4; Гал. 2, 4; 3) ἀναθεωρεῖν, мотрити: Дел. 17, 23.

Боградати < съградати в. impf. -ждаю, -ждаши, τιθέναι, подизати: столпы (Ис. 29, 3).

Бограждениѣ < съграждениѣ п. οἰκοδομή, зграда, грађевина, кућа, »град« (*Данич.*); Јез. 40, 2.

- Боградити** < съградити v. pf. -жаѡ,
-диши, *οἰχοδομεῖν*, саградити: хрѣ-
мины (Иер. 29, 5); пѣстѣни: Лез.
36, 33.
- Богрогатисѡ** < съдрѣгатисѡ v. impf.
-гаюсѡ, -гашисѡ, *συνέχευ*, пла-
шити се, дрхтати: Кан. на В.
суб. п. 3 ирм.
- Богрѣживникѡ** < съдрѣживникѡ m.
socius, друг: Прол.
- Богрѣживница** < съдрѣживница f.
socia, другарица, жена: Прол.
- Богрѣживство** < съдрѣживство n. *so-*
cietas, другарство, кратко по-
знанство, приязност: Приче
19, 7.
- Бодѣвати** < съдѣвати v. impf. -ваю,
-ваши, *ἐργάζεσθαι*, чинити: грѣхъ
(Лук. 2, 9); *πράσσειν*, радити: еже
не хошѡ злоѡ (Рим. 7, 19).
- Бодѣйственникѡ** < съдѣйственникѡ m.
συνεργάτης, сарадник: Ст. на
хвал. у Нед. сироп.
- Бодѣйство** < съдѣйство n. *συνεργεία*,
сарадња, помоѡ: Сл. на Г. в.
на Дух.
- Бодѣйствовати** < съдѣйствовати v.
impf. -ствѣю, -ши, 1) *συνεργεῖν*,
заједно помагати: Богѡ бодѣй-
ствѣющѡ, спомоѡу Божјом (По-
след. Мале схиме); Ип. воскр.
гл. 5; *συνεργεῖν*, служити за-
једно с неким: тойже дѡхъ бодѣй-
ствѣетъ намъ (св. Лит. Злат.);
δημιουργεῖν, образовати, створи-
ти: неисчетною твою мною кѡ
бодѣйствовалъ еси (Мол. у св.
Лит. Злат.).
- Бодѣлованіе** n. *ἐργασία*, рад, радња,
занимање, бављење чим: Прол.
- Бодѣлованникѡ** m. *συνεργός*, *adiu-*
tor, сарадник, помоѡник: ииѡ
бодѣлованника когоданнѡу благо-
дать (Прол.).
- Бодѣтѡ** < съдѣтель m. *δημιουργός*,
узрочник: II Мак. 4, 1; творац:
Левр. 11, 10; Сјед. воскр. гл. 3;
Ст. на Г. в. воскр. гл. 7; *κτί-*
στης, оснивач: Кан. св. Теод.
п. 1 богор.
- Бодѣтѡльный** < съдѣтельный 3. *δημι-*
ουργικός, стваралачки: ииѡ (Мол.
св. В. В. 3 на Дух веч.).
- Бодѣвати** < съдѣвати v. impf. -дѣю,
-ши, *κατεργάζεσθαι*, учинити:
Рим. 7, 18; *πράσσειν*, починити:
I Кор. 5, 2; II Кор. 12, 12;
δημιουργεῖν, стварати: Сл. на Г.
в. на Дух.
- Боединеніе** < съединеніе n. *ἐνότης*,
јединство: Еф. 4, 13; кѣры: Јект.
- Боединодрѣствовати** < съединодрѣ-
дрѣствовати v. impf. -ствѣю, -ши,
consentire, једнако с неким ми-
слити, бити истог мишльѡна,
слагати се: боединодрѣствѣющій,
једномишльѡник (Прол.).
- Боественный** < съестественный 3. *ὁμο-*
ούσιος, који има исту природу
с неким: иѡнѡ (Сл. на блаж.
на Прен. м. св. архѡ. Стеф.).
- Божитель** < съжитѡль m. 1) *συζυγ-*
ίτης, сунруг, муж: Мих. 7, 5;
2) *συμπολίτης*, суграѡанин: Еф.
2, 19.
- Божительница** < съжитѡльница f. 1) *ἡ*
συζυγίς, сунруга, жена: Мих.
7, 5; 2) *συνβίωσις*, заједничко
живљење: Сл. на Г. в. на
Обрез.
- Божити** < съжити v. impf. -живѡ,
-ваши, *σὺζῆν*, заједно с неким
живѡти: съ ками (II Кор. 7, 3).
- Божитѡ** < съжитѡне n. *ἀναστροφή*,
обраѡање, опхоѡење, саживље-
ње: II Петр. 2, 7; *συνοικέσιον*, за-
једничко живљење, становање:
Ном. пр. 58.

Гозади adv. ὀπίσθεν, ὀπίσω, позади, однатраг: Мат. 9, 20; Марк. 5, 27; Лук. 7, 38.

Гозданіе < създаніе п. 1) κτίσις, створење: Марк. 10, 6; 2) κτίσμα, створ: Як. 1, 18; I Тим. 4, 4; 3) οἰκοδομή, зграда: II Кор. 5, 1; 10, 8; 13, 10; Еф. 2, 21; 4, 16; 4) πλάσμα, створење, твар: Ст. на стих. воскр. гл. 2; Кан. у Ч. погреб. свешт. п. 5 т. 2.

Гоздати < създати v. pf. -зидѣ, -ждиши, 1) οἰκοδομεῖν, саградити, начинити: столпъ (Мат. 21, 33; Марк. 12, 1; Лук. 14, 28); црковъ: Мат. 16, 18; 2) κτίζειν, створити: неко (Апок. 10, 6); -сѣ, κτίζεσθαι, саздати се: Кол. 1, 16.

Гозрцати < съврцати v. impf. -цаю, -цаши, ἐπισκέπτεσθαι, разгледати; промишляти, истраживати (Микл.); ταπεινίσεισθαι, гледати се у огледалу: II Мак. 2, 25; 4, 4.

Гозиданіе < съзиданіе п. οἰκοδομή, подизање, грађење, зидање, поправљање: I Кор. 14, 5. 26; сазиданіе: тѣла Хртова (Еф. 4 12).

Гозидати < съзидати v. impf. -даю, -даши, 1) οἰκοδομεῖν, градити: Мат. 27, 49; Гал. 1, 18; поправљати: I Кор. 8, 1; I Сол. 5, 11; 2) κτίζειν, правити, начинити: Еф. 2, 15; -сѣ, συνοικοδομεῖσθαι, κατασκευάζεσθαι, устројавати се, сазидавати се: Еф. 2, 22; Јевр. 3, 4.

Гозиратіель < съзиратіель т. κατασκοπός, ухода: I Мак. 12, 26.

Гонзволати v. impf. -лаю, -лаши, συνευδοχεῖν, одобравати: оубѣствѣ (Дел. 8, 1; 22, 20); Рим. 1, 32.

Гонна f. Σοήνη, Сева, један крај: Ис. 43, 3. (Сѣвѣ у Пс. 71, 10).

Гонти < съитіе п. coitus, полно сједињење, супрушки сношај: Треб. и Ном.

Гокальница f. culina, кухиња: Прол.

Гокачь т. coquus, кувар (Микл.).

Гокница f. в. сокальница.

Гокровеніе < съкръвеніе п. παράθεσις, постављено јело: I Мак. 6, 53.

Гокровици < съкровиште п. 1) θησαυρός, богатство, благо: Мат. 6, 19; 2) γάζα, ризница: Дел. 8, 27; влагицъ: Мол. св. Духу; благајна: Мол. у св. Лит. Вас; 3) θησαυρίσμα, благо: Богор. воскр. гл. 7; 4) ταμειον, conclave, потајна соба: Мат. 24, 26; 5) скривено место: ѣди къ гокровици, κἀδιον κρυφῆ (I Цар. 19, 2).

Гокровищевати < съкровищевати v. impf. -щю, -щшиши, ἀποθησαυρίζειν, сабирати благо: I Тим. 6, 19.

Гокровищтвovati v. impf. -ствѣю, -шиши, θησαυρίζειν, стицати: злато (Тов. 12, 8); -сѣ: Приче Сол. 13, 23.

Гокровищхранитіель < съкровищтхранитіель т. γαζοφυλάξ, чувар ризнице: II Јездр. 2, 11; 8, 45.

Гокровищхранитіельница f. γαζοφυλάκιον, ризница: II Јездр., 8 44.

Гокровищный < съкровищтънъ 3. τῆς γάζης, који се налази у стоваришту, магазину: ѿидаъ (Ис. 39, 2); домъ: IV Цар. 20, 13; гокровищно: хранилице, γαζοφυλάκιον, благајница. хазна: II Мак. 3, 6; Марк. 12, 41. 43.

Гокровищтвovati < съкровищтствovati v. impf. -ствѣю, -шиши, θισαυ-

- ρίξειν, стицати, метати у ризицу: Пс. 38, 7; когати:тво дѡховно: Сл. на стих. на св. Јов. Злат.
- Гокрѡшати** < сѡкроушати v. impf. -шаю, -шаши, 1) συντριβεῖν, сатирати, уништавати, таманити, рушити: кра̑ни (II Мојс. 15, 3); 2) συντριπτεῖν, умекшавати; мучити, цепати: ерѡце (Дел. 21, 13).
- Гокрѡшеніе** < сѡкроушеніе n. σύντριμμα, рушење, раскопавање: Рим. 3, 16.
- Гокрѡшити** < сѡкроушити v. pf. -шѡ, -шиши, συντριβεῖν, уништити, разбити: корябли дарійскіа (Пс. 47, 8); Пс. 109, 5. *моити/погоити*
- Гокрѡпечествовати** < сѡкоупьѡствовати v. impf. -ствѡю, -ѡши, σφραγματεύεσθαι, бавити се трговинном, учествовати у трговини: III Мак. 3, 7.
- Гокрѡвѡз** Кинидѡ m. био је, по предању Талмуда, вавилонски идол који се поштовао под видом квочке с пилићима; или — по мишљењу других — незнабожачки храм Венерин (*Дјач.*): и мѡжіе вавлонітін сотвориша С. В. (IV Цар. 17, 30).
- Голгати** < сѡлгати v. pf. солжѡ, -жиши, φευδαῖν, слагати: Пс. 65, 3; Δόξο Γόμοδ: Дел. 5, 3; Богѡ: Дел. 5, 4; Јевр. 6, 18; -сѡ, обманути се: Сл. на хвал. на Благов.
- Голило** n. τρούβλιον, здела, чаша, сланик: Мат. 26, 23; Марк. 14, 20; Ст. на Г. в. на В. четврт.
- Голничный** < сѡльничный з. ἥλιος, сунчани: Дел. 26, 13; Апок. 16, 12.
- Голницѡ** < сѡльнице n. ἥλιος, сунце: Мат. 5, 45; 13, 6 и др.
- Голницезрачный** < сѡльницезрачный з. ἡλιόμορφος, сличан сунцу, као сунце: Кан. Анг. хран. п. 7 т. 4.
- Голз** < сѡль m. ἄλας, ἄλς, со: Мат. 5, 13 и др.
- Гомжити** < сѡмжити v. pf. сомжѡ, -жиши, oculos claudere, зажмурити: Прол.
- Гомлиніе** < сѡмльиніе n. σύντριψις, сатирање, уништавање: Мин. 20 дец.
- Гомлети** < сѡмлети v. pf. -мелю, -мелши, συντριβεῖν, самлети, сатрти, раздробити: челюстми скѡрѡй (Мин. 29 јан.); λεπτόνειν, размрскати, смрвити, смождити (*Микл.*).
- Гоммодѡз** јевр., језичници, незнабошци: IV Мојс. 25, 15.
- Гоненѡз** < сѡньнѡ з. сањив; сонно видѡніе, виђење у сну: Прол.
- Гоніе** < сѡнне n. βρασις, виђење у сну: Дел. 2, 17; δυναρος. динар, сан, утвара: Сјед. у Ч. погр. свет; Мол. у Ч. погр. свешт.
- Гонница** < сѡньница f. συναγωγή, збор: Син. и Ст. на хвал. у Нед. цвет.
- Гоннице** < сѡньниште n. συναγωγή, зборница: Мат. 4, 23 и др.; συνέδριον, врховни суд јудејски: Мат. 5, 22; Дел. 6, 15 и др.; Кан. Нед. цвет. п. 8 т. 3.
- Гонмѡз** < сѡньмѡ m. 1) συνέδριον, врховно судиште јудејско: Лук. 22, 66; 2) συναγωγή, зборница: Дел. 6, 9; збор, скуп: и сонмѡ людей шкѡдетѡ тѡ (Пс. 7, 7. 8); сонмѡ державныхѡ: Пс. 85, 14; 3) σύνθημα, друштво: аггѡлѡвѡ (Ирмол. гл. 5 п. 8 т. 3).
- Гонствовати** < сѡньствовати v. impf. -ствѡю, -шиши, ὑπνώσσειν, бити поспан: Син. на В. четврт.

Бонъ < сѣнь т. ὄπνος, сан: Мат. 1, 24; Лук. 9, 32; 2) ἐνόπμιον, виђење у сну, привиђење, утвара: IV Мојс. 13, 3; Дел. 2, 17.

Бопашька f. proboscis, рило, сурла (Микл.).

Бопирникъ < сѣпрникъ т. ἀντιδικος, супарник, противник, непријатељ: Мат. 5, 25; Лук. 12, 58; 18, 3.

Бопицъ < сопыць т. αὐλητής, свирач: Мат. 9, 23.

Бопостатъ < сѣпостатъ т. в. сѣпостатъ: Сл. на Г. в. у Нед. Самар.

Бопрельцатиса < сѣпрельштатиса v. impf. -цаюса, -цашиса, συναπατᾶσθαι, обманути се, заварати се: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Бопрестоленъ < сѣпрѣстоленъ 3. συγκαθήμερος, σύνδρομος, који има с неким заједнички престо: Степ. гл. 8 ант. 3 Сл.

Боприсносѣщный < сѣприсносѣщный 3. συναΐδιος, савечан, који је заједно с неким увек био: Кан. Успен. п. 5 ирм.; Ст. на Г. в. у Нед. цвет.; Мол. св. В. В. у Послед. прич. и на Дух. веч.

Бопричастникъ < сѣпрнчастникъ т. συμμέτοχος, саучесник, заједничар: Еф. 5, 7; Ст. гл. 6 на св. Ник.; друг: Сјед. 2 на св. влмч. Прок. и Прен. м. св. архѣ. Ст.

Бопричаствовати < сѣпрнчаствовати v. impf. -ствѣю, -ши, συμμετέχειν, имати удела у нечем: издѣ (Син. у Суб. месоп).

Бопричисти < сѣпрнчисти v. pf. -причтѣ, -чтиши, ἐνώω, сјединити, придружити, приборјати: сопричти (ἐνώσω) нѣхъ извѣрнномѣ ткоемѣ

стадѣ (Мол. за оглаш. у св. Лит. Злат.).

Бопротивикъ, -ый < сѣпротивикъ 3. 1) ἐναντίος, противан, непријатељски, мрзак: Дел. 26, 9; Мол. у св. Лит. Вас.; ὑπεναντίος, супротан: Кол. 2, 14; Јевр. 10, 27; 2) ἀντιχείμενος, противник: I Кор. 16, 9; 3) βάρβαρος, иноземац, непријатељ: поѣдѣ... на сопротѣвныа дарѣа (Троп. на Воздв. ч. к.).

Бопротивитиса < сѣпротивитиса v. pf. -влюса, -вишиса, 1) ἀντοφθαλμεῖν, противити се: Дел. 27, 15; 2) ἀντιμάχεσθαι, у боју насупрот стати: Ст. на хвал. у Нед. сироп.

Бопротивельшійса 3. part. praet. act. I од сопротивитиса, ἀπειθήσας, непослушан, непокоран, неверан: Јевр. 11, 31.

Бопротивелатиса v. impf. -влюса, -ишиса, ἀνδίστασθαι, противити се, супротити се: Дел. 13, 8.

Бопротивковожний < сѣпротивовоажный 3. ἀντίθεος, противан Богу: Ирмол. гл. 6 п. 8 ирм. 10.

Бопротивокорицъ < сѣпротивовориць т. ἀνταγωνιστής, противник: Сл. на лит. на ц. К. и Јел.

Бопротивъ < сѣпротивъ adv. ἐξεναντίας, насупрот, на противној страни: Пс. 22, 5; 34, 3; г. глаголати, ἀντιλέγειν, насупрот говорити, противуречити: Дел. 13, 45; 28, 19. 22.

Бопрагнѣти < сѣпрагнѣти v. pf. -гнѣ, -гнѣши, συζευγύναи, спрегнути, упрегнути, сјединити браком: иже Богъ сопраже... (Мол. у Ч. венч.); какъ сопрагохомѣа смѣрти (Ст. гл. 8 у Ч. погр.).

Бопраженіе < съпраженіе п. συζυγία, спрезање, свеза, здруживање: Мол. у Ч. венч.
 Бопразати < съпразати v. имрф. -заяю, -заяши, συζευγύναι, спрезати, свезивати, здруживати (Вост.).
 Бопратати < съпратати v. имрф. -таяю, -таяши, συστέλλειν, запрятати: лѣчы юпратвкъ крѣ (Кан. ч. Крста п. 4 ирм.).
 Бопраци < съпрашти v. рф. -гѣ, -гѣши, συζευγύναι, спрећи, сјединити, здружити: юпраци жикотѣ егѡ аггѣла кѣтла (Мол. 4 у Ч. оглаш. и мол. 1 у Ч. венч.); юпраже емѣ женѣ: Прол.
 Бопрѣха f. fuligo, чаѣ, гар (Микл.).
 Бопрѣхъ m. σίφον, водена цев, штрцаљка за ватру (Микл.).
 Бопрѣхати < съпрѣхати v. имрф. -хаяю, -хаяши, συμπρίσσειν, стиснути, притиснути: ногама; избити: палицами (Прол.).
 Бопрѣкъ m. αὐλός, свирала: I Кор. 14, 7.
 Бопрати v. имрф. совляю, -плеши, tibia canere, свирати: Ни юплющихъ ко кирѣкам когда послѣдваше (Прол.).
 Бопработникъ < съработникъ m. σύνδουλος, сарадник, сатрудник, другар у служењу: Кол. 1, 7; 4, 7.
 Борокоѣстїе п. и сорокоѣстѣ m. < саракоѣсти f. τεσσαρακοστή, заупокојне литургије умрлима у току 40 дана од дана њихове смрти. В. сарандарѣ.
 Босвататиса v. имрф. -таяса, -таяшиса, ἐπιγαμβρεύειν, оженити се, опријатељити се с неким женитбом: I Мојс. 34, 9.
 Босицъ < съсиць m. μαστός, сиса: Лук. 11, 27; 23, 29; Апок. 1, 13; юцы ѿ камене, водени из-

вори: Јер. 18, 14; юцы кѣхадѣл: Ст. на 9 часу на Бадњи д.
 Босканіе < съсканіе п. κλέσμα, клупче, конопац, конац: изгрекѣй (Суд. 16, 9).

Боскѣтати < съскоѣтати v. рф. -таяю, -таяши, περιστέλλειν, опремити, обући мртѡаца; исказати мртѡацу последњу почаст: юскѣтай тѣло егѡ (Прем. Ис. Сир. 37, 16).

Бословіе < съсловіе п. κατάλογος, списак; друштво, збор: отцекъ (Ст. на блаж. у Нед. св. от. 11 окт.) *collogium - ил*

Бослѡживникъ < съслоѡживникъ, m. σύνδουλος, саслужитель, друг у служби: I Јездр. 6, 13.

Боставити < съставити v. рф. -вляю, -вляши, ἱστάναι, саставити, извршити: Пе 20, 12; συνιστάναι, поставити, метнути: кѣтъ (Пе. 140, 9); юставите празникъ ко оучащающихъ до рѡгѣ олтаревыхъ (Пе. 117, 27), συστήσατε ἑορτήν ἐν τοῖς πυλάζουσιν ἕως τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, празнујте учестаним (многим) жртѡама чија крв долази до рогова олтарских (Зигаб., 933).

Боставленіе < съставленіе п. σύστασις, састав: перстноѣ (Ирмол. гл. 2. п. 5 ирм. 16).

Боставлати < съставлати v. имрф. -вляю, -вляши, συνιστάναι, саставляти, откривати: Рим. 3, 5; доказивати: Рим. 5, 8.

Боставъ < съставъ m. 1) ἀφή, зглавак: Кол. 2, 19; 2) ὑπόστασις, личност, духовно биѣ; нада, узданица: Пе. 38, 8; Јевр. 3, 14; живот: и юствкъ мой мѡ ничтоже предъ токою (Пе. 38, 6); биѣ: Пе. 88, 48. *Бек/склоп/составъ*

Боставъ (Бек/склоп/составъ) — синонимъ Боставити, Боставленіе, Боставлати.

- Боготарѣкатисл** < състарѣватисл v. impf. -ваюса, -ишиса, γηράσκειν, старити: Евр. 8, 13.
- Боготарѣтисл** < състарѣтисл v. pf. -рѣкюса, -рѣкшиса, γηράσκειν, о-старити: Јов. 21, 18.
- Боготолъчкѣ** < състольникъ m. σύνδρος, σύνδρονος, који заједно с неким седи за столом: Мин. 28 окт.
- Боготолниѣ** < състолниѣ n. κατάστη-μα, стаѣе: III Мак. 5, 30; Сјед. 2 на св. ап. Андр. Првозв.
- Боготолтисл** < състолтисл v. impf. -стоюса, -ишиса, συνεστημέναι, др-жати се, стојати у некоме: Кол. 1, 17.
- Боготрадалицѣ** < състрадалицѣ m. συνάδλος, сапатник; συμάρτυς, са-мученик: Мин. 28 фебр.
- Боготрадательнѣ** < състрадаельнѣ 3. συμπάτης, који има сажалење према туђим страдањима, бо-лећив, милостив: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.
- Боготрастїи** < състрастїи n. συμπά-θεια, саучешће, сажалевање, симпатија: Мол. 7 у Посл. св. прич.
- Боготроиниѣ** < състроиниѣ n. σύνθεσις, састављање: краиы слакныа, τοῦ κρόνου τῆς δόξης (Ис. 3, 19) бу-квално с јевр. значи: повеза на глави, турбан (Дјач.).
- Боготазаниѣ** < състазаниѣ n. συζήτη-σις, спор, препирка: Дел. 28, 29.
- Боготазатисл** < състазатисл v. impf. -заюса, -зашиса, συλλαλεῖν, раз-говарати се: Дел. 25, 12.
- Богсдохранитель** < съсждохранитель m. ομηροφύλαξ, чувар црквене ризнице: Прол.
- Богсдѣ** < съсждѣ m. 1) ομηρος, суд, посуда: Мат. 12, 29; ἀγγεῖον, посуда: Ном. пр. 200; 2) ἀνά-θημα, накит, дар, поклон, за-клад: Лук. 21, 5; с. дѣкѣтѣа, κεφάλιον, залог девичанства (Жив.).
- Богсдѣтствовати** < съсждѣтствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, simul esse, заједно с неким бити, присуствовати (Микл.).
- Богсхнѣти** < съсхнѣти v. pf. -хнѣ, -хнѣши, συνφύγειν, сасушити: мкѣ ѣвшило (Пс. 101, 4).
- Богсдѣдитель** < съсдѣдитель m. συν-κάθεδρος, који заједно с неким седи: прѣтолѣ отечникомѣ (Ст. по пол. на Возн.).
- Богсдѣднїиѣ** < съсдѣднїиѣ n. συνεδρία, сеђење заједно с неким, засе-давање: Кан. Возн. 2 п. 9 т. 3.
- Богтворити** < сътворити v. pf. -рю, -риши, 1) ποιῆν, јевр. бага, на-чинити нешто из ничега, ство-рити: I Мојс. 1, 1; Апок. 14, 7; учинити, урадити: Мат. 1, 24; Јов. 5, 29; ловцѣ члѣокѣкѣмѣ: Мат. 4, 19; Марк. 1, 17; 2) προχειρίσασθαι, поставити: ιδεῖν (Дел. 26, 16); 3) χρηθῆναι, ко-ристити се нечим: по области ии (I Кор. 9, 12); 4) κτίσαι, ство-рити: I Тим. 4, 3; 5) ἐπιτελεῖν, довршити: Евр. 8, 5; -са, γί-νεσθαι, постати: Рим. 11, 17.
- Богтеорати** < сътворати v. impf. -раю, -раши, ἐργάζεσθαι, ради-ти, спремати, приређивати; -са, постојати: нетлѣкнѣнѣ, постојати бесмртан: Кан. прич. п. 8 Сл.
- Богтворѣ**, -ши, -ше; -шии 3. part. praet. act. I од сотворити, ποιή-σας, учинивши: Мат. 21, 6; λαβών: ѣокѣтѣ, договоривши се (Мат. 27, 7); πράξας, који је чинио: благѣа, слага (Јов. 5,

- 29); чародѣлїа, који је чарао: Дел. 19, 19.
- Ботникъ** < сътникъ m. ἑκατόνταρχος, сатник, капетан, офисир који има под собом сто војника: Мат. 8, 5. 8. 13 и др; Стат. II ст. 108.
- Ботрение** < сътрение n. ἐπιτίριψις, вал: возидтъ (ἀρῶσαι од αἶρω) рѣки ѿтрениа кола, подижу реке валове своје (Пс. 92, 4).
- Ботрети** < сътрѣти v. pf. сотрѣ, -трѣши, 1) συντίριβειν, сатрети, скрушити: I Мојс. 3, 15; и ѿтрениа вътъ предъ лицемъ егво (I Мак. 5, 7); керен ѿтрошиаа: Ст. у Ч. погр. свешт.; керен адшкы ѿтрый: Ст. на стих. воскр. гл. 6; 2) θραύειν, разбити, смождити: Кан. воскр. гл. 1 п. 1 ирм.
- Ботрѣти** < сътрѣти v. pf. -трѣю, -ши, συντίριβειν, потрѣти: оутвержденїе хлѣвно: (Пс. 104, 16); λιχμήσειν, сатрети: Мат. 21, 44.
- Ботрасенїе** < сътрасенїе n. τίναγμα, дрхтање, тресак, трепетање: г. глаголъ, гром: Јов. 28, 26.
- Ботрастиса** < сътрастиса v. pf. -сѣса, -сѣшиса, σείδηται, стрести се, уздрхтати се: Мат. 28, 4.
- Ботъ** < сътъ m. κηρίον, сат: ѿ пчелъ (Лук. 24, 42).
- Бобгнетатиса** < съобгнетатиса v. impf. -таюса, -шиса, συμπύγεται, гушити се нечим: попеченьми житїйскими (Ант. 1 на В. четврт.).
- Бобзникъ** < събзникъ m. socius captivitatis, који је заједно с неким у сужањству (*Микл.; Дјач.*).
- Бобязъ** < събязъ m. σύνδεσμος, све-за: Ис. 58, 6. 9; Кол. 2, 19; 3, 14; δέσις, веза: Конд. у Нед. III В. п.

- Бобслаждатиса** < съобслаждатиса v. impf. -ждаюса, -шиса, συνήδεσθαι, налазити задовољство, имати радост: Рим. 7, 22.
- Бобтѣшитиса** < съобтѣшитиса v. pf. -шѣса, -шишиса, συμπαρακληθήναι, утешити се чиме заједно с неким: въкрою оцкю (Рим. 1 12).
- Бохранити** < съхранити v. pf. -храню, -ниши, 1) φυλάσσειν, сачувати: Мат. 4, 6; Марк. 10, 20; Лук. 18, 21; 2) τηρεῖν, одржати: моко (Јов. 17, 6); -са, τηρηθήναι, сачувати се: I Сол. 5, 23.
- Бохранникъ** < съхраньникъ m. custos, чувар: Прол.
- Бохранно** < съхраньно adv. ἀσφαλῶς, опрезно, пажљиво: Марк. 14, 44; Уч. изв.
- Бохранати** < съхранати v. impf. -наю, -наши, θησαυρίζειν, скупляти: I Кор. 16, 2.
- Бочевнъ** < соувнъ 3. φακός, од сочива, леѣа: варенїе сочевно, скупхано леѣе (I Мојс. 25, 34).
- Бочевница** < соувница f. φακός, сочиво, леѣе: II Цар. 17, 28.
- Бочетаватиса** < съуставатиса v. impf. -ваюса, -вашиса, συνδιάζειν, сједињавати се, ступати у заједницу: Хрїтѣ (Ч. оглаш.); иджджна: Мол. у Ч. венч.
- Бочетанїе** < съустанїе n. συναφεία, телесно сједињење: Кан. Богој. п. 6 т. 1; г. брака, венчање, женитба, удадба (*Микл.*).
- Бочитати** < съустати v. pf. -таю, -таши, συζευγύναι, сјединити, саставити: Мат. 19, 6; Марк. 10, 9; здружити: Мол. у Ч. венч.; -са, здружити се, ступити у везу: Сл. на Г. в. на преп. Пар.

- Гочиненіє** < съчиненіє п. σύνταγμα, σύνταξις, наредба, уредба, уређење: II Мак. 2, 24; 15, 39.
- Гочислитель** м. ἐκλογιστής, проценитель, чиновник који је водио статистику о броју, кретању становништва: Тов. 1. 22.
- Гочититиса** < съутьитиса в. рф. -чтѣса, -чтишиса, συνδουλεύειν, здружити се, спарити се: Пс. 140, 4.
- Гошедъ**, -ши, -ше; -шій < съшьдъ з. part. praet. act. I од снити. καταδιδών, сишавши: Дел. 8, 5; 18, 22.
- Гошествіє** < съшьствіє п. κατάβασις, силазак: Гѣягв Дѣхл.
- Гошествовати** в. импф. -ствѣю, -вши, ићи заједно с неким: Прол.
- Гоюзъ** < съжъзъ м. в. соъзъ: Дел. 8, 23; Еф. 4, 3.
- Гоюзникъ** < съжъзникъ м. савезник: Прол.
- Говобразнъ**, -ый < съобразнъ з. σύμμοτος, сличан, једнак: Рим. 6, 5; σύμμοτος, једнолик: Филиб. 3, 21; Степ. гл. 8 ант. 3 Сл.; Мол. у св. Лит. Вас.
- Говобразовати** < съобразовати в. импф. -зѣю, -зѣши, συμμορφῶν, сличним чинити, подражавати: Ст. на лит. на св. Андр. Првозв.; -са, συσχηματίζεσθαι, образовати се, равнати се по чему: Рим. 12, 2; бити налик на нешто: Филиб. 3, 10.
- Говѣратиса** < съвьштатиса в. импф. -цаюса, -цаешиса, κοινωνεῖν, учествовати, примати део: II Јов. 1, 11.
- Говѣщеніє** < съвьштєніє п. κοινωνία, општење, учешје: II Кор. 9, 13. (9) κοινωνία
- Говѣщникъ** < съвьштѣникъ м. συκοινωνός, саучесник: I Цар. 20,
- 30; I Кор. 9, 23; Филиб. 1, 7; друг: Конд. св. Сави.
- Говѣѣситиса** < съвьѣситиса в. рф. -шѣса, -сишиса, συχρημάσθαι, бити обешен заједно с неким: Ст. на хвал. воскр. гл. 3.
- Говдолѣвати** < съодолѣвати в. импф. -ваю, -ваши, καταχρησάειν, господарити: Марк. 10, 42.
- Говдолѣти** < съодолѣти в. рф. -лѣю, -лѣши, καταδυναστεύειν, подврћи некога под своју власт, покорити, заробити: II Мојс. 21, 17; Марк. 10, 42.
- Говрѣжити** < съорѣжити в. рф. -жѣ, -жиши, κατασκευάζειν, устројити, начинити: Јевр. 9, 2.
- Гоѣствѣникъ** < съотѣствѣникъ м. συναποστάτης, отпадник: Сл. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.
- Гпанъ** з. σπανός, barbam raram habens, који има ретку браду (Микл.).
- Гпата** f. gladius, меч (Микл.).
- Гпасшій** з. part. praet. act. I сл. обл. од спасти, σώσας, који је спасао: II Тим. 1, 9.
- Гпати** < съпати в. импф. сплю, спиши, καθεύδειν, κοιμάσθαι, спавати: Мат. 8, 24; Марк. 4, 27; иже ко тмѣ плиціи: Ст. на блаж. воскр. гл. 2.
- Гпадарій** м. σπαδάριος, носилац царевог мача: Прол.
- Гпекѣлаторъ** м. грч., стражар, целат: Марк. 6, 27.
- Гпирникъ** < съпирѣникъ м. συμπότης, convivā, друг за столом, који заједно с ким руча, учесник у гозби: Прол.
- Еписаніє** < съписаніє п. 1) ἀντίγραφον, препис: III посланіа (I Мак. 8, 22); повѣкніа: Јестир 4, 8; 2) σύγγραμμα, попис, спис

(Вост.); 3) cautio, опрезност, смотреност. јамчење: Ст. на блаж. у II Нед. В. п.
Спіра < спира f. грч., чета: Марк. 15, 16; Јов. 18, 3. 12; Дел. 21, 31.
Сплеменникъ < съплеменьникъ м. συμφυλέτης, суплеменик: I Сол. 2, 14.
Сплести < съплести v. pf. -тѣши, плέθειν, оплести; κτίεца ѿ терніа (Мат. 27, 29; Марк. 15, 17; Јов. 19, 2).
Спина f. σπλήν, слезина; нека врста болести: Ном. пр. 20.
Сплатникъ < съплатъникъ м. συναϊχμάλωτος, који је заједно с неким у сужањству, другар у сужањству: Рим. 16, 7; Кол. 4, 10; Филиб. 1, 23.
Спласати < съпласати v. impf. сплашѣши, -шиши, una saltare, заједно с неким плесати, играти: Прол.
Споволѣти v. pf. -волю, -лиши, συναλγεῖν, condolere, заједно с неким осећати, трпети бол, жалост: Прем. Сир. 37, 16.
Споворати < съповорати v. impf. -раю, -раши, συμάχειν, заједно се с неким борити, помагати у борби: тайно сповораа мною егѡ (Сл. на Г. в. на св. влмч. Теод. 17 фебр.).
Сповореніє < съповореніє п. συμαχία, помоћ у рату, ратни савез: Јудит 3, 6; прїдоша на сповореніє еиѡ (Јудит 7, 1); когѡкъ сповореніє: III Мак. 3, 10; готтакити м., склопити савез у рату: I Мак. 8, 17.
Споворитель м. σύμαχος, који се заједно бори, бојни друг, савезник: I Мак. 9, 60.
Споворникъ < съповорникъ м. σύμαχος, помоћник, савезник у

рату: II Мак. 14, 34; Ст. на лит. св. Дим.
Споворство п. συμαχία, помоћ у рату, ратни савез, савезништво: I Мак. 8, 22.
Споворствовати < съповорствовати v. impf. -ствѣю, -ши, συνεκπολεμεῖν, заједно с неким ратовати, помагати некоме у рату: V Мојс. 20, 4; краю нашемѡ споворствѣи: Ст. на стих. у III Нед. В. п.
Спогреветиса < съпогреветиса v. pf. -бѣса, -виши, συνδάψασθαι, погребсти се, бити погребен заједно с неким: Рим. 6, 4; Кол. 2, 12; вѣра спогревохѡ тѣбѣ: Кан. Пасхе п. 3 т. 2.
Сподвижникъ < съподвижникъ м. συναγωνιστής, саучесник у борби, суборац: Мин. 20 јан.
Сподвизати < съподвизати v. impf. -заю, -завши, συγκινῆσαι, бунити: Дел. 6, 12; -са, συναδλῆσαι, борити се заједно с неким: Филиб. 1, 27; 4, 3.
Сподовити < съподовити v. pf. -влю, -виши, ἀξιῶσαι, удостојити: II Сол. 1, 11; катаξιῶσαι: Сподови Гди къ день сей... И сподови насѣ Вѣко...; -са, καταξιῶσθαι, удостојити се: Лук. 21, 36; И ѡ сподовитиѡ намѣ мышанію стѡгѡ еѡіа... и да бисмо се удостојили слушања... (Служ.).
Сподовлати < съподовлати v. impf. -вляю, -вляши, ἀξιον ἡγεῖσθαι, удостојавати, показивати сваку част: I Тим. 6, 1; -са, ἀξιῶσθαι, удостојавати се, бити достојан: I Тим. 5, 17.
Сподѣ м. συμπόσιον, група, гомила: Марк. 6, 39.
Споєніє < съпоєніє п. σύγκλιμα, спој, оплата: III Цар. 7, 29.

- Спожити** < съпожити v. pf. -живѣ, -вши, 1) συζῆν, проживети заједно с неким: Јект. у Послед. о двобрач.; 2) συναστρέφειν, дружити се, општити с неким: и челоѣкѣмъ спожити (Мол. у св. Лит. Вас.).
- Спомаиѣтиса** < съпомаиѣтиса v. pf. -иѣса, -иѣши, опоменути се, сетити се: Прол.
- Спона** < съпона f. ἐμπόδιον, сметња, препона, препрека: Уч. изв.
- Спорина** f. abundantia, изобиље (Микл.).
- Спорливъ** < съпорливъ ὁ φιλόνηκος, свадљив: I Кор. 11, 16.
- Спорѣчатиса** < съпорѣчатиса v. impf. -чаюса, -иши, ἐγγύας δίδοναι, склопити уговор за заруке, верити се, заручити се: причетникъ спорѣчалъ . . (Ном. пр. 1).
- Спорѣчникъ** < съпорѣчникъ m. ἐγγυος, ἐγγυητής, јемац: Прем. Ис. Сир. 29, 18; II Мак. 10, 28; Син. у суб. месоп.
- Спорѣчница** < съпорѣчница f. ἐγγυητρία, посредница, која јемчи (Вост.; Дјач.).
- Спосадити** < съпосадити v. pf. -жаѣ, -диши, συκαθίσαι, сместити, посадити заједно с неким: Еф. 2, 6; Сл. на Г. в. на Возн.
- Спослѣшествовати** < съпослѣшествовати v. impf. -ствѣю, -иши, промартуреῖν, συμμартуреῖν, сведочити заједно с неким: III Мак. 5, 12; Рим. 2, 15; 8, 16.
- Спослѣдствовати** < съпослѣдствовати v. impf. -ствѣю, -иши, συνακολουθεῖν, спроводити, путовати, ићи заједно с неким: Лук. 23, 49.
- Спосовѣствовати** < съпосовѣствовати v. impf. -ствѣю, -иши, συναντιλαμβάνειν, доприносити, помагати: Рим. 8, 26.
- Споспѣшествовати** < съпоспѣшествовати v. impf. -ствѣю, -иши, παριστῆναι, помагати: Рим. 16, 2; συλλαμβάνειν, потпомагати: Филиб. 4, 3; ἐνεργῆσαι, сарађивати: Гал. 2, 8; συνεργεῖν, бити сарадник, заједно помагати: I Кор. 16, 16; II Кор. 1, 16; 6, 1.
- Споспѣшникъ** < съпоспѣшникъ m. συνεργός, помоћник, сатрудник, сарадник: Рим. 16, 3. 9. 21 и др.; унапређивач: покаиѣл (Ст. на стих. 3 на св. Јов. Злат.).
- Спостникъ** < съпостникъ m. συνυστεύων, који пости заједно с неким (Вост.).
- Спострадати** < съпострадати v. impf. -жаѣ, -жаѣши, 1) συκακοπατεῖν, заједно с неким трпети, страдавати: II Тим. 1, 8; 2) συμπαθεῖν, сажалевати, имати саучешће: Јевр. 10, 34; 3) μετροπαθεῖν, снисходити, показати се благим: Јевр. 5, 2.
- Спрѣбывати** < съпрѣбывати v. impf. -ваю, -ваши, συνοικεῖν, становати, живети заједно с неким: II Мак. 1, 14; συνδιάγειν, пребивати заједно с неким: Ак. Бог. конд. 9.
- Спрѣвѣтель** < съпрѣвѣтель m. σύνοικος, који заједно с неким станује, укућанин: Кан. Анг. хран. п. 5 т. 1.
- Спрѣвѣти** < съпрѣвѣти v. pf. спрѣвѣѣ, -деши, συμπαραμένειν, остати: Филиб. 1, 25.
- Спрѣди** adv. ἐμπροσθεν, спреда, однапред: Апок. 4, 6.
- Спрѣдстоателъ** < съпрѣдствотелъ m. који претстоји с другим: аггѣлѣмъ (Ст. на Г. в. на св. Саву).

Спригкоздити v. pf. -ждѣ, -здиши, συχαθῆλοῦν, приковати заједно с нечим: страхѣ ткоѣмѣ (Мол. 3 по прич.).

Сприпраши < съприпрашти v. pf. -прагѣ, -жиши, συνιungere, сјединити, здружити, припојити, припрећи: Прол.

Сприскѣдникѣ < съприскѣдникѣ m. qui simul adsidet, који седи заједно с неким: Прол.

Спричастникѣ < съпричастникѣ m. συμπέτοχος, друг, саучесник, заједничар: Еф. 3, 6.

Спришникѣ < съпришникѣ m. в. спричастникѣ: Мин. 2 септ.

Спришцитисѣ < съпришцитисѣ v. pf. -шѣсѣ, -шишисѣ, συκοινωνεῖσθαι, примити, узети учешће у нечему: Филиб. 4, 14.

Спросѣти < съпросѣти v. impf. -аю, -аши, συνελάμπτειν, заједно с неким сијати, зрачити, пуштати зраке: Ѡ Отца проішкѣши (Степ. гл. 8 ант. 3 Сл.).

Спрострѣтисѣ < съпрострѣтисѣ v. pf. -стрѣсѣ, -стришисѣ, συνετελέεσθαι, продужити се: Ак. Бог. конд. 11.

Спротагѣти < съпротагѣти v. pf. -гнѣ, -гниши, συντελεῖν, натегнути, напрегнути (Вост.).

Спротажѣннѣ < съпротажѣннѣ adv. συντόνωс, натегнуто, јако; марљиво, брижљиво, усрдно: Ирмол. гл. 1 п. 3.

Спражѣнѣ < съпражѣннѣ n. ζεύξις, спрезање, сједињење, здруживање, верење: Ч. погр. свешт. ик. 22.

Спратѣти < съспратѣти v. impf. -таю, -таши, σπυτέλλειν, слагати, срећивати: иже знаменѣ (Ч. венч.); -сѣ, ὑποστέλλειν, стиснути се, осе-

ћати се пониженным, постати плашљив: трепѣтомѣ спратѣсѣ, беше обузет страхом, плашаше се (Конд. Соб. св. Јов. Прет.).

Спраши < съспрашти v. pf. спрагѣ, -жиши, συζευγύναи, спрећи, сјединити, здружити: спрагѣи ѣмѣ помощника по немѣ (Мол. у Ч. венч.); -сѣ, здружити се: спрагошисѣ спражѣнѣмѣ кѣчнѣмѣ (Ч. погр. свешт. ик. 22).

Спѣдѣ < спѣдѣ m. 1) μόδιος, суд, посуда: Мат. 5, 15; Марк. 4, 21; Лук. 11, 33; Стат. I ст. 19; 2) κέρος, мерица (у Данич.: гомор): III Мојс. 27, 16; IV Мојс. 11, 32.

Спѣтникѣ < спѣтникѣ m. συνοδοί-порос, сапутник: Ант. 14 на В. четврт.

Спѣшѣти < съпошѣтати v. impf. -шаю, -шаши, καθήμι, спуштати: создѣ... спѣшѣемѣ на землю (Дел. 10, 11).

Спѣтисѣ < спѣтисѣ v. pf. спѣшѣсѣ, -шисѣ, εὐδοῦμαι, успевати, напредовати: Јер. 12, 1.

Спѣшѣ m. 1) τάχος, celeritas, брзина; 2) προκοπή, напредовање, успевање; 3) προθυμία, ревност, настојање (Микл.).

Спѣшити v. impf. спѣшѣшѣ, -шиши, σπουδάσειν, журити, хитати (Микл.; Джач.).

Спѣшѣтисѣ < спѣшѣтисѣ v. impf. спѣшѣшѣсѣ, -шисѣ, προκόπτειν, напредовати, добро се развијати: III Јов. 1, 2.

Спа, спай part. praes. act. од спати, καθεύδων, κοιώμενος, који спава: Мат. 13, 25; 28, 13; Лук. 22, 45.

- Спати** < спати v. pf. спнѣ, спнѣши, *πεδᾶν*, покорити: *πάλλει* еи *κείλ* когтающым на ма под ма (Пс. 17, 40); *τίη* спати кыша и падоша: Пс. 19, 9.
- Сработникъ** < сработьникъ m. *σύνδουλος*, сарадник, другар, сатрудник: *ω* Господѣ (Кол. 4, 7).
- Срадоватиса** < срадоватиса v. impf. -дѣюса, -ишиса, *συχαίρειν*, радовати се заједно с неким: *μινѣ* (Богор. воскр. гл. 6; Конд. воскр. гл. 2); *συναγάλλεσθαι*, клицати заједно с неким, славити некога: Троп. преп. жен.
- Срамословіе** n. *αἰσχρολογία*, срамне речи: Кол. 3, 8.
- Срамлати** < срамлати v. impf. -лаю, -лаши, *καταισχύνειν*, срамотити: *γλακѣ* кою (I Кор. 11, 4, 5); I Кор. 11, 22; -са, *ἐντρέπεσθαι*, срамити се: Лук. 18, 2, 4; Евр. 12, 9.
- Срамота** f. *αἰσχύνη*, срамота, срам, стид: Пс. 68, 8; срамоты, *αἰσχυμοσύνη*, срамни удови: III Мојс. 18, 7; Евр. 12, 2; Ап. 3, 18.
- Срамъ** m. *αἰσχύνη*, *ἐντροπή*, срам, стид: Пс. 34, 26; 43, 16; I Кор. 6, 5.
- Срамажливъ**, -ый < срамажливъ 3. *vegetundus*, срамежлив, стидлив: Прол.
- Срасланный** < сраслень 3. *συμφυής*, сраслѣн, који заједно с неким расте; исте природе, једнак: Рим. 6, 5; сродан: Кан. Дух. II п. 3 т. 2.
- Сраспинати** < сраспинати v. impf. -наю, -наши, *συσταυροῦν*, распинати некога заједно с неким; -са, распинати се заједно с неким: и *сраспинаюса* и *спогрѣкуюса* крещенію Ткоемѣ (Троп. муче-
- ницама); *Сраспинахѣ* Тѣмѣ кчера Хрїсте: Кан. Пасхе п. 3 т. 2.
- Сраствореніе** < сраствореніе n. *σύνκρσις*, сливање, спајање, мешање: Ст. на блаж. св. Дим.
- Сраствѣвати** < сраствѣвати v. impf. -ваю, -ваши, *συνφθείρειν*, кварити, упропашћивати, развраћати: Кан. анг. хран. п. 5 Сл.
- Срастѣніе** < срастѣніе n. *συνούλωσις*, исцельење: *изкы* (Jer. 33, 6).
- Срацица** f. 1) *ἱμάτιον*, доња хаљина: Мат. 5, 40; 2) *χιτών*, кошуља: III Мојс. 8, 7; Лук. 6, 29; 3) чаршав (обычно беле боје) којим се покрива св. престо у олтару.
- Среброданинъ** < среброданьъ 3. *ἀργυρολόγητος*, који плаћа сребром данак, порезу: *хримъ* (II Мак. 11, 3).
- Сребродѣль** m. *ἀργυροκόπος*, уметник који прави од сребра разне ствари, златар: Суд. 17, 4.
- Среброковачъ** m. v. сребродѣль: Дел. 19, 24.
- Среброкѣзнецъ** < среброкозъницъ m. v. сребродѣль: Прол.
- Сребролїатель** m. *ἀργυροχόρος*, кујунџија, златар: Прем. Сол. 15, 9.
- Среда** < срьда f. *τὸ μέσον*, средина: *ω* среды людей, из средине људи, између народа (III Цар. 14, 7); на *средѣ* пред *Исѣи*, нареду... (Лук. 5, 19); *изъ* среды полка: IV Мојс. 14, 44.
- Средовѣкъ** m. *qui mediae est aetatis*, средовечан човек: Прол.
- Средопинтикоствный** 3. *ὁ τῆς μεσοπεντηκοστῆς*, који се односи на преполовљење Педесетнице: Син. у Нед. Самар.
- Средопостный** < срьдопостънь 3. *μεσοηστίμος*, средњи у посту: не-

дѣла, средња (четврта) недеља Великога поста: ѿ среды средопостныа (св. Лит. преѣосв.).

Средопатъдесатница f. месопотамико-στία, средина (преполовљење) Педесетнице (*Дјач.*).

Средорѣчје < средорѣчје n. Месопотамία, Месопотамија, земља која лежи у средини између две реке Јефрата и Тигра: отрокѣ патријарха Авраама шесткокавѣ къ средорѣчју, који си заједно са слугом патријарха Аврама путовао у Месопотамији (Мол. у Ч. обруч.).

Средостѣније < средостѣније n. μεσοτοιχον, средња стена, преграда, пребој: шградѣ (Еф. 2, 14); ср. грядежа разрѣшима: Ст. на Г. в. на Божић.

Сристатиса < сѣристатиса v. imperf. срицѣса, -цишиса, ἐπισυντρέχειν, стећи се: Марк. 9, 25; συντρέχειν, скупити се: но вижда срицѣшима оученики (Јев. ст. гл. 7).

Сродникъ < сѣродникъ m. 1) συγγενής, сродник, рођак (*Вост.*); 2) ὁμοειδής, суплеменик: II Мак. 12, 5.

Срѣсти < сѣрѣсти v. pf. срѣсти, -циши, ἐπαντήσαι, συναντήσαι, срести: Мат. 8, 28; Дел. 10, 25; ἀπαντήσαι, изићи у сусрет: I Мојс. 49, 1; II Мојс. 4, 24; Кан. Бож. п. 1 ирм.; -са: милогѣ и истина (Пс. 84, 11).

Срѣтеније < сѣрѣтеније n. συνάντησις, сусрет: IV Мојс. 23, 3; Мат. 8, 34; Јов. 12, 13; I Сол. 4, 17.

Срѣтити v. pf. -ци, -тиши, в. срѣсти: срѣтити еи дѣвѣ (Троп. воскр. гл. 6); Ст. на блаж. гл. 2.

Срѣца < сѣрѣца f. ἐπάντησις, сусрет: къ срѣци изыти, изићи у сусрет (Прол.).

Срѣци m. ἐπιπτομα, нападај; несрећа, зараза: ѿ срѣци и кѣли полдѣннагѣ, од заразе која бесни у подне (Пс. 90, 6); ни срѣци смотрите ѿ птицѣ, οὐδὲ ὀρνιθοσκοπήσεσθε, нити гледајте на лет птица; по *Данич.*: не врачајте по лету птица (III Мојс. 19, 6).

Ссати < сѣсати v. imperf. ссѣ, ссѣши, θηλάζειν, сисати: V Мојс. 32, 13; Лук. 11, 27; из оутѣ младенецѣ и кѣцихѣ.. (Пс. 8, 3; Мат. 21, 16; Причаст. на Лаз. суб.); пити: краеѣкомѣи камень: Кан. Нед. цвет. п. 3 ирм.

Ссельникъ < сѣсельникъ m. ἐυχώριος, урођеник, који се заједно с неким населио, настанио: мѣчникѣи кѣлиниче (Ст. на Г. в. на св. влмч. Георг.).

Ссѣществѣнъ, -нный, < сѣсѣштьствѣнъ 3. који има с неким једно сущтаство: Тр. цв.

Ссѣщій 3. part. praes. act. сл. обл. од ссати, θηλάζων, који сиса, одојче: младенецѣ (Пс. 8, 3 и др.).

Ссыхати < сѣссыхати v. imperf. -хѣю, -хѣши, ἀποφύχειν, усисати; осушити, усахнути: соцы кѣхѣхѣса (Ст. на 9 часу уочи Божића).

Ссѣщи < сѣссыши v. pf. ссѣкѣ, -чиши, συκόπτειν, сасећи: кѣла (Степ. гл. 8 ант. 1); кѣчениъ part. praes. pass., сасечен: Прол.

Ставило n. σταθμός, утег, мерило, теразије: погтавляшиагѣ горы ставиломѣ и оудѣлиа мѣриломѣ (Запрешч. мол. 2 у Ч. оглаш.); Кан. анг. хран. п. 5 т. богор.

Ставрата f. nummi genus, врста новца (*Микл.*).

Ставропигія f. σταυροπηγία, 1) утврђивање крста које се врши приликом оснивања једне цркве, када се поставља крст на оном месту, где ће бити св. престо; 2) манастир који не потпада под јурисдикцију епархијскога епископа, него непосредно под патријарха (*Дјач*).

Стадиј f. < стадиј m. στάδιον, 1) мера за удаљеност (125 корачаји): Лук. 24, 13; Јов. 11, 18; Апок. 14, 20; 21, 16; 2) игралиште, тркалиште: I Кор. 9, 24 (*Гилт.*).

Стакти f. στακτή, stacte, сок, мирисава дрвена смола, ладон: I Мојс. 37, 25; 43, 11; II Мојс. 30, 34; III Цар. 10, 25; Пс. 44, 9.

Стамна < стамна f. στάμνος, urceus, посуда, крчаг, тестија, суд: ст. злата и мидија мана (II Мојс. 16, 33; Јевр. 9, 4); Свјет. на Вавед.; манопрјемна: Ст. на хвал. богор. на св. Ник.; Ст. на Г. в. на Благов.

Старичь, -а, -е, < старьъ з. τοῦ πρεσβυτέρου, старачки: лице старчо (III Мојс. 19, 32).

Старчество < старьѣство n. 1) senectus, старост (*Микл.*); 2) књига у којој су сабрана дела и изреке старих пустиника (ава), особито египатских (*Дјач*).

Стасія < стасија f. sententia, мњење (*Микл.*).

Статиръ < статуъ m. грч., статир, грчки сребрни новац који је вредео четири драхме (20 обола): Мат. 17, 27.

Статија < статија f. asser, колац, летва, танка греда (*Микл.*).

Стафида f. ἡ σταφίς, сухо грозђе стафиды паличъ (Тип.).

Стафила f. σταφυλή, цва, грозд: Тип.

Стволиѣ n. κόνηζα, urtica, коприва (*Микл.*).

Стѣлаѣ < стѣланіе n. τὸ στέλεχος, стабло, пањ: I Мојс. 41, 5, 22; Степ. гл. 7 ант. 3; στελέχη, дебло: Прем. Ис. Сир. 50, 14.

Стигно < стьгно n. μηρός, бедро: I Мојс. 31, 32; 32, 25; Апок. 19, 16; колена: II Мојс. 28, 42.

Стежеръ m. cardo, стожер, баглама (*Микл.*).

Стѣза < стѣза f. τρίβος, стаза, цеста, пут, вагаш, колосек: Пс. 16, 5; Мат. 3, 3; Марк. 1, 3; Лук. 3, 4.

Стеканіѣ < стѣканіе n. ἀδροισμα, збор, лик: четныхъ женъ цѣнное (Ст. на Г. в. у Нед. свих св.).

Стекатиса < стѣкатиса v. imprf. -каюса, -шиса, συντρέχειν, слегати се, стицати се, скупљати се: Ст. на Г. в. на В. четврт.; Стат. I ст. 20.

Стѣма f. στέμμα, митра (*Микл.*).

Стенаніѣ n. στεναγμός, стењање, уздисање: Дел. 7, 34.

Стенати v. imprf. стѣню, -шиши, στένειν, стењати, уздисати, оплакивати: I Мојс. 4, 12.

Стеносъ m. τὸ στενόν, fretum, морско ждрело, затон, канал: Прол.

Степѣнь m. ἀναβαθμός, степен, бамак: Дел. 21, 35, 40; βαθμός, степенице, пут; чин: коголокін (Ст. на хвал. на св. Три Јер.).

Стеченіѣ < стѣченіе n. συνδρομή, гомилање: Дел. 21, 30.

Стєириса < сѣтєштиса v. pf. стєкѣса, -чишиса, συνδραμεῖσθαι, стєћи се, слєћи се: ѿ концѣ кєлєнныа (Сл. на хвал. у Нед. св. от. 11 окт.).

Стивіе n. στίβη, stibium, ситан прашак црне боје којим су некада жєне натирале крајєве својих капака да би појачале светлост својих очіју: аще намязиши стикіємъ очі твои (Јер. 4, 30).

Стинатиса v. impf. -наюса, -ишиса, смућивати се, каљати се: Прол.

Стиракѣ m. στίραξ, мирисава смола (*Микл.*).

Стирати < сѣтирати v. impf. -раю, -раши, φωχεῖν, трти, трљати, сатирати: Лук. 6, 1.

Ститатиса < сѣтиатиса v. impf. -цаюса, -ишиса, συντρέχειν, стєцати се, слєгати се: Марк. 6, 33.

Стіхѣра f. στιχηρά (од στίχος = ред, врста, у песми: стих), црквена песма у којој се прославља односни светитељ или празник, а која се поји уз неке стихове из псалама н. пр. из Пс. 140, 141, 129 и 116 (то су т. зв. стіхѣры на Гдѣ воззвахъ); из Пс. 148—150 (стіхѣры на хвалитєхъ), или из разних псалама и других књига Св. писма (ст. на стіховкѣ, τὰ ἀποστίχα).

Стіхїа < стихїа f. στοιχεῖον, стихија, елеменат: II Петр. 3, 10; Гал. 4, 3. 9; Кол. 2, 8. 20; Ст. на Г. в. 2 на св. Три Јер.

Стіховкѣ 3. στίχος, који је састављен у стиховима, који се поји на стихове: стіхѣры на стіховкѣ.

Стіхологисовати v. impf. -сѣю, -сѣши, στιχολογεῖν, појати псалме или друге црквєне песме по стиховима: На велицѣй вечерни стіхологисѣмъ (Мин. 12 јан.).

Стіхологїа f. στιχολογία, читање или појање псалама по стиховима: Вечеръ стіхологїа не кѣкєтѣ вѣдѣнїа ради кѣкєшагѣ (Мин. 7 јан.).

Стіхословити v. impf. -словлю, -виши, в. стіхологисовати: Начиннаємъ ст. на оутрени по три кадїємы (Мин. 21 септ.).

Стіхословїе n. в. стіхологїа: Тип.

Сткло < стькло n. βάλος, стакло: Апок. 21, 18. 21.

Сткланица < стькланица f. 1) ποτήριον, чаша: Мат. 23, 25; 2) ἀλάβαστρος, посуда, суд, склєница: Мат. 26, 7.

Сткланѣ, -нї < стькланѣ 3. βάλινος, стаклен: Апок. 4, 6; 15, 2.

Стюгна < стьгна f. 1) ρύμη, улица: Мат. 6, 2; Лук. 14, 21; 2) γωνία, рогаљ, ћошак, раскршѣ: Мат. 6, 5; 3) πλατεῖα, широка цєста: Тов. 13, 17; Пс. 54, 12; 143, 14; Дел. 5, 15; Апок. 11, 8.

Стюгѣ m. θυμονία, гомила, камара: Рут 3, 7.

Столописанїе < стьлописаниє n. στηλογραφία, натпис на ступу или на споменику, с јєвр. златна драгоценост т. ј. златна песма: Мин. 23 фебр. Та се реч налази на челу неких псалама у црквенословєнској Библији, тако: Столописанїе Давїдѣ (Пс. 15); Давїдѣ вѣ столописанїе (Пс. 55—58 incl.), што је *Давнич.* превео са: „Запис Давидов“ (Пс. 16, 56—59).

Столпостѣна < стаъпостѣна f. πύργος, ограда с кулама, замък, двор: Пс. 121, 7.

Столпотвореніе < стаъпотворѣніе п. πύργοτα, грађење, зидање куле: Сл. на стих. у Нед. Дух.

Столпъ < стаъпъ m. 1) στῦλος, ступ, стубац: столпъ и оутвержденіе истинны (I Тим. 3, 15); Апок. 3, 12; 10, 1; 2) πύργος, кула: и созда столпъ (Мат. 21, 33; Марк. 12, 1); 3) столпъ васкрснихъ яванѣя и редовнихъ гласова октоиха.

Стомаха m. στήμαχος, желудкац: I IV Тим. 5, 23.

Стоначалникъ < сътонауаьшикъ m. ἑκατόνταρχος, centurio, начеоникъ надъ стоиномъ војника, сатникъ, капетанъ, стотиникъ (*Данич.*): IV Цар. 11, 4.

Стончивати < сътъньувати v. impf. -ваю, -ваши, λεπτόνειν, таънити, чинити танкимъ, слабымъ, трошити: Дан. 2, 40.

Стопа f. 1) ἵχνος, стопа, трагъ: Суд. 5, 28; Дан. 14, 19, 20; 2) διάβημα, коракъ, степенъ: II Цар. 22, 37.

Сторицю adv. ἑκατόντα πλασίων, стоструко, сто пута онолико: Мат. 19, 29; Лук. 8, 8.

Сторичествовати v. impf. -ствѣю, -ши, ἑκατοσταύειν, враћати стоструко, умножавати по сто пута: г҃ма Хрїстѣ (Мин. 29 јан.).

Столо p. βάσις, основъ, темель: столпѣ (II Мојс. 20, 26.).

Столати < стоимти v. impf. стою, -ши, στῆναι, стојати: кн҃ѣ (Мат. 12, 46, 47; Лук. 8, 20; 13, 25); при двѣрехъ: Јов. 18, 16; при крестѣ: Јов. 19, 25; оу гроба: Јов. 20, 11; парестяхѣнаи, стојати предъ некимъ: Дел. 4, 10.

Страдальчество < страдальчество п. ἄθλον, страдање, мучеништво: и страдальчествы вѣнчаются мученицы (Степ. гл. 2 ант. 3 Сл.).

Страдальчествовати < страдальчествовати v. impf. -ствѣю, -ши, ἀθλεῖν, борити се, страдавати, мучити се, проводить подвижнички живот: Ст. на хвал. у Нед. сироп.; Троп. мученицима.

Страдати v. impf. -жаѣ, -жаѣши, πάσχειν, страдати, трпети муче: I Петр. 2, 19, 20; страждетъ мкѣ смертенъ: Кан. Пасхе п. 7 ирм.

Стража f. φυλακή, 1) стража: стрѣдце страждѣ ноцидѣю. . (Лук. 2, 8); прошедши же перкѣю страждѣ и вторѣю: Дел. 12, 10; 2) време ноћи одређено променомъ страже. Јудеји су у Спасителево време делили ноћ, као и стари Римљани, на четири страже: прва је обухватала, по нашемъ рачунању, време од 6 до 9 часова увече, друга од 9 до поноћи, трећа од поноћи до 3 часа и четврта од 3 до 6 часова ујутро: ѿ четвртој стражи ноцидѣи прїиде къ нимъ (Марк. 6, 48). Међутимъ стари Јевреји делили су ноћ на три страже: прва — од 6 до 10 часова увече; друга — од 10 увече до 2 часа ујутро т. зв. стража средна (Суд. 14, 24) и трећа — од 2 до 6 часова ујутро т. зв. стража оутренна (II Мојс. 14, 24); ѿ стражи оутреннїа до ноци. . : Пс. 129, 5.

Стражба < стражьба f. в. стража у значењу 2^ѣ V Мојс. 11, 1; Јова 35, 10; Плач. Јер. 2, 19; Пс. 76, 5; Мат. 24, 43.

- Стражнице** < стражьниште п. *σχοπία*, стражара, чардак, караула: III Цар. 15, 22.
- Стражникъ** < стражьникъ м. 1) *φύλαξ*, стражар: Прол.; 2) *ρόπη*, стрелица на полузи на теразијама: икоже стражникъ въ превѣсахъ, такъ весь міръ предъ тобою (Прем. Сол. 11, 23).
- Стражъ** м. *φύλαξ*, стражар: Дел. 16, 23. 27. 36.
- Стражь** м. *σκόπος*, стражар: стражьіе твои Гди (Ст. на хвал. воскр. гл. 3).
- Страна** f. 1) *ἡ πλευρά*, а) страна: ѿ дѣныа страны церкви... (II Парал. 23, 10); б) побочна собица, клијет (*Данич.*): широтѣ страны четырехъ лактей окрестъ (Јез. 41, 5. 6); 2) *ἡ κλιτύς*, брег, брежульак; стена: жена твоа икѡ лоза плодокита въ странахъ домѣ твоегѡ (Пс. 127, 3).
- Странинъ**, -ый < страннъ з. *ξένος*, 1) туђ, стран: Мат. 25, 35; III Јов. 1, 5; 2) необичан: странно твоє расплатіе (Ст. на стих. воскр. гл. 5); 3) диван: стр. твоа Христе дѣлаі (Свјет. у I Нед. В. п.).
- Странникъ** < странникъ м. *παρεπίδημος*, странац: I Петр. 2, 4.
- Страннолюбно** < страннолюбно adv. *ξενοφρεπῶς*, чудно, дивно, ванредно: неко преждааъ еси (Ст. на Г. в. 2 на св. Ил.).
- Страннолювецъ** < страннолюбьць м. *φιλόξενος*, гостолюбив: I Петр. 4, 9.
- Страннолюбикъ** з. в. страннолюбьць: I Тим. 3, 2; Тит. 1, 8.
- Страннолюбіе** п. *φιλοξενία*, љубав према путницима, гостопримство, гостолюбивост: Рим. 12,
- 13; Јевр. 13, 2; Ст. на блаж. на св. кн. Лаз.
- Страннопріемникъ** < стрънопріемникъ м. *ξενοδόχος*, који прима госте: II Мак. 6, 2.
- Страннопріемница** < стрънопріемница f. *ξενία*, гостионица: Дел. 28, 23.
- Страннопріемецъ** < стрънопріемець м. *ὁ ξένος*, који прима странце, домаѣин: Рим. 16, 23.
- Страннопріяти** < стрънопріяти v. pf. -пріимѣ, -имѣши, *ξενίσειν*, указати гостопримство, из гостољубивости примити: Јевр. 13, 2.
- Странноувлатиса** < стръноувлатиса v. impf. -лаюса, -лаѣшиса, *ἀποξενοδοῦσαι*, туђити се, правити се другим, чинити се да је други: III Цар. 14, 5. 6.
- Странно** < стръно adv. *ξένως*, необично, чудно: оумѣ же питаеъ странно (Стих. у Послед. св. прич.).
- Странствіе** < стрънствіе п. *ξενία*, странствовање, путовање, гостопримство; нечувеност, необичност, ванредност: странткъа владычна... наладимиса (Ирмос на В. четврт.).
- Странствовати** < стрънствовати v. impf. -ствѣю, -ши, *ξενίσειν*, бити у гостима, гостити се: Дел. 10, 6. 32.
- Страстникъ**, м. -ница f. < страстьникъ, -ца, *παθητικός*, који се (која се) одаје блуду, развратник, -ица: Прол.
- Страстный** < страстьнъ з. *ἐμπαθής*, узбуђен, жалостан: Мол. верних 1 у св. Лит. пређ.
- Страстоносецъ** < страстоносць м. *ἀθλοφόρος*, мученик: Сл. на лит. на св. Пантел.

- Страстоносѣ** п. ἀθλοφορία, подношење мука, страдање: Прол.
- Страстоположникъ** м. ἀθλοθέτης, бојни судија; први судија који је распоређивао одређене подвижнике и предавао их на мучење: Прол.
- Страстотирецъ** < стрлстотръпць м. 1) ἀθλοφόρος, који се бори; који трпи страдања, мученик: Троп. св. Дим. и св. Пантел.; 2) ἀθλητής, атлета, борац: Кан. у суб. I седм. В. п. п. 6 т. 2.
- Страсть** f. 1) πάθημα, страдање, трпљење, бол: I Петр. 1, 11; страстїю ткою Хѣте ѿ страстей яко дишомса: Ст. на стих. воскр. гл. 1; 2) βάσανος, мука: Мат. 4, 24; 3) μαρτύριον, сведочанство: II Тим. 1, 8; 4) ἀθλησις, борба, подвиг: Евр. 10, 32; 5) ταλαιπωρία, беда, невоља, жалосно стање: Пс. 11, 6; 6) телесна страст.
- Страта** f. грч., via, пут, цеста (Микл.).
- Стратигъ** м. грч., војвода: II Мак. 13, 32; Дел. 16, 20.
- Стратилатъ** м. грч., вођа, војвода: св. влмч. Теодор и др.
- Страторъ** м. στρατωρ, коњушар; у манастирима монах који се брине за мазге: Хил. тип.
- Стрегомъ** 3. part. praes. pass. од стрици: стргомѣ кыти, бити под стражом (Гал. 5, 23).
- Стремина** < стръмнина f. κρημνόν, стрмина, обронак, понор (Микл.).
- Стреминный** < стръмныйъ 3. δξύωνος, кршан, стрм: гора (Јова 40, 15).
- Стремленіе** < стръмленіе п. 1) δρμή, нападај, навала: Дел. 14, 5; стригтей: Мол. у Повеч.; демш-
- ншкъ: Кан. англ. хран. п. 6 т. 1; 2) συστροφή, побуна: Дел. 19, 40.
- Стремнинный** 3. ἀπορρώξ, стрменит, врлетан: каминъ (II Мак. 14, 46).
- Стрети** < стрѣти v. impf. стрѣ, -стриши, 1) στρώνωμι, стирати, простирати (Микл.); 2) συντρίβειν, стрти, скрушити: глгкѣ смїекъ къ кодѣ (Пс. 73, 13; Мол. у Ч. скраћеног кршт.); держакѣ: Сјед. воскр. гл. 1; стрѣкъ еси едноститы: Мол. при обл. десне нарукв. свешт.; 3) συνθλάω, згњечити, размрскати: керен жлѣзныа (Ст. на Г. в. воскр. гл. 2).
- Стрици** < стрѣшти v. pf. стригѣ, -жиши, τηρεῖν, чувати: Мат. 27, 36; Ст. на хвал. воскр. гл. 2 и 5; φυλάσσειν, стражити, стражарити: IV Цар. 9, 14; 11, 5; Мат. 27, 54; Дел. 12, 4; и конншмъ стрегдцимъ: Троп. воскр. гл. 1; Троп. воскр. гл. 6; Ст. на хвал. воскр. гл. 4; φρουρεῖν, чувати стражу: II Кор. 11, 32.
- Стригачъ** м. κουρεύς, бријач, берберин: Суд. 16, 19.
- Стригъ** м. κουρά, стрижење: агнецъ (Јова 31, 20).
- Стрици** < стрѣшти v. pf. стригѣ, -жиши, κείρειν, стрићи, шишати: шкв агнецъ прлшмъ стрегдцимѣ (Дел. 8, 32); -са, κείρασθαι, шишати се: I Кор. 11, 6.
- Строганіе** < сътръганіе п. σόττασις, стругање; збацивање, свлачење: шклеклса еси кожныхъ ризъ строганіемъ (Ст. на блаж. св. влмч. Прокоп.).
- Строеніе** < строеніе п. οἰκονομία, служење, управљање, служба: I Кор. 9, 17; οἰκονομία, грађење

- I Тим. 1, 4; стр. домѣ, управ-
 льяне кѹном: Лук. 16, 3. 4.
- Стронгъль** m. οἰκονόμος, економ,
 управитель, пристав: Лук. 12,
 42; домѣ: III Цар. 18, 3; Лук.
 16, 8; градскій: Рим. 16, 23;
 тайнѣ Божїихъ: I Кор. 4, 1;
 кѹгодати Бжїа: I Петр. 4, 10;
 чинствѣ дѣхонныхъ: Троп. гл.
 4 у Ч. желеосв.
- Стронти** v. impf. стрѹю, -ши, 1)
 οἰκονομεῖν, управлѣти: домѣ (Лук.
 16, 2); 2) καταρτίζειν, поправлѣ-
 ти, крпѣти: мрежа (Марк. 1, 19).
- Стропотный** < стрѣптыль 3. 1) σκο-
 λιός, нераван, крив, храпав,
 онтар, цомбовит: Лук 3, 5;
 2) στραγγαλιός, упоран, дрзак,
 суров: расторгнемѣ стропотнаа
 нѣжнхъ измѣненїй, διαρρήξωμεν
 στραγγαλιός βιαιών συναλλαγμάτων
 (Ст. на Г. в. у средѹ I седм.
 В. п.).
- Стропотство** < стрѣптыство n. ἡσκο-
 λιότης, кривина; упорство: ера-
 ца (Jer. 11, 8); злоба: житїй-
 коѣ стропотство (Ст. на блаж.
 претпр. Благов. и на св. влмч.
 Теод.).
- Строптати** < стрѣптыти v. impf.
 стрѹщѣ, -птиши, per devia va-
 gari, лутати, блудити, скитати
 се, иѣи по странпутицама:
 Прол.
- Строптивый** < стрѣптыль 3. 1) σκο-
 λιός, покварен, развраѣен, су-
 ров: Пс. 77, 8; Jer. 6, 28; Дел.
 2, 40; I Петр. 2, 18; Филиб. 2,
 15; 2) στρεβλός, крив, лукав:
 Пс. 17, 27; покварен: не приль-
 пе мнѣ ердце строптиво, καρδία
 σχαμβή (Пс. 100, 3).
- Стропъ** m. ὄροφῆ, стрѹп, кров, та-
 ван, рогови на кровѹ: и кос-
- плачѣтѣа стрѹповѣ храма (Амос
 8, 3); въ лѣностѣхъ имиритѣа
 стрѹпъ, с лености угиблѣ се
 кров (Данич.): Еклез. 10, 18.
- Стрѹжина** f. tamenta, остружине,
 струготине, отпатци, комадиѣи:
 стрѹжинны жѣлѣзны, σιδηρέων ἀκρῶν
 (Прол.).
- Стрѹжнѣ** < стрѹжнѣ m. τραῦμα, рана:
 Лук. 10, 34; Сл. на Г. в. у
 Нед. Том.; Кан. св. Андр. крит.
 п. 7 т. 1 и п. 9 т. 4; οὐλή, за-
 цељена рана, краста: III Мојс.
 13, 2; ὀτειλή, отворена рана;
 ожилѣак, бразготина: Ст. на
 лит. у Нед. Том.
- Стрѹщнѣ** < стрѹщнѣ m. струцац
 за помазиванѣ желејем: Ч. же-
 леосв.
- Стрѹа** < стрѹа f. 1) ῥεῦμα, стру-
 ја; вал, талас: Јорданскїа стрѹа
 (Мол. у Ч. кршт.); ток: и скопъ
 водѣ козкрацаетѣ стрѹа (Троп.
 на Вел. водоосв.); 2) ρεῖθρον,
 река, поток: Кровїй твоїхъ стрѹ-
 ами (Конд. св. Дим.).
- Стрѹаїонъ** m. в. стрѹа: Ис. 34, 13.
- Стрѹац** m. στρουθός, врабац; ној:
 III Мојс. 11, 15.
- Стрѹти** < стрѹти v. pf. стрѹю,
 -ши, λικμήσειν, сатрти: Лук. 20,
 18; συντρίβειν, разбити, разлу-
 пати, поломити: Пс. 28, 5.
- Стрѹкало** m. κέντρον, жало, жаока,
 бадаъ: Ос. 4, 16.
- Стрѹкати** v. impf. -каю, -каши
 и стрѹкѣ, -чиши, στίζειν, бости:
 мкоже юница стрѹкаломѣ стрѹчїа;
 ὡς δάμαλις παροιστρῶσα (Ос. 4, 16).
- Стрѹклїе** n. < стрѹклїа f. простор
 који може да прелети пуште-
 на из лука стрѣла; пушкетет:
 Прол.

- Стрѣлостомительница** f. βελοστασία, справа или врста куле са које су испуштали стреле: I Мак. 6, 21.
- Стрѣльница** f. βελοστάσις, тврђава, кула с које се стрѣљало: Јер. 51, 27; Јез. 17, 17; 21, 22.
- Стрѣльный** < стрѣльнъ з. βέλους, који се употребљава за стреле: жѣлѣза шѣтраа (Прол.); каменіе стрѣльное, λίθοι πετροβόλοι, камење које се испуштало из стрела; по *Данч.*: камење великога грѣда: Јез. 13, 11. 13.
- Стрѣланіе** < стрѣлание п. τὸ τόξευμα, стрѣљање: демонскоє (Троп. гл. 6 у Кан. Богор.); младенець: Кан. св. Теод. п. 6 Сл.
- Стѣденица** < стоуденьць т. φρέαρ, студенац, бунар: Лук. 14, 5; Јов. 4, 11; ст. бездны, фр. τῆς ἀβύσσου, пропасть: Апок. 9, 1.
- Стѣднъ** < стоуденъ f. κρυμός, студен, зима, мраз: Син. у суб. месоп; παγετός, мраз, иње, лед: жеголь . . стѣдению въ ноци (I Мојс. 31, 40); Вар. 2, 25; ψυχός, хладноћа: Јова 37, 9.
- Стѣднъ** < стоуднъ з. αἰσχύρος, стидан, сраман, ружан, гнусан: стѣднъми ко шкѣлахъ дѣшѣ грѣхми (Ст. у Нед. мит. и фар.); μαρός, нечист, безбожан, покварен: смотрители (II Мак. 4, 19).
- Стѣдодѣканіе** < стоудодѣканіе п. ἀσελγεία, нечистота, похотливость, бесрамност: Марк. 7, 22; Рим. 13, 13; Гал. 5, 19; Еф. 4, 19.
- Стѣдоложствіе** < стоудоложствіе п. в. стѣдодѣканіе: II Кор. 12, 21.
- Стѣдомыслие** п. αἰσχύρονοια, мишльене о срамним делима: Кан. англ. хран. п. 9 т. 4.
- Стѣдословецъ** < стоудословьць т. који говори срамне речи: Прол.
- Стѣдословіе** п. срамне речи (Слов. Имп. ак.).
- Стѣдъ** < стоудъ т. αἰσχύνη, стид: Пс. 34, 26; 68, 20; Лук. 14, 9; Кан. у Нед. блуд. с. п. 6 т. 2; αἰσχημοσύνη, срамно дело, непристойност, срам: мѣжи на мѣжехъ стѣдъ годѣкѣюще (Рим. 1, 27).
- Стѣдъ** < стоудъ f. ψυχός, студен, зима, хладноћа: Дан. 3, 67.
- Стѣжа** < сѣтѣжа f. βίγος, хладноћа; грозница: V Мојс. 28, 23.
- Стѣжаніе** п. πνεύμος, мучење, досада, насиље: Прем. Сир. 51, 6.
- Стѣжати** < сѣтѣжати v. imperf. -жаю, -жаши, 1) ὀχλεῖν, узнемиривати, бунити, сметати: ѿ дѣхъкъ нечистыхъ (Мол. у св. Лит. Вас.); Кан. св. Андр. крит. п. 7 т. 5; παρενοχλεῖν, збуњивати, досађивати некоме, узнемиривати, смућавати: Пс. 34, 13; Дел. 15, 19; 2) θλίβειν, ἐκθλίβειν, стешњавати, мучити, гонити, досађивати: Пс. 3, 2; 118, 157; Марк. 3, 9; 3) ἐγκόπτειν, сметати: Дел. 24, 4; 4) καταναρκάειν, теретити, додијавати: II Кор. 12, 14; 5) κάμνειν, уморити се, сустати, дотужати: Јевр. 12, 3; 6) ἄχθεσθαι, зловољан бити, сит бити нечега: Син. у VI Нед. по св. Пасци; стѣжати ии, ἐκκακῆν, дотужити, досадити се: добро ткораше да не стѣжамъ ии (Гал. 6, 9).
- Стѣженіе** < сѣтѣжение п. 1) θλίψις, угњетавање, мучење, мука: Пс. 54, 4; 2) τὸ βάρος, терет: II Кор. 11, 9; стѣженіа оутрѣкѣла: Мол. егда изв. млад.

Стѣжити < сътѣжити v. pf. -жѣ, -жиши, 1) προσοχθίζειν, срдити се на нешто, досадити, омрзнути: I Мојс. 27, 46; 2) καταναρχάειν, додијати: II Кор. 1, 8; 3) παρανοχλεῖν, узнемирити, бити некое на терету: Ант. 12 на В. четвр.

Стѣпнь < стѣпень m. βάσις, стопа, траг, нога: стезα... токμω стѣпнь челоκѣчδ могощиа κικѣтити (III Јездр. 7, 8).

Стѣлесникъ < сътѣлессникъ m. συσωμος, који сачињава једно тело, сугелесник: Еф. 3, 6.

Стѣна f. τεῖχος, зид: IV Цар. 9, 8; Дел. 9, 25; Јевр. 11, 30 и др.

Стѣнатъ, -ый з. ограђен зидовима: ιοζαα гряды стѣнаты, φλοδδμηςε πόλεις τεχνήρεις (II Парал. 11, 5).

Стѣно n. τοῖχος, стена: Дел. 23, 3.

Стѣнодѣлатель m. τεχιστής, зидар: IV Цар. 12, 12.

Стѣнь f. ἀποσκίασμα, сенка, сена: ου негѡже нѣсть... предложѣнѣа стѣнь, у кога нема сенке од промене (Јак. 1, 17); σκιά, сен: граддшихъ (Кол. 2, 17).

Стѣгнути < сътѣгнути v. pf. -гнѣ, -гниши, συσφίγγειν, стегнути: чрема, опасати се: III Цар. 18, 46; укрепити, оснажити: Сл. на III часу В. петка; Кан. св. Андр. крит. п. 5 т. 4; утврдити: Ст. на стих. у утор. IV седм. по св. Пасци.

Стѣжавати < сътѣжавати v. impf. -каю, -ваши, κτᾶσθαι, поседовати, држати: I Сол. 4, 4.

Стѣжаніе < сътѣжаніе n. κτήσις, имање, иметак: I Мојс. 49, 30; плен: да не кѣдѣ стѣжаніе ни крашино чѣдѣмѣδ (Кан. св. Андр.

крит. п. 4 т. 6); κτήμα, посед, имање: Мат. 19, 22; Ак. Бог. ик. 3; ἐργασία, доходак, добитак: Дел. 16, 16.

Стѣжатель < сътѣжатель m. κτήτωρ, ималац, поседник: Екл. 5, 12.

Стѣжати < сътѣжати v. impf. стѣжѣ, -жиши, 1) κτᾶσθαι, а) стицати, задобити: I Мојс. 49, 30; сло: Дел. 1, 18; твоѣ предстательство стѣжахомъ: Ст. на стих. гл. 4 воскр. богор.; юже стѣжалъ еи чистною твою кровію: Кан. Срет. п. 3 ирм.; б) узимати: злата (Мат. 10, 9); в) спасавати: адшы (Лук. 21, 19); 2) περιποιήσασθαι, стећи: крокію кою (Дел. 20, 28); 3) ἐγκομβόσασθαι, чврсто присвојити, стећи: I Петр. 5, 5.

Стѣзаніе < сътазаніе n. ζήτησις, ζήτημα, спор, распра: Јов. 3, 25; Дел. 15, 2 и др.

Стѣзати < сътазати v. impf. -заю, -ши и стѣжѣ, -жиши, συσφίγγειν, стезати, давити (Микл.); -са, συναίρειν, препирати се, рачунити се с неким: Мат. 25, 19; συζητεῖν, расправљати: Марк. 8, 11; διαλέγεσθαι, разбирати, говорити о нечем: Марк. 9, 34; συλλαλεῖν, разговорати се: Лук. 4, 36; ζητεῖν, запиткивати се: Јов. 16, 19; δογματίζεσθαι, држати се закона: Кол. 20, 20.

Стѣракиновъ з. στυράκινος (од стѣраξ = дрво које даје мирисаву смолу сторакс), стираксов; по Данич.: тополов: жезлъ стѣракиновъ, прут тополов (I Мојс. 30, 37).

СѢБЕШТА < сѣбота f. σάββατον, 1) мир, одмор: II Мојс. 20, 10; 2) субота, седми дан седмице:

- 4, 9; празновање: Ст. на хвал. на В. суб.
- СѢСКОУТТКОУАТИ** < сѢСКОУТТКОУАТИ v. impf. -ствѣю, -ши, σαββατίζειν, светковати суботу: II Мојс. 16, 30; празновати уопште: III Мојс. 23, 32; одмарати се: ко грѣкѣ (Ст. на хвал. на В. суб.).
- СѢСКОУБЪ**, -ый < соуѣкоубъ з. διπλοῦς, двогуб, двострук: I Тим. 5, 17; Апок. 18, 6; Сјед. 2 на Усп. Бог.; ектенїа: Служ.
- СѢСКОУБИШИ** з. сопр. од сѢСКОУБИ, διπλότερος, двоструко, двапут, удвоје већи: Мат. 23, 15.
- СѢСКОУДАРИ** < соуѣдаръ m. σουδάριον, sudarium (од sudor = зној), рубанц, платно за брисање зноја, убрус око главе: Јов. 20, 7. В. главогажъ.
- СѢСКОУДИ** < сѢСКОУДИТИ з. κρίσις, судбени; г. палата, ἀκροατήριον, судница: Дел. 25, 23.
- СѢСКОУДИТЕЛЪ** < сѢСКОУДИТЕЛЪ m. κριτής, судија: Пс. 7, 12.
- СѢСКОУДИТЕЛЬНЫЙ** < сѢСКОУДИТЕЛЬНЫЙ з. κριτικός, способен, одреѣен да суди, који суди: Јевр. 4, 12.
- СѢСКОУДИШЕ** < сѢСКОУДИШЕ n. βῆμα, суд: Дел. 18, 12. 16. 17.
- СѢСКОУДИШЕ** < сѢСКОУДИШЕ n. βῆμα, судиште, судијско место: Мат. 27, 19; праитѣрион, судница: Мат. 27, 27; κριτήριον, суд: Јак. 2, 6; и сѢСКОУДИШЕ сѢСКОУДИТЕЛЪ, и судије ќе сести, отпочеће суд: Дан. 7, 26.
- СѢСКОУДЪ** m. јевр., Σουδ, кнез: Јез. 23, 23.
- СѢСКОУДИТИ** < сѢСКОУДИТИ f. κρίμα, суђење, суд, пресуда: Пс. 16, 1; 102, 6; и ниже кѣи сѢСКОУДИТИ: Мол. III часа; Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; сѢСКОУДИТИ глѣкии кѣи: Степ. гл. 7 ант. 3 Сл.
- СѢСКОУДИТИ** < соуѣсловѣць m. ματαιολόγος, празноговорљив: Тит. 1, 10.
- СѢСКОУДИТИ** < соуѣсловѣць з. σπερμολόγος, брбљавац: Дел. 17, 18.
- СѢСКОУДИТИ** < соуѣсловѣць n. ματαιολογία, празан говор: I Тим. 1, 6; κενοφωνία, наклапање: I Тим. 1, 6; 6, 20.
- СѢСКОУДИТИ** < соуѣста f. μεταίτις, таштина: изчезоши кѣ сѢСКОУДИТИ: Пс. 77, 3; II Петр. 2, 18; Рим. 8, 20; Еф. 4, 17.
- СѢСКОУДИТИ**, -ый < соуѣстѣнь з. κενός, сујетан: Јак. 2, 20; Еф. 5, 6; μάταιος, ташт, празан, ништан, лажан: Дел. 14, 15; Јак. 1, 26; глѣголахѣ сѢСКОУДИТИ, ματαιότητας, лаж: Пс. 37, 13; кознь сѢСКОУДИТИ: Ст. на хвал. св. влмч. Теод.
- СѢСКОУДИТИ** f. ἀρουραῖος μῦς, польски миш (Микл.).
- СѢСКОУДИТИ** m. σωλήν, canalis, канал, прокоп: Прол.
- СѢСКОУДИТИ** < соуѣшца f. σιρομάστις, копље: IV Мојс. 25, 8; Нејем. 4, 13. 16.
- СѢСКОУДИТИ** < сѢСКОУДИТИ m. 1) συκίτιος, заједнички лекај, постельа, почивалька (Вост.); 2) платно на горњем делу архијерејске штаке, убрус (Дјач.).
- СѢСКОУДИТИ** < сѢСКОУДИТИ v. impf. -ствѣю, -ши, adversari, противити се; рѣаво, немило поступати с неким: Прол.
- СѢСКОУДИТИ** < сѢСКОУДИТИ m. ἐχαντιόμενος, ὑπεναγτός, непријатељ: I Мојс. 22, 17; V Мојс. 32, 27; ἀντίδικος, противник: I Цар. 2, 10; I Петр. 5, 8; ἀντίπαλος, супарник: II Мак. 14, 17; III Мак. 1, 5; Кан. у Нед. цвет. n. 1 т. 1.

Спротивниѣ < спротивниѣ *з.* ἐναντίος, који стоји насупрот некоме, противни: I Петр. 3, 9.

Спротивословіе *п.* спор, противљење, протусловље, противурече: Прол.

Спрѣгъ < сирѣгъ *т.* 1) ζεύγος, јарам, пар, подвоје: спрѣгъ колѣкъ (Лук. 14, 19); а҃гль: Ст. на хвал. воскр. гл. 3; горлицы: Сл. на стих. на Срет.; 2) σύνυος, законити муж (*Вост.*).

Спрѣжникъ < сирѣжынкъ *т.* σύνυος, socius, сатрудник, друг: Филиб. 4, 3; ὁμόυος, соіух, сунруг, муж (*Дјач.*).

Спъ < сплъ *т.* γύψ, јастреб: Јов. 5, 7; 28, 7.

Срѣвъ < со҃рѣвъ *з.* ὑρὸς, сиров: Лук. 23, 31.

Сфѣръ *т.* σουφѣръ, место (вероватно у источној Индији) из којег су Јевреји извозили злато и драго камење: и челоуѣкъ чистенъ сѣдетъ паче нежели камень иже ѿ Сфѣра (Ис. 13, 12); и взаша ѿтѣдѣ злата: III Цар. 9, 28. То се место звало и Сфѣръ: еже ити ко Сфѣръ по злато (Ис. 22, 48)

Схолопъ < со҃холомъ *т.* λάρος, галеб, прождрљива морска птица: III Мојс. 11, 15.

Сходженіе < со҃хѣдженіе *п.* ξηροφαγία, ieiunium, строги пост, употреба сухе хране (сух хлеб и вода): запрещаетсѣ сѣходженіемъ, ἐπιτιμᾶται (Ном. пр. 62).

Схѣцъ < схѣцъ *т.* 1) κάρφος, трун: из очее (Мат. 7, 4; Лук. 6, 42); 2) граница: елейный сѣецъ (Кан. у Ч. желеосв. п. 3 т. 2).

Сшаница < со҃шаница *ф.* ψυμός, сшшено месо или риба: IV Мојс. 11, 32.

Сшило < со҃шило *п.* φρύγιον, сухо древо: кѣти моѣ якѣ сшило со҃хошала (Пс. 101, 4).

Сшество < сшество *п.* οὐσία, сшшество, природа, биће: Ирмол. гл. 1 п. 3 ирм. 1.

Сшѣкъ < сшѣкъ *adv.* ὄντως, vere, заиста (*Микл.*).

Сшѣъ, -и, -е; -ій *з.* part. praes. act. од выти, 1) ὁ ὄν, који јесте: Мат. 2, 16; Марк. 1, 34; 2) ὁ ὄντως, прави, стварни, истински: якѣ сшѣй вѣтвенный храмъ (Сјед. 2 гл. 4. на Вавед.).

Сшѣъ *adv.* в. сшѣкъ.

Сшзма *ф.* грч., шизма, раскол (*Дјач.*).

Сшма *ф.* σχῆμα, образ, виши степен монаштва: мала (ωδὲκλίε рѣкъ и каминакки) и великаа или а҃ггелкаа, τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα, а҃нѣлски образ (*Ibid.*).

Сшмѣти *в.* рѣ сшмѣю, -миши, обући некога у схиму, учинити некога схимником (Слов. Имп. ак.).

Сшмѣникъ < сшмѣникъ *т.* монах који је примио схиму (*Ibid.*).

Сходити < сшхѣдѣти *в.* рѣ сшхѣдѣ, -диши, καταβαίνειν, сићи: Мат. 24, 17; Апок. 13, 13; -сѣ, συνέρχεσθαι, скупити се, састати се: Дел. 1, 21; I Кор. 11, 34.

Сходникъ < сшхѣдѣникъ *т.* 1) ἀγγελος, весник, гласник: Јак. 2, 25; 2) κατὰσκοπος, ухода: Јевр. 11, 31.

Сходдати < сшхѣдѣдати *в.* impf. -ждаю, -ждаши, καταβαίνειν, силазити: Лук. 10, 30. 31; Јов. 5, 4; -сѣ, συνέρχεσθαι, скупляти се, састајати се: Лук. 5, 15; Дел. 5, 16.

Сходженіе < сшхѣдѣженіе *п.* πρόσβασις, силажење, прилаз: сшхѣдѣ-

- нѣа ради Бжїа (II Мојс. 19, 18); творити: Ч. испов.; *κατάβασις*, силазак: приклонивый сходящїемъ некая (Троп. у суб. V седм. В. п.).
- Сцѣненіе** < сцѣнение п. *συντήρησις*, оцена, цена: IV Мојс. 18, 16.
- Счетаніе** < съетаніе п. 1) *συνάφεια*, сједињење, spoj: Ст. на Г. в. на Дух.; 2) *σύνταξις*, уређење, размер; уважење, једнака част, одавање части: едино сметаніе . . Стѣла Троицы (Ст. на хвал. 2 на Дух.).
- Счиненіе** < счуненіе п. *σύνταξις*, уређење, устројавање; чета, скуп, збирка (Микл.).
- Счиненъ**, -ый < счуненъ 3. *συνεταχμένος*, раван некому, који је у једном истом чину (рангу) с неким: Отцѣ и Сынѣ счиненъ и сисладеиъ (Ст. на хвал. 2 на Дух.).
- Счинити** < счунити v. pf. счуню, -нши, *τάσσειν*, поставити, одредити: окцій житїа предѣлъ (Мол. у Ч. погр. свенит.).
- Счинѣвати** v. impf. -ваю, -ваши, *συνβιβάζειν*, слагати, скупљати, састављати: Еф. 4, 16.
- Счинати** < счунати v. impf. -наю, -наши, *συντάσσομαι*, ређати, врстати, разврставати; придруживати: анкшиъ стѣхъ (Кан. у Ч. погр. млад. п. 4. Сл.).
- Счислти** < счунслти v. pf. счислю, -слиши, *συναριθμεῖν*, прибројати: Мол. у Ч. погр. свенит.
- Счислати** < счунслати v. impf. -слаю, -слаши, *συναριθμεῖν*, прибројавати: Отцѣ и Сынѣ счиненъ и сисладеиъ (Ст. на хвал. 2 на Дух.).
- Сшедаъ**, -ши, -ше < сшедаъ; -ый и сшедашъ, -и, -е; -шій 3. part. prael. act. I од сшити, сшивши, који је сшиао: Мат. 28, 2; Лук. 9, 37 и др.
- Сшествовати** комѣ < сшьствовать v. impf. -ствѣю, -ши, *συνπυροθεῖν*, ићи, путовати заједно с неким: отрокѣ патриарха ивраама шштковакый (Ч. обруч.).
- Сый** < сы part. praes. act. од выти, ѿν, који јест: II Мојс. 3, 14; Мат. 1, 19.
- Сынолѣпнѣ** adv. *υιοτρόπως*, као син: Прип. 1 на 9 п. Кат. Усп. Бог.
- Сынополагати** v. impf. -гаю, -гаши, *υιοθετεῖν*, усыновљавати: Мин. 10 окт.
- Сыноположеніе** < сыноположеніе п. *υιοθεσία*, усыновљење, посинаштво: Рим. 8, 15; отческа преданїа (*πατρῶν δόγματα*) сыноположенїа; Степ. гл. 7 ант. 2; Мол. у св. Лит. Вас.
- Сынокоренный** < сынокорень 3. *υιοποιητός*, посиѣен: плодъ чревна дѣломъ сынокоренноиъ текѣ Хрїтѣ, икоже и Отцѣ икатиъ бегда стѣ, по плоду утробнѣ теби Христу као и Оцу свети су свагда посиѣени (Степ. гл. 3 ант. 2).
- Сыропѣстный** < сыропѣстнѣ 3. *τυροφάγος*, који једе сир, који допушта да се једе сир; недѣла сыропѣстнаа, *κρησκή της τυροφάγου*, недеља пред Великим постом која допушта да се једе сир, када је Црквом дозволено да се једе сир: Тр. п.
- Сыролдеиъ** < сыролдеиъ m. *αιμοφάγος*, који једе сирово, пресно, криво: Кан. анг. хран. п. 8 т. 4.
- Сытость** < сытость f. 1) *πλησιμόνη*, ситост, претрпавање, обиље: I Мојс. 41, 30; Ис. 105, 15; пу-

пѣне тела: ѣгогьтѣ плоти (Кол. 2, 23); 2) χόρτασμα, храна: Дел. 7, 11.

Гѣданицѣ < сѣданицѣ п. 1) καθέδρα, τράπεζα, клуна, трпеза: продающїхъ голѣки (Мат. 21, 12); столица: Иѡѡново (Мат. 23, 2); гѣкителїей: Пс. 1, 1; престо: Ак. Бог. ик. 1; Сл. на стих. на св. Саву; 2) δίφρος, клуна без наслона; постельа: I Цар. 28, 24; седиште уопште: и постакїиши разлїчнаа гѣданица (II Мак. 14, 21); 3) ἔδρα, стражнїца: да поразитъ тѣ Гѣъ кредомѣ егїпетскимѣ къ гѣданицахъ (V Моїс. 28, 27).

Гѣдинавѣз 3. πολίος, canus, просед: Прол.

Гѣдѣ, -ши, -ши; -шїй 3. part. praet. act. I од сѣсти, καθίσας, седавши: Мат. 5, 1; 13, 48 и др.

Гѣдѣти v. impf. сѣждѣ, -диши, ἐκάθεσθαι, седети на нечем: IV Моїс. 22, 5; καθίζεσθαι, посадити се, седети: Лук. 2, 46.

Гѣдѣ, -ѡй; сѣдѣщѣ, -и, -е; -ѡщїй 3. part. praes. act. од сѣдѣти, καθήμενος, седећи, коїи седи: ко тмѣ (Мат. 4, 16); Марк. 2, 6 и др.; гѣдѡй ко мѡкѣ: Кан. на Благ. п. 3 ирм.

Гѣкира < сѣкыра f. 1) ἀξίνη, секира: сѣкирами разсѣкоша дверї (Пс. 73, 5); оуже ко и сѣкира при корени дрѣва лежитъ (Мат. 3, 10; Лук. 3, 9); 2) ὑποτομεύς, пила, тестера: II Цар. 12, 31.

Гѣкнѣти < сѣкнѣти v. pf. сѣкнѣ, -ниши, καθάπτεσθαι, обесити се некое о нешто, зграбити некога за нешто: еїдна.., гѣкнѣ къ рѣкѣ егѡ (Дел. 28, 3).

Гѣминѣз m. ἀνδράποδος, mancipium, роб, прост, необразован човек, простак (Микл.).

Гѣмѡ < сѣмѡ adv. ὡδε, овамо: Мат. 8, 29; 17, 17; гѣмѡ и окамѡ, ἄλλως καὶ ἄλλως, тамо амо, овамо онамо, на све стране: III Мак. 1, 17.

Гѣмѡ < сѣмѡ п. σπέρμα, семе: Мат. 13, 24; сѣмїно: Ис. 14, 29; Икрамѡко: Јов. 8, 37; земныхъ: Дан. 1, 12.

Гѣннїца < сѣннїца f. σκηνή, шатор, скинїя; празникѣ гѣннїцѣ, ἡ τῶν σκηνῶν ἑορτή: II Мак. 10, 6; потчѣнїе гѣннїцѣ или гѣни, σκηνοπηγία, поставльае шатора: Јов. 7, 2; Син. на Дух.

Гѣннописанный < сѣннописанный 3. σκιογράφος, живописан; живописац: ниже ко прѣакти нагѣ... гѣннописанныхъ трѣдѣ безплодный (Прем. Сол. 15, 4); Кан. Рожд. Бог. п. 6 ирм.

Гѣнный < сѣннѣ 3. σόκιος, сеновит, хладовит: дѣкѣ (Јез. 6, 13); σκιώδης, сенолик, као сенка, символичан, сликовит: прѣдѣ гѣннннѣмѣ кокчегомѣ скакаше играа (Кан. Пасхе п. 4 т. 3).

Гѣновный < сѣновнѣ 3. 1) δασύς, хладовит, лиснат: дрѣко (V Моїс. 12, 2); 2) σκιώδης, по спољашнѣм облику, на изглед, формалан: закона гѣновное исполнаа (Ст. на хвал. на Срет.).

Гѣновнѡ < сѣновнѣ adv. σκιωδῶς, као сенка, сликовито: Сл. на Г. в. у I Нед. В. п.

Гѣнопотчѣнїе < сѣнопотчѣннїе п. σκηνοπηγία, поставльае шатора, празник сеница: къ днѣ праздника гѣнопотчѣнїа (I Мак. 10, 21).

Сѣнь f. 1) σκιά, сенка, мрак, тама: смѣртная (Мат. 4, 16; Лук. 1, 79); заштита: подъ сѣнію рѣки моего покрѣята (Ис. 51, 16); 2) σκηνή, сеница, шатор: три сѣни (Мат. 17, 4; Лук. 9, 33); потчѣніе сѣни: Јов. 7, 3; сѣнь вѣдѣнія: Дел. 7, 44.

Сѣрѣа и **сѣрѣи** pl., разноврсни инсекти који се зову у II Мојс. 8, 21. 24: πεύλα μέγχι, бубине (*Данич.*): Прол.

Сѣрѣа < сѣрѣа f. σείρα, уже, конопац, узица: Тип.

Сѣсти v. pf. σάδω, -дѣши, καθίζεσθαι, сести: I Мојс. 15, 11; Мат. 19, 28 и др.

Сѣтованіе n. κατήφεια, сета, жа-жалост: Јак. 4, 9; туга, плач: Кан. у I Нед. В. п. п. 6 т. 1; Свѣт. на Рожд. св. Јов. Прет.

Сѣтовати v. impf. сѣтѣю, -ши, σκυθρωπάζειν, мрко, љутиито, туробно, жалосно гледати; жалити, туговати: Пс. 37, 7; Мат. 6, 16; Ст. на хвал. на Усек.; Кан. англ. хран. п. 5 т. 2.

Сѣтъ f. παγίς, замка, мрежа: Пс. 24, 15; 140, 9; Лук. 21, 35; II Тим. 2, 26; Ст. на стих. св. влмч. Прок.; кражіа: Ст. на хвал. воскр. гл. 4.

Сѣчѣніе n. κατομή, сакаћење, сечење: Филиб. 3, 2.

Сѣчицѣ < сѣчицѣ m. πολέμιος, борац, војник наоружан мачем: Јоил. 3, 9.

Сѣчиво n. πέλεκυς, секира: Пс. 73, 6; σιδήριον, сечиво од жељеза: Ис. 44, 12. сечиво

Сѣчь f. 1) θραύσις, туча, борба, убијање: Пс. 105, 30; 2) κοπή, сеча, окршај, бој: Јевр. 7, 1;

3) οὖρον, мокраћа: и пити сѣчьскою (IV Цар. 18, 27).

Сѣци < сѣсти v. impf. сѣкѣ, -чиши, κόπτειν, сећи; сѣци каменіа, λατομεῖν, сећи, клесати камење; клесањем давати камену облик: I Парал. 22, 2; -са, διακόπτειν, раставити се, разделити се, разбити се: II Мак. 10, 30.

Сѣтва < сѣяти f. σπείρος, сетва: II Мојс. 34, 21; III Мојс. 26, 5; Амос. 9, 13.

Сѣтъ part. praes act. од сѣати, δ σπείρων, који сеје, сејач: Мат. 13, 3.

Сѣяти < сѣти v. impf. сѣю, -ши, σπείρειν, сејати: Мат. 13, 3. 4 и др.

Сѣдо < сѣдоу adv. ἐντεῦθεν, овамо; ѿдѣ и ѿдѣ, с једне и с друге стране: III Цар. 10, 20; Јов. 19, 18.

Сѣкантикѣ < сѣкантикѣ m. грч., сенатор, главар народа: IV Мојс. 16, 2.

Сѣкантиѣ < сѣкантиѣ m. грч., сенат, савет, скупштина (*Микл.; Дјач.*).

Сѣнаѣрѣи m. συναγίς, (συναγωγή), synagium, збирка историјских података о неком празнику или светитељу. Синаксари су штампани после шесте песме канона у Посном и Цветном триоду. Више таквих синаксара саставља књигу која се зове Прологъ: Тр. п.; Тр. цв.

Сѣндикѣ m. σύνδικος, заступник, одвежник, државни бранилац (*Дјач.*).

Сѣнофѣсѣ m. σύνοψις, преглед, извод (*Ibid.*).

Сѣртѣ m. οὐρίς, мѣкала мѣста, пруд: Дел. 27, 17.

T

- T** деветнаесто слово у црквено-словенској азбуци, зове се тврдо; као цифра $\bar{\tau} = 300$.
- Таже** adv. temp., *εἶτα*, затим, потом: Марк. 4, 17. 28; *ὕστερον*, тада: Јевр. 10, 17.
- Таианица** f. *μυστήρις*, која је посвећена у тајне Божје, тајница: Прем. Сол. 8, 4; Ак. Бог. ик. 2.
- Таинник** m. *ἀκούη*, ученик, повереник, тајни саветник: II Цар. 23, 23; Ак. Бог. ик. 5; *μυστικός*, који је посвећен, упућен у тајне Божје, коме су откривене тајне, познавалац тајана: Конд. св. Ник.; *μυσταγωγός*, вештак, учитељ, руководилац у свешт. тајнама: Кан. св. Андр. крит. п. 3, т. 6; доглавник: Конд. Обр.
- Таинство** n. *μυστήριον*, тајна: I Тим. 3, 9; Апок. 1, 20.
- Таинъ**, тајна, тајно adj. *κρύβιος*, тајан, сакривен, тајанствен: *μολομινѣ* естъ къ тѣмѣ тајно: Суд. 3, 19; *таинъ* еин, Бѣѣ, рай: Кан. на Воздв. ч. к. п. 9 ирм.
- Таитиса** v. impf. *ταύσασα*, -ишиса, 1) *περικρυβήναι*, крити се, сакривати се: Лук. 1, 24; 2) *λανθάνειν*, непознат бити, незнати: II Петр. 3, 5; *немошь таащасса* (Мол. у Ч. желеосв.).
- Тай** adv. *λάθρα*, тајно: Пс. 100, 5; I Мак. 9, 60; Мат. 2, 7; Јов. 7, 10 и др.; *ἐν κρυπτῷ*, крадом, кришом: Јов. 7, 10; *λαθραίως*, потајно, неопажено: Сјед. 2 у Нед. Мирон.
- Тайва** f. *μυστήριον*, тајна; тајна служба (*Микл.*).
- Тайна** f. 1) *τὸ κρυπτόν*, тајност: *μυστήριον* къ тайнѣ (Мат. 6, 4); 2) *μυστήριον*, тајна: Марк. 4, 11; Лук. 8, 10; Еф. 5, 32.
- Тайново** adv. *λάθρα*, тајно, скривено: III Мак. 6, 22.
- Такожде** adv. *τὸ αὐτὸ, ὡσαύτως*, такође, исто тако: Мат. 5, 47 squ.; Марк. 4, 16 squ.; Лук. 3, 11 squ.; Јов. 5, 19 и др.
- Талантис** m. *ταλантаῖος*, као талант велики, тежак; и градъ великѣ *ἰκω талантиск* (*χάλαζα μεγάλη ὡς ταλονταία*) *иниде* къ *некесе* на *челокѣки*, град у величини таланта, као талант (по *Вуку*: као глава) паде с неба на људе (Апок. 16, 21).
- Талантъ** m. грч., округло сребро или златан предмет који је претстављао или: 1) извесну тежину злата, или сребра, те је служио као утег за мерење; или: 2) извесну своту новаца, те се употребљавао као новац који је вредео код старих Јевреја 3000 сикала: Мат. 18, 24; 25, 15—28 (*Дјач.*).
- Талида** араам., девојка: *ταλῖδα* кѣмѣ, девојко устани: Марк. 5, 41.
- Татбина** < *татѣбина* f. *κλέμμα*, крађа: *деннаа* и *нощнаа* (I Мојс. 31, 39).
- Татство** < *татѣство* n. *κλοπή*, крађа: Јер. 48, 27.
- Татъ** m. *κλέπτης*, лопов: II Мојс. 22, 2; Мат. 6, 19. 20; Јов. 10, 1. 8. 10; 12, 6 и др.
- Татѣва** f. *κλέμμα*, крађа: II Мојс. 22, 3; Апок. 9, 21; *κλοπή*, крађа, отмица: Мат. 15, 19; Марк. 7, 22; *κλέψμων*: Ном. пр. 46.

Тацы, τοιοῦτοι, такови: якокъ нескеный, тацы же и нескеный (I Кор. 15, 48).

Талти < талти v. impf. -таю, ташиш, 1) κρύπτειν, тајити, скривати: Ст. на Г. в. воскр. гл. 7; 2) τήρασθαι, топити се, кравити се, пропадати: коикъ ѿ лица огна (Пс. 67, 3); дѣша къ слухъ талше: Пс. 106, 26; дѣшы талшыма гладомъ: Ст. на блаж. на Обрез.; 3) λιπτώειν, гладовати: гладомъ талхъ, τροφῆς ἐλίπτων: Ст. на стих. у Нед. блуд. с.; -са, κρύπτεσθαι, скривати се: Бога исповѣда талцагога (Ст. на блаж. воскр. гл. 4).

Тварь I κτίσις, творевина, створење: Марк. 16, 15; Рим. 1, 25; II Кор. 5, 17 и др.

Тврѣдъ, -ый < тврѣдъ 3. στερεός, тврѣд, як: κέκρω (I Петр. 5, 9); ἐδραίος, чврст, сталан: I Кор. 15, 8; ἀσφαλής, сигуран, поуздан: якн котка (Евр. 6, 19); Филиб. 3, 1.

Тврѣдына < тврѣдына f. 1) φρούριον, тврѣва: II Мак. 13, 19; 2) δούρωμα, тамница: I Мојс. 41, 14.

Тврѣдъ < тврѣдъ f. 1) τὸ στερέωμα, тврѣа, свод небески: I Мојс. 1, 6; Пс. 18, 2; мысленнаа: Сл. на хвал. у Нед. св. от. 11 окт.; облак: V Мојс. 33, 26; 2) δούρωμα, тврѣва, град: II Кор. 10, 4; 3) ἀσφάλεια, темель: Пс. 103, 5.

Тврѣдѣль < тврѣдѣль f. δούρωμα, тврѣва: Дан. 11, 39. 43; Наум 3, 14; Авак. 1, 10.

Тврѣдъ < тврѣдо adv. ἀσφαλῶς, чврсто, стално, постојано, непрестано: Дел. 16, 23.

Творѣнїе n. ποίημα, дело, створење: Рим. 1, 20; Еф. 2, 10.

Творити v. impf. творю, -риши, ποιεῖν, чинити: тв. добро, καλῶς: Мат. 5, 44; ἀγαθοποιεῖν: Мат. 3, 4; зло, κακοποιεῖν: Марк. 3, 4; милостыню: Мат. 6, 2; плоды докры: Мат. 7, 17—19; приюкы, ποιχεύειν: Марк. 10, 11. 12; 2) πράσσειν, радити, извршивати: Лук. 3, 13; плодъ, καρποφορεῖν, род доносити: Лук. 8, 15; люкы, порвеῦσαι, курвати се: Апок. 2, 14; -са, προσποιεῖσθαι, градити се, чинити се, правити се: творцама далечайше ити (Лук. 24. 28).

Тезониментъ, -ый < тезониментъ 3. ὀμώνυμος, ἐπώνυμος, који има исто име: побѣды тезониментъ... икате Николае, истога имена с победом (νίκη); мджитка тезониментагъ Андреа (ἀνδρία = мджитко); тезониментомъ ткоимъ нокомъ жительствѣ, истоименоме твое новоме становништву (Конд. Воздв. ч. к.); текѣ т. кѣницъ простирающа: Ст. на Г. в. на св. архѣ. Стеф.

Тектонскій 3. ὁ τοῦ τεκτόνου, дрводелев, уметнички: Јер. 10, 3.

Тектонъ < тектонъ m. грч., дрводелѣа: Мат. 13, 55; Марк. 6, 3.

Текциѣй 3. part. praes. act. сл. обл. од тици, ἀλλόμενος, који тече: вода (Јов. 4, 14); τρέχων, који трчи: I Кор. 9, 24.

Текъ, -ши, -ше; -шій 3. part. praes. act. I од тици, δραμών, трчавши, који је трчао: Мат. 27, 48; Марк. 15, 36; Лук. 15, 20.

Телѣцъ < телѣцъ m. 1) μόσχος, телѣцъ: II Цар. 6, 13; Пс. 50, 21; Лук. 15, 23—30; Дел. 7.

- 41; Апок. 4, 7; 2) βούς, бик: III Цар. 1, 9.
- Телчій** < тельчій *β.* τοῦ μόσχου, телећи: II Мојс. 29, 12; Евр., 9, 12—19.
- Телето** *п.* 1) βρόχος, конопац, уже, замка, мрежа: Приче Сол. 6, 5; 7, 21; 2) τὰ βρόχεια, плитка места, пличине: Ном. пр. 131.
- Теплица** < топлница *ф.* θερμάστρις, топла купаоница; котао: III Цар. 7, 40.
- Теплота** < топлота *ф.* 1) θερμη, топлота, врућина: ехїдна ѿ тепло-ты изшедиши (Дел. 28, 3); 2) ζέσις, млака вода коју свештеник улива у путир на св. Литургији пред причешћивање (Служ.).
- Теревиндъ** *т.* грч., терпентиново дрво: I Мојс. 35, 4.
- Терпѣливодъшнѣи** < трпѣливодоушнѣи *β.* καρτερόφυχος, стрпљив, великодушан (*Дјач*).
- Терпѣнїе** < трпѣнїе *п.* ὑπομονή, трпљење, стрпљење; нада, узданица: кто терпѣнїе мое; не Гдѣ ли; (Пс. 38, 8); какъ ты еси терпѣнїи мое Гдѣ: Пс. 70, 5.
- Терпѣти** < трпѣти *в.* ἰmpf. терплю, -пиши, 1) ὑποφέρειν, трпети, подносити: кшрѣи (I Петр. 2, 19); наказанїе: Евр. 12, 7; 2) ὑπομένειν, чекати: нко кси терпачїи тл не постыдатїа (Пс. 24, 2).
- Тесати** *в.* ἰmpf. тешѣ, -шиши λαξεύειν, тесати, сећи од камена: да не оустронши ихъ (олтаре) тесаннѣхъ (II Мојс. 20, 25); V Мојс. 4, 49; κατεργάζειν, израдити, обработити: тесанагω кедря (III Цар. 6, 36); κολλάπτειν, тесати, клесати: III Цар. 7, 12.
- Тесла** *ф.* ἀξίνη, врста секире: Ис. 44, 12.

- Теслица** *ф.* πέλεκυς, секирица: III Цар. 6, 7.
- Теслоносъ** *т.* πελεκάν, капикар (птица): V Мојс. 14, 18.
- Тестъ** < тѣсть *т.* πενθερός, таст: II Мојс. 3, 1; Јов. 18, 13.
- Тетраподъ** *т.* грч., стол на четири ноге: Тип.
- Тетрастихъ** *т.* грч., несма која се састоји из четири стиха: Тип. и Триод.
- Тетроевангелїи** *п.* грч., четворојеванђеље, јеванђеље које садржи четири јеванђеља распоређена по реду св. јеванђелиста Матеја, Марка, Луке и Јована са упутством на крају књиге: како се преко године изналазе и читају поједина зачала. Овако се јеванђеље данас употребљава у руској и српској Цркви, док је некада у Русији било у употреби јеванђеље т. зв. афракогъ, а у нашој Цркви (у грчкој и данас) т. зв. *јеванђелистар* (у српско-словенској редакцији н. пр. Мирослављево јеванђеље), у којем су распоређена јеванђеља по реду црквене године једно за другим, почевши од Јов. 1, 35—51 итд. (*Митр.-Мирк.*, I, 137).
- Теченїе** *п.* 1) ῥόσις, женско течење крви, менструација: и κδαгтѣ теченїе ел къ тѣлики ел (III Мојс. 15, 19); 2) τροχιά, стаза, пут, колосек; облик, начин живота, поступци: кривка теченїа ихъ (Приче Сол. 2, 15); права теченїа твори твоими ногами (Ів. 4, 26); κτλ же теченїа егω назирагтѣ (Ів. 5, 21); 3) δρόμος, течење, трка: II Цар. 18, 27; Јер. 8, 6; Дел. 13, 25; II Тим. 4, 7.

Течець < тсуць m. *δρομεύς*, скоротеча: Приче Сол. 6, 11.

Тѣща < тѣшта f. *πενθερά*, ташта, пуница: Мат. 8, 14; Марк. 1, 30; Лук. 4, 38.

Тѣща, -ий part. praes. act. од тѣшити < тѣштити, *ἀφρίζων*; пѣши тѣща, бацајући пену: Марк. 9, 20.

Тѣши < тѣшти v. impf. -кѣ, -чѣши, *τρέχειν*, тећи, трчати, журити, хитати: Лук. 24, 12 и др.; Троп. непор. воскр.; Ст. на лит. св. кн. Лаз.

Тѣшити < тѣштити v. impf. тѣшѣ, -циши, *ἀφρίζειν*, тећи, цурити, пуштати, бацати: пѣши (Марк. 9, 18. 20).

Тѣѣ жевр., девето слово у јеврејској азбуци: Плач. Јер. 1, 9; 2, 9; 3, 25; 4, 9.

Тѣмѣниі п. *ὄζς*, муљ, глиб, талог: Пс. 68, 3; Ирмол. гл. 4 п. 5 ирм. 15; *βόρβωρος*. блато: Ак. Бог. ик. 5.

Тѣна f. *ὄζς*, блато, глиб: тинѣ ко ѿрагъ очіи оумнагѡ, отресавши блато са умнога (душевнога) ока (Кан. Дух. п. 1 ирм.); тина грѣхѡкѣ: Сјед. 2. Сл. на св. Ник.

Тѣнниі < тѣнниі 3. *βορβώρου*, калъав, прълав: т. калъ, калъужа: II Петр. 2, 22; *βορβωρώδης*, пун муља: накоднниі (Кан. анг. хран. п. 1 Сл.).

Тѣхомирнѡ adv. *ἀμάχως*, тихо, с миром: Прем. Ис. Сир. 19, 6.

Тѣтло п. *τέτλος*, натпис: Јов. 19, 19. 20.

Тѣкательница < тѣкательница f. ткаља, преља: Ис. 38, 12.

Тѣкати < тѣкати v. impf. тѣкѣ, < тѣкѣ, тѣши < тѣѣши, *ὀφθαλμίζω*, ткати, прѣсти: I Цар. 17, 7.

Тѣтворнѣ, -ий < тѣтворнѣ 3. *φθοροποιός*, који ствара трухлење, шкодљив, убитачан: кѣтрѣ (Ст. на блаж. на Претпр. Благов.); и ѡ тѣтворнѣхъ кѣтрѣ: Кан. молеб. пресв. Богор.; колѣзнь: Мол. у Ч. јелеосв.; коннѣтко: Сл. у Ст. на блаж. св. влмч. Теод.; страсть: Стат. I ст. 49; кѣтрѣ тѣтворнѣй, *ἀνεμοφθορία* (по *Данич.*: суша): V Мојс. 28, 22.

Тѣтель m. *φθορεύς*, упропаститель, затирач, заводник: Ак. Бог. ик. 10; Ст. гл. 4 у Ч. погр. свѣшт.

Тѣти v. impf. тѣю, тѣши, *ἀφαιρίζω*, *φθεύω*, кварити, уништавати: тѣ тѣтѣ (Мат. 6, 19. 20); тѣтѣ обѣчаніи кѣтѣмъ *σάκ*: I Кор. 15, 33.

Тѣтѣниі п. *φθορά*, уништавање, трухлење, пропаст, погибао: II Петр. 2, 19; распадљивост: I Кор. 15, 42. 50.

Тѣтѣнниі < тѣтѣнниі 3. *φθαρτός*, пропадљив, трошан, смртан: Рим. 1, 23; I Кор. 15, 53. 54.

Тѣтѣти v. impf. тѣтѣю, -иши, *διαφθεύω*, трухнути, кварити се, пропадати, бити смртан: II Кор. 4, 16; Еф. 4, 22; тѣтѣмаго по похотѣмъ прѣлѣти: Ч. кршт.

Тѣтѣ < тѣтѣ f. 1) *βρώσις*, рѣжа: Мат. 6, 19. 20; 2) *φθορά*, трулеж, погибао: II Петр. 1, 4; 2, 12; изъакѣ нагѣ ѡ тѣтѣ: Бог. воскр. гл. 3; *ὅπου ѡ тѣтѣ жикѡтъ мой*: Кан. у Нед. мес. п. 6 ирм.; Кан. Богој. и Дух. п. 6 ирм.; Сл. на хвал. св. Теод.

Тѣтѣ < тѣтѣ f. 1) *σκότος*, *σκότια*, тама, мрак, помрчина: Мат. 4, 16; Марк. 15, 33; 2) *μυρία*, десет хиљада: тѣтѣ тѣтѣтѣ (Мат.

- 18, 24); 3) *μυρία*, мноштво, много тисућа: Суд. 20, 10; *ῶ* темъ людй: Пс. 3, 7; *τμια* аг҃лшвъ: Евр. 12, 22; *τμια* (*μυριάδας*) окрестъ нападающихъ: Кан. англ. хран. II 7 т. 1.
- Тморницею** < *τμорицеα* adv. *saepissime*, најчешће, небројено пута: Прол.
- Тмориченъ** 3. безбројан, небројен: *ῶδεια* (Прол.).
- Тмочисленнй** < *τμочисλην* 3. *μυρίος*, неизмерно многи, безбројни: Син. у пет. Светле седм.
- Товолоцъ** < *τοβολα* m. *κάρδιον*, торба: *πεντηκοντα* (I Цар. 17, 40).
- Тогда** adv. *τότε*, тада, у то време, онда: Мат. 2, 17; Марк. 2, 20 и др.
- Тогдашнй** < *τοгдашн* 3. *ὁ τότε*, тадашњи: II Петр. 3, 6.
- Тожде** (тоже) adv. *τὸ δ' αὐτὸ*, такође, тако: Мат. 27, 44.
- Тождесврественнй** < *τοждесврествен* 3. *ταυτοούσιος*, који има исто суштаство, природу: Син. у Пон. Дух.
- Той**, та, то pron. demonstr., *αὐτός, αὐτή, αὐτό*, тај, та, то: Мат. 1, 21 sqq.; Марк. 1, 8 и др.
- Тойже** (тойжде), таже (тажде и тожде), тоже (тожде и тожде), *ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό*, исти, иста, исто: Мат. 26, 44; Марк. 14, 39; Лук. 2, 8; Дел. 16, 33 и др.
- Токмω** < *τὸκμω* adv. *μόνον*, само: *τοκμω* рцы млеко (Мат. 8, 8); *εἰ μὴ*, но, али, осим: *τοκμω* иремиъ единымъ (Мат. 12, 4).
- Токъ** m. 1) *ῥοα*, ток, течение, цурење: *κροα* (Лук. 8, 44); *κροα* ный: Ст. на Г. в. 3 на св. влмч. Прок.; 2) *ῥοα*, струја, река; *κροα*: Кан. Бог. п. 9 т. 1; 3) *κροα* нος, извор, поток: Стат. I ст. 39; Ст. на стих. воскр. 2 гл. 5; 4) *ἄλων*, гумно: Ис. 25, 10.
- Толкати** < *τὸλκати* v. *impf.* *толкѣ*, -чешн, *κρούειν*, куцати: Мат. 7, 7; Лук. 11, 9; Апок. 3, 20
- Толкишти** < *τὸλκшти* v. *pf.* -нш, -нши, *κρούειν*, куцнути, лупнути, ударити: *толкѣщмиδ* *ῶκρзетса* (Мат. 7, 8; Лук. 11, 10); Лук. 12, 36; Дел. 12, 7. 13.
- Толстъ** < *толст* 3. *παχός*, дебео: Пс. 143, 13.
- Толцати** < *толцати* v. *impf.* -цаю, -цаши, *τρίβειν*, туцати: къ стѣпакъ (IV Мојс. 11, 8).
- Толца** < *толца* f. *τὸ πάχος*, дебелина, снага: IV Мојс. 24, 8; Пс. 140, 7.
- Толитель** m. *τόραννος*, мучилац, силеција (*Вост.*).
- Толити** v. *impf.* *толлю*, -миши, *αἰχίζειν*, мучити, умарати, зоставляти (*Микл.*).
- Толленіе** < *толленіе* n. *τιμωρία*, мучење, казна, зоставляње: *κῆρυμα* *μδкн* *толленіе* (Мол. за прешч. 2 у Ч. кршт.); *ποινή*, освета: Син. у суб. I Нед. В. u.
- Тонокъ**, -ій < *тънокъ* 3. *λεπτός*, танак, лак: III Цар. 19, 12; *κοκκῶ* *тонцѣ*: Ст. на Г. в. 2 на св. пр. Йл.; *по тонкѣ*, *κατὰ λεπτόν*, полагаано: Син. у Нед. сироп.
- Тонцица** < *тънцунца* f. *θηρίστριον*, летна (танка) халина: Ис. 3, 22.
- Топазій**, -іа m. грч., *топаз*, прозрачан драги камен зелене боје: Пс. 118, 127; Апок. 21, 20; Стат. II ст. 127.

Топархїа f. грч., обласна управа, област: I Мак. 11; 28.

Торгъ < трѣгъ m. ἀγορά, трг, пијаца: Дел. 16, 19; 28, 15.

Торжество < трѣжество n. πανήγυρος, светковина: Јез. 46, 1; свечани сабор: Јевр. 12, 23; свечаност, славље: и торжитко естъ торжиткъ (Кан. Пасхе п. 8 ирм.).

Торжествовати < трѣжествовати v. impf. -ствѣю, -шии, παηγυρίζειν, светковати, веселити се: Ис. 66, 10.

Торжище < трѣжиште n. 1) ἀγορά, forum, трг: II Јездр. 2, 18; Мат. 11, 16; 20, 3; 23, 7; Лук. 7, 32; 11, 43; 20, 46; Син. у суб. I Нед. В. п.; 2) μάκελλον, macellum, тржиште за месо, месарница: I Кор. 10, 25.

Торжникъ < трѣжникъ m. κολλυβιστής, трапеζίτης, трговац, мѣнчач: Мат. 21, 12; 25, 27; Марк. 11, 15; Јов. 2, 15.

Тоскливость f. рус., туга, сета, жалост, јад, немир, плашљивост: Уч. изв.

Точениѣ n. ῥόσις, течење: крокѣ (Марк. 5, 25; Лук. 8, 43).

Точило n. λήνος, ὑπολήνιον, преса за вино; када у којој се гњечило грождѣ: Ис. 16, 10; Мат. 21, 33; Марк. 12, 1; Апок. 14, 19, 20.

Точити v. impf. точѣ, -чиши, ῥεῖν, тећи, цурити: III Мојс. 15, 25; ῥόσειν, изливати: ищѣленїа (Троп. св. Ил.); точити, испуштати: точицій краєтѣкомый (Кан. у Нед. цвет. п. 3 ирм.); -са, изливати се: вѣаки прѣидроеть (Степ. гл. 2 ант. 3).

Точию < тѣиуиъ adv. в. токмо: Мат. 5, 13; Јов. 8, 10 и др.

Тоцино < тѣиуио adv. σπουδαίως, озбиљно, усрдно, брижљиво: молити (Лук. 7, 4).

Тоциѣе сопр. од тоцино, σπουδαιότερος, брижљивије, с већим старањем: II Тим. 1, 17.

Тоциѣ < тѣиѣ 3. κενός, 1) ташт, празна желуца; 2) празан, узалудан: V Мојс. 16, 16; Пс. 7, 5; трѣдѣ: I Кор. 15, 58. В. тѣиѣ.

Травникъ < трѣвникъ m. ὁ λειμών, ливада, рудина: Ирмол. гл. 6 п. 8 ирм. 10.

Трапеза f. грч., 1) трпеза, сто: I Цар. 20, 27, 29; Мат. 15, 27; Марк. 7, 28 и др.; 2) храна на столу: мадшихъ трапезѣ изѣвлинѣ (III Цар. 18, 19); ѿ трапезы царекы: Дан. 1, 5; 3) св. престо у олтару: Тип.

Трѣва < трѣва f. 1) ἀλόγημα, оскврњење, погањење: Дел. 15, 20; 2) εἰδωλον, идол: I Јов. 5, 21; 3) θυσία, жертва: прикити трѣвы шплекаеа еси (Сл. на хвал. св. Георг.); трѣвѣ кыти, ииѣти, χρῆσαν ἔχειν, бити потребан, имати потребу, трѣбати: I Кор. 12, 21, 24; I Сол. 5, 1.

Трѣвище < трѣвиште n. 1) εἰδωλεῖον, идолски храм: I Кор. 8, 10; 2) τὸ τέμενος, земљиште посвећено божанству са храмом: Кан. св. Теод. п. 5 т. 1.

Трѣвлажинный < трѣвляженъ 3. τρισμαχαρ, трипут срећан, пресрећан, преблажен: Ст. на Г. в. св. Дим.; дрѣво: Кан. на Воздв. ч. к. п. 5 ирм.

Трѣвникъ < трѣвникъ m. 1) θυσιαστήριον, жртвеник, олтар: Ис. 56, 7; Јез. 6, 6; 2) εὐχολόγιον, трѣбник, црквено-богослужбена књига, у којој се налазе

- чинови и молитве које се свршавају по потреби појединих чланова Цркве.
- Трѣвоканіе** < трѣвоканіе п. *χρεία*, *ἐπιτήδειον*, потреба: Марк. 2, 25; Дел. 20, 34; Јак. 2, 16.
- Трѣвокати** < трѣвокати v. *imprf.* -вѣю, -вѣши, *χρεῖαν ἔχειν*, имати потребу, требати: II Мак. 2, 15; Мат. 9, 12; Марк. 2, 17; Лук. 9, 11; 2) *χρῆζειν*, искати, тражити, желети: Лук. 11, 8; 12, 30; II Кор. 3, 1; 3) *δέομαι*, хтети: Прем. Сол. 16, 25; *προσδέομαι*, још нешто требати: Дел. 17, 25.
- Трѣвѣха** f. *ἐνδοτρον*, балега: Мал. 2, 3.
- Трѣвѣк** < трѣвѣк adv. *χρεῖα*, потребно: *не трѣвѣкъ вѣмъ естъ писати, оὐ χρεῖαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι*: I Сол. 5, 1.
- Трѣволеніе** п. *τριχυρία*, трећи вал који је, по мнѣњу старих Грка, већи од прва два; отуда: морска бура: *житіа трѣволеніи извѣгши* (Ст. по пол. на преп. Пар.); таласање, колебање: *одержимъ есмь вѣрю и трѣволеніемъ согрѣшеній* (Кан. св. Андр. крит. п. 3 т. 1); *страстїи*: Сјед. на св. Три Јер. 2 богор.; *грѣхвѣкъ*: Кан. у Нед блуд, с. и. 6 т. 1.
- Трѣвѣвительный** 3. *τρισολιθήριος*, веома непријатељски: Јестир 8, 13.
- Трѣвѣв** adv. *τρισοῶς*, тројако, тро-струко: III Цар. 7, 4. 5.
- Трѣдинство** п. *τριμηρία*, три дана: Амос 4, 4.
- Трѣвѣнтиса** < трѣвѣнтиса v. *imprf.* *трѣвѣюса*, -вѣнтиса, *νήθειν*, бити будан, бити на опрезу, бити трезан: I Петр. 1, 13; 4, 7; I Сол. 5, 6. 8; II Тим. 4, 5.
- Трѣвѣвѣнз** 3. *τριόδους*, који има три зуба: *оуднца* (I Цар. 2, 13).
- Трѣвѣвѣцъ** m. *τρίβαλος*, трозубац: Ст. на Г. в. на св. влмч. Прок.
- Трѣвѣвѣк** m. в. трѣвѣвѣцъ: II Цар. 12, 31.
- Трѣклатѣвѣишій** 3. *τρισαλιτήριος*, веома opak, достојан свакога проклетства: II Мак. 8, 34.
- Трѣкровоѣнз**, -иш < трѣкровоѣнз 3. *τριώροφος*, који има три крова, троспратан: I Мојс. 6, 16; *трѣкровоѣнаа*, *τριώροφα*, трећи спрат: Јез. 41, 7; III Цар. 6, 8.
- Трѣкровоѣникъ** < трѣкровоѣникъ m. *τριστεγον*, трећи спрат: I Мојс. 6, 16; Дел. 20, 9.
- Трѣпѣтати** v. *imprf.* -трѣпѣщѣ, -щѣши, *φρίσσειν*, *τρέμειν*, трести, дрхта-ти: Јак. 2, 19; II Петр. 2, 10; *Тѣе трѣпѣщѣтъ*, пред Тобом дрхѣу: Мол. у Ч. кршт.; *егвже трѣпѣщѣтъ и трѣпѣщѣтъ хрѣвѣими*, пред ким дрхѣу и тресу се херувими: Троиц. троп. на Полуноћ. васкр.; *трѣпѣташе нынѣ рѣка деѣнаа*: Ст. на III часу уочи Богој.; Сл. на стих. у Нед. месоп.
- Трѣпѣтенз** < трѣпѣтенз 3. *ἐντρομος*, обузет дрхтањем, који дрхѣе; *трѣпѣтенѣ кыти*, уздрхтати се: Дел. 7, 32; 16, 29; Јевр. 12, 21; *тр. кысть прѣдтеча*: Сл. на Вел. осв. в.
- Трѣпѣтнѣ** < трѣпѣтнѣ adv. *φρικτῶς*, ужасно, страшно: Ст. на лит. у Нед. Том.
- Трѣпѣтѣ** m. *τρόμος*, дрхтање: Пс. 2, 11; 47, 7; Марк. 16, 8; I Кор. 2, 3; II Кор. 7, 15 и др.
- Трѣпѣца**, -аи; -щѣщѣ, -щѣиш 3. *part. praes. act.* од трѣпѣтати, *τρέμων*, дрхѣући: Марк. 5, 33; Лук. 8, 47; Дел. 9, 6.

Трѣсна < трѣсна f. δ στρεπτός, огрлица, ѣрдан, ланац: II Мојс. 28, 24. 25; реса: V Мојс. 22, 12.

Трѣсновитый < трѣсновить 3. κοσμηβωτός, ресаст, искићен, плетен: II Мојс. 28, 4.

Трѣсновица < трѣсновица f. κροσσωτόν, vestis fimbriata, хаљина ресаста, ресама искићена, код *Данич.*: ланац: II Мојс. 28, 14.

Трѣснѣти < трѣснѣти v. рf. -снѣ, -ниши, κεραυνόω, громом погодити; убити: ικω ω грома трѣсновѣнъ кыкъ (Прип. 9 п. на Обрез.).

Трѣтицю adv. ἐκ τρίτου, трѣћи пут: Мат. 26, 44 и др.

Трѣтїе < третїе adv. τρίτον, трѣћи пут: Јов. 21, 14. 17; I Кор. 12, 28.

Трѣшканный 3. τρισάθλιος, трипут несрећан, најнесрећнији, најбеднији, најжалоснији: Мол. 7 пред прич.

Трѣшцѣственный < трѣшцѣствѣнъ 3. τρίβλης, који се састоји из три ствари: дѣрѣ (Ст. на Г. в. на св. архѣ. Стеф.).

Трѣшкѣранный 3. τριφθογγος, који има три гласа, три жице: цѣкница (Кан. Успен. Бог. п. 7 ирм.).

Трѣднѣвнъ, -ый < трѣднѣвнъ 3. τριήμερος, тродневни: трѣднѣвное воскресїнїе, resurrectio post tres dies facta, васкрсење после три дана. Господ Исус Христос је био стварно у гробу само један дан и две ноћи; но Јевреји су у своме обичном разговору називали делове дана читавим даном, а Христос се налазио у гробу један део првога дана (петак), цео други дан (субота) и један део тре-

ћега дана (недеља): *Дјач.*; трѣсѣтанїе: Ст. на Г. в. воскр. гл. 4.

Трѣзна f. 1) ἀγών, борба, надметање, такмачење (*Вост.*); ἐπαθλον, награда у борби (*Микл.*); 2) помен који су незнабожачки Словени давали уз извођење јуначких игара (*Дјач.*).

Трѣзнице < трѣзнице n. 1) στάδιον, место борбе, бојиште, тркалиште (*Микл.; Жив.*); 2) ἀγών, игра: πατολέτνое, олимпијска игра која се приређивала сваке пете године (II Мак. 4, 18.).

Трѣкраты < трѣкраты adv. τρίς, трипут: II Кор. 2, 8.

Трѣлѣтствовати < трѣлѣтствовати v. имpf. -ствѣю, -ши, τριετίσεις, имати три године: трѣлѣтствѣющаа юница (Сл. на стих. на Вавед.).

Трѣпѣсницѣ m. τρίψδιον, канон који се састоји из три песме. Трипјесници се налазе у Триоду посном и цветном, а поју се у седмичне дане (осим суботе и недеље) Св. четрдесетнице. У састав свакога Трипјеснеца неизоставно улази 8 и 9 песма канона. Тако у понедељак: 1, 8 и 9; у уторак: 2, 8 и 9; у среду: 3, 8 и 9; у четвртак: 4, 8 и 9; у петак: 5, 8 и 9 песма. Те се песме мешају са песмама канона из Минеја. У суботе се поју четворопјесници који се састоје из 6, 7, 8 и 9 песме канона. (*Дјач.*).

Трѣсѣанный < трѣсѣаннъ 3. τρισολαμπής, који има три светло-сти: солнцѣ (Ст. на блаж. воскр. гл. 3 Сл.).

Трѣсѣательный 3. τριλαμπής, који свија, блиста тројаком светло-

- шћу: тријативногъ единствѣ Божитва, трострука светлост једнога Божанства (Троп. непор. у суб.).
- Тријати v. impf. -аю, -аши, триаип-теѣ, блистати троичном светлошћу: аще бо и тријатѣ (Степ. гл. 8 ант. 2).
- Трисолнечный < трисолнечный з. τρισήλιος, који претставља три сунца, тросунчан: кѣтъ (Мол. 7 пред прич.); Сјед. воскр. гл. 5.
- Трѣвнъ < тривонъ m. tribunus, трибун, римски виши офисир: Прол.
- Трипостасный з. τριουπόστατος, триличан: Сл. на Г. в. на Дух.
- Трѣкирѣ m. грч., свећњак са три свеће: Арх. чин.
- Трѣстатъ m. τριστάτης, војвода: II Мојс. 14, 17; 15, 4; Кан. на св. Андр. крит. п. 6 т. 2.
- Трѣхптонъ < трихптонъ m. τριχίτων, танка, свиlena везена хаљина: Јез. 16, 10. 13.
- Трѣдѣнъ m. и трѣдѣ f. грч., (τρεῖς + ὠδή), триод, црквено-богослужбена књига у којој се налазе канони трипјеснеци. Има их две врсте: *Триод посни*, који почиње са Недельом митарѣ и фарисеја и завршава Великом суботом, и *Триод цветни*, или *Пентикостар*, који почиње са Првим даном Ускрса и завршава Недельом свих светих.
- Трѣскотъ m. τρυφώτις, польска трава: V Мојс. 32, 2; Ис. 37, 28; сѣдѣй, чкаль; трѣе (*Данич.*): Ис. 9, 18; шкодљива трава; отров (*Данич.*): Ос. 10, 4.
- Трѣстный з. τοῦ καλάμου, од трске, тршчан, који живи у трсци:

сѣдѣй (Пс. 67, 31), ту се разуме *крокодил* који се често сакрива у трсци што расте на обалама Нила (*Влашић*, II, 409).

- Трѣсть f. 1) κάλαμος, а) трска: влѣгочонна, по *Данич.* иѣирот (II Мојс. 30, 23); колеблетса на водѣ: III Цар. 14, 15; кѣтрѣмъ колеблетса: Мат. 11, 7; б) штап: кѣлѣго по главѣ трѣстѣю (Марк. 15, 19); в) перо: азыкъ мой трѣсть книжника скоропица (Пс. 44, 2); но не хоцѣ черниломъ и трѣстѣю писати текѣ: III Јов. 1, 13; писательныхъ трѣсти: III Мак. 4, 15; 2) мера: трѣсть мѣрительная (Јез. 40, 3); трѣсть злата да измѣритъ градъ и кратѣ...: Апок. 21, 15; 3) κάλαμη, слама: аще ли кто назидаетъ на шпиканѣи иемъ... трѣстѣю (I Кор. 3, 12); 4) ὄσσωπος, мирисава трава, трска: и на трѣсть конзии (Јов. 19, 29).

Трѣстаный з. καλάμιος, тршчан, од трске: IV Цар. 18, 21; Ис. 36, 6; Јез. 29, 6.

Трѣва < трѣва f. σάλπιγξ, трубља, труба: IV Мојс. 10, 10; Пс. 80, 4; I Кор. 14, 8; 15, 52; I Сол. 4, 16; кована, од метала; рожана, од рога волујског или овнујског: Пс. 97, 6; 2) σαλπιστής, трубач: и главѣ... трѣвѣ (Апок. 18, 22).

Трѣдитиса < трѣдитиса v. pf. трѣждѣса, -дѣшиса, копѣан, трудити се: Јов. 4, 38; Рим. 16, 6. 12 и др.

Трѣдъ < трѣдъ m. 1) κόπος, труд, страдање, болест, досада: Пс. 89, 10; 106, 12; I Кор. 3, 7; мука: Пс. 9, 28; погибѣо: Пс. 139, 10; посао: и кѣ кѣ трѣдѣ

ихъ кнѣдоте (Јов. 4, 38); трѣды творити, узнемиривати: Лук. 11, 7; 18, 5; трѣды дати, сметати: Марк. 14, 6; 2) трѣдѣ вѣднѣй, βδρωφ δουλευτήρια, водена болест: Лук. 14, 2; срдобоља: Дел. 28, 8.

Трѣждати < троѣждати v. impf. -жду, -ждиши, κόπον παρέχεσθαι, сметати, узнемиривати, досађивати: Мат. 26, 10; -са, κοπιᾶν, трудити се, мучити се око чега: Мат. 6, 28; Лук. 12, 27 и др.; бити уморан: трѣждающѣса (Мат. 11, 28); Јект. суг.

Трѣждѣса, -шиса, -шеса, part. praet. act. I (м. трѣдивса, -шиса, -шеса) од трѣдитиса, κοπιῶσας, трудивши се: ωκ' ноць всю трѣждашеся (Лук. 5, 5).

Трѣнѣ < троѣнѣ n. κόλα, телеса: Пс. 78, 2; трѣнѣа мертвѣа, σώματα νεκρῶν, мртваца: IV Цар. 19, 35.

Трѣнѣ < троѣнѣ m. 1) corpus, тело (*Жив.*); 2) πτόμα, лешина: Мат. 24, 28; Марк. 6, 29; Апок. 11, 8, 9.

Трѣсѣ < трѣсѣ m. σεισμός, 1) потрес на води, бура: трѣсѣ κѣ мори (Мат. 8, 24); 2) terraemotus, земљотрес: III Цар. 19, 11, 12; Мат. 27, 54; 28, 2; Марк. 13, 8; Конд. трѣсенію.

Трѣти < трѣти v. impf. трѣю, -ши, τρίθειν, трѣти: Марк. 7, 3.

Трѣсавица < трѣсавица f. τρίμος, дрхтање; πυρετός, врућица (*Микл.*), φρίκη, грозница: Прол.

Трѣзмицѣ < тоѣзмицѣ m. αὐτοχθών τῆς γῆς, урођеник, онај ко се родио у земљи (*Данич.*): IV Мојс. 9, 14.

Трѣкѣ < тоѣкѣ m. 1) σταῖρ, а) сало, дебљина, претилина: тѣкѣ κωί

затвориши (Пс. 16, 10), у јевр. тексту: срце своје затворише (*Данич.*); б) млеко: и пѣти вѣно и тѣкѣ (Ис. 55, 1); в) тѣкѣ пшеничинѣ, σταῖρ πυροῦ, најбоља пшеница: Пс. 80, 17; 147, 3; 2) πλοῦτης, дебљина; сласт, изобиље: οὐπίοται ὦ тѣка домѣ тко-εγω (Пс. 35, 9); ικω ὦ тѣка и масти да исполнитѣа дѣши мол (Пс. 62, 6); 3) μωζός, мозак, срж: ινѣте тѣкѣ земли, јешѣте најбољу пшеницу, најбоље плодове, или, по *Данич.*, најбоље обиље ове земље (I Мојс. 45, 18).

Трѣлѣ < тоѣлѣ m. φαρέτρα, тоболац за стреле: I Мојс. 27, 3; Пс. 10, 2.

Трѣне < тоѣне adv. δωρεάν, εἰκῆ, забадава, узалуд, узаман: I Цар. 19, 5; Мат. 10, 8; Рим. 3, 24; Гал. 3, 4.

Трѣнедѣцѣ < тоѣнедѣцѣ m. в. празднѣдѣцѣ.

Трѣча f. ἄμβρος, дажд, киша: V Мојс. 32, 2; Лук. 12, 34; ιεζѣ: Ст. на блаж. на Рођ. св. Јов. Прет.; жизни: Сл. на блаж. св. Лук; оклакѣ тѣчи раздѣмныа: Ст. на стих. 3 на св. Јов. Злат.

Трѣчноснѣй 3. ἀμβροτικός, који носи кишу: оклакѣ: Ст. на блаж. на св. прор. Ил.

Трѣченѣ, -нѣй < тоѣчнѣ 3. λιπαρός, дебео, угојен, гојазан, мастан: Апок. 18, 4; κισοжнѣи ткоѣ тѣчно κѣди: Пс. 19, 3; ιδοша... ки тѣчнѣи земли, људи богати и знатни: Пс. 21, 30; 2) πῶον, плодан, родан: гора жикаго Бога (Прип. п. 9 Кан. на Усп. Бог.); 3) ἀμβρωῶν, кишни (*Дјач.*).

Тцалинѣъ, -ый < тцшталнѣъ з. *σπουδαῖος*, ревностан, марљив, брижљив, вредан: тцалинѣѣишій же ѣий (II Кор. 8, 17); *συντέμνων*, вредан: Прич. Сол. 21, 5.

Тцаниѣ < тцштаннѣ п. *σπουδή*, 1) журење, журба, хитња: V Мојс. 6, 3; II Петр. 1, 5; Троп. гл. 8 у суб. V Нед. В. п.; *σ* тцанинѣмъ, брзо, хитно: Марк. 6, 25; Лук. 1, 39; Ст. на лит. св. кн. Лаз.; Кан у Нед. месоп. п. 6 т. 1; 2) ревност. брижљивост, старање: Јевр. 6, 11.

Тцательный < тцштательнѣ з. *κατασπουδασμένος*, марљив, брижљив; журан: *изъаклениѣ* (Ст. на хвал. на св. влмч. Теод.); Син. на В. ср.

Тцательнѣ < тцштательнѣ adv. *σπουδῆ*, брзо, хитно, ревно: I Јездр. 4, 23; *ἐν σπουδῆ*, у брзини: Стат. II ст. 129.

Тцатисѣ < тцштатисѣ v. *ἰμρf. тцшсѣ*, тцшишисѣ, 1) *σπεύδειν*, хитати, журити: II Мак. 4, 14; Дел. 20, 16; и ко грѣѣ тцштитѣ: Ст. у Ч. погр.; и *ρᾶκκος* крѣцинѣ прѣати тцшишисѣ: Троп. на В. осв. воде; 2) *σπουδάζειν*, трудити се, настојати око чега, бринути се: Еф. 4, 3; I Сол. 2, 17; Ак. Бог. конд. 13; 3) *ἐπιχειρεῖν*, латити се чега, старати се, усиљавати се: III Мак. 6, 22.

Тцегласнѣ < тцштегласнѣ п. *κενωφρονία*, празан разговор: II Тим. 2, 16.

Тцепогрѣкљальнос п. *κενοτάριον*, празна гробна хумка, гроб бев мртва тела, кип: I Цар. 19, 13. 16.

Тциславнѣ, -ый < тцштеславнѣ з. *κενδοξος*, који тражи празну славу, хвалисав: Гал. 5, 26; Ном. пр. 119.

Тциславнѣ < тцштеславнѣ п. *κενδοξία*, празна слава: Филиб. 2, 3; хвалисање: Ст. на Г. в. у Нед. мит. и фар.

Тцислововати v. *ἰμρf. -словѣю*, -ши, *κενολογεῖν*, празно говорити: Ис. 8, 19.

Тцѣта < тцштѣта f. *ζημία*, штѣта, губитак: Дел. 27, 10. 21; казна, глоба: II Мојс. 21, 22; празнина, таштина: Филиб. 3, 8; Ст. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.

Тцѣтнѣ < тцштѣтнѣ з. *κενός*, празан, ташт: Дел. 4, 25; Кол. 2, 8; Прип. п. 9 у Кан. Нед. цвет.; сујетан, ништав: Ант. 13 на В. четвр.

Тцити < тцштити v. *pf. тцшсѣ*, тцшиши, *κενοῦν*, испразнити; -сѣ, *φιλοτιμεῖσθαι*, паштити се, трудити се, старати се: II Кор. 5, 9.

Тцѣ, тцѣ, тцѣ < тцшѣ adj. *κενός*, празан: Суд. 17, 16; *σῆμα*: Јер. 14, 3; *ω χιτῆκῆ* *εὐμὴ* тцѣмѣ: IV Мојс. 21, 5; Марк. 12, 3; Лук. 20, 10. 11; *ἠπῆ* тцѣмѣ: Лук. 1, 53; *не ѡврати тѣѣ ρᾶκκῆ* тцѣмѣ: Богор. отп. гл. 4; 2) узалудан: тцѣ *προποκῆ* *δανнѣ*, тцѣ и *κῆρα* *наша* (I Кор. 15, 14). В. тѣѣ.

Тцѣти < тцѣти v. *ἰμρf. тцѣю*, тцѣши, *κινεῖσθαι*, дебљати, гојити се: Јез. 17, 10.

Тѣмже adv. *ἄρα*, ѡста, *ὁθεν*, зато, и тако, према томе, стога; откуда, одакле: Мат. 7, 20; Гал. 4, 7; Јевр. 3, 1 и др.

ТѢСНОВОХОДНЫЙ < тѣсновъходьнъ 3. στενωπόρος, са уским отвором: *ισδαъ* (Син. на В. среду).

ТѢСНОТА < тѣснота f. στενωχώρια, теснота, теснац: II Кор. 6, 4; 12, 10; туга: Рим. 2, 9; 8, 35.

ТѢСНЫЙ < тѣсьнъ 3. στενός, тесан: *п8тъ* (Мат. 7, 14); узак: *кратя* (Лук. 13, 24).

ТѢСТО п. φύραμα, тесто, колач: II Мојс. 8, 3; Суд. 8, 13.

ТАГНИЙ 3. искован из чега: *цигтвкъ златыхъ тагннхъ, ἐλε-
τούς* (II Пар. 9, 15).

ТАГОТА f. βάρος, терет, бремя, те-
гоба: Марк. 20, 12; Дел. 15, 28; II Кор. 4, 17; Гал. 6, 2.

ТАГОТИНЪ < таготънъ 3. βεβαρημένος, теготан, отежао: *очия* (Марк. 14, 40).

ТАГОТИТИСА < таготитиса v. impf. -цѣса, -тишиса, βαρεῖσθαι, теретити се, отежавати, досађивати: I Тим. 5, 16.

ТАГОТѢТИ v. impf. -тѣю, -тѣши, βρέθειν, теретити, отежавати, те-
жак бити: *землю покѣнкий недержимш таготѣющю* (Кан. воскр. гл. 5 п. 3 ирм.).

ТАЖАНІЕ п. γεωργιον, поље, њива, ораница: I Кор. 3, 9.

ТАЖАТИЛЬ м. γεωργός, земљорад-
ник, ратар, виноградар: Марк. 12, 1. 2. 7. 9.

ТАЖАТИСА v. impf. жѣса, -жишиса, μάχεσθαι, парничити се, сва-
ђати се, препирати се: Дел. 7, 26.

ТАЖБА < тажьба f. κρῖμα, тужба: I Кор. 6, 7.

ТАЖИСТІНЪ < тажьстьнъ 3. μοχθηρός, тежак, бедан, јадан, кукаван, слаб: Прем. Сир. 26, 6.

ТАЖИСТА < тажесть f. 1) βάρος, те-
жина, терет: Сл. на хвал. у Нед. раслаб.; 2) βαρίς, кула, двор, лађа, храм: *Богъ къ та-
житихъ егѡ знамиъ естъ* (Пс. 47, 4); *тажитъ монобаа, палата у-
крашена слоновом кошћу*: Пс. 44, 9; *кућа, стан*: Ст. на блаж. на св. архђ. Стеф.

ТАЖИТИСА < тажитиса v. pf. -жѣса, -жишиса, ἐρίζειν, правдати се, препирати се: *къ челоѣккомъ когатымъ* (Прем. Сир. 8, 2); *ѡ кеци, иже ти нѣтъ на потреби,* не тажиса (Ів. 11, 9).

ТАЖКОСРДЪ, -ый < тажькосръдъ 3. βαρυκάρδιος, тврда срца, неосет-
лив, луд, безуман: Пс. 4, 3.

ТАЖКѡ < тажько adv. βαρέως, те-
шко: *шышати* (Мат. 13, 15; Дел. 28, 27).

ТАЖОКЪ, -кій < тажькъ 3. βαρός, тежак: *времена* (Мат. 23, 4); *вини*: Дел. 25, 7; *жесток, ѡут:* *волцы* (Дел. 20, 29); *заповѣди*: I Јов. 5, 3; *къ людехъ тажцѣхъ вохвалю та*: Пс. 34, 18.

ТАТИКА < татива f. τεβρα, тетива од говеђег црева на луку, жи-
ла од које се прави тетива; *узица: аще вѣждтъ ма едмю тативами шыши*.. (Суд. 16, 7. 8. 9).

ТЪМПАНИЦА f. τυμπανίστρια, која сви-
ра, удара у тимпан; *бубњари-
ца*: Пс. 67, 26.

ТЪМПАНЪ м. τυμπανον, бубањ: I Мојс. 31, 27; II Мојс. 15, 20; Пс. 86, 3; 149, 3; 150, 4.

ТЪРАНСТВОВАТИ v. impf. -ствѣю, -шии, τυραννεῖν, (мѡчительки ѡвладати), *владати безгранично, тиран-
ски*: Приче Сол. 28, 15.

Оу

- Оу 1) двадесетпрво слово у црквенослов. азбуци, зове се оукъ, а као цифра $\cdot\text{о}\ddot{\text{у}} = 400$; 2) праер. *παρά*, код у; 3) сопј. *οὐτω*, још; не оу, *οὐδέπω*, још не: не оу приде чигъ мой (Јов. 2, 4); не оу кѣ проглавленъ: Јов. 7, 39; не оу ко кѣда хѣ писаниа: Јов. 20, 9.
- Оуа *interj.* *οὐαί*, е, аха, нуто: оуа, разорлаи црковъ (Марк. 15, 29).
- Оуважати *v. impf.* -жаю, -жаши, *μαχαρίζεω*, славити, прославляти: Велич. преп. Пар.; -са, величати се: *макою нетѣбною* (Степ. гл. 7 ант. 3).
- Оуважити *v. pf.* -жѣ, -жиши, 1) *ἀγαθύνειν*, прославити: III Цар. 1, 47; добро учинити: IV Цар. 10, 30; 2) *μαχαρίζεω*, назвати некога блаженным: Пс. 40, 3; 71, 17; 143, 15; Лук. 1, 48.
- Оуво сопј. *οὐν*, дакле, према томе, онда, јер: Мат. 6, 22; молител оуво господинѣ жаткы: Мат. 9, 38.
- Оувожити *v. impf.* -жѣ, -жиши, *πτωχίζεω*, чинити сиромашним, сиромашити: I Цар. 2, 7.
- Оувожница < оувожница *f. templum*, храм; сиротиште (*Микл.*; *Слов. Имп. ак.*).
- Оуврѣснѣ < оуврѣснѣ *m. σουδάριον*, прегача: Јов. 11, 44; Дел. 19, 20.
- Оуврѣсѣ < оуврѣсѣ *m. σουδάριον*, убрус: Лук. 19, 20.
- Оувѣдитисѣ < оувѣдитисѣ *v. pf.* -ждѣса, -дишисѣ, *διαγρηγορεῖν*, пробудити се: Лук. 9, 32.
- Оувѣженіе < оувѣженіе *n. ἔγερσις*, буђење: оувѣженіемъ возвѣдиши стрѣгѣщихъ (Суд. 7, 19).
- Оувѣстрити *v. pf.* -строю, -ниши, убрызати: *нозѣ на теченіе къ цркви* (Прол.).
- Оувѣгати *v. impf.* -гаю, -гаши, *φεύγειν*, прибежавати, утећи: IV Мојс. 35, 6. 15.
- Оувѣгнѣти < оувѣгнѣти *v. pf.* -гнѣ, -гнѣши, *διαφεύγειν*, избећи, побећи: оувѣгнѣ кѣ ѿ лица.. (III Цар. 12, 2; II Пар. 10, 2); *φυγαδεύειν*, протерати себе: II Мак. 5, 5.
- Оувѣжати *v. pf.* -жѣ, -жиши, *διαφεύγειν*, *φεύγειν*, побећи: I Цар. 19, 12; избежавати: *фарісека выскоглаголаніа* (Конд. мит. и фар.); бегати од нечег: ѿ гѣда огна *сѣнскаго* (Мат. 23, 33); Лук. 21, 36; Јевр. 2, 3; Ап. 9, 6.
- Оувѣжище < оувѣжище *n. φυγαδευτήριον*, прибежиште, уточиште: IV Мојс. 35, 12. 14. 15; I Јездр. 4, 15; Ис. Нав. 20, 3; I Мак. 1, 53.
- Оувѣжный < оувѣжный *з. φυγαδευτήριος*, за уточиште: *шесть градокъ* (дл вѣдѣтъ) *оувѣжныхъ* (IV Мојс. 35, 6).
- Оуѣ *adv.* *ὄντως*, *ἄρα*, заиста: Пс. 57, 12; жатка оуѣ *многа*: Мат. 9, 37.
- Оуврачевати *v. impf.* -ваю, -ваши и -чѣю, -чѣши, *ἰατρεύειν*, лечити, исцельвати: Ст. на хвал. на св. јев. Луку.
- Оуврачити *v. pf.* -чѣ, -чиши, излечити: Ст. на Г. в. на св. јев. Луку.
- Оуѣ *interj.* *οὐαί*, авай, јаох, тешко: Пс. 119, 5; оуѣ *мнѣ ѿ мене*: Стат. II ст. 48; оуѣ *мнѣ, яко*

- кый подвигъ имать дѣша.: Са-
могл. гл. 2 у Ч. погр.
- Оуѣдати v. impf. -даю, -даши,
γνώσκεις, дознавати: Дел. 9,
24. 42.
- Оуѣдати v. pf. оуѣкъмь, оуѣкъси,
γινώσκεις, знати: Пс. 68, 6; 118,
125; Мат. 6, 23; 9, 30 и др.;
εἰδέναι, дознати, разабрати, уви-
дети: Мат. 9, 6; Марк. 2, 10;
Лук. 5, 24 и др.
- Оуѣдрити v. pf. -рю, -риши, πισ-
τεύειν, уверити, потврдити: II
Цар. 7, 25; I Пар. 17, 14; оуѣ-
дрено ми бытъ ѡговѣстити нескрѣ-
заніа (Гал. 2, 7); I Тим. 1, 11;
-са, πιστεύεσθαι, уверити се: I
Цар. 3, 21; I Пар. 17, 24; по-
тврдити се: глаголъ твой (III
Цар. 8, 26); примити се: кидѣ-
тельство наше ко какъ (II Сол.
1, 10).
- Оуѣдровати v. impf. -рю, -риши, πισ-
τεύειν, поверовати: Јов. 3, 12;
11, 48; Дел. 14, 23; Рим. 10, 14.
- Оуѣдрати < оуѣдрати v. impf. -раю,
-раши, 1) πείθειν, уверавати,
убеђивати некога: Дел. 19, 8;
28, 23; 2) πιστεύειν, веровати,
ослањати се на кога, уздати
се: ѡкщее кокреење преже твоѣа
страсти оуѣдрала, уздајући се пре
твога страдања у опште вас-
кресење (Троп. на Лаз. суб.).
- Оуѣдстити v. pf. -циѣ, -стиши, χρη-
ματίζειν, известити, упутити;
примити заповест од некога:
оуѣдцити естъ ѡ агѣла (Дел. 10,
22); -са, κατηγορήσθαι, известити
се, дознати: Дел. 21, 21.
- Оуѣдтливословіе n. πιδανολογία, из-
ношење разлога, образложе-
вање, убеђивање: Мин. 24 нов.
- Оуѣѣватиса < оуѣѣватиса v.
impf. -ваюса, -вашиса, εἰσοεῖν,
мирити се с неким: къ ѡпирни-
комъ (Мат. 5, 25).
- Оуѣѣвати < оуѣѣвати v. impf.
-ѣаю, -ѣаши, πείθειν, опоми-
њати, убеђивати, световати: I
Мак. 12, 50; Дел. 13, 43; Кан.
воскр. гл. 6 и у Нед. сир. п.
7 ирм.
- Оуѣлдати < оуѣлдати v. impf. -даю,
-даши, μαραίνειν, венути, неста-
јати: Јак. 1, 11; Ч. погр. свешт.
ик. 21.
- Оуѣлдити < оуѣлдити v. pf. -ждѣ,
-диши, μαραίνειν, ослабити: кез-
брашїемъ плоть оуѣлдити (Свјет.
у IV Нед. В. п.); учинити да
нешто увене, да га нестане:
пштїкаа оуѣлдила еси кзыгрѣніа
(Ст. на Г. в. на преп. м. Пар.);
сасушити: кекъ цѣтъ юности оу-
лди смерть (Ст. у Ч. погр.).
- Оуѣлзанъ з. δεδεμένος, увенчан,
украшен венцем: къ преритан-
нїихъ (П. над п. 7, 5).
- Оуѣлзати < оуѣлзати v. impf. -заю,
-заши, ἀναδύσασθαι, овенчавати:
поѣды кѣнциемъ (Конд. Прен.
м. св. архѣ. Стеф.).
- Оуѣлзити v. pf. -жѣ, -зиши, ἀπο-
κέλλειν, насести, насукати се:
коракль (Дел. 27, 41); ἐρείθειν,
насадити, наслонити: ногъ оуѣл-
зїи (Дел. 27, 41).
- Оуѣлзнѣти < оуѣлзнѣти v. pf. -знѣ,
-зниши, συλλαμβάνεσθαι, ухвати-
ти се: нога ихъ къ кѣти (Пс. 9,
16); саплести се: Пс. 9, 17;
-са, φορεῖν, стећи; овенчати се:
кѣнциемъ (Прем. Сир. 11, 5).
- Оуѣлнѣти < оуѣлнѣти v. pf. -нѣ,
-ниши, μαραίνεσθαι, увенути: ѡкш

- оукалоша баснословцы (Ак. Бог. ик. 9).
- Оукасло < оукасло п. мѣтра, митра, круна, повеза на глави јудејског првосвештеника: II Мојс. 28, 27; 29, 6; III Мојс. 8, 9.
- Оукасти < оукасти v. pf. -зѣ, -зѣши, στεφανοῦν, овенчати: кѣиши похвалнымн кѣицѣи оуказемъ (Ст. на Г. в. на св. Ник. и на св. П. и П.).
- Оуглаждати v. impf. -ждаю, -ждаши, λαλεῖν, брисати, уништавати, угладити, истрљати: житийског стропотѣтво (Ст. на блаж. З на св. влмч. Теод.).
- Оуглазѣти < оуглазѣти v. pf. -блю, -виши, βαθύναι, удупсти: Лук. 6, 48; -са, удубити се, бити дубок: помышленіа (Пс. 91, 6).
- Оуглаз < жгль т. γωνία, угао: во главѣ оугла (Мат. 21, 42; Марк. 12, 10; Лук. 20, 17; Дел. 4, 11; I Петр. 2, 7); кула: Соф. 1, 16.
- Оугль < жгль т. ἀνδραξ, угаль: оуглиѣ огненное (Пс. 17, 13; Рим. 12, 20); жеравица: тѣла твоегω (Кан. у Посл. прич. п. 5 т. 2); оуглиѣ страсти: Троиц. преп. м. Пар.; рысѣ на оуглехъ: Егзап. 10.
- Оуглазѣнѣти v. pf. -внѣ, -внѣши, ἐνπυγνύναι, упасти: къ пагѣсѣ (Пс. 9, 16); къ тмѣнѣи глѣбини: Пс. 68, 3; пропасти: Пс. 68, 15.
- Оугнѣсти v. pf. -тѣ, -тѣши, διαρπάζειν, растргати; пригнѣчити, притеснити, увредити: Јер. 21, 12.
- Оугнѣтати < оугнѣтати v. impf. -таю, -таши, συνθλίβειν, гурати, тискати, туркати: Марк. 5, 24. 31; σφλνίξειν, стешъавати: Лук. 8, 42.
- Оугнѣждѣнѣи п. νοστίον, гнездо; смештање, стицање: премѣдрости (Прич. Сол. 16, 16).
- Оугнѣздити v. pf. -ждѣ, -здиши, κασχηνοῦν, угнездити; -са: къ кѣткѣхъ птици некѣиыа (Дан. 4, 18).
- Оуговзѣтитса < оуговзѣтитса v. pf. -жѣса, -зѣшитса, 1) εὐφορεῖν, бити родан, добро родити: никѣ (Лук. 12, 16); 2) εὐθηνεῖν, успеваги, цветати, бити у изобилъу, живети у миру: Јер. 12, 1.
- Оугодити v. pf. -ждѣ, -диши, ἀρέσκειν, угодити: Богѣ (Рим. 8, 8); Гѣки: I Кор. 7, 32.
- Оугодиѣ п. πρόνοια, брига, старање; угађање: плоти оугодиѣ не ткоритѣ (Рим. 13, 14).
- Оугодникъ < оугодникъ т. 1) δεράτων, слуга: II Мојс. 14, 31; угодник Божји; 2) оугодникъ некѣ, αὐδάδης, који себи угађа, обесан, својевољан: II Петр. 2, 10.
- Оугодный < оугодный з. εὐθετος, згодан, прикладан: дѣнь (Дан. 13, 15); мѣсто: III Мак. 5, 29; пријатан, угодан: соткоритѣ оугодное пред' нимъ (I Јездр. 10, 11); I Јов. 3, 22.
- Оугождѣнѣи п. 1) ἀρέσκεια, угађање: Кол. 1, 10; 2) φεραταία, служење, послуживање: Дел. 17, 25; 3) ἀρετή, врлина: Јест. 4, 17.
- Оугождѣ, -ши, -ше, part. praet. act. I од оугодити, ἀρέσας, угодивши: Иршдоки (Марк. 6, 22).
- Оугонзѣнѣти < оугонзѣнѣти v. pf. -знѣ, -знѣши, φεύγειν, ѣхфеугеи, избећи, побећи: I Цар. 22, 20; оугонзѣ къ пѣстыню: Прол.

Оуготованіе п. 1) ἐτοιμασία, спремање, припрема: Пс. 88, 15; Еф. 6, 15; 2) ἀποσκευή, домаће посуђе, пртљаг, намештај: II Мак. 12, 21; раскош: I Мак. 9, 39.

Оуготованъ з. ἐτοῖμος, готов, спреман, способен, вешт: къ писанію (III Јездр. 14, 24).

Оуготовати v. impf. -товлю, -лиши, ἐτοιμάζειν, спремати, приправляти: царство (I Цар. 13, 13; I Мак. 1, 16); пѣть Гдѣнь: Мат. 3, 3; Марк. 1, 3; Лук. 3, 4; мѣсто камъ: Јов. 14, 2; мсти пачѣ: Сл. на хвал. у Нед. цвет.; -сѣ, ἐτοιμασθήσθε, спремати се: Мат. 20, 23; Апок. 8, 6.

Оуготовити v. pf. -влю, -виши, κατασκευάζειν, спремити, приправити: пѣть (Мат. 11, 10; Марк. 1, 2); мѣсто: Јов. 14, 3; окитиель: Филим. 1, 22; иже: Апок. 19, 7; -сѣ, παρασκευάζεσθε, спремити се: Јез. 38, 7; на брань: I Кор. 14, 8.

Оуготовлати v. impf. -вляю, -вляши, ἐτοιμάζειν, спремати, приреѣивати: Мих. 7, 3; Ст. на Г. в. 1 на В. четвр.; -сѣ, спрематити се: на день брани (Приче Сол. 21, 31).

Оуда < ѡδα f. ἄχιστρον, удица: Ст. на Г. в. на св. Андр. Перв.

Оудавленина < оудавленина f. πνιχτόν, удавлѣно: Дел. 15, 20, 29; 21, 25; Ном. пр. 131.

Оудержавати < оудръжавати v. impf. -влю, -вляши и -влю, -вляши, κατέχειν, задржавати, зауставляти: Лук. 4, 42; II Сол. 2, 6.

Оудержавити v. pf. -влю, -виши, утврдити, утемельити, оснажити: Мол. на св. Лит. Вас.

Оудержати < оудръжати v. pf. -жѣ, -жиши, κατέχειν, задржати: достоиніе (Мат. 21, 38); пабеи, зауставити: ѡзыкѣ ѡ сла (Пс. 33, 14; I Петр. 3, 10); кратѣи, бити јачи, имати већу снагу, свладати, победити: Конд. Усп. Бог.

Оудивити v. pf. -влю, -виши, θαυμάζειν, задивити, зачудити, у чудо довести: Пс. 15, 3; оудивимъ быти, прославити се: Прем. Сир. 38, 3; оудивленъ быти, бити задивљен: II Парал. 26, 15; -сѣ, θαυμαστούμαι, зачудити се, задивити се: Мат. 8, 10; Апок. 17, 8; бити предметом дивљенья: оудивилъ любовь твоѣ ѡ мене паче любви женскѣ (II Цар. 1, 26) = већа ми је љубав твоја од љубави женске (Данич.); оудивилъ разумъ твой ѡ мене (Пс. 138, 6) = диван ми је разум твой (Дјач.); оудивити, уважавати, штовати, ценити: I Мојс. 19, 21; лицамъ, гледати на лице, ко је ко: Јова 13, 10.

Оудовенъ < оудовенъ з. εὐχολος, угодан, лак; оудокно кремъ, εὐκαίρια, прилика, случај, згода: Мат. 26, 16; Лук. 22, 6.

Оудовозабываемъ з. εὐληθάργητος, који се лако може заборавити: Ч. погр. свешт. ик. 12.

Оудовопреложный з. εὐμετάβαλος, непостојан, променљив: ѡзыкакомъ (Приче Сол. 17, 20); не быкайте (оудокъ) предложни ко иноиѣ трѣи, ἑτεροζυγοῦντας ἀπίστοις (II Кор. 6, 14) = не вуците у туђему јарму неверника (Вук).

Оудоборазливаемый з. εὐδιάχυτος, који се лако разлива, жидак:

- одноε естетко (Кан. воскр. гл. 7 п. 1 ирм.).
- Оудокотающій 3. εὐτηκτος, који се лако топи: Прем. Сол. 19, 20.
- Оудокотакный 3. εὐφθαρτος, који брзо трухне, који се лако уништава: животноа (Прем. Сол. 19, 20).
- Оудокотобрацательный 3. εὐδίνητος, хитар, окретан: Кан. Дух. п. 9 ирм.
- Оудокрение < оудокрение п. ἐγχαλλώπισμα, украс: кѣрныхъ (Догм. гл. 1); Крит8: Кан. св. Андр. крит. п. 4 т. 7; страдаецкъ: Ст. на лит. на св. архѣ. Ст.
- Оудокрениз 3. κεκαλλωπισμένος, украшен, прекрасно изражен: Пс. 143, 12.
- Оудокрени v. pf. -врю, -вриши, каллиоу, украсити, накитити, улепшати: дщеры ихъ оудокрениы (Пс. 143, 12).
- Оудокрѣти v. impf. -врѣю, -иши, каллиоу, пролепшати, направити се лепим: П. н. п. 4, 10.
- Оудокство п. εὐκολία, приязност, љубазност, удобност; (Микл.).
- Оудовъ adv. εὐχερῶς, без муке, лако, удобно: Мол. 11 пред прич.; Сл. на хвал. на св. Георг.; н оудовъ, δυσκόλως, тешко, мучно: Лук. 18, 24; II Кор. 16, 14.
- Оудовѣ сопр. од оудовъ, εὐκολώτερος, лакше: Мат. 19, 24; Марк. 10, 25; Лук. 18, 25.
- Оудованти v. pf. -ваю, -ваиши, ѣаюу, учинити некога вештим, способним, оспособити: V Мојс. 32, 10; Мол. 1 верних у св. Лит. Злат.; -са, задовољити се: Мал. 3, 10.
- Оудоволити v. pf. -волю, -лиши, ѣпаркѣи, задовољити: I Тим. 5, 16; ѣаюу, учинити некога врсним, способним: II Кор. 3, 6.
- Оудоліе п. κοιλάς, долина: Пс. 64, 14; жаруга: оумершыа ѿ мрачныхъ оудолій (Конд. воскр. гл. 6).
- Оудолз т. в. оудоль: Ос. 1, 5.
- Оудоль f. ἡ κοιλάς, долина: Пс. 107, 8. В. юдоль.
- Оудольный 3. τῶν κοιλάδων, који је у долини, који расте у долини: крѣиъ (П. н. п. 2, 1).
- Оудрѣчати < оудрѣчати v. impf. -чаю, -чаиши, δαμάζειν, укроћавати, савлаћивати, кротити: постомъ и едѣнїемъ кое тѣло (Конд. св. Вас. Острож.).
- Оудрѣчити < оудрѣчити v. pf. -ч8, -чиши, καθυποβάλλειν, оборити, свалити, обхрвати; мучити, кнѣити: трѣдѣи многими тѣло оудрѣчилъ еси (Ст. на Г. в. на св. Саву).
- Оудз т. (pf. оудн, оудове и оудеса) μέλος, уд, члан: I Кор. 6, 15; 12, 26; единъ ѿ оудъ: Мат. 5, 29, 30; Ст. на Г. в. на св. Дим.; влгодарными оудесы моими: Мол. 7 пред прич.
- Оудединеніе < оудединеніе п. μόνας, удаљено, пусто место; на оудединеніи, κατὰ μόνας, одельено: I Мак. 12, 36.
- Оудемлю в. оудимати.
- Оужасатиса v. impf. -саюса, -ишиса, δειλόμαι, бити страшљив, страшити се: I Мак. 4, 8; φροεῖσθαι, бојати се, плашити се: Мат. 13, 7; 24, 6; θαμβεῖσθαι, препасти се: Марк. 1, 27; Дел. 9, 6; ἐξίστασθαι, изван себе бити, чудити се: Марк. 5, 42; 6, 51; дивити се: Лук. 2, 47; Дел. 2, 12; 12, 16.

- Оужасенъ < оужаснь з. ἐκθαμβος, зачућен, задивљен: Дел. 3, 11.
- Оужасити v. pf. -шѣ, -сиши, ἐξίστασθαι, уплашити: Лук. 24, 22.
- Оужасно < оужасно adv. περιδεώς, бојажљиво, са побожним страхом: Ст. на блаж. на Усп. Бог.
- Оужастивъ з. δειλός, страшљив, плашљив: Суд. 7, 3.
- Оужасъ m. 1) ἐκστασις, а) чућење, чудо: Марк. 5, 42; б) занос: напале нанъ оужаъ (Дел. 10, 10); видѣхъ ко оужаъ: Дел. 11, 5; в) страх: имаше же нхъ трепетъ и оужаъ (Марк. 16, 8); 2) θάμβος, препадање, страх: Лук. 4, 36; 5, 9.
- Оуже adv. ἤδη, већ: Марк. 15, 42; Јов. 19, 33 и др.
- Оуже < жже n. 1) σχοινίον, уже, једек: Пс. 118, 61; оужа ладн: Дел. 27, 32; конопац: оужемъ жрекодальнѣ, ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας (Пс. 77, 55); Пс. 15, 6; χαλφίδιον, мало уже: Суд. 15, 14; оуже морское, τὸ σχοινίωμα τῆς θαλάσσης, брег морски: Соф. 2, 5. 7; 2) ἄλυσις верига, ланац: Марк. 5, 4; казанъ желѣзнома оужема двѣма: Дел. 12, 6; 3) појас: жны же оложены оужами (Плач Јер. 42).
- Оужикъ < жжикъ m. συγγενής, сродник, роѣак: III Мојс. 25, 25; Рут 4, 6; кроке: IV Мојс. 35, 24; Лук. 1, 58.
- Оужичество < жнуьство n. οἰκειότης, крвно сродство: III Мојс. 20, 19; оно што некое припада по рођењу: Рут 4, 6. По »закону ужичества« ако је један од браће која су живела заједно умро, а иза себе није оставио деце, морао је његов брат — на основу V Мојс. 25, 5-10 — узети за жену његову удовицу, своју снаху, и прво дете из тога брака имало се сматрати за законито дете умрлога. Тај се брак звао *левиратски* (levir = девер) т. ј. деверски брак (*Дјач.*).
- Оужичествованіе < жнуьствованіе n. ἀγχιότης, блиско сродство; наследно право, ступање у права и дужности најближега роѣака (брата) који је умро без деце: Рут 4, 7.
- Оужичествовати < жнуьствовати v. impf. -ствѣю, -иши, ἀγχιοτεύειν, ступати у права и дужности најближега свога роѣака (брата) који је умро без деце: да оужичествдють сынове Израилевы кийждо наследдіе отца своего, да добију сви синови Израилеви наслеђе по рођењу (IV Мојс. 36, 8); оужичествдй еяъ ты оужичество мое, узми себи ти, што припада мени по рођењу: Рут 4, 6.
- Оуза < жза f. δεσμός, оков: Ис. 52, 2; II Пар. 33, 11; Јевр. 10, 34; свеза: мзыка (Марк. 7, 35); акн оузѣ: Сл. на лит. на Рожд. св. Јов. Прет.; ἄλυσις, верига, ланац: желѣзна (Лук. 8, 29). В. юза.
- Оузаконоположитиса v. pf. -ложсѣ, -жишисѣ, νομοθετεῖσθαι, законом одредити: Син. у суб. месоп.
- Оузда f. χαλινός, узда, жвале: Јак. 3, 3; Апок. 14, 20.
- Оузѣлъ m. рус., κρόπος, чвор на бројаницама: вѣрвица да иматъ оузлы (Ном. пр. 87).
- Оузиљница f. в. оузиљници: Прол.

Оузлици < жзнанште п. δεσμωντήριον, тамница: Мат. 11, 2; Дел. 5, 21.

Оузина < жзина f. τὸ στενόν, теснац, кланац, ждрело: ко оузинахъ къ пѣстыни (I Цар. 23, 14); въ дѣкрѣкѣ: I Цар. 23, 19; 24, 1.

Оузникъ < жзыникъ m. δέσμιος, сужанъ: Дел. 23, 18 squ.; Филим. 1, 9; роб: грѣшныа оузники кокодиль еи (Ст. на стих. воскр. гл. 4); Ст. на хвал. 4 на св. П. и П. В. юзникъ.

Оузолицъ m. чвориѣ на бројаницама: оузолицы еѣкѣ по числѣ еѣлий влжѣтъ (Ном. пр. 20).

Оузрѣти v. pf. оузрю, -риши, ὄραν, видети: Бога (Мат. 5, 8); побринуты се, постараты се за нешто: Богъ оузритъ еѣкѣ окча ко вккожженіе (I Мојс. 22, 8); βλέπειν, гледати: Мат. 13, 14; Дел. 28, 46; Ап. 16, 15; ἰδεῖν, сагледати, угледати: мѣрзость запѣстѣніа (Мат. 24, 15; Марк. 13, 14).

Оуимати v. impf. оуимаю, -емиши, ἀφαιρεῖν, одузимати, отимати, отпуштати нешто: не оуимайте ничтоже (II Мојс. 5, 8).

Оуимѣ v. оуати: IV Мојс. 11, 17.

Оуказати v. pf. -жѣ, -жиши, δείχνουσαι, показати: IV Мојс. 23, 3; оуказательное (мѣстоименіе), ргоп. dem., показна заменица (Грам.).

Оуклоненіе < оуклоненіе п. πρόσκλισις, склоност; партаичност, странчарство: I Тим. 5, 21.

Оуклонити v. pf. -ню, -ниши, ἐκκλίνας, сагнути, нагнути, наклонити, управити: очи (Пс. 16, 11); не оуклони сердце мое къ словеса дѣкавѣтвѣа: Пс. 140, 4; -са,

ἐξελκίνας, обратити се: къ ракѣ кашемѣ (I Мојс. 18, 5); скренуты се, склонити се, удаляти се: ѿ заповѣдей и ѿ ѣдакъ тконыхъ (Дан. 9, 5); ѿ сла: I Петр. 3, 11; ἐκτρέπεσθαι, окренуты се: къ камени (II Тим. 4, 4); клонити се: кверныхъ ѣслокиѣ (I Тим. 6, 20).

Оукореніе < оукореніе п. κατηγορία, прекор; тужба, жалба: III Јездр. 11, 43; Тит 1, 6.

Оукореный 3. ἐξουθενηθεῖς, одбачен: камень (Дел. 4, 11).

Оукоризна f. ὕβρις, поруга: III Мак. 2, 3; Сл. на I часу уочи Бож.

Оукоризненъ < оукоризненъ 3. 1) ὕβριστικός, силовит: кѣно (Приче Сол. 20, 1); 2) βλάσφημος, који опада, хули: ѣда (II Петр. 2, 11).

Оукорити v. pf. -рю, -риши, 1) λοιδорεῖν, укорити: Јов. 9, 28; 2) ἀτιμάζειν, презрети, осрамотити: Јак. 2, 6; 3) ἐνυβρίζειν, злоставити, наружити: дѣха благодати (Јевр. 10, 29); 4) ἐξουθενεῖν, мало ценити, одбацити: камень оукореный (Дел. 4, 11).

Оукорный < оукорный 3. φαῦλος, рѣав, зао: Тит 2, 8.

Оукорати < оукорати v. impf. -раю, -раши, ὑβρισθήσεσθαι, злоставляти, ружити: Лук. 18, 32; λοιδорεῖν, псовати: I Петр. 2, 23; μέμψεσθαι, окривлявати, кривити: Рим. 9, 19; кудити: Јевр. 8, 8; ἐξουθενεῖσθαι, омалонажавати, укоравати: ѣдый не ѣдѣцагѣ да не оукораетъ (Рим. 14, 3).

Оукрадати v. impf. -даю, -даши, κλέπτειν, красти; -са, διακλέπτεσθαι, сакривати се, крити се: II Цар. 19, 3.

- вати: I Мојс. 43, 10; остарити: V Мојс. 4, 25.
- Оумертвити < оумрътвити v. pf. -шкюю, -твиши, θανατοῦν, ἀποκτείνεи, убити, побити, поморити: Марк. 14, 55; Лук. 21, 16.
- Оумертвіє < оумрътвїє п. τελευτή, τὸ ἀποθανεῖν, смрт: Мат. 2, 15; Дел. 7, 4.
- Оумерцкленїє < оумръшткленїє п. νέκρωσις, умртвљавање, усмрћивање, уништавање: смрти (Кан. у Ч. погр. свешт. п. 6. богор.); клонулост, смрт: Конд. Усп. Богор.; Мол. у св. Лит. пређ.
- Оумерцкленный 3. νεκρωόμενος, умртвљен, престарео: Јевр. 11, 12.
- Оумерцклати < оумръштклати v. impf. -кляю, -ши, 1) θανατοῦν, усмрћивати, морити: δέληи̅а̅ плоткк̅а̅ (Рим. 8, 13); ὑποπιάζειν, умиривати, укроћавати, мучити: т̅г̅ло̅ (I Кор. 9, 27).
- Оумерц, -ши, -ши; -ий; -ий̅ 3. part. praes. act. I од оумрети, τελευτήσας, τεθνήκως, ἀποθανών, умрвши: Мат. 2, 19; Јуд. 1, 12; Рим. 7, 6 и др.
- Оумитїє п. љубре (*Жив.*).
- Оуметъ m. σκῦβαλον, љубре, измет, трице: Фїлиб. 3, 8.
- Оумздити < оумьздити v. pf. -жд̅, -здиши, δεξιόομαι, митити, поздравити кога нечим: грекр̅н̅к̅ами̅ (Син. на Ускрс).
- Оумилєнїє < оумилєнїє п. 1) κατάλυξις, занос: к̅ї̅но̅ оумилєн̅ї̅а̅ (Пс. 59, 5); д̅х̅ оумилєн̅ї̅а̅: Рим. 11, 8; смерност: Мол. 5 по прич.; 2) κατήφεια, жалост, туга: д̅ж̅д̅ ми̅ сл̅зы̅ оумилєн̅ї̅а̅ (Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 3).
- Оумилєнъ, -ий < оумилєнъ 3. ἐλεεινός, тужан, наклоњен на тугу, на жалост, јадан, скрушен: м̅з̅ами̅ (Ст. на лит. на св. Саву).
- Оумилєнн̅о̅ < оумилєнъ adv. ἐλεεινῶς, тужно, јадно, кукавно, покорно: Ст. на Г. в. на Прен. м. св. Ник.
- Оумилитєлєнъ, -ий < оумилитєлєнъ 3. ἐλεινός, достојан сажальєна: падєнїє (II Мак. 3, 21); жалостиван, жалобан: гл̅а̅г̅ (Ст. на стих. у Нед. сироп.).
- Оумилитиса v. pf. -люса, -лишиса, καταλύσσεσθαι, ражалити се: Пс. 29, 13; 34, 15; Дел. 2, 37; покајати се, разнежити се: на л̅ж̅а̅х̅ в̅а̅ши̅х̅ оумилитиса (Пс. 4, 5).
- Оумилосердитиса < оумилосерднитиса v. pf. -жд̅са, -дишиса, οἰκτεῖρειν, смиловати се: Мол. 2 пред прич.
- Оумилатиса < оумилатиса v. impf. -л̅ю̅са, -лишиса, καταλύσσεσθαι, скрушавати се: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Оумиротворити v. pf. -творию, -риши, εἰρηνοποιεῖν, примирити, стишати: Кол. 1, 20.
- Оумовредный < оумовредьнъ 3. φρενοβλαβής, безуман: Кан. у Нед. мит. и фар. п. 6 т. 5.
- Оумолкн̅ѣ̅ти < оумалкн̅ѣ̅ти v. pf. -кн̅ѣ̅, -кн̅ѣ̅ши, ἡσυχάζειν, σιωπᾶν, умукнути, ућутати: Дел. 11, 18; 18, 9; 2) παύεσθαι, престати: I Кор. 13, 8; умирити се: I Мојс. 4, 7.
- Оумолчанный 3. прећутан, затајен, сакривен: т̅а̅йна̅ (Рим. 14, 24).¹⁾

¹⁾ Овога стиха нема у грчком тексту.

- Оумолчати < оумлауати v. impf. -чѣ, -чиши, οὐχῶν, ућутати: Пс. 38, 39; Мат. 20, 31; Дел. 21, 14; Троп. Богор.
- Оуморити v. pf. -рю, -риши, θανατοῦν, уморити, убити: смертію (Јер. 38, 15).
- Оумѣдритисѧ < оумѣдритисѧ v. pf. -рюсѧ, -ришисѧ, σοφίζεῖν, бити мудар; оум. паче вѣхъ челоуѣкъ, бити мудрији од свих људи: III Цар. 4, 31.
- Оумѣдрати < оумѣдрати v. impf. -драю, -драши, σοφίζεῖν, чинити мудрим: мѣпцы (Пс. 145, 8).
- Оумѣжитисѧ < оумѣжитисѧ v. pf. -жѣсѧ, -жишисѧ, ἀρρενοῦν, поставити мушко, начинити се храбрим, охрабрити се, осмелити се: Прол.
- Оумѣчити < оумѣчити v. pf. -чѣ, -чиши, δαμάσαι, укротити: Марк. 5, 4.
- Оумыслити v. pf. -шлю, -слиши, 1) ἠγῆσαομαι, намислити, намерити: II Кор. 9, 5; 2) σαφῶς оумыслити, κατασοφίζεομαι, надмудрити, преварити, зло смислити: Дел. 7, 19.
- Оумышленіе < оумышленіе n. 1) воуа, замисао, намера: II Кор. 2, 11; лукавство: Сл. на хвал. св. влмч. Прок.; 2) ἐπίνοια, изум, проналазак: їдѡлѡкъ (Прем. Сол. 14, 12).
- Оумакнѣти < оумакнѣти v. pf. -кнѣ, -кнши, ἀπαλύνεομαι, омекшати, поставити мекан, гибак: слоука паче елѧ (Пс. 54, 22).
- Оунѣ < оунѣ сопр. од влзго: оуній, оунши, оунѣ, бољи, боља, боље: оунѣ ко ти етъ, οὐμφερα γάρ σοι, јер ти је боље (Мат. 5, 29. 30); Јов. 18, 14.
- Оунѣѣстити v. pf. -цѣ, -стиши, οὐμφεραομαι, заручити: господи-кѣ егѡ Іаакѣ женѣ (Мол. у Ч. обруч.); -сѧ, поставити невеста, удати се: емѣже и пощнѣмъ оунѣѣстити еси (Ст. на хвал. преп. Параск.).
- Оунѣѣшати < оунѣѣшати v. impf. -шлю, -шаши, οὐμφεραομαι, женити се, заручивати се: Ст. на хвал. у Нед. цвет.
- Оунѣѣшеніе < оунѣѣшеніе n. οὐμφεραομαι, постајање невесте, удадба: чертоже безѣмнинагѡ оунѣѣшеніа (Ак. Бог. ик. 10.).
- Оунѣнѣти < оунѣнѣти v. pf. оунѣнѣ, -нши, ἐπιγυνομαι, убости, забости: егда оунѣ ми тернѣ (Пс. 31, 4); икѡ стрѣли твоѡ оунѣшоа ко мнѣ: Пс. 37, 4; оунѣ камень подѣ шлемомъ егѡ въ чело егѡ: I Цар. 17, 49.
- Оуничжати v. impf. -жаю, -жаши, ἐξουθενεῖν, уништавати, понижавати, презирати: Лук. 18, 9; Рим. 14, 10; I Сол. 5, 20.
- Оуничженіе n. ἐξουθένωσις, понижаванье: Пс. 122, 3.
- Оуничженіе, -ый 3. ἀποδεδοχησμενος, одбачен: камень (I Петр. 2, 4); ἐξουθενημένος, понижен, презрен, уништен: I Кор. 1, 28; II Кор. 10, 10; помилѣи насъ оуничженныхъ: Степ. гл. 6 ант. 1.
- Оуничжити v. pf. -жѣ, -жиши, ἐξουθενεῖν, уништити, понизити, презрети: I Кор. 16, 11; Гал. 4, 14.
- Оуншій 3. сопр. од влзгій, διαφέρων, бољи: Лук. 12, 7.
- Оунывати v. impf. -ваю, -ваши, ἀδουρεῖν, падати духом, малак-савати, губити волю: Кол. 3, 21; ραδουρεῖν, бити безбрижан,

- лакоуман: Троп. на Полуношч.; ἀκηδεῖν, занемаривати: Троп. сл. на III часу.
- Оуныніе п. ἀθυρία, туга, плашљивост: Кан. молеб. Бог. п. 1 т. 2; ῥαθυρία, леност: ѿнноε (Мол. 8 јутарња); Син. у Нед. мит. и фар.; жалост, клонулост: Сл. на стих. у Нед. месоп.; περιεργεία, малаксалост: Мол. св. Јефр. сир. *ܦܘܪܟܝܢܐ*
- Оуныти v. pf. оуныю, -иши, ἀκηδεῖν, занемарити, застрашити, утнути: Пс. 142, 4.
- Оунке сопр. од благоε, боље: оунке выло вы, λουσιτελεῖ: Лук. 17, 2.
- Оупасти v. pf. -пасѣ, -сши, ποιμαίνειν, пасти: Мат. 2, 6; сачувати: Апок. 12, 5.
- Оупиватисѣ v. impf. -ваюсѣ, -ишисѣ, μεθύσκεσθαι, опияти се: Лук. 12, 45; Еф. 5, 18; I Сол. 5, 7.
- Оупитати v. impf. -таю, -таиши, 1) τρέφειν, нахранити: ирца вѣша (Јак. 5, 5); 2) σιτεύειν, угожити: телець оупатанный (Лук. 15, 23. 27); оупитанныѣ, σιτιστὰ, храньеници: Мат. 22, 4.
- Оупитисѣ v. pf. оупиюсѣ, -ишисѣ, μεθύσθησθαι, напити се, опити се: I Мојс. 9, 21; Јов. 2, 10; Апок. 17, 2.
- Оупованіе п. ἐλπίς, нада, уздање; Пс. 61, 8; 90, 9; Дел. 2, 26; 23, 6 и др.; πεποιθήσις, уверенье, поуздање: II Кор. 1, 15.
- Оуповати v. impf. -ваю, -каиши, ἐλπίζειν, надати се: на Гдѣ (Пс. 4, 6); на има егѡ: Мат. 12, 21; πείθεσθαι, уздати се у некога: Гдѣмъ (V Мојс. 33, 12); на Бога: Мат. 27, 43.
- Оуподовити v. pf. -доваю, -виши, ὁμοιοῦν, упоредити с неким: комѣ
- оуподоваю родъ ии; (Мат. 11, 16); -сѣ, ὁμοιωθήναι, бити сличан некоме: ниждошцимъ къ рокъ (Пс. 27, 1); цѣткѣи нѣноε чловѣкѣ царю: Мат. 13, 24; кози оуподовишиѣ чловѣкомъ, у облику људи: Дел. 14, 11; μιμεῖσθαι, подражавати некоме: II Сол. 3, 9.
- Оуподовленіе < оуподовленіе п. ὁμοίωμα, облик, вид, слика: Апок. 9, 7.
- Оуподовленъ з. ὁμοιωμένος, ὁμοιος, сличан: Јевр. 7, 3; Апок. 9, 7.
- Оуподовлатисѣ v. impf. -вляюсѣ, -ишисѣ, μιμεῖσθαι, подражавати некоме, угледати се на некога: благомѣ (III Јов. 1, 11).
- Оупонити v. pf. -пою, -пониши, μεθύσκειν, напожити: бразды еѣ (земли) оупой . . (Пс. 64, 11).
- Оупоконіе п. ἀνάπαυσις, одмор, мировање, оправљање: III Мак. 4, 7; Конд. св. Три Јер.
- Оупоконити v. pf. -кою, -иши, 1) καταπαύειν, ставити кога у покој: II Мојс. 33, 14; Јевр. 4, 8; смирити: Гдѣ Богъ вѣшъ оупокон вѣгъ . . (Ис. Нав. 1, 13); 2) ἀναπαύειν, одморити некога: и азъ оупокою вы (Мат. 11, 28); 3) ἀναψύχειν, умирити, утешити: II Тим. 1, 16; -сѣ, συναναπαύσασθαι, смирити се, наћи мира: Рим. 15, 32.
- Оупорникъ < оупорыникъ m. αὐθάδης, самољубив, својеглав, горд: I Мојс. 49, 3.
- Оуправленъ з. εὐθετος, способан, приправан: къ цѣткѣи Бжїи (Лук. 9, 62).
- Оуправити v. pf. -вляю, -виши, διορθοῦν, управити, исправити: оупракти пѣтъ, прећи (II Цар. 19, 17); довести у ред, уреди-

- Оусклавитиѣ *v. pf.* -влюса, -виши-са, *ὀπραιδιᾶν*, осмехнути се, насмешити се: Прол.
- Оусклавлениѣ < оусклавлениѣ *n.* *μαίδημα*, осмех: монахъ аще поимѣется паче оусклавлениѣ (Ном. пр. 99).
- Оузма *f.* *δέρμα*, кожа: Прол.
- Оузмаръ *m.* 1) *βυρσεύς*, кожар: Дел. 9, 43; 10, 6. 32; 2) *οκηνοποιός*, икинотворецъ, који прави шаторе: Дел. 18, 3.
- Оузмнъ < оузмнъ *3.* *δερμάτινος*, кожан: полъ (IV Цар. 1, 8; Мат. 3, 4; Марк. 1, 6).
- Оузнѣти < оузнѣти *v. pf.* оузнѣ, -знѣши, 1) *ἀφλυγῶσαι*, заспати: надшымъ же имъ оузнѣ (Лук. 8, 23); 2) *κοιμᾶσθαι*, починути, заспати: I Мојс. 28, 11; умрети: и гѣ рѣкъ оузнѣ (Дел. 7, 60); оцы оузноша: II Петр. 3, 4; вси ко не оузнѣмъ . . : I Кор. 15, 51.
- Оузнозъ, -ши, -ше; -шій *3.* *part. praet. act.* I од оузнѣти, *κεκοιμημένος*, уснуо, умрли: тѣмѣи оузношихъ (Мат. 27, 52).
- Оузнѣнѣ < оузнѣнѣ *v. subst.* од оузнѣти (оузнѣнъ *part. praet. pass.* + *и*) *κοιμησις*, уснуће, сан; смрт: Јов. 11, 13; Лазарево кѣдалъ еси оузнѣнѣ: Ст. на блаж. на Лаз. суб.
- Оузнѣти < оузнѣти *v. pf.* оузнѣлю, -знѣши, *κοιμᾶν*, успавати: Суд. 16, 14; III Цар. 3, 20; умирити, стишати: оузнѣти страсти (страдања) мога дѣши (Кан у Ч. погр. млад. п. 9 богор.); *мысленное море страстей оузнѣвъ поценѣмъ*: Ст. на блаж. на св. Саву.
- Оузнѣвати *v. impf.* -ваю, -ваеши, 1) *κατευοδοῦν*, напредовати: Цс. 44, 5; 2) *ὀφραεῖν*, помагати: Мат. 27, 24.
- Оузнѣти *v. pf.* -пѣю, -пѣши, *κατευοδοῦν*, успети; напредовати: Јез. 17, 10.
- Оузнѣсти *v. pf.* -срѣциѣ, -щѣши, *συναντᾶν*, срести, састати се, изићи пред некога: IV Мојс. 35, 19; Хрїста оузнѣщѣмъ: Ст. на Г. в. на Срет.
- Оузнѣтнѣ < оузнѣтнѣ *n.* *ἀνάστημα*, сусрет: Ном. пр. 23.
- Оузнѣтити *v. pf.* -влю, -вниши, *καταπαύειν*, уништити, истребити: память (V Мојс. 32, 26); заузнѣтити: народы (Дел. 14, 18); *τιθεῖν, ἵσταναι*, назначити, одредити, поставити: заповѣдь (I Мојс. 47, 26); дѣнь: Дел. 17, 31; Конд. св. Ил.; заузнѣтити, задржати: солнце (Стат. II ст. 116); *καθιστᾶναι*, устанovitи: на неке гѣхъ чины (Мол. входа на св. Лит.).
- Оузнѣтнѣ < оузнѣтнѣ *n.* *στάσις*, установа, одредба: I Мак. 7, 18; *διαστολή*, одређење, определѣње: I Мак. 8, 7; *ἀρωγή*, вођење, живљење; наређење: II Мак. 6, 8.
- Оузнѣтити *v. impf.* -вляю, -вши, *ὀρίζειν*, одређивати: Јевр. 4, 7.
- Оузнѣтникъ и оузнѣтнѣположникъ *m.* законодавац: Прол.
- Оузнѣтникъ, *m.* -щица *f.* монах (монахиња) који (која) се брине у манастиру (мушком-женском) да се читање и појање за певницама врши тачно по уставу (типик): Тип.
- Оузнѣтъ *m.* 1) *ὀυκρίσις*, саставляње, упоређење; уредба: IV Мојс. 9, 3; 2) *δόγμα*, пропис, заповѣд: Дел. 16, 4; 3) *θεσμός*, закон Божїи (насупротив *νόμος*-у, закону људском): *странными оузнѣтнѣ*

- одѣланиа, оно што је учињено ванредним законима Божјим (Прип. 2 на п. 9 Кат. Богој.); 4) ὄρος, међа, граница, закон природни: Побеждајути естетка оуставы тѣѣ Дѣво чистаа, побеђују се (уништавају се) границе у природе у Теби... (*Жив.*): Кан. Усп. Бог. п. 9 ирм.; 5) τυπικόν, типик, црквени устав: Тип.
- Оустіє** п. 1) στόμα, уста, ждрело; врата: кладаза (I Мојс. 29, 3); 2) χεῖλος, усна, окрајак: водотечи (V Мојс. 4, 48); отвор: пизи (Дан. 3, 93); 3) ὄπη, ушће, руна, извор; код *Вука*: глава: Јак. 3, 11.
- Оустоати** v. impf. оустою, -иши, κατισχύειν, отети мах, надвладати: Лук. 23, 23.
- Оустравитиса** v. pf. -ваюса, -вишиса, ἀναχτάσθαι, окрепити се, опоравити се, излечити се: ѿ дѣшкнагѡ прегрѣшнїй вреда (Прол.).
- Оустравлнїє** < оустрѣлннїє п. ἀνάρρωσις олакшање, окрепљење, лечење: Ном пр. 23; θεραπεῖα, лечење, опорављење: тѣленио (Прол.).
- Оустранитиса** v. pf. -нюса, -нишиса, ἀφιστάναι, ξενοῦσθαι, уклонити се, отуђити се, удаљити се: мїра (Ак. Бог. конд. 8); ѿ страстей: Кан. к прич. п. 6 т. 2.
- Оустремнитиса** < оустрѣлннїє п. v. pf. -млюса, -мишиса, ἐρηῶσθαι, устремити се, бацити се, навалити: стадо къ морє (Мат. 8, 32; Марк. 5, 13; Лук. 8, 33); ἐξευχῶσθαι, предати се нечему, бацити се на нешто: къ лєстѣ (Јуд 1, 11).
- Оустрѣлннїє** < оустрѣлнннїє п. 1) ὄρημα, ударац, замашај; јарост, бес: II Мојс. 32, 22; Амос 1, 11; Ирмол. гл. 3 п. 4 ирм. 4; 2) ῥεῦμα, струјање, вал, талас: Пс. 45, 5; 3) ῥοῖζος, брзина: II Мак. 9, 7.
- Оустроенїє** п. διοίκησις, управа, господарство: Тов. 1, 21; διασκευή, уређење, спрема, опрема: II Мак. 11, 10.
- Оустроити** v. pf. оустрою, -иши, 1) ἀποκαθιστάναι, уредити: Иліа... оустроитѣ къа (Мат. 17, 11; Марк. 9, 12); оустрой дѣшд мою ѿ слодѣштѣа ихъ (Пс. 34, 17), отми (по јевр.: одведи) душу мою од њихова нападања (*Данич.*); 2) διασκευάζειν, стати у бојни ред, сврстати: оустроены прѣд гынни иранлєкы (Ис. Нав. 4, 12); 3) δημιουργεῖν, створити, начинити: кѣпица на торжици (II Мак. 10, 2); 4) διατάσσεσθαι приправити: пѣть твоей прѣд тобою (Лук. 7, 27); 5) καθιστάναι, поставити: по кѣмъ градмъ прикытери (Тит 1, 5); 6) οἰκονομεῖν, уредити: къа мѣдрѣ оустроенкый (Богор. воскр. гл. 6); -са, διασκευάζεσθαι, сврстати се: илы на крањь (I Мак. 6, 33); ἀποκαθιστάσθαι, повратити се: да кѣкорѣ оустроенл камъ (Јевр. 13, 19); οἰκονομεῖσθαι, уредити се: на тѣѣ Бѣе окол оустроениса (Ирм. Рожд. Бог.).
- Оустроати** v. impf. -аю, -аши, 1) ἀποκαθιστάναι, начинити, установљавати: Дел. 1, 6; 2) τάσσεσθαι, налагати, упуђивати: Степ. гл. 6 ант. 1.
- Оустрѣлнті** v. pf. -лю, -лнши, τοξεύειν, устрелити, погодити (стрелом); II Парал. 35, 23.

Оутѣднѣти < оустоуднѣти v. pf. -ждѣ,
-днѣши, ἀναπαύειν, расхладити:
зной рога (Прем. Сир. 18, 16);
καταψύχειν, освежити, расхлади-
ти: азъкъ (Лук. 16, 24).

Оусѣгѣвити < оусоугоувнѣти v. pf.
-гѣвлю, -виши, διπλώσαι, удво-
жити, удвостручить, дати дво-
јином: Ап. 18, 6.

Оусѣмнѣтисѣ < оусоумнѣтисѣ v. pf.
-сѣмнюсѣ, -мнѣшисѣ, διατάζειν,
посумѣати: Мат. 14, 31; δια-
κριθῆναι, двоумити: Мат. 21,
21; Рим. 4, 20.

Оусѣхнѣти < оусѣхнѣти v. pf. -хнѣ,
-хнѣши, ξηραίνεσθαι, усахнути,
осушити се: смоковница... оуше
(Марк. 11, 21; Лук. 8, 6).

Оусѣ т. рус., брк: Служ.

Оусыновленіе п. в. ксыновленіе: Еф.
1, 5.

Оусыпальница f. κοιμητήριον, гробле:
Прол.

Оусырннѣи < оусырнѣи з. τετυρω-
μένος, сличан сиру: гора оусы-
рннѣи (Пс. 67, 16) — т. ј.
хришћанска је Црква, због
чврстоће своје науке, слична
сиру који је згуснуто и чвр-
сто млеко. (Зигаб., 513).

Оусырити < оусырити v. pf. -рю,
-риши, πήγνυμι, згуснути, учвр-
стити: Јова 10, 10; -сѣ, τороύσ-
θαι, усирити се, постати као
сир: оусырисѣ икѣ млеко ирде
идѣ (Пс. 118, 70) т. ј. отврд-
нуло је срце њихово као што
отврдне млеко кад се усери
(Зигаб., 959).

Оусѣкальницы pl. f. μωξότηρες, ма-
шице, кленте: Зах. 4, 12.

Оусѣкатисѣ v. impf. -каюсѣ, -каѣ-
шисѣ, ἐκκόπτειν, отсецати се,

сеѣи се, убијати се: креститель
(Ст. на Г. в. 4 на Усек.).

Оусѣкновнѣи п. ἀποτομή, усекова-
није, отсецање главе: Конд.
Усек.

Оусѣкнѣти < оусѣкнѣти v. pf. -кнѣ,
-кнѣши, ἐκκόπτειν, отсеѣи: Мат.
5, 30; ἀποκεφαλίζειν, одрубити
главу, обезглавити: Мат. 14,
10; Марк. 6, 16. 28; Лук. 9, 9;
παῖσαι, ранити, ујести: Апок. 9,
5; ἀποκτείνειν, заклати, убити:
I Мојс. 34, 26.

Оутанѣи, -ый з. ἀπόκρυφος, тајан,
сакривен: Лук. 8, 17; Богор.
воскр. гл. 4.

Оутанѣти v. pf. -лю, -ниши, ἀποκρύπ-
τειν, сакрити: Мат. 11, 25; Лук.
10, 21; νοσφίσασθαι, затајити:
Дел. 5, 3; -сѣ, λαχθάνειν, са-
крити се: Марк. 7, 24.

Оутварѣ f. κόσμος, накит, украс,
опрема: оукрашалисѣ оутварѣю,
китила си се накитом (Јез. 23,
40); прекривною оутварѣю шклатит-
исѣ: Сл. на Г. в. у I Нед. В. п.;
Ст. на блаж. св. Спир. чуд.;
Ст. на стих. св. Сави; оутварѣ
храмнѣи: Ис. 3, 20; церковнѣи,
ствар која се употребљава у
цркви при богослужењу.

Оутвѣрднѣти < оутвѣрднѣти v. pf. -ждѣ,
-днѣши, στηρίζειν, утврдити, учвр-
стити; оутвѣрднѣти лице на... окре-
нути лице на кога т. ј. обра-
тити пажњу на некога: оутвѣр-
диѣ ко лице мое на градѣ сей ко
злѣи, а не къ благѣи, на зло, а
не на добро т. ј. са злом, а
не са добром намером (Јер. 21,
10); и не оутвѣрждѣ лица моего
на васѣ, и неѣу окренути лица
свога противу вас т. ј. неѣу
се гневити на вас (Јер. 3,

12); ἐπιστηρίζειν, утврдити: братію (Дел. 15, 32); низводити, спустити на нешто: и оутвердилъ еси на мнѣ рѣкѣ твою (Пс. 37, 3), по јевр.: и рука ме твоја тишти (Данич).

Оутвержденіе < оутврѣженіе п. ἀσφάλεια, темель, основаност, поузданост: Лук. 1, 4; στήριγμός, чврсто стајање, сталност: II Петр. 3, 17; στερέωμα, солидност, чврстоћа: илы еγω (Пс. 150, 1); κτήρυ: Кол. 2, 5; ἐδραίωμα, потврда, тврђа: II Цар. 20, 19; столпъ и оутвержденіе истинны: I Тим. 3, 15; παραμυθία, уверавање; утеха: I Кор. 14, 3; στήριγμα, потпора: хлѣкное (Јез. 4, 16); бедем: Конд. св. Дим.; τὸ ἀσφαλές, основаност, истинитост: Троп. Богој; ἄχυρα, сидро: Догм. гл. 1; Богор. воскр. гл. 4; ἔρεισμα, потпора, основа: вѣры (Ак. Бог. ик. 4).

Оутвореніе < оутвореніе п. καλλώπισμα, украс, нажит, урес: оутвореніи докродѣтелии оукрашенъ явилъ еси (Мин. 18 окт.).

Оутворенъ з. устројен, начинен, израђен: оуказъ Христокъ мѣтїем оутворенъ: Прол.

Оутворитисѧ v. pf. -рюсѧ, -ришисѧ, ἀποκατασταθῆναι, доћи у пређашње стање, исцелити се: Марк. 8, 25.

Оутля, оутла, оутло adj., рѣав, искварен, трошан, пун руна: кѣ же пецъ оутля (Прол.).

Оутишеніе п. τὸ παύσασθαι, стишавање, умирење, престанак: молкы (Дел. 20, 1).

Оутлизна f. дера, руна: Прол.

Оутолити v. pf. -лю, -лиши, καταπαύειν, укротити, утишати, умирити: Мат. 28, 14; Конд. у Недмирон.; оутоли ѿ насъ рыданіе мѣзъ: Ст. на стих. воскр. гл. 6; παύειν, учинити крај нечему, угушити нешто: цѣрквныя соблазны (Стат. II богор.); Ст. на стих. воскр. гл. 4 богор.

Оутолстѣти < оутлстѣти v. pf. -стѣю, -иши, 1) παχύνεσθαι, угожити: V Мојс. 32, 15; 2) κορεῖν, мести, чистити: V Мојс. 31, 20.

Оутопати v. impf. -паю, -иши, καταποντίζεσθαι, тонути: Мат. 14, 30; потопити се: Марк. 5, 13.

Оутопнѣти < оутопнѣти v. pf. -пнѣ, -пнѣши, ἀποθανεῖν, погинути: къ водахъ (Мат. 8, 32).

Оутривати < оутривѣати v. impf. -нюю, -иши, ὀρθρίζειν, устајати рано, ујутро: Пс. 62, 2; Кан. Пасхе п. 5 ирм.; Мол. јут. 2 и 3; рано се обраћати на некога: къ текѣ оутривую (Пс. 62, 1; Кан. воскр. гл. 3 п. 5 ирм.).

Оутривница < оутривца f. ὀρθρος, зора, свануће, јутро: Дел. 5, 21.

Оутривній < оутривъ з. ἡ αὐριον (ἡμέρα), сутрашњи: Мат. 6, 34; πρωῖνος, јутарњи, рани: свѣзда (Апок. 2, 28); λαμπρός, сјајан: свѣзда (Апок. 22, 16).

Оутривнаѧ adj. f. ὀρθρος, јутро, јутарња молитва: Оутривемъ оутривую глѣвокѣ (Кан. Пасхе п. 5 ирм.).

Оутривѧ < оутривѧ f. ἀκολουθία τοῦ ὀρθρου, јутрење: Часл.

Оутріе < оутрис п. τὸ πρωῖ, јутро другога дана: II Мојс. 12, 10. 46; ко оутріе, сутра дан: Дел. 10, 9; ко оутріи: II Мојс. 8, 23; ко оутріѧ, ујутро: Пс.

- 100, 8; до оутрїа, εἰς τὴν αὔριον, до сутра: Дел. 4, 3; на оутрїе, на други дан: II Мојс. 9, 6; 16, 23; IV Мојс. 11, 18; Марк. 11, 12; на оутрїи, сутра дан: Дел. 20, 7; на оутрїа, сутра дан: Лук. 10, 35; весь день на-дтрїе, цео други дан: IV Мојс. 11, 32.
- Оутрїй < оутрїй adj. δ αὔριον, ὁ ἑπαύριον, сутрашњи: день (Мат. 6, 34); Јов. 1, 43; Дел. 7, 26.
- Оутро v. πρωΐ, πρωΐα, јутро: Мат. 27, 1; Лук. 21, 38 и др.
- Оутрова < жрова f. 1) γαστήρ, тр-бух: горе же нмдщымъ ко оутрокѣ (Лук. 21, 23); Пс. 43, 26; Тит 1, 12; 2) τὰ κοιλία, материца, утроба: оутрѡкы нже не родиши (Лук. 23, 29); Јов. 3, 4; 3) τὰ σπλάγχνα, а) дроб: изліѡса вѡса оутрока еγω (Дел. 1, 18); б) срце: затворитъ оутрокѡ кою ѿ неγω (I Јов. 3, 17); II Кор. 6, 12; в) милост, милосрђе: ко оутрокы цедрѡтъ (Кол. 3, 12); Син. у Нед. блуд. с.; 4) τὰ ἐν-τερα, црева; срце: подкижеѡ оу-трока еγω ѡ братѣ коемъ (I Мојс. 43, 30); 5) νεφρός, бубрег: азъ емъ испитѡлѡй сердца и оутрѡкы (Апок. 2, 23); 6) τὰ ἔγκαια, уну-трашность: и дѡхъ правъ ѡеноки ко оутрокѣ мой (Пс. 50, 12).
- Оутровный < жровный 3. κοιλίας, утробан: плодъ (I Мојс. 30, 3); оутрокнаѡ каинь, ἐγγαστριμύθος, врачање, гатање по цревима животињским: III Мојс. 20, 6.
- Оутрѡкоадѡцъ < жрѡкоадѡцъ m. σπλαγχνοφάγος, који се храни унутрашњим деловима (црѡви-ма и др.) животиња: Прем. Сол. 12, 5.
- Оутрѡжденїе n. κόπος, умор, беда, мука: Суд. 10, 16.
- Оутрѡѣ adv. αὔριον, сутра: Мат. 6, 30; Лук. 12, 28; Јак. 4, 13; после: V Мојс. 6, 20.
- Оутрѡчнѣти < оутрѡчнѣти v. pf. -чнѣю, -иши, παύειν, угојити се: Ис. 58, 11.
- Оутрѡтити v. pf. оутрѡтѡю, -иши, λιπαί-νειν, омастити, угојити: V Мојс. 32, 15; -са, угојити се: Јер. 5, 28.
- Оутрѡтнѣти v. pf. -тнѣю, -иши, στε-νοχωρεῖν, притеснити, бити те-сан: Ис. 49, 19.
- Оутрѡтнїе n. παράκλησις, утѡха, те-шење: Рим. 12, 8; 2) гозба, част, пировање: Тип.
- Оуханїе n. ὄσφρησις, мирис, мири-сање: I Кор. 12, 17.
- Оухапити v. pf. -паю, -иши, μο-δερε, ујести, угрѡсти, убости: Прол.
- Оухапленїе < оухапленїе n. δῆγμα, ујед, ујѡдање: оухапленїемъ лѡка-вагѡ лѡтѣ оуѡзвнѡшеѡа сердца мое (Ст. на блаж. на Ц. К. и Ј.).
- Оухати v. impf. -хаю, -хаиши, ὄσφρα-νεσθαι, мирисати: ногъ не оуха-етъ каднѡнагѡ благоконѡа (Ст. у Ч. погр. свешт.
- Оухитрити v. pf. -црѡю, -триши, σοφίζειν, мудро измислити: II Петр. 1, 16.
- Оухицренїе < оухицтрѡенїе n. 1) μηχανήμα, измишљѡтина, зла намера: Ст. на Г. в. у пет. I седм. В. п.; 2) μεθοδεία, лу-кавство, хитрина: Мол. 4 у Послед. прич.
- Оухицрати < оухицтрѡати v. impf. -црѡю, -иши, μηχανάω, измишља-ти, проналазити, домишљати се,

- сновати: неполезная царствѣ (III Мак. 6, 22).
- Оуцѣломѣдрити < оуцѣломѣдрити v. pf. -мѣждрю, -дриши, σωφρονῆσαι, уразумити: Тит 2, 4; -са, бити умерен, мудар: I Петр. 4, 7.
- Оуча, -а; -аи, part praes. act. од оучити, διδάσκων, учећи: Мат. 4, 23; Марк. 1, 22 и др.
- Оучащати v. impf. -цаю, -цаши, πικράζειν, згуснути, чврсто стиснути, учестати; по Оригену: покривати: составите праздникъ во оучащацихъ до рогъ олтаревыхъ (Пс. 117, 27) = составите праздник (празнујте) учестаним (многим) жертвама, чија крв долази до рогова олтарских; или (по Оригену): који покривају олтар (жртвеник) до његових рогова (*Зигаб.*, 933).
- Оучилище < оучилиште п. γυμνάσιον, гимнастичка школа: II Мак. 4, 9. 12.
- Оучинение < оучинение п. διατάξις, наредба: Оучинениемъ твоимъ пребываетъ день (Пс. 118, 91) = по твојој наредби све стоји сад (*Данич.* с јевр.); по Твојој заповести продужава се дан (*Зигаб.*, 965).
- Оучинити v. pf. -ню, -ниши, τάσσειν, установити, поставити: ісцъма же власти ѿ Бога оучинены ісѣтъ (Рим. 13, 1); приправити: Дел. 13, 48; одредити: Дел. 15, 2; посветити: I Кор. 16, 15.
- Оучительнъ, -ый < оучительнъ з. διδάκτης, који је способен, који је вредан да учи некога: I Тим. 3, 2; II Тим. 2, 24; Оучительное извѣстіе, додаток штампан на крају сваког Служабника у коме су изложена упутства како треба свештеник и ђакон да се спремају за св. Литургију и како треба да је врше и т. д.
- Оучредити < оучредити v. pf. -ждѣ, -диши, ξενίζειν, угостити: Дел. 10, 23; 28, 7.
- Оучреждатиса < оучреждатиса v. impf. -ждлюса, -шисас, ξενίζεσθαι, гостити се: аѣхокне (Ст. на лит. на св. Спир. чуд.).
- Оучреждение < оучреждение п. δοχή, угошћење, гозба: сотвори велие (I Мојс. 21, 8; Лук. 5, 29); εὐωχία, чашћење: III Мак. 6, 32.
- Оучреждитель m. угоститель, домашин: Ст. на блаж. св. прор. Ил.
- Оучѣждити < оучѣждити v. pf. оучѣждѣ, -ждиши, ἀλλοτριῶν, отуђити: Кан. Дух. II п. 8 т. 1.
- Оушарати v. impf. -аю, -аши, βάπτειν, мастити, мазати, бојадисати: брадѣ (Ном. пр. 177).
- Оушедрити < оушедрити v. pf. -дрю, -дриши, οἰκτερεῖν, сажалевати, пожалити: Пс. 4, 2; Рим. 9, 15; милосрђем обасути: Боже оушедри мѣ да живѣ тѣбѣ: Степ. гл. 6 ант. 1; бити милостив некоме: Гдѣ да оушедритъ тѣ.. (Ч. прич. бол.); имати милост према некоме, смиловати се некоме: Пс. 101, 14. 15; 122, 3; Ис. 30, 18; оушедри твоје созданіе: Троп. непор.
- Оуѣзвити < оуѣзвити v. pf. -звлю, -звиши, 1) μαστιγώσειν, тући, бити: Марк. 10, 34; 2) πλήττειν, ударити: и оуѣзвена бысть третѣа часть солнца (Апок. 8, 12); жаломъ оуѣзвленнымъ: Мол. св.

В. В. 2 на Дух. веч.; 3) τραυματίζειν, ранити, изранити, задати ране: они же и того оуазкленіє изгнаша (Лук. 20, 12); Ст. на стих. св. Вас.; Мол. анг. хран.; 4) τρώσαι, пробости, ранити: Мол. VI часа.

Оуазвленіє < оуазвленіє п. τραῦμα, рана, повреда: Ст. на Г. в. на св. Дим.

Оуазвлатиса < оуазвлатиса v. imperf. -звляюса, -ишиса, τιτρώσκεισθαι задати ране: оутрокою оуазвляюса, утроба ми се раздире: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.

Оуаснити < оуаснити v. pf. -шню, -сниши, ἐπιτρανοῦν, разяснити, расветлити: ἰδущихъ разсмѣнїє оуаснилъ еси (Ст. на хвал. на Обр.); обяснити: естество ἰδущихъ (Троп. св. В. В.); φαίδρυνεiv, расветлити: Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.

Оуати < оуати v. pf. оуимъ, -мши, συλῆσαι, узети, отети: ᾧ δόξα (IV Мојс. 11, 17; 17, 25); ᾧ оурока кашегω: II Мојс. 5, 11; ᾧ иныхъ церквей: II Кор. 11, 8; -са, одузети се: рѣка (Прол.).

Ф

Ф двадесетдруго слово у црквенослов. азбуци, зове се фертъ, као цифра $\text{ф} = 500$.

Факѡдъ m. јевр., φακοδι, начеоник: Јез. 23, 23.

Фалѡ f. грч., храна приређена од финикса: Прол.

Фарисъ халд. реч, коју је написала тајанствена рука на зиду у двору вавил. цара Валтазара, а значи: раздѣлиса царство твоє... (Дан. 5, 28).

Фаска f. в. пасха: Јов. 6, 4.

Фелетїй m. јевр., φελεθ'θελ, телохранитељ, оружник: II Цар. 8, 18.

Фелетдї pl., јевр., в. фелетїй: II Цар. 20, 23; III Цар. 1, 38.

Фелонъ m. и фелонъ m. φελόνιον, φαivόλιον, 1) огртач, кабаница: II Тим. 4, 13; 2) фелон, свештеничка одежа: Арх. чин. и Служ.

Фениѡъ m. грч., митолошка птица у Египту, која се сваких 500 година сама спаљивала и опет из свога пепела ускривала. због чега је у хришћанској иконографији служила као символ васкрсења (Дјач.).

Фи јевр., седамнаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 17; 2, 17; 3, 49; 4, 17.

Фїалъ m. φιάλα, чаша: II Мојс. 27, 3; Нејем. 7, 60; Апок. 15, 7; 16, 1.

Фїнікъ m. φοίνιξ, врста палме: Јов. 12, 13; Апок. 7, 9.

Фїніѡъ m. в. фїнікъ: Пс. 91, 13.

Ф8рїмъ m. јевр., празник јудејски, установљен за спомен на нечовечну наредбу Аманову: да се побију сви Јудеји, што је Божјим промислом осујећено. Празнован је — према Јестири 9, 21 sq. — 14 и 15 адара (Дјач.).

X

- Х** двадесет треће слово у црквенослов. азбуци, зове се $\chi^{\text{крх}}$; као цифра $\chi = 600$.
- Хаврада** f. јевр., мера за простор: IV Цар. 5, 19. В. поприци.
- Халавѡтисѡ** m. јевр., врста рибе (*Дјач.*); твор (*Данич.*): III Мојс. 11, 30.
- Халванѡ** m. јевр., мирисава смола за кађење: II Мојс. 30, 34; Прем. Ис. Сир. 24, 18.
- Халкидонѡ** m. грч., драги камен беле боје: Апок. 21, 19.
- Халколѡванѡ** грч., метал, мед (назван по Ливану, где се налази): Апок. 1, 15.
- Халѡга** < халѡга f. $\phi\rho\alpha\upsilon\rho\acute{o}\varsigma$, ограда: Лук. 14, 23.
- Хамелѡнѡ** m. грч., камелеон, врста гуштера који мења боју: III Мојс. 11, 30.
- Хамѡсѡ** m. божанство моавитско: III Цар. 11, 7.
- Харадрѡнѡ** m. грч., чапља: III Мојс. 11, 19.
- Характерѡ** m. грч., белега, знамење: Ном. пр. 20.
- Харсѡдскѡй** з. јевр., $\chi\alpha\rho\sigma\epsilon\acute{\iota}\delta$, сунчани, источни: Јер. 19, 2.
- Хартоѡфилакѡ** m. грч., чувар списка. Као најважнији црквени достојанственик он је замењивао Патријарха, односно епархијскога епископа, у свима административним пословима и у отсуству њихову председавао је у Патр. синоду или у Дух. суду (*Милаш*, Дост. 133—134).
- Хаслѡвѡ** m. јевр., девети месец јеврејскога календара после вавилонскога ропства, који одговара новембру (*Дјач.*).
- Хвала** f. $\kappa\alpha\upsilon\chi\eta\mu\alpha$, хваљење, величање, славље: V Мојс. 33, 29; *хвала* пѣсни Давѡдѡ, похвална песма (натпис у Пс. 94, 95 и др.).
- Хвалѡвѡникѡ** m. $\epsilon\lambda\alpha\iota\nu\acute{\epsilon}\tau\eta\varsigma$, који хвали некога (*Микл.*).
- Хвалѡнѡ** < хвалѡнѡне n. $\alpha\acute{\iota}\nu\sigma\iota\varsigma$, похвала, одобравање; жѡртѡ хвалѡнѡнѡ, жѡртѡ благодарности: III Мојс. 7, 12.
- Хвалѡити** v. *imprf.* -лю, -лиши, $\epsilon\lambda\alpha\iota\nu\epsilon\upsilon$, повлађивати, одобрѡвати, хвалѡити, славѡити: Пс. 101, 9; -са, $\kappa\alpha\upsilon\chi\acute{\alpha}\sigma\alpha\iota$, певати од радости, веселити се: Пс. 31, 11; хвалѡитѡса по плѡти, гордити се, хвалѡити се телѡм т. ј. телесним преимуђствима н. пр. умѡм, лепѡтом и др.: II Кор. 11, 18; $\chi\kappa$. кѡ *высотѣ* *своѡмѡ*, хвалѡити се висѡном своѡм т. ј. свешћу о своѡј моралној висѡни: Јак. 1, 9.
- Хвалѡвѡ** f. $\kappa\alpha\upsilon\chi\eta\sigma\iota\varsigma$, слаѡа, хвалѡстање, хвалѡисање: Јез. 24, 25.
- Хвалѡнѡй** < хвалѡнѡ з. $\alpha\acute{\iota}\nu\epsilon\tau\acute{o}\varsigma$, достојан хвалѡе, прослављања: Пс. 47, 2; из горе хвалѡнѡй прѡшѡнѡнѡнѡнѡ чѡци пришѡлѡ еи..., из горе, осењене густѡм шумѡм, дошаѡ си прослављѡени... (*Кан. Бож.* п. 4 ирм.).
- Хвѡстѡ** m. 1) $\kappa\epsilon\rho\kappa\omicron\varsigma$, задњи деѡ брѡда: II Мојс. 4, 4; 2) *ѡбра*, реп: V Мојс. 28, 13.
- Хвратиѡ** n. $\phi\rho\upsilon\gamma\alpha\nu\alpha$, сухо грање, суварци: Јѡѡа 30, 7; III Јездр. 15, 23.

Хвратный < хвратънь з. φρουράνω-
δης, као сухо дрво, осушен:
Син. у II Нед. В. п.

Хвиредъ м. јевр., стари назив Ге-
нисаретскога језера: IV Мојс.
34, 11; Ис. Нав. 11, 2; 13, 27.

Хвртъ грч., тамница подземна:
Јер. 37, 16.

Хвртимъ м. грч., Македонија: I
Мак. 1, 1.

Хижа < хыжа f. χαλύβη, колиба,
кућица: Прол.

Хижда < хыжда f. κέλλιου, хелија
(Микл.).

Хизина f. в. хижа: Прол.

Хитрицъ < хытриць м. 1) τεχνίτης,
вештак, уметник: Дел. 19, 24;
Апок. 18, 22; Ст. на лит. на
св. ап. П. и П.; 2) πανούργος,
лисац, пренредењак, сплеткаш
(Вост.).

Хитрословесный < хытрословесънь з.
τεχνολόγος, који вешто говори,
красноречив: Ак. Бог. ик. 9.

Хитростный < хытростънь з. ἐπι-
στημής, разборит, паметан: Ва-
рух 3, 27.

Хитрость f. 1) τέχνη, вештина, у-
метност, занат: Дел. 18, 3;
Апок. 18, 22; 2) ἐπιστημή, зна-
ње, наука: Син. у II Нед. В. п.

Хитрствовать v. imperf. -ствѣю, -ши,
τεχνοῦμαι, показивати вештину
у нечему: Прем. Сол. 13, 11.

Хищеніе < хыштеніе n. ἀρπαγή, гра-
беж, плен, отмица: Мат. 23, 25;
Мол. 4 у Послед. прич.; Мол.
у св. Лит. Вас.

Хищтенъ < хыштетьнь з. ἀρπαξ,
грабљив, грабежљив: Прол.

Хищникъ < хыштыникъ м. ἀρπαξ,
грабљивац, отмичар: Мат. 7,
15; Лук. 18, 11.

Хирамъ м. (јевр., златни, светли,
благородни), цар турски, савре-
меник Давида и Соломона: I
Пар. 14, 1.

Хирогрнль, -ль м. χοιρογρύλλος, пи-
томи зец: III Мојс. 11, 5.

Хитонъ м. χιτών, мушка доња
хаљина: II Мојс. 29, 5; Јов.
19, 23.

Хламуда f. χλαρίς, горња хаљина,
плашт: II Мак. 12, 35; черкля-
наа, пурпурна: Мат. 27, 28.

Хластъ, -ый з. ἄγαμος, нежењен
(Вост.).

Хлипаніе n. λυγμός, нарицање, ри-
дање, јецање: плячь и.. (Прол.).

Хлѣвъ м. ἄρτος (од αἶρειν, поди-
зати), хлеб квасни, (који се
подиже): I Мојс. 3, 19; храна:
не ω хлѣкѣ единомъ жикъ вѣ-
детъ челоуѣкѣ (V Мојс. 8, 3;
Мат. 4, 4); ккѣю цѣните греко
не къ хлѣкы: Ис. 55, 2; тело
Христово: ви во ѿ единачω хлѣ-
ка причащаемъ (I Кор. 10, 16);
азъ емъ хлѣкъ животный: Јов.
6, 35. 51; хлѣкъ надѣнный в. на-
дѣнный з; хлѣкъ некиный, агѣлскій,
мана коју је Бог слао с неба
народу израильскоме у пусти-
њи и која је служила као про-
тотип хришћ. хране: Пс. 77,
24. 25; хлѣкъ жалогти, ἄρτος πέν-
θους, хлеб што се давао онима
који су плакали за мртвима:
Ос. 9, 4; хлѣки лица Гѣна, тоѿ
προσώπου, дванаест хлебова пре-
ложниа (τῆς προθέσεως) који су се
тако звали зато што су у току
целе седмице лежали у храму
на позлаћеноме столу као пред
лицем Божјим: I Цар. 21, 6; II
Мојс. 25, 30; 40, 23 и др.

Хлѣвина f. 1) οἰκία, кућа, стаја, штала (*Микл.*); 2) δωμάτιον, спаваћа соба, одаја (*Вост.*).

Хлабъ < хлабъ f. καταβράχτης, слап, водопад, устав: χλαβὴν νέκυνια (I Мојс. 7, 11); во гласѣ хлабѣй: Пс. 41, 8; едины шкерзия еи хлабкн гнѣва Бога ткогв: Кан. св. Андр. крит. п. 2 т. 4.

Ховотница < ховотница f. πολύπους, polypus, полип а) морски; б) у носу: Хил. тип.

Ховотъ m. οὐρά, реп: Апок. 12, 4.

Ходатай m. 1) παράκλητος, заступник, посланик: I Јов. 2, 1; 2) μεσίτης, посредник између Бога и људи: Гал. 3, 19. 20; Кан. воскр. гл. 2. п. 4 и 5 ирм.

Ходатайствѣнъ < ходатайствѣнъ з. πρόξενος, који се заузима за туђинца; гостољубив: Кан. прич. п. 7 т. 1; μεσίτιος, посредник, јемац (*Вост.*).

Ходатайство n. μεσίτεια, посредовање, заузимање, помагање, заступство: Конд. Бог.; ходатайствомъ кодоношеніа шкерѣчити Pεκεκκδ : Мол. у Ч. обруч.

Ходатайствовати v. *imprf.* -ствѣю, -ши, μεσιτεύειν, посредовати: Богор. воскр. гл. 3; ὀπερευτυχάουει , заузимати се, помагати: Рим. 8, 26. 34; Јевр. 7, 25.

Ходатаница f. μεσίτρια, посредница: Догм. гл. 4; Егзап. богор. 10.

Ходити v. *imprf.* хождѣ, -диши, 1) πορεύεσθαι, ходити, поступати: I Петр. 4, 3; 2) περιπατεῖν, шетати; живети: х. по плоти, κατὰ σάρκα, живети по телу: Рим. 8, 1; по дхѣ, κατὰ πνεῦμα, живети духовним животом: Рим. 8, 1; кѣ крашнахѣ, ἐν βρώμασι, живети у јелима т. ј. владати се

у погледу јела по спољашњем јудејском закону, постити само спољашње, телесно: Јевр. 13, 9.

Хождѣ, -ши, -ше; -шій part. praet. act. I од ходити, πεπορευομένος, ходивши, који је ходио: I Петр. 4, 3; пѣтъ оузкій хождшии прикореный: Троп. непор. у Ч. погр.

Холмъ < хлмъ m. βουνός, хум, брестуљак: IV Мојс. 23, 9; Лук. 3, 5; 23, 30; Ст. на лит. на Рожд. св. Јов. Прет.

Хомаримъ m. јевр., врачар, чаробник: IV Цар. 23, 3.

Хорепископъ m. грч., сеоски епископ који је био виши од презвитера, а нижи од градског епископа и није могао без његове дозволе рукополагати ђаконе и презвитере, него само ниже јерархијске степене до ипођакона укључиво. Иначе су хорепископи били заменици епархијских епископа на саборима са правом гласа. Престали су у правосл. Цркви већ у X веку (*Милаш*, Дост. 37—48).

Хорѣгва f. < хорѣгы, -гѣве грч., (од χορηγεῖν, предводити), барјак: Треб.; σημεῖον, знак, знамење, (*Вост.*).

Хорѣоръ m. (јевр. значи блистање), драги камен који је познатији под именом јасписа и агата: Јез. 27, 16.

Хотителнw adv. βουλευτόν, по вољи: Син. у Суб. Лаз.

Хотѣніе n. 1) θέλησις, жеља, воља; милост: Приче Сол. 8, 35; κέκμη хотѣніемъ егв, у свему што му је било по вољи; по *Данич.*: колико му год воља беше: III Цар. 9, 11; 2) γνώμη, на-

мера, жеља: Дел. 20, 3; 3) βολή, воља, одлука: Богор. воскр. гл. 6; 4) θέλημα, жеља, задовољство: Догм. гл. 4.

Хотѣти v. impf. хотѣ, -иши, μέλλειν, θέλλειν, βούλεσθαι, хтети, желети: Мат. 2, 13. 18; Марк. 10, 33; Лук. 10, 22; Јов. 3, 8 и др.

Хотѣ conj., премда: Стат. II ст. 14. **Хотѣ**, -и part. praes. act. од хотѣти, θέλων, хотећи: Мат. 1, 19 и др.

Храборникъ < храбрникъ m. ἀγωνιστής, храбри војник, подвижник, борац: Ст. на Г. в. 3 на св. Георг.

Храмина f. 1) οἰκία, дом, кућа: Пс. 83, 4; Мат. 2, 11; 7, 26; гр. земна, ἐπίγειος, тело човечје: II Кор. 4, 1; нерѣкоткорена, ἀχειροποίητος, тело духовно које ће мо имати после васкрсења: II Кор. 5, 1; Јевр. 9, 11; 2) οἰκημα, тамница: Суд. 16, 21; IV Цар. 17, 4; Јер. 37, 4. 15. 21.

Храмъ m. 1) ναός, храм, црква: не въ рѣкоткоренныхъ храмѣхъ живеть (Дел. 17, 24); не вѣте ли пакъ храмъ Бжій ете: I Кор. 3, 16. 17; 6, 19; Апок. 1, 19 sq.; 2) ἱερόν, храм незнабожачки: когини Артеміды (Дел. 19, 27); 3) οἶκος, кућа: не въ даиъ подкапати храма ιεροσ (Мат. 24, 43); и въ храмѣ не живаше: Лук. 8, 27; δῶμα, кућа: вѣзше на храмъ, попевши се на кућу (Лук. 5, 19); 4) храмъ наклѣщій, γαζοφυλάκιον, хазна Божја: Лук. 21, 1; храмъ ἱερδισалимскій, величанствени храм јудејски који је подигао цар Соломон по плановима цара

Давида на гори Моријаг у једанаестој години своје владавине. Састојао се из три одељења: Светиња над светињама, Светилиште и Притвор са три дворишта: за свештенике, за израиљане и за незнабошце. У Светињи над светињама стајао је Ковчег завета осењен крилима херувима, у коме се чувале законске таблице, жезао Аронов и мана. У Светилишту је био кадиони олтар са десет столова за хлебове предложења и на свакоме столу по један свећњак. При уласку у храм стајала су два ступа од мједи: Јахин и Боаз. Око храма су биле собе за свештенике. У дворишту за свештенике подигнут је био жртвеник од кедрова дрвета, окована златом, а поред њега умиваоница која је почивала на дванаест волова од мједи. У унутрашњем дворишту Израиљана, окруженом зградама са разним припадностима за богослужење, стајало је царско место. Спољашње двориште за језичнике опкољено је било каменим зидом. Постојао је овај храм 428 година, а разорен је од Навуходоносора 588 г. пре р. Хр. (Дјач.).

Хранице < храницие n. φυλακή, чување, стражарење, стража: положи Гди хранице оустомъ моймъ (Пс. 140, 3).

Хранилице < хранилице n. 1) φυλακτήριον (јевр. thephelim), то су биле дашчице, или комадићи пергаментна, које су носили стари Јевреји, нарочито фарисеји,

Хѣдородный < хоѣдороднь 3. ἀγε-
νής, нискога рода, незнатан: I
Кор. 1, 28.

Хѣдъ, -ый < хоѣдъ 3. 1) ῥυπαρός,
прљав; рђав: въ хѣдѣ одеждѣ
(Як. 2, 2); 2) ἐλάχιστος, мање
важан, мањи: ѣдице (I Кор. 6,
2); 3) πτωχός, бедан, лош: εἰσὶν
(Гал. 4, 9).

Хѣдѣйшій 3. sup. од хѣдый, ὑστερών,
најхуђи: I Кор. 12, 24.

Хѣждшій 3. сопр. од хѣдый, ἐλάσ-
σων, рђавији: Јов. 2, 10; ἥττων,
гори: I Кор. 11, 17.

Хѣла < хоѣм f. 1) βλασφημία, ху-
љење: Мат. 15, 19; на Дѣ-
ля: Мат. 12, 31; хѣла8 (хѣла8)
глаголати, βλασφημεῖν, хулити:
Мат. 26, 65; Марк. 2, 7; Лук.
5, 21; Апок. 2, 9; 2) λοιδορία,
ружење, погрда: I Тим. 5, 14;

3) κατηγορία, тужба: I Тим.
5, 19.

Хѣленіе < хоѣленіе п. βλασφημία,
хуљење: Кол. 3, 8.

Хѣлѣти v. impf. -хѣлю, -лиши, βλασ-
φημεῖν, хулити, зло говорити,
опадати: Мат. 9, 3; Лук. 22, 65;
Дел. 13, 45; II Петр. 2, 10.

Хѣльникъ m. βλάσφημος, који хули
Бога, богохулник: II Мак. 9,
28; 10, 36; I Тим. 1, 13; II
Тим. 3, 2.

Хѣльный < хоѣльнъ 3. βλάσφημος,
богохулни: Дел. 6, 11; глаголы
хѣльных глаголати на мѣсто εἶπε,
хулити на свето место: Дел.
6, 13.

Хѣръ m. χῶρος, северозападни ве-
тар, северозапад: Дел. 27, 12;
2) певачки збор; 3) хѣръ, уз-
вишено место у храму за пе-
вачки збор (Дјач.).

Ц

Ц двадесетчетверто слово у цр-
квенослов. азбуци, зове се цы;
као цифра ѿ = 900.

Цади јевр., осамнаесто слово у
јеврејској азбуци: Плач Јер. 1,
18; 2, 18; 3, 52; 4, 18.

Цата f. 1) ἄβολος, грчки ситан ба-
крен новац: двадесать цата дѣ-
драхма (II Мојс. 30, 13); съ ца-
тоу грека, са сребрним новцем:
I Цар. 2, 36; 2) δηνάριον, динар:
покажите ми цатѣ (динарий): Лук.
20, 24.

Цѣль f. плесан, буђ. В. зацѣльый.

Цѣлѣбникъ m. λαζάρων, цветни врт:
во цѣлѣбницѣ писаній (Сл. сјед.
на св. Три Јер.); Кан. воскр.
гл. 8 п. 7 ирм.

Цѣлѣбидный 3. који је као цвет:
докрѣдѣтель (Ст. на блаж. на св.
кн. Лаз.).

Цѣлѣтъ m. τὸ ἄνθος, цвет: смѣрны
(II Мојс. 30, 23); IV Мојс. 17,
8; 2) епитет Богородичин: Ак.
Бог. ик. 7; тракный: Як. 1, 10;
I Петр. 1, 24.

Цѣлѣница < цѣлѣбница f. 1) αὐλός,
свака свирала, фрула: II Цар.
6, 5; Јер. 48, 36; 2) κηθάρια, вр-
ста харфе; свирала: вогтрѣбимъ
дѣховною цѣлѣбницею (Сл. на лит.
на Рожд. Бог.).

Цѣлѣбникъ < цѣлѣбникъ m. ἰαματι-
κός, који лечи болести, лекар:
Троп. св. влмч. Пантел.

Цѣлизна f. χέρσις, неузорана земля: Ос. 12, 11.

Цѣлити v. impf. -лю, -лиши, θεραπεύειν, лечити: Мат. 9, 35; Лук. 9, 11; -сѧ, θεραπεύεσθαι, лечити се: ѿ недѣгъ (Лук. 5, 15); Лук. 13, 14.

Цѣлованіе n. ἀσπασμός, поздрав: Мат. 23, 7; Марк. 12, 38 и др.; Богор. отн. гл. 4; Ак. Бог. ик. 3; целив: послѣднее (Ст. у Ч. погр.)

Цѣловати v. impf. -лѧю, -лѧши, 1) ἀσπάζεσθαι, поздравляти: Єлїсавѣтъ (Лук. 10, 4); 2) φιλεῖν, целивати: Ида... пристѣпи ко Іисоу целивати его (Лук. 22, 47); цѣлѣйте мѧ послѣднимъ цѣловомъ: Ст. сл. у Ч. погр.; 3) ἀποτάσσειν, опростити се с некимъ: цѣловавъ кратію ѿплы къ Сѣрїю (Дел. 18, 18).

Цѣломѣдринный < цѣломѣдрнь 3. σώφρων, умеренъ, непорочан, трезвен, чист, паметан: Тит 1, 8; 2, 2. 5. *λογικῶν*

Цѣломѣдриннѣ < цѣломѣдрнь adv. в. цѣломѣдриннѡ: Прем. Сол. 9, 11.

Цѣломѣдриннѡ < цѣломѣдрнь adv. *μετριοφρονῶς*, умерено, трезвено, чисто: Тит 2, 12. *μετριο*

Цѣломѣдрити < цѣломѣдрити v. pf. -дрю, -дриши, σωφρονίσειν, уразумѣвати, поправляти, учити: Тит 2, 4; -сѧ, опаметити се, постати мудар: I Петр. 4, 7.

Цѣломѣдріе < цѣломѣдрне n. 1) σωφροσύνη, мудростъ, разборитост, непорочност, чистота, поштење: I Тим. 2, 9; невиност, чедност: Мол. св. Јефр. сир.; Син. на В. пон.; 2) σωφρονισμός, уздржљивост: II Тим. 1, 7.

Цѣломѣдрствовати < цѣломѣдрствовати v. impf. -ствѣю, -вши, σωφρονεῖν, бити скроман, стидљив, поштен: II Кор. 5, 13; Тит 2, 6.

Цѣломѣдръ < цѣломѣдръ 3. в. цѣломѣдринный: I Тим. 3, 2.

Цѣлость f. ὁλοκληρία, целина, потпуност, здравље: Ис. 1, 6; ицельење: Дел. 3, 16.

Цѣлѧ, -ый 3. 1) ὅλος, цео, сав: лѣто цѣло (Дел. 11, 26); ὁλοκληρος, потпут, неопштеен: каменїе цѣло по законѣ (I Мак. 4, 47); 2) ὑγιής, здрав: хоцши ли цѣлѧ быти; (Јов. 5, 6. 11. 15); 3) ἀκέραιος, наиван, безазлен: и цѣли акѡ голдѣи (Мат. 10, 16).

Цѣлѧва f. ἰασις, оздрављење, ицельење: Наум 3, 19.

Цѣна f. 1) τιμή, цена, плата: цѣна крокѣ (Мат. 27, 6); 2) χρῆμα, новацъ: продавъ принїи цѣнѣ (Дел. 4, 37); 3) κεφάλαιον, свота новаца: азъ многоу цѣною... стажахъ (Дел. 22, 28).

Цѣнити v. pf. -ню, -ниши, τιμήσαι, оцѣнити, (процѣнити: Мат. 27, 9; -сѧ, πωλεῖσθαι, продавати се: не дѣкѣ ли птїцы цѣнатсѧ... (Мат. 10, 29); Лук. 12, 6.

Ч

Ч двадесетпето слово у црквенослов. азбуци, зове се червъ; као цифра ч = 90.

Чудо < уадо m. τέκνον, чедо, дете, син: I Цар. 3, 16; 24, 17; 26, 17; III Цар. 17, 15; младїи:

- Мат. 9, 2; духовни син: I Кор. 4, 17; I Тим 1, 2 и др.
- Чадолюбница** < чадолюбница f. φιλότεχνος, која воли децу: Тит 2, 4.
- Чадоненавистникъ** < чадоненавистникъ m. μισοτέχνος, који мрзи децу: Ном. пр. 129.
- Чадородиѣ** n. τεχνουργία, рађање деце: I Тим. 2, 15.
- Чадотвориниѣ** n. παιδοποιία, рађање деце: Мол. у Ч. венч.
- Чадотворити** v. pf. -творю, -риши, παιδοποιεῖν, производити децу, рађати: сыны и дщери (Jer. 29, 6).
- Чадце** < чадце n. τεχνίον, детенце: Jов. 13, 33; I Jов. 2, 1; Гал. 4, 19.
- Чарованиѣ** n. φαρμακεία, врачање: II Мојс. 7, 11; γοητεία, чаролија, опсена: Ном. пр. 14.
- Чаровати** v. impf. -рѣю, -рѣши, γοητεύειν, врачати, чарати: Ном. пр. 16.
- Чаровникъ** < чаровникъ m. γόης, врачар: Ном. пр. 14.
- Чародѣи** m. φαρμακός, врачар: V Мојс. 18, 11; Апок. 22, 15; γόης, бајач, врач; варалица: II Тим. 3, 13; Ном. пр. 13 и 14.
- Чародѣйствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, φαρμακεύειν, чарати, врачати: Апок. 21, 8; γοητεύειν, бајати: въ кдрю, εἰς ζάλας: Ном. пр. 13.
- Чародѣиниѣ** n. περίεργος, чарање, гатање: Дел. 19, 19; φαρμακεία, врачање: Гал. 5, 2.
- Чаръ** m. φαρμακία, чар, мађија, чин: Ис. 47, 12; чары ткорѣиѣ, φαρμακός, врачар: Апок. 21, 8.
- Частиначальство** n. μεριдарχία, начелство над једним делом народа: II Jездр. 1, 11.

- Часть** < часть f. 1) μέρος, а) део: части лисовѣмъ сѣдѣтъ, пашѣ у део лисицама (Пс. 62, 11); Екл. 2, 10; слагаа часть, добар део: Лук. 10, 42; часть илѣнїа: Лук. 15, 12; б) комад: рыкы печены часть (Лук. 24, 42); в) удео, учешѣ: не имаша части го мною (Jов. 13, 8); г) уд: тѣло... не имый нѣкїа части темны (Лук. 11, 36); д) крај, покрајина: части Македонїи (Дел. 16, 12); 2) ὑπόστασις, fundamentum, подлога, основа; твердо поуздање, уверенность: къ части ии похвалянїа (II Кор. 9, 4) = похваливши се с таким увереношѣу, » у тој хвали« (Вук); къ ии части похвалы (II Кор. 11, 17) — при таком поуздању на похвалу, » у овој струци хвале« (Вук).
- Частю** < частво adv. συχνά, често: Лук. 5, 33; συχνότερον: Дел. 24, 26.
- Чаща** < чашта f. δασύς, честа, цбун, луг, шумарак: Богъ ѿ юга прїидеть, и скатыи изъ горы пришектннныа чащи — из сеновитога шумарка на гори (Авак. 3, 3); Кан. Цвет. и Бож. п. 4 ирм.
- Чащный** < чащный 3. ἀλωδής, који има много грана, гранат: дреко (IV Цар. 17, 10).
- Чашниѣ** < чашниѣ n. προσδοκία, чекање, нада, узданица: и той (т. j. Спаситель) чашниѣ мзыккѣ (I Мојс. 49, 10); Лук. 21, 26; Дел. 12, 11; ἀποκαραδοκία, очекивање: Рим. 8, 19; ἐκδοχή, ишчекивање: Jевр. 10, 27; Ст. на блаж. богор. у Нед. св. праот.; Ст. на лит. на Божиѣ.
- Чапати** < чапати v. impf. чаю, чаши, 1) προσδέχεσθαι, чекати, ишче-

- кивати: или много чаемъ (Мат. 11, 3; Лук. 7, 19); кынокленіа чающе: Рим. 8, 23; 2) ἐλπίζειν, надати се од некога нечему: аще взялии даете, ѿ нихже чаете копріати (Лук. 6, 34); -са, просдохѣν, ишчекивати се: ѿкъ дождь кѣшаніе мое (V Мојс. 32, 2).
- Чванецъ** < чваньць т. καμφάκις, крчаг: елѣа (III Цар. 17, 14).
- Чванъ** т. βάτος, мера за течност, око 36 литара (*Сенц*): елѣа до ста чвановъ (I Јездр. 7, 22); 2) ξέστης, sextarius, мера за течност и сухе ствари, шести део римскога congius-а, отприлике 0.547 литре (*Сенц*); жбан (*Вук*): Марк. 7, 4. 8.
- Человѣколюбовствовати** < уловѣколюбствовати v. impf. -ствѣю, -ши, φιλανθρωπεύειν, волети људе: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.; Мол. јут. 6.
- Чепочка** < чепьука f. ἐμπλόκιον, ланчић, копча: II Мојс. 28, 25.
- Чепь** f. ἀλυσιδωτόν, ланац: златаа (II Мојс. 28, 24; IV Мојс. 31, 50).
- Червень** < уръвень f. κόκκιον, свила тамно-црвене боје, скерлет: Апок. 18, 12.
- Червій**, -іа < уръвнй т. σκόλωξ, црв: инѣдь черкѣемъ (Ст. на хвал. у суб. месоп.).
- Червленецъ** < уръвеньць т. μίλτος, пурпур, црвенило: Јер. 22, 14.
- Червеница** < уръвенница f. κόκκινον, хаљина начињена од пурпурне материје, порфира: II Мојс. 25, 4; II Цар. 2, 14; Апок. 17, 4; 18, 16; Кан. св. Андр. крит. п. 8 т. богор.; Сл. на хвал. св. влмч. Прок.; ἀλουγγίς, гримизна хаљина: Кан. у Нед. свих св. п. 6 т. 3.
- Червеничный** < уръвенный 3. πορφύρεος, пурпуран, скерлетан: Јест. 1, 6.
- Червленоватиса** < чръвеноватиса v. impf. -нѣюса, -ишиса, πυρράζειν, црвенити се као ватра: III Мојс. 13, 49.
- Червленъ**, -ый < уръвеньъ 3. ἐρυθρός, румен, црвен: риза (Ис. 63, 1); κόκκινος, скерлетан: хламидя (Мат. 27, 28); ἐρυθρός, црвен: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.; βεβαμμένος, обојадисан: кровію (Апок. 19, 13).
- Червленъ** < уръвеньъ f. κόκκινον, црвена мрља, пега: I Мојс. 38, 30.
- Червь**, -а < уръвь т. 1) σκόλωξ, црв: Марк. 9, 48; 2) σής, мољац: Мат. 6, 19. 20.
- Черпокожный** < уръпокожный 3. ὀστρακόδερμος, који има кожу као цреп (корњача): Ном. пр. 223.
- Черминъ**, -ый < уръмынь 3. πυρράκις, црвен: I Мојс. 25, 25; I Цар. 16, 12; πυρρός, црвен као ватра: смій (Апок. 12, 3); ἐρυθρός, црвенкаст: II Мојс. 10, 19; 13, 18; черное море, ἐρυθρὴ θάλασσα, црвено море (међу Египтом и Аравијом): Дел. 7, 36; Јевр. 11, 29; Догм. гл. 5; мора черминю пѣчинѣ, θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος: Кан. воскр. гл. 4 п. 1 ирм.
- Черноватиса** < уръмноватиса v. impf. -нѣюса, -ишиса, πυρράζειν, црвенити се као ватра: Мат. 16, 2. 3.
- Черничество** < уръньчество п. τὰ μοναχικά, монаштво: Прол.
- Черничествовати** < уръньчествовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, бити монах, проводити монашки живот: Прол.

- Чернило** < урѣнило п. μέλαν, црнило: II Јов. 1, 12; III Јов. 1, 13; II Кор. 3, 3.
- Черничје** < урѣничје п. συχαμίνος, шумска дивља смоква: III Цар. 10, 27; Пс. 77, 47; Ис. 9, 10.
- Чернота** < урѣнота f. ἀμαυρότης, мрак: Кан. Возн. п. 9 т. 4 богор.
- Чернѣха** < урѣноуѣха f. μελάνθιον, врста дивљег граха; грахор: Ис. 28, 25.
- Черный** < урѣнь 3. μέλας, црни: Мат. 5, 36.
- Черпати** < урѣпати v. impf. -паю, -ши и -паю, -паши, κεραννύναι, прпети, захватати: Апок. 18, 6.
- Черствый** < урѣствъ 3. ὀλοσφύρητος, тврд, стврднут: проифоры (Уч. изв.).
- Черта** < урѣта f. κεραία, црта, кука, тигла: Мат. 5, 18; Лук. 16, 17.
- Чертогъ** < урѣтогъ m. 1) ταμείον, ложница, брачна соба: мкω женихъ иходай ѿ чертога икогω (Пс. 18, 6); 2) νυμφών, ложница за младенце: чертогъ твоей виждѣ... (Свјет. на В. пон.); Троп. у Послед. прич.; 3) ἡ παστάς, -άδος, стан, палата, двор: нѣный (Ст. на хвал. у Нед. мес.); мкω ѿ чертога произшедъ: Ст. воскр. на хвал. гл. 1; Ст. 4 Пасхе.
- Чешати** v. impf. чешѣ, -шиши; 1) κνήθειν, чешати, чешляти; сврбити: чешемѣ сѣдохъ, које сврби ухо (II Тим. 4, 3); 2) συλλέγειν, сабирати, брати: не ѿ терніа ко чшѣтъ смѣккы (Лук. 6, 44).
- Чествованіе** < уѣствованіе п. σεβασμα, поштовање; светиња: Дел. 17, 23.
- Честивъ, -ный** < уѣствъ 3. 1) σεμνός, частан, поштен: старцемъ... кыти чѣстнымъ (Тит 2, 2); 2) κόσμος, уредан, чедан: иікопѣ кыти чѣстнѣ (I Тим. 3, 2); 3) τίμιος, поштован: законодчитель чѣстенъ кѣмъ людемъ (Дел. 5, 34); 4) ἐντιμος, драг, мио: иже кѣ емѣ чѣстенъ (Лук. 7, 2).
- Чести** < унсти v. impf. чтѣ, чѣши, 1) ἀριθμεῖν, бројати; 2) ἀναγνώσκειν, читати: Мат. 12, 5, 15; Марк. 13, 14 и др.; -са, ἀναγινώσκειν, бити читан: II Кор. 3, 15.
- Честивый** < уѣствъ 3. σεβόμενος, побожан: Дел. 13, 43, 50.
- Честность** < уѣствность f. σεμνότης, светост, достојанство, поштење: Тит 2, 7.
- Честнѣ** < уѣствнѣ adv. ἐντίμως, часно, поштено: IV Мојс. 22, 17.
- Честнѣе** comp. од честнѣ, ἐντιμότερως, часније вредније, угледније: Лук. 14, 8.
- Честно** < уѣствно adv. ἐνδόξως, часно, славно: I Мак. 11, 60.
- Честь** < чѣсть f. 1) τιμή, част: дрѣгъ дрѣга кольши творѣше (Рим. 12, 10); емѣже чѣсть, чѣть: Рим. 13, 7; Кол. 2, 23; поштовање: I Петр. 3, 7; 2) τιμότης, изобиље, богатство: шкогатинака... ѿ чѣсти егω (Апок. 18, 19).
- Четверница** f. τετράς, четворица, четвртник: Дел. 12, 4.
- Четверницу** adv. τετραπλοῦν, четвороструко: Лук. 19, 8.
- Четверовластковати** v. impf. -ствѣю, -шии, тетрарχεῖν, управљати четвртим делом царства, бити четверовласник: Лук. 3, 1.
- Четверогѣкω** < четвероугѣо adv. τετραπλῶς, на четири угла: III Цар. 6, 33.

Четверодневенъ *з.* τεταρταῖος, који је четири дана на неком месту (у гробу): Јов. 11, 39.

Четверочастенъ < **четверочастънъ** *з.* τετραμερής, раздѣлен на четири дела: воинство (II Мак. 8, 21).

Четвертовластникъ *м.* τετράρχης, владалац над четвртим делом царства: Ирмдъ (Мат. 14, 1; Лук. 3, 19; 9, 7; Дел. 13, 1).

Четѣй *з.* који служи, који је одређен за читање: ч. миней, минеј у коме се налазе животи светих (*Дјач.*).

Чѣтки (чотки) *рл.* рус., бројанице; в. вервица: Ном. пр. 87.

Чешѣ < **чешоуѣ** *ф.* λεπὶς, љуска: I Мојс. 11, 9; крљушт: Дел. 19, 18.

Чинити *в.* *рл.* -ню, -ниши, ἀνατάξουσαι, састављати, описивати: покрѣтъ (Лук. 1, 1).

Чиноначаліе < **чиноначаліе** *п.* ταξιарχία, вођство: агѣловъ (Богор отп. гл. 1); агѣловъ и челоуѣкъ: Кан. воскр. гл. 8 п. 9 ирм.; кезплотныхъ: Мол. 3 по прич.; тауματαухѣ, заповедништво једнога одељења војске: оумноѣ (Стат. II ст. 112).

Чиноначальникъ < **чиноначальникъ** *м.* ταξιάρχης, вођа, војвода, први чиновник, начеоник у служби: Ст. на Г. в. на Усп. Бог.; Троп. св. арх. Мих.

Чиноположеніе *п.* διατάξις, устав, ред по коме се врши неки обред или служба: Јез. 43, 10.

Чинорасположенъ *з.* ἐρτισμένος, распоређен по извесном реду: Јез. 42, 3.

Чинъ *м.* 1) τάξις, а) поредак, ред: вкл. . . по чинѣ да быкають (I Кор. 14, 40); в) чинѣ чреды своеа: Лук.

1, 8; б) облик: посланіе моленіа чинѣ илѣще (II Мак. 9, 18); в) чин, звање, достојанство: по чинѣ Мелхиседекѣ (Јевр. 5, 6, 10); влѣд в) чинѣ своеа (II Јездр. 1, 15); г) стање, место: Вознесена тл видѣкши црковь на крестѣ солнце праведное ста в) чинѣ своеа. = угледавши Тебе, праведно сунце, на крсту, црква се зауставила на месту своа т. ј. смутила се (Кан. воскр. гл. 4 п. 4 ирм.; 2) τάγμα, а) врста, ред: кѣждо же во своеа чинѣ (I Кор. 15, 23); б) чета: агѣльскими невидимѣ дорѣносима чини, којега невидливо носе на копљима анђелске чете (Херув).

Числѣти *в.* *импр.* -шлю, -слиши, ἀριθμεῖν, бројити, приборјавати: Кан. у Ч. погр. млад. п. 9 Сл.

Число *п.* ἀριθμός, број: плодѣвъ (III Мојс. 25, 16); II Цар. 21, 20; Лук. 22, 3; Дел. 4, 4.

Чистолѣпнѣ *adv.* ἀγνοπρεπῶς, чисто, непорочно: Троп. 2 после Свјет. у Нед. сир.

Чистота *ф.* 1) καθαρότης, чистота: плотска (Јевр. 9, 13); 2) ἀγνεῖα, непорочност, чедност, невиност: IV Мојс. 6, 2; вкразъ в) ди вѣрными. . . чистотѣ: I Тим. 4, 12; 3) σεμνότης, светост: поживемъ во влѣвомъ блгочитіи и чистотѣ (I Тим. 2, 2).

Чистотный < **чистотънъ** *з.* καθαρός, чист: Кан. воскр. гл. 7 п. 8 богор.

Чистъ, -ий *з.* 1) καθαρός, чист: IV Мојс. 19, 9; ирдцемъ: Мат. 5, 8; 2) ἄγνός, непорочан: житіе (I Петр. 3, 2); дѣкѣ чистѣ предстѣкши Хрїстоки: II Кор. 11, 2;

- 3) *σεμνός*, частан, свет: *δίακονωμικῶς* такожде *καίσιμικῶς* (I Тим. 3, 8).
- Членовныа** pl. t. *μύλαι*, челюсти: *λεωνοειδῶς* сокрѣшилъ естъ Гдѣ (Пс. 57, 7); *λεωνοειδῶς* якоже львицица: *Йоиль* 1, 6; *καὶ κωκυθῶν*: *Приче Сол.* 30, 14.
- Членъ** m. *ἀρμός*, члан: *Евр.* 4, 12.
- Чревкнъ** < *чръвнъ* 3. *τοῦ γαστροῦ*, утробан: *плода чръвня* (Степ. гл. 3 ант. 2 и гл. 7 ант. 2).
- Чрево** < *чръво* n. 1) *γαστήρ*, материца, утроба: *ωκρῆται* имидци ко *чръкѣ* (Мат. 1, 18); Мат. 19, 12; Лук. 1, 15, 31. 41—44 и др.; 2) *κοιλία*, трбух: *якоже* ко *кѣ* *Ιωна* ко *чръкѣ* *κίτωνος* (Мат. 12, 40); *желудецъ*: *желаше* насытити *чрево* *σκοῦ* *ᾧ* *ροζецѣ* (Лук. 15, 16); 3) *νεφρός*, бубрег: *чръвня* (Мол. св. *Јов.* *Злат.* у *Послед.* *прич.*).
- Чревоасникъ** m. *ἐγγαστριμυθος*, који *врача* из *трбуха* не *отварајући* *уста*: III *Мојс.* 20, 27.
- Чревоболѣніе** n. 1) *δυσεντερία*, *пролив*, *срдоболя*: *Син.* у *пет.* *Светле седм.*; 2) *σπρόφος*, *трдоболя*: *Прем. Сир.* 31, 23.
- Чревоѣсія** n. *γαστριμαχία*, *прождрливост*, *обједање*, *пированье*: *Ч. испов.*
- Чревокошівникъ** < *чръвокъшьбъннкъ* m. v. *чревоасникъ*: *Ис.* 8, 19.
- Чревокошівство** < *чръвокъшьбъство* n. *ἐγγαστριμυθος*, *гатање*, *врачанье* из *трбуха*; *дух* *врачарски* (*Данич.*): I *Цар.* 28, 18.
- Чревоносити** v. *imprf.* -шѣ, -сиши, *γαστροφορεῖν*, у *утробѣ* *носити*: *Ст. богор.* на *Г. в.* на *св. Ник.*
- Чревоношніе** n. *κωφορία*, *плод* у *утробѣ*: *Кан. воскр.* гл. 4 п. 9 *ирм.*; *κώημα*, *трудноћа*: *Ном.* пр. 70.
- Чревоѡгодіе** < *чръвоѡгодіе* n. *ἀσωτία*, *сласолюбивост*, *облапорност* (*Вост.*).
- Чреда** < *чръда* f. *ἐφημερία*, *ред*: *раздѣли* *ѣхъ* *Давидъ* на *чреды* (I *Парал.* 23, 6); и по *чредамъ* *исоймъ* *жрѣтъ*: II *Парал.* 13, 11; *чредѣ* *скащенникѡвъ* и *левитѡвъ*: II *Парал.* 31, 2; *Лук.* 1, 5. 8.
- Чревоѡжителный** 3. *διὰ βίου ὄλου*, *доживотан*: *козлежаніе* (*Ном.* пр. 13).
- Чрезъ** < *чръзъ* pгаер. *διὰ*, *кроз*, *преко*: I *Петр.* 1, 5; *Евр.* 2, 15.
- Чрепина** < *чръпина* f. *ῥ. чрепъ*: *Прол.*
- Чрепный** < *чръпнъ* 3. *δοτρακώδης*, *глинени*: *гора* (*Суд.* 1, 35).
- Чрепъ** < *чръпъ* m. *δοτρακον*, *чрепъ*: *Ис.* 30, 14; *πλίνθος*, *опека*, *чрепъ*: *Ис.* 65, 3.
- Чресла** < *чръсла* pl. t., *ὀσφύες*, *lumbi*, *бедра*, *бокови*: I *Мојс.* 12, 35; 35, 11; III *Мојс.* 3, 9; *Мат.* 3, 4; *Марк.* 1, 6; *Лук.* 12, 34; *Ст. на Г. в.* 3 на *Рожд. св. Јов.* *Прет.*; *Ст. на блаж. на Усп. Бог.*; *πλευραὶ*, *бедра*: *гннъ* *твой* *ниже* *изыде* из *чрепъ* *твоихъ* (III *Цар.* 8, 19); *чресла* *моавскіѡвъ*, *ἣ* *ὀσφύς* *τῆς* *Μωαβίτιδος*, *војници* *Моавски*: *Ис.* 15, 4.
- Чресленникъ** < *чръслннкъ* m. *περίζωμα*, *појас*: *Јер.* 13, 1.
- Чресмина** < *чръсмнна* f. (нема у грчком *текстѣ*) *ἰλεχ*, *цер*, *храст*, *Steineiche* (*Жеріс*): *Дан.* 13, 58.
- Чтеніе** < *чътеніе* n. *ἀνάγνωσις*, *читанье*: *Дел.* 13, 15.
- Чтилице** < *чътилице* n. *σέβασμα*, *светиња*: *Дан.* 14, 27; II *Сол.* 2, 4.
- Чтити** < *чътити* v. *imprf.* *чтѣ*, *чтиши*, 1) *τιμᾶν*, *поштовати*: *чти* *отца* и *матерь* (*Мат.* 15, 4; 19, 19; *Марк.* 7, 10; *Лук.* 18, 20; *Еф.* 6. 2); 2) *σέβειναι*, *бити* по-

- (Пс. 2, 1; Дел. 4, 25); Кан. Бож. п. 9 прип. 2; беснито, горопадити се, дизати се: Кан. Нед. цвет. п. 9 на Сл.
- Шкениѣ** < шкениѣ п. *ῥασμα*, шивење, ткање: II Мојс. 36, 7.
- Шкениѣ** 3. part. praet. pass. од шити, *ῥαπτός*, шивен: Јов. 19, 23.
- Шедъ**, -ши, -ше < шѣдъ; шѣдый; шѣдшій 3. part. praet. act. I од ити, *πορευθεὶς, ἐλθών*, ишавши, који је ишао: Мат. 2, 8 squ.; Марк. 1, 44 squ. и др.
- Шелкъ** м. (руски: шёлкъ), *σηρικός*, свила: Апок. 18, 12.
- Шелъ** < шьлъ, шла, шло, part. praet. act. II од ити.
- Шепотливый** < шьпѣтъливъ 3. *ψιθυρίζων*, који погајно оговара некога: Прем. Сир. 21, 31.
- Шепотникъ** < шьпѣтъникъ м. *ψιθυριστής*, дошаптавало, клеветник, опадач: Прем. Сир. 5, 16; Рим. 1, 30.
- Шепта** f. *ψιθυρισμός*, дошаптавање, опадање: Екл. 10, 11.
- Шептаніѣ** < шьпѣтъннѣ п. в. шепта: II Кор. 12, 20.
- Шептати** < шьпѣтати v. impf. шепчѣ, -чеши, *ψιθυρίζειν*, шаптати: Пс. 40, 8.
- Шершень** м. *σφηγία*, оса, стршљен: II Мојс. 23, 28; V Мојс. 7, 20.
- Шествиѣ** < шьствнѣ п. *πορεία*, пут: Лук. 13, 22; путовање: II Кор. 11, 26; Ст. на Г. в. у V Нед. В. п.; шьствѣи ткорити, путовати: II Мак. 3, 8.
- Шествовати** < шьствовати v. impf. -ствѣю, -иши, *διοδεύειν*, ићи, путовати: Ст. по пол. на св. кн. Лаз.
- Шинъ** јевр., двадесетпрво слово у јеврејској азбуци: Пл. Јер. 1, 21; 2, 21; 3, 61; 4, 21.
- Шипецъ** < шипѣцъ м. *ῥόδιον*, дивља ружа: V Мојс. 8, 8.
- Шипковый** < шипѣковъ 3. *τῶν ῥόδων*, од шипка, од руже: цвѣтъ (Прем. Сол. 2, 8); садъ: Прем. Сир. 24, 15.
- Шипокъ** < шипѣкъ м. 1) *ῥοῶ*, шипак (воѣка): II Мојс. 28, 33; IV Мојс. 13, 24; Јоил 1, 12; садъ шипѣковъ: П. н. п. 4, 13; 2) *ῥόδον*, ружа: цвѣтъ шипѣковъ (Прем. Сир. 50, 8); гласъ твою мѣш шипокъ *ἰψινηκίης*: Конд. св. Јов. Прет.
- Шипчанъ** < шипѣчанъ 3. *ἐν ῥοῶ*, гранат: цвѣтъ (Јез. 19, 10).
- Широта** f. *πλάτος*, ширина; по *Данич.* зглавак: *στειγνὰ Ἰακωβλά* (I Мојс. 32, 25).
- Ширшій** 3. сопр. од широкъ 3. *πλάτύτερος*, шири: ширшал несеѣ, шира од неба (Бог. воскр. гл. 1).
- Шія** < шни f. *τράχηλος*, шија, врат: *ωκѣшахδ дѣтица за шни ихъ* (I Мак. 1, 61); III Мак. 4, 7.
- Шлемъ** < шьлѣмъ м. *περικεφαλαία*, кацига: Еф. 6, 17; I Сол. 5, 8.
- Шолкъ** м. рус., свила: Ч. испов.
- Шойца** < шоѣца f. *ἡ ἀριστερά*, левица: Приче Сол. 3, 16; Мат. 6, 3.
- Шой** < шоѣ 3. *ἀριστερός, εὐώνυμος*, леви: II Кор. 6, 7; Апок. 10, 2.
- Шомный** < шоѣмъ 3. *κραταλῶν*, пијан: Ис. 24, 20.
- Шомѣти** < шоѣмети v. impf. -млю, -миши, *ῥυχεῖν*, шумити, јечати: градъ шѣмѣцъ (III Цар. 1, 41).
- Шомъ** < шоѣмъ м. 1) *ῥῆχος*, звук, хука, хујање: *морскій* (Лук. 21, 25); съ несеѣ: Дел. 2, 2; 2) *φωνή*, глас: *жерновный* (Апок. 18, 22); *вьсть шѣмъ...*: Ст. на хвал. Дух.

Щ

Щ двадесетдевето слово у црквенослов. азбуци, зове се ца.

Щадѣніе < штадѣніе п. δέησις, штедљивост, молба, жалост: Прем. Сол. 12, 20.

Щадѣти < штадѣти v. imperf. щаждѣ, -диши, φείδασθαι, штедети, жалити: Дел. 20, 29; I Кор. 7, 28; II Кор. 1, 23; 12, 6; κτῆμα щадѣй: Ч. венч. двобрач.

Щастіе п. τύχη, случај, усуд, судба: Ном. пр. 23.

Щедрити < штедрити v. pf. -дрю, -дриши, οἰκτιρεῖν, умилостивити, пожалити: II Мојс. 33, 19; Пс. 36, 21; 101, 14. 15; миловати: Пс. 102, 13.

Щедрота < штедрота f. οἰκτιρμός, сажальење: Пс. 105. 46; милосрђе: Рим. 12, 1; II Кор. 1, 3; Кол. 3, 12.

Щедротство < штедротство п. в. штедрота: Сл. на лит. на Благов.

Щедръ, -ый < штедръ 3. οἰκτιρῶν, милосрдан: Пс. 144, 8; Јак. 5, 11; Конд. у Нед. блуд. с.; συμπάθης, милостив, који има сачешће према другоме (Дјач.).

Щербъ < штрѣбъ 3. mancus, сакат, кѣаст; крѣнь (Микл.).

Щена < штена п. σκῆνος, штене: свѣрь гѣна вземши щена коѣ (Прол.).

Щитица < штитица m. ἀσπίδιον, мали штит: II Мојс. 28, 13.

Щитникъ < штитникъ m. πελταστής, оклопник: II Пар. 14, 8.

Щитопродавецъ m. ῥωποπώλης, трговац штитовима: Нејем. 3, 32.

Щитъ < штитъ m. θυρεός, штит: Еф. 6, 16.

Щогла f. ἰστός, катарка, јарбол: Ис. 33, 23.

Щодо < штоодо п. чудовиште: III Јездр. 5, 8.

Щокъ < штоокъ m. ψόφος, шум, звек, прасак, бука: Мин. 24 нов.

Ъ

Ъ тридесетдруго слово у црквенослов. азбуци, зове се ѡтъ.

Ъждніе п. ἔπλασία, вожња, путовање: Авак. 3, 8.

Ъздити v. imperf. ѣждѣ, ѣздиши,

ἐπιβαίνειν, возити се: IV Мојс. 22, 30.

Ъхати, ѣдѣ, ѣдиши, ἀναβαίνειν, путовати, возити се; јахати: и конника ѣдѣца (Наум 3, 3).

Ю

Ю 1) тридесетређе слово у црквенослов. азбуци, зове се юскъ;

2) ю pron. pers. acc. sing. од она.

Югъ m. νότος, 1) југ: Лук. 13, 29; Апок. 21, 13; 2) јужни ветар:

δύσηκ

Пс. 77, 26; югъ кѣюць: Лук. 12, 55; дхндкшд югд: Дел. 27, 13; югъ кѣюции глезами, радостію пождѣтъ (Пс. 125, 5; Степ. гл. 3 ант. 1); кѣ югъ кѣай кворки повст-

- ныа го глезамн = који сеје у време јужног (топлог) ветра т. ј. у време невоља... (Степ. гл. 7 ант. 1).
- Юдолиѣ** < ѡдлиннѣ п. φάραγξ, долина, јама, јаз, понор: Варух 5, 7.
- Юдоль** < ждоль f. κοιλάς, долина: гланал (I Мојс. 14, 3); V Мојс. 3, 29; плачевнаа: Пс. 83, 7; ко оудоли Терекѣнда: I Цар. 17, 2; вѣтп, увала: V Мојс. 3, 29.
- Южика** < жжнка f. συγγενής, роѣак, роѣака: Лук. 1, 36; Јов. 18, 26.
- Южскій** < южскъ з. τοῦ νότου, јужни: царица южикаа (Мат. 12, 42; Лук. 11, 31).
- Южскъ** з. в. южскій: дщи царѣ южика (Дан. 11, 6).
- Юза** < жза f. δεσμός, свеза: Лук. 13, 16; юзы, окови: Дел. 16, 26. В. оѣза.
- Юзникъ** < жзникъ т. δεσμός, су-жањ: Дел. 16, 25. 27; II Тим. 1, 8; Филиб. 1, 1; Јевр. 13, 3; дрекныа юзники сококрникъ го го-кою: Ст. на стих. воскр. гл. 5.
- Юнецъ** < юнць т. 1) ταῦρος, во, јунац: Ис. 30, 24; юнцы тѣчнѣн: Пс. 21, 13; Мат. 22, 4; Дел. 14, 13; 2) μόσχος, бик, теле: I Мојс. 21, 27; V Мојс. 22, 10; 3) νεβρός, јеленче: П. н. п. 8, 14.
- Юница** f. δάμαλις, јуница, женско теле: I Мојс. 15, 9; Суд. 14, 18; рыжа непорочна, риѣа (црвенкаста) и која није носила јарма: IV Мојс. 19, 2. Тим именов назива се у цркв. песмама Пресв. Богородица зато што се И. Христос, као жртва за грехе наше, назива юнцемъ или тельцемъ: Кан. Ак. Бог. п. 3 т. 2; Кре-стобогор. и др.
- Юностный** < юностьъ з. νεότητος, младићски: грѣхъ (Јова 13, 26).
- Юность** f. 1) νεότης, младост: κτλ глѣ сохранихъ ѿ юности моеа (Мат. 19, 20; Марк. 10, 20; Лук. 18, 21); I Тим. 4, 12; 2) τρυφερότης, нежност, размаженост, раскош: V Мојс. 28, 56.
- Юноста** т. νεανίσκος, младић: II Мојс. 10, 9; νεάνις, девојка: III Мак. 5, 33.
- Юнотка** < юнотъка f. νεάνις, девој-чица: IV Цар. 5, 2.
- Юноша** т. νεανίσκος, νεανίας, младић: II Мојс. 24, 5; Пс. 148, 12; Мат. 19, 20. 22; Марк. 14, 51; νεώτερος, момак, слуга: Дел. 5, 6; I Тим. 5, 1; Тит 2, 6.
- Юнчій** < юнчнй з. ταύρων, телеѣи: Пс. 49, 13; Јевр. 9, 23; 10, 4.
- Юнъ**, -ый з. νεώτερος, млад: Јов. 21, 18; I Тим. 5, 11; νεός, мла-ѣан: Тит 2, 4; юно из ѣдмаи отроча: Кан. Бож. п. 6 т. 2.
- Юнѣйшій** з. sup. од юный, нај-млаѣи: Лук. 15, 12.
- Юродивъ**, ый < жродивъ з. μωρός, глуп, луд: Мат. 25, 2. 3. 8; Хрѣта радн, διὰ Χριστὸν σαλός: Ном. пр. 24.
- Юродство** < жродъство п. μωρία, лудост: I Кор. 1, 18; 2, 14.
- Юродствовати** < жродъствовати v. impf. -ствѣю, -еши, παίζεσθαι, правити се лудим (Дјач.).
- Юродъ** < жродъ т. μωρός, луѣак, будала: Прол.
- Юха** f. ζωμός, чорба: Ис. 65, 4; Суд. 6, 19.

Ω

Ω 1) interj. ω, о, са nom.: ω паѣа кѣѣа; са voc.: ω мѣдрогѣ и глосѣ Бжѣй; са adv.: ω горѣ, ουαλ, тешко; 2) праер. περι, ὑπερ, о, са асс.: ω деинδѣ Отца; са loc. за: ω градѣ и мѣ...; 3) цифра ω = 800.

Ωбаваніе п. ἐπωδῶν, бајање, врачанье, чарање: Ном. пр. 12.

Ωбаватѣль м. ἐπωδός, врач, бајач: Ном. пр. 12.

Ωбавати v. impf. -ваю, -ваши, ἐπάδω, бајати, врачати: Иже не оуглышитъ гласа ωбавяющихъ, ωбавяемъ ωбавяетѣ ω премѣдра, која (т. j. аспида) не чује гласа бајача (т. j. оних који кроте и ловѣ дивльѣ животиње), очаравана очарава се од премудрога (Пс. 57, 6); V Мојс. 17, 11; Ном. пр. 12.

Ωбаврніе < ωбаврение п. βαφῆ, машѣење, бојадисање црвеном бојом; црвенило, пурпур: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.

Ωбаврѣти v. pf. -грю, -гриши, πορφύρειν, оцрвенити: Конд. св. Дим.

Ωбвдѣти v. pf. -ждѣ, -дѣши, διαβάλλειν, оклеветати (Микл.); καταλαλεῖν, оговорити, опастѣ (Вост.).

Ωбвждати v. impf. -ждаю, -ждаеши, клеветати: Слов. имп. ак.

Ωбвжденіе п. συκοφαντία, клевета (Ibid.); καταλαλία, оговарање, опадање (Вост.).

Ωбвѣдникъ < ωбвѣдникъ м. ἐξορκιστής, бајач, врач: I Цар. 6, 2.

Ωбвѣтѣль м. ἐπασιδός, врач: Дан. 1, 20; 2, 2.

Ωбвѣштѣвати < ωбѣтѣшѣвати v. impf. -ваю, -ваши, παλαιουοῦμαι, старити, застаревати: Јевр. 8, 13.

Ωбвѣтѣшити < ωбѣтѣшити v. pf. -шѣ, -шиши, παλαιουῦν, начинити старим: Јевр. 8, 13.

Ωбвѣчѣрати v. impf. -раю, -раши, δψίξειν, занѣтити. Прем. Сир. 36, 29.

Ωбвѣтити v. pf. -вѣю, -вѣши, ἐντυλίσειν, умотати, завити: тѣло.. плащаницею чистою (Мат. 27, 59).

Ωбвѣдити v. impf. -ждѣ, -дѣши, περιάγειν, около водити: по кѣмѣ градѣ (II Мак. 4, 38; 6, 10).

Ωбвѣзаніе п. δεσμός, узе, ланци, окови: IV Мојс. 19, 15.

Ωбвѣзати < ωбвѣзати v. pf. -зѣю, -зѣши и -ждѣ, -ждѣши, καταδεῖν, обвѣзати, завити: стрѣпы (Лук. 10, 34).

Ωбвгладѣти < ωбвгладѣти v. impf. -даю, -даши, περιβλέπεσθαι, гледати около, обзирати се: Марк. 5, 32.

Ωбвгорѣти v. pf. -горю, -риши, поцрнѣти: аки пѣць (Пл. Јер 5, 10).

Ωбвдарованъ з. κηχορηγημένος, одарен: крѣпостію (Прем. Сир. 44, 6).

Ωбвдѣржаніе < ωбвдѣржание п. κατάσχεσις, освојење, имање, посѣд: I Мојс. 47, 11; V Мојс. 32, 49; περιουχῆ, стена, тврѣва: I Пар. 11, 7.

Ωбвдѣржати < ωбвдѣржати v. impf. -ждѣ, -ждѣши, κατέχειν, држати, имати у власти, добити: налѣдѣе (Прем. Сир. 46, 11); 2) συνέχειν, мучити: ω колѣзней, иже ма нынѣ ωбвдѣржатъ (Јова 2, 9); побуѣивати, нагонити: иго люкѣ Бжѣа

- вѣдржитъ насъ сѣдшихъ сѣ (II Кор. 5, 14); 3) ἐπέχειν, примечити, опазити: вѣдржа какъ предсѣдніа изкираѣ (Лук. 14, 7); -са непогоднымъ временемъ, ἀκαιρεῖσθαι, бити задржанъ незгоднимъ временемъ: Филиб. 4, 10.
- Обдоженіе < обдѣльженіе п. στραγγαλα, уже, ремење: Ис. 58, 6.
- Обизвинити v. pf. -виню, -ниши, excusare, извинити, оправдати: III Цар. 2, 9; Прем. Сол. 1, 6; Jer. 46, 28; -са, оправдати се: Приче Сол. 16, 5; 17, 5.
- Обизвинати v. impf. -няю, -ниши, извиѣавати, оправдати: и обизвинѣа и обизвиню тѣ (Jer. 46, 28).
- Обизгласнѣти < обезгласнѣти v. pf. -снѣю, -ниши, κωφεῖσθαι, лишити се гласа, изгубити способность говора (Вост.).
- Обизплодствити < обесплодствити v. pf. -ствлю, -ствниши, ἀκαρτεῖν, лишити плода, лишити успеха (Ibid.).
- Обизславитисѣ < обесплавитисѣ v. pf. -влюсѣ, -шисѣ, ἀλοχύνειν, лишити се славе, обещастити се: Ис. 52, 14.
- Обизсрамитисѣ < обеспрамитисѣ v. pf. -млюсѣ, -мишисѣ, ἀναίσχυτεῖν, постати бестиднымъ. изгубити стид (Вост.).
- Обизствдствентисѣ < обеспствдствентисѣ v. pf. -ствлюсѣ, -ствишисѣ, в. обизсрамитисѣ.
- Обизтлтити < обесптлтити v. pf. -тлю, -тлнши, ἀφθαρτίζειν, учинити не распадѣвимъ, да не трухне (Микл.; Дјач.).
- Обизѣмлати < обезоѣмлати v. impf. -млаю, -ниши, καταιοῦν, залуѣивати, учинити се безумнымъ: I Пар. 21, 8.
- Обизчадити < обеспчадити v. pf. -жаѣ, -диши, ἀτεχνοῦν, лишити дѣце некога: V Мојс. 32, 25.
- Обизчестити < обеспчестити v. pf. dehonestare, обещастити, оквирити, осрамотити: Прол.
- Обизтшаніе < обесптшаніе п. παλαιότης, старина, давнина; старост, изнемоглост, скрушеност: Јов. 36, 28; Наум 1, 15.
- Обизтшати < обесптшати v. pf. -шаю, -шаши, παλαιοῦσθαι, овештати, застарити, постарити: вѣтшахъ ко вѣхъ кразѣхъ монхъ, поставах се меѣу свима... (Пс. 6, 8); и вѣа якъ риза вѣтшають: Пс. 101, 27; усахнути, изнемоѣи: кѣсти моѣ (Пс. 31, 3); ^{окобати се} истрошити се, учинити се бескориснимъ: помоѣи ихъ овѣтшѣть ко адѣ (Пс. 48, 15).
- Обизцникъ < обеспцникъ m. κοινωνός, друг, ортак: Лук. 5, 10.
- Обизырати < обеспырати v. impf. -раю, -раши, περιβλέπειν, около гледати, осматрати: Тов. 11, 4; ѣфорѣн, прежим оком гледати: Син. у суб. I седм. В. п.
- Обида f. ἀδικημα, неправда; обидѣ творити, ἐπηρεάζειν, вреѣати: Лук. 6, 28.
- Обидимъ, -ый 3. 1) ἀδικούμενος, увреѣен, коме се чини неправда: Пс. 102, 6; Дел. 7, 24; 2) καταπονοόμενος, уморан: II Петр. 2, 7.
- Обидливъ 3. ἀδικος, неправедан: Јевр. 6, 10; који радо вреѣа другога: Прол.
- Обидѣти v. pf. -жаѣ, -диши, 1) ἀδικεῖν, увредити, учинити криво: Мат. 20, 13; учинити не-

- Облагодатити** v. pf. -дацѣ, -тиши, *χαριστοῦ*, облагодатити: Еф. 1, 6.
- Облагодатствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, *χαριστοῦ*, саопштавати благодат, делити благодатне дарове: Кан. Ак. Бог. п. 6 т. 4.
- Облагодѣтельствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, *gratiae participem redere*, указати милост: Уч. изв.
- Облагодѣхати** < **облагожхати** v. impf. -хаю, -хаши, *εὐωδίαζεις*, испунити мирисом: и мѣръ шклагодѣхашій: Сл. на хвал. у Нед. по Бож.
- Обладати** v. pf. -даю, -даши, *ἡγεῖσθαι*, напред иѣи, предводити: I Мојс. 49, 26; *κυριεύειν*, загосподарити, завладати: *γρῆχῃ* во ками да не шкладыть (Рим. 6, 14); *ἡγεμονεύειν*, водити, заповедати, владати: шкладыющѣ Понтійскомѣ Пилатѣ Иудею (Лук. 3, 1); шкладынѣ быти *ἐξουσιάζεσθαι*, бити овладан од нечега, налазити се под влашѣу нечега: *εἰὰ* ми лѣтъ *ἰδῆ*, но не азъ шкладынѣ *εἰδῆ* *ᾧ* чегѡ (I Кор. 6, 12).
- Облазнити** v. pf. -ню, -ниши, *πλανάω*, скренути с пута некога, завести, довести у заблуду некога, учинити да неко залута: Пс. 106, 40; -сѡ, пасти у заблуду, преварити се (*Дјач.*).
- Область** f. 1) *ἐξουσία*, власт: кою шкластию *εἰ* творниши (Марк. 11, 28. 29. 33; Лук. 20, 2. 8); и шкласть даде *εἰς* и *ἰδῆ* творити: *εἰς* *ἐξουσίαν* ане, даѣу: Пс. 135, 8. 9; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; 2) *ἐπαρχία*, покрајина, област: *ᾧ* коѣм шкласти *εἰ*ть (Дел. 23, 34).
- Облгчити** < **оклабгчити** v. pf. -чѣ, -чиши, *κουφίζεις*, облакшати: Дел. 27, 38; *κοιτῆριον*: Кан. у Ч. погр. млад. п. 9 Сл.
- Облежати** v. impf. -лежѣ, -жиши, *περικεῖσθαι*, опкољавати, окружавати: шклежачѣ нагѣ оклакѣ шкидѣтели (Евр. 12, 1); обложити, обесити нешто о нешто: жернокѣ *οσπικίῃ* *ω* кми (Лук. 17, 2); Марк. 9, 42.
- Облеженіе** n. *πολιορκία*, опкољаванье, опсада: II Мак. 10, 18. 19.
- Облеци** < **облещти** v. pf. шклекѣ, -чиши, *ἐνδύειν*, *περιβάλλειν*, обуѣи: кѣ рѣзы (II Мојс. 40, 13; Мат. 27, 31; Марк. 15, 20); кѣ рнзѣ: Дел. 12, 8; кѣ рнзѣ кагранѣ: *εἰς* 19, 2; -сѡ, *ἐνδύεσθαι*, обуѣи се, оденути се: ни тѣломѣ во что шклетети (Мат. 6, 25; Лук. 12, 22); кѣ *νετληκίῃ* . . *βεζιμυρτίῃ*: I Кор. 15, 53.
- Облеци** < **облещти** v. pf. шклагѣ, -лажиши, *μένειν*, остати: шклагѣ кѣ нама . . и книдѣ кѣ нама шклеци (Лук. 24, 29).
- Облентисѡ** v. pf. -лѣюсѡ, -ишисѡ, *περιχεῖν*, облити се: *μεζαμι* (Ч. погр. свешт. ик. 4).
- Облечати** v. impf. -чаю, -чаши, 1) *ἐλέγχεις*, покарати: Пс. 37, 2; *τοκῆστιον* шклечаеми: *εἰς* 8, 9; корити: кто *ᾧ* кѣ шклечаеми *μα* *ω* *γρῆρε* (Евр. 8, 46); I Тим. 5, 20; Тит 1, 9. 13; 2, 15; 2) *παραδειγματίζεις*, излагати руглу, ружити: *εἰς* 6, 6; 3) *διελέγχειν*, тачно испитивати; побити: Син. на В. пет.
- Облеченіе** n. 1) *ἐλεγξίς*, *ἐλεγχος*, правданье: Пс. 37, 15; прекор, укор, карање: *εἰ*ко пиғаніе *πο*лезно *εἰ*ть . . . ко шклеченію (II

- Тим. 3, 16); Ст. на I часу на В. п.; доказивање: естъ же κῆρα... кещей обличеніе невидимыхъ (Евр. 11, 1); 2) ἀπελεγμός, презирање: еже кы ко обличеніе не прїити (Дел. 19, 27); 3) ко обличеніе дати, παραδειγματίζειν, изложити руглу: Јез. 28, 17.
- Обличителъ м. καθήγορος, тужи-лацъ: Ч. погр. свешт. ик. 18.
- Обличити v. pf. -чѣ, -чиши, 1) παραδειγματίζειν, изложити руглу: IV Мојс. 25, 4; осрамотити: и не хота еа обличити (Мат. 1, 19); 2) ἐλέγχειν, покарати: же-зломъ мѣжъ (II Цар. 7, 14); II Пар. 26, 29; и пришедъ онъ обличитъ мѣръ ѡ грѣсѣ...: (Јов. 16, 8); царъ: Ст. на Г. в. на св. прор. Ил.; укорети: Ст. на хвал. у ср. Препол.
- Обловызати v. pf. -зѣю, -зѣши, καταφιλεῖν, ижлѣубити: Мат. 26, 49; Марк. 14, 45; Лук. 7, 38. 45; Дел. 20, 37; Сл. на Г. в. на В. ср.; κατασπάσσειν, цели-вати: Сл. на Г. в. у I Нед. В. п.; -сѣ, полюбити се: правда и миръ обловызати (Пс. 84, 11).
- Обложеніе п. περίθεσις, превіяње, облагање, обавіяње накита; украс, завој: II Мојс. 38, 4; обложеніа злата (I Петр. 3, 3).
- Обложити v. pf. -жѣ, -жиши, περιβάλλειν, обложити, покрити, пребацити нешто преко не-чега: на лицѣ одѣло (IV Цар. 8, 15).
- Облази imperat. од облази: Лук. 24, 29.
- Обнажити < обзнажити v. pf. -жѣ, -жиши, γυμνοῦν, одгрнути, раз-голитити, открыти: окровеннаа (Кан. у Ч. погр. свешт. п. 4

- Сл.); икѡ обнажити прежде окоу: Ст. на блаж. воскр. гл. 8; бити го: на ρῆσις обнажитогоа (Ст. на IX часу уочи Богој.); квити обна-жены: Ст. гл. 5 у Ч. погр.; ли-шити нечега: славы (Сл. свѣт. у Нед. сир.); ἐκχυροῦν, свући (хальине), раздрѣити, разголи-тити: ρετρο (Ст. на лит. у Нед. Том.); -сѣ, лишити се, остати без нечега: ткоѣа помощи (Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.); κ-токаніа: Кан. у I Нед. В. п. п. 6 т. 2.
- Обнизити v. pf. -жѣ, -зиши, ταπεινοῦν, понизити, унишити, по-рушити, сравнити са земљом: грады крѣпкіа.. обнизити до земли (Ис. 26, 5); καταβαίνειν, спусти-ти се, понизити се: даже до земли (Ис. 25, 12; 26, 5).
- Обницати < обништати v. impf. -цаю, -цаши, πτωχεύειν, осиро-машити, осиротети: II Кор. 8, 9; икѡ обницатомъ стѣлѡ: VI час; Ст. на Г. в. на Соб. св. Јов. Прет.
- Обновленіе < обновленіе п. 1) περιποίησις, стицање, својина, до-битак: люди обновленіа, људи (народ) које је Бог узео у своју својину, сопственост (I Петр. 2, 9); 2) καινότης, новост, свежина, обновљење: δόξα (Рим. 7, 6); 3) празник јудејски уста-новљен 165 г. пре рођ. Хр. по-водом ослобођења Јудеја под вођством Јуде Макавеја од ига сирског (Јов. 10, 22).
- Обноситиѣ v. pf. -шѣсѣ, -шишиѣ, περιφέρειν, около носити: къ по-гнѣли нечестивый обноситиѣ, же-ланіе же праведнаго прїятно, чега се боји безбожник, оно ќе га

- снаћи, а жеља праведника испуниће се (Приче Сол. 10, 24).
- Обнощивати** < **обнощсвати** v. impf. -щю, -щши, διαυυχтереύειν, пренощити: I Мак. 16, 4.
- Обнощень**, -ый < **обнощтынь** з. υυχтерος, нощни: стоаніе ко ітѣй церкки (Прол.).
- Обнощрь**, δια τῆς υυχτός, нощу: Дел. 23, 31.
- Ободенорвчный** з. ἀμφοτεροδέξιος, који влада обема рукама као десном; левак: Суд. 3, 15; 20, 16.
- Обожаніе** n. ἐνδέωσις, обожаванье: Степ. гл. 6 ант. 2 Сл.
- Обожити** v. pf. -жѣ, -жиши, θεοῦν, учинити Богом: шбожени кыбши тобою (Ст. на блаж. воскр. гл. 7).
- Обозрѣтисѧ** v. pf. -зрюсѧ, -зришисѧ, περιβλέπειν, образрети се: II Мојс. 2, 12.
- Оболагати** < **облагати** v. impf. -гаю, гаши, διαβάλλειν, облагати, опадати: Пс. 37, 21.
- Оболкѧ**, -ши, -ше, part. praet. act. I од шлщри: въ ризѣ шѣтлѣѣ (Лук. 23, 11); ко крона кѣры: Кан. св. Андр. крит. п. 9 мучен.
- Оболстити** < **облъстити** v. pf. -щѣ, -стиши, παγιδεύειν, преварити, обманути: Мат. 22, 15; ἀγρεύειν, уловити, ухватити: шковомъ, у речи (Марк. 12, 13).
- Оболщень** з. part. praet. pass. од шлщри, ἐνδεδυμένος, обучен: Мат. 22, 11; Марк. 1, 6; Апок. 10, 1.
- Оболщрати** < **облъштати** v. impf. -щю, -щши, ἀπατάω, варати, обмащивати: Малах. 3, 8.
- Обонполѧ** adv. πέραν, преко, с оне стране, на другој обали: Јорданш (I Мојс. 50, 10); Мат. 4, 5.
- Обонполный** < **обонъполный** з. inferior, који се налази, који лежи на другој страни (обали) реке, мора: кык (Прол.).
- Обонаніе** < **обонаніи** n. ὄσμη, мирис: Ак. Бог. ик. 11; Исп. грех. посведнев.
- Обонати** < **обонати** v. impf. -наю, -наши, ὀσφραίνεσθαι, мирисати: I Мојс. 8, 21; Пс. 113, 15.
- Обострити** v. pf. -ощрю, -стриши, ἀκουῶν, наощрити: Сл. на лит. на св. Георг.
- Обочіи** n. κρόταφος, слепо око, слепочице: и очия ѣмъ истекѣтъ изъ шкочій ихъ (Зах. 14, 12).
- Образительный** з. τυπικός, у сликама, символички: Кан. св. Теод. п. 8 т. богор.
- Образованіе** n. ἐμφερεια, слика, сличност: Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.; τύπος, праобраз, праслика: Син. на В. четврт.
- Образовати** v. impf. -зѣю, -зѣши, μορφοῦν, τυποῦν, претстављати, образовати: Иже хрѣдкімы тайноу шкразѣюще, ми који тайно претстављамо херувиме (Херув.); изобразити (код Вука: изрезати): въ каминехъ (II Кор. 3, 7); претсказати: тогда оукѣ шкразѣмоѣ (τυπούμενος), нынѣ же дѣйствѣмоѣ (ἐνεργούμενος), које је тада претсказано, а сада се стварно догодило (Кан. Благов. п. 8 ирм. 2).
- Образъ** m. 1) εἰκών, лик, слика: чій шкразъ іей; (Мат. 22, 20; Марк. 12, 16; Лук. 20, 24); Пс. 38, 7; кип: еда шкразъ іотвори древодѣлатель (Ис. 40, 19); 2) ὁμοίωμα, слика и прилика, лик: шкразѧ не видѣтѣ, токмоу глагъ (V Мојс. 4, 12); 3) εἶδος, прили-

ка, облик: и иниде Δδχъ гѣый тѣ-
леннымъ швразомъ икв голдкъ нанъ
(Лук. 3, 22); 4) μορφῆ, обличје:
иквнл инѣмъ швразомъ (Марк.
16, 12); 5) ὑπόδειγμα, пример,
углед: швразъ ко дахъ камъ (Јов.
13, 15); Јак. 5, 10; 6) τρόπος,
начин: ииже швразомъ видѣтѣ
его идѣши на неко (Дел. 1, 11);
Дел. 7, 28; Јуд. 1, 7; Рим. 3,
2; Филиб. 1, 18; садржај: кѣ
же молитва ииѣюши швразъ ии..
(II Мак. 1, 24); 7) τύπος, лик,
слика, кип: швразы иже сотво-
ристе поклонатица ииъ (Дел. 7,
43); I Петр. 5, 3; Рим. 5, 14;
6, 17; ознака, изображење:
жезлъ ко швразъ тайны прѣиает-
ца, жезао се узима за ознаку
тајне (Кан. Воздв. ч. к. п. 3
ирм.); 8) ὑπογραμμός, пример,
углед: Хрѣтогъ намиъ штавалъ ш-
вразъ (I Петр. 2, 21); 9) μόρ-
φωσις, сплвашнѣ вид: иидѣши
швразъ кѣгочистѣа.. ииъ шв-
рацайца (II Тим. 1, 13); 10) сὺψι-
μα, својство, стаѣе, положај:
преходитъ ко швразъ мѣра ииго
(I Кор. 7, 31); 11) ὑποτύπωσις,
углед, пример: швразъ ииѣй
заракыхъ словикъ (II Тим. 1, 13);
12) χαρακτήρ, обележје, обличје:
швразъ ипостати егво (Јевр. 1, 3).

Ѕкраніе п. τρυφήτος, бербѣ: кѣно-
града (Суд. 8, 2).

Ѕвратити v. pf. -циѣ, -тиши, ἐπι-
στρέφειν, окренути: поношеніе ииъ
на глѣвѣ ииъ (Нејем. 4, 5).

Ѕвращати < окраштати v. impf.
-цаю, -цаши, στρέφειν, тамо амо
окретати се, вити се: пламенно
орѣжѣ швращаемо (I Мојс. 3, 24).

Ѕвращеніе < обраштеніе п. ἀποστροφῆ,
одвраћање, потискивање; завис-

ност, покорност, потчиѣеност
жене мужу и зависност њена
од њега: I Мојс. 3, 16.

Ѕвремененный < обрѣменнъ 3. πε-
φοτισμένος, бременом оптереѣен,
натоварен: Мат. 11, 28.

Ѕвращица < обрѣштисѣ v. pf. -ре-
кѣца, -чешисѣ, ἔχειν εὐχῆν, обе-
ѣати се, заветовати се: штригъ
гласѣ... шврекѣа ко кѣ (Дел.
18, 18).

Ѕвродовати < обрѣздовати v. impf.
-дѣю, -дѣши, φροῦν, уѣуткати,
укроѣавати, обуздавати: тѣло
(Прол.).

Ѕврокъ т. ὄφρωνιον, плата: и даде
шврока коншмъ иконмъ на лѣто
(I Мак. 3, 28; 14, 32); II Јездр.
4, 56; докольни вѣдите шврѣки
вашиими: Лук. 3, 14; швроцы грѣ-
ѣа ииѣрть: Рим. 6, 23; трошак:
кто конштѣдѣтъ иконми шврѣки
когда (I Кор. 9, 7); II Кор. 11, 8.

Ѕвросненіе п. χηρεία, ѣела: Мих.
1, 16.

Ѕвроснитисѣ v. pf. -сниюца, -сни-
шисѣ, ξυράσαι, лишити се косе,
оѣелавити, ошишати се до ко-
же, направити се ѣелав: Мих.
1, 16.

Ѕвротити v. pf. -циѣ, -тиши, φι-
ροῦν, зауздати: кола молотѣца
(V Мојс. 25, 4; I Тим. 5, 18).

Ѕврощеніе < оброщеніе п. λέπτρον,
лѣуска, мехуна: икв шврощеніе
шипка ланиты твои (II. н. п. 4,
3); 2) χρώς, боја, бојадисање:
икв шврощеніа черкленницы Пре-
чистѣа (Кан. св. Андр. крит. п.
8 т. богор.).

Ѕврдченіе < обрѣченіе п. 1) μνηστῆρα,
верѣе, прстеновање (Микл.);
2) ἀρραβών, залог: II Кор. 1, 22;
Еф. 1, 14.

Обрѣчити < обрѣхнѣти v. pf. -чѣ, -чиши, 1) *μνηστέειν*, испросити, верити, заручити: *ωκρδчиннѣй ко кыкши мѣри егω* (Мат. 1, 18); Лук. 1, 27; 2, 5; 2) *ἀρμόζειν*, обрећи: *ωκρδчихъ ко вагъ едино-мѣ мѣждѣ дѣкѣд чистѣд представити Хрѣтови* (II Кор. 11, 2).

Обрѣчи < обрѣхнѣе n. *χλιδών*, аг-милла, нажит, наруквица; по *Данич.* копча: IV Моис. 31, 50.

Обрѣчникъ < обрѣхнѣникъ m. *μνηστήρ*, заручник: III Езд. 16, 34.

Обрѣчь < обрѣхъ f. *χλιδών*, наруквица, гривна: *на динѣй мышцѣ* (Прем. Сир. 21, 24); IV Моис. 31, 50; Ис. 3, 19.

Обрѣсти v. pf. *ωκρѣщѣ*, -щѣши, *εὐρίσκειν*, наћи: I Цар. 13, 15 sq.; Мат. 2, 8; 7, 7 и др.; пѣти живота *ωκρѣтше*: Степ. гл. 7 ант. 3; -сѣ, *εὐρεθῆναι*, наћи се: Мат. 1, 18; Лук. 9, 36.

Обрѣтати v. impf. -таю, -таши, *εὐρίσκειν*, налазити: *ицай ωκрѣтатѣ* (Мат. 7, 8).

Обрѣтнѣе n. *εὐρεσις*, налажење, проналазак: *чѣтныѣ глакы... чѣтныхъ моцѣй...* (*Мѣтѣологѣ...*).

Обсирѣти v. pf. -рѣю, -рѣши, *ἀπορφανίζεσθαι*, *ορφανὸν γίγνεσθαι*, осиромашити, постати сиротан: Прол.

Обслонити v. pf. -слоню, -ниши, *περικτινέναι*, оградити, опколити: Прол.

Обстати v. pf. -станѣ, -ниши, *circumstare*, стати унаоколо, окружити, опколити: III Езд. 15, 33.

Обстоанѣ < обстоанѣе n. *περιοχή*, опсада, невоља: *Јер.* 19, 9; *περίστασις*, нападај, беда, напаст, мука, патња: II Мак. 4, 16; Ст. на Г. в. на св. Ник. и св. влмч.

Теод.; Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.; Ст. гл. 4 у Ч. јелеосв.

Обстоатель m. *qui circumstat*, који опседа, опкољава; непријатель: III Езд. 15, 33.

Обстоательный < обстоательный з. *περίστατος*, који окружава, опкољава, који пријања за некога: *грѣхъ* (Јевр. 12, 1).

Обстоати < обстоати v. impf. -стою, -ниши, *κυκλοῦν*, опколити: *Јер.* 21, 9; *ωκρѣтнѣмъ кѣи*: Лук. 21, 20; одрѣ: Ст. по јев. на Усп. Бог.

Обтѣщи < обтѣштити v. pf. -тѣкѣ, -чиши, *περιδραμεῖν*, оптрчати: *ωκ-тѣкши кѣю странѣ тѣ* (Марк. 6, 56).

Обтѣженъ < обтѣженъ з. *τροχόμενος*, изнурен, измучен, оптерећен, обузет: Ст. на хвал. св. влмч. Дим.

Обѣздавати < обоѣздавати v. impf. -ваю, -ваши, *χαλιναγωγεῖν*, зауздавати: *ѣзыка кѣогω* (Јак. 1, 26); *φίμοῦν*, утишавати, задржавати: *бездмныхъ чѣлокѣкѣ некѣжѣтѣ* (I Петр. 2, 15).

Обѣздати v. pf. -даю, -даши, *χαλιναγωγεῖν*, зауздати: Јак. 3, 2.

Обѣдити < обоѣдити v. pf. *ωκѣдѣю*, -ниши, *μωραίνειν*, привести у безумље, помрачити ум, претворити у лудост: *не ωкѣди ли Богъ премѣдростъ мѣра егω* (I Кор. 1, 20).

Обѣморенъ з. *χλιαρός*, млак: Апок. 3, 16.

Обѣрѣвати < обоѣрѣвати v. impf. -ваю, -ваши, *χειμάζειν*, буром бацати, гонити: *ωкѣрѣкѣимѣмъ пригѣнище* (Ак. Бог.); Дел. 27, 18; *кѣ пѣчинѣ житѣлѣ ωкѣрѣкѣимѣи*: Ст. у Ч. погр. свешт.; Ирмол. гл. 2 п. 6 ирм. 5; 2) *βυθίζεσθαι*, топути: *кѣ пѣчинѣ*

- Общительный** < общительный *з.* κοινωνός, који служи заједници, подашан: I Тим. 6, 18.
- Общій** < общь *з.* κοινωνός, општи, заједнички: Дел. 2, 44; 4, 32; Јуд. 1, 3; ἄλλος, узајаман: Рим. 1, 12.
- Общникъ** < общьникъ *м.* κοινωνός, удеоничар, заједничар, учесник: Мат. 23, 30; I Кор. 10, 18. 20; εἰσθητικῶν εἰσθητικῶν: Богор. отп. гл. 2; Хѣтя Бога: Сл. на хвал. св. влмч. Теод.; цѣткѣа Хѣтока: Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 6; тайныа вечера: Кан. прич. п. 8 т. 1; кокрениѣа: Ч. кршт.
- Обыкновеніе** *п.* δικαίωμα, право: II Мојс. 21, 9.
- Обыти** *v. pf.* -дѣ, -диши, 1) περιέρχεσθαι, обићи: изгонаціи ма нынѣ, обыдоши ма (Служ.); 2) κυκλοῦν, стати око некога, опколлити некога: V Мојс. 32, 10; обыдите людїи Гїонѣ: Ст. на Г. в. воскр. 2 гл. 1; περικυκλοῦν, окружити: и обыдѣтъ тл (Лук. 19, 43); Јов. 10, 24; Апок. 20, 8.
- Обѣдѣ** *м.* ἄριστον, доручак: Тов. 2, 1.
- Обѣлити** *v. pf.* -лю, -лиши, κοιᾶν, намазати: мѣломѣ, окречити (V Мојс. 27, 2).
- Обѣтованіе** *п.* ἐπαγγελία, ἐπάγγελμα, обећање: Лук. 24, 49; Дел. 1, 4; II Петр. 1, 4; 3, 13 и др.
- Обѣтовати** *v. impf.* -тѣю, -тѣши, ἐπαγγέλλεσθαι, обећати: Тит 1, 2; Јевр. 6, 13; 12, 26; -са: Гал. 3, 19.
- Обѣтъ** *м.* 1) εὐχή, молитва, завет Богу: аще же обыцашеши обытъ Гѣки Бѣѣ твоимѣ (V Мојс. 23, 21); 2) ἐπαγγελία, обећање: Акр-
- амѣ же речени кыша обыты (Гал. 3, 19),
- Обѣщавати** < общьтати *v. impf.* -ваю, -ваши, ἐπαγγέλλεσθαι, обећавати: икокодѣ (II Петр. 2, 19); Јевр. 10, 23; -са, обећавати се, посвећивати се нечему: обыщавашымѣа кѣсочетїю (I Тим. 2, 10).
- Обѣщаніе** < общьтаниѣ *п.* ἐπαγγελία, обећање: Дел. 23, 21.
- Обѣщаниѣ** *adv.* по исповести, по исповедању (*Жив.*).
- Обѣщати** < общьтати *v. pf.* -цїю, -цаши, 1) ἐπαγγέλλεσθαι, обећати: ирекреники дати (Марк. 14, 11); 2) εὐχὴν εἶχειν, дати завет, заветовати: икѣ Богѣ (Дел. 21, 23); 3) χρηματίζειν, прорећи, претсказати: и кѣ емѣ обыщано дѣхомѣ Гѣымѣ .. (Лук. 2, 26); -са, εὐχεσθαι, свечано се заветовати, дати обет: III Мојс. 27, 8.
- Объродѣти** < общьродѣти *v. pf.* -дѣю, -дѣши, μαραινέσθαι, полудети: Рим. 1, 22; Ст. на блаж. на Усек.
- Объденіе** < общьденіе *п.* κραπάλη, преједање, ждерање: Лук. 21, 34; ἀδδηφαγία, прождрљивост: Син. у IV Нед. по св. Пасци.
- Объдивый** < общьдивѣ *з.* γαστριμαργός, који много једе, прождрљивац: Прол.
- Объзати** < общьзати *v. pf.* -заю, -зиши и -жѣ, -жиши, δεῖν, περιδεῖν, обвезати, обавити: Јов. 11, 44.
- Объзоватиса** < общьзоватиса *v. impf.* -зѣюса, -зишиса, ἐμπλέκεσθαι, заплетати се у нешто: II Тим. 2, 4.
- Объяти** < общьяти *v. pf.* -имѣ, -миши, 1) συνέχειν, обухватити, обгрити, опколлити: и обкмидѣтъ тл ѡккодѣ (Лук. 19, 43); 2) κατα-

- λαμβάνειν, обузети: и тма εγω не
 κέлатъ (Јов. 1, 5); Сл. сјед. 2
 на св. Три Јер; περιλαμβάνειν,
 загрлити: и κέλα Βαμψωνъ оба
 столпа ιεδνία (Суд. 16, 29); Ст.
 на Г. в. воскр. гл. 1; ὑπολαμ-
 βάνειν, спопасти: κέлаша ма ικω
 ιεβъ готовъ на ловъ (Пс. 16, 12).
- Ἐλάτι **<** обьвѣтне п. ἀγκάλῃ, за-
 грљај, наручје: Троп. Срет.;
 Ст. на хвал. 3 на Срет.; Сјед.
 воскр. 2 гл. 4 богор.; Кан. св.
 Теод. п. 1 богор.
- Ἐвинъ **<** овьнь т. κριός, 1) ован: I
 Мојс. 22, 13; 2) справа за раз-
 бијање стена: иже безъ овьнкъ и
 механіческихъ ѡрδѣй... разрѣши
 Ιερήωνъ (II Мак. 12, 15).
- Ἐвьнь **<** овьнь, овьна, овьне (читај:
 овье), adj. тоѡ κριοѡ, овнујски:
 ѡвнь овьни (ч. овьи) (Пс. 28, 1).
- Ἐглаголаніе п. κατηγόρημα, оговара-
 рање, обеживање, опадање: Син.
 у II Нед. В. п.; κατηγόρια, оп-
 тужба: Син. на В. пет.
- Ἐглаголовати v. impf. -лѡю, -лѡши,
 ἐγκαλεῖσθαι, окривљавати, кри-
 вити некога за нешто: Дел.
 23, 29; κατηγορεῖν, говорити
 противу некога, (оптуживати:
 Син. на В. пет.
- Ἐгласити v. pf. -шѡ, -сиши, κατη-
 χεῖν, поучити, научити: ии κѣ
 ѡглашинъ пѣти Гдню (Дел. 18,
 25); ѡгласитъ ѡдъ ιοκωμъ исти-
 ны (Јект.).
- Ἐглашиніе п. 1) κατήχησις, наста-
 вљање, поучавање у истинама
 вере; 2) црквени обред који
 се врши пред св. тајном кр-
 штења; 3) навештавање које
 свештеник обавља у цркви за
 лица која ступају у брак и то
 у три маха у недељне и праз-

- ничне дане; 4) први део обре-
 да посвећења у схиму (Дјач.).
- Ἐглашинный 3. κατηχοούμενος, лице
 које је у старој хришћанској
 Цркви било поучавано у основ-
 ним истинама хришћанске вере
 пре но што је било припуште-
 но св. тајни крштења. Такови
 су се катихумени делили у три
 разреда: 1) *consistentes* т. ј.
 они који су стајали у унутра-
 шњем притвору храма до воз-
 гласа: Елицы ѡглашиннии изыди-
 те... на онда изилазили из
 храма; 2) *genu flectentes*, који
 су до тога времена клечали у
 лађи цркве и то мушкарци у
 десној, а женскиње у левој
 нефи; 3) *audientes*, који су на
 истом месту слушали св. Ли-
 тургију до свршетка, али се
 нису могли причестити на њој;
 4) елицы ко проѡѣщению — кан-
 дидати за св. крштење (Митр.-
 Мирк., I, 99; Дјач.).
- Ἐгнѡсити v. pf. -шѡ, -сиши, βδελύτ-
 τεισθαι, омразити: II Мојс. 5, 21.
- Ἐгнѡшиніе п. βδελυγμός, гнушање,
 гађење, омраза: Наум 3, 6.
- Ἐгорліе **<** огрљне п. monile, огр-
 лица, ћердан: Прол.
- Ἐгосподствовати **<** огосподъствовати
 v. pf. -ствѡю, -ши, κυριεῖν, за-
 господарити, завладати нечим:
 грады приморскими (I Мак. 11, 8).
- Ἐграда f. 1) μάνδρα, caula, тор,
 обор; 2) λαύρα, coenubium, ма-
 настир (Микл.); ѡ. небинал, не-
 беско блаженство (Дјач.).
- Ἐградити v. pf. -ждѡ, -диши, τε-
 χίζειν, опасати зидом, оградити,
 опколити: κροκωμъ κриль не-
 вѡѣщиткеныа каша славы (Троп.
 св. арх. Мих.).

- Оградникъ < оградникъ м. κηπουρός, вртлар, чувар врта: Син. у III Нед. по Пасци.
- Оградъ м. κήπος, hortus, врт, башта: Прол.
- Огражденіе п. περίουχῆ, стена, утврђење: Пс. 30, 22; 140, 3; Ис. 5, 2.
- Ограватиса v. impf. -ваюса, -ишиса, ἀπέχεσθαι, уздржавати се: ѿ трѣкъ їдваликихъ (Дел. 15, 20); ѿ плоткиихъ похотій: I Петр. 2, 11; кохцищеніа: Ст. на Г. в. у пет. I Нед. в. п.; удаљавати се, клонити се од нечега: ѿ вѣхъ неправднихъ и лѣкыхъ (II Јездр. 4, 39).
- Огромити v. pf. -маю, -миши, ferire uti fulmen, поразити као гром: Прол.
- Огъстити < огъстити v. pf. ωγχισθῆ, -стиши, πηγύναι, згуснути, лећи: море (Кан. у ср. Препол. п. 1 ирм.); тьмотѸ кодъ: II Цар. 22, 12.
- Огъстѣти < огъстѣти v. impf. -стѣю, -ши, πηγύναι, згуснути, отврднути: мкω стѣна коды (II Мојс. 15, 8); мкω стѣна ко ωγδѣтѣ (ἐπάγη) окопаны вода, јер је вода с обе стране отврднула (згуснула се) као зид: Кан. Срег. п. 1 ирм.
- Одвѣлѣвати v. impf. -ваю, -ваши, παχύνεσθαι, огрубљавати, постајати тело, остваривати: слово (Ст. на стих. богор. на св. архѣ. Стеф.).
- Одвѣлѣти v. pf. -лѣю, -лѣши, παχύνεσθαι, одѣлѣвати; огрубити: сердце людій ихъ (Дел. 28, 27).
- Ождити v. pf. -ждѸ, -ждиши, περιβάλλειν, оденути: Прол.
- Одержаніе < одръжаніе п. κατάσχεσις, држање, владавина, наследство: Пс. 2, 8; и ωβѣща дати емѸ ю ко шдержаніе: Дел. 7, 5; κληρονομία, наслеђе, својина, посед: и возвратиса кійждо ко шдержаніе свое (II Пар. 31, 1).
- Одержати < одръжати v. pf. -жѸ, -жиши, 1) περιέχειν, обузети: еволѣзни смертныа (Пс. 17, 5); оужагъ: Лук. 5, 9; опколити, ићи око некога: конь лѣкыхъ (Пс. 21, 17); 2) συνέχειν, окружавати, опкольавати: народи шдержатъ тѸ и гнѣтѸтъ (Лук. 8, 45); испунити, обузети: страдомъ велиимъ шдержими вѣхѸ (Лук. 8, 37); 3) κρατεῖν, владати, господарити: вѣлѸ грады егѸ (V Мојс. 2, 34; 3, 4); твердыни мнѸги: I Мак. 1, 2; корыстий егѸ: I Мак. 2, 10; Приче Сол. 12, 24; 30, 4; Ст. на блаж. на св. влмч. Теод.; 4) κατακρατεῖν, покорити: царѣтва блійжнаа и дѣльнаа (I Мак. 8, 12); заузети: градъ (I Мак. 11, 49).
- Одѣсатствовати < одѣсатствовати v. impf. -ствѣю, -ши, ἀποδεκατοῦν, узимати десетак од нечега: вѣнограды ваша шдѣсатѣтѣтѣ (I Цар. 8, 15); люди по законѸ: Јевр. 7, 5; десетковати нешто: пажити ваша (I Цар. 8, 17); давати десетак од нечега: матѣѸ и копръ и кѣминъ (Маг. 23, 23; Лук. 11, 42).
- Ождити < одъждити v. pf. -ждю, -диши, βεῖν, даждити, учинити да дажди: хлѣбъ съ неби (II Мојс. 16, 4); βρέχειν, оросити даждем, ударити дажд: Лук. 17, 29; Јак. 5, 17; ὑμβρίζειν, обильно излити: маннѸ (Ант. 6

- на В. четврт.); Хрїста: Кан. Пасхе п. 3 ирм.
- Ободжитиса < одлъжитиса v. pf. -жѣса, -жишиса, *δανειζεσθαι*, узимати у зајам, узајимати: и даи взанимъ изыкъмъ мнѡгимъ, ты же не ободжишиса (V Мојс. 28, 12).
- Ободѣніе п. *νίκη*, победа: Сјед. воскр. гл. 3.
- Ободѣтель м. *τροπαιοῦχος*, победник, победилац: Син. у Нед. цвет.
- Обдѣтиса v. pf. обдѣюса, -ишиса и обдѣдѣса, -ждѣшиса, *περιβάλλεσθαι*, оденути се: или чимъ обдѣдѣмиса; (Мат. 6, 31).
- Обдѣніе < одѣвниие п. *περιβολή*, одећа, одело, рухо: крочно (Мат. 22, 12); бѣло блистаемса: Лук. 9, 29.
- Обжеріе п. 1) *ῥα*, руб, поруб на оковратнику одежде првосвѣштеничке: II Мојс. 28, 32; 2) *περιτόμιον*, огрлица: Јова 30, 18.
- Обжесточати v. impf. -чаю, -чаши, *σκληρύνειν*, учинити тврдим, окорелим, отврдоглавити: Рим. 9, 18; -са, *σκληρύνεσθαι*, отврднути: Дел. 19, 9.
- Обжесточеніе п. *πάρωσις*, тврдоћа, окорелост: Кан. анг. хран. п. 5 т. 3.
- Обжесточити v. pf. -чѣ, -чиши, *σκληρύνειν*, учинити да нешто отврдне: азъ обжесточѣ ираце егѡ (II Мојс. 4, 21); обжесточи къю кою: II Пар. 36, 13; постати дрвенаста срца: Јевр. 3, 8. 15; 4, 7; -са, *σκληρύνεσθαι*, одрвенити: Јевр. 3, 13; отврднути: ираце (II Мојс. 7, 22).
- Обжестѣти v. pf. -стѣю, -иши, *σκληρύνειν*, учинити окорелим, отврднути: Пс. 89, 6.
- Обживити v. pf. -влю, -виши, *ζωωο*, оживити, оставити у животу: дѡшы нашѡ (III Цар. 20, 31); младенцы: Дел. 7, 19.
- Обживлати v. impf. -вляю, -иши, *ζωοποιεῖν*, оживлявати: Јов. 6, 63; I Тим. 6, 13; *ζωογονεῖν*, у животу држати, остављати: мѡжикій полъ (II Мојс. 1, 18).
- Обживотворити v. pf. -рю, -риши, *ζωοποιεῖν*, учинити живим, оживити некога: Рим. 8, 11; Ст. на блаж. воскр. гл. 3.
- Обждати v. impf. -даю, -даши, *ἐκδέχεσθαι*, очекивати: I Петр. 3, 20; Јевр. 10, 13.
- Обжити v. pf. обживѣ, -виши, 1) *ζῆν*, оживети: и оуслышавши обживѣтъ (Јов. 5, 25); 2) *ζωοποιεῖσθαι*, васкрснути: такожде и ѡ Хрѣтѣ кн обживѣтъ (I Кор. 15, 22).
- Обжитіе п. *ἀναβίωσις*, понован живот: Син. у суб. Лаз.
- Обловити v. pf. -влю, -виши, *κακοῦν*, учинити некое зло, у вредити, раздражити, огорчити некога: IV Мојс. 24, 24; Дел. 18, 10; I Петр. 3, 13; *ωσλοбленъ* кыхъ, *ἐκακόθη*: Пс. 37, 9.
- Обловленіе < озловленіе п. *κακώσις*, злоставляне, понижење, страдање: II Мојс. 3, 7; Дел. 7, 34; Конд. Обн. хр. св. Георг.; Мол. у Ч. јелеосв.; беда, несрећа: Свјет. на св. кн. Лаз; *ταλαιπωρία*, невоља: Рим. 3, 16.
- Обловленъ 3. *κακοῦχούμενος*, мучен, злостављан: Јевр. 11, 37.
- Обловляемъ, -ый 3. *κακοῦχούμενος*, који страда, коме се чини неправда: Рим. 13, 3.
- Облоблати v. impf. -вляю, -иши, *λοβαίνειν*, злостављати, шкодити, досађивати некое: Дел. 8, 3.

- Ἐξάρησις** п. αὐγή, осветлење: Ст. на блаж. у VII Нед. по св. Пасци; φρουρά, јављање буктињама: Кан. Дух. п. 3 т. 2.
- Ἐξάρησις** v. impf. -раю, -раши, καταυγάζειν, обасјавати: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Ἐξάρησις** < **οξάρησις** v. pf. -ню, -ниши, учинити нешто земљаним, претворити нешто у сушу: моркѣю морѣ колнѣ. . (Кан. на Божић п. 1 ирм.).
- Ἐξάρησις** п. ἐξορισμός, exilium, прогонство: на ш. послаша его дилече (Прол.).
- Ἐξάρησις** п. παραχειμασία, зимовник: Дел. 27, 12.
- Ἐξάρησις** v. pf. -мѣю, -мѣши, παραχειμάζειν, провести зиму, презимити: Дел. 27, 12; I Кор. 16, 6; Тит 3, 12.
- Ἐξάρησις** v. pf. вѣрюсѣ, вѣришисѣ, περιβλέψομαι, обазрети се: назадь ике (II Цар. 2, 20).
- Ἐξάρησις**, -ый 3. δειλαίος, јадан, несрећан, сажалења достојан: дщи вавѣлвна шкаланна (Пс. 136, 8); ταλαίπωρος, невољан: Рим. 7, 24; Апок. 3, 17; тужан, жалостан: Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 2; τάλας, бедан: Ст. по јев. у Нед. мит. и фар; ἄθλιος, кукаван: Сл. свјет. у Нед. сир.
- Ἐξάρησις** v. impf. -ствѣю, -ши, miserum reddere, презирати; подвргавати се несрећи, проклетству: праведнии коѣхкалѣютѣ, грѣшнии же шкаланствѣютѣ (Сл. на исх. душе).
- Ἐξάρησις** < **οξάρησις** п. miseria, јад, беда, невоља, несрећа: Прол.
- Ἐξάρησις** v. pf. -ню, -ниши, ῥιζοῦν, утврдити (Микл.).
- Ἐκдίκη** < **οκдίκη** m. 1) qui nutrit, хранитель (Жив.); 2) κυβερνήτης, крманош, управљач: Мин. 15 дец.
- Ἐκдίκη** < **οκдίκη** v. pf. -млю, -миши, 1) nutrire, хранити (стоку); 2) κυβερᾶν, крманити, управљати: ты ма шкорми ко пристанищѣ твоѣмѣ (Кан. Бог. п. 5 т. 1); шкорми жнкогѣ мой: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; Ст. по пол. св. кн. Лаз.
- Ἐκдίκη** < **οκдίκη** v. impf. -мллю, -млши, 1) nutrire, хранити (Микл.); 2) ἐγκαθαρμίζειν, у луку ући, увести се (Дјач.); 3) κυβερᾶν, управљати (Вост.).
- Ἐκдίκη** 3. σκληραίος, лишен: оумомѣ (Ак. Бог. ик. 10); κλαπέος, покраден: Сл. на Г. в. у Нед. сир.
- Ἐκдίκη** v. pf. -лю, -лиши, ad seditionem concitare, подбости, надражити некога на побуну; обедити, окривити некога за побуну: Прол.
- Ἐκдίκη** < **οκдίκη** п. περίχωρον, околина: Прол.
- Ἐκдίκη** < **οκдίκη** 3. ὁ κύκλω, околан: Марк. 6, 36; Лук. 9, 12; ὁ περίξ, суседан: Дел. 5, 16; ὁ περί, оближњи: Јуд. 1, 7.
- Ἐκдίκη** < **οκдίκη** adv. περί, около: Мат. 8, 18; Марк. 3, 32 и др.; Степ. гл. 3 ант. 3.
- Ἐκдίκη** < **οκдίκη** п. ἐμβροχή, обливање св. водом: IV Мојс. 19, 20.
- Ἐκдίκη** < **οκдίκη** п. χωθαρέθ, оглавље наврх ступова: II Пар. 4, 12. 13.
- Ἐκдίκη** < **οκдίκη** m. λύτρον, откуп, откупнина: за дѣшѣ кою (II Мојс. 21, 30).

Ωλε interj. ω, ο, οχ: Кан. прич. п. 8 Сл.

Ωладенѣти < оладинѣти v. pf. -нѣю, -нѣши, χερσοῦσθαι, улединити се, запарложити се: Ω δίακολληκία листи ωладенѣкшю землю доврѣ дѣлааъ еи (Сл. на Г. в. на св. Георг.); ωладенѣкшя дшшекныа нѣкы ничитилъ еи: Ст. на блаж. на св. Јов. Злат.

Ωмакати v. impf. -каю, -каши, βρέχειν, квасити, обливати: мезами лице (Стат. II, ст. 92).

Ωмега f. грч., 1) последнее слово у грчком алфавиту; 2) свршетак. В. алфа.

Ωми pl. (јевр. = страшни), Ὁμαίοι, горостаси који се спомињу у I Мојс. 14, 5.

Ωмирзити < омръзити v. pf. -жѣ, -зиши, βδελύσσειν, омразити: Пс. 118, 163; -са, βδελύσσεσθαι, постати омражен: III Цар. 21, 26.

Ωмиркнѣти < омръкнѣти v. pf. -кнѣ, -книши, σκοτίζεσθαι поцрнити: Апок. 9, 2.

Ωмирцати < омръцати v. impf. -цаю, -цаши, tenebris obduci, тамнити, помрачавати: Прол.

Ωмета f. ωα, руб, скут, ивица: сходящее на шметы одежды егво (Пс. 132, 2).

Ωметъ m. λῶμα, скут: на шметѣ ризнѣмъ (II Мојс. 28, 33).

Ωметъ f. σαγήνη, велика мрежа (Вост.).

Ωмміны pl. m. (јевр. страшни), οἱ Ὁμμίειν, горостаси, дивови: V Мојс. 2, 10.

Ωмофоръ m. ὠμοφόριον, архијерејска одежда са четири крста која се меће на раме (ὠμος, раме и φέρειν, носити): Син. у Суб. Лаз.

Ωмрачатиса v. impf. -чаюса, -ши-са, σκοτίζεσθαι, тамнити, помрачавати се: Троп. В. четврт.

Ωнъ полъ, друга страна, друга обала реке: на онъ полъ, εἰς τὸ πέραν: Мат. 8, 18.

Ωнѣхъ m. θυχή, врста аромата, мирисаве масти: II Мојс. 30, 34.

Ωнѣѣ m. θυξ, в. онѣхъ: Прем. Сир. 24, 18.

Ωпалати v. impf. -лаю, -ѣши, καταπίσαι, палити, жећи: Апок. 16, 8; καταφλέγειν, попалити, спалити: Кан. у Нед. сир. п. 7 ирм.; -са, φλογίζεσθαι, палити се: Јак. 3, 6.

Ωпасеніи p. ἀκριβεία, пажња, тачност, брижљивост: Ном. пр. 193.

Ωпасенъ, -ый < опасенъ 3. ἀκριβής, обазрив, брижљив, пажљив: Ст. на Г. в. у Нед. мирон.; πεφυλαγμένος, опрезан: I Јездр. 4, 22.

Ωпасно и ωпаснѣ < опасенъ adv. ἀκριβῶς, пажљиво, опрезно: Еф. 5, 15; Уч. изв.; ωпациѣ изкѣдоваай: Син. у Нед. сир.; ἐν ἀκριβεία: Ном. пр. 202.

Ωпасство < опасство p. ἀκριβεία, diligentia, опрезност, пажња: Служ.; ω. имѣти, пазити: Тип.

Ωпечалити v. pf. -лю, -лиши, λύπειν, ожалостити, огорчити, узнемирити: I Мојс. 4, 5; увредити: примириса та ωпечалившимъ (Послед. прич.).

Ωписовати v. impf. -сѣю, -сѣши, ἀναζωγραφεῖν, сликати: тѣмже видъ твой ωбразоканіа ωписющи (Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.).

Ωплазивъ 3. περίεργος, радознао, љубопитљив: I Тим. 5, 13.

Ωплазити v. pf. -жѣ, -зиши, χαλαῶν, попустити, оканити се (Микл.).

- Ἐπιπλῆξτῶ < ἐπιπλῆξτῶ п. сиги-
ositas, љубонитство, радозна-
лост: лѣкавоѣ (Треб.).
- Ἐπιπλῆξати < ἐπιπλῆξати v. impf. -ваю,
-ваши и вплюю, -иши, ἐπιπλῆξαι, по-
пльувати: и вплюють его (Марк.
10, 34; Лук. 18, 32).
- Ἐπιπλῆξтῶ m. φραγμός, ограда: Пс.
79, 13; 143, 14; и вплотомъ
вгради его: Мат. 21, 33; Марк.
12, 1.
- Ἐπιπλῆξити v. pf. -шѣ, -шиши, μα-
δαροῦν, остриѣи косу до главе,
очупати: Нејем. 13, 25.
- Ἐπιπλῆξдати v. impf. -даю, -даши,
καταμηνύειν, пријавити, прока-
зати, објавити: Прол.
- Ἐπιπλῆξити v. pf. -ждѣ, -ждиши,
βραδύνειν, оклевати, закаснити
(Служ.).
- Ἐπιπλῆξити < ἐπιπλῆξити п. παρρηβολή,
παράταξις, убојни ред, пук: ко-
гоглаголикѣи орѣжници вполченїа
гоподна (Сл. на хвал. у Нед.
св. от. 11 окт.); да вполченїемъ
ихъ ѡблюдяемѣи (Мол. Иже на скл-
коѣ.); φάλαγγις, војска: Ст. на
Г. в. 4 на св. Георг.; вра-
гѣвѣ: Кан. у Ч. јелеосв. п. 8
т. богор.
- Ἐπιπλῆξити < ἐπιπλῆξити v. pf. -чѣ,
-чиши, παρατάττειν, устати про-
тиву некога, подиѣи оруже
противу некога: I Мојс. 12, 9;
14, 8; II Мојс. 13, 20; Ст. на
блаж. на св. архѣ. Стеф.; па-
ρρηβάλλειν, врстати се у бојни
ред, стојати поред некога: Пс.
33, 7.
- Ἐπιπλῆξи f. καταπέτασμα, завеса: II
Мојс. 26, 1.
- Ἐπιπλῆξити п. δικαιοσύνη, δικαιοσύνη,
оправдање, праведност, пра-
вичност: единнаго вправданїемъ

ко вѣа человекѣки вниде вправданїе
жизни (Рим. 5, 18); правда, пра-
вица: сотвориши вправданїе ѣицѣ
(III Цар. 8, 45); уредба: ходѣще
ко вѣдѣхъ заповѣдѣхъ и вправда-
нїихъ (Лук. 1, 6); суд: вправда-
нїа твоа ѡчишиши (Апок. 15, 4);
заповест, наредба, пропис: не
вѣдѣще вправданїа жреческа (I Цар.
2, 13); дождахѣ по вправданїемъ
ѣранлекымъ: IV Цар. 17, 19; на-
дчи ма вправданїемъ твоимъ:
Троп. неп.

Ἐπιπλῆξити v. impf. -даю, -даши,
δικαιοῦν, оправдати: Рим. 8,
30; Гал. 3, 8; -са, δικαιοδοῦναι,
оправдати се: Дел. 13, 39; Јак.
2, 21 и др.

Ἐπιπλῆξити v. pf. -ждѣ, -ждиши, δι-
καιοῦν, 1) оправдати: II Мојс.
23, 7; Рим. 3, 30; 2) просла-
вити: и вси людїе . . вправдиши
Бога (Лук. 7, 29); -са: Мат. 11,
19 и др.

Ἐπιπλῆξити < ἐπιπλῆξити v. pf. впрѣса,
впрѣшиши, προσκόπτειν, ударити
на нешто: ѣ впрѣшиши храмникѣ
той (Мат. 7, 27).

Ἐπιπλῆξити < ἐπιπλῆξити v. pf. -вер-
гѣ < -вергѣ, -вержиши < -вер-
жеш, καταγέειν, разбити се: ко-
рѣвѣ (II Кор. 11, 25).

Ἐπιπλῆξити < ἐπιπλῆξити m. ἄζυμος,
пресан, бесквасан хлеб. Код
старозав. Јудеја празник Пас-
хе називао се је празникъ впрѣ-
шнѣкѣ (Лук. 22, 1) или день впрѣ-
шнѣкѣ (Марк. 14, 12; Лук. 22,
7) када су они јели пасхално
јагње и бесквасне хлебове за
спомен свога ослобођења од
анѣла смрти (II Мојс. 12, 7.
13). Започињао је 15 Авива и
трајао је седам дана.

Ἐπιδιδάσκειν v. pf. ἐπίδιδάσκω, -σάσκειши, 1) ἀλλοιοῦσθαι, mutari, промени-ти се (на горе), покварити се; 2) μαίνεσθαι, fugere, побеснити, помамити се, доћи изван себе (*Микл.*).

Ἐрати v. impf. ὠρῶ, ὠρῖши, ἀπο-τριᾶν, орати: ω надеждаѣ должнѣ естъ ὠρᾷ врати (I Кор. 9, 10).

Ἐрганскій ὄ. τῶν ὄργάνων, од му-зикалнога оруђа, од инстру-мента: пѣниѣ, звук од муз. ору-ђа: Кан. Дух. п. 7 ирм.

Ἐсанна јевр., помози, спаси, са-чувај; слава: Мат. 21, 9. 15; Марк. 11, 9. 10; Јов. 12, 13.

Ἐсирѣти v. pf. -рѣю, -иши, ἀπορ-φανίζεσθαι, осиромашити: Прол.

Ἐсіавати v. impf. -авяю, -иши, ἐλ-λάττειν, осветљавати: Ст. на лит. на св. Три Јер.

Ἐсіаніе < оснианіе п. ἐλαμφις, ἐπι-λαμφις, сијање, севање, блиста-ње: Степ. гл. 2 ант. 1; Ст. на блаж. у I Нед. В. п.

Ἐсквернити < осквернити v. pf. -ню, -ниши, μαίνειν, κοινοῦν, осквр-нити, опоганити: III Мојс. 22, 6; IV Мојс. 19, 20; Марк. 7, 15. 18; -са, μαίνεσθαι, осквр-нити се: Јез. 44, 25.

Ἐсклавити v. pf. -вляю, -виши, με-διᾶν, осмехнути, насмешити се, засмејати: ωκлякляныиъ лицемъ (Кан. анг. хран. п. 7 т. 4); -са: Прем. Сир. 21, 23.

Ἐскоминѣ ὄ. ἄωρος, незрео, зелен; непријатан, кисео: плодъ... ω-коминѣ въ инѣдѣ (Прем. Сол. 4, 5).

Ἐскоминитиса v. pf. -минюса, -ни-шиса, αἰρωδιᾶν, осетити у зуби-ма бол при употреби киселог јела или пића: ωκοминатиса зѣ-

бы егω, утрнуће му зуби (*Да-нич.*): Јер. 31, 30.

Ἐскоминитиса v. pf. -минюса, -ни-шиса, в. ωσκοминитиса: отцы ма-доша кѣслаа, а зѣбы дѣтемъ ωско-минитисаа, оци једоше кисело (грожђе), а синовима трну зу-би (Јер. 31, 29).

Ἐскорвити < оскрѣвити v. pf. -вляю, -виши, λυπεῖν, ожалостити, огор-чити, ражалити: V Мојс. 28, 53; II Кор. 2, 5. 7. 8; -са, λυ-πεῖσθαι, ожалостити се: II Кор. 2, 4; 7, 9. 11.

Ἐскорвлати < оскрѣвлати v. impf. -вляю, -иши, 1) λυπεῖν, ожалош-ћавати: III Мојс. 25, 14; Еф. 4, 30; 2) θλίβεῖν, мучити: II Сол. 1, 6. 7.

Ἐскорвѣти < оскрѣвѣти v. pf. -вляю; -виши, λυπεῖσθαι, постати жало-стан, ожалостити се: IV Мојс. 22, 3; Јов. 21, 17; II Кор. 7, 9.

Ἐскордѣ < оскрѣдѣ m. λαξευτήριον, чекић: Пс. 73, 6; секира, мо-тика: ωкордѣ имѣа кожитвинный азыкъ твоѣ (Ст. на блаж. на св. јев. Луку).

Ἐскѣдѣвати < оскѣдѣвати v. impf. -вляю, -вляши, ἐκλείπειν, нестѣјати, престајати: внигда ωкѣдѣвати крѣпости моеѣ, не ωгтави мене (Пс. 70, 9); ишчилити: ωкѣдѣ-вляющаа очеса: V Мојс. 28, 26; Богор. воскр. гл. 5.

Ἐскѣдѣни < оскѣдѣни п. ἐκλειψις, нестѣјање, изостајање, пропу-штање: V Мојс. 28, 48.

Ἐскѣдѣти < оскѣдѣти v. pf. -дѣю, -дѣиши, ἐκλείπειν, осиромашити: егда ωкѣдѣте (Лук. 16, 9); пре-стѣти: да не ωкѣдѣте въ вѣра твоа: Лук. 22, 32; нестѣти: и лѣта твоа не ωкѣдѣютъ (Јевр. 1, 12);

- изостати: $\bar{\omega}$ $\rho\acute{o}\delta\iota\tau\kappa\alpha$ $\iota\kappa\omicron\upsilon\epsilon\gamma\omega$ (Ст. гл. 2 у Ч. погр.)
- Слава** f. $\acute{\alpha}\nu\epsilon\sigma\iota\varsigma$, олакшање: Дел. 24, 23; даждь намиъ ко гнѣ $\bar{\omega}$ $\chi\omicron\delta\lambda\omega\sigma\upsilon\mu\iota\kappa\alpha$ $\omega\iota\lambda\alpha\beta\delta$ $\delta\acute{\alpha}\sigma\eta$ и $\tau\acute{\epsilon}\lambda\delta$: Мол. 6 на гонъ град.
- Славити** v. pf. -блю, -виши, ослабити, одрешити: оужа кормилѡмиъ (Дел. 27, 40); олакшати: Кан. св. Андр, крит. п. 3 т. 1.
- Славленіе** < ослабленіе п. $\acute{\alpha}\nu\epsilon\sigma\iota\varsigma$, попуштање; опроштај: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; олакшица: Кан. у суб. I седм. В. п. 3 т. 2,
- Слабѣти** v. pf. -бѣю, -бѣши, $\acute{\alpha}\nu\iota\sigma\theta\alpha\iota$, ослабити, отнасти: и $\kappa\epsilon\acute{\iota}\mu\alpha$ $\kappa\upsilon\varsigma$ $\omega\iota\lambda\alpha\kappa\acute{\epsilon}\sigma\eta$ (Дел. 16, 26); $\lambda\acute{\upsilon}\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, слабити, онемоћати, клонути: да не $\kappa\alpha\kappa\omega$ $\omega\iota\lambda\alpha\kappa\acute{\epsilon}\kappa\upsilon\tau\eta$ на пѣти (Мат. 15, 32; Марк. 8. 3); Гал. 6, 9.
- Слашаніе** < ослоушаніе п. $\mu\epsilon\tau\alpha\lambda\omicron\upsilon\sigma\iota\varsigma$, неслушање, непослушност: Рим. 5, 19; Евр. 2, 2.
- Смоктати** v. impf. -ктаю, -иши и $\omega\sigma\mu\omicron\kappa\tau\iota\varsigma$, -иши, $\lambda\alpha\mu\beta\epsilon\epsilon$, олизати: Служ.
- Снованіе** п. $\theta\epsilon\mu\acute{\epsilon}\lambda\iota\omicron\nu$, основ, темень, стун: II Цар. 22, 8. 16; III Цар. 7, 9; Лук. 6, 48. 49; I Кор. 3, 11 и др. В. основаніе.
- Снѣжитиса** v. pf. -жѣса, -жишиса, $\chi\iota\omicron\nu\omicron\upsilon\nu$, постати бео као снег; просветити се: $\omega\iota\sigma\kappa\epsilon\acute{\iota}\tau\iota\varsigma\alpha$ ($\chi\iota\omicron\nu\omega\theta\eta\acute{\rho}\omicron\nu\tau\alpha\iota$) къ $\theta\epsilon\iota\lambda\omega\mu\eta\acute{\epsilon}$ (Пс. 67, 16).
- Совитиса** v. pf. -виюса, -вишиса, $\mu\omicron\nu\acute{\alpha}\zeta\epsilon\iota\nu$, живети усамљено: $\mu\kappa\omega$ птица $\omega\iota\omicron\kappa\alpha\psi\alpha\lambda\alpha\iota\alpha$ на здѣ (Пс. 101, 8).
- Совствовати** v. impf. -ствѣю, -иши, $\iota\delta\iota\acute{\alpha}\zeta\epsilon\iota\nu$, живети повучено, удалити се од друштва (*Микл.*).
- Совь** adv. $\kappa\alpha\tau' \iota\delta\iota\alpha\nu$, само по себи, одвојено, посебно: Марк. 4, 34; $\chi\omega\rho\iota\varsigma$, напося: Јов. 20, 7.
- Составити** v. impf. -влю, -виши, 1) $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\pi\epsilon\iota\nu$, оставити: отца $\iota\kappa\omicron\upsilon\epsilon\gamma\omega$ и $\mu\alpha\tau\epsilon\rho$ (Мат. 19, 5; Марк. 10, 7); 2) $\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\nu\alpha\iota$, отпустити, опростити: долги наша (Мат. 6, 12; Лук. 11, 4); оставити: не $\omega\sigma\tau\alpha\kappa\iota\omicron$ $\kappa\alpha\tau' \iota\theta\rho\upsilon$ (Јов. 14, 18); -са, 1) $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\pi\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, бити остављен: $\delta\acute{\alpha}\sigma\eta$ ко $\alpha\delta\acute{\epsilon}$ (Дел. 2, 31); 2) $\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, бити опроштен: $\gamma\rho\acute{\epsilon}\mu\iota$ (Марк. 4, 12); Лук. 12, 10.
- Составленіе** < оставленіе п. $\acute{\alpha}\phi\epsilon\sigma\iota\varsigma$, ослобођење, опроштење: $\gamma\rho\acute{\epsilon}\chi\omega\kappa\alpha$ (Мат. 26, 28; Лук. 1, 77; 3, 3 и др.).
- Составь**, -ши, -ши; -шій 3 part. praet. act. I (м. $\omega\sigma\tau\alpha\upsilon\iota\nu\upsilon\varsigma$, -ши, -ше; -вый) од $\omega\sigma\tau\alpha\upsilon\iota\tau\iota$, $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\phi\alpha\varsigma$, оставивши: $\mu\rho\acute{\epsilon}\mu\iota$ (Мат. 4, 20; Марк. 1, 18); $\kappa\omicron\rho\alpha\beta\lambda\eta$: Мат. 4, 22.
- Составлати** v. impf. -лаю, -лаиши, 1) $\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\nu\alpha\iota$, остављати некое нешто: $\mu\iota\rho\acute{\epsilon}$ (Јов. 14, 27); праштати: $\gamma\rho\acute{\epsilon}\chi\eta$ (Мат. 6, 12; Марк. 2, 7; Лук. 5, 21); 2) $\epsilon\acute{\alpha}\nu$, допуштати: $\mu\alpha\tau\epsilon\rho$ же $\chi\omicron\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\phi\epsilon\iota$ $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\phi\epsilon\iota$ $\kappa\alpha\tau' \epsilon\mu\epsilon$ къ $\lambda\alpha\theta\omega\varsigma$, не $\omega\sigma\tau\alpha\kappa\iota\omicron$ $\epsilon\gamma\omega$ $\omicron\upsilon\chi\epsilon\iota\tau\iota\varsigma$ (Дел. 19, 30); -са, ($\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, остављати се: Мат. 23, 38; 24, 40. 41; опраштати се: $\gamma\rho\acute{\epsilon}\mu\iota$ (Лук. 5, 20. 23; I Јов. 2, 12).
- Сстанокъ** < останкъ m. $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\mu\alpha$, остатак: Пс. 16, 14; Рим. 9, 27; 11, 5.
- Сстати** v. pf. $\omega\sigma\tau\alpha\theta\eta$, -иши, $\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, остати: $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\mu\alpha$ на $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\mu\alpha$ (Мат. 24, 2; Марк. 13, 2; Лук. 21, 6); $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\pi\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, заостати:

- Јов. 8, 9; Дел. 18, 21; -са, καταλειφθῆναι, зауставити се: I Сол. 3, 1; ἀφίστασθαι, одметнути се, одустати, оканити се: ωστаниса прѣжнагω безилокѣа (Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 2).
- Єстигъ, ωστιгъ м. столῆ, плашт, огртач: Прол.; Прем. Сир. 45, 10.
- Єстинъ < остьнъ м. σκόλψ, жалац, шильаст колац: Приче Сол. 26, 3; ωтны колωкыа, τὰ βούκεντρα, бодила којима се волови подбадаху: Екл. 12, 11.
- Єстрастити v. pf. -шѣ, -стиши, ταλαιπωρεῖν, мучити, киѣити; нападати, вреѣати: ω лица нечѣитныхъ ωтрагтшихъ (требалоби: ωтрагтшихъ) ма (Пс. 16, 9).
- Єстрици < острици v. pf. -гѣ, -жиши, 1) χειρασθαι, остриѣи, ошишати: глѣвѣ (Дел. 18, 18); 2) ζυρεῖσθαι, обријати: I Кор. 11, 5.
- Єстрѣпити < остроупити v. pf. -паю, -пиши, τραυματίζειν, изранити: оумъ ωстрѣписѣа (Кан. св. Андр. крит. п. 9 т. 4).
- Єстѣнити v. pf. -ню, -ниши, τευχεῖν, оградити, заштитити: ітѣми аггѣлы (Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.).
- Єсѣтитисѣа < осоѣтитисѣа v. pf. -шѣса, -тишисѣа, ματαιοῦσθαι, залудити се: Рим. 1, 21.
- Єсѣцествовати < осѣцѣствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, чинити да нешто суштаствује, да постоји, да живи: ωсѣцѣствѣтѣ (οδοῖ) ко вѣакѣю тварѣ (Степ. гл. 3 ант. 2).
- Єсѣнотворити v. pf. -творю, -риши, υἱοποιεῖσθαι, примити некога за сина, усинити некога (Вост.).
- Єсыпати v. impf. -паю, -паши и ωсыпаю, -паши, βάλλειν, обложити, обасути: гнозмъ (Лук. 13, 8).
- Єсѣненіє < осѣненіє п. ἀποσκίασμα, сенка, траг: прѣложеніа ωсѣненіє, ни трага меѣаѣа (Мол. св. В. В. у Пол. посв.); одрѣ мишѣ ко ωсѣненіємъ, σόσκιος, сеновит, густом травом обрастао; по Данич.: зелен: П. н. п. 1, 15.
- Єсѣннити v. pf. -ню, -ниши, ἐπισκιάζειν, осенити, заклонити: Мат. 17, 5; Лук. 1, 35.
- Єсѣнѣати v. impf. -нѣю, -нѣши, κατασκιάζειν, заклаѣати: V Мојс. 33, 12; Марк. 9, 7; Јевр. 9, 5; Троп. Покр. Богор.
- Єсѣтовати v. impf. -тѣю, -тѣши, πενθεῖν, оплакивати, ожалити: Пс. 77, 63.
- Єсѣзаніє < осѣзаніє п. ἀφή, дотицаѣе, хватаѣе, пипаѣе; свеза: Еф. 4, 16.
- Єсѣзати < осѣзати v. impf. -заю, -заши и ωсѣжѣ, -жиши, 1) λαφᾶν, пипати: мѣпѣый ко тѣкѣ (V Мојс. 28, 29); опипати: ωсѣжитѣ ма и видитѣ (Лук. 24, 39); Ст. на лит. у Нед. Том.; 2) διγγάνεω, дотицати, додиривати: ниже вѣкѣи, ниже ωсѣжи (Кол. 2, 21); 3) περιάγειν, обилазити, иѣи около: и ωсѣзѣа никаши кожда (Дел. 13, 11); -са, διγγάνεωσθαι, додиривати се: Ст. на стих. на св. архѣ. Стеф.
- Єтай adv. λάθρα, κρυφῆ, тајно: Дел. 16, 37; Еф. 5, 12; Ст. сл. на I часу уочи Бож. В. ѣтай.
- Єтишіє п. 1) γαλήνη, locus tranquilus, тихо, мирно место (Микл.); 2) λιμήν, portus, пристаниште, лука: прѣтаа корѣкѣлѣмъ ωконѣмъ ко ωтишии (Прол.).

- Отластѣти** < отластѣти v. pf. -стѣю, -иши, παχύνειν, угојити се, одебляти: сердце людей ихъ (Мат. 13, 15); прѣзи: Екл. 12, 5.
- Отрава** f. φαρμακεία, отров: Ном. пр. 13.
- Отравити** v. pf. -ваю, -виши, φαρμακεύειν, отровати: ложина коѡ (Треб.).
- Отрасль** f. βλαστός, младика, изданак, грана, пород: радѣица штрали невладемыа розго (Ак. Бог. ик. 3); клагав корене: Ст. на хвал. св. кн. Лаз.; 2) φυή, раст, израштај: стѣнѣ іерусалимскихъ (Нејем. 4, 7).
- Отрѣз** < отрѣзъ m. κάδαρμα, смеће, измет, сметилиште: икоже штрѣки мѣрѣ кахомъ (I Кор. 4, 13).
- Отрѣзити** < отрѣзѣти v. pf. -ваю, -виши, καθαίρειν, очистити: гѣмно коѡ (Лук. 3, 17).
- Отлаготити** < отлаготити v. pf. -цѣ, -тиши, 1) ἐπιβαρῆσαι, оптеретити некога, досадити некоме: I Сол. 2, 9; 2) σωρεύειν, гомилати, згрнути, натоварити: II Тим. 3, 6; 3) βαρύνειν, оптеретити; затиснути: оушиа коѡ (Зах. 7, 11).
- Отлаготѣти** < отлаготѣти v. impf. -тѣю, -иши, βαρύνεσθαι, отежати: Пс. 37, 5; Мат. 26, 43.
- Отлагочати** < отлагочати v. impf. -цаю, -иши, βαρύνειν, отежавати, бити упоран: сердца кѡша (I Цар. 6, 6).
- Отлагчати** < отлагчати v. impf. -чаю, -чиши, βαρύνειν, отежати: Јез. 27, 23; Зах. 6, 8; шлагчѣнѣ шномъ: Лук. 9, 32; Дел. 20, 9.
- Отлагчити** < отлагчити v. pf. -чѣ, -чиши, καταβαρῆν, досадити: II

- Кор. 12, 16; βαρύνειν, отежати, оптеретити: сердце (I Цар. 6, 6); шрѣми: III Цар. 12, 4; шлагчѣныма очима ѡ беззаконїи: Ст. на стих. у Нед. мит. и фар.
- Обожати** v. impf. -жаю, -жаши, ταπεινοῦν, понизити, умањити, клонути, ослабити, смирити: III Мојс. 25, 39.
- Офла** f. јевр., висина; високе ограде у Јерусалиму: II Парал. 27, 3.
- Охапатиса** v. impf. -паюса, -ишиса, implicari, овити се, омотати се: оузрѣ шміа охапаюциаа около выи егѡ (Прол.).
- Охапити** v. pf. -паю, -пиши, обгрлити: охапикъ нача цѣловати его (Прол.).
- Оцѣтз** < оцѣтъ m. ὄξος, оцат, сирће: IV Мојс. 6, 3; Мат. 27, 34. 48; Ант. 9 на В. четврт.
- Оцѣждати** v. impf. -жду, -ждаши, διώλλεειν, цедити, оцећивати: оцѣждающїи комары, вельбѣды же пожирающе (Мат. 23, 24) — јевр. пословица: који оцећујете комарце (т. ј. бринете се за ситнице), а камиле прождирете (т. ј. не марите за крупне ствари).
- Оцѣпнѣвати** v. impf. -ваю, -ваши, ξηραίνεσθαι, сушити се: Марк. 9, 18.
- Очепи** n. monile, огрлица, гривна, ћердан: ѡ шїи коѡи (Прол.).
- Очервенатиса** < очервенатиса v. impf. -наюса, -ишиса, црвенити се: земля теченїемъ крове егѡ (Прол.).
- Очищенїе** < оуштеннїе n. καθαρισμός, очишћење: день оуштенїа (III Мојс. 23, 27); вода оуштенїа: IV Мојс. 8, 7; Марк. 1, 44.

Ѡшааніе < ошааніе п. ἀποχή, уздржаванье, уздржљивост: погть не ѡшааніе крашенъ (Ст. на стих. у I Нед. В. п.).

Ѡшаатиса v. impf. ѡшаюса, -шиса, ἀπέχεσθαι, уздржавати се: плода (Ст. на веч. у I Нед. В. п.); ѡ коды чѣждїа ѡшайса: Приче Сол. 9, 18; слыхъ дѣланїй: Мол. верн. у св. Лит. преѣ.

Ѡшикз m. οὐρά, реп: Апок. 9, 10. 19.

Ѡшюю adv. ἐξ εὐωνύμων, с леве

стране, налево: Мат. 25, 33; Марк. 10, 37. 40.

Ѡшититиса < ошититиса v. pf. ѡщициса, -тишиса, protegere, зашитити се, оградити се: когоданнымъ апостоликїа бѣры цитомъ (Прол.).

Ѡщитити < оштоитити v. pf. -щѣ, -тиши, αἰσθάνεσθαι, опазити, разумети, приметити: Лук. 9, 45; дознати, осетити: Сл. на Г. в. на В. среду; γυγνώσκειν, препознати, сазнати, спазити, опазити: Јов. 11, 57.

Ѡ

Ѡ 1) двадесетчетврто слово у црквенословенској азбуци, зове се ѡтз; као цифра ѡ = 800; 2) праер. а) са gen. ἀπό, са: Пс. 9, 37; с разлога, због: II Мојс. 3, 7; Пс. 67, 30; у: Пс. 118, 16; за: Пс. 138, 6; б) са adv. ѡ кюдѣ, одасвуд; ѡ кѣдѣ, откуда; ѡ тѣдѣ, отуда; ѡ далече, издалека; Пс. 37, 13.

Ѡбѣкгати < отьбѣгати v. impf. -гаю, -ши, ἀποφεύγειν, бегати од нечага: II Петр. 2, 18.

Ѡбѣгнѣти < отьбѣгнѣти v. pf. -гнѣ, -гнѣши, ἀποφεύγειν, одбегнути, утећи: II Петр. 1, 4.

Ѡвалити v. pf. -лю, -лиши, ἀποκυλίσειν, одвалити: Мат. 28, 2; Марк. 16, 3. 4; Лук. 24, 2; -са, куліσειν, одваљати се, откотрљати се: каминь (Ст. на хвал. воскр. 3 гл. 5).

Ѡвистиса < отьвестиса v. pf. -зѣса, -зѣшиса, 1) ἀνάγεσθαι, одвести се: ѡ бѣня (Дел. 18, 21); 2) ἐκπλεῖν, отпловити: къ корабли

александрійскѣмъ (Дел. 28, 11); 3) παραβάλλειν, пристати уз: къ Гамонъ (Дел. 20, 15).

Ѡвергїйсѣ и ѡвергїшїйсѣ 3. part. praet. act. I сл. обл. од ѡврициса, ἀρνησάμενος, који се одрекао, одметнуо: Лук. 12, 9; II Тим. 3, 5; Тит 2, 12.

Ѡвергз, -ши, -ше part. praet. act. I nom. обл. од ѡврици, ἀποβαλών, збацивши: Марк. 10, 50.

Ѡвержинз 3. part. praet. pass. од ѡврици, ἐρριμένος, одбачен, расејан: Мат. 9, 36; ѡвержинѣ выти, ἀπαρνεῖσθαι, одрећи се, бити одречен: Лук. 12, 9; ἀποδοκιμασθῆναι, бити одбачен: Јевр. 12, 17.

Ѡверзати < отьверзати v. impf. -заяю, -зѣши, отварати: такѡ не ѡверзятъ оугтъ коихъ (Дел. 8, 32); Јов. 10, 3; Апок. 3, 7.

Ѡверзти и ѡверсти < отьверзти v. pf. -зѣ < отьверзоу, -зѣши, ἀνοίγειν, отворити: оугта моѣ (Мат. 13, 35; Кан. Благ. п. 1 ирм.); -са, ἀνοίγεισθαι, отворити

се: толцѣте и ѡверзѣтеа вамъ (Мат. 7, 7; Марк. 11, 9).

Обратити < отъвертити v. pf. -цѣ, -тиши, ἀποστρέφειν, одвратити, окренути: не ѡкрати лица твоѣго (Пс. 142, 7); Пс. 21, 25; Рим. 11, 26; II Тим. 4, 4; обратити: слава крагѡмъ моймъ (Пс. 53, 7); завратити: помощь меча егѡ (Пс. 88, 44); одрећи: хотѣшаго ѡ тебе злати не ѡкрати (Мат. 5, 42); -са, ἀποστρέφεισθαι, одвратити се: II Тим. 1, 15.

Обращатисѧ < отъвращатисѧ v. impf. -цаюса, -ишиса, ἀποτρέπεσθαι, клонити се: II Тим. 3, 5; одвращати се: Тит 1, 14.

Обрѣщи < отъврѣшти v. pf. ѡвергѣ < отъвергѣ, -жиши, ἀδειεῖν, одбацити: совѣтъ Бжій (Лук. 7, 30); заповѣдь сотворишаго: Ст. на блаж. воскр. гл. 3 и 4; ἀπωδέσθαι, одбити од себе: Дел. 13, 46; ἀπορρίπτειν, одбацити: не ѡвержи мене ѡ лица твоѣго (Ст. 2 у III часу); Ст. на Г. в. гл. 8; и прадѣдней ѡсѣжденіе ѡвергша: Троп. воскр. гл. 4; -са, ἀρνεῖσθαι, одрећи се: иже ѡвержетсѧ мене предъ челоуки, ѡвергѣа его и азъ... (Мат. 10, 33).

Обсюдѣ adv. πανταχούθεν, одасвуд, са свих страна: Марк. 1, 45; Лук. 19, 43.

Обѣтъ m. 1) ἀπόκρισις, одговор: дивишисѧ ѡ ѡбѣтѣ егѡ (Лук. 20, 26); Јов. 1, 22; 19, 9; 2) ἀπολογία, обрана, оправдање, заштита: оулышити той къ вамъ нынѣ ѡбѣтъ (Дел. 22, 1); I Петр. 3, 15; I Кор. 9, 3.

Обѣщавати < отъвѣщавати v. impf. -ваю -ваши, 1) ἀποκρίνεσθαι, одговарати: ничтоже ѡбѣщаваше

(Марк. 14, 61; 15, 4; Лук. 23, 9); 2) ἀπολογεῖσθαι, говорити у своју обрану; бранити се: Павелъ простеръ рѣкѣ ѡбѣщаваше (Дел. 26, 1); Дел. 25, 8; 26, 24.

Обѣщати < отъвѣщати v. impf. -цаю, -цаши, 1) ἀποκρίνεσθαι, одговорити: онъ же не ѡбѣща ей словесе (Мат. 15, 23); 2) ἀπολογεῖσθαι, правдати се, бранити се: не пицѣтеа какѡ или что ѡбѣщаете (Лук. 12, 11); Рим. 2, 15; -са, ἀποτάζασθαι, опростити се: повели ми ѡбѣщатисѧ иже ѣтъ въ домѣ моемъ (Лук. 9, 61).

Обгнати < отъгнати v. pf. ѡжигѣ, -ниши, ἀφαιρεῖν, одагнати, истребити, ослободити: IV Мојс. 21, 7; -са, ἐκκληῖσθαι, бити изагнан, уништен; нестати, проћи: Рим. 3, 27.

Обгрѣватисѧ < отъгрѣватисѧ v. impf. -ваюса, -ишиса, ἀπέχεσθαι, удалявати се, удержавати се, уклањати се: ѡ какѣа вѣщи слыа (I Сол. 5, 21).

Обданіе < отъданіе n. ἀφεσις, отпуст, ослобођење, опроштење: Кан. анг. хран. п. 1; 2) ἀπόδοσις, враћање, одавање: праздника, последњи дан попразности великих празника; поклонкѣ, завршетак метанија на часовима Велике среде (Тип.).

Обдати v. pf. -дамъ, -даси, 1) ἀποδιδόναι, опростити, поклонити: не имѣшима же има коздати, обѣма ѡда (Лук. 7, 42); 2) χαρίζεσθαι, даривати: емѣже вѣщше ѡда (Лук. 7, 43).

Обдаати v. impf. -даю, -иши, ἀποδιδόναι, враћати, отплаћивати: II Мојс. 20, 5.

Ἐдоῦντι v. pf. -дою, -иши, ἀπογαλακτίζειν, одојити: штроча (I Цар. 1, 22. 24).

Ἐдыханіе n. ἀναπνοή, дисање: Ты ко ѿдыханіемъ коздѣхъ проліалъ еси, Ти си пролио въздухъ за дисање (Мол. у Ч. кршт.).

Ἐзимати v. impf. -имаю, -иши и ѿемаю, -емаши, 1) αἴρειν, одузимати: ѿемлетъ слоко рѣанноу (Марк. 4, 15); 2) ἀναίρειν, укидати: ѿемлетъ перкоу, да второе погакитъ (Јевр. 10, 9); 3) περιαιρέσθαι, нестайати, ишчезавати: ѿимашиа надежда кса еже пастиса намъ (Дел. 27, 20).

Ἐйти v. pf. -идѣ, -диши, 1) ἀναχωρεῖν, отићи, узмаћи: Мат. 2, 12. 14 и др.; 2) πορεύεσθαι, отпутовати: Дел. 14, 18; 3) ἀποδημεῖν, одлучити се, оделити се: Мат. 21, 33; Марк. 12, 1; Лук. 15, 13.

Ἐметаніе < отъметаніе n. ἀθέτησις, одбацивање, уништење, истреблєње: Јевр. 9, 26.

Ἐметати v. impf. -таю, -таши и -щѣ, -щши, ἀθετεῖν, пренебрегавати, укидати: запокѣдъ Бжїю (Марк. 7, 9); βάλλειν, одбацивати: икоже смоковница ѿметаєтъ пѣпы коа (Апок. 6, 13); Сл. на блаж. у Нед. св. от. VI в. саб.; -са, ἀρνεῖσθαι, одрицати се: онъ же пакы ѿметашиса (Марк. 14, 70); а дѣлы ѿмищѣтиса егѡ: Тит 1, 16; ἀθετῆσαι, одбацивати: ѿметашиса касъ, мене ѿметаєтиса (Лук. 10, 16); Сл. на стих. у Нед. Том.; περιστασθαι, удалявати се, клонити се: икверныхъ тѣглаій (II Тим. 2, 16); ἀποβάλλεσθαι, одлучити се: изъ цркви: Ном. пр. 121.

Ἐметникъ < отъметьникъ m. ἀποστάτης, отступник, отпадник: II Јездр. 2, 22.

Ἐметный < отъметьнъ з. ἀπόβλητος, невредан, презрен, који је на одмет: I Тим. 4, 4.

Ἐмститель < отъмститель m. ἔδικος, осветник: Рим. 13, 4.

Ἐмстительнѡ adv. са осветом, осветливо: Ст. на хвал. у Нед. св. от. VI в. саб.

Ἐмстити < отъмстити v. pf. ѿмщѣ, -стиши, ἐκδικεῖν, осветити, одмстити: Лук. 18, 3. 5; II Кор. 10, 6; Апок. 19, 2; Кан. Цвет. нед. п. 1 т. 1.

Ἐмщати < отъмщати v. impf. -щю, -щши, ἐκδικεῖν, светити, освеживати: не еке ѿмщяюще (Рим. 12, 19).

Ἐмщеніе < отъмщеніе n. ἐκδίκησις, света: Пс. 93, 1; 149, 7; II Мојс. 12, 12; мнѣ ѿмщеніе азъ коздамъ: Рим. 12, 19; 2) ἄμυνα, обрана, враћање: Кан. воскр. гл. 2 п. 7 т. 7; Кан. св. Теод. п. 6 ирм.

Ἐмыватиса < отъмыватиса v. impf. -ваюса, -ишиса, ἀπαλείφειν, брисати се, спирати се: маъ смивѣтъ (Сл. на Г. в. на Воздв. ч. к.).

Ἐмыти < отъмыти v. pf. ѿмыю, -иши, ἐξαλείφειν, изгладити, уништити, избрисати: Апок. 3, 5.

Ἐнелиже, ѿнелѣже adv. ὡς, ἀφ' ἧς, отъ како: Марк. 9, 21; Лук. 7, 45.

Ἐнынѣ adv. ἀπ' ἄρτι, отсада: Мат. 26, 29; Лук. 1, 48.

Ἐнюдѣ adv. ἐνθεν, отуда: ѿнюдѣ и ѡнюдѣ, с једне и с друге стране, одасвуд: III Мак. 2, 16.

Ἐнюдѣже adv. ὅθεν, откуда, одакле: III Мак. 2, 17; Мат. 12, 44; Лук. 11, 24.

Ѣнюдъ < отънждъ adv. εις τὸ παντελής, савршено, потпуно, савсим: Лук. 13, 11; τὸ καθόλου, никако, ништа: Дел. 4, 18; σχεδόν, једва, скоро, готово: Јевр. 9, 22.

Ѣокоюдъ adv. ἐκατέρωθεν, с обе стране: Ст. на стих. воскр. гл. 8.

Ѣондъ adv. ἐντεῦθεν, с друге, с противне стране: εἰν ᾧкоюдъ и εἰν ᾧондъ (Ис. Нав. 8, 22).

Ѣондъже adv. в. Ѣнюдъже: III Мак. 5, 27; Филиб. 3, 20; Ст. на блаж. на св. Ник.

Ѣплевати v. impf. -ваю, -еши, ἐμπτεύειν, пљувати: Сл. на Г. в. у среду IV Нед. В. п.

Ѣплати < отъплати v. pf. -пловъ, -еши, ἀποπλεῖν, отпловити: Дел. 13, 4; 14, 26.

Ѣпстити < отъпоустити v. pf. -пщъ, -стиши, 1) ἀφιέναι, ἀπολῦσαι, отпустити, оставити, дати: и врачъ (Мат. 5, 40); народы: Мат. 14, 15, 23; 15, 39; Марк. 6, 45; опростити: ιογρѣшеніа (Марк. 11, 26; Јов. 20, 23); 2) ἐξαποστέλλειν, одаслати, отпратити: ѡпѣтиша Павла ити на поморіе (Дел. 17, 14); -сѡ, ἀφίεσθαι, опростити се: Мат. 12, 31, 32; Марк. 3, 28.

Ѣпстѣ < отъпоустѣ m. 1) ἄφεσις, remissio, опроштење: γρѣхωвъ (Прол.); 2) отпуст — молитва на свршетку богослужења: Тип.

Ѣпщати < отъпоустати v. impf. -щаю, -щаши, 1) ἀπολύειν, отпустати: жѣндъ кою (Мат. 5, 32); 2) ἀφιέναι, опраштати: ιογρѣшеніа (Мат. 6, 14, 15; Марк. 11, 26; Лук. 6, 37).

Ѣпщение < отъпоустеніе n. 1) ἄφεσις, опроштење: γρѣхωвъ (Марк. 1, 4); 2) πάρεσις, ослобођење: плѣннымиъ (Лук. 4, 18).

Ѣпщъ, -ши, -ше, part. praet. act. I (м. ѡпщтивъ, -ши, -ше) од ѡпщтити, ἀφείς, отпустивши: Марк. 4, 36.

Ѣрада f. 1) ἄφεσις, слобода: ѡпщтити ιοкрѣшанныа къ ѡрадъ (Лук. 4, 18); 2) ἄνεσις, попуштање, олакшање, уживање: ииѣмиъ оубо ѡрада, ваимъ же ιοкоркъ (II Кор. 8, 13); 3) ἀνάφυξις, опррављање, одмор: кидѣкъ же фараѡнъ ιακω бытъ ѡрада (II Мојс. 8, 15).

Ѣрадинъ < отраднъ 3. ἀνεκτός, сношљив, који се може подносити: ѡрадинѣ comr., сношљивије, лакше: Мат. 10, 15; 11, 22, 24; Марк. 6, 11; Лук. 10, 12, 14.

Ѣрици < отрешти v. pf. -рѣкъ, -чиши, 1) ἀπειπεῖν, отворено изрѣћи: иѣже ѡрѣче Гдъ, за које је рекао Господ (III Цар. 11, 2); 2) ἀθετῆσαι, одрѣћи, отказати: не хотѣ ѡрѣци еѣ (Марк. 6, 26); 3) παρατεῖσθαι, измолити, извиинити, изговарати се: ииѣй ма ѡрѣчена (Лук. 14, 18, 19); -сѡ, ἀποτάττεσθαι, одрѣћи се, оделити се: Марк. 6, 46; Лук. 14, 33.

Ѣринокиъ 3. part. praet. pass. од ѡринѣти, одбачен: Пс. 87, 6.

Ѣринѣти < отринѣти v. pf. -нѣ, -ниши, ἀπωθεῖσθαι, одгурнути, одбацити: Пс. 87, 6; 117, 13; Дел. 7, 27, 39; Кан. воскр. гл. 8 п. 5 ирм.; Стат. I ст. 10; 2) ἀρνεῖσθαι, одбијати, одрѣћи: Дел. 7, 35.

Ѣрицатисл v. impf. -цяюсѡ, -ишисѡ, παρατεῖσθαι, извиѣвати се, из-

говарати се: и начаша ккѣпѣ
ѡрицати се: Евр. 12, 25; проѡи
се нечега: I Тим. 5, 11; кло-
нити се: I Тим. 4, 7; II Тим.
2, 23; Тит 3, 10.

Врожденіе п. поновно рођење, пре-
порођење: Мол. жени род. у
40 дан.

Врыгати < отрыгати v. impf. -гаю,
-гаши, ἐρεῦγεσθαι, ригати, изба-
цивати: глаголъ, изговарати (Пс.
18, 3); Пс. 143, 13.

Врыгнѣти < отрыгнѣти v. pf. -гнѣ,
-гнѣши, ἐρεῦγεσθαι, избацити: сло-
во, изреѡи: Пс. 44, 2; изгово-
рити, изразити, јавити: юкро-
кениа (Мат. 13, 35); слово ца-
рицѣ матери: Кан. Благ. п. 1
ирм.; ἐξερεῦγεσθαι, изливати: пѣ-
нїе (Стат. III ст. 17).

Врѣкати v. impf. -ваю, -иши, ἀπω-
θεῖν, одбацивати, одбијати: ѡ
слухъ (Ст. на стих. у Нед.
мес.); Ст. на Г. в. 3 на св.
влмч. Теод.

Врѣшати v. impf. -шаю, -шаши,
λύειν, дрешити: жрека (Марк.
11, 5; Лук. 19, 33).

Врѣшити v. pf. -шѣ, -шиши, λύσαι,
одрешити: Мат. 21, 2; Марк.
11, 14; ρεῖμα ἰσπογῶ εγω: Лук.
3, 16; Јов. 1, 27.

Врѣшь, -ши, -ши, part. praet. act.
I (м. ѡрѣшикъ, -ши, -ши) од
ѡрѣшити, λύσας, одрешивши:
Марк. 11, 2; Лук. 19, 30.

Врѣяти < отрѣяти v. pf. ѡрѣю,
-иши, ἀπωθεῖν, отурити, одба-
цити: ккѣю Гдѣ ѡрѣши дшѣ
мою (Пс. 87, 15); ἀναστῆλλειν,
одбијати, сузбијати, потиски-
вати: Кан. анг. хран. п. 6 т. 1.

Вселѣ adv. ^{ἐκτα}отселе; в. ѡнынѣ:
Мат. 23, 39; 26, 64 и др.

Встави v. pf. -ваю, -виши, ἀφί-
στημι, удаљити нешто од не-
кога: кетѣю прѣлѣти (Мол. у
Ч. оглаш.); уклонити: не ѡста-
ки милость твою ѡ насъ (Троп.
свет.).

Встоати v. impf. ѡстою, -иши, 1)
ἀπεῖναι, отсутствовати, не бити
код некога: аѡи ко и плотїю
ѡстою (Кол. 2, 5); II Кор. 10, 11;
2) ἀπέχειν, бити удаљен: даде
ѡстонѣ (Мат. 15, 8; Марк. 7,
6; Лук. 24, 13).

Вствпнѣти < отъствпнѣти v. pf. -пѣю,
-пѣши, ἀφίστασθαι, отступити,
удаљити се: Лук. 13, 27; Дел.
19, 9; ѡ Бога жива: Евр. 3, 12;
одустати: и ѡтѣпнѣ еси кѣ
творѣ (Мол. у св. Лит. Злат.).

Всудѣ adv. ἐντεῦθεν, отуда, одаде,
одавде, одасвуда: Мат. 17, 20;
Лук. 4, 9 и др.

Втолѣ adv. ἀπὸ τότε, од тога вре-
мена, оада: Мат. 4, 17; Лук.
16, 16.

Вторгати < отътрѣгати v. impf.
-гаю, -гаши, 1) ἀποσπᾶν, одвра-
ћати: Дел. 20, 30; 2) σβρειν, од-
влачити: Апок. 12, 4.

Вторгнѣтисѣ < отътрѣгнѣтисѣ v.
pf. -гнѣсѣ, -гнѣшисѣ, ἐπισπᾶσθαι,
одустати, растати се, отргнути
се: Дел. 21, 1; I Кор. 7, 18.

Втрасати < отътрасати v. impf.
-саю, -саши, ἀπομάττειν, отреса-
ти: Лук. 10, 11.

Втрасти < отътрасти v. pf. -сѣ,
-сѣши, ἐκτινάττειν, отрести: прѣхъ
нѡгъ кашихъ (Мат. 10, 14); Марк.
6, 11; Лук. 9, 5.

Втрасѣ, -ши, -ши; -шїй 3. part.
praet. act. I од ѡтрасти, ἀποτι-

- νάξας, отресавши: прахъ ѿ ногъ
иконхъ (Дел. 13, 51); смію ко
огнь: Дел. 28, 5; тинѢ ко ѿ-
трагъ очее оумнагѡ: Кан. Дух.
п. 1 ирм.
- ЉТ848 adv. ἐκεῖθεν, ὅθεν, отуда,
одатле: Мат. 4, 21 sq.; Марк.
1, 19 и др.
- Љчаавати v. impf. -ваю, -ваши,
ἐξαπορεῖσθαι, очажавати, губити
над: II Кор. 4, 8.
- ЉчавнѢ n. ἀπόγνωσις, очажање: Мол.
св. В. В. 2 на Дух. веч.
- Љчлати v. impf. ѡчаю, -ши, ἀπο-
γινώσκειν, бити без наде, очажа-
вати: люди ѡчавнныа, λαὸν ἀπε-
γνώσμενον, очажни народ, изгу-
блене луде: Богор. воскр. гл.
8; Ст. богор. на Г. в. на Рожд.
св. Јов. Прет.
- Љчрожденный 3. πατρογέννητος, ро-
ѡен од Оца: Кан. Дух. 2 п.
6 т. 2.
- Љчисланный 3. πατροθενής, моѡан
као Отац: Кан. Дух. п. 5 т. 1.
- Љчжденъ, -ный 3. ἀπηλλοτριωμένος,
отуѡен: Еф. 2, 12; 4, 18.
- Љчждити < отъоуждити v. pf.
-жаѢ, -ждиши, ἀλλοτριῶν, оту-
ѡити, одбити: райскѢа младости
древка смѡдъ (Ст. на хвал. у Нед.
сироп.).
- Љшадъ < отъшадъ, -ши, -ше; -ый;
-шій 3. part. praet. act. I од
ѡити, ἀναχωρήσας, отишавши:
Мат. 2, 13; Дел. 23, 19; ἀπο-
βάς, изишавши: Лук. 5, 2; ἀπελ-
θὼν, отступивши; Јов. 12, 36.
- Љшельникъ < отъшьльникъ m. ἀνα-
χωρήτης, монах који не живи
у манастиру, него усамљено
(Дјач.).
- Љшествіе < отъшествіе n. 1) ἀφι-
ξис, одлазак: Дел. 20, 29; 2)

ἀπουσία, отсуство: Филиб. 2, 12;
3) ἀνάлуσις, вечан одлазак, смрт:
II Тим. 4, 6; 4) ἀποδημία, бо-
рављење у туѡини, на страни:
ко ѡшеткѢн (Ст. на хвал. у Нед.
блуд. с.).

Љшетити < отъшетити v. pf. -цѢ,
-тиши, ζημιῶν, ошетити, нау-
дити: Мат. 16, 26; Марк. 8,
36; Лук. 9, 25; -са, ζημιῶσθαι,
отиѡи у штету, штетовати: I
Кор. 3, 15; II Кор. 7, 9; Фи-
либ. 3, 8; трпети штету. каз-
ну: злодѡмнѢ мджъ многоѡ ѡци-
титѢа (Приче Сол. 19, 19).

Љшетѡватиса < отъшетѡватиса v.
impf. -ваюса, -ешиса, ζημιῶσθαι,
имати штету, бити у губитку,
губити нешто: Слово св. Јов.
Злат. на Ускрс.

Љати < отъяти v. pf. ѡимѢ, -меши,
1) αἶρειν, уклонити, скинути:
нго ихъ (I Мак. 8, 18); 2) ἀφαι-
ρεῖν, одузети: ГдѢ даде, ГдѢ ѡатѢ,
ἀφείλατο (Јова 1, 21); одрубити,
отсеѡи: ѡатѢ (ἀφείλε) глѡѢ егѡ
ѡ негѡ (Јудит 13, 8); здерати:
закѢѢ (Јудит 13, 9); утрти: мезы
(Пс. 25, 8); узети: иѢ ѡахъ (ἀφύ-
ρηκα) ѡ теке кеззакнѢа твоѡ
(Зах. 3, 4); 3) ἀνταναίρειν, пре-
кратити, прекинути: брани (Пс.
45, 10); 4) λάβεи, одузети: хлѢ-
ва чадѡмѢ (Мат. 15, 26; Марк.
7, 27); -са, ἀπαιρεῖσθαι, отети
се: ѡиметѢа ѡ нихъ женихъ
(Мат. 9, 15; Марк. 2, 20);
Лук. 5, 35; ἀνταναίρεῖσθαι, не-
стати: Пс 108, 23.

ЉатѢ < отъятіе n. ἀναίρεσις, о-
тимање, одузимање, уклањање:
клаткы (Кан. у Ч. погр. свешт.
п. 6 богор.).

И

И тридесетчетврто слово у црквенослов. азбуци.

Ивалоко < **ивалко** т. μήλον, јабука; шипак: IV Мојс. 20, 5.

Ивалонь т. μήλον, јабука: П. н. п. 2, 3; Јоил 1, 12.

Ивити v. pf. **ивлю**, -виши, 1) ἐμφανίζεις, објавити: **има твоє чело-кѣкѣмъ** (Јов. 17, 6); 2) γνωρίζαι, обзнанити: **имѣ кою** (Рим. 9, 22); 3) δηλοῦν, огласити, показати: V Мојс. 33, 10; I Кор. 3, 13; **макѣ кою**: Јов. 2, 11; 4) ἀποκαλύπτειν, открити: Мат. 16, 17; 5) ἀναδεικνύναι, одредити, избрати: Лук. 10, 11; **δεικνύναι**, показати: Пс. 84, 8; -**са**, φαίνεσθαι, јавити се, показати се, открити се: Мат. 1, 20; Марк. 4, 22 и др.

Ивлиѣса и **ивльшѣса** 3. part. praet. act. I сл. обл. (м. **ививѣса** и **ивившѣса**) од **ивитиса**, ὀφθαίς, јавивши се, који се јавио: **Гдѣ иѣтъ ивлиѣ ти са на пѣти** (Дел. 9, 17); **ивлиѣса Хрѣте Боже**: Троп. на Богој.; **аѣгѣла ивльшаго са емѣ въ кѣпниѣ**: Дел. 7, 35.

Ивлиеніе < **ивлиеніе** п. φανέρωσις, објава: **таинства** (I Кор. 12, 7); **истины**: II Кор. 4, 2; Троп. **Благ**; ἀπόδειξις, извршивање, доказивање: **Дѣха и имы** (I Кор. 2, 4); **въ ивлиеніе прѣйти**, на видело изићи: Лук. 8, 17; ἐπιφάνεια, јављање, појава: II Мак. 2, 22; 3, 24; 5, 4.

Ивлиеніа п. pl. δῆλοι, пророштва, пророчанства: Ос. 3, 4; Прем. Сир. 45, 12.

Ивлиенѣ, -ѣи 3. ἐμφανής, јаван, очигледан, разговетан: Дел. 10, 40; Рим. 10, 20.

Ивлиеннѣишѣ. -и, -е сопр. од **ивлиенѣ**, ἐμφανεστερος, особито јасан: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Ивлиати v. impf. -**лаю**, -**лаши**, δεικνύναι, показивати: **знаменіе** (Јов. 2, 18); **фанерѣсати**, јављати, објашњавати: Кол. 4, 4; -**са**, φαίνεσθαι, показивати се: **кнѣсѣдѣ крины** (Мат. 23, 27); **челокѣкѣмъ прѣведни**: Мат. 23, 28; **фанерѣсати**, јављати се: Еф. 5, 13.

Ивствиннѣ adv. ῥητῶς, јасно, разговетно, тачно: I Тим. 4, 1.

Ивствинно < **ивствено** adv. в. **ивствиннѣ**: Кан. Срет. п. 9. прип. 3.

Ивствовати < **ивствовать** v. impf. -**стеѣю**, -**ши**, ἐκφαίνειν, јављати, откривати, указивати: Кан. Богој. п. 5 ирм.

Ивѣ adv. 1) φανερώς, јавно: **коздасть текѣ ивѣ** (Мат. 6, 4. 6. 18); 2) δῆλον, очевидно, јасно: Гал. 3, 11; **познато**: **макѣ ко кысть има егѣ** (Марк. 6, 14); 3) σαφῶς, разговетно, јасно: Кан. на Воздв. ч. к. п. 6 ирм.; 4) ἐμφανῶς, очигледно: **Ст. на стих. Дух.**; **макѣ ткорити, фанерѣн ποιεῖν**, разглашавати: Мат. 12, 16; **дѣлон ποιεῖν**, издавати: **кнѣ-дѣ твоа** (Мат. 26, 73).

Игна, -**ате** < **игна** п. ἀρήν, јагње: II Мојс. 23, 19; 34, 26; V. Мојс. 14, 21.

Игодиница f. συκᾶμνος, συχομορέα, смоква: Лук. 17, 6; 19, 4.

Игодиниѣ п. σιχάμινον, дивља смоква (*Дјач.*); дуд (*Данич.*): Амос 7, 14.

Идениѣ п. βρώσις, јело: I Кор. 8, 4; Кол. 2, 16.

Идовитъ, -ый з. φαρμακεία, отрован (*Вост.*).

Идоглаголивый з. који говори отровне речи, злорек: Прол.

Идомъ, -ый з. part. praes. pass. од ѣсти, βρωτός, који се једе: III Мојс. 11, 47; Суд. 14, 14.

Идрило п. σκευή, лађарски алат: Дел. 27, 19; ἰσθός, катарка, јарбол: Јез. 27, 5.

Идца < идъца f. φάγος, изелица: Мат. 11, 19; Лук. 7, 34.

Идшій з. part. praes. act. I сл. обл. од ѣсти, φαγών, ἐσθίων, који је јео: Мат. 15, 32, 38; не идшій, νήσις, који не једе, гладан: Марк. 8, 3.

Идшій part. praes. act. од ѣсти, ἐσθίων, који једе: Мат. 1, 18, 19; Марк. 1, 6; Рим. 14, 3; τρώγων, који гриска: Мат. 24, 38.

Идъ m. ἰός, отров: Јак. 3, 8; Рим. 3, 14; изидъ идъ: Ст. на блаж. воскр. гл. 7. ¹⁰³

Идъ f. βρώσις, јело, храна: III Цар. 19, 8; Јевр. 12, 16.

Иждениѣ п. в. ѣждениѣ: Јер. 8, 16.

Иждъ imp. од ѣсти, једи: Јов. 4, 31.

Иже проп dem. ж. р. од иже, иже, еже, ὅς, ἡ, τὸ, који, која, које: иже кѣпей истина, ἡ τῶν πρᾶγματων ἀλήθεια (Троп. св. Ник.).

Изва f. 1) πληγή, ударац: стрѣлы младенецъ кыши извы ихъ, ударци њихови били су што и стреле мале дече т. ј. били су безопасни, бесциљни (Пс. 63, 8); рана: οὐβνια, τῆς μαχαίρης, од

ножа (Апок. 13, 14); иже. . . извы козложше ѿишоша: Лук. 10, 30; траг од ударца, ожильак: оукиждѣ изкѣ, ѿ неже ицѣлкѣ великій стрѣпъ (Сл. на Г. в. у Нед. Том.); 2) τύπος, ожильак, траг, белега: извы гкозайнныа (Јов. 20, 25); 3) μῶλωψ, масница, модрица. рана: егѡже изкою ицѣлкѣте (I Петр. 2, 24); и приложихъ извами стрѣпы: Кан. св. Андр. крит. п. 7 т. 1; и извы зрши моа: Мол. 7 пред св. прич.; Сјед. у Нед. Том.; 4) στίγμα, жиг: азъ ко извы Гда йса на тѣлкѣ моемъ ношѣ (Гал. 6, 17); 5) ἔλκος, пришт, рана: ѿ колѣзни и ѿ изкѣ конхъ (Апок. 16, 11); 6) τραῦμα, рана: Суд. 15, 19; и изкѣ твою рѣкѣ и нѡгѣ стрѣпи мѣлаа: Ст. на лит. у Нед. Том.; 7) τῆσις, бушење, рупа: извы гкозай (Ст. по пол. у Нед. Том.); 8) μαστίγωμα, шибанье: Ном. пр. 115; 9) θραύσις, помор: и престанетъ изва ѿ людей (II Цар. 24, 21).

Извинъ, -ый з. τραυματίας, рањен: ѿ кроке изкѣнныхъ (V Мојс. 32, 42); икѡ изкѣннии сплции ко грокѣ, иже не помандлѣ еи къ томѣ, и тѣи ѿ рѣки твоа ѿринокии кыши = био сам као рањеници који спавају у гробу, које Ти више не спомињеш, и они су од руке Твоје одбачени (Пс. 87, 6).

Извина f. φωλεός, јама, ложа, пещина: лиси извины имѣтъ (Мат. 8, 20; Лук. 9, 58).

Издѣшій з. ἵπτεός, коњаник: Јер. 4, 29.

Изыкъ < изыкъ m. ἔθνος, народ: Мат. 4, 15; Марк. 10, 33; Лук.

- 2, 32 и др., изъцы, τὰ ἔθνη, незнабошци: Пс. 95, 10; Мат. 6, 32.
- Изычиски** < изъчыскы adv. ἐθνικῶς, незнабожачки: Гал. 2, 14.
- Изычискій** < изъчыскъ 3. τῶν ἐθνῶν, незнабожачки: Рим. 16, 4; II Кор. 11, 32.
- Изычникъ** < изъчыникъ m. τελώνης, ἐθνικός, незнабожац: Мат. 5, 47; 6, 7.
- Иза** < иза f. μαλακία, болест, немощь, слабость: Мат. 4, 23; 9, 35; Мол. у Ч. желеосв.
- Ийце** < ийце n. ὄβν, јаје: Лук 11, 12.
- Икій** < икъ 3. οἶος, какав: ицѣмъ же неадгомиъ . . (Јов. 5, 4); Марк. 9, 3; II Кор. 10, 11; 12, 20.
- Иковъ**, -ый 3. οἶος, ὁποιος, какав: Мат. 24, 21; Марк. 13, 19; Дел. 26, 29; који: I Кор. 5, 1; иковый подкигъ имать дѣша . . : Ст. самогл. гл. 2 у Ч. погр.; . . иковый ѿ иковагъ единиъ = једини тако велики од тако великога: Кан. Дух. п. 4 ирм.
- Икоже** 1) ὡς, ὡπερ, као што: икоже во кысть во днѣ Ншевы (Мат. 24, 37); 2) са inf.: да: икоже народомъ двентиса (Мат. 15, 31).
- Икв** < ико 1) adv. ὡς, ὡπερ, ὡστε, као: икв древо насажденое (Пс. 1, 3); мдри икв смѣл: Мат. 10, 16; како: икв возвеличишася дѣла твоа (Пс. 103, 24); око: число мѣжей икв тысящъ пать (Дел. 4, 4); као што: икв и мы вѣтавлемъ (Мат. 6, 12); 2) conj. да: не мните икв прѣдохъ корреци миръ (Мат. 10, 34); јер: икв тѣхъ естъ цѣтко нѣное (Мат. 5, 3—12); ὅπως ἔν: икв да ѿправдишиася . . (Пс. 50, 6).

Иремъ < крымъ m. ζυγός, јарам: I Мојс. 27, 40; V Мојс. 21, 3.

Ирина < ирина f. ἔριον, вуна: Апок. 1, 14.

Иритиса < иритиса v. pf. -рюса, -ришиса, θυροῦσθαι, лутити се, срдити се, разјарити се: II Мојс. 32, 11; μαίνεσθαι, беснити, горопадити се: ирса Ирвдъ смѣшишиа (Кан. Бож. п. 9 прип. 2).

Ирх < ирх 3. ἀσθηρός, гневан, лут, срдит, тврд: Лук. 19, 21. 22.

Исли, -слий (-лій) f. pl. φάτυη, јаслѣ: Лук. 2, 7. 12. 16; 13, 15.

Иснина f. јасно, тепло време: Прол.

Исти v. impf. иамъ, иси, φαγεῖν, ἐσθίειν, јести: Јез. 42, 13; Мат. 6, 25. 31; Марк. 2, 16 и др.

Истие < истие n. βρώσις, јело: Мол. пре ручка.

Ити < ити v. pf. -имъ, -миши, 1) κρατῆσαι, хватати, ухватити: Пс. 58, 13; Јов. 7, 30; за рѣкѣ: Мат. 9, 25; Іванна: Марк. 6, 17; 2) λαμβάνειν, спопасти, обухватити: тма (Јов. 12, 35); ἐπιλαμβάνειν, узети: Дел. 21, 33; 3) πιάσαι, уграбити, уловити: рыкѣ (Мат. 17, 27); Јов. 21, 3; κέρθειν, вѣровати: Марк. 16, 11—14; Јов. 9, 18; συλλαμβάνειν, ухватити, заробити: Ст. на Г. в. воскр. гл. 7; -са, κρατῆσαι, ухватити се, узети се, држати се: за ризы икоа (IV Цар. 2, 12); итѣса за нѣзѣ егъ: Мат. 28, 9; Јевр. 6, 18; иса пѣти, даде се на пут: Прол.; ишиася дѣла, латише се посла: Прол.; итса многогъ трѣда пѣтиагъ: Прол.

Итие < итие n. σύλληψις, затвор, хапшење: Јов. 18, 10.

ИТНИКЪ < **ИТЪНИКЪ** т. ἐγκατάκλη-
στος, узет под стражу, заробле-
ник, сужањ (*Дјач.*).

ИТОВЪКРЪНЪ < **ИТОВЪРЪНЪ** з. qui fi-
dem habet, који има веру, ве-
роватан: Прол.

ИТРА < **ИТРА** f. ἦπαρ, јетра: III
Мојс. 22, 24; Приче Сол. 7, 23.

ИТРОВЪ < **ИТРЫ**, -тръве f. σύννεφος.
јетрва: Рут 1, 15.

ИТЪ, -ый з. part. praet. pass. од
ити, καταλυμένος, ухваћен у не-
чем: жена ити къ прѣлюбоудѣланіи

(Јов. 8, 3, 4); συλληφθεῖς, ухва-
ћен: II Мак. 7, 1; Дел. 23, 27.

ИЦЪКЪМЪ instr. sing. од ицкѣй: Јов. 5, 4.

ИЧМЕННЫЙ < **ИЧУМЕНЪ** з. κριθίνος.
јечмен: III Мојс. 27, 16; Јов.
6, 9, 13.

ИЧМЕНЬ < **ИЧУМЪ**, -мене т. κριθή,
јечам: III Мојс. 27, 16; Апок.
6, 6.

ИЧНЫЙ < **ИЧУНЪ** з. в. ичменный:
идки ичныа (IV Мојс. 5, 15).

ИЩЕРЪ < **ИШТЕРЪ** т. σαύρη, гу-
штер: III Мојс. 11, 30.

Λ

Λ асс. pl. од онъ, она, оно.

ΛЪЗЫКОВРЪДІИ < **ΛЪЗЫКОВРЪДІИЕ** п. γλωσ-
σαλία, брбљавост, хула, ружне
речи: Кан. Бож. п. 7 ирм.

ΛЪЗЫКООГНІОВЪРАЗНЫЙ з. γλωσσωπιρ-
σόμορφος, који има облик огње-
нога језика: Дѣхъ благодать (Кан.
Дух. п. 5 ирм.).

ΛЪЗЫКООГНЕННЪ adv. γλωσσωπιρσεύτως,
у облику огњених језика: Син.
на Дух.

ΛЪЗЫКЪ < **ΛЪЗЫКЪ** т. 1) γλῶσσα, је-
зик (орган за говор): κοινδία
λзыка егω (Марк. 7, 33); Лук.
16, 24; раздѣлени λзыцы; Дел.
2, 3; малъ оудъ естъ: Јак. 3,
5; 2) διάλεκτος, говор: Пс. 1,
19; 2, 6; екрѣйскѣй: Дел. 21, 40;
22, 2.

ΛЪЗЫЧЕНЪ < **ΛЪЗЫЧЕНЪ** з. γλωσσώτης,
језичан: Пс. 139, 12.

Ξ

Ξ четрдесето слово у црквено-
словенској азбуци, зове се кси;
као цифра ξ = 60.

ΞАНДІКЪ т. грч., шести месец код
Македонаца који одговара на-

шем марту-априлу: II Мак. 11,
30. 33. 38.

ΞИРОПОТАМЪ т. грч., 1) река, по-
ток; 2) манастир у Св. Гори
Атонској (*Дјач.*).

Ψ

Ψ четрдесетпрво слово у цркве-
нословенској азбуци, зове се
пси; као цифра ψ = 700.

ΨАЛОМСКИ < **ΨАЛМЪСЪКЪ** adv. по
речима псалмопевца, псалтир-
ски: **ΨАЛОМСКИ** воспоемъ гл҃чнѣю

пѣснь (Сл. на Г. в. на пр. Ил.).

Ψаломъ < ψαλμъ т. ψαλμός, 1) песма певана уз харфу; 2) псалм т. ј. једна од 150 песама које је саставио цар Давид и др., а налазе се у Псалтиру.

Ψалтирь < ψαλτήрь т. ψαλτήριον, (јевр. nebel, נבל), 1) музикални иструменат, врста харфе од финог кедровог дрвета:

II Цар. 6, 3; δεκατοστρόνιη, δεκάχορδος, харфа од десет жица: Пс. 143, 9; 2) свештена књига са псалмима.

Ψондомфанихъ т. ψονδομανήχ, египатски назив који је фараон дао Јосифу (I Мојс. 41, 45), а значи по некима: храна за живе, храна живота; по другима: изобиље за живот, или управитељ области (Дјач.).

Θ

Θ четрдесетдруго слово у црквенословенској азбуци, зове се дѣта; као цифра $\theta = 9$.

Θαλιодъ т. јевр., утврђено место на коме се налазила кула Давидова: II н. п. 4, 4.

Θεκεаъ халд. реч коју је написала тајанствена рука на зиду у двору вавил. цара Валтазара, а значи: погтависа въ мѣрилахъ и шврѣтиса лишяемо (Дан. 5, 27).

Θαυъ јевр., двадесетдруго слово у јеврејској азбуци: Пл. Јер. 1, 22; 2, 22; 3, 64; 4, 22.

Θε јевр., τὸ θεῖ, соба, клет: Јез. 40, 6. 8. 10. 13. 21. 24. 29. 32. 36.

Θεимъ т. τὰ θεῖμ, јевр. в. дее: Јез. 40, 12. 16.

Θεиларъ т. в. дее: Јез. 40, 7.

Θυиннъ 3. θυῖνος, мирисан: Апок. 18, 12.

Θυμιамъ < θυμιамъ т. θυμίαμα, 1) тамјан: II Мојс. 40, 27; III Мојс. 4, 7; Апок. 5, 8; 2) кађење: въ годъ двмѣамѣ (Лук. 1, 10).

Θυμιамникъ < θυμιамникъ т. θυμιακή, кадионица: II Мојс. 25, 29.

Θυрсъ т. θυρσοσ, палица од бршљанова дрвета или од винове лозе обавита бршљаном на горњем крају, знамење баховске службе (Senc): II Мак. 10, 7.

Υ

Υ четрдесеттреће слово у црквенослов. азбуци, зове се џжица.

Υακινдовъ 3. βακινθίνος, јакинтов, по Вуку: плаветни: Апок. 9, 17.

Υακινдъ т. βάκινθος, врста драгога камена: II Мојс. 28, 19; Апок. 21, 20.

Υенинъ 3. τῆς βαίνης, хијенин: не вѣртепъ ли венинъ достоинѣе мѣстѣ (Јер. 12, 9).

Υпакој т. грч., (ὑπακοή = пажња, послушање), ипакој, црквена песма која се поје на вече-рју и васкрсној полуношњи-

ци после канона, затим на јутрењу пред антифонима и пред читањем јеванђеља: Окт.

Упархъ < υπαρχъ т. ὑπαρχος, управитељ једне области (Дјач.).

Упатъ т. ὑπατος, начеоник области; код Перзијанаца: сатрап (Дан. 3, 2—3); код Римљана: конзул (I Мак. 15, 15).

Упостась f. ὑποστασις, лице: Јевр. 1, 3. *υποστασις*

Усопный < усопныйъ, β. διδάλασσοσ, између два мора; гребен, језичац: Дел. 27, 41.

Усопъ < усопъ т. ὑσωπος, (јевр. ezob), биљка, слична рузмари-ну, са плавим или белим ситним лишћем и цветовима, која је на истоку расла по зидовима. Њу су стари Јевреји умакали у јагњећу крв и њоме се, по закону, кропили и очишћавали: II Мојс. 11, 22; III Мојс. 14, 4; IV Мојс. 19, 6; Пс. 50, 9; Јевр. 9, 19. *υσωπος*

—*— *υσωπος*

Конецъ дѣла, слава Богъ!

